BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XV
C
26
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

XV.
C.
26.

Digitized by Google

TRACTATVS
DE PRIVILEGIIS
CLERICORVM

IN QVO QVIDQVID CIRCA PRIVILEGIA CLERICORVM
in Curijs vtriuſque fori in dubium reuocari poteſt,
diſtinctè, & quam breuiſsimè dilucidatur,
auctoritatibus adductis, præſertim
recentiorum.

AVCTORE
PAVLO SQVILLANTE
I.V.D. NEAPOLITANO

PROTHONOTARIO APOSTOLICO,
Canonico Cathedralis Eccleſiæ Neap. & eius Curiæ,
vno ex Conſultoribus.

Cum duplici Indice, altero Priuilegiorum, & altero materiarum.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

SVPERIORVM LICENTIA.

NEAPOLI. Per Vincentium de Franchis. M.D.C XXX.

Expenſis Dominici Vecchi Bibliop. ſub ſigno ſanctiſs. Nominis IESV.

Biblioteca Nazionale NAPOLI V. E. III

Digitized by Google

SĀTVS PHILIPPVS NERIVS CONGRE
GATIONIS ORATORII FVNDATOR

Digitized by Google

EMINENTISS. AC REVERENDISS. PRINCIPI

D. FRANCISCO

BONCOMPAGNO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO, ET NEAPOLITANAE VRBIS ARCHIEPISCOPO MERITISSIMO.

IN conſtructione Tabernaculi (Cardinalis Eminentiſſime) toti hębreorum populo, orbiq; toto ſacratiſſimi, celeberrimi, Religioſiſſimi: impleuit Deus Opt. Max. eiuſdem ſupremus Diuinus Archetypus, ſapientiæ, intelligentiæ, ac ſcientiæ ſpiritu, Beſeleelem illum, vt ſacer Exodi proloquitur textus, qui ad illius efformationem excogitaret quidquid fabrefieri poſſet ex auro,& argento,ex ære,marmore,& gemmis,& diuerſitate lignorum; Non ſatis hæc, ſic profatur Deus ipſe. dediq. ei ſocium Ooliab,qui facient omnia,quæ præcepi. At proh Deus immortalis;ad quid Beſeleeli ſocius? num ſine Ooliabì

Digitized by Google

ſocietate conſummari tabernaculum, perfici egregium illud opus non valuiſſet? certe ſat erat ſapientiæ comitatus, intelligentiæ ſocietas, quid non ſcientiæ lumen à te luminum Patre in illum immiſſum deſuper, præſtaſſet conſilij, præbuiſſet auxilij, efficientiæ adminiſtraſſet? attamen adhibens ſocium, ſodalem addens, conſocians comitem, idipſum inſinuare videris, melius eſt duos eſſe ſimul, quam vnum, habent enim æmolumentum ſocietatis, ſi vnus ceciderit ab altero fulcietur; væ ſoli. Verum ſublimius quid in hac ſocietate latet, ſi enim à ſacræ interpretibus linguæ inueſtigemus, quid hæc præſeferant nomina, & Beſeleelem idem eſſe, ac in vmbra Dei, Ooliabum autem ſonare idem quod Protectio mea, Pater; accipiemus conſonum certe operi ſacro nominum etymon, quod non niſi in vmbra Dei, nec ſine protectione Patris vtique cęleſtis perfici potuiſſet.

Nemo eſt, qui neſciat (Præſul Eminentiſſimè) Eccleſiaſticum Virum ſacrum eſſe Dei tabernaculum Orbi toto, cæloq; toto multo ſacratius, celebrius multo, quod vel ipſi omnium terribilium terribiliſſimo Tartaro terrori eſt, ac formidini: quid ni tabernaculum dixerim illum, qui medius poſitus eſt inter terram, & cęlum, quod illi reddat propitium, ex quo Diuina promanent oracula, & veluti ex montibus æternis illuminans mirabiliter Deus, ſuſcipiatur pax populis. Quis abnuet tabernaculum Dei appellare illum, qui totus ex auro puriſſimo compactus fulgorem vndique vitæ ſanctitatis emittat, quin & congeminato præfulgens lumine Diuinarum, humanarumq. rerum, quæ ſe mutuo contuentur, humanis à Diuinis non diſcrepantibus, Cherubica ſuper Propitiatorium refert ſimulacra. Nec deſunt, quæ illud miro decorabant honore, legis Tabulæ, Mannæ vrna, Aaronis frondens virga: ſunt autem hæc, Diuinæ legis tum cognitio, tum obſeruantia, quæ requiruntur ex ore, & manibus Sacerdotis, cuius eſt Diuinum conficere, & fidelibus tradere Manna; qui inſuper validiſſimæ nititur eccleſiaſticæ auctoritatis virgæ frondentis ſemper, numquam areſcentis.

Quor-

Quorſum hæc ? velut Beſeleeli tributa tibi à Deo tãquam Maieſtatis ſuæ Præcelſæ, ac Diuinæ (dicam audacter) bono ſocio; Sapientiæ, Intelligentiæ, & Scientiæ plenitudo ad ſanctam fidem propagandam, Eccleſiam Dei illuſtrandam, Sedem hanc Neapolitanam, tanto cum decore, vt agis, regendam; Sed ſtatim, ac ego prælibatarum aliquid ſcientiarum ſummis hauſi labijs, ac libello alteri, qui de obligationibus fuit clericorum, publicam conceſſi lucem, occultum ilico in corde ſenſi radium exoriri alterum, vt in hoc etiam collaborarem, qui de Clericorum Priuilegijs diſceptaret; & iure quidem optimo; vt quorum patefeceram onera, non reticerem honores; quorum explicaueram in ferendis obligationum oneribus labores, exponerem, & præmia; ac demonſtrarem tot Priuilegijs liberos, qua libertate Deus ipſe, & ſacroſancta eos Mater ditauit Eccleſia. Elaboratum eſt opus, & in vmbra Dei tantiſper completum, iam communi edendum eſt luci, ſed Te Patronum huic Opuſculo ſtatui, Eminentiſſime Cardinalis BONCOMPAGNE, vtpotè in ſacris doctrinis, cęleſtibusq. arcanis Diuinum Oliabum; vtq. vel ab ipſo cognomine manifeſtum ſit, Dei, Eccleſiam tuentis, ac dirigentis optimum ſocium: quæq. tua benignitas eſt, defenſorem, ac Dominum libello huic meo adhibui: Tu Pater, ac Protectio mea, tu Currus veræ ſapientiæ, & auriga eius. Aquauiuæ anteprędeceſſori tuo Vrbis, Orbisq. Cardinali, & Ciuitatis huius Paſtori inclyto, opus alterum illud de Obligationibus Clericorum dicaui; verè Aquauiua, quæ largiter fluens Protectionis aquis inaquoſa libelli abundè rigauit; Te nunc optimum cęli Rectoris Socium, humillime expoſtulo, vt hunc, Cardinalis Eminentiſſime, noſtræq. Vrbis digniſsime Antiſtes, ne deneges accipere, ac fouere. Tibi Principi optimo, Benefactori meo, cui Canonicatus inſignia accepta refero, Diuino Ooliabo labores hoſce offero, conſecro, Dico. Suſcipe benignè, vt ſolent Principes munuſcula, tuitionem offer tuam, nam væ ſoli. opuſculum iſtud tot orbis terrarum ſpatia peragrabit viarum inſcium, ignorat ſemi-

taſ,pericula non præuidet; at ſub tali nitidiſſima face, ſecurus erit. Ito igitur libelle; ito, ſi cecideris, habes te ſubleuantem Eminentiſſimum Cardin. BONCOMPAGNVM, à quo erigeris ſi corruas, ſi dormieris foueberis, ſi quiſpiam reſiſtet tibi,neutiquam præualebit. Amplitudini tuæ Deus Opt.Max. ad communem huius, totiuſque Eccleſiæ vtilitatem longiſſimum tribuat vitæ curſum, optimęq. valitudinis incolumitatem.

Amplitudinis Tuæ Eminentiſs.& Reuerendiſs.

Humillimus,& addictiſs. ſeruus

Paulus Squillante.

Digitized by Google

STVDIOSO LECTORI.

EN tibi (Studioſę Lector) opus alterum de Priuilegijs Clericorum. Primo, quod fuit de eorumdem obligationibus, non incongruum; optaſſem ne, & huic etiam concederetur lux; ſed & amicorum violentis precibus, & à communi vtilitate abreptum eſt è manibus. Ecce igitur in publicum prodit, qualecumque ſit, libenti animo ſuſcipe; ſpero fortaſſe non prorſus inutile. Quippe elaboratum non modo in euoluendis Doctorum monumentis, ſed etiam collectum ex non paucis, quas à me petiere quamplures, eiſque tranſmiſi in hac materia, conſultationibus, dum Vicarij, & Locumtenentis Generalis perſonam geſſi in epiſcopatu, tum Larinen. apud Reuerendiſs. D. D. Ioa. Thomam Euſtachium è Congregatione Oratorij Neap. ad reſignationis vſq; tempus in manus eiuſdem, à quo acceperat Pontificis fęl. recor. Pauli Papæ V. quo ſeruus hic Dei Liæ fere impatiens, actiuæq. vitæ turbationes non ferens, ac vitæ contemplatrici addictus, mancipatusque, ad eamdem, quam ex Pontificis, non niſi iuſſione reliquerat, reuerſus eſt Congregationem, vt in nidulo ſuo moreretur. Tum etiam in Regio Arianen. Epiſcopatu apud bon. memor. Eminentiſs. & Reuerendiſs. D. D. Octauium Rodulfum S.R.E. Cardinalem eiuſdem Ciuitatis Antiſtitem. Tum denique in Epiſcopatu Auerſano apud Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. D. Carolum Carafam ex Principibus Roccellæ; Ciuitatis eiuſdem meritiſſimum Præſulem, tunc temporis S.D.N. D. Vrbani Papæ VIII. Nuntium apud Cæſaream Maieſtatem. Non igitur, non tibi gratum opus futurum credo, vtpotè ex tot annorum praxi deſumptum; Suſcipe, perlege, & ſi quid boni inueneris in eo, æternæ adſcribe ſapientiæ, cuius eſt totum, quod eſt optimum; nam quidquid non boni, Eccleſiaſtica litura deletum volo, tuæq; charitatis pallio te obducturum confido. Vale.

ELEN-

ELENCHVS

Singulorum Priuilegiorum, quæ in hoc tractatu ex ordine continentur.

PRimum Priuilegium, obtinendi, & exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam in foro interno. fol. 1.
Secundum Priuilegium, obtinendi, & exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam in foro externo. 38
Tertium Priuilegium, percipiendi decimas. 98
Quartum Priuilegium, obtinendi beneficia eccleſiaſtica. 113
Quintum Priuilegium, obtinendi penſiones eccleſiaſticas. 194
Sextum Priuilegium, canonis, ſi quis ſuadente 17. q. 4. 204
Septimum Priuilegium, fori eccleſ. 233
Octauum Priuilegium, immunitat. & exemptionis à gabellis, exactionibus, & tributis laicalibus. 283
Nonum Priuilegium, vt non poſsint cogi ad hoſpitandum milites. 301
Decimum Priuilegium. Cap. Odoardus, de ſolution. 302
Vndecimum Priuilegium, participandi in diuinis tempore interdicti. fol. 313
Duodecimum Priuilegium, diſponendi liberè de bonis aduentitijs. 316
Decimumtertium Priuilegium, teſtandi ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis. 324
Decimumquartum Priuilegium, vt non poſſint cogi eſſe tutores. 325
Decimumquintum Priuilegium, vt non poſſint puniri propter crimen læſæ Maieſtatis à patre commiſſum. 329
Decimumſextum Priuilegium, vt non poſſint exhęredari ex cauſis ingratitudinum. 331

De-

Decimum ſeptimum Priuilegium, vt iurent tacto pectore. 333
Decimum octauum Priuilegium, vt clericus filiusfamil. poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris in cauſa ſpirituali, vel beneficiali. 333
Decimum nonum Priuilegium, vt clericus habens iuſpatron. eccleſiaſticum, ſiue tanquam beneficiatus, poſſit infra ſex menſes præſentare in eo capellanum. 333
Vigeſimum Priuilegium, vt clericus filiusfamil. ſtudens, quamuis non ſit Doctoratus ante patris obitum, non teneatur conferre libros cũ alijs fratribus. 335
Vigeſimum primum Priuilegium, vt poſſint opponere exceptionem nõ numeratæ pecuniæ, etiam elapſo biennio. 335
Vigeſimum ſecundum Priuilegium, vt non teneantur iurare de calumnia per ſe ipſos. 335
Vigeſimum tertium Priuilegium, vt ſi clericus ſit actor coram iudice laico, non teneatur cauere, nec ſatisdare de expenſis. 336
Vigeſimum quartum Priuilegium, quia licet laicus in cauſa pecuniaria teneatur præſtare cautionem de iudicio ſiſti; aliter tamen eſt in clerico. 337
Vigeſimum quintum Priuilegium, quia fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is, pro quo fideiuſſit, ſit effectus clericus. 338
Vigeſimum ſextum Priuilegium, vt clericus non poſſit capi pro repræſalijs. 339
Vigeſimum ſeptimum Priuilegium, vt pater non poſſit propter nimiam paupertatem vendere ſeruitium filij clerici, ſicut poſſet filij laici. 339
Vigeſimum octauum Priuilegium, vt clericus non teneatur canere palinodiam. 339
Vigeſimum nonum Priuilegium, vt pro delicto non puniatur pęna ſanguinis. 339
Trigeſimum Priuilegium, vt clericis non imponatur pęnitentia ſolemnis, quæ fit cum ignominia. 339

CATALOGVS DOCTORVM
quorum doctrinæ Auctor innititur.

Abbas Panormit.
Achill. de Graſſis
Aegidius ConincK
Alber. de Roſa
Albericus Oliua
Alciatus
Aldrete
Alexander Moneta
Alexander de Neuo
Alexander de Imola
Aloyſius Riccius Epiſ. Vici Equenſis.
Alphonſus de Leone
Ancharanus
Andr. Gayl
Andreas Tiraquellus
Andreas de Iſernia
Andreas Molfeſius
Angelus
Antoninus Sanctus
Antoninus Diana
Antonius Capycius
Antonius de Butrio
Antonius Gabriel
Antonius de Virgilio
Anton. Piagg.
Antonius Ragucius
Aragona
Archidiaconus
Armendariz
Armilla ſumma
Aſtenſis ſumma
Aufrer.
Auguſtinus Barboſa
Auguſtinus Sanctus
Auila
Azo.
Azorius.

Baiardus ad Clar.
Baldus
Balthaxar Benedellus
Bartholom. à Metina
Bartholom. Vgolinus
Bartholom. à S. Fauſto
Bartholom. Gauantus
Bartolus
Benedictus Aegidius
Bertacchinus
Bolognettus
Bonauentura Sanctus
Boſſius
Bouadilla
Burſatus
Butrigarius
Cabellin.
Caccialupus
Caetanus Cardin.
Cagnolus
Camillus Præſid. de Curte
Camillus de Laratha
Camillus Borrellus
Campagna
Capella Tholoſana
Caprauilla
Caputaquenſ.
Carauita
Carolus Regens Tapia Marchio Belmont.
Carolus de Graſſis
Carolus Grimaldus ad Tartaglia
Caſſaneus
Caualc.
Cepolla
Corduba

Cornel. Benincaſa
Corneus
Corrarius
Coſmus Philiarcus
Crauetta
Creſcentius
Curtius Iunior
Decianus
Deciſiones Rotæ
Decius
Didacus Couarruuias
Dynus
Directorium Inquiſit.
Dominicus
Domitius Chamerota
Duarenus
Durandus
Emanuel Sà
Emanuel Rodriq.
Fabius de Anna Conſiliarius.
Federicus de Senis
Felynus.
Ferrett.
Firma.
Follerius
Franciſcus Cardinalis Toletus
Franciſcus Suarez
Franciſcus Mazzia
Franciſcus Pegna
Franciſcus Leo
Franciſcus Antonius de Iudice
Fraxinellus
Fulgoſius
Fuluius Regens Conſtatius March. Corleti

Galettus
Geminianus
Gometius
Gonſalez
Gramaticus
Gratian.Rot.Marcb.
Gregor. Sayrus
Gregorius de Valentia
Gregorius Lopez
Guglielm.de Bened.
Guido Papa
Henriquez.
Hieronymus à Sorbo.
Hieronymus Epiſ.Cãpanilis
Hieronymus Lamas
Horatius Gãbarupta
Hoſtienſis
Iacob. de S. Georg.
Iacobus Sbrotius.
Iacobus de Graſſiis.
Iacobus Benium.
Iaſon
Ignatius Lopez de Salcedo
Imola
Innocentius
B. Ioannes à Capiſtr.
Ioannes de Amicis
Ioannes de Deo
Ioannes à Metina
Ioannes Gutierrez
Ioannes de Anania
Ioannes Garſ.Gallec.
Ioan.Garſ.à Saabedra
Ioannes Monacus
Ioa.Aloyſ.Mormil.
Ioannes Andreas
Ioannes Malderus
Ioannes Cruz
Io.Andr.Georg.
Io.Anto.de Nigr.
Io.Baptiſta de Toro
Io.Frãc.de Pont.Regẽs
Io.Maria Belletus
Io.Maria Nouarius
Io.Paulus Galterius
Ioſeph de Seſſe
Iulius Clarus
Lancellotus
Lazarius
Lælius de Zanchis
Leonardus Leſſius
Leonardus Duardus
Lucas de Penna
Ludouicus Lopez
Ludouicus Miranda
Maceraten.
Maiolus
Mantica Cardinalis
Maranta
Marc.Ant.Genuenſ.
Marc.Ant.Blanc.
Marcell.Megalius.
Marcellus Calà
Marc.Anton. Cucbus
Marius Giurba
Marius Alterius
Marſil.
Martinus de Ledeſma
Martinus Fornarius
Martinus Laudenſ.
Maſcardus
Maſſobrinus
Maſtrillus
Maſullus
Mattheſilan.
Mattheus Brunus
Melchior Zambrano
Menochius
Minadois
Molina
Monaldus
Muſcatellus
Nald.
Natta
Nauarrus
Neapodanus
Neguſantius
Nicolaus Garcia
Nicol.Carbonus
Nuntius Tartaglia.
Onufrius.
Padill.
Paludanus
Pauinus
Paul.Montan.
Paulus Comitolus
Paulus Laymann.
Paulus Galterius
Petrus de Bellapert.
Petrus Magdalen.
Petrus à Soto
Petrus Cenedus
Petrus Rebuffus
Petrus de Ledeſma
Petrus Duenas
Philippus Francus
Pichard.
Pinell.
Pyrrus Alfanus
Poſſeuin.
Proſper Farinacius
Proſper de Auguſtino
Puteus
Rebuffus
Ricciullus
Riminaldus

Ri-

Ripa.
Robertus Bellarminus Cardinalis.
Rocc. Placentinus
Rolandus
Romanus
Roſella ſumma
Ruinus
SAlas
Salicetus
Salonius
Sebaſtianus Vantius
Seraphin.
Sigiſmundus Scacc.
Siluanus
Silueſter Áldobrandi.
Silueſtrina ſumma

Simanca.
Soan. de Paz.
Soccinus Iunior
Soccinus Senior
Sotus
Speculator
Spino
Stephanus Gratian.
Stephan. Quaranta.
Staphileus
Surdus
TAbiena
Theſaurus
S. Thomas de Aquino
Thomas Sanchez
Thomas Triuiſanus
Thomas Zerola

Thomas Valaſcus
Thom. Actius
Tuſcus Cardinalis
VAlerius Reginal.
Valenzuola Reg.
Vaſquez
Vega.
Veſtrius
Villaut
Vincentius Præſid. de Franch.
Vincentius Filiucius
Vincentius Honded.
Viuius
Vrſillus ad Afflict.
ZAbarella Cardinalis.

Digitized by Google

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM

Priuilegia à iure Clericis conceſſa, nonnulla eſſe non eſt, cui manifeſtum non ſit; Præcipua tamen in hoc tractatu ſimul collecta dilucide, & quam breuiſſime referemus. Addita reſolutione quamplurimorum dubiorum frequentius occurrentium in ſingulis hiſce Priuilegijs: Allatis etiam diuerſorum Auctorum doctrinis præſertim recentiorum.

CAP. PRIMVM.

De priuilegio obtinendi, & exercendi iuriſdictionem Eccleſiaſticam in foro interiori.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica, aut ordinatur ad forum internum, aut externum.*

2 *Iuriſdictio fori interni ordinaria, aut delegata eſt.*

3 *In quibus reperitur iuriſdictio ordinaria, vel delegata.*

5 *Quid interſit habere ordinariã, vel delegatam.*

6 *In delegante, quid requiratur, vt validè poſſit delegare.*

8 *Forum conſcientiæ, & forum pœnitentiæ, an ſit idem.*

10 *An, & quando habens hanc iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam poſſit abſoluere à cenſuris extra ſacramentalem confeſſionem.*

11 *Qui ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno.*

12 *An clericus coniugatus.*

14 *Quando conferatur hæc poteſtas*

iuriſdictionis in foro interno ſacramentali.

15 *Abſolutio à peccatis collata ab eo, qui nõ eſt verè ſacerdos, vel ſolum poteſtatem conſecrandi accepit, an ſit valida.*

16 *Simplex ſacerdos in articulo mortis abſoluere poteſt, & quare.*

17 *An idem ſacerdos ſimplex à p.v. poſſit abſoluere.*

18 *Vel à pecc. mort. aliàs confeſſis.*

19 *Quid ſi talis ſacerdos ſimplex fuerit excommunicatus vitãdus.*

20 *An articulus, & periculũ mortis pro eodem accipiãtur, quo ad hunc effectum, vt pœnitẽs poſſit à quocumque ſacerdote abſolui, & quando id contingat.*

28 *An neceſſarium ſit periculum eſſe prope, nec vitari poſſe.*

30 *An in eodẽ articulo mortis poſſit abſoluere quiuis ſacerdos, quantumuis præciſus, degradatus, & hæreticus.*

31 *An idẽ poſſit ſimplex ſacerdos, quamuis adſit Parochus, aut ſuperior.*

32 *An idem ſit non eſſe copiam legitimi Confeſſoris, & eſſe, ſed eum non poſſe, aut nolle.*

33 *Sacerdos in hac re non debet eſſe nimis ſcrupuloſus, an oportunè adueniat expoſitus, vel licentia ſuperioris pro abſolutione à caſibus, & cẽſuris, ne periculo infirmum exponat.*

34 *An poſſit abſoluere eo caſu ſimplex ſacerdos, ſi adſit approbatus, ſiue in illa, ſiue in altera diœceſi.*

35 *An ſi approbatus ſit excommunicatus, vel ſuſpenſus vel præciſus ſit potius eligendus ſimplex. & catholicus quacumq; cenſura innodatus, ſit præferendus hæretico, & inter innodatos diuerſis cenſuris, quis præferendus ſit, & num. 36.*

37 *An cenſeatur non adeſſe copiã Superioris, quando infirmus nequit ipſum adire, nec accerſere, etſi Confeſſor poſſit ipsũ adire.*

39 *Quid ſi deficiente approbato, cœpit ſimplex audire, vel deficiente ſuperiore, inferior, & poſtea bi veniant, & num. 40.*

42 *Quid ſi æger in ea cõfeſſione mititus ſit ſacerdoti ſimplici, & abſolutus, & ſuperueniat approbatus, & quid de peccatis oblitis, & nu. 43.*

44 *Abſolutus in tali articulo à ſimplici ſacerdote ſi ſuperuixerit non tenebitur peccata etiam reſeruata iterum cõfiteri, ſed pro cẽſuris reſeruatis manebit obligatus ſe præſentare ſuperiori, cui erant reſeruata.*

46 *Si non ſe præſentat, ceſſante impedimento, an in eandem cẽſuram, vel ſimilem incidat.*

45 *Quæ ſint cenſuræ, à quibus exi-*

ſtens

ſtens in mortis articulo abſolui poteſt.

An infirmo, qui non potuit petere abſolutionem peccatorũ, poſſit abſolutio cenſurarum impendi

48 *Quãdo quis cenſeatur obtinuiſſe hãc iuriſdictionem fori interni.*

49 *Qua forma delegetur hæc iuriſdictio.*

50 *An ſufficiat tacita licentia, quæ habetur ex ratihabitione.*

52 *Si Ordinarius, vel Parochus videns, & tacens alienum ſacerdotem audire cõfeſſiones ſubditorum non conſentiat interius, an valeãt illæ confeſſiones.*

53 *An licentia audiendi cõfeſſiones ſacerdoti alibi vitando, ſed in eo loco occulto, valeat.*

54 *An quandoq. ſufficiat, vt hæc licentia petita ſit, & non obtenta.*

55 *Qui poſſint hanc iuriſdictionem fori interni delegare.*

An irregularis.

56 *An Parochus delegatus curæ Parochiæ ad nutum Epiſcopi.*

57 *Quibus poſſit committi, ſeu delegari hæc iuriſdictio fori interni.*

58 *Circa quæ debeat eſſe approbatio Epiſcopi vt delegari poſſit hæc iuriſdictio.*

59 *An ſacerdos cenſeatur approbatus, ſi admittatur ab Epiſcopo ſciente ipſum non eſſe idoneum.*

60 *Et quid ſi ab Epiſcopo fuit iudicatus idoneus, cum re vera non eſſet idoneus.*

An debeat eſſe in ſcriptis, & gratis approbatio.

61 *An approbatio prædicta debeat eſſe ab Epiſcopo pœnitentis, vel ipſius confeſſarij.*

Qua pœna puniatur regularis audiens confeſſ. abſq licentia, & approbatione Epiſcopi.

63 *Approbatio Epiſcopi nõ eſt delegatio iuriſdictionis, ſed aliquid præuium ad illam.*

Epiſcopus poteſt aliquem ſimpliciter approbare, & ad tempus ei delegare iuriſdictionem.

64 *An talis approbatio ſemel conceſſa reuocari poſſit.*

65 *Nouus Epiſcopus an poſſit vocare ad examen approbatos à prædeceſſore, & approbationes, etiam regularium reuocare.*

Refertur quædam declaratio Sac Congr.

65 *Regulares quando approbentur ad tempus limitatum.*

Regularis approbatus in vna Diœceſi non cenſetur approbatus in alijs.

Moniales virtute iubilei, an poſſint eligere confeſſarium ſimpliciter ab Ordinario approbatum, non tamen quoad Moniales.

67 *Hæc iuriſdictio poteſt committi alicui clerico, nõ vt per ſe illa*

Digitized by Google

vtatur, ſed vt illam alijs ſacerdotibus committat, & ſic eam habet Vicarius Epiſcopi non ſacerdos.

68 Delegari non poteſt validè hęc iuriſdictio ſuſpenſis à iuriſdictione, vel excommunicatis vitandis, & num. 81

69 Sed, an ſacerdoti irregulari, vel ſuſpenſo ab ordine, vel interdicto perſonaliter.

70 Parochus an, & q̄bus poſſit delegare hanc iuriſdictionem pro ouibus ſuis.

71 An Parocho qui fuit declaratus inſufficiens defectu ſcientiæ.

72 An ſacerdoti approbato pro certis perſonis tantum.

73 Et an Parochis & ſacerdotibus appprobatis ab alio Ordinario.

74 Referūtur quædā declarationes Sacræ Congregationis.

75 Quam ſit durabilis hęc iuriſdictio ordinaria, vel delegata.

77 Quid de conceſſa ad beneplacitum dignitatis, vel perſonæ concedentis.

Vel ſi fuerit cōceſſa pro vno anno ad beneplacitum.

78 Quid ſi hæc delegata iuriſdictio fuerit reuocata & ignoretur reuocatio, vel adſint duæ opiniones probabiles circa iuriſdictionem confeſſarij.

79 An ceſſet hęc iuriſdictio per delictum hæreſis.

80 An duret hæc iuriſdictio in delegato, ſi delegans poſt delegationē fuerit ſuſpēſus à iuriſdictione, vel excommunicatus vitandus.

81 Iuriſdictio delegata ab excommunicato, an valeat.

82 Hęc iuriſdictio exerceri non poteſt à ſuſpēſo à iuriſdictione, & excōmunicato vitando.

Et quid ſi communiter ignorabatur eſſe vitandum, an valeat abſolutio ab eo data.

83 Vel ſi pœnitēs ſolum ſciebat eſſe vitandum.

84 An habens hanc facultatem ad tempus poſſit eo trāſacto proſequi confeſſionem antea cœptam.

85 An poſſit pœnitēs eligere alium confeſſarium ſi vnus pronunciauit reſcriptum diſpenſationis à Sac. Pœnitentiaria obtētum eſſe ſubreptitium, vel idemmet confeſſarius illud exequi velit mutata ſententia.

86 An hæc iuriſdictio fori interni expiret morte Epiſcopi, vel amotione eiuſdem concedentis.

89 Religioſus generaliter approbatus in diœceſi, ſi ab ea recedat, & poſtea iterum redeat, an teneatur nouam approbationem, & licentiam petere.

90 Quid dicendum de Parocho delegante alteri Parocho, vel ſacerdoti approbato.

93 An hæc iuriſdictio exerceri poſſit

ſit extra territorium, erga ſubditos proprij territorij, ſiuè diœceſis.

94 *An quis poſſit abſoluere ſubditum extra diœceſim ab excõmunicatione.*

96 *An hæc iuriſdictio exerceri poſſit in propria diœceſi, ſiue territorio erga alterius ſubditos iteragentes per eius territorium.*

97 *Et quid ſi extraneus iteragat ſolum ad finem euitandi proprium Parochum, & alteri confitendi.*

98 *An ſacerdos generaliter approbatus in diœceſi poſſit abſoluere omnes ad ſe accedentes, etiam ſi accedant animo euitandi proprium Parochum.*

99 *An religioſi approbati ab Ordinario poſſint confeſſiones, etiam extraneorum audire.*

100 *An, & quando habens, hanc iuriſdictionem in foro interno, poſſit abſoluere iteragẽtes, & peregrinos à caſibus reſeruatis Prælato pœnitentis.*

102 *Et quid ſi aliquis fraudulenter acceſſerit extra diœceſim, vt abſolueretur à reſeruatis.*

103 *Et quid ſi non haberet caſus reſeruatos ſuo Epiſcopo, ſed ſolum in diœceſi in qua confitetur.*

104 *Et quid ſi talis pœnitens alterius diœceſis eſſet aliqua cenſura innodatus.*

105 *De diſpenſatione ab irregularitatibus ex delictis occultis prouenientibus, & de abſolutione ab alijs caſibus iuxta decretum Sacr. Conc. Triden. remiſſiuè.*

PRimum igitur (vt hinc exordiar) Clericorum Priuilegium eſt obtinendi, & exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam ligandi, atque ſoluendi à Chriſto Domino ſuæ Eccleſiæ relictam, Math. 18. Ioa. 20. cap. omnis vtriuſque ſexus de pęnit. & remiſſ.

Quæ duplex eſt, vna, quæ ordinatur ad forum externũ, hoc eſt
1 ad gubernandum Eccleſiam per iudicia, pœnas, præcepta, & alia neceſſaria ad regendum hominũ Rempublicam, de qua in ſequenti cap. Altera, quæ ordinatur ad forum internum quod pertinet ad conſcientiã, & bonum internum animarũ, de qua ſummatim hic agẽdum proponimus, quatenus pertinet ad forum ſacramentale.

Hæc autem iuriſdictio, aut eſt or-
2 dinaria, aut delegata.

Ordinaria eſt illa, quæ competit ex proprio officio, & munere
3 eccleſiaſtico, & hæc reperitur in Summo Pontifice, cui facta electione per Cardinales, Chriſtus confert iuriſdictionem vni-

vni-

vniuerſalem; In ſummo Pęnitentiario eiuſdem Pontificis; In Epiſcopis, Archiepiſcopis, & alijs in ordine Hierarchico ſuperioribus, habentibus proprias diæceſes; In Pęnitentiario maiori Cathedralis Eccleſiæ; In Parochis, & alijs, quibus ex officio competit cura animarum.

Delegata iuriſdictio eſt illa, quæ alicui competit ex delegatio-
4 ne ab habente iuriſdictionem ordinariam, aut poteſtatem delegandi, qualem habent Sacerdotes deputati ad audiendas confeſſiones, quibus non competit ius ex officio audiendi confeſſiones.

Et ad hanc reduci poteſt iuriſdictio ex cõceſſione iuris, quam habet ille, qui abſoluit aliquẽ, cui à iure, vel ex priuilegio cõceſſa eſt facultas eligendi confeſſarium.

Quid autem interſit habere hãc
5 ordinariam, vel delegatam iuriſdictionem.

Dico, illud præcipuũ diſcrimen eſſe, quia habens ordinariam, poteſt eam alijs delegare, ſeu cõmittere, cum illam habeat ex officio iure proprio, & in ſe ipſo radicatam; Habens vero delegatam, ſeu commiſſam, nõ poteſt eam delegare niſi ſpecialiter hoc ei conceſſum fuerit, cum nihil habeat propriũ, vt manifeſtè colligitur ex *cap. fin. §. fin. de offic. deleg. & ibi Panorm. num. 3. & gl. in verb. commiſſum*, & notant *Sayr. de cenſur. lib. 2. c. 19.* & alij.

Vt autem delegans poſſit ſuam iuriſdictionem delegare, neceſ-
6 ſe eſt vt eã poteſtatem habeat nõ ita impeditam, quin actum ſuum exercere valeat, ſaltem vt factum teneat: ideo ſi ipſe delegãs fuerit cenſura excommunicationis, vel ſuſpenſionis innodatus, & publicè denunciatus, vel publicus percuſſor clerici, iuxta Extrauag. ad euitanda, non poterit validè eam alteri delegare; cũ hæ cenſuræ impediãt vsũ ſpiritualis iuriſdictionis, ſecus ſi nõ fuerit denunciatus, q̃a etſi peccet vtendo in tali ſtatu iuriſdictione, tamen valida erit delegatio, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3. num. 90.* & tradunt Suarez de *cenſ. diſp. 2 ſect. 4. nu. 2.* & poſt alios *Mart Bonacin. eod. tract. de cenſ. diſp. 2. q. 2. punct 5. §. 2. nu. 5.* & dicemus inferius num. *69*.

Quibus vero poſſit delegari hęc
7 iuriſdictio, dicemus nu. 57.

Eſt tamen aduertẽdum circa hãc poteſtatem fori interni, quod
8 illud interdum vocatur forum conſcientiæ, interdum verò forũ pęnitentiæ, quæ duo (ſecundum aliquos) non conuertuntur, quia forum cõſcientiæ generalius eſt, & comprehendit

forum

forum pœnitentiæ; nam illud etiam eſt quodam forum conſcientiæ; latius verò extẽditur, quia multi ſunt effectus ad cõſcientiam pertinentes, qui extra Sacramentum pœnitentiæ fieri poſſunt, ſicut eſt abſolutio à cenſura, vel diſpẽſatio ab irregularitate, vel cõceſſio, vel adeptio indulgẽtiæ, &c. forum autem pœnitentiæ eſt forum ſacramentalis iudicij pœnitẽtiæ, quod eſt magis limitatum; vnde fit ſecundũ eos, vt conceſſa in foro pœnitẽtiæ non ſolũ pro foro conſcientiæ tm̃ valeant; ſed etiam nõ poſſint exerceri, niſi per ſacerdotem audiẽtem confeſſ., & iudicantem in foro conſcientiæ. Conceſſa vero in foro conſcientiæ, etiam extra Sacramentum Pœnitentiæ ad ſecuritatem, & fructum ſolius conſcientiæ exerceri poſſint, etiam per nõ ſacerdotem quandiù per hominis miniſterium applicanda ſunt, vt in abſolutione à cẽſura. *ita Rodriq. tom.* 1. *quæſt. regul. q.*20. *ar* 7. *Henriq. lib.* 7. *c.* 13. *num* 2. *Auila de cenſ. p.* 1. *c.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 13 *Sanch. lib.* 4. *ſum. c.* 43. *num.* 17. *&* 18. *& alij.*

Suarez vero in tract. de legib. lib. 8 *c.* 6. *nu.* 15. exiſtimat forum pœnitentiæ non eſſe limitatũ ad forum Sacramentale pœnitentiæ, quia illa reſtrictio, nec in proprietate verborum, nec in communi vſu habet fundamentum, neque in re ipſa, cum pœnitentia etiam eccleſiaſtica non tantum ſacramẽtalis, ſed extra ſacramentum, aliquod etiam iudicium pœnitentiale exerceri poteſt. Sed vnicam tãtum differentiã cenſet conſtituẽdam eſſe inter forum pœnitentiæ, & conſcientiæ, ſcilicet, quod forum conſcientiæ per ſe non ſupponat culpam, nec ordinetur ad remittendũ, vel vindicandum aliquem defectũ, vel aliquod vinculũ apud Deum, multa enim conceduntur in foro conſcientiæ per ſe propter bonum, vel fauorem concedendum, & non propter malum tollendum. Forum autem pœnitentiæ dicitur in ordine ad tollẽdum aliquod vinculum, vel malũ apud Deum, ſiue illud tollatur per propriũ ſacramentum pœnitentiæ, ſiue per alios actus, & hanc differentiam rectè fundari in proprietate verborum, & in vſu, firmat Suarez cit. loc.

Infertur igitur, quod quando priuilegiũ, ſiue facultas abſoluendi conceditur in foro pœnitentiæ per illa verba ſignificari, non extendi ad forum contentioſum, & externum, ſed limitari ad forum conſcientiæ, qa eſt communis vſus, & ſenſus illorum veborũ, ac etiam ſignificari illam conceſſionem dari

ad aliquod malum, vel vinculũ apud Deum tollendum. An vero illud vinculum per talẽ conceſſionem ſit tollendum in ipſo Pęnitentiæ ſacramento, necnè, per ea verba minimè explicatur, ſed iuxta vinculi qualitatem eſt explicandum, nã ſi fuerit vinculum culpæ requirit forum Sacramenti; ſi vero fuerit vinculum pęnæ, aut cenſuræ ſine Sacramẽto tolli poterit impoſita pęnitẽtia ſalutari, quod eſt exercere aliquod iudicium pęnitentiale, *ita Suar cit. num.* 16. & ſequitur *Mart Bonacin. de cenſur diſp.* 1. *q.* 3. *punct* 6. *nu.* 8. quidquid in contrarium probare conetur *Garcia de beneſ par.* 11. *c.* 10. *nu.* 139

Vnde ſequitur, quod habens facultatem abſoluendi à cenſuris in foro pęnitentiæ, poſſet etiam abſoluere extra confeſſionem iniuncta pænitentia ſalutari, cum hæ cenſuræ ſint materia, ad quam per ſe non requiritur abſolutio ſacramentalis. Similiter habens facultatem diſpenſandi in foro interno, poſſet id exequi extra confeſſionem, ſicut etiam Epiſcopus qui à *Sacr. Conc. Trid. ſeſſ* 24. *c* 6 *de reform.* habet facultatem abſoluendi à quibuſcumque caſibus occultis in foro conſcientiæ, poteſt abſoluere extra confeſſionem, vt dicemus infra *c.* 4. *num.* 181. nam illa verba [vt abſoluatur in foro conſcientiæ] nõ importãt, vt abſolutio ſit in ſolo pænitentiæ foro, ſed vt nullatenus pro foro externo proſit, quãuis *Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſ. p.* 2. *alleg.* 39. *num.* 8. aliter ſentiat.

An autem habens limitatam facultatem à ſuperiore à cenſuſuris abſoluendi tantum in Sacramentali cõfeſſione, vel cõfeſſionibus auditis, poſſit abſolutionem conferre extra confeſſionem.

Negant *Nauar. c* 26. *num* 31. *Vinc. Filiu tract* 11 *c.* 9. *queſit.* 8. *num.* 294 *Sayr. lib.* 6 *c.* 11. *num* 105 *Vaſq. de excommun. dub* 20. *num.* 9. & alij, nam facultas, & iuriſdictio eſt exercenda, iuxta cõcedentis facultatem.

Sed Sanch. dicto lib. 8. *de matrim. diſp.* 34 *num.* 29. *& in ſumma lib.* 4. *c.* 54. *num.* 16. *Coinch d.* 14 *dub.* 16. *nu.* 253 quos etiam refert *Bonacin. de cenſ diſp.* 1. *q.* 3 *pun.* 6. *nu.* 7. & alij exiſtimãt probabile abſolutionem cenſurarum impendi poſſe extra confeſsionem; quamuis in conceſsione facultatis dicatur, auditis confeſsionibus abſoluatur à peccatis, & cenſuris annexis, quia illa particula [auditis confeſsionibus] refertur ad abſolutionem à peccatis, quæ requirunt abſolutionẽ ſacra-

ſacramentalem, & hanc opinionem nouiſſimè ſequitur *Barthol. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib.* 4. *q.* 114. vbi alios refert.

His præmiſſis, vt huius priuilegij ſtrictim, & dilucidè vtiliora, & neceſſaria pateāt, de nonnullis breuiter diſcutiemus, & præcipue:

Qui ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno ſacramentali, num. 11.

Quando conferatur hæc iuriſdictionis poteſtas in eodem foro interno ſacramentali, n. 14

Vtrum ante, vel poſt adeptam eccleſiaſtici muneris poſſeſſionem, num. 48.

Qua forma, vel modo delegetur hæc iuriſdictio, num. 49.

Qui poſſint hanc iuriſdictionem fori interni delegare, num. 55.

Quibus committi, vel delegari poſſit huiuſmodi iuriſdictio fori interni, num. 57.

Quā ſit durabilis hæc iuriſdictio, num. 75.

An expiret morte, vel ceſſatione officij concedentis, nu. 86.

An poſſit exerceri extra territorium erga proprios ſubditos, num. 93.

An in territorio erga alterius ſubditos, num. 96.

PRIMA DVBITATIO.

11 QVI ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno ſacramentali.

Dico, ſolū ſacerdotes eſſe huius iuriſdictionis capaces, vt poſſint eamdem validè exercere, cum ad exercitium talis iuriſdictionis character ſacerdotalis in exercente ſimpliciter neceſſarius ſit. eademq. iuriſdictione poſſunt eſſe capaces alij clerici nondum ſacerdotes, propter aliquod officium, vel dignitatem obtentam, vt Epiſcopatus, Vicariatus, vel beneficij Parochialis: nō tamen quoad exercitium, ſed vt eam valeant alijs ſacerdotibus delegare, ſeu committere, vt illam exerceant in eorum ſubditos, & hoc tradūt omnes DD. ita *S. Thom. in addit ad* 3 *par. q.* 8. *ar.* 3. *Onufrius de ſigillo ſect* 3. *quæſt. vnica dub.* 5. *Vaſq q.* 93. *ar.* 1. *dub.* 1. *Mart. Bonac. tract. de ſacram diſp.* 5. *q.* 7 *pun.* 1. *&* *punct.* 4. §. 1. *num.* 12. *Sayr. de pœnit. c.* 24. *num.* 1. & alij communiter.

An autem clericus coniugatus cum vnica & virgine, habitū, & tonſuram clericalem deferens, poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi, vel alias obtinere hanc iuriſdictionem, vt illam alijs ſacerdotali charactere inſignitis

delegare valeat.

Negat *Sbrotius de offi.Vicar.q.31 num.5. Berth. in repert. verbo clericus coniugatus, Aug. Barboſa, qui alios refert de offic. & poteſtate Epiſcopi par. 3. alleg. 54. num.6. & Io.Maria Belletus diſquiſit. cleric. tit de fauore cler. reali* § 3.*nu.*20.

Quid vero dicendum ſit de irregulari, vel aliqua cenſura irre-
13 tito, patebit ſolutio ex dicendis inferius num.68. & in cap. ſeq. num.50. vbi etiam nu.12. de viro religioſo, & alijs verba faciemus.

SECVNDA DVBITATIO.

14 QVando conferatur hæc iuriſdictionis poteſtas in foro interno ſacramentali.

Dico, breuiter, ꝙ poteſtas abſoluendi confertur in ipſa ordinatione ſacerdotis per illa verba [accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittũtur eis.] Iuriſdictio vero, ſiue ſubiecta materia, in quam põtas illa exerceri debet, confertur per hominẽ, cum dat ſubditos, & per conſequens in foro conſcientiæ curam animarum, ſiue per delegationem, ſiue per alicuius muneris eccleſiaſtici collationem, per quod aliquis paſtor, & ſuperior aliorum conſtituitur, alij vero eius ſubditi efficiuntur, *ita Suar. 4. tomo diſp. 16. ſect. 3. num.7. Metina Codice de pœnit. tract. 2. q 35. concl. 3. Valentia tomo 4. diſp. 7. q 16 puncto 1. Vaſquez de pœniten. q.93. art. 1. dub. 2. à num 5. Chamerota de Sacramentis tract. 7. de confeſſ. dub. 12 fo. 477. Dom. Riccius dec. 22 par. 4. nu. 2. Bonacina, de pœnit. diſp. 5. q 7 puncto 1. num. 5. & alij*, & prædicta roborantur ex verbis, *Sac. Conc. Trid ſeſſ. 14 c.7. ibi, quoniam.*

Vnde eſt obſeruandum, quod ſacerdos, cui Epiſcopus poſt or
15 dinationem non dixit illa verba [Accipite Spiritum Sanctũ, quorum remiſeritis peccata, &c.] non poſſet valide à peccatis abſoluere, licet obtineat hãc iuriſdictionem ordinariã, vel delegatam, ſiue ſubditos, vt dictum eſt, cum requiratur ea poteſtas prius tradita in ordinatione, vt per *D. Thom. in addit. ad 3. par. q.8. ar. 3 Vaſquez d. q.93. art. 1. dub. 2. Suar. cit. loco, Bonacina cit. puncto 4. num.5* & alios communiter.

Neque erit valida abſolutio data ab eo, qui non eſt ſacerdos, quamuis communi errore, & titulo colorato exiſtimetur Sacerdos, quia adeſt impedimentum iuris diuini, quod ab Eccleſia ſuppleri non poteſt; nã poteſtas abſoluendi à peccatis iure diuino, competit tã-

tum

tum veris ſacerdotibus, ita *Sanch.lib.3.diſp.22. Bonacina tract.de matrim. q. 2. punct.8. num.36.* & alij.

Dices, ſi ſimplex ſacerdos in ſua ordinatione non recipit hanc
16 iuriſdictionem, vt dictum eſt num. 14. cur poteſt abſoluere conſtitutum in articulo mortis à peccatis,& cēſuris reſeruatis,iuxta decretū *Sac. Conc. Trid.ſeſſ.14.c.7 de ſacram.pœniten.*

Reſp.quod eo caſu,ſimplex ſacerdos abſoluit non ex vi characteris ſacerdotalis tantū, ſed quia habet iuriſdictionem delegatam in eo articulo,ex cōceſſione Eccleſiæ, ita *Suar.* 4. *tomo diſput.26.ſect.4. num.8. Sanch in ſumma lib.2.c.13 nu. 1.Vaſquez q.93.ar.1.dub.3.& 6.nu 5.Nauar c.27. num.271. Bonacina de Sacramen. diſp. 5. q.7.pun.1.nu:9.& alij.*

An autem ſimplex ſacerdos poſſit ex vi ſuæ ordinationis, ſaltē
17 à pec.ven. abſoluere?

Aliqui affirmant,moti ex eo,quia iuriſdictio non eſt neceſſaria ad abſoluendum à pec.ven. cū non ſit materia neceſſaria.

At vero cum *Suar.dicta diſp 26. ſect. .nu.5.Vaſq.& Bonac.* qui alios refert,dicendum eſt, non ex vi characteris ſacerdotalis tantum poſſe à pec.ven.abſoluere, ſed quia ex conceſſione eccleſiæ, habet iuriſdictionem delegatam abſoluendi à p.v. cum Miniſter in hoc ſacramēto nihil operari poſſit,niſi habeat ordinariam, vel delegatā iuriſdictionem,iuxta præfatam doctrinam Sac. Concil.

Et quamuis ſimplex ſacerdos poſſit à p.v.abſoluere,non tamen poterit abſoluere ab excommunicatione minori, vt dixi in *tract. de obligat cleric. par. 3. num. 124. cum Suar. diſput.7. ſect.4 nu.17.* qui hoc admittit in Parocho non dum ſacerdote,licet aliqui aliter ſentiāt de ſimplici ſacerdote.

Hinc etiam conſtat eūdem, ſimplicem ſacerdotem poſſe abſoluere à pec. mor. iam alias
18 confeſſis ſacerdoti approbato,cum ſit eadem ratio,quæ in materia p.v. *ita Nauar cap.4. num.5 Coninck diſp.8 dub.2. nu.17.Bonacina cit.loc.Eman. Sà verb.abſolutio num.5 Graſ. lib.1.c.17. num 6. Valentia 4. tomo diſp.7.q.10.punct.2. circa fin.& Suar cit.num.5.*

Qui ex prędictis infert,ſimplicem
19 ſacerdotem excommunicatū vitādum,non poſſe à prædictis peccatis abſoluere,cum ſit priuatus iuriſdictione.

Huius occaſione ſunt plura notanda, & Primò licet *Sotus 4.diſt.18 quæſt.4. art 4. Zero-*
20 *la in praxi cap. 5. quæſito 7. Valentia loco citato, & alij apud Vaſquez quæſt.93 art.1.*

dub.3. num.5. mortis articu-
lum, in quo poteſt ſimplex Sa-
cerdos abſoluere, vt dictum
eſt num.16. ſtrictè intelligant,
vt ſumatur pro ſolo mortis ar
ticulo, qui tunc tantum cõtin-
git, quando mors eſt in fieri, &
ita certa, & proxima, vt mora-
liter certa ſit, & ferè ineuitabi-
lis, ſiue id ex cauſa naturali ꝓ-
ueniat, vt morbo, ſiue ex cau-
ſa violenta, vt ſi quis morte
plectendus ſit; Tamen verius
eſt, vt probant, & tenẽt *Suar.*
4. tomo diſput. 26. ſect. 4. num. 3.
Coninck diſp. 8. num. 17. & alii
quos referunt *Zambrano de*
caſibus articuli mortis prælud. 1.
nu. 7. & Bonaci. de ſacr. diſp. 5.
q. 7. puncto 1. num. 10. quo ad
21 hunc effectum, ſumi pro eodẽ,
articulum, & periculum mor-
tis, atq; ita, ſicut in mortis ar-
ticulo poteſt quilibet ſacer-
dos abſoluere ab omnib. pec-
catis, & cenſuris, ita in pericu-
lo mortis; Ratio eſt, quia cum
cauſa huius conceſſionis fue-
rit neceſſitas pœnitentis, ne
abſque remedio in æternum
pereat, merito talis erit repu-
tanda neceſſitas periculi mor-
tis; Si quidem in ea ad confeſ-
ſionem obligat ius diuinum,
perinde, ac ſi in articulo mor-
tis; & morale periculum ita in
malis debet caueri, ac euẽtus
ipſe, ac propterea peccat mor
taliter, qui ſe exponit pericu-
lo culpæ læthalis; Tunc autem
cõtinget hoc periculum, quã-
do eſt probabile dubium de
morte, & frequenter in eo ca-
ſu euenire ſolet; vt cum fœmi-
22 na partui appropinquat, & ex-
perta eſt imminens ex parti-
tibus periculum vitæ; vel eius
23 eſt complexionis, vt id pericu-
lum veriſimiliter timeatur; vel
24 eo anno ſolent communiter
parientes periclitari. Item
25 tempeſtas grauis exorta, vel
25 nauigationis periculoſæ, aut
conflictus in bello, aut in itine-
26 re prædonibus interficere ſo-
lẽtibus expoſiti aggreſſio; aut
cum quis in morbum incidit
27 periculoſũ, qui maiori ex par-
te mortem ſolent inferre, vt
docent *Suarez dicta ſect. 4.*
Ioa. Maria Bellectus par. 1. diſ-
quiſit. clericalis titul. de diſcipli-
na clericali §. 1 num. 48. fol. 8.
Bonacina de cenſur. diſput. 1.
q. 3. punct. 3. num. 4. Zambrano
dicto prælud. 1. à nu. 1. qui alios
citat *D. Carolus de Graſſis de*
effectibus clericatus effect. 9 nu.
153. Vaſquez de pœniten. q. 93
art. 1. dub. 5. & Sanchez in
ſumma 1 tomo lib. 2. cap. 13.
num. 1. qui num. 3. ait, duplici
cum limitatione eſſe accipien-
dum, quod eſt dictum, æquipa-
rari articulum, & periculum
28 mortis; Prior eſt, cum pericu-
lum mortis propè eſt, & velut
in fieri, ſecus qnando diutius
mor-

Digitized by Google

mortem differendum, eſt ferè certius, in quo tẽpore poteſt occurrere oportunitas habẽtis facultatem legitimè abſoluendi. Quod tũc ceſſet neceſſitas, quæ cauſa fuit huius cõceſsionis; ita *Zambrano nu.*8. *Couarru.*4.*decretal.* 1.*par.*§.11 *num* 8. & *Cordub. in ſumma q.*18 *punct.*2.*dicto* 4. Poſterior eſt, vt morali neceſsitate cogente abſoluẽdus in id pericu-
29 lum incidere debeat, vt si neceſse illi sit ex cauſa vrgenti, nauigationem periculoſam, aut prælium, aggredi, quando enim propria ſponte aggreditur, non dicitur conſtitutus in periculo mortis, ſed ipſe vult ſe conſtituere, ita *Cordub. cit. loco.*

Secundo, eſt notandum, quod in hoc articulo, siue periculo mortis, quiuis ſacerdos, quam-
30 uis excommunicatus, irregularis, aut degradatus, vel hæreticus, ceſſante periculo peruerſionis, poteſt abſoluere ab omnibus peccatis, & cenſuris, vt notant *Zãbrano, multis citatis, de caſibus in articulo mortis cap.*4.*dub.*4.*num.*20. *Bellectus cit. num.*27.*fol.*7. & alij, & dicemus inferius *num.*35.

Tertio eſt notandum, quod prædicta conceſsio facta cuilibet ſacerdoti pro articulo, ſeu periculo mortis, vt poſsit abſol-
31 uere ab omnibus caſibus, & cenſuris, vt ſupra num.16. intelligenda eſt, quãdo deeſt copia Superioris potentis abſoluere, & proprij ſacerdotis, ſeu alterius expoſiti ad confeſsiones audiendas, ſecus si adeſſet ſuperior, cui reſeruatur, & si ipſe absit, debet etiam abeſſe Sacerdos expoſitus, nam in Sacroſancto Conc. Trid. dicto c.7. dicitur, quod ſemper fuit cuſtoditum in eccleſia, vt quilibet Sacerdos in eo articulo abſoluere poſsit, quare ius nouum non condidit, ſed approbauit conſuetudinem; at ea conſuetudo ſolum obtinuit, vt quilibet Sacerdos poſsit abſoluere, quando non eſt prædictus recurſus, vt conſtat *Conc. Carthagin.*3.*canone* 32. & *refertur in cap. presbyter* 26. *q* 6. item quia idem Conc. Trid. dicit, id eſſe indultum ratione neceſsitatis, ne æger abſque confeſsione decedat, quæ in hoc caſu ceſſat, ita *Sotus* 4. *diſtinct.*18.*q.*4 *art.*4. *Vgolin. de cenſur. tab.*1.*cap.*4.§.5. *Suarez* 4.*tomo diſp.*26.*ſect.*4. *num.*4. & *tomo* 5.*diſp.*22.*ſect.*1. *num.* 62. *Molina*, referens ſic declaraſſe Greg. XIII. *tomo* 4. *de iuſtitia diſput.*63. *Zambrano de caſib articul. mort. cap.*4 *dub.*4. *num.*3. qui nonnullos alios refert, *Azor. tomo* 1.*lib.*8.*inſtit. moral. cap.*19. *q.*5. *Bonacina*, *de*

de cenſur.diſput.9.q.3.punct.3. num.3. Sanchez in ſumma dicto lib. 2. cap. 13. num. 7. Quãuis, quod poſsit in eo articulo ſimplex ſacerdos, etiam præſente cõfeſſario approbato, & confeſſarius approbatus etiam præſente alio ſuperiore, ægrum abſoluere ab omnibus caſibus, & cenſuris, probabile cenſeant *D.Ricc.deciſ.26. par. 4. & Antonin. Diana* qui alios refert, *reſolut.moralium par.1. tract. 5. reſolut. 5. fol. 122.* cum Concil. abſolutè, & indiſtinctè dicat, omnes ſacerdotes ea poteſtate gaudere in eo articulo.

Eſt tamen aduertendum, quod idem erit, non adeſſe legitimũ confeſſarium, & adeſſe, & nolle, vel non poſſe audire confeſ-
32 ſionem exiſtẽtis in eo articulo, quia in vtroque caſu militat neceſsitas, ac verum eſt nõ dari copiam cõfeſſoris, vt tradit *Zambra.d.dub.4.num.24.* ex omnium mente, & declaratione Illuſtriſſ. D D. Cardin. *qui cum Henriq. de pœnitent. lib.6.cap. 11. num.3. & Sanchez dicto cap. 13. num. 8.*
33 ait, ſimplicem ſacerdotem, nõ debere in hac re eſſe nimis ſcrupuloſum, ſed in dubio an oportune adueniet ſacerdos expoſitus, debere abſoluere, ne periculo infirmum exponat.

Sic etiam poſſet ſacerdos abſolutionem impendere caſuum, vel cenſurarum, quando dubitatur, Vtrum pęnitens in articulo mortis exiſtens expectare poſſet, & ſuperuiuere donec facultas obtineatur à Superiore, nulla alia facultate expectata, nam Superior, non cenſetur velle caſus reſeruare, cum periculo damnationis alterius, ita *Reginald. lib. 9. num. 10. Gambarupta de caſib. reſeru. pagin. 35. Sanchez cit.* & alij apud *Bonacinam de cenſur. diſput. 1. q 3 pun. 3. num. 6. & Molin. 4. tomo de iuſt. tract. 3. diſp. 63.*

Quarto eſt notandum, quod non poſſe t abſoluere ſimplex ſacer
34 dos, ſi adeſſet ſacerdos, qui in alia diœceſi Parochus, aut approbatus eſſet ad audiendas cõfeſsiones, nõ tamen in illa, quia licet hic reſpectu huius diœceſis ſit ſimplex ſacerdos, tamen alicubi eſt approbatus, atq; proinde potius ius habet, quam ſacerdos oĩno ſimplex, nullibi approbatus, vt tradunt *Suarez 4 tomo dicta diſput. 26 ſect. 4. num. 4 Zambrano cap. 4. d. dub. 4 nu. 16. Sanchez d. lib. 2 cap. 13 num* 10. *& Bonacina de cenſur. diſp. 1. q. 3. puncto 3. num. 7*

Quinto eſt notandum, quod ſi adeſſet ſacerdos excommuni-
35 catus vitandus, ſeu ſuſpenſus,

aut

Digitized by Google

aut præciſus, non poſſet abſol
uere si adsit simplex ſacerdos,
quia illis eſt interdictum hoc
miniſterium,nisi in caſu extre-
mæ neceſsitatis,quæ tunc non
occurrit, eo quod adeſt sim-
plex ſacerdos,ijs impedimẽtis
non affectus, vt dixi cũ *Suar.
de cenſur.diſp.* 11. *ſect.* 1. *num.*
12. *in tract. de oblig. clericorum
par* 3.*num.*11.*& tenent Vaſq.
de pœnit.q* 93.*ar.*1.*dub.*4.*nu.*9.
& Bonaci.cit.

Quod si adeſſet ſacerdos catho-
licus,quocũque impedimento
affectus,eſt præferendus hære-
tico, vel ſchiſmatico. & inter
36 catholicos, irregularis eſt præ
ferendus excommunicato vi-
tando, quia tunc cum tali ex-
communicato non poteſt par
ticipari. atque ſuſpenſus, vel
interdictus,eſt præferendus ir-
regulari, quia illa ſunt minora
impedimenta. & omnes hi ſa-
cerdotes catholici,ẽt excom-
municati vitãdi ſunt antepo-
nendi degradato,eo ꝙ hic ma-
ximo impedimẽto laboret, ita
*Zambrano de caſibus articuli
mortis dicto cap.*4. *dub.*4 *num.*
2. *Sanchez dicto cap.* 13. *num.*
10. *Bonacina dicta diſput.* 1.
q 3 *pun.* 3.*num.*7. *Vaſq loc.cit.
Nugnus in addit. ad* 3 *par.q* 8.
*ar.*6 *dub.*4 *& alij.*

Sexto eſt notandum, quod tunc
cenſendum erit non eſſe co-
piam ſuperioris, vt poſſit ſa-
cerdos inferior abſoluere à
37 reſeruatis in articulo, ſeu pe-
riculo mortis,vt ſupra, quan-
do nec conſtitutus in eo pe-
riculo poteſt perſonaliter ſu-
periorem adire, nec eum com
mode accerſere, quia aut non
veniet, aut magna nota erit,
*ſm̃ Henriq.de pœnit. lib.*6 *c.* 9.
*num.final.& alios apud Sanch.
in ſumma dicto lib.* 2. *cap.* 13.
*num.*14.

Et licet *Zambrano dicto cap.* 4.
*dub.*4 *num.*15 *& dub.*6. *num.*
4. quem ſequitur *Bonacina
de cenſur.diſp.* 1. *q.* 3. *puncto* 3.
*num.*5. ſupponat,non dici de-
eſſe copiam ſuperioris, quan-
do infirmus etſi illum adire,
nec accerſere poſſit, poteſt ta
men confeſſor illum adire, ac
facultatem petere, atque ita,
ait,ægrum in eo periculo con-
ſtitutum,qui præſentem ſupe-
riorem habere nequit, debere
per literas, aut confeſſarium,
aut alium petere facultatem à
ſuperiore, vt ab eo reſeruato
abſoluatur, niſi periculum ſit
in mora; tamen vt notat San-
chez, quẽ etiam ſequitur *An-
ton.Diana reſolu.moral. par.*1.
*tract.*5.*reſol* 5.*fol.*123 hoc o-
38 nus adeundi ſuperioris ad ab-
ſolutionem obtinendam, non
eſt grauamen confeſſoris, ſed
ipſius pœnitentis in pœnam ſui
delicti,dum ergo pœnitens ſu-
periorem adire nequit, vel eũ
ac-

acceſere,dicetur verè impeditus, & carere ſuperioris copia;nec inquit Sanchez,placet vt per literas petat eam facultatem, quia exponeret ſe periculo ſui criminis detegendi, ſi,vel literæ amitterentur, vel ab alio aperirentur, atque ob id periculum Doctores non obligãt ad peccata ſcribenda, ne memoria excidant. Quamuis Bonacina cit. dicat, quod hoc periculum caueri poteſt admonendo confeſſarium, vt ipſe ſcribat tacito nomine pęnitentis.

Septimo eſt notandum, quod ſi deficiẽte ſacerdote approba-
39 to, ſimplex ſacerdos confeſſionem conſtituti in articulo, ſeu periculo mortis,vt ſupra, audire cepit, vel inferior approbatus, defectu ſuperioris, cui caſus reſeruantur, & ante abſolutionẽ adeſſet ſuperior, vel legitimus confeſſarius,poſſet ſimplex confeſſionem cęptam perficere, quia veram habebat iuriſdictionem,quando alio deficiente cepit audire, nec eius aduentu expirat, cum res non ſit integra; non enim ſimplici ſacerdoti hoc caſu conceditur iuriſdictio ad tempus, ſed omnia iura abſolute eam ipſi concedunt,quando deeſt copia expoſiti ad audiendas confeſſiones, &c. ita *Henriq. dicto lib. 6. cap. 11. num.8. Sanch.dicto lib. 2. cap. 13. num. 15. Bonacina dicta diſp.1.de cenſur.q.3 num.3 & alij.*

Si vero talis pęnitens haberet caſum reſeruatum ratione
40 excommunicationis, & ante abſolutionem ſuperueniret ſuperior, cui erat reſeruata excommunicatio, non poſſet ſacerdos, ſiue ſimplex, siue expoſitus sit, qui cepit audire confeſsionem, abſoluere ab illa excommunicatione, ſed id à ſuperiore ſuperueniente præſtandum erit, & deinde ſacerdos ille, qui cepit, poſset à peccatis abſoluere, ratio eſt, quia, cum hoc caſu confeſſarius teneatur pœnitenti iniungere, vt quam pri-
41 mum commode poterit legitimo ſuperiori ſe præſentet, *cap. eos qui, de ſentent. excommun. in 6.* Tenebitur vtique si tunc adsit, & commode poſſet pœnitens ſe illi præſentare, vel ſaltem per confeſſarium, vel per alium petere facultatem abſolutionis obtinendæ, cum nulla alia ratione hoc caſu concedatur facultas abſoluendi ab illa excommunicatione reſeruata, nisi quia tempore, quo eſſet præſtanda abeſt ſuperior, vel habens facultatem abſoluendi, ita *Sayr. de cenſur. lib.2. c.20. num.27.Sanch.cit.c.13.nu.15. & Bo-*

& Bonaci. dicta diſp. 1. *q.* 3. *puncto* 3. *num.* 3.

Quod ſi iam ſimplex ſacerdos in eo articulo à peccatis abſoluit, non poſſet ſuperueniente legitimo cõfeſſore audire pec-
42 cata oblita, vel quæ æger non potuit fateri, vel exiſtimatum eſt eum non poſſe, & ſic à reliquis, quæ manifeſtare in confeſſione potuit, fuit abſolutus, quia eſt noua confeſſio, & à priori independens. ita *Suar.* 4. *tomo diſput.* 23. *ſect.* 1. *num.* 2. *Bonacin. cit loc. & Sanchez dicto lib.* 2. *c* 13. *n.* 15. *qui n.* 16. exiſtimat, quod ſi penitens in eo articulo ſimplici ſacerdoti
43 mentitus eſt in ea confeſſione adhuc poſſet detecto illo mẽdacio à Sacerdote illo ſimplici iterum abſolui, quia is veram habuit iuriſdictionem ad priorem illam confeſſionem, & dũ abſolutio validè non eſt præſtita, non cenſetur finita.

Octauo eſt notandum, quod talis cõſtitutus in articulo mortis, abſolutus à ſimplici ſacer-
44 dote à peccatis, & cenſuris ẽt reſeruatis, vt ſupra, ſi poſt abſolutionem obtentam ſuperuixerit, non tenebitur, vt communiter tradunt Doctores, quibus accedunt *Coninck de pœnit d.* 8 *dub.* 2. *& Bonacina n.* 19. eadem peccata, etiam reſeruata iterũ confiteri, & ab eis abſolutionem de nouo obtinere, cum abſolutè, & ſimpliciter fuerit abſolutus à ſimplici Sacerdote ex iuriſdictione, quam delegatam habebat ꝑ illo articulo, in quo, vt dicitur, *in Sac Concil. Trid. ſeſſ.* 14. *c* 7. nulla eſt reſeruatio, iuxta communem vſum eccleſiæ; ſed à cenſuris reſeruatis, licet tunc
45 vere abſoluatur, ita vt ſi moriatur, vel conualuerit alia abſolutio non requiratur; tamen cõualeſcens manet obligatus ſe præſentare illi ſuperiori, cui cenſuræ erãt reſeruatæ humiliter ab eo ſuſcepturus mãdatum eius, & nouam pœnitentiam, ſi iniungat, & ſi id non faciet, reincidet in eamdem excommunicationem, *cap. eos qui de ſentent excommun in* 6. *Ita Sot. in* 4. *diſt.* 18. *q.* 4. *art.* 4. *Nauar. cap.* 26 *num.* 26. *Auila de cenſur. lib.* 2 *cap.* 20 *num.* 27. *Suarez* 4. *tomo diſpu.* 30 *ſect.* 3. *num.* 6. *&* 5 *tomo diſput.* 7 *ſect.* 1. *num.* 5. *& Sanch. in ſumma lib.* 2. *cap.* 13 *num.* 27. *qui cenſet cum Abb. in cap. de cætero de ſenten excom. & Suar.* 5. *tom. diſp.* 2. *ſect.* 1. *n.* 62. prædictum,
46 non incidere in eamdem cenſuram numero, ſi impedimento ceſſante nõ ſe præſentauit, nec ob eam cauſam; ſed in aliã ſimilem, ob nouam illam inobedientiam, & dici in tex. in eamdem cenſuram, quia ſimilis eſt, & reſeruata, vt prior

erat . ita etiã docent *Coninck. diſp.*14. *dubio* 16. *num.*116. *&* *Bonaci. dicta diſput* 1. *q* 3. *puncto* 3. *num.*. 6 *qui alios refert*.

Nono, & tandem eſt notandum, quod cenſuræ, à quibus iuxta Sac. Conc. Triden. citato loco quilibet ſacerdos eo caſu; po-
47 teſt abſoluere, ſunt eæ ſolæ, quæ Sacramentis ab ægro recipiendis, & ſepulturæ eccleſiaſticæ obſtant; Quales ſunt excommunicatio, interdictum perſonale, ſuſpenſio à Sacramentorum prædictorum receptione, & ab eccleſiaſtica ſepultura, non autem irregularitas, ſuſpenſio ab ordine, officio, vel beneficio, quia licet non ſic reſtringat Sac. Conc. Trid. tamen ratio, quam affert ne hac occaſione aliquis pereat, apertè deſignat ſic limitandum. ita *Zambrano de caſibus articuli mortis cap.* 4. *dubio* 4. *num.* 17. *Sanchez dicto lib.*2 *c.*13. *num.*12. *&* *Bonaci. de cenſur. diſpu.*1. *q.* 3. *punct.* 3. *num.*8.

An autẽ infirmo, qui non potuit petere abſolutionem peccatorum, poſſit, abſolutio cenſurarum impendi?

Affirmat *Bonacina cit. loco num.* 10. *ex Suar. diſp.*7 *ſect.*7. *nu.*7. *Nauarr. cap.* 27. *num.* 271. *&* *Reginald. lib.* 9. *num.* 8. vt recipere poſſit reliqua ſacramenta, ac in loco ſacro ſepeliri ex ratione allata, modo ſit capax reliquorum Sacramentorum.

Idemq. tenet Sanch. loco citato, & ibi etiam dicit, an in eo articulo poſſit clericus abſoluere à cenſuris deficiente ſacerdote, vel laicus, ſi nec etiam adſit clericus, vt per eum.

TERTIA DVBITATIO.

EX quo dictum eſt in præcedenti dubitatione num. 13. huiuſmodi iuriſdictionem fori interni extra Sacramentum Ordinis dari, &c. Quando ergo, quis cenſeatur eam obti-
48 nuiſſe, per collationem ſolum dignitatis, vel muneris eccleſiaſtici; an verò poſt adeptam poſſeſſionem eiuſdem dignitatis, vt Epiſcopatus, beneficij Parochialis, & ſimilium?

Reſp. tunc cenſeri obtinuiſſe hãc iuriſdictionem, quando poſt collationem, etiam poſſeſſionem adeptus fuit dignitatis, beneficij Parochialis, vel alterius muneris eccleſiaſtici, per quod competit ex officio cura animarum. ita *Suar.* 4. *tomo diſp.*16. *ſect.* 3 *nu.*18.

Sic etiam poſt delegationem, & conceſſionem habentis poteſtatem ordinariam, vel facultatem delegandi, vt dicemus inferius num.55.

QVAR-

QVARTA DVBITATIO.

Quia in eadem ſecunda dubitatione num. 12. diximus hanc iuriſdictionem dari per
49 extrinſecam hominis conceſſionem, ſiue delegationem. Qua igitur forma, vel modo delegetur hæc iuriſdictio pro foro interno.

Dico, quod nulla forma in hoc requiritur, niſi, vt delegans habẽs legitimam poteſtatem explicet ſuam voluntatem alicui eam delegandi, ſeu committendi, ſiue oretenus, ſiue in ſcriptis, quia per hoc ſufficienter cenſetur conceſſa. ita *Suarez 4.to. diſp.25. ſect. 1.nu. 14. & alij.*

Sed an licentia tacita, quæ ha-
50 betur ex ratihabitione, ſufficiat.

Negant *Anton. 2. par tit. 17. c.4. Adrian. q.5. de confeſſ.* & alij, quibus accedit *Suarez dicta diſput. 25 ſection. 1. num. 14.* & mouentur ex eo, quia ſpes futuræ ratihabitionis non ſufficit ad cõcedendam hanc iuriſdictionem de præſenti, prout neceſſario requiritur, cum Sacramentum pœnitentiæ nõ pendeat ex futuro euentu, nec dari poſſe exiſtimant ratihabitionem de præſenti, cum ratihabitio proprie reſpiciat tẽpus futurum.

Alij vero cenſent, ſufficere licẽtiam tacitam, quæ habetur ꝑ ratihabitionem de præſenti, quando, ſcilicet, ſciente, & tacẽte Ordinario, vel Parocho, potentiq. contradicere, quis hanc iuriſdictionem exercet, ſeu audit confeſſionem, quia illa ſcientia, & patientia inducit conſenſum, & legitimam licentiam. ita *Angel. verbo confeſſio 3. num. 30. Sylu. confeſſor 1. q 6. Caietan. abſolutio ex parte abſoluentis verſ. licentia, Victoria de confeſſ. num. 153. Sot. 4. d. 18. q. 4. ar. 3. Nauarr. cap. 9. num. 6. & alij, quos ſequitur Sanchez de matrimon. lib 3. diſput. 35. num. 21. qui addit cum Henriq. lib. 6. de pœnitent. cap. 13. num. 13.* eam præſentiam cum taciturnitate non eſſe approbationẽ,
51 & licentiam ſimpliciter, ſed ꝑ eo actu, quia licet daret licentiam expreſſam ad audiẽdam illam confeſſionem, non eſſet licentia ſimpliciter. quamuis *Bonacina de ſacrament. diſp. 7. quæſt. 7. puncto 4. §. 1 num 14.* dicat, quod taciturnitas, & patientia ſuperioris ꝑ ſe loquendo non ſufficit, vt talis ſacerdos validè abſoluat, ſed requiritur ſignũ aliquod externum, ex quo ſufficienter colligatur ſuperiorem ratam habere abſolutionem, ſeu facultatem concedere ad abſoluẽdum.

An autem, ſi Ordinarius, vel Parochus videns, & tacens alienum ſacerdotem audire con-
52 feſſiones ſubditorũ,non conſentit interius,valeant illę cõfeſſiones.

Negat *Petrus de Ledeſma de matrimon.quæſt.45.ar.5 punct.3. dub.4 fol.192.concluſ ſecunda,* in ſimili caſu,quando Ordinarius fictè concedit licentiam alicui ſacerdoti audiendi confeſſiones; quia cum dicta licẽtia inualida ſit, titulus eſt nullus. & in ſimili idem tenet *Medina tract. de confeſſ quæſt. de multipl licen.alien confiten.* vbi ait, ſi Prælatus videns, & tacens alienum ſacerdotem audire confeſsiones, & re vera non conſentiat, nec det licẽtiam, excuſari ratione probabilis ignorantiæ; at confeſsionem eſſe inualidam defectu iuriſdictionis.

Sanchez tamen *de matrim.lib 3. diſput.22. num* 64. exiſtimat, vtroque caſu,validam eſſe cõfeſsionem;nã primo caſu concurrit licentia collata à legitimo ſuperiore,eiuſque nullitas eſt occulta,atque ita adeſt cõmunis error cum titulo præſumpto,ſicuti licentia audien-
53 di confeſsiones conceſſa excommunicato alibi vitando, inualida eſt,ſed dum in hoc loco eſt occulta excõicatio, validæ ſunt confeſſiones auditæ virtute talis licentiæ,ratione communis erroris, vt probat idem *Sanch.diſput.22. num.9. & ſequitur Bonacina de matrimon. quæſt. 2. pun.8. nu.33.*

In poſteriori autem,quia ratihabitio de præſenti reputatur in iure, & apud Peritos vera licentia, ſicut licentia expreſſe conceſſa, & ita concurrit titulus præſumptus, & cõmunis error. & eam ratihabitionem de pręſenti reputari legitimam, dictum eſt ſupra num. 51.ex eodem *Sanch.lib.3.diſp.35. num.20*

Sed vtrum quandoque ſufficiat, vt hæc licentia petita ſit,&nõ
54 obtenta.

Minime fatendum eſt,quia ſola petitio huius facultatis nõ eſt ſatis ab obtinẽdũ illam, imò ex illa negatione conſtat, nolle dare facultatem,nec voluntas debita, ſeu potius obligatio volendi in certis caſibus, ſufficit ad conferendam alteri hanc iuriſdictionem, niſi adſit voluntas, quia aliud eſt debere,aliud eſt facere. ita *Suarez 4.tomo diſput.27 ſect.4.nu.*20.

QVINTA DVBITATIO.

55 QVi poſſint hanc iuriſdictionem fori interni delegare?

Dico,quod omnes habentes eãdem iuriſdictionem iure ordinario

nario, poſſunt eam delegare & habentes delegatam cum ſpeciali facultate eam ſubdegandi, vt dictum eſt ſupra n.5. Quibus autem poſſint Parochi delegare, dicemus inferius num.7.

Sed quid ſi aliquis ex prædictis ſit irregularis, an poſſit alteri hãc iuriſdictionem delegare.

Et poſſe, cenſet *Suar. de cenſur. diſput.40 ſect 2.nu.45 & dixi in tract de obligat. cleric. par.6. num.14.*

An autem Parochi non proprietarij, quos Epiſcopi conſtituũt
56 & ad nutum ipſorum amoueri poſſunt, vt curã totius Parochiæ regant; vt quia proprius Parochus nõ eſt ſacerdos, vel quia ipſe Epiſcopus eſt immediatus Parochus totius Diœceſis, vel alicuius Parochiæ, poſſint alijs delegare hanc iuriſdictionem, prout poſſet Parochus proprietarius.

Et dicendum eſt, non poſſe delegare omnem curam, ſed ſolũ aliquas cauſas Parochialis officij; & ſic poſſent delegare alteri ſacerdoti aſſiſtẽtiam matrimonio, quia ſunt delegati ad vniuerſitatem cauſarum, cum præficiantur ad omnes cauſas parochialis officij in tota parochia, vt dicemus in cap. ſequenti num. 33. ita *glo. in clem. 1. de priuil. verbo preſbyteri, Nauar. cap.27. nu.102. & alij apud Sanch. de matrim. lib.3. diſp.31. nu.13.*

SEXTA DVBITATIO.

57 QVibus poſſit committi, ſeu delegari hæc iuriſdictio in foro interno.

Pro ſolutione præmittẽdum eſt, quod hæc iuriſdictio duobus modis poteſt committi, vel vt ipſemet delegatus illa vtatur, vel vt alijs eam cõmittat, ſeu ſubdeleget. Hoc poſito.

Dico, Primo modo, ſolum delegari poſſe ſacerdoti, cum ipſe ſolum poſſit per ſe exercere actum huius iuriſdictionis, vt dictum eſt num.11. vt autem recte, & valide fiat delegatio, neceſſe eſt, vt talis ſacerdos ſit idoneus, quoad ſcientiam, prudentiam, & probitatem huic muneri neceſſariam, & vt ſit approbatus, iuxta diſpoſitionem Sacri Conc. Trid. *ſeſſ.23 cap.15. de reform. Vgolin de offic. & poteſt. Epiſ p.2.c.34. Vaſq. q.93. ar.3. dub.3. & alij.*

Approbatio autem prædicta debet eſſe per examen, aut alia
57 ratione ab Epiſcopo, iam cõfirmato, & habente ſubditos, iuxta Trident. cit. aut à Vicario generali, qui perſonã Epiſcopi ſuſtinet, & ipſius vices gerit, aut à Capitulo ſede vacante, quod ſuccedit in iuriſdictio-

dictionem Epiſcopi, *cap. dum olim de maior. & obed.* aut ab alio habente iuriſdictionem Epiſcopalem in populum exẽptum à iuriſdictione ordinaria; hic enim habet iuriſdictionem epiſcopalem, cõſequenter ad ipſum pertinet approbare ſacerdotes in ſuo territorio. ita *Sanch. lib. 3. de matrimon. diſput. 29. num. 14. Reginald. lib. 1. nu. 180. Vaſquez q. 93 art. 3. dub. 3. Bonacina de ſacramen. diſp. 5. q. 7. pun. 4. § 1. nu 9. & alij apud Sanchez cit.*

Vtrum vero cenſeatur ſacerdos approbatus, & conſequenter
59 idoneus ad audiendas confeſſiones, qui fuit approbatus, & admiſſus ab Epiſcopo ſciente illum non eſſe idoneum. *Suarez diſp. 28 ſect. 1. num. 7. Reginald lib. 1. num. 197. & poſt alios Bonacina citata diſput 5. quæſt. 7. puncto 4. §. 1. num. 29.* probabilius exiſtimant, non cenſeri approbatum; nam Sac. Conc. Trid. dicto cap. 15. exigit, vt ſacerdos, qui beneficium Parochiale minime habet per examen iudicetur idoneus; hic autem verè non iudicatur idoneus, ſed fictè, cum Epiſcopus interius ſentiat, & iudicet non idoneum; vnde Sac. Conc. ibi requirere videtur approbationem cum iudicio, & iudicium cum approbatione; ideſt interius iudicari debet idoneus, & exterius approbari, & hanc opinionem ſequitur nouiſsimè *Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib. 4 q. 79.*

Sed quid dicendum ſit quando Epiſcopus iudicat idoneũ aliquem ſacerdotem, & illũ tan-
60 quam idoneum approbat, ſed re ipſa non eſt idoneus, an valida cenſenda ſit talis approbatio.

Et validam eſſe, fatendum eſt, ea ratione, quia Sacrum Concil. requirit talem approbationẽ, qua ſacerdos idoneus iudicetur; hic autem idoneus iudicatur, cum Epiſcopus putet ipſum eſſe idoneum, quamuis re ipſa non ſit idoneus. ita *Suarez, Bonacina, & Reginal. locis citatis. quibus accedit Bart. à S Fauſto cit. q. 80.*

Ad validitatem autem approbationis, non requiritur, vt detur in ſcriptis, cum id non requirat Sacrum Concil. ſed vt gratis concedatur, quamuis ſi gratis non concederetur, valida eſſet; illicitè tamen cõcederetur, quia Sac. Conc. non irritat approbationem aliter conceſſam, ſed ſolum præcipit gratis dari, vt notant præcitati Doctores, & alij.

Conſultius tamen eſſet in ſcriptis dari approbationem prædictam, vt confeſſarius poſſit

eam

eam exhibere, quoties expedierit, aut opus eſſe iudicauerit.

Sed an ſacerdos debeat approbari ab Epiſcopo pœnitentis,
62 vel ipſius confeſſarij.

Et in hoc dico, eſſe approbãdum ab Epiſcopo ipſiuſmet cõfeſſarij, tum quia approbatio eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur in ſubditũ; ergo approbatio faciẽda eſt ab Epiſcopo, cui ſubditus eſt confeſſarius, qui approbatur; tum etiam ex declaratione Sac. Cõgr. vt refert *Coninck. diſp. 8. dub. 7. n. 50* & ſequitur *Bonacina loco cit. num. 15*.

Poſſet quoq. Epiſcopus approbare ſacerdotem alterius diœceſis, ſi aliqua ratione fiat ſubditus ipſi Epiſcopo; vt ſi fiat ei ſubditus rõne alicuius miniſterij, ad quod obligatur in ipſius Epiſcopatu, aut ratione domicilij, aut habitationis pro aliquo tempore, pro quo ſaltem poſſet illum approbare; tũ quia hoc nullo iure prohibetur; tũ etiam, quia ſic vſus, & praxis indicat, vt patet in Regularibus, q licet ſint exẽpti à iuriſdictione Epiſcopi; nihilominus fiunt ipſi aliquo modo ſubditi ratione domicilij, vel habitationis in territorio Epiſcopi, quæ ſubiectio eſt ſufficiens, vt approbentur. ita *Bonacina cit. Reginald. lib. 1. num. 187.* & alij, quibus accedit *P. Alphonſus de Leone de offic & poteſta. confeſſ. tempore iubilei extraordinar. quæſt. 4. num. 28*

Qua autem pœna puniri debeat Regularis, qui abſque licẽtia, & approbatione Epiſcopi, fidelium confeſſiones audiret, habes apud *D. Ricc. par. 2. dec. 145.*

Eſt tamen notandum, quod approbatio Epiſcopi, non eſt de-
63 legatio iuriſdictionis, ſed aliquid præuium ad illam; cũ approbatio nil aliud ſit, quam quædam publica ſentẽtia, ſeu authentica conteſtatio de ſufficiẽtia talis ſacerdotis ad audiendas cõfeſſiones, quam ſacrum Conc. Trid. voluit eſſe neceſſariam diſpoſitionem, vt ſimplex ſacerdos ſit proxime capax huius iuriſdictionis, & eligibilis per priuilegia; Ideo poſſet Epiſcopus aliquem approbare, & ei nõ delegare iuriſdictionem; nam conceſſio iuriſdictionis, eſt veluti quædã gratia, quam liberaliter facit Epiſcopus. Approbatio vero, eſt veluti opus iuſtitiæ. vel poſſet aliquem ſimpliciter approbare, & ei delegare iuriſdictionem ad tempus, vel vita ſua durante, & tũc licet per mortem Epiſcopi ceſſet iuriſdictio, non tamen approbatio. ita *Suarez 4. tomo diſput 28.*

ſect.

ſect.4.num.22.& per Bonacin. cit.quæſt.7.pun.4. §.1.num.31. Coninck.de pœnit.diſp.8 dub.7 nu.49.& alios.

An autem huiuſmodi approba-
64 tio ſemel conceſſa reuocari poſſit.

Dico, cum *Suarez dicta diſp.28 ſect.8.nu.1.Vaſquez q.93.ar.2 dub.4.Bonacin.de ſacram.diſp. 5.quæſt.7.pun.4.§.1.num.16.* approbationem prædictam poſſe reuocari, donec tamen reuocetur ſemper durare, ita ut nec per mortem concedētis extinguatur; ſicut de præſentatione mendicantium facta Epiſcopo, docuit *Nauarr. c.27.nu.266.* & ratio eſt, quia hæc non ſolum eſt gratia, ſed etiam iuridica declaratio, quæ ſuam vim retinet, quamdiu nõ reuocatur; poſſet tamen reuocari ex iuſta cauſa, vt tradunt Suar.& Bonacin.cit.loc. cum fundamentum talis approbationis nõ ſit immutabile; nam fundatur in ſcientia, moribus, & alijs conditionibus neceſſarijs ex parte cõfeſſoris ad hoc miniſterium conuenienti modo exhibendũ; poteſt autem ſacerdos mutari, quoad hæc omnia.

Et confirmatur à ſimili, ex *capit. accepimus de ætat. & qualitat.* in illis verbis [niſi fortè poſtquam promoti fuerint, reddiderint ſe indignos:] poſſet igitur, qui idoneus erat, fieri non idoneus, ergo, & approbatio eius reuocari.

Vnde nouus Epiſcopus, vt ſuæ conſcientiæ ſatisfaciat, poſſet
65 vocare ad examen omnes approbatos à prædeceſſore, & & quod idoneos nõ repererit reprobare, atque ita, approbationes reuocare, vt p Suar. loc cit. qui hunc modum, ait, non tam facile eſſe admittendum in eodem Epiſcopo, qui approbationem dedit, quamquam in rigore habere videtur hanc poteſtatem in ſuos ſubditos, quod ex *Bulla Pij Quinti, edita in anno* 1571. *incip. Romani Romani Pontificis*, colligi poteſt; nã ſpeciali priuilegio conceditur, ibi, Mendicantibus, vt ſemel tantum ab eodem Epiſcopo examinari poſsint, ergo ſecluſo priuilegio habet Epiſcopus hoc ius, vt ibi ſupponi videtur. Quod ſi approbatio conceſſa fuerit ſine prævio examine, poſſet etiam Epiſcopus ſemel à ſe approbatos in examen vocare: imò etiam, quoad Mendicantes hoc videtur ſupponi in dicta *Bulla Pij Quinti, ibi. Qui ſemel ab Epiſcopo prævio examine approbati fuerint, &c* & ſic quod à ſucceſſore Epiſcopo, pro quiete ſuæ cõſcientiæ poſſent, etiam Regulares de nouo examina-

ri,

ri, vt per *Suarez loco cit.nu.*5. & ſequuntur *Campanil.in diuerſorio rubr*.12.*cap*.13. *num*. 70.*& Miranda in ſuo manuali q*.45.*ar*.7.*concluſ.vnica tom*.1.

Intellige autem de Regularibus, qui ſecularium, etiam ſacerdotum confeſſiones audire intendunt, qui ab Epiſcopo illius diœceſis, in qua audituri ſunt confeſſiones ſunt approbādi, iuxta diſpoſitionem pręfatam Sac.Conc.Trid. nam Religioſorum confeſſarius à ſuo Superiori eſt approbādus, vt per *Eman. Sà ver. confeſſor num*.4.*& D. Ric.p*.4. *dec*.326. *num*. 6.

Quæ Bulla Pij V. eſt in viridi obſeruantia, nec fuit reuocata per reductionem priuilegiorū ad terminos S. C. Trid. per Greg.XIII.fęl.rec.ſicut declarauit Sacra Congregatio, vt referunt *Campanil. loc cit. & Nouar. concl*.2. *de confeſſ. ſacram.&c.*

*Henriquez tamen in ſumma lib.*6 *de pœnit.c*.6 §.6. cēſet ſucceſſorem nō poſſe reuocare, niſi exiſtente cauſa, illaq; cognita, & probata, nominatimq; facta, itaut neq; generalis ſufficiens ſit reuocatio, & notat etiam *P.Alph.de Leone d.q*.4. *nu*.31.

Pro corroboratione cuius opinionis refert Nouar. loc. cit. declarationem Sacrę Cōgreg. ſequentis tenoris.

Cum Sacræ Congregationi Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & regularium præpoſitorum innotuerit confeſſarios regulares grauiter conqueri, quod ab ab Archiep. Epiſcop.locorumvè Ordinarijs ab audiendis confeſſionibus, quauis de cauſa diſcriminatim ſuſpendantur, & propterea ſæpe contingere, vt ab eiſdem Archiepiſ. Epiſcop.& locorum Ordinarijs, omnibus ſimul vnius conuentus confeſſarijs cōfeſſiones audiendi facultas adimatur. Illuſtriſſimi Patres rati vix fieri poſſe, vt hæc ſine ſcādalo, magnaq. animarum pernicie contingant, re mature perpenſa ad omnem ſcandali materiam ſubmouendam & quo magis ſpirituali piarum mentium conſolationi conſulatur, ſtatuunt, ac decernunt Archiepiſcopis, Epiſcopis alijſq; Ordinarijs locorum ad quos confeſſarios Regulares alias ab ipſis libere approbatos ab audiendis cōfeſſionibus ſuſpendere poſt hac minime licere niſi ex noua cauſa, eaq. ad confeſſiores ipſis pertinentes, aut ob non ſeruatum interdictum ab ipſis Ordinarijs poſitum. Statuunt inſuper eoſdem Archiepiſcopos, Epiſcopos, locorumq, Ordinarios confeſſiones audiendi facultatem omnibus ſimul vnius conuentus regularibus confeſſarijs eadem ſa-

cra Congregatione inconſulta nullo pacto adimere poſſe. Quod quippe decretum vt ijdem Illuſtriſſimi Patres opportunum, & neceſſarium duxerũt, ita inuiolabiliter iubent obſeruari. Romæ 20 Nouembris 1615. A. Mar. Epiſ. Hoſt. Card. Gall. V. Theatin. Secr.

Eſt tamen obſeruandum, ꝙ Regulares ad confeſſiones ſecu-
66 larium audiendas, non ſolum poſſunt ab Epiſcopo, & Examinatoribus approbari generaliter, ſi idonei reperti fuerint, ſed etiam ſi nõ adeo idonei reperiuntur, ſi petierint ſe admitti arbitrio Ordinarij, relinquitur ipſos cum limitata facultate, prout magis expedire videbitur, probare, & admittere; hoc eſt, ad determinatum tempus, ad certum locum, & ad certum genus perſonarum. vt declarauit Sacra Congregatio, ita *Gutt. canon. quæſt. lib. 1. c. 27 n. 18. Mirand. in d. manual. prælat q. 45. ar. 10 concl. 1. & Suar d. diſp. 28. ſect. 7. dub. 6.*

Eſt quoque obſeruandum, Religioſum approbatum in vna diœceſi, non cenſeri approbatum in alijs diœceſibus, vt tradunt *Silueſt. confeſſ. 1. §. 14. Eman. Sà eod. verb. n. 5. & per Ioa. Crux de ſtatu relig. li. 2. c. 6. dub. 5. & Bar à S Fau. l. 4. q. 75*

Et hodie ex cõſtitutione S.D.N. D. Vrbani Papæ VIII. 12 *Septembris* 1628. ſunt reuocata omnia priuilegia quibuſuis Religioſis, Societatibus, &c. audiendi ſecularium confeſſiones abſque Ordinarij examine, & approbatione.

Item eſt obſeruãdum, quod Moniales, quibus virtute iubilei conceditur facultas eligendi ad libitum cõfeſſarium ab Ordinario approbatum, nõ poſſent eligere confeſſarium ſimpliciter approbatum, non autem quoad Moniales, abſque expreſſa Ordinarij licentia, cũ ſit prohibitus acceſſus ad Moniales, vt tenent *Suar d. diſp. 28. ſect. 3. nu. 3. Rodriq. in ſumma p. 1. c. 60. num. 4. Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib. 4. q. 78. P. Alph. de Leone de offic. confeſſ. temp iubil. extraor. q. 2. nu. 25. & alij.* prout ſic ẽt fuit reſolutũ in facti contingentia in Curia Arch. Neap. vt teſtatur *D Ric. p. 4. dec.* 326. licet aliter ſentiãt *Bonac. de ſacr. diſp. 5. q. 7. pun. 4. §. 1. nu. 22. & alij.*

Secundo modo, poteſt alicui cõmitti hæc iuriſdictio, non vt ꝑ
67 ſe illa vtatur, ſed vt eam alijs committat, licet hæc non videatur proprie delegatio iuriſdictionis, cum delegatus ſit ad exercẽdam iuriſdictionem, & ſic eam habet Vicarius Epiſcopi, nondum ſacerdos, qui eam exercere nõ poteſt, cum

careat

Digitized by Google

careat ſacerdotali charactere,ſed tantum alijs Sacerdotibus delegare, ita *Suar. 4. to. diſp. 25. ſect. 2. nu. 2.*

Eſt tamen aduertendum, quod hæc iuriſdictio valide non poteſt delegari ſuſpenſis à iuriſ-
68 dictione,vel excommunicatis vitandis,vt etiam dicemus nu. 81. prout, nec habens ordinariam,eam poterit validè exercere, vel delegare, ſi eodem impedimento fuerit detentus, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3. n. 88. & par. 4. nu. 26 & per Bonaci qui alios refert in tract. de cenſu. diſp. 2. q. 2 pun. 4. n. 3.*

An autem poſſit eadem iuriſdi-
69 ctio valide delegari alicui Sacerdoti irregulari.

Affirmat Suar. 5. tom. d 40. ſect. 2. nu. 45 & dixi in tract. *de oblig. cler. par. 6. nu.* 14. cum non ſit incapax talis iuriſdictionis,neque ſit aliquod ius, quod illam delegationem nullam, & irritã faciat; ſed ſolum poſſet eſſe inualida, ſi per deceptionẽ obtineretur, vel per ſubreptionem, tanquam gratia ſubreptitie obtenta. quamuis ordinariam iuriſdictionem de nouo non poſſet obtinere, cũ non poſſit ei valide conferri beneficium,officium, ſeu prælatura.

Habentem verò hãc iuriſdictionem ordinariam, ſine delegatam ante irregularitatem, exiſtimat,illam non amittere abſolutè, & ſimpliciter ipſo facto per irregularitatem: ſed non poſſe licitè illa vti per ſe ipſum, abſoluendo Sacramentaliter à peccatis, cum ſit priuatus ordinis executione; & non poteſt, vti illa iuriſdictione,quin ordine vtatur, & ſaltem grauiter peccaret,ex hoc capite, licèt probabilius cenſeat, validam eſſe talem abſolutionem,quantum eſt,ex parte eius, ideſt ſi in pœnitente non inueniat obicem contrarium ſubſtantiæ Sacramenti; nam nihil deeſt ex parte miniſtri, quod ſit de ſubſtantia, & valore talis abſolutionis, ideo licet ſit prohibita, erit valida; ſicut eſt valida conſecratio, & adminiſtratio cuiuſcunque alterius Sacramenti, ita *Suar. loc cit.* Qui num. 46. probabilius idem dicendum eſſe cenſet de ſuſpenſione ab ordine, nam ſi præciſa ſit, non impedit executionem iuriſdictionis,ſed ordinis tantum;& ideo neque hanc iuriſdictionem tollit, ſed ſolum concomitanter prohibet talem illius vſũ, quod non ſatis eſt ad irritandum actum. Idemque indicat dicendum de interdicto perſonali Sacerdotis abſoluentis, quia ſecluſa excõmunicatione, non videtur per ſe tollere iuriſdictionem; nã talis inter-

dictus, ſi ſit ordinarius, poteſt ſuam iuriſdictionem delegare, & alios actus iuriſdictionis validè exercere, & nullum eſt ius quod tribuat hunc effectũ tali cenſurę ſecundum Suarez. loco cit. licet *Bonaci de ſacram.diſp.* 5.*q.* 7.*punct.* 4.§.1. *nu.*8. ſimpliciter dicat iuriſdictionem, tam ordinariam, quã delegatã impediri per ſuperuenientem excommunicationem, vel ſuſpenſionem, vel per interdictum ab officio, vel iuriſdictione, modo, qui huiuſmodi cenſura detinetur vitãdus ſit, in tantum, quod non poterit valide actus iuriſdictionis, tam ordinariæ, quam delegatæ exercere, & conſequenter neque abſoluere extra mortis articulũ, niſi adſit communis error, & titulus coloratus, vt dicemus inferius num.83.

Eſt quoque obſeruandum, quod Parochus nõ poteſt ſuam iuriſdictionem delegare pro ſuis ouibus, niſi alijs Parochis, vel
70 Sacerdotibus approbatis ab ordinario, iuxta diſpoſitionem S.C.Trid.dicta *ſeſſ.* 23.*c.* 17.*de reform.* Vnde à fortiori, non poterit eam delegare alicui, qui dimiſerit beneficium Parochiale, quia Concilium requirit, vt habeat beneficium; nec Parocho, qui fuerit inſufficiens declaratus à ſuo Epiſcopo, ex defectu ſcientiæ, vel morum, & propterea eum
71 prohibuit, & dedit ei coadiutorem, (nam aliàs pro ſolo arbitrio Epiſcopus non poſſet priuare Parochum hac approbatione dum beneficium retinet, cum illam habeat à iure communi), quia non cenſetur expoſitus, nec idoneus, & licet nõ ſit beneficio priuatus, eſt tamen iuſte impeditus, Cõcil. autem debet intelligi de habente benefic. & vſum eius ſine iuſto impedimẽto. neque etiam Sacerdoti approbato
72 ad tempus, vel pro certis perſonis, quia eo tempore tranſacto, & præter illas perſonas, non cenſetur approbatus ab ordinario, ita *Suar.*4.*tom.diſp.* 28 *ſect.*4.*nu.*12.*&* 20. *& ſect.* 7.*nu.*3.*Rodriq.tom.*1.*c.* 60.*nu.* 4.*Ric.dec.* 34.*p.* 4. *& alij apud Bonaci.de ſacram. diſp.* 5. *q.*7. *pun.*1.§.1.*nu.*24.

Quibus autem Parochis, & Sa-
73 cerdotibus approbatis, poſſit hanc iuriſdictionem delegare, diſſentiunt doctores.

*Nam Suar.cit.diſp.*28.*ſect.*4.*n.*17. exiſtimat, poſſe Parochum ſuã iuriſdictionem delegare omnibus Parochis, etiam alterius diœceſis cum Conc. Trid. indefinite loquatur, ſed non omnibus Sacerdotibus approbatis ab alio ordinario, quam ab ordinario loci, vbi erit exercẽda

da hæc iuriſdictio; Cur autem poſſit omnibus Parochis, non autem omnibus ſacerdotibus approbatis iuriſdictionẽ prædictam delegare, cum Concil. indefinitè loquatur de vtriſq; non reddit diſparitatis rationem.

Guttierez verò lib.1. canon quaſt. c.27. nu. 21. cui accedit Garcia p.5.c.8.nu.132. cenſet eam delegare poſſe Parochis tantum eiuſdem diœceſis, vbi delegans habet beneficium Parachiale, nõ autem alijs Parochis extra diœceſim, & ſacerdotibus tm̃ approbatis ab Ordinario loci, vbi exerceri debet hæc iuriſdictio, & pro roboratione huius opinionis referũt idem *Gutier. & Eman. Rodriq. in expoſ. Bullæ* §. 5. *& Gar. cit. & n.87.* duas reſponſiones Sacræ Congreg. quarum prima eſt in hæc verba. *An obtinens Parochiale beneficium, vbique cenſendus ſit idoneus abſque*
74 *alia Epiſcopi approbatione, ita quod audire poſſit confeſſiones eorum, qui non habent priuilegium, ſed Parochorum conſenſum. Congregatio reſpondit nonpoſſe.* Secunda eſt in hæc verba: *Congregatio Concilij reſpondet, approbatum ab alio, quam à Valentino Epiſcopo in diœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario.* ita etiam docet *Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſ. p.2.c.34* dicẽs eſto ſacerdos ab alio alterius diœceſis Ordinario ſit approbatus, ſi in alia diœceſi pœnitẽtiæ Sacramẽtum adminiſtrare velit, probatus etiam ab Ordinario eſſe debet, alioquin ſi contrarium diceremus, in vna diœceſi approbatus, in toto orbe terrarũ probatus eſſet, quod abſurdum eſſet, & idcirco nõ dicendum, *l. nam abſurdum ff. de bon lib.*

SEPTIMA DVBITATIO.

75 QVam ſit durabilis hæc iuriſdictio?

Dico, quod ordinaria durat, donec, quis retinet dignitatem, vel munus eccleſiaſticum, cui eſt annexa ea iuriſdictio; in tãtum, quod nec morte concedentis expirat, cum ſit gratia facta, excepta ea, quæ fuit cõceſſa Vicario Epiſcopi, ex quo coheret iuriſdictioni Epiſcopi tanquam acceſſoria, & extincta principali extinguitur, acceſſoria, ita *Sanch. lib.3. de matrim. diſp.39 num.13. Suar. diſp.28. ſect.8. & alij.*

Delegata vero iuriſdictio, ſi fuerit conceſſa ad tempus præfi-
76 xum, pro illo tempore durabit, ſed si fuerit conceſſa abſq; temporis limitatione, durabit vſq; adeo non fuerit reuocatã, *Suar. cit. Vaſq. q.93. art.3. dub. 5.*

Digitized by Google

5. *nu.* 2. *Zerola in prax. de pœnitēn. c.* 16. *queſit.* 2. *Bonaci. de ſacram diſp.* 5. *q.* 7. *pun* 3. *nu.* 2. *& punct.* 4 § 1. *nu.* 7.

Quid autem dicendum ſit, de cōceſſa ad beneplacitum dignita-
77 tis, vel perſonæ concedentis.

Pro ſolutione dico, quod ſi fuerit conceſſa ad beneplacitum cōcedentis, eius morte extinguitur; Secus vero ſi ad beneplacitum dignitatis. ratio diuerſitatis eſt, quia morte perit voluntas perſonæ, non autem dignitas, quæ eadem in ſucceſſore reputatur.

Quod intelligendum eſt, ſi dignitas perpetua ſit, & ſucceſſorē habens, non autem ſi nō eſſet perpetua, vt eſt legatus Pontificis, & Vicarius Epiſcopi, quibus mortuis, vel ceſſantibus ab officio extinguitur eorum dignitas, vt etiā dicemus cap. ſeq. num. 136. & 150. ita *glo. in cap. ſi gratioſè de reſcrip. in* 6. *Couar. lib.* 3. *var. reſol. c.* 15. *nu.* 4. *Sanch. lib* 3. *de matr. diſp.* 27. *nu.* 8. *& diſp.* 28. *nu.* 50 *Suar. de legib. lib* 8. *c.* 32. *nu.* 2. *& alij.* Quamuis ſi prædicti gratiam concederent ſimpliciter, abſq; temporis limitatione, non expiraret per obitum, vel finito eorum officio, vt tradit Sanch. dicta diſp. 28. num. 84. & dicemus cap. ſeq. nu. 151.

An autem ſi talis iuriſdictio, & facultas fuerit conceſſa pro vno anno ad beneplacitum, expiret, ſi intra annum concedens moriatur; ſic etiam an elapſo prædicto anno expiret, ſi cōcedens viuat; an vero duret, quoad vixerit concedens, vel vſquequo ab illo non reuocetur. Applicanda ſunt, quæ dicemus in ſeq. cap. nu. 140.

Sed quid ſi hæc iuriſdictio delega-
78 ta, fuerit reuocata, & ignoretur talis reuocatio.

Et dicendum eſt, non eſſe irrita, ſed ad huc valere geſta per talem cōfeſſarium, quando adeſt communis error, & communiter ignoretur talis reuocatio, vt tradunt paſſim Doctores ex *l. Barbarius ff. de off. Præt.* quia dum concurrit communis error, & titulus à legitimo ſuperiore collatus, eiuſque extinctio eſt occulta, Eccleſia ſupplet iuriſdictionē, ita *Leſſ. lib* 2. *c.* 29. *dub.* 8. *Bonac. qui alios refert, de pœnit. diſp.* 5. *q.* 5. *ſect.* 2. *pun.* 3. *Suar.* 4. *tom. diſp.* 26 *ſect.* 2 *& alij.* Qui idem dicunt, quando adſint, duæ opiniones probabiles de iuriſdictione confeſſarij, quarū vna defendit Sacerdotem habere poteſtatem abſoluendi, & illi opinioni adheret Sacerdos, cum militet eadem ratio.

Si vero talis iuriſdictio abſoluendi erat limitatè conceſſa per annum, ipſo expleto, aliqui dicunt

cunt ad huc valere geſta per ipſum concurrente communi errore, vt per *Henriq.lib. 6.c. 6.* quamuis contrarium ſentiat *Maſcar. 1.tom.concl.* 138.& alij quibus accedit *Bonaci.de matr. q.2.pun.8.nu.29* ex eo, quia non videtur adeſſe ſufficiens titulus, cum potius ſit contra formam datam.

Sed vtrum ceſſet hæc iuriſdictio
79 ordinaria, vel delegata, per delictum hæreſis.

Thomas Sanch.in ſum. to.1. lib. 2. c.9 nu.10. exiſtimat, quod minime ceſſat, donec talis hæreticus nominatim denuncietur excommunicatus, prout dicemus de iuriſdictione in foro externo, in cap. ſeq.num.86.& per *Bonaci.de legib d.ſp. 3.q. 4. pun.vlt.§ 5.nu.8.*

Sed an duret hæc iuriſdictio in delegato, ſi delegans poſt delegationem fuerit ſuſpenſus à
80 iuriſdictione, vel excommunicatus vitandus.

Dico, hoc caſu durare delegati iuriſdictionem, in hoc foro cõſcientiæ, nec eſſe ſuſpenſam, etiam re integra, prout eſt ſuſpenſa iuriſdictio in foro externo, vt dicemus in cap. ſequenti num. 118. cum ſit gratia iam facta, vt dicemus in ſequenti dubitatione: ſecus autẽ
81 eſſet dicendum de eadem iuriſdictione delegata, poſtquam delegans fuerit prædictis cenſuris innodatus vitandus; cum tunc nulla ſit huiuſmodi delegatio. ita *Suar.4.tom. diſp. 26. ſect.3.nu.10. & alij.*

Si vero habens hanc iuriſdictionem ordinariam, vel delegatã, fuerit cenſuris innodatus vi-
82 tandus; non poterit, nec licitè, nec validè illam exercere, vt per Doctores communiter, quibus accedit *Bonaci. de ſacram. d.ſp. 5.q.7.pun.4. §.1.nu. 8.* & dictum eſt ſupra num. 68. vbi etiam de irregulari, ſuſpenſo ab ordine, & interdicto perſonaliter.

An autem abſolutio à tali Confeſſario ordinario, vel delegato data, valeat.

Reſp. valere, ſi in eo loco communi errore habebatur pro vero confeſſario, nec credebatur excommunicatus vitandus, nec pœnitens ſciebat illum eſſe excommunicatum, quia hoc caſu Eccleſia ſupplet iuriſdictionem, ita *Sanch. lib 3 diſp.22 nu 46. Reginal. lib. 1.nu. 117 Bonaci.*
83 *de matrim.q 2.pun 8.nu. 1. & alij,* qui tamen exiſtimant, pœnitentem nõ eſſe validè abſolutum, ſi ſciebat prædictum confeſſarium eſſe vitandum, quamuis in eo loco haberetur pro legitimo Confeſſario, & non vitando, & hoc non defectu iuriſdictionis, cum Sacerdos eo caſu illam habeat per erro-

errorem commuem, cum titulo colorato; ſed ratione participationis in diuinis cum excommunicato vitando; participans enim cum tali excommunicato in diuinis, p. m. niſi excuſetur ratione neceſſitatis, vel alio iuſto titulo, vt per eos.

Quid autẽ, ſi hæc iuriſdictio fuerit delegata ad tempus, an eo
84 tempore tranſacto duret, re non integra; hoc eſt, an exerceri poſſit cũ aliquo, qui ante quam tempus conceſſæ iuriſdictionis expiraret, cepit cõfeſſionem, & aliquã iuſta cauſa eam non compleuit.

Affirmat probabiliter *Petrus de Ledeſma in ſum. ſacram. c.* 12. *poſt quintam concluſ. dub.* 2. *quem refert Sanch. in ſum.* 1. *to. lib.* 2. *c.* 13. *n.* 15. qa non ceſſat iuriſdictio confeſſoris quoad confeſſiones ceptas, ſicuti iuriſdictio delegata in foro externo non ceſſat per mortem delegantis, re non integra, vt dicemus in ſequenti cap. dub. 10. nu. 93. & 115. ita etiam nec iuriſdictio fori interni.

Quid vero dicendum ſit, de diſpenſationibus, quæ Confeſſori expediendæ committuntur in foro conſcientię per ſa-
85 cræ pœnitentiariæ reſcriptũ, vbi pænitẽs ſemel literas præſentauit alicui confeſſario, An poſſit eo dimiſſo alterum eligere, ſi pronunciauerit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, & an idem confeſſarius poſſit diſpenſationem ipſam re melius inſpecta, mutata ſẽtentia exequi. dicemus opportuniori occaſione in ſeq. cap. num. 212.

OCTAVA DVBITATIO.

AN huiuſmodi iuriſdictio
86 fori interni delegata expiret morte Epiſcopi, vel eius amotione concedentis.

Quidam eam expirare exiſtimãt, & ducũtur ex eo, quia hæc poteſtas eſt delegata ad exercẽdam iuriſdictionem, & res eſt integra, quoad omnes eas pſonas, quorum confeſſiones nõ ſunt ceptæ audiri; at poteſtas iuriſdictionis delegata, perit morte concedentis re integra, vt dicemus cap. ſequẽti dub. 10. nũ. 115. ergo. ita *Paludan.* 4. 17. *q.* 4. *ar. vlt concl.* 7. *n.* 25. *& D. Anton.* 3. *par. tit* 17. *c.* 9.

Sed quamuis hæc opinio probabilis ſit, tamen probabilius eſt, eam iuriſdictionem non expirare, ſiue conceſſa ſit ab Epiſcopo, ſiue à quouis alio Ordinario potente eam concedere; nam omnia iura decidẽtia poteſtatem iuriſdictionis delegatæ perire, morte delegantis, re integra, agunt de poteſtate cõtentioſa, qualis

lis non eſt hæc: illa enim non computatur inter gratias, ſed inter literas iuſtitiæ, hæc autẽ inter gratias, quare eius duratio, non eſt metienda iuxta literarum iuſtitiæ naturam, quę gratiæ ſi factæ ſunt, non expirant concedentis morte. & confirmatur, quia & ſi licẽtia audiendi confeſſiones, ſit in pœnitentium fauorem, cõputatur merito inter gratias factas, quia, cum non concedatur reſpectu perſonæ determi
87 natæ, in peculiarẽ illius fauorem, ad ipſiuſuè petitionem, reputatur potius gratia facta ipſiſmet ſacerdotibus, vtpote, quæ in maximum eorum fauorem redundat, & ſtatim, ac ipſis conceditur, eſt perfectè conceſſa à nulliuſque executione depẽdens, quæ gratiæ factæ definitio eſt: at gratia facta non expirat concedẽtis obitu, licet res ſit integra, vt dicemus in cap. ſequenti num. 136. Denique quia ita praxis ipſa teſtatur, quippe Epiſcopo mortuo, ſolent confeſſarij ab
88 ipſo expoſiti audire cõfeſſiones, donec licẽtia, ſeu delegata iuriſdictio à capitulo, aut à ſucceſſore Epiſcopo reuocetur, ita *Henriq. lib. 6. de pœnit. c. 6. nu. 7. Graff. deciſ. aur. lib. 1. c. 13. nu. 49. Sayr. de cenſ. lib. 7. c. 14. nu. 7. Sanch. lib. 8. de matr. diſp. 28. n. 72. Garc. p. 6. c. 2. nu.* 320. *Campanil. in diuerſ. rubr.* 12. *c.* 13. *n.* 69. *Domitius Chamerota de ſacram. tract. 7. de confeſſ. dub. 27. fol. 488. Barboſ. de off. & pot. epiſc. p. 2. alleg. 25. nu. 21. & alij.*

Hinc fit, quod Religioſus, qui ſemel fuit generaliter approbatus, ſi recedat à dięceſi, in qua
89 fuit ſimpliciter approbatus, & poſtea iterum redeat, non tenetur nouam quærere approbationem, & licentiam, etiam ſi interim fuerit mutatus Epiſcopus in illa diœceſi, modo non fuerit reuocata, ex iuſta cauſa, vt diximus nu. 64. ita *Beneuen. in prax. de ſacram. pœni. c. 16. quæſit. 2. verſ. 5. Barboſ. cit. loc. Zerol. in prax. de ſacram. pœni. c. 16. quæſit. 2. & alij apud Bonaci. de ſacr. diſp. 5. q. 7 pun. 4. §. 1. nu. 16*

An autem idem dicendum de Pa
90 rocho delegante alteri Parocho, vel ſacerdoti approbato, iuxta relata num. 73.

Negat *Palud. diſt. 17. q. 4. nu. 21.* Id autem affirmare non audet *Suar. 4. to. diſp. 26. ſect. 3. nu. 12* ſed ait conſulendam eſſe conſuetudinem, quia videtur hoc pendere ex tacita, aut expreſſa Epiſcopi voluntate.

Sanch. vero li. 7. diſp. 28. n. 7. in fi. exiſtimat caſu, quo Parochus
91 poſſit dare eam licentiam, nõ expirare concedentis morte, quia eſt gratia facta, ac proin-

de eius naturam ſequitur. Denique *Garc.cit.c.2.nu.*325. ſimpliciter ait, idem eſſe in iuriſ-
92 dictione à Parocho delegata ad audiẽdas confeſſiones ſuorum ſubditorum, ac delegata ab Epiſcopo, cum talis delegatio habeat rationẽ gratiæ.

NONA DVBITATIO.

AN hæc iuriſdictio fori interni exerceri poſſit extra territorium erga ſubditos ꝓpriæ diæceſis; & ſic an poſſit
93 Epiſcopus, vel Parochus, vel alter ſacerdos abſoluere extra diæceſim, in qua fuit approbatus.

In hac dubitatione communiter Doctores docent, poſſe Epiſcopum, aut Parochum abſoluere ſuos ſubditos inuentos, vel ſecum ductos extra diæceſim. ratio eſt tum, quia, cum *in cap. omnis vtriuſque ſexus de pœnit.& remiſſ.* fiat mentio ſacerdotis, cui peccata confitenda ſunt, non vero fiat mẽtio loci, ſequitur, non eſſe determinatum locum, & territorium, in quo ſubditi poſſunt ſuo Epiſcopo, vel Parocho ſua peccata confiteri. tum etiam, quia hæc iuriſdictio, quæ abſq; ſtrepitu iudicij exercetur, poteſt extra territorium, & diæceſim exerceri, argum. *text.in cap.ſi.de off.deleg.ita Sanch. de matr.lib.3.diſp.34.nu.2. Suar. 4.to.diſp.25.ſect.1.nu.17. de Graff.in pract.caſ.reſeru.lib.1. c.4.n.57.ConincK.diſp.8. dub. 3.n.22.Ledeſ.2.p.q.7.ar.5.dub. 9.& alij communiter.*

Et aduertendum eſt, quod ſi Parochus, qui habet caſus reſer. audit ſuum ſubditum, in alieno epiſcopatu, caſum habentem, ibi, reſeruatum, ſed non reſeruatum in Epiſcopatu Parochi, poſſet eum abſoluere, quia, cum hic Parochus, abſol uét auctoritate ſui Epiſcopi, ſubditum ſuum legitimè confitentem, & caſus à ſuo Epiſcopo non ſit reſeruatus, validè abſoluit. ita *Poſſeui.de off. curat.c.7.nu.49.* quem etiam refert, & ſequitur *Barboſ.p.?. alleg.52.nu.16*

De alijs autem cõfeſſarijs habẽtibus hanc delegatam iuriſdictionem, diſſentiunt Doctores.

Aliqui enim putant, non poſſe extra diæceſim, in qua fuerunt approbati, exercere hanc iuriſdictionem, & abſoluere. vt tenent *Silue. verb. confeſſor 1. quæſit.14. Zerol. de ſacr.pœnit. in prax.c.16. quæſi.3. cum pleriſq; alijs relatis per Sanch. d. diſp.* 34

Alij vero contrarium cẽſent, rationibus ſupra adductis, cum hæc iuriſdictio ſit ſuper perſonam ſubditam, quæ iudicanda

eſt abſque ſtrepitu iudicij, & ideo, qui eam habet, ſiue iuriſdictionem ordinariã, ſiue degatam, poterit erga ſuos ſubditos, ubicumque voluerit, illam exercere, & ius dicere. ita tenent *Ledeſ.d.q.7.ar.5 dub.9 Angles Flor. 1.par.q.3.de confeſſ.ar.8.dub.4.fol.295. Victoria ſumma de confeſſ.num.151 Sotus 4.diſt.18.q.4.ar.3.Sanch. dict.l.3.diſput.34. num.2. Bonacina de ſacr.diſp.5.q.7. pun. 2.nu.10.& de legib.diſp.1.q.3. pun.6.nu.9.ConincK. cit.loco, Suar. d.tom.4. diſp.35. ſect.1. nu.17.& alij.*

Et eſt notandum, quod habẽtes hanc iuriſdictionem, ſicut poſ
94 ſent intra territorium, in foro pænitentiæ, ſuos ſubditos abſoluere ab excommunicatione minori, & à maiori lata in iure, & nõ reſeruata, vel ab homine generaliter, & nõ reſeruata ſatisfacta parte, vt tradunt *Sotus diſt.22.q.2.ar.3.* & alij, & notat *Molſ. in ſumma tract.7.c.6.nu.60.* nam ab excommunicatione lata ab homine contra particularẽ perſonam nõ abſoluit, niſi excõmunicator, vel ſucceſſor eius aut ſuperior, qui non abſoluit irrequiſito excõmunicatore, ſi ex officio procedit, ac etiã parte citata, ſi ad eius inſtantiam fuerit lata, vt per *Abb.in cap.per tuas de ſent. exco. Tol. lib.1.c.17.num.9.Vaſq.dub.20 nu.8.Valen.4.to.d.7.q.17.pun. 8.Bonaci.de cenſur.diſp.1.q.3. pun.1.nu.5.& alios.* ita etiam poſſent extra territorium, ſecundum *Eman. in bulla §. 9. num. 54, & alios.* Quamuis per ſuperiorem poſsit, quis à cenſuris abſolui, etiam extra diœceſim ſine ſtrepitu iudiciali in foro cõſcientiæ, vt dicemus in ſequenti cap. num. 58.

Sed vt aduertit *Garc.de benef.p.5 c.8. num.132.* ſtante decreto *S.C.Trid.ſeſſ.25.c.15. de refor.*
95 iſti delegati debent eſſe approbati in diœcesi, in qua audiunt huiuſmodi cõfeſsiones, nec ſufficit approbatio alterius Epiſcopi, etiam ſi ille ſit epiſcopus confeſſoris, vel pænitentis, & ita etiam tenent *Io.Gutt.canon.quæſt.lib.1.c.27 Vgol.de off.& pot.ep. p.2.c.34. Zerol.in prax.pœnit. c.16. q.3. & Sorb.in comp.mendic. verbo abſol.pag.52.* & in hoc affert Garcia declarationem Sacræ Congreg. quam refert, & vidiſſe ait, *Man.Rodriq. in expl. bull.cruc.d.§.9.nu.5.* prout dictum eſt ſupra num. 74.

DECIMA DVBITATIO.

AN hæc iuriſdictio exerceri poſsit in propria diœcesi, ſiue territorio erga alterius
96 ſubditos; & ſic an habens hãc

iuriſdictionem, ſiue ordina-
riam, ſiue delegatã, poſsit ab-
ſoluere ſubditum alterius Præ
lati, iter agẽtem per eius ter-
ritorium.

Dico, ex cõmuni doctrina, poſſe
illum abſoluere à caſibus non
reſeruatis, & hoc ex tacita
Prælatorum conceſsione, cõ-
ſuetudine introducta. ita
Sotus diſt. 18.*q.* 4.*a.* 2.*ConincK. diſp.* 8.*dub.* 8.*n.* 61. *Bonaci. de ſacr. diſp.* 5.*q.* 7.*pun.* 2.*n.* 5.*Vaſquez q.* 93.*ar.* 1.*dub.* 4. *num.* 4. *& alij.*

Hæc tamen ſententia, limitatur
à præfatis Doctoribus, modo,
97 extraneus iteragat bona fide,
ideſt modo iter non faciat in
fraudem legis, ea ſolũ de cau-
ſa, vt poſsit alijs confiteri, &
& euitare proprium Paro-
chum.

Obſeruandum autem eſt, quod
ſacerdos generaliter appro-
98 batus ad omnes audiendos in
aliqua diæceſi, poſſet omnes
illius diæceſis ad ſe cõcurren-
tes audire, etiam ſi ad ipſum
accederent animo vitandi ꝓ-
prium Parochum, vt per *Bonaci. d. diſp.* 5.*q.* 7.*pun.* 1.*nu.* 7.

Obſeruandum quoque eſt, Sixtũ
Quintum conceſsiſſe faculta-
tem Religioſis audiendi con-
99 feſsiones extraneorum, ſi ad
ipſos confeſſarios accedant
cauſa confeſsionis, modo re-
ligioſi ſint approbati ab Epi-
ſcopo loci, ipſi vero Religioſi
nõ poſſunt ad aliam diæceſim
proficiſci, vt ibi confeſsiones
audiãt, niſi ſpeciali priuilegio
gaudeant. *Suarez diſp.* 28.*ſect.* 7.*nu.* 11 *Reginal. lib.* 1.*nu.* 204. *Rodr. quæſt. regul. q.* 40. *nu.* 62. *& alij apud Bonacin. cit. loco num.* 8. qui idem dicit de alijs
confeſſarijs habẽtibus talem
facultatem à ſede Apoſtolica,
vel à legitimo ſuperiore.

Sed dubium eſt, an habens hanc
iuriſdictionem ſiue ordinariã,
100 ſiue delegatam, poſsit abſol
uere extraneos iteragentes,
aut peregrinos à caſibus re-
ſeruatis prælato ipſius pœni-
tentis.

Et in hoc diſſentiunt Doctores.
nam quidam negant, moti ex
eo, quia licet per tacitam Præ
latorum conceſsionem, con-
ſuetudine introducta, vt ſu-
pra, generaliter cenſeatur cõ-
ceſſa omnibus expoſitis hæc
facultas abſoluendi ſuos ſub-
ditos in quacumque diæceſi,
tamen in hac generali conceſ-
ſione non comprehenduntur
caſus reſeruati, iuxta *tex. in c.* 2.*de pœnit. & remiſſ. in* 6. *ita Sotus in* 4.*diſt.* 18.*q.* 2.*ar.* 4. *& Medin. lib.* 1.*c.* 10.

Alij vero probabilius cenſent,
poſſe talem pœnitentẽ ibi cõ-
fiteri, & abſolui, quia hoc ip-
ſo, quod quis verſatur in alie-
no Epiſcopatu, poteſt ibi mo-
re

Digitized by Google

re incolarum illius loci abſol-
ui, & ita intelligenda eſt con-
ſuetudo prædicta. vnde huiuſ-
modi pœnitens poterit abſol-
ui à Prælato illius diœceſis, vel
alio confeſſario, ſiue habeat
facultatem abſoluendi à re-
ſeruatis, ſiue non, dum pecca-
ta alteri Epiſcopo reſeruata,
ibi nō ſint reſeruata, cum iu-
dicādus ſit iuxta ritum diœce-
ſis, in qua confitetur.

Si vero eadem peccata eſſent re-
ſeruata in eadem diœceſi, vbi
confitetur, tunc non poſſet,
101 abſolui, niſi ab eo, qui pote-
ſtatem haberet à reſeruatis
abſoluendi in eadem diœceſi.
ita *Caiet. verb. abſol. 2. Palud.
diſt. 17. q. 3. Reginal. lib. 8. n. 68.
Anton. 3. p. tit. 17. c. 4. Suar. 4. to.
diſp. 30. ſect. 1. nu. 4. Barboſ. de
off. & pot epiſ. p. 3. alleg. 52. nu.
15. Bonaci. de ſacr. diſp. 5. §. 2.
num. 9. & D. Iac. de Graff. in
pract. caſ. reſer. lib. 1. c. 4. reg. 15
nu. 57. pag. 23.* qui addit, quod
si talis pœnitens fraudulenter
102 acceſſerit extra ſuam diœce-
ceſim, vt abſolueretur à caſi-
bus ſuo Epiſcopo reſeruatis,
non eſſet abſoluendus, vt di-
ctum eſt num. 97. similiter si
concurreret excōmunicatio,
sicut in furtis, nam tūc pœni-
tens ad excommunicatorem
eſſet remittendus ad abſoluē-
dum in foro exteriori, quia
præſumitur fraudulenter ac-
ceſsiſſe, *Silu. verb. confeſſor 1.
nu. 6.* imo (inquit) etiam in fo-
ro exteriori. sic quoq; si pec-
catum eſſet notorium, quo ca-
ſu remittitur aliquando cauſa
ſatisfactionis, & ſcandali vitā-
di, & nō ratioue abſolutionis,
vt *de Graff. loc. cit. notat.*

Sed quid si talis pœnitens habe-
ret aliquos caſus non reſerua-
103 tos ſuo Epiſcopo, ſed ſolum
in diœceſi, in qua cōfitetur, an
poſsit abſolui à confeſsario
non habente, ibidem, faculta-
tem abſoluendi à reſeruatis.

Aliqui exiſtimant, poſſe abſolui,
ex quo talis reſeruatio non
cōprehendit culpam talis pœ-
nitentis, cum non ſit ſubditus
Epiſcopi reſeruantis.

Contrarium tamen dicendum
eſt, quia & ſi non ſit ſubditus,
tunc vt ſubditus iudicatur, &
vt incola illius loci, & conſe-
quenter iuxta modum, & iu-
riſdictionem ibi conceſſam.
*ita Caet. Suar. Bonaci. Graffiis
num. 56. & alij ſupra citati.*

Quid autem dicendum ſit, ſi talis
pœnitens alterius diœceſis eſ-
104 ſet aliqua cēſura innodatus,
an poſſit illum abſoluere.

Reſpondeo, quod poſset illum
abſoluere ab excommunica-
tione minori, & à maiori lata
in iure, & non reſeruata Epi-
ſcopo pœnitentis, vel ab ho-
mine lata, & non reſeruata,
ſatisfacta parte, iuxta notata

in præcedenti dubit.num.4.& *per D.Ricc.deciſ.Cur.Arch.p.*1. *dec.*86.nam ab excommunicatione reſeruata,ille,cui eſt reſeruata,abſoluit, *cap.nuper de ſent.excommun.* ratio eſt,quia eo ipſo, quod ſuperior nō reſeruat abſolutionem, cēſetur cuiquam confeſſario cōcedere facultatem abſoluendi, teſte communi conſuetudine, ita *Nauar.c.*27.*nu.*19.*Vgolin. tab.*1.*c.*18.*Filiuc.c.*9.*quæſito* 4. *ConincK.diſp.* 14.*dub.*16.*num.* 230.*Reginal.lib.*9.*num.*12.*Bonacin.de cenſur.diſp.*1.*queſt.*3. *puncto* 1.*Suar.diſp.*7.*ſect.*3.*& ſect.*4.*& alij.*

De diſpenſatione ab irregularitatibus ex delictis occultis, & de abſolutione ab aliis caſi-
105 bus, iuxta diſpoſitionem *S.C.Trid.ſeſſ.*24.*c.*6. *de refor.* oportuniori occaſione dicemus infra cap.4.à num.151.& cap.6.num.108.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. II.

De Priuilegio obtinendi,& exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam in foro exteriori.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio eccleſiaſtica fori externi, aut eſt ordinaria, aut delegata.*

3 *In quibus reperitur ordinaria, vel delegata.*

4 *Quid interſit habere ordinariam,vel delegatam.*

5 *Quæ requirantur in delegante, vt valide poſſit iuriſdictionem delegare.*

6 *Item hæc iuriſdictio alia contentioſa,& neceſſaria,alia voluntaria.*

7 *Quale diſcrimen ſit inter eas, & quando exerceri poſſit extra territorium.*

8 *An delegata iuriſdictio voluntaria exerceri poſſit extra territorium.*

9 *An poſſint conferri beneficia, & expediri dimiſſoriæ ad ordines ab epiſcopo exiſtente extra ſuam diœceſim,aut cōferri ordines.*

10 *An parochus, vel alius de eius licētia valide aſſiſtat matrimonio extra parochiam.*

11 *Qui clerici ſint capaces huius iu-*

iuriſdictionis.

12 *An clericus coniugatus, vel religioſus non clericus.*

13 *An laicus.*

14 *An femina.*

15 *Quando conferatur hæc iuriſdictio,*

16 *An poſſit exerceri ante captã poſſeſſionem.*

18 *Quotupliciter delegetur hæc iuriſdictio.*

21 *Qui poſſint eam delegare, vel ſubdelegare.*

22 *An, & quando delegatus inferioris principis poſſit eã ſubdelegare.*

25 *Subſtitutus a Vicario, an poſſit cõferre beneficium eidem Vicario ſubſtituenti.*

27 *An Vicarius habens facultatem conferendi beneficia poſſit conferre eidem Epiſcopo.*

29 *An procurator poſſit præſentare patronum in beneficio, vel patronus, ſe ipſum, aut ſubſtitutus a procuratore, poſſit præſentare patronum, vel eius principalem procuratorem.*

30 *Delegatus principis poteſt ſubdelegare.*

31 *Sed, an poſſit ſubdelegare, cum poteſtate ſubdelegandi.*

32 *Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, quæ poſſit ſubdelegare.*

33 *Parochi delegati toti parochię, quæ poſſint delegare, & n. 35*

34 *Et quæ poſſit delegare vicecuratus, ob abſentiam parochi.*

37 *Et quid, ſi parochus aſſumeret vicarium locantem operas, vt eum adiuuet, an poſſit delegare.*

38 *Delegatus ad generalitatẽ cauſarum, an poſſit ſubdelegare aliquam cauſam.*

39 *Quid ſi eſſet delegatus ad plures, vel vnam cauſam.*

40 *Sacerdos delegatus ad aſſiſtendum matrimonio, ex delegatione, an poſſit ſubdelegare.*

41 *An delegatus inferioris principis ad vnam cauſam poſſit ſubdelegare aliquem articulum.*

Abſolutio cenſurarum delegata a Papa, an poſſit ſubdelegari.

42 *Epiſcopus, quæ poſſit delegare.*

43 *Quid ſi res eſſet ardua, & magni momenti.*

44 *An poſſit delegare facultatem diſpenſandi in denunciationibus matrimonij.*

46 *Ordinarius, cui committitur a Sede Apoſtolica diſpenſatio matrimonij, an poſſit alteri committere receptionem teſtium, &c.*

48 *An exequtores literarum Apoſtolicarum in forma dignũ poſſint alteri ſubdelegare vices ſuas, ſtante clauſula [cõſcientiam tuam oneramus, &c.]*

49 *Quid in beneficijs Parochialibus, dum in literis dicitur, ſi*

per

per diligentem examinationem, per te adhibitis examinat. ſynod. &c. an poſſit ſubdelegari examen prædictum.

50 *Quibus poſſit hæc iuriſdictio delegari.*

51 *An clerico irregulari.*

52 *Cauſæ a Sede Apoſtolica delegantur perſonis in dignitate conſtitutis.*

53 *Delegatus Apoſtolicus, an poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.*

54 *An, & quando laico poſſit delegari cauſa criminalis clericorum.*

55 *An Epiſcopus, vel alius ſuperior habens iuriſdictionem fori externi, poſſit eam exercere, & cenſuras ferre, etiam dum exiſtit extra territoriū.*

58 *Epiſcopus impeditus, ne iuriſdictionem exerceat in propria dięceſi, vel ab ea expulſus, an poſſit illam exercere erga ſuos ſubditos in aliena dięceſi.*

59 *Quando, & quomodo Prælatus poſſit abſoluere ſubditos ab excommunicatione, dum exiſtit extra ſuam dięceſim.*

60 *An delegatus Apoſtolicus poſſit procedere extra ciuitatē, in qua fuit deputatus.*

61 *An ſufficiat tacitus conſenſus Ordinarij loci, & partium, vt poſſit procedere extra locum ſuæ deputationis.*

62 *An Epiſcopus, vel alius habēs iuriſdictionem fori externi, poſſit per ſtatutum ligare cenſuris, ſuos ſubditos, in alieno territorio, exiſtentes.*

63 *Et quid ſi ſuperior intendat per ſtatutum ligare ſibi ſubditos, & extra dięceſim, exiſtentes.*

64 *An clericus exiſtens in aliena dięceſi, poſſit ligari cenſuris, ſi non reſideat, aut ad Synodum non accedat.*

66 *Et quid de contrauenientibus ſtatuto proprij Prælati, ne ſub cenſura aliquid deferatur extra dięceſim.*

67 *An faciens contra cenſuram proprij Epiſcopi, in loco exēpto, ligetur cenſura.*

68 *An Monaſterium exemptum Religioſorum, intelligatur locus exemptus, in caſu prædicto.*

69 *An ille, qui furatur extra propriam dięceſim, ligetur cenſura lata a proprio prælato.*

71 *Vulnerans in territorio, in quo eſt lata cenſura, an ligetur cenſura, ſi vulneratus moriatur extra territoriū, in quo non eſt lata cenſura.*

72 *An Epiſcopus, vel alius ſuperior poſſit per ſententiam ligare ſuos ſubditos, in alieno territorio exiſtentes.*

73 *Vtrum ſacerdos celebrãdo extra dięceſim incurrat ſuſpēſionem latam a proprio Epiſcopo, contra celebrantes extra*

tra

Digitized by Google

tra diœceſim.

74 An poſſit Epiſcopus ferre cenſuram contra fures, qui in ſua diœceſi furati ſunt, niſi reſtituant, ſi ſe recipiant in aliam diœceſim.

75 Extraneus, an ligetur cenſuris a ſuperiore loci vbi exiſtit.

Epiſcopus, an poſſit punire clericum ſuum, qui alibi deliquit.

80 Subditus ratione delicti, an, & quando poſsit cenſuris ligari, ſi a diœceſi, in qua deliquit diſceſſit.

82 Quam ſit durabilis iuriſdictio fori externi.

83 Ordinaria iuriſdictio non expirat morte concedentis.

84 Et quid, ſi fuit conceſſa ad beneplacitum concedentis, & concedens moriatur re integra.

85 Iuriſdictio ordinaria Vicarij expirat morte Epiſcopi.

Vtrum, iudex poſſit impendere abſolutionem cenſurarum, quas tulit contra eum, qui a ſe appellauit.

86 An hæc iuriſdictio expiret per delictum hæreſis.

87 Delegata iuriſdictio, pro quo tempore durat.

88 Quamdiu duret poteſtas delegata executoribus literarum Apoſtolicarum, quibus mandatur, vt inducant prouiſũ in beneficij poſſeſſionem, & defendant inductum, facientes eũ admiſſi ad beneficiũ, ſibiq; integre reſponderi de fructibus.

89 Quid ſi negentur fructus non ratione tituli, vel gratiæ, ſed ex alio capite.

91 Si prouiſus fuit plene inductus in poſſeſſionem, quanto tempore durabit poteſtas executoris, & effectum illius clauſulæ, ad illum defendendum, ſi turbetur in poſſeſſione.

92 Impediens, vel tentans impedire executionem literarũ delegatorum ſedis Apoſtolicæ, an poſſit excommunicari.

93 An iuriſdictio, ſeu poteſtas delegata, tam ad literas iuſtitiæ, quam gratiæ exequẽdas, expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, & nu. 114

94 Quando res dicatur integra, & non integra.

95 An requiratur citatio, vel litis conteſtatio, vt res deſinat eſſe integra.

96 Vtrum, ſufficiat quilibet actus, vt eſt electio Notarij, & alia iudicij præparatoria, abſque citatione.

98 An ſufficiat actus æquiualens citationi.

99 An citatio debeat peruenire ad notitiam partis.

101 Si citatio ſit irrita ex defectu alicuius requiſiti, an ſufficiat, vt res non dicatur integra.

Digitized by Google

103 *Si citatio fuit circumducta, & pars abſoluta a citationis inſtantia, an res dicatur integra.*

104 *An per ſolam præſentationem reſcripti factam iudici, res deſinat eſſe integra.*

105 *Per ſubdelegationem alteri factam a delegato, an res deſinat eſſe integra.*

106 *Quando res deſinat eſſe integra in reſcriptis gratiæ, vt in commiſſionibus diſpenſandi, quæ non agitantur inter partes.*

107 *Si plures cauſæ, vel articuli in vno reſcripto committantur, an eo ipſo, quod in vna cauſa, vel articulo ceptum ſit, cenſeatur, quoad cætera, res non integra, & proinde quoad omnia illa perpetuetur iuriſdictio, vſq; ad n.* 113

113 *Poteſtas delegata ad exequendas literas iuſtitiæ expirat, ſi re integra delegans moriatur; ſecus ſi non re integra.*

117 *Idemq; erit, finito officio delegantis.*

118 *Quid, ſi delegans fuit cenſuris innodatus.*

119 *Iuriſdictio Vicarij Epiſcopi excommunicati eſt ſuſpenſa quoad negotia cepta, & non cepta, & quare.*

120 *Vicarius talis Epiſcopi remanet verus Vicarius, & habitualem retinet iuriſdictionẽ.*

121 *Si ab alio delegetur aliqua cauſa dicto Vicario Epiſcopi, non dum abſoluti, an procedere poſſit.*

122 *An ſuſpenſa Epiſcopi iuriſdictione per cẽſuras, poſſit eius Vicarius valide aſſiſtere matrimonio, vel alijs cõmittere.*

123 *Epiſcopus quando eſt ſuſpenſus a Pontificalibus, non prohibetur illi exercitium iuriſdictionis, ſed ab his, quę ſunt alias permiſſa, vt Pontifici, & ſi contraueniret, an efficiatur irregularis.*

124 *Si mors delegantis ignoretur, an geſta tunc per delegatum, qui ante delegantis mortem nõ ceperat vti iuriſdictione ſint irrita.*

125 *Quid de Vicario Epiſcopi in longinquis mortui.*

Vel ſi Vicarius reuocatus fuerit, & ignoretur.

126 *An talis reuocatio debeat intimari.*

127 *Si delegetur alicui poteſtas iuriſdictionis, donec ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit, an, & quando per obitum delegantis expiret.*

118 *Si primus Ordinarius delegans moriatur, re integra, quoad delegatum, qui vti non incepit, non autem quoad ſubdelegatum, qui iam vti ceperat, an expiret iuriſdictio ſubdelegati.*

129 *Et quid ſi moriatur primus delegans, re non integra, quo*

ad

Digitized by Google

ad delegatum, ſed re integra, quoad ſubdelegatum.

130 *An expiret iuriſdictio ſubdelegati, ſi ſuperſtite primo Ordinario delegante, moriatur delegatus, ſiue iuriſdictione vti ceperit, ſiue nõ; re tũ integra, quoad ſubdelegatũ, ex quo iuriſdictione vti nõcepit*

132 *Limitatur concluſio ſupra num.* 115. *quod delegata expirat obitu delegantis re integra, ſi iuriſdictio ſit acceſſoria gratiæ iam factæ.*

133 *Item, vt intelligatur, quando datur noua poteſtas ad actũ, per illam commiſſionem; ſecus ſi non datur noua poteſtas, ſed excitatur antiqua.*

134 *Item, niſi ea poteſtas delegata commiſſa ſit nomine dignitatis committentis.*

135 *An commiſſiones Ordinarijs conceſſæ ad diſpenſandũ cenſeantur a Põtifice factæ ſub nomine propriæ dignitatis.*

136 *Poteſtas delegata ad exequendas literas grã, an, & quando expiret morte delegantis.*

137 *Quãdo dicatur gratia facta, vel facienda.*

139 *An gratia expiret morte concedentis, ſi eſt conceſſa ad eius beneplacitum, vel Sedis.*

140 *Vel ſi fuerit conceſſa gratia pro vno anno ab beneplacitum, ſi intra annum moriatur concedens.*

142 *Et an expiret elapſo anno, ſi concedens viuat.*

144 *Vtrum expiret gratia per obitum concedentis, ſi fuerit cõceſſa, donec reuocauero, vel aliter ordinauero, & diũ ſuperſtes fuit id non fecit.*

146 *Vel, ſi concedatur gratia, donec cõcedens aliquid fecerit, & id non fecit dum vixit.*

147 *An gratia ad beneplacitum expiret finito officio concedentis.*

148 *Et quid ſi concedens fuerit excommunicatus, vel ſuſpenſus.*

149 *Vel ſi in futurum incidat.*

150 *An gratia conceſſa ad beneplacitum dignitatis expiret per obitum, vel ceſſationem ab officio concedentis, ſi eorũ dignitas non eſt perpetua.*

151 *Et quid ſi prædicti ſimpliciter, & abſolute gratiam concedant, an expiret.*

152 *Et ſi fieret aliqua gratia ad beneplacitum perſonæ, & dignitatis, quæ eſt perpetua, an per obitum concedentis extinguatur.*

153 *An conceſſio dicatur ad beneplacitum perſonæ, vel dignitatis, ſi fuerit ad Epiſcopi beneplacitum.*

154 *Quando gratia eſt conceſſa abſolute, ſi eſt gratia facta non expirat, ſi eſt gratia facienda, expirat re integra; ſecus re non integra.*

156 *Sed, quid ſi eſſet gratia facienda*

da conceſſa ſub nomine dignitatis.

157 *Vel ſi poteſtas exequutoris ſit acceſſoria gratia iam facta.*

158 *Vel ſi Pontifex, motu proprio, mandet prouideri certa perſona in fauorem eius, cui cōmittitur.*

159 *Si ignorata morte delegantis, vel delegati reuocatione, procedatur ad exequutionē gratiæ faciendæ, an valeant ſic geſta.*

160 *An licentia conceſſa ab Epiſcopo non reſidendi expiret per eius obitum.*

161 *Vel licentia edendi carnes diebus vetitis.*

162 *Vtrum literæ dimiſſoriæ conceſſæ ad ordines ſuſcipiendos, expirent per obitum, vel remotionem ab officio concedentis.*

165 *Quid facere debeat ordinator ſi tempore dictarum literarum ſciuerit nouum Prælatum, & ſucceſſorem cepiſſe poſſeſſionem.*

An literæ dimiſſoriæ ad ordines poſſint reuocari a ſucceſſore Epiſcopo, vel a Capitulo Sede vacante.

166 *Per obitum Papæ, an expiret facultas teſtandi conceſſa Epiſcopis, vel alijs, quibus eſt interdictum.*

167 *An expiret licentia delegata audiendi confeſſiones.*

178 *An facultas diſpenſandi cum certis, vel incertis perſonis, & num. 169*

171 *Et an licentia eligĕdi confeſſarij.*

172 *Habens talem facultatem, debet eligere approbatū ab Ordinario.*

173 *An commiſſiones diſpenſandi in matrimonij impedimĕtis, & alijs rebus, quæ in foro externo Ordinarijs, & in foro interno confeſſaribus committuntur. vel gratia, ſeu mandatum de prouidendo in forma dignū, expirĕt morte Papæ concedentis, re integra.*

174 *Et quid de decreto ſi in euidentem.*

An monitoria conceſſa in forma ſignificauit.

175 *Priuilegia in bulla Cruciatæ conceſſa, an expirent morte Papæ, re integra.*

176 *Et quid de indulgentijs, ſemel in vita, & ſemel in articulo mortis, per confeſſariū, concedendis; & a reſeruatis abſolutione, & votorum commutatione per ipsū præſtandis, an talis facultas expiret per obitum, re integra.*

179 *An poteſtas delegata expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ, cui commiſſa eſt.*

180 *Triplici modo talis poteſtas delegatur. Primo, expreſſo ſolo nomine proprio delegati. Secundo, expreſſo ſolo dignitatis nomine. & tertio,*

ex-

Digitized by Google

expreſſo vtroque nomine.

181 *Item, aut realis eſt, aut perſonalis, talis commiſſio.*

182 *Quomodo cognoſcatur, an commiſſio ſit realis, vel perſonalis.*

184 *An commiſſio alicui facta, ſolo nomine dignitatis, aut ſolo nomine perſonæ, expreſſo, cenſeatur perſonalis, & proinde delegati morte extinguatur, vel realis, & ad ſucceſſorem tranſeat.*

185 *Et quid, ſi res fuerit integra.*

186 *Vel, ſi commiſſio illa contineat iuriſdictionem, aut nudum miniſterium.*

187 *An commiſſio delegata Vicario Epiſcopi expiret eius morte, vel tranſeat ad Vicarium ſucceſſorem.*

188 *Et quid ſi fuerit facta Vicario Capituli ſede vacante, vel aliorum Prælatorum.*

189 *Quid de commiſſione facta Canonico, an per eius obitũ tranſeat ad ſucceſſorem in canonicatu.*

190 *An commiſſio facta alicui expreſſo nomine dignitatis, & perſonæ delegati, cẽſeatur realis, vel perſonalis.*

192 *Quid ſi delegatus nõ obijt, ſed officio, vel dignitate iam functus eſt, an extinguatur delegatio perſonalis, realis vero ad ſucceſſorem tranſeat.*

193 *Et quid ſi res eſſet integra.*

195 *Vel delegatus ſit officio, vel dignitate priuatus in pęnam alicuius delicti.*

196 *Aut delegatus prædictus depoſita dignitate ad ſtatum incompatibilem tranſiiſſet.*

197 *An commiſſiones diſpenſandi in matrimonij impedimẽtis, vel literæ in forma dignum, & in alijs, quæ ſolent committi Vicario Generali diœceſis, eo reuocato tranſeãt ad ſucceſſorem, vel ab ipſomet expediri poſſint.*

198 *Et quid, ſi idem Vicarius eſſet factus Epiſcopus eiuſdem diœceſis.*

199 *Si Vicario Epiſcopi ſuccedat Vicarius capituli, an poſſit eam diſpenſationem exequi, & cognoſcere de quauis ſimili delegatione.*

201 *Si duo eſſent Vicarij generales Epiſcopi, & delegatio fiat ſimpliciter, cui ipſorum cenſeatur facta commiſſio.*

203 *Si præſẽtetur reſcriptum vni ex pluribus delegatis eque principaliter, an poſſit alter delegatus adiri.*

204 *Et quid ſi fuerit infirmitate, vel alia cauſa impeditus, vel nolit procedere, vel lẽte procedit.*

205 *Et quid accedente conſenſu primi iudicis, & partium.*

206 *Si Vicarius Epiſcopi, vti delegatus, pronunciauerit, reſcriptum eſſe ſubreptitium, an poſſit prædictam ſuam ſenten-*

ſententiam retractare, ſi ſe deceptum inuenerit.

207 *Et quid ſi iure ordinario iudicauit, vel contra formam mandati iudicauit.*

209 *Vel ſi pronunciauit validam eſſe diſpẽſationem, & poſtea inueniat ſe deceptum, vel errasse.*

210 *Et quid de diſpenſationibus, quæ confeſſori expediendæ committuntur in foro conſcientiæ, per reſcriptum ſacræ Pęnitentiariæ, an vno electo, poſſit pęnitens eo dimiſſo alterum eligere.*

211 *Vel, ſi vnus pronunciauit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, poſſit alium confeſſarium adire.*

212 *Vel eũdem confeſſarium, qui melius re inſpecta, exequi poſſit eam diſpenſationem, mutata ſententia.*

213 *Et quid ſi ſemel abſoluit, aut commutauit votum, &c.*

214 *Quid dicendum, vbi Ordinarius, cui fuerunt directæ literæ in forma dignũ, infra triginta dies nõ conferat beneficium impetrãti, ſub prætextu, quod non ſit idoneus, vel literæ ſint ſubreptitię, & ita declarat; poſſit ne recurri ad ſecundum executorem, vigore bullæ exequutoriæ, quæ dicitur rigoroſa, vt eũ examinet, & conſtando eum eſſe idoneum, aut literas iuſtificatas, illi beneficium cõferat, vigore Bullæ prædictæ.*

217 *An Ordinarius primus executor poſſit demandare dictas literas in forma dignum executioni, & conferre lapſo termino triginta dierum, poſtquam ei præſentatæ fuere, & ſic re integra, moram purgare; an vero lapſo termino ſtatim in ſecundũ executorem deuoluatur iſta poteſtas, vt primus ſi velit non poſſit iã parere mandato, & procedere ad literarum executionem, etiam parte volente.*

218 *Sed data in veritate negligentia primi executoris, ſecundus, cui de ea non conſtat, ſi procedit, an valeat eius executio, & proceſſus.*

SEcundum Clericorum Priuilegiũ eſt obtinendi, & exercendi iuriſdictionẽ eccleſiaſticam, quæ ordinatur ad forũ externum; hoc eſt ad gubernãdum eccleſiam per iudicia, pœnas, præcepta, & alia neceſſaria ad regendam hominum Rempublicam.

Hęc autem iuriſdictio ordinaria, aut delegata eſt.

Ordinaria eſt illa, quæ competit
1 ex proprio officio, & munere ec-

eccleſiaſtico.& hæc reſidet in Summo Pontifice ſuper omnes fideles in rebus ad ſalutẽ animæ pertinentibus. Qualẽ, etiam, habent Epiſcopi, Archiepiſcopi, & alij in ordine Hierarchico ſuperiores habentes proprias diœceſes reſpectu ſubditorum (nam ſi eſſent ſolum titulares non haberent hanc iuriſdictionem.)

2 Præterea hac eadem iuriſdictione fruitur legatus à latere Summi Pontificis, *cap.legatus de off.leg.in 6.* eamdem habet Vicarius generalis Epiſcopi, vt probat *Sanch.li.*3. *de matr. diſput.*29.*& DD.cõiter in cap. licet de off.Vicar. quidquid aliqui apud Aug. Barboſ. de offic. & pot.epiſ.p.*3.*all.*54.*num.*30. aliter ſentiant,quamuis ipſius iuriſdictio ceſſet morte Epiſcopi,*cap.quoniam de off.deleg.* ſimiliter hanc iuriſdictionem habet Capitulum ſede vacante;nam ſuccedit in iuriſdictionem Epiſcopi.*Pauin.de poteſt. Cap ſede vacan.*1.*p.princ.q.*10. eamdem quoq; iuriſdictionem habent alij, quibus ex officio, & ſtatuto eccleſiæ cõpetit,vt ſunt quidam Abbates, Archidiaconi, & Priores Eccleſiarũ habentes iuriſdictionem in foro exteriori, vt per *Couarru. lib.*3.*var.reſol.c.*20.*num.*6. *& Azo.*3.*p.lib.*13.*c.*13. item Prælati Religionum,vt Prouinciales,& Guardiani, *Suar.*5.*to.de cenſ.diſp.*2.*ſect.*2.*n.*8.*ex cap.cũ in eccleſiis, de maior. & obed.* Idem militat in Cardinalibus reſpectiue ad Eccleſias,in quibus iuriſdictionem habent in foro exteriori, *Suar. diſp.*2. *ſect.*2.*n.*9. *Marti.Bonaci. in tract.de legib.diſp.*10.*q.*2.*pu.*1. *n.*3.*& in tract.de cenſur. diſp.* 1.*q.*1.*pun.*1.*&* 2.*nu.*5. *Filiuc. tract.*12.*c.*1.*quæſit.*5.*nu.*11.*& alij.*

3 Delegata iuriſdictio eſt illa, quæ alicui competit, nõ ex officio vel dignitate, ſed ex cõceſſione,vel cõmiſſione illius,q poteſtatem habet ordinariam, vel delegandi, vt dicemus, num.17.

4 Quid autem interſit habere ordinariam,vel delegatam iuriſdictionem.

Dico,multum intereſſe, & præcipue, quia habẽs delegatam, ſeu commiſſam, ſemper pendet à concedente, & ceſſat, ſi concedens moriatur,vel iuriſdictionem amittat, ſi cauſa inchoata non ſit, vt dicemus inferius, quæ dependentia nõ eſt in eo, qui habet ordinariã. ſic etiam habens delegatam, non põt eam ſubdelegare,niſi ſpecialiter hoc ei cõcedatur; vel niſi ſit delegatus Principis, vel ad vniuerſitatẽ cauſarum,vt dicemus n.30.habens vero ordinariam poteſt eam

alijs

eam alijs delegare,& committere,vt dicemus num.21

Vt autem delegans poſſit ſuam iuriſdictionem delegare, vel
5 ſubdelegare, neceſſe eſt, vt eã poteſtatem habeat non ita impeditam, quin actum ſuum exercere valeat,ſaltem, vt factum teneat. ideo ſi ipſe delegans fuerit cenſura excommunicationis, vel ſuſpẽſionis innodatus, & denunciatus, vel publicus percuſſor clerici, iuxta *Extrauag. ad euitanda ſcandala*, non poterit valide eam alteri delegare; cum hæ cenſuræ impediant vſum ſpiritualis iuriſdictionis, ſecus si non fuerit denunciatus, nec publicus clerici percuſſor, qa & ſi peccet vtendo,in tali ſtatu,iuriſdictione,tamen valida erit delegatio, vt etiam dictũ eſt in cap.præcedenti nu.6.

Rurſus,eadem iuriſdictio,aut eſt contentioſa, & neceſſaria, quæ, ſcilicet, habet contradictorem,&exercetur inter cõ-
6 tendentes,ac inuitos, & reluctantes redditur,*l.inter ſtipulaniem* §.1.*ff.de verb.obl.* aut eſt voluntaria, quæ exercetur in ſolos ſubditos volentes, ſine cauſæ cognitione.*glo.in l.2 ff.de off.procon.ſ.&per Maran. de ord.iudic.* 1.*p. tit.an ſimplex, diſt.*18.*n.*1.*& per Reuerẽdiſ.D. Ric.deciſ. Cur. Arch.Neap.p.*2. *deciſ.*187.licet quandoq; iuriſdictio voluntaria aſſumat naturam contentioſæ, quando ſcilicet exerceri nequit, niſi cum cauſæ cognitione, vt eſt in manumiſſione exercenda per minorem,*Marian.Socc.in cap.licet ratione nu.*91. *de foro comp.& Sanch. de matr. lib.*3. *diſp.*19.*nu.*7.

Diſcrimen inter has iuriſdictiones illud eſt præcipuum, quod contentioſa non poteſt extra
7 ꝓprium territorium à iudice exerceri, sine licentia Iudicis illius territorij, ne ei iniuriam inferat, nec sine conſenſu litigantium, cum inuiti extra territorium trahi nõ poſsint, vt dicemus inferius in 5.dub. nu.58. voluntaria vero iuriſdictio,vbique exerceri poteſt, cum nullam cauſæ cognitionem requirat, nec iudicem, pro Tribunali, ſedentem petat,*l.*2.*ff.de off.proconſ.cap.nouit de off. deleg. & per Couar. l.*3.*var.reſol.c.*20.*nu.*8. *Sanch. cit.nu.*7. *& alios apud D.Ricc. par.*3.*dec.*7.

Vtrum, vero ſupradicta delegata iuriſdictio voluntaria exer-
8 ceri poſsit extra territorium.

Quidam negant, vt eſt videre apud *Sanch.d.li.*3.*diſp.*34.*n.*1. ſed verius eſt poſſe, etiam delegatam,extra territorium, exerceri, quia *tex. in d.l.*2. *& cap.nouit*, indiſtinctè loquuntur

tur

Digitized by Google

tur, voluntariam iuriſdictionẽ extra territorium poſſe exerceri; nec vim faciunt quod iuriſdictio exercentis ordinaria ſit, ſed quia nulla iniuria irrogatur iudici alieni territorij; cum abſque ſtrepitu, & figura iudicij exerceatur, quæ ratio militat, tam in iudice ordinario, quam delegato. vnde non tantum Epiſcopus, ſed etiam Vicarius habens ſpeciale mãdatum poſſet conferre beneficium extra diæceſim, præter quam in Curia præſente Papa, quod eſt de ſtylo. ita *Gemin. in cap. vlt. de off. Vic. in 6. Couar. lib. 3. var. reſol. c. 20. nu. 8. Iac. Sbort. de Vicar. Epiſc. q.*
9 102. *Sanch. d. lib. 3. diſp. 34. n. 2 Garc. de beneſ. 1. to. p. 5. c. 8. nu. 126. Rota dec. 4. de off. Vicar. in nouis, D. Ric. collect. deciſ. par. 3. dec. 143. & p. 5. dec. 1599. & d. p. 3. deciſ. Cur. Arch. dec. 7. Boer. dec. 30. & alij.*

Et nõ ſolum proprius Parochus, ſed etiam ſacerdos de illius licentia poſſet matrimonio va-
10 lide aſſiſtere, extra Parochiã; nam hæc aſſiſtentia ad voluntariam iuriſdictionem reducitur, licet non ſit propriè actus iuriſdictionis, vt *per Sanch. & alios per ipſum citatos.*

Et tam Epiſcopus, quam Vicarius habens facultatem poſſent concedere dimiſſorias in aliena diæceſi, *Vgol. de pot. epi. c. 4. §. 14. nu. 4. Card. Tuſ. lit. I. concl. 546. Auguſt. Barboſ. de off. & pot. epi. p. 2. alleg. 6. nu. 16 & Stephan. Grat. diſcept. foren. c. 127. num. 6. & D. Ricc. d. p. 3. dec. 7.* Quamuis nõ poſſet Epiſcopus conferre ordines, etiã proprijs ſubditis, extra territorium, abſque conſenſu Ordinarij loci, propter exercitiũ Põtificalium, vt patet *ex S. C. Trid. c. 5. ſeſſ. 6. & per D. Ricc. poſt alios, p. 2. dec. 187.*

His præmiſſis, vt huius priuilegij vtiliora, & neceſſaria pateant, de nonnullis ſummatim & dilucide diſcutiendum eſt, & præcipue.

Qui clerici ſint capaces huius iuriſdictionis num. xj.

Quando conferatur, num. xv.

Qui poſſint eã delegare, vel ſubdelegare, num. xxj.

Quibus poſſit delegari, nu. 50.

An habens hanc iuriſdictionem poſſit eam exercere, & cenſuras ferre non ſolum dum exiſtit in territorio; ſed etiam extra territorium, nu. 56.

An poſſit ferre cenſuras per ſtatutum contra ſubditos, in alieno territorio, exiſtentes, num. 62.

An per ſententiam ligare, cenſuris, ſubditos extra territoriũ exiſtentes, num. 72.

An poſſit ligare cenſuris, extraneos; ita vt accedentes ad ꝓprium territorium afficiantur

cenſuris, ab ipſo impoſitis, num.75

Quam ſit durabilis hæc iuriſdictio ordinaria, vel delegata, num.83

An delegata expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, num.93.

An eadem delegata poteſtas expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ, cui commiſſa eſt, num.179

PRIMA DVBITATIO.

11 QVI clerici ſint capaces huius iuriſdictionis.

Pro ſolutione Dico, omnes clericos, etiam primæ tonſuræ, eſſe huius iuriſdictionis capaces, ſecundum ordinarium vſum eccleſiæ, & ex communi doctrina. rationẽ affert *Suar. 5.tom.de cenſur.diſp.2. ſect.3. num.*xi. quia hæc iuriſdictio p ſe, & natura ſua non ſupponit characterem, cum ad forum contentioſum pertineat. Vnde id non eſt iure diuino neceſſarium, ſed neque iure humano id ſtatutum eſt, ſed ſolũ quod non ſit laicus, vel quod ſit clericus; at per primam tõſuram conſtituitur quis in clericorum ordine, vt probatur in *cap.cum contingat, de æta.& qualit.ordin.* ergo illa ſufficit ad hanc poteſtatem obtinendam.

12 An autem clericus coniugatus, vel vir religioſus, qui non ſit clericus, eius ſit capax.

Negant communiter Doctores *in cap.ſane 1.de cler. coniugat.* prout non poſſe cler. coniugatum cum vnica, & virgine, & ſi habitum, & tonſuram deferat. neque bigamum eſſe Vicarium Epiſcopi, tradunt *Sbroz.de off.Vic.q.31.n.5.Bertach.in repert.verb.cler.coniugatus, Belleſt.diſq.cler.tit.de fauore cler.reali §.3.nu.20. D. Carol.de Graff.de eff.cler.eff. 8 nu.6.& alij quos refert, & ſequitur Augu. Barboſ.de off.& pot.epiſ.p.3.alleg.54. nu.6.* & licet de viro religioſo, *gloſ.in cap.mulier 23.diſt.* contrarium indicare videatur. Tamen eadem cõmunis opinio, quã ſequitur *Suar. d.diſp.2.ſect.3. num.* xj. hac poteſtate iuriſdictionis incapacem eſſe exiſtimat, vti conſentaneum ſacris canonibus.

Prædicta, autem, intelligenda ſunt, vt præfati Doctor. aiunt cum *Nauar c.27.nu.6.* ſecundum legem ordinariam Eccleſiæ; nõ vero de Summi Pontificis abſoluta poteſtate, cum hoc ſtatutum ſit de iure poſitiuo, in quo poteſt idem Summus Pontifex diſpenſare, iuxta *glo.in cap.præter hoc §.verũ verb.duci diſt.32.& in c.1.ver. præcipimus diſt.94.& in c.2.de indi-*

iudicijs,verb.non præſumat.

Ex quo ſequitur, quod laicus de poteſtate abſoluta Sũmi Pon-
13 tificis poſſet eſſe capax huius iuriſdictionis,eamq.exercere, vt docent *Silu. verb. excom.* 1. *nu.*6.*Nauar.conſ.*73.*de ſenten. excom.& c.*27.*nu.*7.*Vgol.Tab.* 1.*de cenſ.c.*2.§.7.*num.*5. & alij communiter, quibus accedit *D.Carol. de Graſſ. de eff. cler. eff.*3.*nu.*30

14 Sed vtrum idem dicendum ſit de fęmina.

Negat *Auila de cenſur.p.*3.*dub.*6. contrariũ vero tenet *Armilla ver. excom.num.*24,quod probabile eſſe dicit *Palud. in* 4. *diſt.*19.*q.*2. *art.*3. *& ſequitur Suar.d.ſect.*3.*nu.*7. & ante eũ tenuerunt *Nauar.& Vgol.locis citatis, & refert Aug.Barboſa de off.& pot.epiſ.p.*1. *tit.*2 *glo.*17.*ſub nu.*33

SECVNDA DVBITATIO.

15 QVando conferatur hæc iuriſdictio fori externi.

Dico, duobus modis conferri, Primo,per collationem alicuius dignitatis,vel officij eccleſiaſtici, ꝑ quod aliquis Paſtor, & Superior, reliqui eius ſubditi efficiuntur, vt Epiſcopatus, vel alterius muneris eccleſiaſtici habentis Epiſcopalem, vel quaſi epiſcopalem iuriſdictionem in aliquos, q͂a tunc ſimul traditur ordinaria iuriſdictio in hoc foro exteriori circa ſubditos.

An autem poſſit ea iuriſdictio exerceri ante captam corpo-
16 ralem poſſeſſionẽ Epiſcopatus,vel alterius muneris eccleſiaſtici.

Quidam affirmant,quando alius non eſt in poſſeſſione illius dignitatis,ſeu prælaturæ,*ex cap. noſti,cap.trãſmiſſam, cap.qualiter, & cap.nihil,de elect. & & cap.auaritiæ,eodem tit.in* 6. quæ iura ſolum videntur exigere confirmationem ad adminiſtrationem, ita tenent *Innoc.Hoſtienſ. Io.And.Card. & Abb. in d.cap.transmiſſam. Selua de beneſ.*2.*p.q.*15.*Duare. de beneſ.l.*3.*c.*4.*Couar.l.*3.*var. reſol.c.*16.*nu.*6.*Suar.*4.*to. de pęnit.diſp.*55.*ſect.*3.*nu.*18. *& alij communiter.*

Alij vero negant, & hi ſunt *Archid.Lapus,& Anchar. in cap. eum qui,de præben.in* 6. *Imola in cap.tranſmiſſam, & Felin. conſ.*40.*nu.*5.

*Garcia,tandem,to.*3. *de beneſ.p.*5. *c.*4.§.3.*nu.*250.*quem ſequitur Molſ. in ſumma p.*3 *tract.*2.*c.*17.*nu.*4.exiſtimat,quod,attẽto iure communi, tenenda eſt prima opinio, communiter recepta: Hodie tamen *per extrauag.Bonif VIII* quæ incipit: Iniunctæ,de elect.Epiſcopi,& alij Prælati in Curia

G 2 pro-

Digitized by Google

promoti, etiam literis expeditis, non poſſunt conferre, nec adminiſtrare ante illarum oſtenſionem, & præſentationem, factam Capitulo, vt patet ex illis verbis. *Nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſionem recipiant, aut eis pareant, vel intendant, &c.* & ita tenuit *Rota in vna Burgen. canonicatus 3. Iunij 1583. coram D. Bubalo*, & ita conſultos reſpondiſſe teſtantur *Gonſ. ad reg. oct. cancell. glo. 15. §. 2. nu. 8. & Garc. num. 213* qui addit, quod iura ſupra allegata non excludunt oſtenſionem, & notificationem literarum faciẽdam Capitulo, cui aufertur adminiſtratio, quod tradunt etiam *Augu. Barboſa de off. & pot. epiſ. par. 3. alleg. 54 nu. 160. & Moneta de decimis, c. 9. nu. 219*

Confertur ſecundo, per delegationem, ſeu commiſſionem habentis poteſtatem ordina-
17 riam, vel poteſtatem ſubdelegandi, quia tunc in eo, cui aliquid committitur, ſiue ſit delegatio, confertur ſimul iuriſdictio in eodem foro circa ſibi commiſſum, & in eos, de quorum negotio, ſiue cauſa tractatur, iuxta *tex. in cap. præterea, de off. deleg. ibi, ex eo, quod cauſa.*

Eſt tamen notandum, quod hæc delegatio, ſiue cõmiſſio multipliciter fieri poteſt, vt notant *Sanch. de matr. l. 3. diſp. 31 & Sbrot. de off. Vic. lib. 2. q. 91 & alij.*

Et Primo, ad vniuerſitatem cauſarum, ideſt quando alicui cõ-
18 mittuntur cauſæ tali anno occurrentes, vel cauſæ à decem aureis infra, vel cauſæ talis oppidi, ita *Bar. in l. legatus nu. 4. ff. de off. procon.* ſimiliter quãdo omnes cauſæ mutui talis loci alicui committuntur, ſecundum *Bal. in l. ſolet q. 4. ff. de iuriſd. omn. iud.* & sic de ſimilibus, quando alicui committitur genus cauſarum ſub vno nomine collectiuo, & ſi non ſit generaliſſimum, ſed ſub alternum, quãuis ſit reſtrictum, quoad tẽpus, vel quoad quantitatem, vel quoad locum, vel quando eſt vniuerſalis reſpectu perſonarum; non tamen quoad cauſas, modis ſupra explicatis, vel quando delegatio eſt generalis, non tantum quoad cauſas, ſed etiam, quoad perſonas, ſecundum *Bart cit. loco, & Sbort. cit. contra Bal. & Iaſ. in l. a Iudice C. de iudic.*

Secundo, delegatio fieri poteſt, quoad generalitatẽ cauſarum; ſpecialis tamen, & coartata reſpectu perſonarum, ideſt, qñ
19 omnes cauſæ vertentes inter Caium, & Titium alicui committuntur, ita *Bald. & Salyc.*

in

Digitized by Google

in d.l.a iudice,& Alexa. in d.l. ſolet, Sanch.d.diſp.31. nu.4. & alij communiter contra Bar. in d.l.legatus nu.4.

Tertio, delegatio fieri poteſt, quoad certas cauſas, & inter certas perſonas, vel certarum
20 cauſarum numero limitato in tali oppido; vt ſi committantur alicui ſex cauſæ talis loci, quia tunc commiſsio ſpecialis erit, ſecundum *Bal.& Ang. in d.l ſolet*.

TERTIA DVBITATIO.

21. QVI poſsint hanc iuriſdictionem delegare, vel ſubdelegare.

Dico, quod nonnulli ſunt, & Primo, habentes ordinariam iuriſdictionem, poſſunt eã alijs delegare; quia iure proprio, & in ſe ipsis radicatam habent iuriſdictionem. *l.more ff. de iuriſd.omn.iud. l.cognitio §.cum propriam ff.de off.eius, cap.cum Epiſcopus de off.ord.in 6.& tradunt ibi Doctores.*

An autem delegatus inferioris Principis, qui non eſt ad vniuersitatem cauſarum, poſsit
22 ſubdelegare, quando Ordinarius delegans conceſsit illi poteſtatem ſubdelegandi.

Quidam negant poſſe ſubdelegare, vt videtur tenere, *gloſ. in cap.ſuper quaeſtionum §.porro ver.transfert, de off.deleg. Card. in clement. 1. q.12. de offic. deleg. Bolognet. in l.1. nu.39. ff. de off. eius, & alij.* Quia quæ conceduntur lege ſpecialiter, ſeu in priuilegium iudicibus ordinarijs, non poſſunt per eos transferri in alios, *l.1 ff. de off. eius*, ſed poteſtas delegandi, ſpecialiter conceditur Ordinariis, *l.more ff. de iuriſd.omn. iud.* ergo non poſſunt hanc facultatem transferre in delegatum, conceſſa illi ſubdelegandi poteſtate.

Cõtrarium tamen alij exiſtimãt, poſſe delegatum ab Ordinario ſubdelegare, quando Ordinarius delegans conceſsit illi ſubdelegandi poteſtatem. quia non videtur ipſe delegatus ſubdelegare, ſed Ordinarius delegans, iuxta *l.vnum ex familia §.ſi de falcidia ff.de leg. 2.l.item eorum §.ſi Decuriones ff.quod cuiuſq; vniuerſitatis nomine, & c.1.§.1.de procu.in 6.*

Nec obſtat ratio contrariæ opinionis, & tex. nam ea, quæ ſpe
23 cialiter alicui conceduntur, nõ poſſunt in alium transferri, quando taliter cõceduntur maioribus, vt minoribus denegentur; at quilibet Ordinarius, quantumuis minimus poteſt delegare. ita *gloſ. in cap is cui, verb.per alium, de offic.deleg.in 6.Bertach. in reper. lit.D.verb. delegatus, ſubdeleg. Marãta pract.4.par.d.5.principal.*

cipal. an iudicium ſit ordinarium num. 63. Angelus verbo delegatus num.6. Sanch. l.3.de matr.diſp.31.num.6.Vgolin.de cenſ.tab.1.ca.8. Sbrotius de off. Vicarij lib.2.q.66.num. 23. & alij communiter. Quamuis Garcia de benef. p. 5.c. 8. num.162.
24 cenſeat præfatam communē ſententiam procedere, quando ordinarius delegans, cum facultate ſubdelegandi, ſeu cū clauſula per te, vel per alium, addat, ex nunc illi delegat, cui delegatus commiſerit, vt per ipſum.

Sed vtrum ſubſtitutus à Vicario habente poteſtatem ſubſti-
25 tuendi, poſſit eidem Vicario ſubſtituenti conferre beneficium.

Affirmant Corrarius de beneficijs 2.p.c.8.num.7.Garcia d. p. 5.c. 9.num.145.Rebuff.in Praxi in forma Vicariatus nu. 77.Duaren. lib. 3.c.7. Sbrotius de off. Vic.lib.2.q.92.& alij, quia cēſetur ab Epo ſubſtitutus, & iure Epi conferre, ad *l.item eorum §.ſi decuriones,& c.1.§.1. de procur.in 6.* quod ꝓcedere cenſet *Garcia cit. num.* 158. quando talis Vicarius haberet poteſtatem ſubſtituendi
26 cum clauſula, quem nos cum eadē poteſtate ſubſtituimus, ſeu nomine Epiſcopi, quia tūc videtur ab Epiſcopo poſitus, & quod ab eo accipiat poteſtatem, miniſterio Vicarij ſubſtituentis, & ſola nominatio, ſeu electio perſonæ fit à Vicario ſubſtituente. *ita Sbrotius cit. num. 15. Rebuff. num. 77. Genuenſ.in praxi. Arch. Neap. c.86.num.13. Pauinus de offic. & poteſt.capituli ſede vacan.1. q.10. num.20. & alij.*

Non tamen poſſet Vicarius habens facultatē conferendi be-
27 neficia, ipſi Epiſcopo conferre beneficium, & ſi aliàs eſſet capax, cum vna eademq; perſona cenſeatur, *Rebuff.cit.loco, & in reg.Cācell. verbo aut Vicarios perpetuos, in Princip. Sbrotius l.2.q.91.& 92.& alij, quibus accedit Garcia nu.* 143. Qui hoc intelligit, quando Vi-
28 carius conferret, vt ordinarius, quia ſimul cum iuriſdictione generali, & ordinaria poteſtate data eſt ei facultas conferendi; nam ſi Vicarius propter Epiſcopi impedimentum eſſet creatus Apoſtolica Auctoritate, tunc Epiſcopo poterit conferre, ſi alias eſſet capax, iuxta tradita per *Sbrotium dicta q.91.num.3.*

Huius occaſione, quæritur, an Procurator conſtitutus à pa-
29 trono iuriſpatronatus, poſſit ipſum patronum præſentare, (cum certum ſit, quod Clericus patronus nō poteſt ſeipſum præſentare, *c. per veſtras de iure patron. & ibi gloſ.* verbo

ſo præſētare, *vbi omnes Doct. quibus accedunt Campanil. & Pariſ. loc.cit. D. Marcellus Megalius conſ. 47. & alij.*)

In hoc quæſito. *Barboſa, qui alios refert par. 3. alleg. 72. num. 87.* cenſet, quod talis Procurator non poſſit patronum præſentare, & quod neq; ſubſtitutus à tali Procuratore poſſet patronum, aut ſuum principalē Procuratorem preſentare, ſed Prælatus, ad quem pertinet inſtitutio, motu proprio poterit vocare clericum patronū, eiq; conferre beneficium vacans, in quo ipſe clericus haberet ius patronatus, & ſic tenebit collatio.

Nihilominus *D. Ric. in praxi fori eccl. rer. quotid. reſo.* 179. refert, quod in praxi obſeruatur, vt patronus conſtituat procuratorem cū poteſtate præſentādi, & talis procurator virtute præfati mandati poterit clericum patronum ad eiuſdem beneficium patronatus præſentare, *ex Lapo alleg. 8. & alijs,* & ita fuiſſe in Rota deciſum, & iuxta eam quotidie ſeruari teſtatur, *Caputaq. dec. 138. p. 2.* Quādo tamen adeſſēt alij cōpatroni, poſſet ab alijs cōpatronis præſentari, *Rol. conſ. 3. vol. 1. & alij apud Ricc. loco cit. & Barboſa nu. 91.*

Secundo, ſubdelegare poteſt ſupremus Delegatus, qualis eſt Principis, vt habetur in *cap. fi. de off. deleg. & cap. cum cauſam*
30 *de appell.* talis enim Principis delegatus maior eſt quolibet Ordinario, quia Principis perſonam repreſentat, ad *tex. in cap. paſtoralis de offic. ordin. & notat Reg. de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. tit. 7. §. 6. nu.* 11.

An autem poſſit ſubdelegare cū
31 poteſtate ſubdelegandi.

Negant *glo. in cap. ſuper quæſtionum §. porro, verb. transfert, de offic. deleg. vbi Abb. & alij apud Sanch. lib. 3. de matr. diſput.* 31 *nu. 9.* cum in iure reperiatur ei conceſſa poteſtas ſubdelegandi, & nullibi, vt poſſit dare facultatem ſubdelegandi.

Contrarium tamen tenent *Fulgoſ. in l. more ff. de iurid. omn. iud. Iaſ. in d. l. a iudice nu. 9. & Pyrr. Alph. in l. 1. ff. de off. eius num.* 41. qui exiſtimat Principis delegatum iure proprio, non alieno beneficio, habere iuriſdictionem, ꝓpterea eius iuriſdictionem potius eſſe cōparandam iuriſdictioni iudicis ordinarij, quā iuriſdictioni iudicis delegati ab Ordinario; nam qui mandatam ſuſcepit iuriſdictionem ab Ordinario Magiſtratu, nihil propriū habet, ſed iuriſdictionem eius exequitur, qui mandauit, *l. noſtra §. qui mandatam, l. & ſi Prætor ff. de off. eius, & d. l. more.* Hinc ſententia eius, cui man-

mandata eſt iuriſdictio ab eo lata videtur, qui iuriſdictionē mandauit, cum eius ſit executus iuriſdictionē, *d l. & ſi Prætor*, & propterea à ſententia iudicis delegati ab Ordinario, non appellatur delegans, ſed is, qui appellaretur, ſi iuriſdictio non eſſet mandata, *l. 1. §. vlt. ff. ſi quis, & a quo*, ſed à delegato Principis, ipſe Princeps, qui delegauit, vel Præfectus prætorio prouocatur, *l. præcipimus §. huic C. de appell.*

Is igitur iure proprio habet iuriſdictionem, non mandatam, alioquin ab eo, vt à Principis ſententia, non appellaretur.

Tertio, delegatus ad vniuerſitatem cauſarum poteſt ſubdele-
32 gare, ſed non vniuerſam ſuam delegationem, ſed vnam, vel alteram cauſam, ſecundum *glo. in d. cap. cum cauſam, verbo delegatus, de appell. Abb. in cap. cum Bertoldus nu. 20. de ſent. & re iudic. Maranta in pract. 4. p. d. 5. princ. an iudic. ſit ord. nu. 27. Iaſ. in d. l. a iudice, Garc. p. 5. c. 1. num. 363. & Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 18.* non tamen poterit dare facultatem ſubdelegandi, vt ꝑ Doctores cōiter. cum in iure non reperiatur ei conceſſa.

Vnde Parochi delegati toti Parochiæ ab Epiſcopo, vt curam eius regant, vt quia pro-
33 prius Parochus non eſt ſacerdos, vel quia ipſe Epiſcopus eſt immediatus Parochus totius diœceſis; vel alterius parochiæ (vt eſt in multis locis) poſſunt alijs delegare vnam, vel alteram cauſam vti delegati ad vniuerſitatem cauſarum, cum præficiantur ad omnes cauſas Parochialis officij in tota parochia, *glo. in clem. 1. verbo presbyteri, de priuileg. vbi Card. q. 19. Henr. lib. 6. de pœnit. c. 7. nu. 2. & alij.*

Idemq; dicendum eſt de vicecurato à proprio Parocho, ob eius abſentiam ad breue tempus, ita *Sanch. d. diſp. 31. lib. 3. nu. 13. & Doctores per ipſum relati.*

Non tamen, poſſent prædicti Parochi delegati ad vniuerſæ parochiæ curam, alteri delegare
35 omnem curam, dum abſunt, etiam ad modicum tempus, niſi adeſſet conſuetudo, vt dū ad breue tempus abſunt, ſubſtituant aliquem miniſtraturū omnia ſacramenta in parochia, quia Epiſcopus vicecuratos inſtituens, & conſcius conſuetudinis tacens, videtur tacitè dare facultatem ad eā ſubſtitutionem. & vbi extat dicta cōſuetudo poſſet ſic inſtitutus à vicecurato dare al-
36 teri licentiam aſſiſtendi matrimonio, aut miniſtrādi aliud ſacramentum, quia eſt delegatus

tus

tus ad vniuerſitatem cauſarum, & non cenſetur delegatus illius vicecurati; nam is non poterat ſic delegare, ſed eſt delegatus ipſius Ordinarii ſcientis, & patientis eam cõſuetudinem, ea enim, ſcientia, & patientia eſt tacita licentia, vt docet *Sanch. cit. Nauar. in cap. placuit nu. 71. de pœnit. diſt. 6. & Adrianus q. 5. de confeſſ. dub. 2.*

Si vero Parochus præſens aſſumeret Vicarium locantem
37 operas, vt ipſum adiuuet, hic Vicarius non poſſet delegare, quia non cenſetur illi vices ſuas plenas committere, ita Sanchez ibid.

Quarto, delegatum ad generalitatem cauſarum, poſſe vnam cauſam ſubdelegare. Quidam
38 affirmant. ſed contrarium alijs videtur verius; cum id nõ reperiatur ſibi conceſſum. ita *Ang. in l. ſolet nu. 1 ff. de iuriſd. omn. iud Saly. in d. l. a iudice nu. 4. C. de iudic. & Sanch. d. diſput. 31. nu. 4. in fi.*

Quod à fortiori procedit in delegato ad plures, vel vnam
39 cauſam. *Bonac. loco cit.*

Vnde ſacerdos delegatus ad aſſiſtendum alicui matrimonio
40 ex delegatione Epiſcopi, vel Parochi, non poteſt ſubdelegare, quia delegatus ad vnam cauſam non poteſt totam delegare, niſi ſit delegatus ſupremi Principis, vt per *Sanch. cit. num. 21*

An autem, delegatus inferioris Principis ad vnã cauſam, poſ-
41 ſit ſubdelegare aliquem articulum.

Reſp. poſſe ſubdelegare aliquem articulum, qui nudi miniſterij ſit; non autem articulum iuriſdictionis, qualis eſt examinatio teſtium. ita *Genuen. in praxi c. 85. n. 7. Sanch. n. 10. & Bonacin. de legib. d. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 18.* Quamuis aliter ſit in delegationibus, & cõmiſſionibus Principis, qualis eſt Summus Pontifex, vt dicemus num. 46

Ex ſupradictis infertur Primo, ꝙ Epiſcopus poteſt delegare ea
42 omnia, in quibus ius habet ea exercẽdi ex officio, vel dignitate, licet id contingat cauſa priuilegij conceſſi eidem dignitati. qa iuriſdictio ex principis priuilegio cõpetens non perſonæ, ſed perpetuo dignitati, vel officio, non eſt delegata, ſed ordinaria, & poteſtatis ordinariæ iura habet, & ſequitur, vt per *Bar. in l. ambitioſa n. 34. ff. de decre. ab ordin. facien. Couarr. lib. 3. var. reſol. c. 20. nu. 6. Silu. verb. delegatus nu. 4. Henriq. de matr. l. 12. c. 3. nu. 2. & alij apud Sanch. eodem tract. lib. 2. diſp. 40. n. 14. & 15.*

Hoc tamen limitant prædicti, quando res eſſet ardua, & ma-

43 gni momenti, vt per aliũ nequeat expediri, qualis eſt poteſtas conferendi beneficia, quã ſoli Vicario generali delegare poteſt, ſecundum *glo. in cap.deliberatione, verb.cuicumque,de off.deleg.in 6. Sanch.nu.16.& alios apud Couar. d.c.2 .nu.6.* & hoc caſu ſufficiet,vt ſit in ſpiritualib.generalis, iuxta ſubiectam materiã collationis beneficiorum,quę eſt ſpiritualis, vt tenet *Garc. debenef.p.5.c.8.nu.122.*

Infertur ſecundo, Epiſcopũ poſſe alteri delegare facultatem

44 diſpenſandi in denunciationibus matrimonij, quia iure ordinario ſibi competit, cum *S.C.Tr.ſeſſ.24.c.1.de matr.* hoc indefinite concedat omnibus Ordinarijs. *ita Silu. verb.degatus,q.8.ConincK.de ſacram. diſp.27.nu.55.concl.3.Reginal. in prax.fori pęnit.lib.31. num. 235.Ludou.Lop. 1.p. inſtruct. 2.edit.c.284.*

Quod eſt verum, etiam de Vicario generali Epiſcopi, cum ſit Ordinarius. ita *Sanch.d.lib.3. diſp.7.nu.20.Bonacin.de matr. q.2.pun.6.nu.7. Gut.eod.tract. de matr.c.56.nu.13.Barboſa p.2.alleg.32.nu.37.& alij.*

Nec obſtat,quod, Quidam contrarium aſſerẽtes, dicunt,hoc caſu à S.C. Trid. eſſe electam induſtriam perſonæ,ideo non poſſe delegare, *ex cap.fin.§.is autem de off.deleg.& cap.is cui, eod.tit. in 6.* quia hoc fallit,quã

45 ſimilis delegatio fit perſonæ incognitæ, & indeterminatæ, vt Prælatis præſentibus,& futuris, prout hoc caſu contingit, vt docent *Silu. verb. delegatus q.8. Menoch.de arbitr. lib.1.q.62.nu.17. Sanch.cit.loco,Greg Lop.l.47.tit.18.p.3.& Nouar.concl.1.de diſpenſ.*

Infertur tertio,quod ordinarius, cui à Sede Apoſtolica delegatur diſpenſatio in matrimonij impedimentis poteſt alte-

46 ri receptionem teſtium, ac informationem committere; non tamen ipſam diſpenſationem per alium expedire. nam per illud reſcriptum ei committitur iuriſdictio veritatis, precum examinandæ, ac nudũ miniſteriũ exequendæ diſpenſationis à Summo Pontifice conceſſæ; At quoties committitur à Principe nudum miniſterium vna cum aliqua iuriſdictione, non poteſt nudum miniſterium ſubdelegari, ſed tantum illa iuriſdictio, iuxta tradita per *Innoc. & Abb. in d.cap.fin.de off.deleg.ita Felin. in d. cap. fin. Menoch conſ.17. Gut de matr.c.125.n.20.Garc. par.6.c.2. num.105. Sanch.l.8. diſp.27.n.43.& ſequtur Bonac. de legib. diſp.1.q.3.pun.8.§.1. nu.18.* qui ita vſu,& cõmmuni praxi receptum eſſe teſtatur.

Nec

Nec obſtant illa verba, quæ in his reſcriptis apponuntur: *Su-*
47 *per quo cõſcientiam tuam oneramus. & diſcretioni tuæ, de qua in his ſpecialem in domino fiduciam obtinemus, &c.* Ex quibus verbis videtur electa induſtria perſonæ. nam vt diximus, non cenſetur electa induſtria perſonæ, quando delegatio nõ fit perſonæ cognitæ, & determinatæ, ſed dignitati, vt eſt in caſu prædicto, & illa verba, *conſcientiam tuam oneramus,* quando non diriguntur perſonæ nominatę, videtur poſita in vim monitionis, & excitationis potius, quã in vim formæ delegationis. ita *Abb. in cap. fin. §. 1. de off. deleg. Nau. conſ. 6 de off. deleg. Rota dec.* 18. *de conceſſ. preben. in nouis, Sanch. cit. Graff. dec. aur. lib. 1. c. 13. n. 13. & Reuerendiſ. D. Aloyſ. Ric. Epi. Vici Equen. in prax. var. reſol. reſol. 122.*

Infertur quarto, & denique, exequutores, maximè literarum
48 in forma dignum, poſſe alteri ſubdelegare, & committere vices ſuas, etiam, quoad examen, non obſtante illa clauſula: *Si per diligentem informationem eum ad hęc idoneum eſſe repereris, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus.* propter eãdem rationem, vt patet in *dec. 130. Rota diuerſ. p. 2.* & per *D. Ric. cit. loco, & in collectan. dec. 1047. p. 4. & ſic tenuit Sacra Congreg. Concil. vt idem Ric. teſtatur.*

Si vero in commiſſione diceretur, *Conſcientiæ tuæ committimus,* ſeu *ſecundũ conſcientiam tuam*; tunc cenſetur electa induſtria perſonæ, & prohibetur ſubdelegatio, vt notant *Garcia cit. D. Ric. par. 5. collect. dec.* 1689. & patet *in d. deciſ.* 130. *Rotæ diuerſ. par.* 2.

Quod autem, prius dictum eſt, non ſolum procedet in beneficijs ſimplicibus, verum etiã
49 in parochialibus, in quarum literis dicitur: *Si per diligentem examinationem per te adhibitis Examinatoribus in diœceſana ſynodo deputatis*; poterit enim tũc Ordinarius, cui cõmiſſa eſt exequutio ſub illa forma, committere, & ſubdelegare alteri examinationem faciendam, dummodo examen fiat cum Examinatoribus ſynodalibus. nam illa verba: *Per diligẽtem examinationem per te, &c.* non excludunt ſubdelegationem, ſed ponuntur ad ſignificandum examen faciendum eſſe, non ſolum per exequutorem, ſed etiam cum Examinatoribus ſynodalibus. ita *Garcia d. c. 2. §. 4. nu. 104. & D. Ric. d. reſol. 122. nu. 3.* qui limitat non procedere, vbi eſſent dati ad prouidendum eccleſiæ, non expreſſa certa

perſona, *vt in cap. is cui, de off. deleg. in 6. & in clem. vnica eod. tit. vbi Doct.*

Et quid ſi abſolutio cenſurarum à Summo Pontifice delegata ſit Ordinario, an poſſit ab eo ſubdelegari: Habes apud *D. Ricc. p. 3. dec. 319.* vbi fatetur, in quadam cauſa fuiſſe in Cur. Arch. Neap. concluſum, poſſe ſubdelegari, per *tex. in cap. quoniam §. cæterum de off. deleg.*

De cõiecturis tamen, ex quibus cenſetur electa induſtria perſonæ per delegationes Apoſtolicas, agit *D. Ric. p. 1. dec. 88. & par. 2. dec. 269.*

QVARTA DVBITATIO.

50 QVibus poſſit hæc iuriſdictio in foro externo delegari.

Reſp. poſſe delegari omnibus clericis, etiam primæ tonſuræ, ratione allata in prima dubit. nu. xj. Requiritur tñ, vt is, cui deleganda eſt, non ſit cenſuris innodatus, vt licite, & validè eam obtinere, & exercere poſſit; vel ſaltem vt non ſit vitandus, vt validè ei conferatur, vt dictum eſt in cap. præcedenti num. 68. & per *Bonaci. de cenſ. diſp. 2. q. 2. pun. 4. nu. 3.*

An autem poſſit validè delegari
51 alicui clerico irregulari talis
iuriſdictio fori contentioſi.

Affirmat *Suar. de cenſur. diſp. 40. ſect. 2. nu. 42.* quia præcisè talis iuriſdictio ordinatur ad actus, qui per ſe non requirunt ordinum exequutionẽ, & alioquin nullum eſt ius, quod irritet, vel directe prohibeat talem delegationem iuriſdictionis, quæ fit ex commiſſione. & ex hoc infert per irregularitatẽ, non amitti hanc iuriſdictionẽ delegatam ante irregularitatem, cum non ſit ius, quod irregularem priuet ipſo iure huiuſmodi iuriſdictione, nec eius vſum prohibeat in actibus nõ requirentibus ordinis poteſtatem; quamuis de nouo non poſſit recipere iuriſdictionem ordinariam, quia validè non poteſt ei de nouo conferri beneficium, officium, ſeu prælatura, ex communi ſententia. ita *Suar. cit. n. 28. & 42. & per D. Ricc. p. 3. dec. 294.*

Eſt tamen aduertendum, quod
cauſæ à Sede Apoſtolica non
52 delegantur niſi perſonis in
dignitate conſtitutis, iuxta diſpoſ. *cap. ſtatutũ de reſcr. in 6.*

Ideo quæritur, quid in ſubdelega
tione à delegato Apoſtolico,
53 an poſſit ſubdelegare perſo-
nis nõ cõſtitutis in dignitate.

Et in hoc dicẽdum eſt, quod ſubdelegare non poteſt, niſi canonicis, vel aliis in dignitate conſtitutis. quia eadem ratio viget in vtraque materia delegationis, & ſubdelegationis, pro-

propterea eadem debet eſſe iuris diſpoſitio, ad *text. in l. in illud ff. ad leg. Aquil.* item quia ſubdelegatio dicitur, etiam delegatio, cum ab ea non diſtinguatur, ſecundum *Artam. conſ. 22.* niſi quod illa eſt prima, hæc vero ſecunda delegatio nuncupatur; merito iura loquentia de legatione extenduntur ad ſubdelegationem, ita *Genuen. in prax. Neap. c. 85 n. 3. Reuerendiſ. D. Ric. in prax. rer. quotid. reſol. 420. & Garc. p. 6. c. 2. §. j. nu. 105.* Qui exiſtimat, *tex. in cap. ſtatutum,* non habere locum in meris exequutoribus gratiarum Apoſtolicarum, qui poſſunt ſubdelegare ſimplici clerico in dignitate nõ conſtituto, niſi ex forma reſcripti teneantur aſſumere partes iudicis, vt qa adeſt clauſula vocatis vocandis, & ita quoque tenent *D. Ricc. & Genuen. loc. cit.*

Quæritur etiam, an laico poſſit delegari aliqua cauſa crimina-
54 lis clericorum.

Et breuiter concludendum eſt, minime poſſe delegari ab Epiſcopo, vel alio inferiori à Papa, *glo. & Doct. in c. 2. de iudic. verb. non præſumat, Decian. in tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. nu. 70. Clar. §. fi. q. 41. nu. 5. Sbrot. de off. vic. lib. 2. q. 66. n. 20. Farin. tract. crim. q. 8. n. 4. & alij communiter, vt teſtatur Camil. de Curte in diuerſ. iur. feud. par. 2. c. 2. nu. 124. & Sbroz. cit. loco.* in tantum quod laicus neque poſſet de cauſis prædictis criminalibus ex delegatione Epi cognoſcere, et ſi eſſet delegatus, ſimul cũ clerico. neque ẽt ſi eſſet clericus coniugatus, ut per *Clar. Decia. Sbrot. & Farinac. loc. cit.* Quamuis in talibus cauſis criminalibus poſſet Epiſcopus ſibi aſſeſſorẽ laicũ aſſumere, *vt per Abb. in cap. ſignificaſti de foro comp. & de Curte nu. 74.*

Limitatur tamen prædicta concluſio, per *D. Carol. de Graſſ. in tract. de eff. cler. eff. 1. num. 564.*
55 *& alios per ipſum relatos*, ubi pro delicto eſſet imponenda pęna mortis, uel ſi in partibus in quibus eſſet facienda delegatio, non adeſſet clericus ſufficiens, & habilis, cui Epiſcopus poſſet tales cauſas delegare. uel in cauſis ciuilibus, & & temporalibus, præter poteſtatem imponẽdi cenſuras, ut per eum. Qui etiam agit quãdo laicus procedit in cauſis criminalibus, & ſpiritualibus ex delegatione Summi Pontificis, ut in *eodem eff. 1. a num. 24.*

QVIN-

QVINTA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi poſſit eam exercere, & ſic cenſuras ferre, non ſo-
56 lum dum exiſtit in territorio, ſed etiam extra territorium.

Pro ſolutione præmittendum eſt, ea, quæ fiunt extra propriũ territorium, eſſe in duplici differentia. alia enim pertinent ad iuriſdictionem gratioſam, & voluntariam, quæ vt dictum eſt num, 7. non requirunt cauſæ cognitionem, ſeu proceſsũ, ſeu ſtrepitum iudicialem. alia pertinent ad iuriſdictionem contentioſam, & hæc fiunt cum cauſæ cognitione, & ſtrepitu iudiciali.

Quando, ergo, ea, quæ fiunt extra proprium territorium requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc exerceri non poſſunt extra proprium territorium, cum talis iuriſdictio exerceri minime poſſit extra proprium territorium abſque licentia ordinarij, *cap. fin. de conſtit. in 6.* Si vero non requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc poſſunt extra territoriũ exerceri. *ita ConincK. diſp. 13. dub. 5. num. 39. Nauar. c. 27. num. 6. Vgolin tab. 1. c. 27. §. primo num. 4. Manuale prælatorum q. 3. ar. 8. concl. 2. & alij.*

Ideo dicendum eſt, quod non poſſet Epiſcopus, ſeu alius ſuperior extra propriam Diœceſim ferre cenſuram ſedendo pro Tribunali, & cum cauſæ
57 cognitione; ſecus vero ſine cauſæ cognitione, quia poſſet illam ferre; & ſic poſſet ferre cenſuram per modum ſtatuti, aut pro re manifeſta, quæ non requirit cauſæ cognitionem; vel ſi eam requirit, facta eſt in proprio territorio. Sicut etiã poſſet eam ferre, dum habet licentiam ordinarij illius loci, *ita Sayr. lib. 1. c. 14. nu. 4. Gonſalez ad regul. 8. Cancell. glo. 63. num. 11. Barboſa de off. & pot ep. par. 2. all. 6. num. 17. Bonacina de cenſur. diſp. 1. pun. 11. num. 4. Auila 2. par. c. 3. diſp. 2. dub. 1. Reginal. lib. 9. num. 155.*
58 *& alij*. Qui addunt, quando Epiſcopus impeditur, ne iuriſdictionẽ exerceat in proprio territorio, vel eſſet expulſus à ſua Diœceſi, poſſet illam exercere in aliena Diœceſi, erga ſuos ſubditos petita, licet non obtenta licentia, *iuxta tex. in clem. vnica de foro compet. Barboſa par. 3. all. 80. num. 10. & par. 1. tit. 1. c. 6. num. 19. & D. Riccius par. 4. deciſ. 277.*

Similiter dicendum eſt, quod nõ poſſet Prælatus abſoluere extra ſuam Diœceſim ab excom
59 municatione in foro contentioſo, cum ſtrepitu iudiciali,

ſuum

ſuum ſubditum, quem excommunicauit in ſua Diœceſi, niſi de conſenſu Prælati illius loci; ſecus in foro conſcientię ſine cauſæ cognitione, *Silueſt. verbo abſolutio num.* 11. *Auila de cenſ. d. p.* 2. *c.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 12. *Bonacina cit. loco num.* 4. *& alij.*

Sed quid dicendum in delegato Apoſtolico, an poſſit proce-
60 dere extra Ciuitatem, in qua fuit deputatus.

Et in hoc dico, per *tex. in c. ſtatutum, §. in nullo quoque, de reſcrip. in* 6. quod non poſſet talis delegatus inuitis partibus procedere extra Ciuitatem, vel Diœceſim, in qua fuit deputatus; nam delegatio ſtricti iuris eſt, ſecundum *Bald. in c. vnico de mutuis petitionibus num.* 6. *Rota diuerſ. deciſ.* 8. *p.* 2. Nec in reſcripto delegatorio locum habet extenſio de loco ad locum, vt probatur in *in c. Petro de offic. deleg.* Item quia delegatus non obtinet iuriſdictionem, niſi in loco ſuæ deputationis, & conſequenter extra illud procedere nequit, *ad tex. in l. extra territorium ff. de iuriſd. omn. iud. c. vt animarum de conſt. in* 6. *Ita D. Ricc. in praxi rer. quot. reſol.* 422. *& in deciſ. cur. arch. Neap. p.* 2. *deciſ.* 187. & delegatus cenſetur deputatus in certo loco, vbi dignitas ipſius iudicis eſt expreſſa in reſcripto. vt ſi dicatur Epiſcopo Auerſano, videtur committi Auerſæ, niſi diceretur in reſcripto Auerſæ, vel alibi commoranti, vt *per Ricc. loco cit.*

An, autem, ſufficiat tacitus conſenſus ordinarij illius loci, & partium, vt poſſit procedere
61 extra locum ſuę deputationis.

Negat D. Ricc. cit. reſol. 422. *& in deciſ. cur. arch. Neap. p.* 4. *deciſ.* 54. *num.* 5. *ex Monald. conſ.* 92. *num.* 3. *vol.* 1. *poſt Alban. conſ.* 60. *num.* 6. in tantum, quod ſi citentur, & partes non contradicant, ad huc iudicium erit nullum, iuxta id quod voluit *glo. in d. §. in nullo.*

Vgolin. tamen, de cenſ. tab. 1. *c.* 7. *§.* 1. *num.* 5. *& Sanch. lib.* 3. *de matr. diſp.* 29. *num.* 8. exiſtimāt ſufficere tacitum conſenſum partium, qui habetur, quando vtraque pars ſciens eſſe territorium alienum, potenſq; prohibere non prohibet; & quod Iudex cenſetur aſſentiri ſi ſciens, & potens prohibere tacet, argum. *tex. in l. ſępe ff. de re iudicata.*

SEXTA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi, poſſit ferre cenſuras
62 per ſtatutum contra ſubditos in

in alieno territorio exiſtentes.

Et dicendum eſt,non poſſe;in tãtum quod delinquens extra proprium territoriũ non incurret cenſuram latam in ꝓprio territorio, ſiue diœceſi ꝑ per modum ſtatuti. Vnde ciuis Arianen.qui Neap.nõ obſeruat ſtatutũ Epiſcopi Arianen. non incurrit cenſuram latam contra uiolantem ſtatutum Epiſcopi. ita *communiter DD. apud Salas de legibus diſp.*14.*ſect.*5.*nu.*6.*& ſequitur Em.Sa verb.lex nu.*33. *& conſtat ex cap.*2. *§. ſtatuto Epiſcopi,de conſtitut. in ſexto.* ratio eſt, quia extra territorium ius dicenti impunè non paretur, ideſt,nulla pœna imponitur, non obedienti ſuperiori extra ipſius iuriſdictionem;quando,ſcilicet,cenſura lata eſt per ſtatutum,*l.fi. ff.de iuriſ.omn.iud.* ſtatutum, enim,per ſe,& directè abſolute non fertur in perſonas,ſed in diœceſim pertinentem ad ad iuriſdictionem talis Prælati pro illius pace,& gubernatione. ita *Suar.de cenſur. diſp.*5. *ſect.*4.*nu.*4. *Regin.lib.*9.*n.*146. *Filiuc. tract.*11. *c.*5. *quæſit.* 9. *Bonac.eod.tract.de cenſur.diſp.* 1.*q.* 1.*pun.*xj. *nu.*6.*& alij communiter.*

Et licet ſuperior intẽdat per ſtatutum ligare ſibi ſubditos exi
63 ſtentes extra proprium territorium, re vera non ligat; ad ligandum enim,ſeu obligandũ nõ ſufficit intentio,ſed requiritur iuriſdictio; Superior aũt, non habet iuriſdictionem obligãdi per ſtatutum ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes,modo re vera exiſtãt extra territorium, & ſimul ẽt res,circa quã ipſi delinquunt, ſit extra territorium, vt per Doctores communiter, quibus accedit Bonacina loc. cit.

Hinc ſequitur Primo,clericum vocatum à proprio Epiſcopo
64 ad ſynodum ſub cenſura,poſſe ligari cenſura,quamuis tempore ſynodi ſit extra diœceſim. Ratio eſt, quia delictum omiſsionis cenſetur ibi committi,vbi actus ꝑceptus exercendus erat, *l.qui non facit ff. de reg.iur.ita Suar.d.ſect.*4.*nu.* 8.*Sayr.lib.*1.*c.*7.*nu.*10. *& alij.*

Item clericus exiſtens extra diœceſim poſſet à proprio Epi-
65 ſcopo excommunicari,etiam per ſtatutum,quando nõ reſidet; quamuis enim ipſe ſit extra diœceſim non reſidendo, quia conſumat actum non reſidendi in diœceſi,& ibi cenſetur peccare, ita *Silu.excom.*2. *nu.*8.*Ang.excom.*1.*nu.*10. *Bonaci.Sayr.& Suar.cit.loc. qui num.*xj. idem dicit de contra-
66 uenientibus ſtatuto proprij Prælati,ne ſub cẽſura, vinum, vel quid ſimile deferatur extra

tra

tra dięceſim, quia peccatum in rigore conſumatur in toto territorio dięceſis, licet quoad terminum extrinſecum conſumetur in alia, ꝙ notat etiam *D.Ric.p.*1.*dec.*124.*nu.*5.

Secundo ſequitur, tranſgredientem ſtatutum proprii Prælati
67 in Parochiis, ſiue aliis locis exemptis exiſtentibus in dięceſi proprii prælati, minime incurrere cenſuram latam cõtra violantes ſtatutum prælati. ita *Suar.de legib.lib.*3.*c.*32 *n.*9.*Filiu.tract.*xi.*c.*5.*quæſit.*9. *n.*149.*Vgol.tab.*1.*c.*9.*§.*3.*nu.*3. *& Reginal.lib.*9.*nu.*154. Ratio eſt, quia huiuſmodi locus cenſetur extra iuriſdictionem talis prælati, ſiue Epiſcopi, & perinde eſt, ac ſi exiſteret extra illius dięceſim, locus.n.exemptus eſt in dięceſi, ſed non de dięceſi, vt poſt alios, notat *D.Ric.p.*4.*dec.*277.*nu.*5. Vnde dicitur eſſe in illius dięceſi tãtummodo materialiter quantum ad ſitum; ſed non formaliter, cum nequaquam pertineat ad illius dięceſim, quoad iuriſdictionem. ita *Auila de cenſur.par.*2.*c.*3.*diſp.*2. *dub.*1. *Palud.in* 4.*diſt.*18.*q.*2.*Barboſ. p.*3 *alleg.*80.*nu.*9.*& Suar de cenſ.diſp.*5.*ſect.*4.*n.*5. Qui hoc admittit, dummodo locus exemptus ſit plenè exemptus à iuriſdictione epiſcopali; ita vt non poſſit Ordinarius in eo leges ferre obligantes incolas illius loci.

Non tamen intelligendum exiſtimat per locũ exemptũ, Suar.
68 cit.loco, Monaſterium exemptum Religioſorum, quod nõ niſi ratione talium perſonarũ exemptum vocatur; & ideo ſi ſubditus Epiſcopo, illius ſtatuta intra illud Monaſterium violaret, incurreret. cuius cõtrarium cenſet *Bonaci.de cenſ. d.diſp.*1.*q.*1.*pun.*xi.*n.*8. eadem ratione ſuperius allata, vt per eum.

Tertio ſequitur, ciuem Arianen. qui mutato domicilio furatur extra dięceſim Arianen. nequaquam incurrere cenſuras
69 latas ab Epiſcopo Arianen. ꝑ modum ſtatuti contra furantes, vel committentes in futurum aliud delictum, vt ex ſupradictis patet. Dixi in futurum; Quia ſi cenſura eſſet lata, non propter delictum reſpiciens futurum, ſed propter actum præteritum patratum eo tempore, quo delinquens erat ſubditus Epiſcopo Ariani, delinquens adhuc ligatur cenſura, etiam ſi extra dięceſim Epiſcopi exiſtat. v.g. Epiſcopus Ariani fert excommunicationem contra Seium ſibi ſubditum, qui cõmiſit furtum, niſi intra duos menſes reſtituat; Seius ligatur excommunicatione, non reſtituendo in-

tra duos menſes; quamuis nō dum elapſis menſibus mutet domicilium. Ratio eſt, quia quamuis per domicilij mutationem deſinat eſſe ſubditus Epiſcopo Arianen. ſimpliciter
70 ratione domicilij; nihilominus remanet ſubditus ſecundum quid, videlicet, ratione delicti commiſſi in illius territorio; conſequenter pōt conueniri, & excommunicari, niſi reſtituat, *cap. fin. de foro comp.* ita *Sayr. lib.* 1. *c.* xi. *nu.* 18. *Suar. diſp.* 3. *ſect.* 5. *nu.* 5. *Vgol. tab.* 1. *c.* 4. *nu.* 20. *& alij.*

Quarto ſequitur, quod vulnerās aliquem lethaliter in vno ter-
71 ritorio, in quo eſt lata cēſura contra homicidas, exēpli gratia, ligatur cenſura, quamuis vulneratus recedēs ab eo territorio moriatur in alia regione, vbi nulla cēſura poſita eſt contra homicidas. nam homicidium, quoad actum externum cenſetur cōſumatum in eo territorio, in quo eſt lata cēſura, & in eo cōueniri poteſt. bene verum eſt, quod erit expectandum effectum conſummatum vulnerationis, vt incurratur cenſura; per accidēs enim eſt, effectum ſequi, magis in vno, quam in alio territorio. ita *Suar. de cēſ. diſp.* 5. *ſect.* 4. *nu.* 10. *Bonac. d. diſp.* 1. *q.* 1. *pun.* xi. *nu.* xij. *& alij.*

SEPTIMA DVBITATIO.

VTrum poſſit ſuperior, ſeu habens iuriſdictionem fori externi, ligare cenſuris, per
72 ſententiam, ſuos ſubditos extra territorium exiſtentes, ſeruatis alijs requiſitis in ferendis cenſuris.

Et breuiter dicendum eſt, quod poteſt ſuperior cenſuris per ſententiam ligare ſuos ſubditos exiſtentes in alieno territorio. Propterea committens furtum extra territorium ſui ſuperioris ligatur cenſuris latis ab eo ſuperiore, per modum ſententiæ contra furantes. ita *Vgol. tab.* 1. *c.* 9. *§.* 3. *n.* 4 *Sayr. l.* 1. *c.* 7. *n.* 18. *& Suar. de cenſ. diſp.* 5. *ſect.* 5. *nu.* 18. nam cenſuræ latæ per modum ſententiæ afficiunt perſonam ſubditam vbicumque ſit. Et hæc eſt differentia inter ſtatutum, & ſententiam; nam ſtatutum, vt dictum eſt in præcedenti dubitatione; reſpicit territoriū, ſeu ꝑſonas ſubditas exiſtētes in territorio ſuperioris; ſententia vero reſpicit perſonam, vt illius contumacia coerceatur, & puniatur. vt per *Vgol. & Suar. cit. locis.*

Hinc ſequitur, ꝙ ſacerdos Auerſanus celebrando Miſſam extra diœceſim Auerſæ incurre-
73 ret ſuſpenſionem, ſi lata eſſet ſuſpenſio ab Epiſcopo Auerſano.

Digitized by Google

ſano contra ſacerdotes ſibi ſubditos Miſſam faciẽtes extra diœceſim. Nam hæc cenſura fertur per modum ſentẽtiæ, quæ ſequitur perſonam, vbicumque exiſtat, ſecundum *Filiuc.tract.*xi.*c.*5. *quæſito* 10. *num.*153.*Suar.d.diſp.*5.*ſect.*5. *n.*16.*Bonac.de cenſ.diſp.*1.*q.*1. *pun.*xi.*nu.*17.*& alij.* Quamuis aliter ſentiant *Auila p.*2.*c.*3. *d.*2.*dub.*5.*& ConincK.diſp.*13 *dub.*7.*nu.*49.

Item ſequitur, Archiepiſcopum Salernitanum poſſe cenſuram ferre contra fures, qui Salerni ſurripuerint, niſi reſtituant, & eam cenſuram ligare non re-
74 ſtituentes, quamuis ſe ſe recipiant in aliam diœceſim; nam hæc cenſura fertur per modũ ſententiæ in perſonas ſubiectas, ſaltem ratione delicti, ita *Filiuc.Bonacin. & Suar. locis citatis.*

Vtrum vero Epiſcopus poſſit punire clericum ſubditum, extra ſuam diœceſim, delinquentem.

Et videbatur dicendum non poſſe, ex regula, quod vbi ſunt cõmiſſa delicta, ibi debent puniri, *l.ſi cui ff.de accuſ.& per Bal. in l.*3.*ff.de adop.*

Nihilominus Cur. Arch. Neap. cenſuit, quod poſſet talem clericum punire, vt teſtatur *D. Ric.p.*1.*dec.*111. quam opinionem tenet *Couar.pract.quæſt.* *c.*xi.*nu.*6. qui alios allegat, & ſecundum eãdem opinionem iudicauit S.C.Neap. vt refert *D.de Franch.dec.*66.

OCTAVA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hãc iuriſdictionem fori externi poſſit cenſuris ligare extra-
75 neos; ita vt accedẽtes ad eius proprium territoriũ, afficiantur cenſuris ab ipſo impoſitis.

In hac dubit. *Suar.de cenſ.d.diſp.*5.*ſect.*5.*nu.*8.*Vgol.tab.*1.*c.*2.*§.*2.*Sayr.l.*1.*c.*7.*num.*22. *Filiuc. tract.*xi.*c.*5.*quæſit.*10.*in fin.& alij.* exiſtimant, extraneum nõ ligari cenſuris latis per modũ ſentẽtiæ in eo loco, in quo reperitur, quia ſententia loquitur incõtinenti, & directe fertur in perſonas ſubditas, re, aut ſpe; id eſt eos, qui nunc ſũt ſubditi, vel qui naſcentur, vel eo transferent domicilium; ſed ligari cenſuris latis per modum ſtatuti, quia ſtatutum, vel conſtitutio primo, & per ſe
76 datur pro ipſo territorio, .ſ. vt in eo, tali ordine, ac modo homines operentur; quando autem huiuſmodi ſtatutũ eſt, non tantum obligaret habentes domicilium in illo territorio, ſed etiam peregrinantes, qui in illo verſantur per aliquod tempus; nam pro illo
77 tempore tenentur ſe conformare legibus illius territorij,

quia ita expedit ad commune bonum,& pacem, vt traditur à Doctoribus in materia de legibus. præcipue per *Suar.de legib.lib.3.c.33.nu.3.*atq; ita prima ſubiectio ad illud ſtatutum non oritur ex delicto, ſed præcise ex actuali exiſtentia, & conuerſatione in tali territorio, & ex obligatione quaſi naturali,quæ inde naſcitur, vt quilibet ſe conformet moribus eius regionis, in qua degit, pro eo tempore, quo ibi conuerſatur, præſertim in his rebus, quæ publico ritu, vel ſtatuto ad omnes ſpectant,& ad rectitudinem vitæ neceſſariæ exiſtimantur, iuxta tradita per *D.Aug. in ep.36. ad Caſulanum.* ſuppoſito ergo hoc titulo ſubiectionis,qui contra
78 illud ſtatutum agit, etiam ſi alioqui extraneus ſit, re vera eſt inobediens, & contumax, quia per ipſum ſtatutum ſufficienter admonetur, ſicut alij ſubditi, & ideo merito cenſuram incurrit tali ſtatuto annexam,vt per Doct.cit.

Quamuis contrarium cenſeat *Bonaci. de cenſ diſp.1.q.1.pun.* xi.*n.*21.extraneum,ſcilicet,nō
79 ſolum, non ligari cenſuris latis per ſententiam, ſed neque latis per ſtatutum,niſi forte in eo loco decreuerit permanere maiori anni parte.Et moue tur ex eo,quia ad iucurrendas cenſuras requiritur, vt delinquēs ſit ſubditus ſuperiori loci,in quo reperitur;extraneus autem,qui non decreuit manere maiori anni parte in aliquo loco , non eſt ſubditus ſuperiori illius loci, vt tradit idem *Bonac.de legib.diſp.*1. *q.*1.*pun.6. nu.29. quem etiam refert, & ſequitur Antoninus Diana reſol.moral.p.*1.*tract.9. reſol.2.& tract.*x.*reſol.*xv. *fol.* 256.

Eſt tamen obſeruandum , huius occaſione. Quod extraneus ratione delicti commiſſi in aliqua dięceſi, poſſet ab Epiſco-
80 po eiuſdem dięceſis cenſuris ligari, antequam diſcedat ab ea dięceſi ſeruatis ſeruandis in ferendis cenſuris, iuxta tradita per *Abbat.in cap.fin.de foro comp.Silu.verb.excom.2. nu.x. & alios per text.in clem. paſtoralis,de ſent.& re iud.* quia ratione delicti quis puniri pōt à Prælato loci delicti commiſſi, dum manet in ipſius territorio. vel ſi fuerit præuentus citatione antequam diſcederet,
81 vel habeat, etiam ibi domicilium,& ſic eſſet ſubditus rōne delicti, & domicilij, vt dictum eſt etiam nu.69.nam iſtis caſibus poſſet ratione delicti,ſeruatis ſeruandis, cēſuris ligari, licet alio profectus ſit. ita *Silu.& Abb.cit.locis, & Suar. diſp.3.ſect.4.nu.2.* & nota, ꝙ quam-

quamuis deliquens ratione delicti efficiatur de foro illius iudicis, vbi delinquit, tamen non efficitur proprie ſubditus illius, *glo. in cap. nuper de ſent. excom. & in clem. 1. de for. cõp. verb. domicilij forus, & per D. Ric. p. 4. dec. 182. nu. 10.*

Idemq. erit ſi ad requiſitionem Prælati loci delicti citetur à Prælato loci, in quo degit, qa tunc reſpondere tenebitur,
82 alias cenſuris ligari poſſet à Prælato loci delicti, ex quo eſt iam conſtitutus in contumacia per dictam citationem, ſi non vult comparere. ita *Silu. cit. Armilla excom. nu. 35. gloſ. in d. clem. paſtoralis, & Abb. in d. cap. fin.*

NONA DVBITATIO.

83 QVam ſit durabilis hæc iuriſdictio.

Dico primo, quod ordinaria durat donec quis retinet dignitatem, vel munus eccleſiaſticum, cui ea iuriſdictio annexa eſt, in tantum, quod, nec morte concedentis expirat, etiam re integra, iuxta tex. ſic cõmuniter intellectum, *in l. & quia ff. de iuriſ. omn. iud. & tex. in c. 2. de off. deleg. in 6.* huius rationem reddit *Abb. in cap. relatum, nu. 4. de off. deleg.* Quia per conceſſionem ordinariæ iuriſdictionis fit gratia, cui conceditur, vt pote, qui in dignitate conſtituitur, vt notatur in *clem. 2. de reſcript.* ſed gratia facta non expirat, & ſi re integra moriatur concedens, *cap. ſi cui nulla, de præb. in 6.* Item quia ordinaria iuriſdictio radicatur in perſona eius, cui conceditur. Vnde immediatè per conceſſionem inhæret oſſibus illius, & ideo non expirat per concedentis mortem.

Quod adeo verũ eſt, vt licet ordinaria iuriſdictio ſit conceſſa ad beneplacitum concedentis
84 & hoc per mortem concedẽtis expiret, *cap. ſi gratioſe, de reſcrip. in 6.* illa tamen non expirabit, licet re integra cõcedens moriatur, & hoc ob fauorem, & vtilitatem publicã, quæ verſatur in conſeruanda ordinaria iuriſdictione, *Bal. in l. meminiſſe ff. de offic. proconſ. Menoc. de arbitr. li. 1. q. 69. n. 5. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 18. nu. 5. & alij.*

Hoc tamen fallit in iuriſdictione ordinaria Vicarij generalis Epi quæ perit morte Epiſcopi, cõcedentis, quia cohæret iuriſdi-
85 ctioni Epiſcopi, tanquam acceſſoria, & extincta principali extinguitur acceſſoria, *cap. quoniam, de offic. deleg.* & notant Doctores communiter.

Vtrum vero per appellationem iudex amittat iuriſdictionem; ita

ita vt non poſſit abſoluere à cenſuris,quas tulit cõtra ſubditum,qui à ſe appellauit.

Et videbatur dicendum,non poſſe,ex quo Iudex poſtquam detulit appellationi,etiam friuolæ,abdicauit à ſe iuriſdictionẽ, & nõ poteſt eam amplius reuocare, quia transfuſa eſt ad iudicem ad quem,nec etiam de conſenſu,& voluntate partium, niſi per ſuperiorem renunciatur,*cap.appellationibus, de appell. in 6.* licet aliter eſſet quando iudex appellationem non admiſit,ſed reiecit, vel eã admiſit sì,& in quautum,vt p Doctores, quos refert, & ſequitur *D.Ric. dec.28.p.4.*

Nihilominus, quod non amittat hanc iuriſdictionem, ac poſſit ſubditum abſoluere, tenent *Suar.de cenſ.diſp.7.ſect.2.n.32 Filiuc.c.9.quæſito 9.n.306. & Bonaci.diſp.1.de cenſ.q.3.pun.1.n.8.* quamuis talis Iudex habeat illã iuriſdictionem quaſi impeditam, ne poſſit impedire appellationem, & ligare cenſura; abſoluendo enim à cenſuris latis non impedit appellationem, nec ligat cenſuris, ſed potius illas aufert, & fauet quod pars intendit per appellationem.

86 An autem iuriſdictio expiret per delictum hæreſis.

Sanch.in ſumma tom.1.lib.2.c.9. num.10. dicit,quod hæretici illam nõ perdent, donec nominatim denuncientur excòmunicati,& quod *D.Th.3.p.q.82 ar.9.* dixit, ab hæreticis, & excommunicatis non poſſe recipi Sacramenta, dicũt *Sanch. loc.cit.& Caiet.* ibi, fuiſſe verũ ante Conc. Conſt. non autem poſt illud, niſi quando denunciati ſunt,aut notorij clericorum percuſſores, *Bonaci.de legib.diſp.3.q.4.pun.vlt.§.5.n. 8. & de cenſ.diſp.2.q.5.pun.2.*

Dico ſecundo,quod delegata iuriſdictio durat pro tempore,
87 quo fuerit conceſſa.vel ſi fuerit conceſſa abſque temporis limitatione; durabit donec delegans viuet,& commiſſionem non reuocauerit, *Vaſq. q.93.ar.3.dub.5.num.2.Suar. diſp.28.ſect.8. Eman.Sa,verb. gratia, Bonaci.de ſacr. diſp.5. q.7.pun.4.§.1.nu.7. & alij.*

Quando autem expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis,dicemus in ſeq. dubit.

Sed quæres, quamdiù duret poteſtas delegata executorum literarum apoſtolicarum,qui-
88 bus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficij poſſeſſionem,& defendant inductũ, facientes eum admitti ad beneficium,ſibiq.integre de fructibus reſponderi.

In hoc, *Garc.de benef.p.6.c.2.nu. 147.* aſſerere videtur,ꝙ quandiu non eſt facta executio du-

rat

rat iſta poteſtas, etiã poſt an-
num à ſententia lata contra
intruſum, ſeu cõtradictorem,
cum ſit acceſſoria ad gratiam,
argumen. *cap. ſi ſuper gratia, de*
off. deleg. in 6.

Nec obſtaret *tex. in cap. quærenti, de off. deleg.* vbi delegatus
Papæ non poteſt exequi ſuam
89 ſententiam, niſi vſque ad an-
num; quia vt aduertit *Garc.*
nu. 148. loquitur de delegato
ad cauſam principaliter, & di-
uerſa eſt ratio in executore
gratiæ, cuius poteſtas tãquam
acceſſoria debet durare ſicut
ipſa gratia, *ad regul. acceſſoriũ,*
in 6.

Data vero poſſeſſione, nec eſt fi-
nitum eius officium, donec ha
90 beat fructus, *Car. in clem. ſi plu*
res, de prab. & per Ric in praxi
var. reſol. 299. nam alias gra-
tia non eſt plene executa, ma-
xime cum in dicta clauſula ex-
preſſe habeatur. quod faciant
de fructibus reſponderi. Quã-
uis ſi negentur fructus nõ ra-
tione tituli, vel gratiæ, quæ im
pugnétur, ſed ex alio capite, &
ratione; vt quia prædia, ex q.
bus proueniunt, dicuntur non
ſpectare ad beneficiũ, ſeu ali-
quæ decimæ dicuntur nõ per-
tinere ad illud, executor non
ſe intromittet, quia eſt quæ-
ſtio, omnino ſeparata ab exe-
cutione, *Card. cit. Garc. nu.* 150
& Ric. dec. 58. *par.* 1.

Sed quid, ſi prouiſus ſemel fuit
in poſſeſſionem plene indu-
91 ctus, quãto tempore durabit
executoris poteſtas, & effectũ
illius clauſulæ, ad illum defen-
dendum, ſi turbetur in poſſeſ-
ſione.

Doctores communiter, ſecũdum
Felin. in cap. quærenti, de offic.
deleg. cenſent, quod illa pote-
ſtas durat vſque ad annum à
die poſſeſſionis, per *tex. in d. c.*
quærenti.

Plerique alij dicunt, durare ad in-
ſtar poteſtatis conſeruatoris,
de qua in *cap. fin. de off. deleg.*
in 6.

Sed *Abb. & Io. And. in d. cap. quærenti, quos etiam refert D. Ricc.*
in prax. var. reſol. reſ. 299. exi-
ſtimant, quod ſi aliquandiu in-
ductus in poſſeſſionẽ pacifice
poſſedit, expirare delegati, aut
exequutoris iuriſdictionem,
non obſtantibus dictis clauſu-
lis, & hoc etiam ſeruare Cu-
riam affirmat, *Staphil. de liter.*
gra. tit. de vi, & effect. clauſ. §.
ſignificatio clauſulæ inducentes
nu. 3. ne præiudicetur ordina-
riæ poteſtati, argumen. *cap. ad*
hæc, de reſcrip. & per D. Ricc.
cit. loco.

An autem impediens, vel tentãs
impedire exequutionem lite-
92 rarum delegatorũ Sedis Apo-
ſtolicæ poſſit excommunica-
ri. Habes apud *D. Ricc. par.* 3.
dec. 303. & 320.

DE-

DECIMA DVBITATIO.

93 AN iuriſdictio, ſeu poteſtas delegata, tam ad literas iuſtitiæ, quam gratiæ exequendas, expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis.

Pro ſolutione huius dubitationis, de qua inferius num. 114. præmittendum eſt, quando
94 res dicatur integra, & quando nō integra; nam in hoc diſſentiunt Doctores.

Quidam enim exiſtimant, iure canonico ſolam citationem requiri, vt res deſinat eſſe in-
95 tegra, ſed iure ciuili litis conteſtationem deſiderari, ita *glo. in cap. relatum, verb. conteſtata, de off. deleg.* ſic explicans illum text. dicentem, delegationem expirare, quando delegans moritur, lite nondum conteſtata, vt intelligatur attento iure ciuili. idemq. tenent *glo. in l. & quia, verb. antequam ff. de iuriſd. omn. iud. Alberi. & Bellapert. in l. more ff. eod. tit.*

Plerique alij vero probabiliter aſſerunt, vt res nō dicatur integra, ſed cepta, ſufficere, vt
96 iudex ceperit iuriſdictione vti, quemcumque actum iudicialem exercens, vt eſſet electio Notarij, & alia iudicij præparatoria, nec eſſe neceſſariā partis citationem, ex *tex. in d. l. & quia ff. de iuriſd. om. iud. & cap. penul. de off. deleg. in 6. ita gloſ. in cap. ne aliqui, verbo cepta, de hæret. in 6. Anch. in cap. quamuis de off. deleg. in 6. Silu. verb. delegatus q. 6. n. 8.*

Sed alijs nonnullis probabilius videtur, vtroque iure, & canonico, & ciuili requiri, & ſuf-
97 ficere citationem partis, vt res deſinat eſſe integra, & perpetuetur delegata iuriſdictio. mouētur ex tex. in *cap. gratum de off. deleg.* ibi, *cum citatione facta negotium ſit quaſi ceptū.* vnde dum in *cap. relatum eod. tit.* dicitur, rem deſinere eſſe integram per litis conteſtationem, eſt ſupplendum, maxime, cum etiam per citationem deſinat, iuxta text. *in d. c. gratum*. nec eſt mirum vnum text. per alium ſuppleri, & ita exponunt *Innoc. Io. And. Hoſtien. & alij*, vt per *Sanch. lib. 8. diſp. 28. nu. 10.* qui exiſtimat cum *Card. in cap. licet vndique q. 6. de off. deleg.* Quod ſuffice-
98 ret actus citationi equiualens, nempe, quando quicūq; actus, citra citationem fieret præſente vtraque parte, quia cum pars aduerſa interſit, perinde eſt, ac citaretur.

Sed vtrum requiratur, vt talis citatio perueniat ad partis no-
99 titiam.

Aliqui affirmant, ex eo, quia verba cum effectu accipienda ſunt, *cap. relatum, de cler. non reſid.*

reſid. cum ergo iura allata pro vltima ſentētia petant, ad hoc citationē partis, ea debet eſſe cum effectu, quod contingit quando parti eſt intimata. ita *Card. in clem. 2. nu.* xi. *vt lite pend. & Alex. in d. l. more.*

Alij vero probabilius exiſtimāt, ſufficere vt à iudice ſit prolatum citandi decretum, vt res deſinat eſſe integra, & ſi citatio non ſit intimata. & mouentur text. & ratione, *tex. in d. cap. gratum*, ibi, *propoſito citationis edicto.* Ratione, quia citatio conſtat ex tribus par-
100 tibus, nempe, ex mandato de parte citanda, ex exequutione Nuntij, & ex relatione Nuntij aſſerētis ſe citaſſe; ſed ex his tribus, prima pars eſt actus iuriſdictionis; igitur ea ſola ſufficit, vt dicatur iudex cepiſſe vti iuriſdictione. Et cōfirmatur, quia ne res dicatur integra, ſolus actus iudicij pen ſandus eſt, qui per ſolum citādi mandatum perfectus eſt, q̄ ſententia interloquutoria dicitur, iuxta *glo. in l. cum clericis, verb. ſententiarum, C. de epiſc. & cler.* ita *glo. in clem. 2. verb. ad partem, Sanch. d. lib.* 8. *diſp.* 28. *n.* 13. & 94. *Bonacin. de leg. diſp.* 1. *q.* 3. *pun.* 8. *§.* 1. *nu.* 22 *& alij.*

Sed quid dicendum, ſi citatio illa irrita fuerit ex defectu alicuius
101 requiſiti, an ſufficiens ſit, vt res non dicatur integra.

Reſp. cum talis citatio nulla ſit, nullum poteſt effectum operari, & perinde habenda erit, ac ſi facta non eſſet, ſecundum *glo. in cap. cum plures in fi. de off. dele. in 6. Abb. & Io. And. in d. cap. penul. Iaſ. in d. l. more, Sanch. n.* 16. *& Felin. in d. cap. gratum, de off. deleg.* vbi limitat
102 niſi poſt citationem ſequuta ſit ſpontanea comparitio citati, & perſeuerantia in iudicio.

Ex quibus nonnulla deducuntur; & Primo, quod dicetur res in-
103 tegra, ſi fuit circunducta citatio, & pars abſoluta à citationis inſtantia, eo quod pronūciatum ſit, nullam fuiſſe citationem, ex *Bal. in d. l. more*; *licet Caccialup. ibid. nu.* 46. dicat cogitandum, an poſſit dici rem nō eſſe integram, cum per circūductionem citationis, magis videatur perpetuata iuriſdictio, quo ad iudicem, nam circunducendo interloquutus eſt, quāuis citationis effectus, quoad partem ceſſauerit, & hoc probabile cenſet *Sanch. d. diſp.* 28. *nu.* 17.

Secundo, deducitur, quid dicendum ſit in ea quæſtione, an per ſolam præſentationem reſcripti factam iudici, deſinat res eſſe integra; Nam *Hoſt. in ſumm. tit. de off. deleg. §. quibus modis nu.* 10. *Silu. verb. delega-*

perſona, *vt in cap. is cui, de off.deleg.in 6.& in clem. vnica eod.tit. vbi Doct.*

Et quid ſi abſolutio cenſurarum à Summo Pontifice delegata ſit Ordinario, an poſſit ab eo ſubdelegari: Habes apud *D. Ricc.p.3. dec.319.* vbi fatetur, in quadam cauſa fuiſſe in Cur. Arch.Neap.concluſum,poſſe ſubdelegari,per *tex.in cap.quoniam §. cæterum de off. deleg.*

De cõiecturis tamen, ex quibus cenſetur electa induſtria perſonæ per delegationes Apoſtolicas,agit *D.Ric.p.1.dec.88. & par.2. dec.269.*

QVARTA DVBITATIO.

50 QVibus poſſit hæc iuriſdictio in foro externo delegari.

Reſp. poſſe delegari omnibus clericis,etiam primæ tonſuræ, ratione allata in prima dubit. nu.xj. Requiritur tñ,vt is,cui deleganda eſt,non ſit cenſuris innodatus, vt licite, & validè eam obtinere,& exercere poſſit;vel ſaltem vt non ſit vitandus,vt validè ei conferatur,vt dictum eſt in cap. præcedenti num.68.& per *Bonaci.de cenſ. diſp.2.q.2.pun.4.nu.3.*

An autem poſſit validè delegari
51 alicui clerico irregulari talis iuriſdictio fori contentioſi.

Affirmat *Suar.de cenſur.diſp.40. ſect.2.nu.42.* quia præcisè talis iuriſdictio ordinatur ad actus, qui per ſe non requirunt ordinum exequutionẽ, & alioquin nullum eſt ius, quod irritet, vel directe prohibeat talem delegationem iuriſdictionis, quæ ſit ex commiſſione. & ex hoc infert per irregularitatẽ, non amitti hanc iuriſdictionẽ delegatam ante irregularitatem,cum non ſit ius, quod irregularem priuet ipſo iure huiuſmodi iuriſdictione,nec eius vſum prohibeat in actibus nõ requirentibus ordinis poteſtatem;quamuis de nouo non poſſit recipere iuriſdictionem ordinariam, quia validè non poteſt ei de nouo conferri beneficium, officium, ſeu prælatura,ex communi ſententia. ita *Suar.cit.n.28.& 42. & per D.Ricc.p.3. dec.294.*

Eſt tamen aduertendum, quod cauſæ à Sede Apoſtolica non
52 delegantur niſi perſonis in dignitate conſtitutis,iuxta diſpoſ.*cap.ſtatutũ de reſcr. in 6.*

Ideo quæritur,quid in ſubdelegatione à delegato Apoſtolico,
53 an poſſit ſubdelegare perſonis nõ cõſtitutis in dignitate.

Et in hoc dicẽdum eſt,quod ſubdelegare non poteſt, niſi canonicis,vel aliis in dignitate conſtitutis. quia eadem ratio viget in vtraque materia delegationis,& ſubdelegationis, pro-

propterea eadem debet eſſe iuris diſpoſitio, ad *text. in l. in illud ff. ad leg. Aquil.* item quia ſubdelegatio dicitur, etiam delegatio, cum ab ea non diſtinguatur; ſecundum *Artam. conſ. 22.* niſi quod illa eſt prima, hæc vero ſecunda delegatio nuncupatur; merito iura loquentia de legatione extenduntur ad ſubdelegationem, ita *Genuen. in prax. Neap. c. 85 n. 3. Reuerendiſ. D. Ric. in prax. rer. quotid. reſol. 420. & Garc. p. 6. c. 2. §. j. nu. 105.* Qui exiſtimat, *tex. in cap. ſtatutum*, non habere locum in meris exequutoribus gratiarum Apoſtolicarum, qui poſſunt ſubdelegare ſimplici clerico in dignitate nõ conſtituto, niſi ex forma reſcripti teneantur aſſumere partes iudicis, vt qa adeſt clauſula vocatis vocandis, & ita quoque tenent *D. Ricc. & Genuen. loc. cit.*

Quæritur etiam, an laico poſſit delegari aliqua cauſa crimina-
54 lis clericorum.

Et breuiter concludendum eſt, minime poſſe delegari ab Epiſcopo, vel alio inferiori à Papa, *glo. & Doct. in c. 2. de iudic. verb. non præſumat, Decian. in tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. nu. 70. Clar. §. fi. q. 41. nu. 5. Sbrot. de off. vic. lib. 2. q. 66. n. 20. Farin. tract. crim. q. 8. n. 4. & alij communiter, vt teſtatur Camil. de Curte in diuerſ. iur. feud. par. 2. c. 2. nu. 124. & Sbroz. cit. loco.* in tantum quod laicus neque poſſet de cauſis prædictis criminalibus ex delegatione Epi cognoſcere, ēt ſi eſſet delegatus, ſimul cũ clerico. neque ēt ſi eſſet clericus coniugatus, ut per *Clar. Decia. Sbrot. & Farinac. loc. cit.* Quamuis in talibus cauſis criminalibus poſſet Epiſcopus ſibi aſſeſſorē laicũ aſſumere, *vt per Abb. in cap. ſignificaſti de foro comp. & de Curte nu. 74.*

Limitatur tamen prædicta concluſio, per *D. Carol. de Graſſ. in tract. de eff. cler. eff. 1. num. 564.*
55 *& alios per ipſum relatos*, ubi pro delicto eſſet imponenda pęna mortis. uel ſi in partibus in quibus eſſet facienda delegatio, non adeſſet clericus ſufficiens, & habilis, cui Epiſcopus poſſet tales cauſas delegare. uel in cauſis ciuilibus, & & temporalibus, præter poteſtatem imponēdi cēnſuras, ut per eum. Qui etiam agit quãdo laicus procedit in cauſis criminalibus, & ſpiritualibus ex delegatione Summi Pontificis, ut in *eodem eff. 1. a num. 24.*

QVIN-

QVINTA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi poſſit eam exercere, & ſic cenſuras ferre, non ſo-
56 lum dum exiſtit in territorio, ſed etiam extra territorium.

Pro ſolutione præmittendum eſt, ea, quæ fiunt extra propriũ territorium, eſſe in duplici differentia. alia enim pertinent ad iuriſdictionem gratioſam, & voluntariam, quæ vt dictum eſt num, 7. non requirunt cauſæ cognitionem, ſeu proceſsũ, ſeu ſtrepitum iudicialem. alia pertinent ad iuriſdictionem contentioſam, & hæc fiunt cum cauſę cognitione, & ſtrepitu iudiciali.

Quando, ergo, ea, quæ fiunt extra proprium territorium requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc exerceri non poſſunt extra proprium territorium, cum talis iuriſdictio exerceri minime poſſit extra proprium territorium abſque licentia ordinarij, *cap. fin. de conſtit. in 6.* Si vero non requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc poſſunt extra territoriũ exerceri. *ita ConincK. diſp. 13. dub. 5. num. 39. Nauar. c. 27. num. 6. Vgolin tab. 1. c. 27. §. primo num. 4. Manuale prælatorum q. 3. ar. 8. concl. 2. & alij.*

Ideo dicendum eſt, quod non poſſet Epiſcopus, ſeu alius ſuperior extra propriam Diœceſim ferre cenſuram ſedendo pro Tribunali, & cum cauſæ
57 cognitione; ſecus vero ſine cauſæ cognitione, quia poſſet illam ferre; & ſic poſſet ferre cenſuram per modum ſtatuti, aut pro re manifeſta, quæ non requirit cauſæ cognitionem; vel ſi eam requirit, facta eſt in proprio territorio. Sicut etiã poſſet eam ferre, dum habet licentiam ordinarij illius loci, *ita Sayr. lib. 1. c. 14. nu. 4. Gonſalez ad regul. 8. Cancell. glo. 63. num. 11. Barboſa de off. & pot ep. par. 2. all. 6. num. 17. Bonacina de cenſur. diſp. 1. pun. 11. num. 4. Auila 2. par. c. 3. diſp. 2. dub. 1. Reginal lib. 9. num. 155.*
58 *& alij.* Qui addunt, quando Epiſcopus impeditur, ne iuriſdictionẽ exerceat in proprio territorio, vel eſſet expulſus à ſua Diœceſi, poſſet illam exercere in aliena Diœceſi, erga ſuos ſubditos petita, licet non obtenta licentia, *iuxta tex. in clem. vnica de foro compet. Barboſa par. 3. all. 80. num. 10. & par. 1. tit. 1. c. 6. num. 19. & D. Riccius par. 4. deciſ. 277.*

Similiter dicendum eſt, quod nõ poſſet Prælatus abſoluere extra ſuam Diœceſim ab excom
59 municatione in foro contentioſo, cum ſtrepitu iudiciali,

ſuum

ſuum ſubditum, quem excommunicauit in ſua Diœceſi, niſi de conſenſu Prælati illius loci; ſecus in foro conſcientiæ ſine cauſæ cognitione, *Silueſt. verbo abſolutio num.* 11. *Auila de cenſ. d. p.* 2. *c.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 12. *Bonacina cit. loco num.* 4. *& alij*.

Sed quid dicendum in delegato Apoſtolico, an poſſit proce-
60 dere extra Ciuitatem, in qua fuit deputatus.

Et in hoc dico, per *tex. in c. ſtatutum, §. in nullo quoque, de reſcrip. in* 6. quod non poſſet talis delegatus inuitis partibus procedere extra Ciuitatem, vel Diœceſim, in qua fuit deputatus; nam delegatio ſtricti iuris eſt, ſecundum *Bald. in c. vnico de mutuis petitionibus num.* 6. *Rota diuerſ. deciſ.* 8. *p.* 2. Nec in reſcripto delegatorio locum habet extenſio de loco ad locum, vt probatur in *in c. Petro de offic. deleg.* Item quia delegatus non obtinet iuriſdictionem, niſi in loco ſuæ deputationis, & conſequenter extra illud procedere nequit, *ad tex. in l. extra territorium ff. de iuriſd. omn. iud. c. vt animarum de conſt. in* 6. *Ita D. Ricc. in praxi rer. quot. reſol.* 422. *& in deciſ. cur. arch. Neap. p.* 2. *deciſ.* 187. & delegatus cenſetur deputatus in certo loco, vbi dignitas ipſius iudicis eſt expreſſa in reſcripto. vt ſi dicatur Epiſcopo Auerſano, videtur committi Auerſæ, niſi diceretur in reſcripto Auerſæ, vel alibi commoranti, vt *per Ricc. loco cit.*

An, autem, ſufficiat tacitus conſenſus ordinarij illius loci, & partium, vt poſſit procedere
61 extra locum ſuę deputationis.

Negat D. Ricc. cit. reſol. 422. *& in deciſ. cur. arch. Neap. p.* 4. *deciſ.* 54. *num.* 5. *ex Monald. conſ.* 92. *num.* 3. *vol.* 1. *poſt Alban. conſ.* 60. *num.* 6. in tantum, quod ſi citentur, & partes non contradicant, ad huc iudicium erit nullum, iuxta id quod voluit *glo. in d. §. in nullo*.

Vgolin. tamen, de cenſ. tab. 1. *c.* 7. *§.* 1. *num.* 5. *& Sanch. lib.* 3. *de matr. diſp.* 29. *num.* 8. exiſtimāt ſufficere tacitum conſenſum partium, qui habetur, quando vtraque pars ſciens eſſe territorium alienum, potenſq; prohibere non prohibet; & quod Iudex cenſetur aſſentiri ſi ſciens, & potens prohibere tacet, argum. *tex. in l. ſæpe ff. de re iudicata*.

SEXTA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi, poſſit ferre cenſuras
62 per ſtatutum contra ſubditos in

in alieno territorio exiſtentes.

Et dicendum eſt, non poſſe; in tãtum quod delinquens extra proprium territoriũ non incurret cenſuram latam in ꝓprio territorio, ſiue diœceſi ꝑ per modum ſtatuti. Vnde ciuis Arianen. qui Neap. nõ obſeruat ſtatutũ Epiſcopi Arianen. non incurrit cenſuram latam contra uiolantem ſtatutum Epiſcopi. ita *communiter DD. apud Salas de legibus diſp. 14. ſect. 5. nu. 6. & ſequitur Em. Sa verb. lex nu. 33. & conſtat ex cap. 2. §. ſtatuto Epiſcopi, de conſtitut. in ſexto.* ratio eſt, quia extra territorium ius dicenti impunè non paretur, id eſt, nulla pœna imponitur, non obedienti ſuperiori extra ipſius iuriſdictionem; quando, ſcilicet, cenſura lata eſt per ſtatutum, *l. fi. ff. de iuriſ. omn. iud.* ſtatutum, enim, per ſe, & directè abſolutè non fertur in perſonas, ſed in diœceſim pertinentem ad ad iuriſdictionem talis Prælati pro illius pace, & gubernatione. ita *Suar. de cenſur. diſp. 5. ſect. 4. nu. 4. Regin. lib. 9. n. 146. Filiuc. tract. 11. c. 5. quæſt. 9. Bonac. eod. tract. de cenſur. diſp. 1. q. 1. pun. xj. nu. 6. & alij communiter.*

Et licet ſuperior intẽdat per ſtatutum ligare ſibi ſubditos exi-
63 ſtentes extra proprium territorium, re vera non ligat; ad ligandum enim, ſeu obligandũ nõ ſufficit intentio, ſed requiritur iuriſdictio; Superior aũt, non habet iuriſdictionem obligãdi per ſtatutum ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes, modo re vera exiſtãt extra territorium, & ſimul ẽt res, circa quã ipſi delinquunt, ſit extra territorium, vt per Doctores communiter, quibus accedit Bonacina loc. cit.

Hinc ſequitur Primo, clericum vocatum à proprio Epiſcopo
64 ad ſynodum ſub cenſura, poſſe ligari cenſura, quamuis tempore ſynodi ſit extra diœceſim. Ratio eſt, quia delictum omiſſionis cenſetur ibi committi, vbi actus ꝓceptus exercendus erat, *l. qui non facit ff. de reg. iur. ita Suar. d. ſect. 4. nu. 8. Sayr. lib. 1. c. 7. nu. 10. & alij.*

Item clericus exiſtens extra diœceſim poſſet à proprio Epi-
65 ſcopo excommunicari, etiam per ſtatutum, quando nõ reſidet; quamuis enim ipſe ſit extra diœceſim non reſidendo, quia conſumat actum non reſidendi in diœceſi, & ibi cenſetur peccare, ita *Silu. excom. 2. nu. 8. Ang. excom. 1. nu. 10. Bonaci. Sayr. & Suar. cit. loc. qui num. xj.* idem dicit de contra-
66 uenientibus ſtatuto proprij Prælati, ne ſub cẽſura, vinum, vel quid ſimile deferatur extra

tra

tra diœceſim, quia peccatum in rigore conſumatur in toto territorio diœceſis, licet quoad terminum extrinſecum conſumetur in alia, qđ notat etiam *D.Ric.p.1.dec.124.nu.5.*

Secundo ſequitur, tranſgredientem ſtatutum proprii Prælati
67 in Parochiis, ſiue aliis locis exemptis exiſtentibus in diœceſi proprii prælati, minime incurrere cenſuram latam cōtra violantes ſtatutum prælati. ita *Suar.de legib.lib.3.c.32 n.9.Filiu.tract.*xi.*c.5.quæſit.9. n.149.Vgol.tab.1.c.9.§.3.nu.3. & Reginal.lib.9.nu.154.* Ratio eſt, quia huiuſmodi locus cenſetur extra iuriſdictionem talis prælati, ſiue Epiſcopi, & perinde eſt, ac ſi exiſteret extra illius diœceſim, locus.n.exemptus eſt in diœceſi, ſed non de diœceſi, vt poſt alios, notat *D.Ric.p.4.dec.277.nu.5.* Vnde dicitur eſſe in illius diœceſi tātummodo materialiter quantum ad ſitum; ſed non formaliter, cum nequaquam pertineat ad illius diœceſim, quoad iuriſdictionem. ita *Auila de cenſur.par.2.c.3.diſp.2. dub.1. Palud.in 4.diſt.18.q.2.Barboſ. p.3 alleg.80.nu.9.& Suar.de cenſ.diſp.5.ſect.4.n.5.* Qui hoc admittit, dummodo locus exemptus ſit plenè exemptus à iuriſdictione epiſcopali; ita vt non poſſit Ordinarius in eo leges ferre obligantes incolas illius loci.

Non tamen intelligendum exiſtimat per locū exemptū, Suar.
68 cit.loco, Monaſterium exemptum Religioſorum, quod nō niſi ratione talium perſonarū exemptum vocatur; & ideo ſi ſubditus Epiſcopo, illius ſtatuta intra illud Monaſterium violaret, incurreret. cuius cōtrarium cenſet *Bonaci.de cenſ. d.diſp.1.q.1.pun.*xi.*n.8.* eadem ratione ſuperius allata, vt per eum.

Tertio ſequitur, ciuem Arianen. qui mutato domicilio furatur extra diœceſim Arianen. nequaquam incurrere cenſuras
69 latas ab Epiſcopo Arianen. per modum ſtatuti contra furantes, vel committentes in futurum aliud delictum, vt ex ſupradictis patet. Dixi in futurum; Quia ſi cenſura eſſet lata, non propter delictum reſpiciens futurum, ſed propter actum præteritum patratum eo tempore, quo delinquens erat ſubditus Epiſcopo Ariani, delinquens adhuc ligatur cenſura, etiam ſi extra diœceſim Epiſcopi exiſtat. v.g. Epiſcopus Ariani fert excommunicationem contra Seium ſibi ſubditum, qui cōmiſit furtum, niſi intra duos menſes reſtituat; Seius ligatur excommunicatione, non reſtituendo in-

ſano contra ſacerdotes ſibi
ſubditos Miſſam faciẽtes ex-
tra diœceſim. Nam hæc cen-
ſura fertur per modum ſentẽ-
tiæ, quæ ſequitur perſonam,
vbicumque exiſtat, ſecundum
Filiuc. tract. xi. *c.* 5. *quæſito* 10.
num. 153. *Suar. d. diſp.* 5. *ſect.* 5.
n. 16. *Bonac. de cenſ. diſp.* 1. *q.* 1.
pun. xi. *nu.* 17. *& alij.* Quamuis
aliter ſentiant *Auila p.* 2. *c.* 3.
d. 2. *dub.* 5. *& ConincK. diſp.* 13
dub. 7. *nu.* 19.

Item ſequitur, Archiepiſcopum
Salernitanum poſſe cenſuram
ferre contra fures, qui Salerni
ſurripuerint, niſi reſtituant, &
eam cenſuram ligare non re-
74 ſtituentes, quamuis ſe ſe reci-
piant in aliam diœceſim; nam
hæc cenſura fertur per modũ
ſententiæ in perſonas ſubie-
ctas, ſaltem ratione delicti, ita
*Filiuc. Bonacin. & Suar. locis
citatis.*

Verum vero Epiſcopus poſſit pu
nire clericum ſubditum, extra
ſuam diœceſim, delinquentem.

Et videbatur dicendum non poſ-
ſe ex regula, quod vbi ſunt cõ-
miſſa delicta, ibi debent puni-
ri, *l. ſi cui ff. de accuſ. & per Bal.
in l.* 3. *ff. de adop.*

Nihilominus Cur. Arch. Neap.
cenſuit, quod poſſet talem cle
ricum punire, vt teſtatur *D.
Ric. p.* 1. *dec.* 111. quam opinio-
nem tenet *Couar. pract. quaſt.
c.* xi. *nu.* 6. qui alios allegat, &
ſecundum eãdem opinionem
iudicauit S. C. Neap. vt refert
D. de Franch. dec. 66.

OCTAVA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hãc
iuriſdictionem fori externi
poſſit cenſuris ligare extra-
75 neos; ita vt accedẽtes ad eius
proprium territoriũ, affician-
tur cenſuris ab ipſo impoſitis.

In hac dubit. *Suar. de cenſ. d. diſp.*
5. *ſect.* 5. *nu.* 8. *Vgol. tab.* 1. *c.* 2. *§.*
2. *Sayr. l.* 1. *c.* 7. *num.* 22. *Filiuc.
tract.* xi. *c.* 5. *quæſit.* 10. *in fin. &
alij.* exiſtimant, extraneum nõ
ligari cenſuris latis per modũ
ſentẽtiæ in eo loco, in quo re-
peritur, quia ſententia loqui-
tur incõtinenti, & directe fer-
tur in perſonas ſubditas, re,
aut ſpe; id eſt eos, qui nunc sũt
ſubditi, vel qui naſcentur, vel
eo transferent domicilium;
ſed ligari cenſuris latis per mo-
dum ſtatuti, quia ſtatutum, vel
conſtitutio primo, & per ſe
76 datur pro ipſo territorio, .ſ.
vt in eo, tali ordine, ac modo
homines operentur; quan-
do autem huiuſmodi ſtatutũ
eſt, non tantum obligaret ha-
bentes domicilium in illo ter-
ritorio, ſed etiam peregrinan-
tes, qui in illo verſantur per
aliquod tempus; nam pro illo
77 tempore tenentur ſe confor-
mare legibus illius territorij,

quia ita expedit ad commune bonum,& pacem, vt traditur à Doctoribus in materia de legibus. præcipue per *Suar.de legib.lib.3.c.33.nu.3*.atq; ita prima ſubiectio ad illud ſtatutum non oritur ex delicto, ſed præcise ex actuali exiſtentia, & conuerſatione in tali territorio, & ex obligatione quaſi naturali,quæ inde naſcitur, vt quilibet ſe conformet moribus eius regionis, in qua degit, pro eo tempore, quo ibi conuerſatur, præſertim in his rebus, quæ publico ritu, vel ſtatuto ad omnes ſpectant,& ad rectitudinem vitæ neceſſariæ exiſtimantur, iuxta tradita per *D.Aug. in ep.86. ad Caſulanum*. ſuppoſito ergo hoc titulo ſubiectionis,qui contra
78 illud ſtatutum agit, etiam ſi alioqui extraneus ſit, re vera eſt inobediens, & contumax, quia per ipſum ſtatutum ſufficienter admonetur, ſicut alij ſubditi, & ideo merito cenſuram incurrit tali ſtatuto annexam,vt per Doct.cit.

Quamuis contrarium cenſeat *Bonaci. de cenſ diſp.1.q.1.pun.* xi.*n.22*.extraneum,ſcilicet,nō
79 ſolum, non ligari cenſuris latis per ſententiam, ſed neque latis per ſtatutum,niſi forte in eo loco decreuerit permanere maiori anni parte. Et mouetur ex eo,quià ad incurrendas cenſuras requiritur, vt delinquēs ſit ſubditus ſuperiori loci,in quo reperitur;extraneus autem,qui non decreuit manere maiori anni parte in aliquo loco, non eſt ſubditus ſuperiori illius loci, vt tradit idem *Bonac.de legib.diſp.1. q.1.pun.6. nu.29. quem etiam refert, & ſequitur Antoninus Diana reſol.moral.p.1.tract.9. reſol.2.& tract.*x.*reſol.*xv. *fol.* 256.

Eſt tamen obſeruandum, huius occaſione. Quod extraneus ratione delicti commiſſi in aliqua diœceſi, poſſet ab Epiſco-
80 po eiuſdem diœceſis cenſuris ligari, antequam diſcedat ab ea diœceſi ſeruatis ſeruandis in ferendis cenſuris, iuxta tradita per *Abbat.in cap.fin.de foro comp.Silu.verb.excom.2. nu.*x. *& alios per text.in clem.paſtoralis,de ſent.& re iud.* quia ratione delicti quis puniri pōt à Prælato loci delicti commiſſi, dum manet in ipſius territorio. vel ſi fuerit præuentus citatione antequam diſcederet,
81 vel habeat, etiam ibi domicilium,& ſic eſſet ſubditus rōne delicti, & domicilij, vt dictum eſt etiam nu.69.nam iſtis caſibus poſſet ratione delicti,ſeruatis ſeruandis, cēſuris ligari, licet alio profectus ſit. ita *Silu.& Abb.cit.locis, & Suar. diſp.3.ſect.4.nu.2.* & nota, ꝙ quam-

quamuis deliquens ratione delicti efficiatur de foro illius iudicis, vbi delinquit, tamen non efficitur proprie ſubditus illius, *glo. in cap. nuper de ſent. excom. & in clem.* 1. *de for. cõp. verb. domicilij forus, & per D. Ric. p.* 4. *dec.* 182. *nu.* 10.

Idemq. erit ſi ad requiſitionem Prælati loci delicti citetur à Prælato loci, in quo degit, qa tunc reſpondere tenebitur,
82 alias cenſuris ligari poſſet à Prælato loci delicti, ex quo eſt iam conſtitutus in contumacia per dictam citationem, ſi non vult comparere. ita *Silu. cit. Armilla excom. nu.* 35. *gloſ. in d. clem. paſtoralis, & Abb. in d. cap. fin.*

NONA DVBITATIO.

83 QVam ſit durabilis hæc iuriſdictio.

Dico primo, quod ordinaria durat donec quis retinet dignitatem, vel munus eccleſiaſticum, cui ea iuriſdictio annexa eſt, in tantum, quod, nec morte concedentis expirat, etiam re integra, iuxta tex. ſic cõmuniter intellectum, *in l. & quia ff. de iuriſ. omn. iud. & tex. in c.* 2. *de off. deleg. in* 6. huius rationem reddit *Abb. in cap. relatum, nu.* 4. *de off. deleg.* Quia per conceſſionem ordinariæ iuriſdictionis fit gratia, cui conceditur, vt pote, qui in dignitate conſtituitur, vt notatur in *clem.* 2. *de reſcript.* ſed gratia facta non expirat, & ſi re integra moriatur concedens, *cap. ſi cui nulla, de præb. in* 6. Item quia ordinaria iuriſdictio radicatur in perſona eius, cui conceditur. Vnde immediatè per conceſſionem inheret oſſibus illius, & ideo non expirat per concedentis mortem.

Quod adeo verũ eſt, vt licet ordinaria iuriſdictio ſit conceſſa ad beneplacitum concedentis
84 & hoc per mortem concedẽtis expiret, *cap. ſi gratioſe, de reſcrip. in* 6. illa tamen non expirabit, licet re integra cõcedens moriatur, & hoc ob fauorem, & vtilitatem publicã, quæ verſatur in conſeruanda ordinaria iuriſdictione, *Bal. in l. meminiſſe ff. de offic. proconſ. Menoc. de arbitr. li.* 1. *q.* 69. *n.* 9. *Sanch. de matrim. lib.* 8. *diſp.* 18. *nu.* 5. *& alij.*

Hoc tamen fallit in iuriſdictione ordinaria Vicarij generalis Epi quæ perit morte Epiſcopi, cõcedentis, quia coheret iuriſdi-
85 ctioni Epiſcopi, tanquam acceſſoria, & extincta principali extinguitur acceſſoria, *cap. quoniam, de offic. deleg.* & notant Doctores communiter.

Vtrum vero per appellationem iudex amittat iuriſdictionem; ita

ita vt non poſſit abſoluere à cenſuris,quas tulit cõtra ſubditum,qui à ſe appellauit.

Et videbatur dicendum,non poſſe,ex quo Iudex poſtquam detulit appellationi,etiam friuolæ,abdicauit à ſe iuriſdictionẽ, & nõ poteſt eam amplius reuocare, quia transfuſa eſt ad iudicem ad quem,nec etiam de conſenſu,& voluntate partium, niſi per ſuperiorem renunciatur, *cap.appellationibus, de appell. in 6.* licet aliter eſſet quando iudex appellationem non admiſit,ſed reiecit, vel eã admiſit sì,& in quantum,vt p Doctores, quos refert, & ſequitur *D.Ric. dec.*28.*p.*4.

Nihilominus, quod non amittat hanc iuriſdictionem, ac poſſit ſubditum abſoluere, tenent *Suar.de cenſ.diſp.*7.*ſect.*2.*n.*32 *Filiuc.c.* 9.*quæſito* 9.*n.*306. *&* *Bonaci.diſp.*1.*de cenſ.q.*3.*pun.* 1.*n.*8.quamuis talis Iudex habeat illã iuriſdictionem quaſi impeditam, ne poſſit impedire appellationem, & ligare cenſura; abſoluendo enim à cenſuris latis non impedit appellationem, nec ligat cenſuris, ſed potius illas aufert, & fauet quod pars intendit per appellationem.

86 An autem iuriſdictio expiret per delictum hæreſis.

*Sanch.in ſumma tom.*1.*lib.*2.*c.*9. *num.*10. dicit,quod hæretici illam nõ perdent, donec nominatim denuncientur excõmunicati,& quod *D.Th.*3.*p.q.*82 *ar.*9.dixit, ab hæreticis, & excommunicatis non poſſe recipi Sacramenta, dicũt *Sanch. loc.cit.& Caiet.*ibi, fuiſſe verũ ante Conc. Conſt. non autem poſt illud, niſi quando denunciati ſunt,aut notorij clericorum percuſſores, *Bonaci.de legib.diſp.*3.*q.*4.*pun.vlt.§.*5. *n.* 8. *& de cenſ.diſp.*2.*q.*5. *pun.*2.

Dico ſecundo,quod delegata iuriſdictio durat pro tempore,
87 quo fuerit conceſſa.vel ſi fuerit conceſſa abſque temporis limitatione; durabit donec delegans viuet,& commiſſionem non reuocauerit, *Vaſq. q.*93.*ar.*3.*dub.*5.*num.*2.*Suar. diſp.*28.*ſect.*8. *Eman.Sa,verb. gratia, Bonaci.de ſacr. diſp.*5. *q.*7.*pun.*4.*§.*1.*nu.*7. *& alij.*

Quando autem expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis,dicemus in ſeq. dubit.

Sed quæres, quamdiù duret poteſtas delegata executorum literarum apoſtolicarum,qui-
88 bus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficij poſſeſſionem,& defendant inductũ, facientes eum admitti ad beneficium,ſibiq.integre de fructibus reſponderi.

In hoc, *Garc.de beneſ.p.*6.*c.*2.*nu.* 147.aſſerere videtur,ꝙ quandiu non eſt facta executio du

rat

rat iſta poteſtas, etiã poſt annum à ſententia lata contra intruſum, ſeu cõtradictorem, cum ſit acceſſoria ad gratiam, argumen *cap.ſi ſuper gratia,de off.deleg.in 6.*

Nec obſtaret *tex. in cap.quærenti,de off. deleg.* vbi delegatus Papæ non poteſt exequi ſuam
89 ſententiam, niſi vſque ad annum; quia vt aduertit *Garc. nu.*148. loquitur de delegato ad cauſam principaliter,& diuerſa eſt ratio in executore gratiæ,cuius poteſtas tãquam acceſſoria debet durare ſicut ipſa gratia,*ad regul.acceſſoriũ, in 6.*

Data vero poſſeſſione,nec eſt finitum eius officium,donec ha
90 beat fructus,*Car.in clem.ſi plures,de prab.& per Ric in praxi var.reſol.*299. nam alias gratia non eſt plene executa,maxime cum in dicta clauſula expreſſe habeatur. quod faciant de fructibus reſponderi. Quãuis ſi negentur fructus nõ ratione tituli,vel gratiæ,quæ im pugnétur,ſed ex alio capite,& ratione; vt quia prædia, ex q. bus proueniunt,dicuntur non ſpectare ad beneficiũ, ſeu aliquæ decimæ dicuntur nõ pertinere ad illud,executor non ſe intromittet, quia eſt quæſtio, omnino ſeparata ab executione,*Card.cit.Garc.nu.*150 *& Ric.dec.*58.*par.*1.

Sed quid, ſi prouiſus ſemel fuit in poſſeſſionem plene indu-
91 ctus, quãto tempore durabit executoris poteſtas,& effectũ illius clauſulæ, ad illum defendendum,ſi turbetur in poſſeſſione.

Doctores communiter,ſecũdum *Felin.in cap. quærenti, de offic. deleg.* cenſent, quod illa poteſtas durat vſque ad annum à die poſſeſſionis,per *tex.in d.c. quærenti.*

Plerique alij dicunt,durare ad inſtar poteſtatis conſeruatoris, de qua in *cap.fin.de off. deleg. in 6.*

Sed *Abb.& Io.And.in d.cap.quærenti,quos etiam refert D.Ricc. in prax.var.reſol.reſ.*299. exiſtimant,quod ſi aliquandiu inductus in poſſeſſionẽ pacifice poſſedit,expirare delegati,aut exequutoris iuriſdictionem, non obſtantibus dictis clauſulis, & hoc etiam ſeruare Curiam affirmat, *Staphil.de liter. gra.tit.de vi,& effect. clauſ.* §. *ſignificatio clauſulæ inducentes nu.*3. ne præiudicetur ordinariæ poteſtati, argumen.*cap.ad hæc,de reſcrip. & per D. Ricc. cit.loco.*

An autem impediens, vel tentãs impedire exequutionem lite-
92 rarum delegatorũ Sedis Apoſtolicæ poſſit excommunicari. Habes apud *D.Ricc.par.*3. *dec.*303. *&*320.

DE-

reſid. cum ergo iura allata pro vltima ſentẽtia petant, ad hoc citationẽ partis, ea debet eſſe cum effectu, quod contingit quando parti eſt intimata. ita *Card. in clem. 2. nu.* xi. *vt lite pend. & Alex. in d. l. more.*

Alij vero probabilius exiſtimãt, ſufficere vt à iudice ſit prolatum citandi decretum, vt res deſinat eſſe integra, & ſi citatio non ſit intimata. & mouentur text. & ratione, *tex. in d. cap. gratum*, ibi, *propoſito citationis edicto.* Ratione, quia citatio conſtat ex tribus par-
100 tibus, nempe, ex mandato de parte citanda, ex exequutione Nuntij, & ex relatione Nuntij aſſerẽtis ſe citaſſe; ſed ex his tribus, prima pars eſt actus iuriſdictionis; igitur ea ſola ſufficit, vt dicatur iudex cepiſſe vti iuriſdictione. Et cõfirmatur, quia ne res dicatur integra, ſolus actus iudicij pendendus eſt, qui per ſolum citãdi mandatum perfectus eſt, ꝙ ſententia interloquutoria dicitur, iuxta *glo. in l. cum clericis, verb. ſententiarum, C. de epiſc. & cler. ita glo. in clem. 2. verb. ad partem, Sanch. d. lib.* 8. *diſp.* 28. *n.* 13. *&* 94. *Bonacin. de leg. diſp.* 1. *q.* 3. *pun.* 8. *§.* 1. *nu.* 22 *& alij.*

Sed quid dicendum, ſi citatio illa irrita fuerit ex defectu alicuius
101 requiſiti, an ſufficiens ſit, vt res non dicatur integra.

Reſp. cum talis citatio nulla ſit, nullum poteſt effectum operari, & perinde habenda erit, ac ſi facta non eſſet, ſecundum *glo. in cap. cum plures in ſi. de off. dele. in 6. Abb. & Io. And. in d. cap. penul. Iaſ. in d. l. more, Sanch. n.* 16. *& Felin. in d. cap. gratum, de off. deleg.* vbi limitat
102 niſi poſt citationem ſequuta ſit ſpontanea comparitio citati, & perſeuerantia in iudicio.

Ex quibus nonnulla deducuntur; & Primo, quod dicetur res in-
103 tegra, ſi fuit circunducta citatio, & pars abſoluta à citationis inſtantia, eo quod pronũciatum ſit, nullam fuiſſe citationem, ex *Bal. in d. l. more*; *licet Caccialup. ibid. nu.* 46. dicat cogitandum, an poſſit dici rem nõ eſſe integram, cum per circũductionem citationis, magis videatur perpetuata iuriſdictio, quo ad iudicem, nam circunducendo interloquutus eſt, quãuis citationis effectus, quoad partem ceſſauerit, & hoc probabile cenſet *Sanch. d. diſp.* 28. *nu.* 17.

Secundo, deducitur, quid dicendum ſit in ea quæſtione, an per ſolam prẽſentationem reſcripti factam iudici, deſinat res eſſe integra; Nam *Hoſt. in ſumm. tit. de off. deleg. §. quibus modis nu.* 10. *Silu. verb. delega-*

K tus

tus,q.6.nu. 8. *& plerique alij.*
104 id aſſerunt. Quia videtur iudex iam cepiſſe vti, efficiens, vt ſibi præſentetur reſcriptũ, illudq. acceptans. *Sanch.vero nu.19.* cenſet, id minime efficere, ex eo, quia acceptare reſcriptum delegato præſentatum, non eſt incipere vti iuriſdictione, ſed præparare ſe ad vtendum, *l.quemadmodum ff.de inoff.teſt. cap.is qui, de procur. in 6.* vbi ſupponitur ſuſcipere mandatum, non eſſe eo vti.

Tertio, deducitur. Per ſubdelegationem alteri factam à delegato, non deſinere rem eſſe
105 integram. Quod probatur per *tex. in cap.penul. de off.deleg.in 6.* Item probatur ex eo, quia, licet ſubdelegare ſit actus iuriſdictionis, non eſt de actibus iudicij, ſed fit abſque cauſæ cognitione, & partibus abſentibus. ideo dici nequit vere iudex in aliquo proceſſiſſe, quod deſiderat tex. *in d.c. penul.de off.deleg.in 6. ita docent Io.And.in d.c.penul. Abb. in d.c.gratum, Feli.in d.c.relatum, Iaſ.Bar.& Soccin. in d.l. more.* Et quamuis aliqui aſſerant hoc caſu non eſſe rem integram, eorum opinio procederet, ſi ſubdelegatio fieret ambabus partibus præſẽtibus, quia tunc is actus, citationi æquiualet, & proinde res non erit integra, vt tradunt, *Francus in d.c.penul.Soccin.in d.l.more n.78. & Sanch. d.lib.8.diſp.28.nu.18.*

Quæres (huius occaſione) quãdo res deſinat eſſe integra in
106 reſcriptis gratiæ, vt in commiſſionibus diſpenſandi, quæ non agitantur inter partes, & nulla eſt pars aduerſa, quæ debeat citari.

Reſp. hoc caſu deſinere rem eſſe integram, non per ſolam reſcripti pręſentationem, vt patet ex dictis num. 104. ſed per primum actum iudicialẽ, qui ſolet expediri poſt præſentationem reſcripti, vt res deinceps non ſit integra, atq; eum exigi; vt ſi iudex mandet fieri informationem veritatis pręcum, prout in ſimili tradunt *DD.apud Marant.de ord.iud. 4.p.diſt.9.an ſit ſuper petitorio nu.20.& p.6.memb.10. iudicij de lit.conteſt.nu.2.& poſt alios, Bonaci de legib.diſp.1.q.3.pun. 8.§.1.n.22.*

Sed quid ſi plures cauſæ, vel plures articuli in vno reſcripto
107 committantur, an eo ipſo, quod in vna cauſa, vel in vno articulo ceptum ſit, cẽſeatur, quoad cætera, res nõ integra, ac proinde, quoad omnia illa perpetuetur iuriſdictio.

Reſp. diſtinguendo, cum *Sanch. lib.8.de matr.diſp.28.n.21.* & Primo, ſi cauſæ illæ ſunt cõne-
108 xæ contra vnam, vel plures perſonas, citatione facta in vna

vna cauſa,& ſic illa incepta, desinet rem eſſe integram, ēt quoad alias,argum.*tex,in l.fi. C.de duob.reis.*

Secundo,ſi actus inceptionis, vt citatio illa,eſſet cōmunis omnibus cauſis illius reſcripti,li-
109 cet contra diuerſas pſonas, nec ſint connexæ, etiam cenſentur omnes inceptæ,& quo ad omnes perpetuari iuriſdictionem; quod erit,ſi citatio illa communis ſimpliciter facta ſit,nulla cauſa illius reſcripti expreſſa. ita *Ant.Hoſt.& Imol.in d.c. licet vndique,de off.deleg.*

Tertio,ſi cauſę non ſunt inter ſe connexæ, & contra diuerſas perſonas, tūc per citationem
110 particularem circa vnam cauſam illius reſcripti, nō deſinit res eſſe integra, quo ad alias eiuſdem reſcripti cauſas, &hoc procedit retenta tertia opinione relata ſupra nu.97. retenta vero ſecunda opinione,contrarium eſſet dicendū, ſecundum *Abb.in cap.paſtoralis,§.quoniam nu.5.de reſcrip.*

Quarto,ſi cauſæ illæ eiuſdem reſcripti non connexæ, ſunt cōtra eamdem perſonam, cita-
111 tio illius perſonæ in vna cauſa expreſsa,non efficit, vt dicatur res non integra, quoad alias cauſas non inceptas, quia per talem citationem ſuper vna cauſa videtur diuidiſse ſuam iuriſdictionem, & perſona citata nō tenetur reſpondere,niſi circa illam cauſam, ergo quoad alias cauſas res manet integra . ita *Innoc. in d.c.licet vndique,& ibi Ioa. And.& Card.* quamuis aliqui contrarium teneant.

Quinto,& tādem ſi plures cauſę committantur per modum vnius, nec inter ſe ſunt cōne-
112 xæ, vt eſset delegatio alicui facta ad vniuerſitatem cauſarum vnius loci,vel ad generalitatem cauſarum, tūc citatio in particulari cauſa efficit, vt res deſinat eſse integra, quoad omnes cauſas,ſic commiſsas, & ſic quoad eas perpetuatur iuriſdictio; nam eo caſu vnica cenſetur commiſſio facta, propterea, dū iudex incepit ea vti in quauis cauſa; cēſetur plene iam cepiſse vti ſua delegata iuriſdictione; nec res eſset integra, quoad omnes cauſas ſibi cōmiſſas. Quod non eſt quando plures cauſæ commiſsæ, ſpecialiter exprimuntur, quia tunc plures ſūt commiſſiones, ex *l.ſcire debemus ff.de verb.oblig.ita Bar. in d l.more num.14.Iaſ.num.36. Dec.nu.56.& alij*, quorum opinionem probabiliorem eſse teſtatur *Sanch. num.27.* licet contrariam ſatis probabilem, aſserat.

Ex prędictis colligi etiā poteſt,

quid dicendum ſit in diſpenſationibus, & alijs commiſſionibus non contentioſis. an
113 quando plures illæ alicui committuntur, vt poteſtas diſpenſandi cum pluribus perſonis nominatis in fauorem earum, cenſeatur res non integra, eo quod Commiſſarius, cum vna diſpenſare ceperit; quoad alias, cum quibus non cepit.

His poſitis. Pro ſolutione ꝓpoſitæ dubit. nu. 93. diſtinguẽda eſt pôtas delegata ad exe-
114 quendas literas iuſtitiæ, vel literas grę, vel ad diſpenſandũ in impedimentis matrimonij, prout ſunt commiſſiones, quę fiunt Ordinario loci.

Quantum ad primum. ſi loquimur de poteſtate delegata ad exequendas literas iuſtitiæ,
115 tunc certum eſt, quod talis iuriſdictio expirat, ſi re integra cõcedens moriatur, ideſt, antequam delegatus incęperit vti iuriſdictione; ſecus ſi res non erat integra, vt expreſſe habetur *in d.c. gratum, cap. relatum, & cap. licet vndique, de offic. deleg. & in l. & quia ff. de iuriſd. omn. iud.* & ea eſt ratio, quia eo caſu non fit gratia, aut fauor, ſed mandatũ quodam de iuſtitia facienda. Mandatum aũt morte concedẽtis re integra expirat, *l. mãdatum C. mand.* nec per actum delegationis transfertur efficaciter iuriſdictio in delegatum, donec ea vti ceperit, iuxta *text. expreſſum in cap. quamuis, de off. deleg. in 6.* Quare cum iuriſdictio re integra fit cum effectu penès delegantem, & per ipſius mortem extinguatur ſua iuriſdictio; extinguitur ẽt iuriſdictio delegata. Si vero re non integra moriatur delegans, nõ extinguetur delegati iuriſdictio, quia per iu-
116 riſdictionis exercitium ante mortem delegãtis eſt radicata iuriſdictio in perſonam delegati, ita vt efficaciter in eum tranſierit, vt à contrario ſenſu colligitur ex dicto *cap. quãuis. ita Salas diſp. 20. ſect. 17. nu. 125. Suar. de legib. li. 8. c. 31 nu. 5. & alij apud Bonacin. eod. tract. diſp. 1. q. 3. pu. 8. §. 1. n. 24.*

Quod autem dictum eſt de morte delegantis re integra, dicẽ-
117 dũ eſt etiã finito officio delegantis re integra; cum militet eadem ratio. ita *glo. in d.c. licet vndique, de off. deleg.*

Eſt tamen obſeruãdum, hanc iuriſdictionem non extingui, ſi
118 delegans fuerit cenſuris innodatus, & denunciatus, vel publicus percuſſor clerici, iuxta extrauag. ad euitanda. Sed ſecundum aliquos ſuſpẽdi, ſi res fuerit integra, donec delegans abſoluatur; Quamuis alij aliter ſentiant, cum nõ

ſit idem Tribunal; ſecus ſi res non fuerit integra,quia neque ſuſpenditur. & in hoc differt
119 Vicarius Epiſcopi prædictis cenſuris innodati, cuius iuriſdictio tam, quoad negotia cepta,vel non cepta, eſt ſuſpenſa,donec Epiſcopus abſoluatur. ratio differentiæ eſt, quia Epiſcopi, & Vicarij eſt vnum Tribunal,*c.1.de off Vic.in 6.& ibi glo.verb.ipſius*; non ſic aũt delegãtis,&delegati.*ita Sayr. de cenſ.lib.1.c.6.nu.28. Sbroz. de off.Vicar.lib.3.q.17. & alij*, quos refert,& ſequitur *Sanch. lib.3.diſp.30.n.3.* & poſt eum *Bonaci.de cenſ.diſp.2.q.2.pun.5.num.12.* Quamuis autem Vicarij iuriſdictio ſuſpẽdatur
120 Epiſcopo cenſuris innodato, vt ſupra, adhuc remanet verus Vicarius,& habitualem retinet iuriſdictionẽ, ſicut & ipſe Epiſcopus. Vnde fit,qđ ſi ab alio delegetur aliqua cauſa dicto Vicario Epiſcopi excom
121 municati, non ſuſpendatur huius cauſæ cognitio per excommunicationem Epiſcopi, cum ex vna parte verus Vicarius ſit,& ex altera non dimanet à dicto Epiſcopo iuriſdictio in ea cauſa, ita *Sbroz.nu.10.& DD.cit.*

An autem ſuſpenſa Epiſcopi iuriſdictione per excommuni-
122 cationem,vel ſuſpenſionem, poſſit eius Vicarius valide intereſſe matrimonio, vel alijs id committere.

Et dicẽdum eſt vtrumque poſſe, quia neutrum eſt actus iuriſdictionis, vt dictum eſt nu. 9. ſecus tamen ſi Epiſcopus excommunicatus, vel ſuſpenſus vitandus, Vicarium inſtitueret, vel Parochus ſic cenſuris innodatus, Vicecuratum, qui aſſiſteret matrimonio, vel alteri committeret,quia nil valeret. cum talis inſtitutio ſit actus iuriſdictionis, quæ à tali vitando non valet. *ita Sanch. lib.3.d.diſp.30.nu.10. & Barboſa p.2.alleg.32.num.119.* & dictum eſt nu.5.

Eſt tamen obſeruandum huius occaſione, quod quando Epiſcopus,eſt ſolum à Pontificalibus ſuſpenſus, non prohibetur ei exercitium iuriſdictionis Epiſcopalis; ſicuti neque prohi-
123 betur Miſſam priuatim ſine mitra,& baculo celebrare, & alia facere, quæ ei ratione ſacerdotalis officij competunt, ſed prohibetur ab his, quæ ſunt alias ſibi, vt Põtifici permiſſa, & à dependentibus ab ea;velut ab ordinum celebratione,Baſilicarum,ſeu virginũ conſecratione, & ſimilibus, *glo. in extrauag.ſuſcepti regiminis, de elect. verb. pontificalibus.Auila de cenſ.p.3. diſp.2.dub.2.concl.10.Henriq.l.13.c.32.nu.2.D.Ric.in prax. rer.*

quot.

*quot.reſol.*440. *& p.*4.*dec.*30. & ſi ſic ſuſpenſus celebraret in pontificalibus efficeretur irregularis, q̃a exerceret actũ proprium ordinis epiſcopalis, ſecundum *Nauar.c.*27.*nu.*163 *Viuald.in candelab.tit.de ſuſp. num.*136. & alios, quos refert *Ricc.d.dec.*30. Quamuis contrarium teneant *glo. in c.*2. *de off.deleg.in* 6.*verb ſacerdotale, Couarr.clemen. ſi furioſus* §.1. *verſ.ſecũdum, Graff.deciſ aur. lib.* 1.*c.*25.*nu.*3.*& D.Ricc.p* 3. *dec.*235. ex eo quia pontificalia non ſunt de ſubſtantia ordinis celebrationis, aut officij, cũ ſine illis quodlibet officium fieri poſſit, vt tradit *Foller.in prax.crim. canon. c* 37. *nu.* 8. qui ſic omnes fateri teſtatur.

Quid autem dicẽdum ſit, ſi mors delegantis ignoretur, an geſta

124 tunc per delegatum, qui ante delegantis mortem non ceperat vti iuriſdictione, ſint irrita.

Reſp. non eſſe irrita, ſed valere geſta per talem delegatum, quando adeſt communis error, & probabilis ignorantia mortis delegantis, propter *l.Barbarius ff. de off. prætoris*, ſiue delegatus ſciat mortem, ſiue ignoret, quia concurrit communis error, & titulus à legitimo ſuperiore collatus, eiusq. extinctio eſt occulta, vt per *Sanch.lib.*2.*diſp.*22.*nu.* 59.*& diſp.*30.*nu.*4.*& Bonaci. de legib.diſp.*10.*q.*2.*pun.*1.*n.*2. Idemq. dicit *Sbroz. d.lib.*3.*de off.Vicar.q* 36.*nu.*9. de Vica-

125 rio Epiſcopi, Epiſcopo in longinquis mortuo. ſimiliter dicendum eſt, si delegatus, vel vicarius reuocatus fuerit, & ignoretur reuocatio, vt per *Garc in tract.de benef.p.*5.*c.*8. *n.*171.

Quæ reuocatio tam delegato, quam vicario debet intimari,

126 vt ceſſet eorum iuriſdictio, vel certiorari debent per ipsũ Epiſcopum, vel delegantem, aut per eorum epiſtolam, vel Procuratorem, vel Nuntium ad id deſtinatum, vt docent *Sbroz. & alij per ipſum relati, d.q.*36.*nu.*6. *Flam.Pariſ.de reſign.q.*24.*num.*4. *& poſt eos Bonac.d n.*2.

An autem si delegetur alicuj poteſtas iuriſdictionis, quæ eam habeat conditionem, donec

127 ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit; an per ipsius delegantis obitum, expiret.

Dico, cum *Couar.lib.*3.*var.reſol. c.*15.*nu.*4. quod si mors contigerit re non integra, non expirat; tamen mortuo delegante re integra, tunc iuriſdictionis delegatio extinguitur, non iure reuocationis, quæ minime per mortem euenit,

ſed

Digitized by Google

ſed cauſa ceſſantis voluntatis, quæ quidem ceſſatio voluntatis morte delegantis contingens ſufficiēs eſt ad hoc,quod commiſſio iuriſdictionis itidē ceſſet re integra,quod probat *tex.in cap. ſi delegatus, de offic. deleg.in 6.*

Sed quid si primus Ordinarius delegans moriatur,re integra, quoad delegatum,qui vti non
128 incepit,nō antē,quoad ſubdelegatū,qui iā vti ceperat,an expiret ſubdelegati iuriſdictio

Et dicendum eſt nō expirare, ex *tex.in cap.penul. de offic. deleg. in 6.*nam cum delegatus iuriſdictione vti cepiſſet, radicata eſt iuriſdictio in ſe ipſo,&ideo eius duratio amplius non pendet à primo delegāte,vel ſubdelegante,ita docent ibi, *Domin.& Francus,& Præſid. de Franch.dec.*255.

Idemque,ex prædictis dicendum eſt, si moriatur primus delegans, re non integra, quoad
129 delegatum, ſed re integra, quoad ſubdelegatum.Quia ne expiret,ſatis eſt ipſū met ſubdelegatum, vel delegatū ſubdelegantem cepiſſe vti iuriſdictione,ante primi Ordinarij delegantis mortem,vt per cit. Doct.in dicto *cap.penul.& per glo.ibi,verb. proceſſum.*

An autem expiret iuriſdictio ſubdelegati, ſi ſuperſtite primo ordinario delegante mo-
130 riatur delegatus,ſiue iuriſdictione, vti cęperit, ſiue non; re tamen integra quò ad ſubdelegatum, ex quo iuriſdictione,vti non cepit.

Diuerſimodè in hoc ſcripſerunt Doctores, quorum opiniones ſatis probabiles dicit *Sanch.de matr. lib.* 8. *diſp.* 28. *num.*36. ipſe vero ex doctrina,quam in ſimili tradit *Bar.in l.*2. *ff. de cur. bonis dando*, cum eodem Sanch.exiſtimo, non expirare
131 poteſtatē ſubdelegati morte delegati re integra, quando delegatus ſubdelegauit ex ſpeciali poteſtate ſibi à delegante, ad huc ſuperſtite tradita. Quia ipſe primus delegans, vti radix, cenſetur ſubſtituēs; ſecus verò dicendum eſſe, ſi delegatus ſubdelegauit iure proprio in caſu,quo poteſt de iure ſubdelegare; quia tunc non primus delegans, ſed ipſe delegatus cēſetur ſubſtituere.

Illud autem, quod dictum eſt nu. 115. Delegatam iuriſdictionē extingui obitu delegantis re integra. Limitatur Primo,
132 niſi iuriſdictio delegata, ſit acceſſoria gratiæ iam factæ; nam ſicut non perit gratia facta morte concedentis re integra, ſic nec ea poteſtas acceſſoria,ſed ſequitur naturam principalis gratiæ *c. ſi ſuper gratia.de offic.deleg.in 6.& ibi, per Arch.Io.And.& Anchar.*

Se-

Digitized by Google

quia morte perit volũtas perſonæ,non autem dignitas,quę eadem in ſucceſſore reputatur, & proinde idem erit de gratia ad illius beneplacitum conceſſa, *cap.ſi gratioſe, de reſcrip.in 6.& ibi etiam glo.verbo mortem, Couar.l.3.var.c.15 nu.4.& alij apud Suar. de leg. li.8.c.32.nu.2.*

Sed dubium eſt, an pereat gratia per mortem concedentis, ſi fuerit conceſſa pro vno anno
140 ad beneplacitum, ſi intra illum annum moriatur ipſe concedens. item, & ſecundo. An gratia expiret elapſo anno, etiam ſi concedens viuat; an vero duret, quoad vixerit concedens, vel vſquequo ab illo reuocetur.

Quoad primum dubium, exiſtimant *Ant.Gabr.com.l.8. tit.de præb.concl.1.nu.3.Henriq.l.7. de indulg.c.21.nu.4. & Sanch. de matr.lib.8.diſp.28.num.51.* gratiam non extingui,etiam ſi concedens moriatur, donec
141 annus, ſeu tempus præfixũ finiatur, quia ſenſus cõceſſionis eſt; concedo ad annum,& vlterius ſecundum meam voluntatem. Ex qua interpreta-
142 tione ſequitur reſponſio ad ſecundum dubium, nimirum, in eo caſu, gratiam non expirare elapſo anno,& non mortuo concedente, donec reuocet. Patet,quia ſenſus conceſſionis fuit, vt daretur per annum, & deinceps dum duraret voluntas. Quamuis *Suar. de legib d.lib.8.c.32.nu.11.* exiſtimet ſenſum illorum verbo-
143 rum eſſe, concedo per annum,& in illo,ac intra illum ad beneplacitum meum,vt latè per ipſum.

Redeundo nunc ad primum caſum propoſitum nu.136. Dico,quod non expirabit gratia per mortem concedentis ſi
144 fuerit conceſſa, v. g. donec reuocauero, vel aliter ordinauero, & dum ſuperſtes fuit id non fecit. Quia prædicta verba important actum poſitiuũ nouæ voluntatis aliter diſponentis, vel gratiã reuocantis,
145 qui actus ſi in vita habitus non ſit,cum poſt mortem haberi nequeat, durabit gratia in perpetuum, donec ab alio ſucceſſore reuocetur.ita *Cou. d.li.3.var.reſ.c.15.n.3.Menoc. de arb. l.1.q.69.nu.2.Eman.Sa verb.gratia nu.7. Suar.d.c 32 nu.6.& per Bonaci.de ſacram. diſp.5.q.7.pun.3.nu.3. & de leg b.diſp.1.q.3.pu.8.§.1.n.19.*

Idemq; erit ſi concedatur gratia, donec concedens aliquid fe-
146 cerit, v.g. ſi fuerit ingreſſus Neapolim,quia ſi id non fecit dum vixit, morte non extinguetur gratia, ſed manebit perpetua, cum poſt mortem nequeat illud amplius efficere;

L ita

ita *Io. And.* & *Anchar. in d. c. ſi gratioſe, quibus accedit Sanch. d. diſp.* 28. *nu.* 53.

Et hoc quod dictum eſt morte concedentis expirare gratiam factam ad ipſius concedentis
147 beneplacitum, procedit ẽt finito officio concedentis cuius ratione potuit concedere. nam prædicta verba debent intelligi, donec velit concedẽs permanens in officio, quia officium cauſa erat reſeruandæ ſibi voluntatis. Igitur officio finito, finitur volũtas, argum. *tex. in l. non ſolum* §. *fin. ff. de nou. oper. nunc.* & *per Sanch. cit. nu.* 56.

Sed non expiraret ſimilis gratia ad concedentis voluntatem illo excommunicato, vel ſuſpenſo, iuxta *extrauag. ad euitanda.* Quia licet pro tunc ne-
148 queat officio fungi, durat quoque eius voluntas, vt per *Sanch. nu.* 57. Neque talis voluntas expiraret per conce-
149 dentis furorem, ſecundum *Couar. d. c.* 15. *n.* 4. *ex cap. maiores* §. *fi. de baptiſ.* & *l. ſi is, qui in animo ff. de aeq. poſſ.*

Eſt tamen obſeruãdum, id quod dictum eſt ſupra nu. 139. gratiã ad beneplacitũ dignitatis non expirare morte concedentis,
150 eſt intelligendum, quãdo dignitas perpetua eſt, ac ſucceſſorem habens; ſecus vero ſi non ſit perpetua, nec ſucceſſorem habeat; prout eſt legatus Pontificis, & Vicarius Epiſcopi, quibus mortuis, vel ceſſantibus eorum officiis, extinguitur eorum dignitas, vt per *Felin. in cap. ex literis, de conſt.* & *Sanch. d. l.* 8. *diſp.* 27. *num.* 8.

Si vero prædicti legatus Pontificis, vel Vicarius Epiſcopi ſimpliciter, & abſolute gratiam aliquam concederent, non ex-
151 piraret per mortem, vel finito officio. quia ſunt gratiæ factæ abſque temporis limitatione. ita *Suar. de legib. lib.* 8. *cap.* 31. *Bonaci. eod. tract. diſp.* 1. *q.* 3. *pun.* 8. §. 1. *n.* 19. & *alij.*

Sed quid dicendum, ſi gratia fieret ad beneplacitum perſonę,
152 & dignitatis, quæ eſt perpetua.

Quidam exiſtimant, talem gratiam non perire, ſi præcedat nomen dignitatis, vt ad beneplacitum Sedis, & noſtrum; ſecus ſi præcedat nomen perſonæ, vt ad beneplacitum noſtrum, & Sedis. ſic tenet *Imol. in d. c. ſi gratioſe, de reſcr. in* 6.

Alij vero cenſent, præponderare dignitatem, & ſic nõ extingui obitu cõcedentis, ita *Io. And. in d. c. ſi gratioſe.*

Et quãuis prædictorum opiniones ſint probabiles. Plerique alij tamen, quibus accedit *Sanch. d. l.* 8. *diſp.* 28. *nu.* 60. diſtinctione vtuntur. Aut, enim, exprimitur, vtrumq. nomen al-

ter-

ternatiue,vt ad beneplacitum noſtrũ,vel Sedis,& tunc morte concedentis conceſſio expirat. cum in alternatiuis ſufficiat alteram partem impleri, *regula in alternatiuis,de regul.iur. in 6.*aut copulatiue,vt ad beneplacitum noſtrum, & Sedis, & tunc ſi expreſſio fit in materia, quæ in ſucceſſorẽ tranſire conſueuit, vt in officijs, quæ non expirant morte Pontificis, & tunc non expirat, aut in materia, quæ minime tranſire conſueuit, vel eſt indifferens, & tunc ſi gratia ſit motu proprio conceſſa nõ expirat; ſi autem non ſit motu proprio conceſſa,attendendum eſt vtrum ex eis nominibus pręcedat,iuxta primæ opinionis diſtinctionem.

An autem dicatur conceſſio facta ad beneplacitum perſonæ, ſi fiat mentio ſolius nominis
153 dignitatis, non in abſtracto ad beneplacitum Sedis, ſed in concreto, ad Epiſcopi beneplacitum.

Aliqui cenſent referri ea verba ad voluntatem perſonæ,ſi in dubio aliæ coniecturæ non vrgent; & ſic morte concedentis talem conceſſionem extingui. ſic *Couar. d.li.3.c.15.n.2. & alij*,quorum opinio licet ſit ſatis probabilis. Contrarium tamen alijs magis placet,cum quibus pertranſit *Sanch.n.62.* ea nomina referri ad dignitatem,cum ſint propria nomina officij,& dignitatis.

Secundo caſu principali;ſi gratia eſt conceſſa abſolute, abſque
154 vlla temporis limitatione. tunc ſi eſt gratia facta,obitu concedentis non expirat,etiã re integra. ſi vero eſt gratia facienda perit morte concedentis re integra; ſecus ſi res non eſſet integra,vt colligitur ex *cap.ſi cui, de præb.in 6.* vbi dicitur,facultatem alicui con-
155 ceſſam conferendi beneficia non expirare obitu concedẽtis,etiam re integra; ſecus ſi detur poteſtas conferendi ꝑſonis expreſſis, non in gratiã, & fauorem collaturi; ſed in gratiam eorum, quibus beneficia conferenda ſunt;ea enim facultas expirabit morte cõcedentis re integra,& glo.ibi, reddit rationem,quam ex eodẽ tex.deducit. Quia in priori caſu gratia erat facta; nam erat omnino perfecta, & nullius executione indigens, reſpectu illius in cuius fauorem conceſſa eſt, nempe reſpectu collaturi beneficia. at in poſteriori,non erat gratia facta, ſed facienda; mãdabatur enim fieri,in cuius fauorem conceditur, & ideo habet vim mandati,ꝙ perit mandantis obitu re integra. ita *glo.ibi verb.moriatur, Suar.de legib.li.8.c.31.*

Digitized by Google

Silu.verb.gratia q.2. Nauarr. c.27.nu.253. Sanch. d.diſp.28. num.64. & alij apud Sayr de cenſur.lib.7.c.14.nu.7. & Bonaci.de legib.diſp.1.q.3.pun.8. §.1.nu.23.

Hoc autem, quod diximus de gratia facienda perire obitu concedentis re integra, intel-
156 ligendum eſt multipliciter. Et primo, niſi gratia facienda eſſet conceſſa ſub nomine dignitatis concedentis, vel ad beneplacitum Sedis, quia tũc non peribit gratia morte cõdentis, etiam re integra, vt dictum eſt ſupra nu.139. & tenet *Sanch. d.l.8.de matr.diſp.28.nu.67.*

Secundo intelligendum eſt, niſi poteſtas executoris, cui com-
157 miſſio facta eſt, ſit acceſſoria gratiæ iam factæ. Quia tunc ẽt re integra non expirat morte concedentis, vt ibidem quoq; dictum eſt.

Tertio intelligendum eſt, quamuis motu proprio mandet Põtifex prouideri certæ perſonę in fauorem eius, quia expirat,
158 tanquam gratia facienda, ſi Pontifex moriatur re integra. cum *tex. in d.c.ſi cui*, indiſtinctè loquatur. ſic *Io.And. Domin.& Francus in d.cap.ſi cui nulla, & Sanch.cit.nu.65*

Quid vero dicendum ſit, ſi ignorata morte delegantis, vel reuocatione delegati, pro-
159 cedatur ad executionem gratiæ faciendæ, quæ morte, vel reuocatione, vt ſupra, perierat, an valeant geſta per talem delegatum, poſt mortem delegantis, vel delegati reuocationem re integra. vide dicta ſuperius nu. 124.

Ex prædictis deducitur, Primo, quid dicendum ſit de licentia ab Epiſcopo conceſſa non re-
160 ſidendi. nam cum ſit gratia facta, minime expirat. *glo.in cap.cum ex eo, verb.ſeptemniũ, de elect. in 6.* dicens non poſſe Epiſcopum licentiam non reſidendi conceſſam ratione ſtudij reuocare ſine cauſa, ſi .n. nequit reuocari, à fortiori, nec eius morte reuocabitur. ita *Abb.in cap.penul.de cler.nõ reſid.n.9. Sayr.de cenſur. lib.7. c.14.nu.7.Graff.1.p.deciſ.lib.4. c.2.nu.28. & alij.*

Secundo deducitur, nec morte concedentis expirare licentiã
161 faciendi alias prohibita, vt non ieiunandi, vel edendi carnes diebus vetitis, cum ſit gratia facta. ita *Nauar. lib. 5. conſ.tit.de priuil.conſ.15.* Nec etiam perire licentiam prædicandi, propter eamdem rationem; ſic *Sayr.d.l.7.cap.14. num.7.& alij apud Bonac.de legib.diſp.1.q.3.pu.8.§.1.n.27.*

Tertio deducitur, literas dimiſſorias à ꝓprio Epiſcopo con-
162 ceſſas ad ordines ſuſcipiẽdos

à quo-

à quilibet alio Antiſtite, non amittere eorũ vim, per mortem ipſius concedentis, vel ſi ad alium Epiſcopatum transferatur. Quia cum contineant licentiam promouendo conceſſam, eſt gratia facta. ita *Nauar. in cap. placuit, de pęnit. nu.* 35. *Eman. Sa verb. dimiſſoriæ, & verb. gratia*, *Garc. p.* 6. *c.* 2. *nu.* 321. *Suar.* 4. *to. diſp.* 27. *ſect.* 4. *nu.* 8. & *Bonaci. de ſacr. diſp.* 6. *quæſt. vnic. pun.* 3. *nu.* 21 & *de legib. diſp.* 1. *q.* 3. *pun* 8. §. 1. *nu.* 27.

Idemq; dicendum eſt propter eamdem rationem, de his lite-
163 ris conceſſis à Vicario Epiſcopi de ſpeciali eius commiſſione, vel eo, quod Epiſcopus ſit in remotis. iuxta *tex. in c.* 3. *de temp. ord. in* 6. & de dimiſſorijs conceſſis ab alijs potentibus concedere. ſic *Sanch. de matr. lib.* 8. *diſp.* 28. *nu.* 83.

Denique idem eſt dicendum de dimiſſorijs literis conceſſis à
164 Capitulo Sede vacante, qñ eas concedere valebit, quia non expirant finita Capituli poteſtate per aduentum noui Epiſcopi, niſi nouus Epiſcopus eas reuocauerit. propter eamdem rationem. ita *Quaranta verb. Capitul. ſede vacan. Gonzal. ad reg.* 8. *canc. glo.* 12. *n.* 36. *Vgol. de pot. ep. c.* 26. §. 20. *nu.* 9. *Barboſa par.* 2. *alleg.* 7. *n.* 25. & *Gut. lib.* 2. *can. q. c.* 17. qui num. 12. dat conſilium ordinatoribus, vt in vtroque caſu, ſi tem-
165 pore præſentationis dictarũ literarum coram eis, ſciuerint nouum Prælatum, atq; ſucceſſorem poſſeſſionem cepiſſe eiuſdem Epiſcopatus. vel in Epiſcopatu adeſſe, illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter à ſucceſſore conceſſæ productæ fuerint, ad euitandas fraudes. à nouo enim Antiſtite omnes dimiſſoriæ conceſſæ à prædeceſſore, ſiue à Capitulo ſede vacante per edictũ reuocari poſſunt, prout reſoluit *Rebuff. in prax. benef. in formul. liter dimiſſ. n.* 44. Quod intelligit, iuſta cauſa ſubſiſtente, *Campanil. in diuerſ. rub.* 9. *c.* 8.

Quarto deducitur, non expirare Papæ concedentis morte, fa-
166 cultatem teſtandi conceſſã, Epiſcopo, & alijs, quibus eſt interdictum, etiam re integra. cum ſit gratia facta. ita *Moli. de iuſt. tom.* 1. *tract.* 2. *diſp.* 141. *Manuel. Rodr. q. regul. to.* 3. *q.* 69. *ar.* 6. *Garc. p.* 6. *c.* 2. *nu.* 328. *Barboſ. p.* 3. *alleg.* 114. *nu* 25. & *per Ricc. p.* 3. *deciſ.* 309. & *par.* 4. *dec.* 126. *num.* 6. *quamuis aliter dicat Couar. in cap. cum ex officijs, num.* 8. *de teſt.*

Quinto deducitur, licentiam alicui ſacerdoti delegatã audien-
167 di confeſſiones, non expirare morte Epiſcopi, vel eius con-

concedentis amotione, cum ſit gratia facta ipſi ſacerdoti, vt dictum eſt ſupra c. 1. nu. 76 & per *Garc.d.p.6.c.1. nu.* 319.

Sexto deducitur, quid dicendum ſit de facultate diſpenſandi, nã
168 licet aliqui exiſtiment, eam, morte cõcedentis re integra, expirare, cum ſit poteſtas delegata ad iuriſdictionem exercendam. tamen dicendum eſt eam poteſtatem non expirare, quando conceditur ad diſpenſandum cum perſonis incertis, & indeterminatis. Quia cum tunc ſit conceſſa in gratiam ipſius diſpẽſaturi, eſt gra
169 tia facta, prout in ſimili deciditur in *cap. ſi cui, de præben. in 6.* de poteſtate conferendi beneficia perſonis incertis. ita *Ang. verb. gratia, Ema. Sa, ver. diſpenſatio nu.6. & verb. gratia nu.4. Bonaci. de leg. diſp.1. q.3. pun.8. §.1. n.22. & alij.*

Quid autem dicendum ſit, quando ea facultas alicui concederetur ad diſpenſandum cum determinata pſona, dicemus inferius nu. 173.

Septimo, & tandem deducitur. Quid dicendum ſit, de licentia conceſſa à Potente eam iure
170 ordinario concedere, eligendi confeſſarij, quia non expirabit morte concedentis, etiã re integra. cum hæc facultas, non tanquam delegatio, ſed tanquam gratia facta, ſit cenſenda. ratio eſt, quia in tali caſu tota gratia directè conceditur pęnitenti, & per quandã
171 conſequentiam, & indirectè confeſſori electo, & ideo ſtatim conceſſa, cenſetur gratia abſoluta, & perfecta reſpectu pęnitentis, cui id priuilegium conceditur. ita *Man. Rodriq. q. reg to.2. q.46. ar.8. Suar. 4. to. diſp.27. ſect.4. & de legib. lib.8. c.31. Em. Sa, ver. gratia, & alij apud Bonaci. de ſacr. diſp.5 q.7 pun.3. qui cum Vaſq. q.3. ar.2. dub.5.* & alijs docet. Quod habens talem facultatem eligen
172 di confeſſ. debet eligere confeſſariũ ab Ordinario approb.

Quantum ad tertium. An commiſſio, ſeu diſpenſatio matri-
173 monialis, quæ à Papa committitur Vicario Epiſcopi, cũ clauſula. [ſi preces veritate nitantur.] expiret morte Papæ mandantis, re integra. *Nauar. c.27. num.*253. cenſet, diſpenſationem prædictam expirare morte Papæ. cum ſit mãdatum de diſpenſando, & cõmiſſio, quæ expirat per obitũ Papæ mandantis.

Suar. vero, de cenſ. diſp.41. ſect.2. num.15. Maiol. qui alios Doct. refert, de irregul. lib.15. cap.51. nu.5. Hier. Paul. in pract. cancell. tit. de declar. ſuper proponente §. præſtantiſſime, Sanch. de matr. lib.8. diſp.28. num.86. Em. Sa, ver. diſpenſatio, & ver. gratia

gratia, Silu. & alij ver. diſpenſatio. docent diſpenſationem prædictam nõ expirare, etiam ſi Summus Pontifex decedat antequam narrata verificentur, ſed poſſe exequutioni demãdari per Vicarium, cui fuit directa. Quia cenſetur gratia iam facta per Summum Pontificem, cũ ſit certa, ſingularis, & determinata, & exequutio tãtum desideretur, inuenta precum veritate, iuxta diſpoſ. tex. *in cap. ſi ſuper gratia, de off. del. in 6*. Nec cõmittitur Vicario, vt faciat gratiam, cũ Papa non committat ſubſtantiam cauſæ, an, ſcilicet, expediat fieri, vel ne; ſed ſolum, an conditio expreſſa, ſit vera. Qua conditione exiſtente vera, Papa cenſetur feciſſe gratiam à die datæ Bullæ diſpenſationis, & exequutio tm̃ desideratur, inuẽta precũ veritate. Quod etiam tradũt in mand. de prouid. & hanc opinionem ſequitur quoq; *Garc. de benef. par. 6. c. 2. num.* 311. Qui addit prædictam diſpenſationem expediri poſſe, etiã Sede Apoſtolica vacante, & antequam publicentur regulæ Cancellariæ 10. ſeu 11.

Nec obſtaret doctrina Nauar. vt præfati Doct. considerant. Quia hæc non eſt commiſſio ſuper gratia, ſeu diſpenſatione facienda, nec mandatum, ſed gratia iam facta à Papa, cũ commiſſione exequutionis, inuenta precum veritate, & ſic non expiraret per obitum Papæ mandantis, etiam re integra. Quia cõmiſſio exequutionis eſt acceſſoria ad gratiã.

Nec obſtaret, quod in huiuſmodi gratia requiratur cauſæ cognitio, & ſic gratia non ſit facta. Quia huiuſmodi cauſæ cognitio non eſt ſuper matrimonio, vel diſpenſatione, quantũ ad ſubſtantiam ipsius, ſed ſuper conditione, an ſit vera. Quare Papa cẽſetur à die datæ feciſſe gratiam, vera exiſtẽte conditione, & cognita veritate precum, ex tunc Papa cenſetur feciſſe gratiam, & nõ ex nunc. iuxta relata per *Ric. p. 4. dec. 92*.

Nihilominus, non obſtantibus ſupradictis, contrarium fuit in facti contingentia, reſolutũ in Curia Arch. Neap. vt teſtatur *D. Ric. p. 2. dec. 205. & p. 4. d. dec. 92.* non poſſe diſpenſationem prædictam exequutioni demandari, nec expediri mortuo Papa, re integra, iux. *tex. in c. ſi cui §. ſecus, de preb. in 6.* ex quo commiſſio prædicta concernit potius mandatum ad diſpenſandum, quam diſpenſationẽ ipſam, & proinde expirat morte mandantis, *l. mandati C. mand. cap. ſi qui nulla, de preb. in 6.*

Nec

Nec obſtare, fuit dictum in eadẽ Cur. Arch. tex. *d. c. ſi ſuper gratia*. Quia procedit quãdo gra-
174 tia Papæ eſt iam perfecta, & datus merus executor: ſecus si adhibenda eſt cauſæ cognitio. quia si antequam adhibeatur moriatur Papa, expirat. vt *tradit Bald. in l. 1. ff. de conſt. Prin. cum alijs relatis per Ric. d. dec. 205.*

Et in terminis Decreti. Si in euidentem, vt nõ poſſit expediri à Cõmiſſario, ex *deciſ. Feguera* 128. fundata in ſupradi-
175 ctis, refert idem *D. Ricc. ead. dec. 205. nu. 11.*

In terminis vero, monitorij conceſſi à Papa ſub forma, ſignificauit, commiſſi Vicario Epi-
176 ſcopi, non expirare morte ipsius Papæ, fatetur idem *Ric. p. 3. dec.* 309. attẽtis verbis cõmiſsionis dicti Vicarij, ibi. Si ita eſt, excommunices. Per q̃ verba, gratia dicitur ſub conditione, qua vera exiſtente, gratia dicitur facta, & conſequẽter executor datus in gratia facta poterit vti ſua iuriſdictione. vt per eum.

Ex prædictis deducitur à *Garc. de benef. d. p. 6. c. 2. nu.* 318. *& Sanchez d. l. 8. diſp. 28. de matr. nu.* 93. non expirare priuilegia in
177 Bulla cruciatæ cõceſſa morte Papæ, re integra. Quod certum eſt, quoad indulgentias, ibi, conceſsas visitantibus altaria, & quoad facultates edẽdi lacticinia, & similia à nullius executione dependentia. cum contineant gratiam factam.

Sed dubium eſt. An idem sit de indulgentijs ſemel in vita, &
178 ſemel in mortis articulo p confeſsarium concedendis, & à reſeruatis abſolutione, ac votorum commutatione per ipſum præſtandis.

Et breuiter dicendum eſt cum Sanch. num. 93 eas facultates nequaquam perire obitu concedentis re integra. Quia non conceduntur directe confeſſario, ſed ipsi pęnitẽti, qui eligat confeſsarium, vt hæc exequatur. Vnde continent gratiam factam ipsi pęnitenti, prout etiam dictum eſt nu. 171. Et de nonnullis dubijs circa hãc materiam Bullæ cruciatæ, vide apud *Antonin. Dian. reſolu. mor. p. 1. tract.* 11.

VNDECIMA DVBITATIO.

179 AN poteſtas delegata expiret morte, vel ceſſatione officij perſonę, cui cõmiſsa eſt.

Pro ſolutione. Præmittendum eſt, quod hæc poteſtas tripliciter poteſt committi. Primo modo, expreſso ſolo nomine perſonæ, cui delegatur: vt si dicatur committimus Caio. Se-

Secundo modo, expreſſo ſolo nomine dignitatis; vt com-
180 mittimus Epiſcopo Larinẽſ. Tertio expreſſo vtroque nomine, vt committimus Iacobo Epiſcopo Arianen.

Secundo præmittẽdum eſt, quod talis commiſſio, aut perſonalis eſt, aut realis. ſi eſt perſo-
181 nalis .i. alicui perſonæ ſpecialiter conceſſa, ceſſabit eius morte. ſi realis.i.dignitati cõceſſa, non extinguetur morte delegati;cumdignitas illa,perpetua ſit, ſed tranſibit in ſucceſſorem in ea dignitate.

Hoc autem cognoſcetur, an ſcilicet, commiſſio,ſit realis, vel perſonalis,ex verbis,& ſubie-
182 cta materia, & quando illis perpenſis adhuc dubia manet, id eſt diiudicandum ex expreſſione nominis proprij delegati,aut eius dignitatis. Vnde ſi verba,vel ſubiecta materia indicant diſpoſitionem eſſe perſonalem, ſic erit cenſenda, licet ſolius dignitatis delegati mentio fiat. Exemplum ſit de verbis. Si Papa in reſcripto apoſtol. committat Epiſcopo Larinen. expreſſo ſolo dignitatis nomine, declarans ſe illi committere ob peculiarem ſcientiæ, vel probitatis excellentiam, quam de illo habet. tunc ex verbis conſtat eſſe habitam cõſiderationem perſonæ, non dignitatis.nam probitas, & ſcientia non afficit immediate, & proprie ipſammet dignitatem,ſed perſonam,quę illam ſibi ſuis laboribus, & induſtria comparauit, & proinde commiſſio perſonalis erit. Exemplum in ſubiecta materia.fuit excommunicatus Epiſcopus N.expreſſo ſolo nomine dignitatis. tunc certum eſt excõmunicationem eſſe perſonalem, nec ad ſucceſſorem tranſire. cum excommunicatio ob ſolum delictum perſonale ferri poſſit. *Ita Abb.conſ. 93.lib.2. Io.And in reg. Priuilegium, de regul.iuris in 6. Couarr.l.3. var. c.15.n.2. & Bonac. de legib. diſp.1.q 3. pun.8. §.1.n.3. qui alios refert.*

His poſitis. Pro ſolutione dubi-
183 tationis, quatuor quæſtiones ſummatim diſcutiẽdæ sũt.

Prima quæſtio eſt. An commiſſio facta alicui,ſolo nomine dignitatis,aut ſolo nomine perſonę
184 expreſſo,cenſeatur perſonalis, & proinde delegati morte extinguatur; vel realis, & ad ſucceſſorem tranſeat.

In hac quæſtione dicendum eſt, quod ſi ex coniecturis verborum, vel ſubiectæ materiæ hoc deduci nequit, vt diximus, ſed omnibus penſatis eſt res dubia, tunc hæc regula accipienda eſt, ſi ſolum nomen perſonæ delegati exprimatur, vt ſi dicatur committimus Caio,

erit commiſſio perſonalis, & morte delegati extinguetur. ſi vero ſolum nomen dignitatis, vel officij exprimatur, vt committimus hoc Epiſcopo Arianen, erit realis, & eo delegato mortuo, ad ſucceſſorem in ea dignitate tranſibit, & hæc regula probatur, *ex c. quoniam abbas, de off. deleg. & ibi gloſ. verbo ſubſtitutum, & Abb. cõmuniter receptus, nu.* 8. *& latè probat Hieron. Gabr. ei. conſ.* 32. *quẽ ſequitur Illuſtriſſimus D. Regens Fuluius Conſtantius Marchio Corleti in ſuo comment. ſub tit. de iure ſiſti nu* 9. *fol.* 3. & ratio eſt, quia in priori caſu commiſſio fit perſonæ, quę moritur, ſed in poſteriori, dignitati, quæ nunquam moritur, ſed eſt vna, & eadem in ſucceſſore *d. c. ſi gratioſe, de reſcrip. in* 6.

Hoc autem quod dictum eſt de commiſſione reali ſub nomine
185 dignitatis procedit, ſiue res ſit integra, ſiue non. Quia rem eſſe integram, aut ceptam, ne commiſſio expiret, ſolum attẽditur, quando delegãs obijt; non autem quando delegatus obijt. ita docet *Abb. in d. cap. quoniam abb. & alij apud Sanch. l.* 8. *diſp.* 27. *n.* 7. *& Bonacin. loco cit.*

Similiter procedit, etiam, ſiue commiſſio illa iuriſdictionem
186 contineat, ſiue nudum miniſterium, dummodo ex verbis non videatur electa induſtria perſonæ in commiſſione nudi miniſterij. Quia nulla congrua differentiæ ratio aſſignari poteſt. Ita *Hoſtien. in c. fin. n.* 11. *de off. deleg. & ibi abb.* quibus accedunt *Gutier. de mat. c.* 12. *n.* 11. *& Bonacin. cit. n.* 16. *& alij.*

Limitant quidã hanc regulam, vt
187 intelligatur, quando delegati dignitas eſt per ſe ſubſiſtẽs, & nomine proprio illi competit; ſecus ſi ſit acceſſoria, & dependens ab alio, cui principaliter ea dignitas ineſt: vt contingit in Vicario Epiſcopi, qui non habet iuriſdictionẽ nomine proprio, ſed ſua iuriſdictio eſt Epiſcopi, faciẽs idẽm tribunal, eiuſque dignitas eo mortuo, vel reuocato ab Epiſcopo, expirat *c.* 2. *de cõſuetud. in* 6. *& per D. Ric. p.* 2. *deciſ.* 11.

At vero *Abb. in d. c. quoniã abb. de off. delegat. Hier. Gabriel. cõſ.* 33. *lib.* 2. *& alij apud Garc. p.* 6. *c.* 2. *n.* 35. contrarium tuentur, nam licet Vicarius Epiſcopi proprie, & ſtricte dignitatem non habeat, atque in rigore commiſſio illi facta ſub nomine dignitatis non tranſiret ad ſucceſſorem; tamen tranſiret, quia eam eſſe Pontificis mentem, vereq; ab ipſo conſiderari Vicarij tribunal, dum hæc committit ſub nomine digni-

tatis

tatis vicariatus,praxis ipſa ſa-
tis atteſtatur, alias ſubuerte-
rentur multæ expeditiones.&
ita vſu quotidiano, & praxi
receptum eſſe tradit *Gut.de matr.c.125.nu.2.* & ſeruari in
Cur. Arch. Neap. refert *Ge-
nuenſ.in prax.c.nc.nu.1.Ill.D.
Reg.Conſtant.Marchio Corleti
in d.commen.titulo de iure fiſci
num.9.fol.3. & D.Ricc.par.2.
dec.176.*

Quod autem diximus de Vicario
Epiſcopi, intelligi etiam de
188 Vicario Capituli ſede vacã-
te, & prælatorum habentium
in eorum diœceſi iuriſdictionẽ
quaſi Epiſcopalem, cum mili-
tet eadem ratio,& praxis,ipſa
ita doceat,teſtatur *Sanch.d.l.
8.diſp.27 n.10.* quem ſequitur
*Bonaci. de legib. d.diſp.1.q.3.
pun.8.§.1.nu.9.*

Idemq; cenſet *Garc.d.p.6.cap.7.
nu.38.* de commiſſione facta
Canonico ſub nomine digni-
189 tatis. Nã licet canonicatus
proprie ſucceſſorem non ha-
beat,cum morte extinguatur,
& pari ratione commiſſio illi
facta ſub nomine dignitatis,
vt tradit *Abb.cit.nu.9.* Nihilo-
minus ex mente Pontificis be-
ne tranſiret ad alium, cui ca-
nonicatus ille collatus fuerit.
vt tradũt *Gut.loc.ci.n.4.Sãch.
n.12.& Bonac.n.14.* Hæc tamẽ
doctrina patitur difficultatẽ,
ſi intelligatur de commiſſione
facta canonico ſimplici, non
habenti aliquam dignitatem,
& particularem locum in Ca-
pitulo,aut titulum ſpecialem.

Secunda quæſtio eſt. An cõmiſ-
ſio facta alicui,vtroque nomi-
ne expreſſo,dignitatis,ſcilicet
190 & perſonæ delegati,cenſea-
tur realis, vel perſonalis,quã-
do ex verbis,& alijs coniectu-
ris, veritas elici non poteſt.

In hac quæſt nonnulla,& proba-
biliter ſcripſerunt Doct.vt eſt
videre apud *Sãch. de matr.l.8.
diſp.27.* Ipſe vero cenſet ſem-
per huiuſmodi cõmiſſionem
191 eſſe perſonalem. tum quia
nomen dignitatis cõtrahitur,
& limitatur à nomine perſo-
næ, tamquam genus à ſpecie;
tum quia, alioquin nomen p-
ſonæ inutiliter, & fruſtra po-
neretur. & ita quoque ſen-
tiunt *Salas d.20.de legib. ſect.
17.nu.24.Gut.de matr.d.cap.
125.Ric.in prax.for.eccl. reſol.
614.Bonac.de legib.diſp.1,q.3.
pun.8.nu.2.& alij.*

Tertia quæſtio eſt. Quid ſi dele-
gatus non obijt, ſed officio,
vel dignitate iam functus eſt,
192 an extinguatur delegatio
perſonalis;realis vero ad ſuc-
ceſſorem tranſeat.

Reſp.ſi commiſſio erit realis, vt-
pote,facta dignitati, tranſibit
ad ſucceſſorem; ſecus ſi fuerit
perſonalis,quia non expirabit
finita eius dignitate,ſed adhuc

Digitized by Google

poterit de illa cognoſcere;ratio eſt,quia in priori caſu,cum ſola dignitas ſpectata ſit, illã ſequitur in quacumque perſona inueniatur; at in poſteriori caſu,cum habita ſit conſideratio ſolius pſonæ,inſtar priuilegij perſonalis,cõmiſſio perſonã ſequitur. ita *glo.in clem. 2. verb. principales, de reſcrip. Abb.& Feli.in d.cap. quoniam Abb.,de off.deleg.*

Hoc autem quod diximus, de pſonali commiſſione non expi-
193 rare ceſſante officio, aut dignitate perſonæ, procedit ẽt, ſi res ſit integra. Quia rem eſſe integram, aut inceptam ne expiret delegatio,vt ſupra dictum eſt,ſpectatur ſolũ,quando delegans obijt, aut dignitatem amiſit,non autem,quãdo delegatus ipſe dignitatem reſignauit,cum ſufficiat,vt tempore impetrationis reſcripti, ſeu datæ, quis ſit in dignitate, ne pereat commiſſio perſonalis ei facta, licet tempore præſentationis reſcripti ea dignitas ceſſarit, *cap.tu autem 22.diſt.*nam per cõmiſſionem perſonalem factam illi,qui tẽpore impetrationis reſcripti dignitate præditus erat,commiſſio quoad actum delegãdi fuit conſumata eo tẽpore impetrationis, ſeu conceſſionis, ideo nõ eſt vitianda, quamuis perueniat ad caſum,à quo nõ poterit inchoare. ita *glo.in cap. ſtatutum,de reſcript.in 6. Pari.de reſ.l.1.q.xi.n.14.Sanch. diſp.27.nu.25. Bonaci.de legib. cit.loc. & D.Ricc.in prax.fori eccl. reſol.614.* & facit ad hoc declaratio Sacræ Congregat. quam refert *Garc.de benef.p.9. c.2.num.351.*quæ ſic ait: *An is, qui tempore commiſſionis reperiebatur in dignitate, & deſignatus inter iudices Synodales, ſi eam reſignauerit, poſſit de eadem cauſa cognoſcere,vel potius is,qui dignitatem obtinuit, vel*
194 *neuter. Congr.cenſuit die 21. Maij 1587. etiam ſi eam reſignaſſet,poſſe,quia ſufficit ab initio fuiſſe capacem, non autem reſignatarium.*

Limitatur id, quod dictum eſt de perſonali commiſsione non
195 expirare ceſsante officio,vel dignitate perſonę. niſi delegati perſona ſit officio,vel dignitate priuata in pęnam delicti, per *tex.in l.Caſſius,& ſeq. ff.de Senator.ita Bal.in l.generaliter n.7.C.de epi.& cler.Dec.& Felin.in d.cap.quoniam abbas, & Bonaci.de legib.diſp.1.q.3.pu.8 §.1.nu.13.*

Limitatur quoque, niſi ille delegatus depoſita dignitate ad
196 ſtatum incompatibilem trãſijſſet, ita vt eſſet factus incapax illius eccleſiaſticæ iuriſdictionis. ita *Bal.in l.prædia nu. 4.C.de fideic.Pari.d.q.xi.nu.15.*

&

*& alij apud Bonaci.nu.*13.

Quarta,& vltima quæſtio eſt. An
commiſſiones diſpendandi in
matrimonii impedimentis,vel
197 literæ in forma, dignum,quæ
ſolent committi Vicario generali diœceſis, eo reuocato,
tranſeant ad ſucceſſorem, vel
ab ipſo met expediri poſſint.

Reſp. ſi commiſſio fuerit in forma ordinaria dicendo:Vicario
Arianen.diœceſis.non poterit
commiſſionem proſequi, poſt
quam deſiit eſſe Vicarius, licet eiuſdem diœceſis eſſet fa-
198 ctus Epiſcopus, quia cum
commiſſio hoc caſu ſit realis,
ideſt, dignitati Vicarij facta;
iſque ad alteram dignitatem,
quæ priorem non continet,
translatus ſit; vel alias deſierit
eſſe Vicarius, ceſſat commiſſio
reſpectu ſuæ perſonæ, & ad
ſucceſſorem in vicariatu tranſibit, ita *Gutier. & alij apud
Bonacin cit n.*12. Si vero commiſſio fuerit perſonalis, poterit de ea cognoſcere ceſſante
Vicariatu, quia ſatis eſt adfuiſſe vicariatum tempore commiſſionis factæ à Pontifice, vt
diximus ſupra n. 193. & tenet
Anchar. n. 4. *Imol. n.* 11, *in
clem.* 2. *de reſcrip.& Sanch.d l.*
8.*diſp.*27.*n.*31.qui hoc limitat
dupliciter, iuxta relata in fine
præced.quæſt.

Sed quid,ſi Vicario Epiſcopi ſuccedat Vicarius capituli ſede
vac.an poſſit ipſe Vicarius ca-
199 pituli eā diſpēſationem exequi, & cognoſcere de quauis
ſimili delegatione.

Affirmant *Salas d.*20. *de legib.
ſect.*17.*n.*124. *& Sanch. n.*32.
ex eo,quia forma committendi nō eſt vicario Epiſcopi, ſed
Vicario generali diœceſis: at
ſede vacante vicarius generalis diœceſis, eſt vicarius capituli.imò *n.*33.*idem Sanch.*cenſet vicarium capituli poſſe de
prædictis cognoſcere, quãuis
200 cōmiſſio ſit directa vicario
generali Epiſcopi. & ducitur
ex eo, quod capitulum non
ſuccedat Vicario Epiſcopi,ſed
ipſimet Epiſcopo; at vicarius
capituli ſuccedit in dignitate
Vicarii Epiſcopi.

Nihilominus contrarium tenendum eſſe, firmat *Garcia de beneſ.par.*6.*c.*2.*n.*44. *& ſequitur
Bonacin. de legib. diſp.* 1. *q.*3.
*pun.*8.§.1.*n.*7.attento ſtilo curiæ,& cancellariæ,quæ vacante ſede Epiſcopali non dirigit
literas in forma,Dignum, nec
diſpenſationes,vicario capituli, quia nō confidit de illo, ſed
Epiſcopo viciniori,ſeu eius vicario, de quo ſtilo teſtatur
Hier. Paulus in pract. Cancellar.in princip.verſ.circa qualitatem perſonarum. Cum ergo
curia, & cancellaria nolit cōmittere vicario capituli ſede
vacante, aperte conſtat, ſub
no-

nomine vicarii abſolute pro-
lati in literis, quæ vicario v.g.
Arianen. diriguntur, intellige-
re Vicarium Epiſcopi, non ca-
pituli, & adhoc aſſert deciſ. ro-
tæ n.46. & in facti contingētia
ſecundum hanc ſententiam
fuit reſolutū in Cur. Arc. neap.
vt teſtatur *Ricc. p.1. deciſ.44.*

Quid autem dicendum ſit ſi duo
vicarij ſint vicarii generales
201 epiſcopi, & delegatio ſit ſim
pliciter, cui ipſorum cēſeatur
facta commiſſio.

Reſp. ſi ex prædictis alter ſit prin
cipaliter, tunc illi ſoli cenſetur
facta commiſſio, *clem.2 de re-
ſcrip. & ibi, etiam glo. verbo
principalis*.

Si vero vterq; eſſet æque princi-
palis, & nullus, eorū deſigna-
retur in reſcripto quiuis po-
terit eligi, ſi reſcriptū ſit gra-
tioſum, ſecundum *Sanch. n.37.
& alios apud Bonacin. n.11.* ſi
autem ſit contentioſum, tunc
diſſentiunt doctores, nam
*gloſ. in d.c. quoniam abb. de off.
deleg. verbo ſubſtitutum*, putat
illum eſſe iudicem, quem actor
elegerit. Sed *Beroius ibidem n.*
77. dicit, ambos eſſe simul iu-
dices, & neutrum ſeorſum.

Alij tamen, quorum opinionem
frequentiſſimam eſſe teſtatur
Sanch. dicta diſp. 27. n.37. exi-
ſtimant neutrum cum effectu
eſſe iudicem, donec Princeps
declaret, de quo intellexerit,
sicuti dicitur quando nomina-
tur tutor incertus, *l. duo ſunt
titij ff. de teſtamen. tutela. ita
hoſt. Io. And. Abb. Card. &
Imola in dicto c. quoniā abbas.
Bonacina, vero, in tract. de legi-
bus diſp.1. q.3. pun. 8. §.1. n.8.*
cenſet quemlibet eligi poſ-
ſe, conſentientibus partibus.
202 quia quilibet habet ęqualem
auctoritatem, nec vlli ſit iniu-
ria: diſſentientibus vero parti-
bus expectanda eſt à Principe
declaratio.

Hinc deducitur, quod ſemel præ-
ſentatum reſcriptum v.g. di-
ſpēſationis, vel commiſſionis,
quod non agitatur inter par-
203 tes alterutri ex vicariis ge-
neralibus, ęque principalibus,
vt illud exequatur, non poſſet
alter Vicarius generalis æque
principalis adiri, nam in literis
gratiarum executoris præ-
uenitur iuriſdictio per ſolam
præſentationem reſcripti cum
animo procedendi, ſecundum
*Anton. in c. licet vndique n.13.
de offic. deleg.* & sic *glo. in dicto
c. quoniam abbas*, ait eſſe iudi-
cem, cui primo fuerint literæ
præſentatæ, atque vbi iudiciū
ſemel ceptū eſt, ibi debet ter-
minari, *l. vbi ceptum ff. de iudi-
cijs*.

Sed quid si ille, qui præoccupa-
uit ex pluribus delegatis inſo-
204 lidū, infirmitate, vel alia iuſta
cauſa cōtingeret impediri, vel
ma-

Digitized by Google

malitioſe non procedere, an poſſit alter iudex procedere. *Genuen.in prax.c.85.nu.2*. poſſe cenſet, iuxta tex. in *cap.cum plures,de off.deleg.in 6.& Rot. Rom.* vt idem teſtatur iudicauit, iuſtam cauſam impedimẽti, quando alter, qui preoccupauit eſt abſens, vel non procedit, vel lente, & per *D.Ricc. in prax.var.reſol.296.* Dicunt etiam *Anchar. & Butr.in d.c.*
205 *cũ plures*, quod poſset alter iudex procedere ſi cõſenſerit primus iudex, & concurreret expreſſus conſenſus partium.

Sed dubitatur. Si Vicarius generalis Epiſcopi, vti delegatus Apoſtolicus ſemel pronunciauerit reſcriptum eſse ſubrep-
206 titium, & ſic virtute illius nõ poſse amplius diſpẽſari in matrimonij impedimento. an poſſit pdictam ſuã ſententiã retractare, ſi ſe deceptũ inuenerit.

Reſp. negatiue, ſed adeundus erit Summus Pontifex, qui delegauit. nam cum ſit iudex delegatus, & functus ſit officio ſuo, caret deinceps iuriſdictione. illa namq; ſententia, eſt diffinitiua, cum decidat totam cauſã ſibi commiſsam. Quippe iudex delegatus, vbi ſemel iudicauit,
207 licet inutiliter, ac inualide, non poteſt iterum iudicare, prout poſset facere Ordinarius, qui iure proprio iudicat, ſecundum *DD. in l.iudex poſtea quam ff.de re iud.& in l.ſi vt proponis C.quemad.& quan. iudex, Vat.de null.tit.cora quo n.1; Gut.q.pract.l.3.q.48.nu.16.& alios apud Ricc.p.2. dec.132.* & licet delegatus quicumque ſit, qui contra formam mandati iudicauit, poſſit
208 iterum iudicare, nec per id iudicium eſset conſumata delegata iuriſdictio, vt probat *Gut.d.q.48.nu.27.* tamen neutra ratio concurrit in caſu noſtro, quia nec Vicarius delegatus iudicauit inualidè, nec cõtra mandati formam. Si vero pronunciauerit legitimam eſſe diſpenſationem, & poſtea inueniat ſe deceptum, vel er-
209 raſse, ſiue inito, vel non inito matrim. virtute illius diſpenſationis non poterit, vti delegatus, cauſam iterum aſſumere, cum iam delegati functus ſit officio, ſed poterit in quantum Ordinarius cognoſcere de ipſo matrimonio inito, vel contrahendo, validum ſit, vel ne; vel an poſsit contrahi, ſicuti poſset cognoſcere de quouis alio matrimonio. ita *Sanch.d.diſp.27.n.39.*

Huius occaſione dubitatur, an ſententia diffinitiua, adhuc nõ publicata, reuocari poſſit. (cũ notiſſimi iuris ſit, ſententiam diffinitiuam non poſse reuocari per iudicem, qui eam tulit, vt patet ex *tex.in l.poſt ſententiam*

*tentiam,C.de ſent. & interl.& per DD.communiter in l.quod iuſſit ff.de re iud.& c.*1.*eod.tit. in* 6.Quamuis aliter ſit in ſententia interlocutoria, vt poſt alios notat *D.Ric.p.*2.*dec.*272)

Et reuocari poſse, fuit reſolutũ in Cur.Arch.Neap. vt fatetur idem *Ric.loc.ci.& ſcribit Affl. dec.*58.*nu.*9.

An autem, idem dicendum ſit de diſpenſationibus, quæ confeſ-
210 ſori expediendæ committuntur in foro cõſcientiæ, per ſacræ pœnitentiariæ, reſcriptum.

*Nauar.lib.*1.*conſ.tit. de off.deleg. conſ.*8. *quem ſequitur Genuen. in prax.c.*21.*num.*9.exiſtimat, non poſse pœnitentem, vbi ſemel literas certo confeſsario præſentauit illum eligens, vt exequatur diſpenſationem, alterum eligere, eo dimiſſo, etiã de conſenſu prioris commiſſarij.

Communiter vero DD., quibus accedunt *Gut. de matr.c.*125. *nu.*18.*Reginal.lib.*13.*nu.*214. *Salas de legib. diſt.*20. *ſect.*17. *nu* 121.*Sanch.d.diſp.*27.*nu.*40 *& D.Ric. dec.*34.*p.*4. docent, non ſolum, vbi ſemel literas præſentauit alicui cõfeſsario,
211 ſed etiam poſtquã fuit ab eo pronunciatum diſpenſationẽ eſse ſubreptitiam, poſse impetrantem alium confeſſarium adire, qui forte ſit in ea opinione, vt valeat reſcriptum.
212 ac poſſe eumdem confeſsarium melius re inſpecta diſpẽſationem illam mutata ſentẽtia, exequi, licet ſi ſemel diſpẽſauit non poſſit recantare palinodiam, ſicut quando ſemel
213 abſoluit, aut cõmutauit votum. Et mouentur ex eo, quia cum ea commiſſio ſit facta in foro cõſcientiæ, ſequitur eiuſdem fori naturã, quę eſt vt pœnitens nõ aſtringatur acquieſcere ſententiæ vnius confeſſarij, ſed ꝙ poſſit adire alium; atque poſsit idem confeſsarius ſententiam mutare. Sapientis enim eſt mutare conſilium, ex iuſta cauſa.

Sed quid dicendum ſit, vbi Ordinarius, cui fuere directæ literæ
214 principales in forma, dignũ, infra triginta dies non conferat beneficium impetrãti, ſub prætextu, ꝙ non ſit idoneus; vel literæ ſint ſubreptitiæ, & ita declarat, poſſit ne recurri ad ſecundum executorem vigore Bullę executoriæ, quę dicitur rigoroſa, vt eum examinet, & conſtando eum eſse idoneum, aut literas iuſtificatas, illi beneficium conferat, vigore bullæ prædictæ.

Et in hoc dicendum eſt, cum *Garc.de benef.p.*6.*c.*2. *num.* 61. nõ poſse. Quia iuriſdictio data ſecundo executori, ſeu ſecunda delegatio in terminis dicta-

dictarum literarum executoriarũ eſt conditionalis. Si primus executor fuerit in mora, de qua negligentia debet conſtare ſecũdo, priuſquam procedat, vt per *D.Ricc.in prax. aur.var.reſol.296.* & ſic iuriſdictio data ſecundo, ſi primus
215 infra triginta dies non contulerit, cenſetur data, vbi primus negligens fuerit, vel per eum ſteterit, quominus executioni literæ demandẽtur. Et ſic ſi primus denegat executionem, ſub prætextu ſubreptionis literarum; vel quod nõ eſt idoneus, ſi parum ſe grauatum ſentit ex tali ſententia, debet appellare; non autem recurrere ad ſecundum executorem, cuius iuriſdictio expirauerat. & ita pluries fuiſſe reſolutum in Rot. refert idem *Garc.loc.cit. Qui nu.7*. agit ad
216 quem ſit appellandum, & recurrẽdum, in caſu prædicto, ad Papam, an ad Metropolitanum.

An aũt Ordinarius primus executor poſſit demãdare dictas literas in forma, Dignum. exe-
217 cutioni, & conferre lapſo termino 30. dierum, poſtquã ei pſentatæ fuere, & ſic re integra moram purgare; an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum executorem deuoluatur iſta poteſtas, vt primus ſi velit, non poſſit iam parere mandato, & procedere ad literarum executionem, etiam parte volente.

In hoc *Innoc. in cap. propoſuit, de conceſſ. præb.* quem multi ſequuntur cenſet, nõ poſſe morã purgare maximè, qñ executor lapſo termino pronunciaſſet, ſe ſolum exequi debere, vt dicit *Anto. Cuccus inſt. maior. l.1. tit.7 nu.25.*

Alij vero contrarium exiſtimãt, quia non dicitur in executorẽ deuoluta poteſtas, quin primus parere poſſit. ita *Compoſtel. in cap. ſi capite, de reſcrip. quem refert Garc. nu.90. & ibi Arch. & Franc.* qui id bene pbat, & ait, pcedere, vbi executor non proceſſit ad vlteriora, ideſt, re integra, alias ſecus; puta, ſi pronunciaſſet ſe ſolum debere exequi, aut inhibuiſſet, tũc procedere opin. Innoc. ex quo tunc in totum reuocatur poteſtas de manibus primi.

Sed vtrum, data in veritate negligentia primi executoris, ſe-
218 cundus, cui de ea non conſtat, procedat: An valeat eius executio, & proceſſus.

Et dicendum eſt, non valere ſi procedat, quia executor deputatus in defectum primi negligentis, non poteſt exequi gratiam, & dare titulum, collationem, & poſſeſsionẽ impetranti, nisi prius notificauerit

N pri-

primo Ordinario, & aſsignauerit ei competentem terminum ad exequendum, & eum citauerit, & audiuerit, & ſi ipſe primus executor aliquas rationabiles cauſas alleget, ob quas gratiam exequi non potuit, differtur executio, & tenetur eum audire, & ſuperſedere in exequutione. & ita conſuluit *D. Ricc. in prax. aur. var. reſol. 296. & notant Feli. in cap. fi. de præſump. Abb. in cap. accipimus, de ætat. & qual. Staphil. in tract. de liter grat. in 4. form. mand. de prohib. a n. 1. fol. 59.* & hanc partem veriorem exiſtimat *Garc. d. p. 6. c. 2. nu. 95.* Quamuis dicat non requiri, vt ſecundus exequutor requirat primũ, nec aſsignet ei terminum ad exequendum; ſed ſufficere, quod ex actis, quæ tranſmitti mandabit, cõſtet de præſentatione literarum, & requiſitione facta per partem, & executio non appareat facta.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. III.

De Priuilegio percipiendi decimas.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit decima, & an ſit res ſpirit. vel temp.*

2 *Decimæ, aut prædiales ſunt, aut perſonales, aut miſtæ.*

4 *Quo iure decimæ ſolui debeãt.*

6 *Ad quos Clericos, ſeu perſonas Eccleſiaſticas decimæ pertineant, & debeantur.*

13 *An Parochus poſſit denegare ſacramenta non ſoluenti decimas.*

14 *Et an priuare Eccleſiaſtica ſepoltura, ob decimas nõ ſolutas.*

15 *Et an hoc ius decimarum poſſit competere laicis.*

16 *Qui teneantur ad ſolutionem decimarũ, & nu. 26. cum ſeq. An Parocho non diſtribuenti candelas in die Purificationis poſſint denegari decimæ.*

17 *Si dominus prędij alteri illud locauit: an tunc dñs, vel colonus teneatur ſoluere decimas*

20 *Cui Eccleſiæ, Colonus debeat decimas Eccleſiæ prædiali, vel Parochiali.*

21 *Si aliquis poſſideret prædia extra territorium ſuę Parochia*

chiæ, an de fructibus, quos ex illis perciperet, teneatur ad ſoluendas decimas proprio Parocho.

22 *Decimæ non ſunt ſoluendæ ex fructibus, qui colligi potuiſſent, ſi dominus agrum coluiſſet.*

23 *Si dominus vendit prædium, ex cuius fructibus decimę nō fuerunt ſolutæ per aliquos annos, an decimæ præteritæ, & non ſolutæ ſolui debeant a nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debentur.*

26 *An Clerici, & Eccleſiaſtici teneantur ad prædiales decimas ſoluendas, vſque ad nu. 33.*

34 *Quid de Monaſterijs.*

36 *Et an Eremitæ, & Tertiarij S.Franciſci, & S.Dominici.*

40 *Quando prædia vnius Parochiæ ſita ſunt intra terminos alterius Parochiæ, an tunc Parochus, cuius eſt prędium, teneatur ſoluere decimas illi Eccleſiæ, in cuius territorio ſitum eſt prædiū.*

43 *Decimæ perſonales cui, & a quibus debeantur.*

46 *Et an clerici ad eas teneantur.*

47 *Ex quibus rebus decimæ perſonales prædiales, & miſtæ ſoluendæ ſint.*

49 *Quando ſoluantur, & cui decimæ de Agnis, & vitulis.*

50 *An de noualibus, ideſt, de agro nouiter ad culturam redactum, ſoluenda ſit decima.*

Decima, an debeatur ſuper corporibus feudalibus.

51 *Decimæ ſoluendę ſunt integræ, & ſine diminutione.*

52 *An deducantur expenſæ, vel alia debita.*

53 *An Parochus poſſit prohibere, ne fructus ab agris auferantur, niſi prius ſoluta decima.*

54 *An expenſæ deducantur, ſi decima ſolueretur ex negotiatione.*

55 *Quo tempore ſint ſoluendæ decimæ: & vtrum ſint deferendę ad certum locum.*

57 *Quando quis dicatur eſſe in mora, non ſoluendo decimas.*

58 *Coram quo iudice petenda ſit decima.*

60 *Coram quo iudice conueniendus ſit laicus conductor decimarum.*

TErtium clericorum Priuilegium eſt ius percipiēdi decimas, quarū nomine intelligitur quota bonorum debita Eccleſiæ miniſtris, in ipſorum ſubſidium, & ſuſtentationem: ſicut .n.
1 Miniſtri Eccleſiæ nobis ſpiritualia præbent, & pro nobis præſtant laborem, operam, & induſtriam, ita par eſt, vt nos ipſis corporalia conferamus, qui-

Digitized by Google

quibus ſuſtentari poſſint. ſic *Alexan. Moneta, de decim. c.2. Azo.p.1.lib.7.c.34.quæſit.1. & alij DD.*

2 Vtrum vero decima ſit res ſpiritualis, vel temporalis?

Dico, ꝙ decima dupliciter conſiderari poteſt. Primo, quatenus dicit ius exigendi fructus. Secundo, quatenus dicit fructus ipſos, qui ſoluuntur in ſubſidium Miniſtrorum Eccleſiæ. Si igitur decima conſideretur primo modo, eſt res ſpiritualis, quia Miniſtris Eccleſiæ competit ius exigendi fructus ob miniſterium rerum ſpiritualium, iuxta illud. 1. *Cor. Qui ſpiritualia ſeminant, temporalia metunt.* Si vero conſideretur ſecũdo modo, eſt res temporalis; conſtat enim fructus, rem temporalem eſſe. ita *DD. communiter.*

3 Decimæ autem ſunt in triplici differentia, aut enim prædiales ſunt, aut perſonales, aut miſtæ.

Prædialis, ſeu realis eſt decima pars fructuum, qui percipiuntur ex prædijs; vt eſt frumentum, vinum, oleum, & alij fructus ex terra, & arboribus ꝓuenientes.

Perſonalis eſt decima pars fructuum, qui proueniunt ex acquiſitis ex induſtria, artificio, & opera perſonæ; vt ex ſtipendijs, lucris, mercatura, militia, venatione, & ſimilibus iuſte acquiſitis.

Miſtæ ſunt, quæ partim ex hominis induſtria, & partim ex prædijs proueniunt, vt ſunt fetus animalium, qui partim ex paſcuis, partim ex animalibus proueniunt, interueniente hominis induſtria in illis alendis, & cuſtodiendis; vt per *Hoſtie. in ſum. de decim. §.1. & ſequuntur Silu. ver. decima nu.1. Moneta de deci. c.3. Larata in opuſ. de iur. paroc. tit. de decim. Vgol. de off. epiſ. c.9. §.2. nu.3. Molfe. in ſum. p.1. tract.6. c.4. num.29. Illuſtriſ. D. Reg. Tapia March. Belmont. lib.1. de iur. regn. pag. 69. & alij apud Marti. Bonaci. de præcep. diſp. vlt. q.5. pu.2.*

His poſitis. quam breuiſſime diſcutiemus de infraſcriptis, videlicet.

Quo iure decimæ ſolui debeant, num.4.

Ad quos clericos decimæ pertineant, nu.6.

Qui teneantur ad decimarum ſolutionem, nu.16.

Ex quibus rebus decimæ perſonales, prædiales, & miſtæ ſolui debeant, nu.45.

Quomodo ſoluẽdæ ſint decimę, num.51.

Coram quo Iudice petenda ſit decima, & cauſa decimarum, agenda, num.58.

PRI-

PRIMA DVBITATIO.

4 QVo iure decimæ ſolui debeant, ex præcepto diuino, an eccleſiaſtico.

Canoniſtæ fere omnes contendunt, eſſe ſoluendas de iure diuino, quod aliqui etiam naturale appellant; inter ipſos vero duę ſũt opiniones. Quorumdam aſſerentium, præceptum ſoluendi decimas ſimpliciter eſſe de iure diuino, tam quoad decimas perſonales, quam quoad prædiales. ita *Innoc. in rubr. de decim. quem ſequuntur glo. in c. 1. de decim. in 6. & Archid. in cap. decimæ, 19. q. 1. & alij*, quorum doctrinam communiter eſſe receptam teſtatur *Tyndar. in tract. de decim. q. 2. nu. 36. ſed Rebuff. in tract. de decim. q. 1. nu. 9.* declarat non eſſe de iure diuino naturali, ſed de iure diuino poſitiuo, dictante ratione naturali. & mouetur per *tex. in cap. parochianos, & cap. tua nobis, de decim. & cap. cum non ſit, 16. q. 1. cum ſimil. & late per Couar. lib. 1. var. reſol. c. 8.*

Aliorum autem opinio eſt, Præceptum ſoluendi decimas prædiales eſſe de iure diuino: ſoluendi vero perſonales, eſſe tãtum eccleſiaſticum. ita *Hoſt. in ſum. tit. de decim. Felin. in cap. cauſam, de præſcrip.* Qui duci videtur ex eo, quia prædiales decimæ erant pręceptę de iure diuino legis veteris, non autem perſonales.

Verior tamen ſententia eſt, aliorum Doct. quibus accedunt
5 *Thom. Zerol. in prax. epiſ. verb. decimæ, Leſſ. de iuſt. lib. 2. c. 39. dub. 1. Suar. 1. to. de relig. lib. 1. c. 10. nu. 3. Molf. in ſumm. pa. 1. tract. 6. c. 4. nu. 22. Malder. de iuſt. & relig. tract. 10. tit. de decim. dub. 2. §. contraria, Moneta de decim. c. 1. n. 28. & Barboſa de off. & pot. epiſ. p. 1. tit. 1. c. 6. n. 25.* eſſe præceptum diuinum de ijs ſoluendis, quoad ſuſtentationem miniſtrorum; ſed quoad determinationem quotæ ſoluendæ eſſe pręceptũ Eccleſiæ. Nam nullum extat præceptum diuinum in lege Euangelica de hac fructuum quantitate ſoluenda: ſed ſolũ dicitur, congruam ſuſtentationem deberi miniſtris rerũ ſpiritualiũ; vt habetur *Matth. c. 10.* an autem decima, vel vigeſima pars danda ſit, non habetur.

SECVNDA DVBITATIO.

6 AD quos clericos, ſeu perſonas eccleſiaſticas decimæ pertineant, & debeantur.

Pro ſolutione dico primo, Quod ex prima Eccleſiæ ordinatione, decimæ debentur clero ad ipſius ſuſtentationem, & mi-

niſte-

Digitized by Google

niſterium diuini cultus,facta vero diuiſione diœceſum,decimæ vniuſcuiuſq; diœceſis pertinere ad clerum illius diœceſis,licet præcipua eorum adminiſtratio eſſet Epiſcopo commiſſa, vt cum debita proportione eas diſtribueret. Poſtquam vero diœceſes in parochias fuerunt diuiſæ,decimę vniuſcuiuſq; Parochiæ ad clerum in illa parochia ex officio miniſtrantem diuina, per ſe loquendo,pertinēt,illisq; reddendæ ſunt, & non ſoli parocho, quamuis regulariter per illum diſtribuantur,in quo cōſuetudo,vel ordinationes Epiſcoporum ſeruādæ ſunt, vt la per *Suar.d.l.1.c.28.a nu.4. & per Leſſ.d.c.39.d.lib.4.& alios.*
Aduertendum tamen eſt cum *Suar.nu.8.* Quod licet diœce-
7 ceſes fuerint ita ſemper diſtinctę,vt clerus illius diœceſis,ſolum Epiſcopum, & inferiores comprehenderent;tamen Parochiæ nunquam ita intelligi debent diuiſæ, vt vnaquæque comprehēdat ſolū parochum, & inferiores clericos; nam ēt Epiſcopus totius diœceſis ad clerum vniuſcuiuſq; parochiæ aliquo modo pertinet,tanquā principalis illius populi gubernator,& miniſter in ſpiritualibus, & ſuo modo etiam proximus. Vnde decimæ parochiales non pertinēt ad ſo-
8 lum parochum per ſe, & iure ordinario, quia etiam ad Epiſcopum diœceſis cum proportione pertinēt,quo ſenſu comprehenditur ſub clero cuiuſlibet parochiæ; cum proportione autē dicitur ad Epiſcopum, etiam decimas pertinere; quia inter clericos parochiæ cum proportione ſunt diuidēdæ,& inter eos computatur prælatus, ad quem pars decimarum ſpectat.vt docent *Abul.q.176.in c.23. Matth.& Abb.in c. cū cōtingat,de decim.* vbi dicit quartam partem de-
9 cimarum ad Epiſcopum pertinere; Epiſcopus enim in ſua quarta decimarum fundatus eſt de iure communi, & expreſse declaratum extat *in cap.conquerente,de off.ord.* vbi inter epiſcopalia iura ponitur quarta decimationum, *D.Ric. in pra.aur.var.reſol.227.Tyndar.in d tract.de decim. nu.71. & alij apud Monet.c.7.nu.14.*
Dico ſecundo, quod debentur decimæ, etiam aliis miniſtris altaris, qui ex titulo alicuius
10 beneficij ex decimis inſtituti, tenentur ex officio altari, vel choro inſeruire; cum decimæ non ſint inſtitutæ,propter ſolum miniſterium curandi animas,ſeu miniſtrādi illis Sacramēta, ſed ſimpliciter propter miniſterium diuini cultus, *cap.ex parte 2.de decim.*vnde

Ec-

Eccleſiarum cathedralium Capitulis,& eorum membris; ſeu clericis præbendatis, vt sũt Canonici,Dignitates,&c. debẽtur decimæ ſuæ Eccleſiæ, eo modo, & ꝓportione,quo applicatæ fuere eorum mẽſis, vel benefi. ijs. ita *Suar.d.li.*1. *c.*28.*nu.*12. *& c.*29.*num.*3.*& alij.*

Et idem cum proportione dicendum eſt de eccleſijs collegia-
11 tis, ex eccleſiaſticis decimis legitime fundatis. ac tandem de omnibus clericis,qui titulo cuiuſcumque beneficij eccleſiaſtici proprie dicti,recipiunt fructus decimarum,vel aliquã eorum partem; cũ omnes iſti, proprio iure ſpirituali ad ſe pertinente, decimas recipiũt. vt latiſſime per *Suar. d. c.* 29. *nu.*3.

An autem clerici, & beneficiati, de quibus hactenus loquuti ſu
12 mus, poſſint decimas percipere,eiſque debeantur,ſi diuites fuerint,aut malæ vitæ.

Reſp.affirmatiue,vt habetur in *cap.decimæ,vbi gloſ.* 16.*q.*1.*& & cap.Epiſcopus* 16.*q.*6.*& cap. tua nobis,vbi glo.de decim.* nã eorũ diuitiæ nõ obſtant, quominus eis decimæ debeantur, aut iuſte illas percipiant,ſi miniſtrant, nec decimæ dantur propter bonitatem vitæ, ſed propter ſeruitium; & ideo ſi clerici prædicti miniſtrant, vt debent, eorum malitia alios non liberat à debito decimarum,ita *Rebuff. de decimis q.* 7. *num.* 14. *Suar. d.c.*29. *num.*5. *Moneta in d. c.* 7. *num.* 32. *&* 38.*& poſt alios,Bonac.de Præceptis diſp.vlt. q.*5.*pun.* 3.*n.*15.

Ex quibus ſequitur, quod communiter traditur: Clericos ſimplices, nullum Eccleſiaſticum beneficium habentes, nõ habere ius proprium ad recipiendas decimas,nec illis propriè deberi, nam ius decimarum non ſequitur ipſo facto ex vi characteris, ſeu clericatus, nec ex ui ſolius clericatus obligatur quis ad miniſtrandum populo Chriſtiano in ſpiritualibus, ideo nec ſtatim acquirit ius ad decimas, nec populus eſt eis decimarum debitor. ita *Suar.d.cap.*29.*nu.*6.*& D.Ric.in d.prax.var.reſol.*190.

Sed quæritur,huius occaſione, an Parochus,cui ſoluendæ sũt
13 decimæ, poſſit negare ſacramenta ijs,qui nolunt ſoluere decimas.

Et quod poſſit denegare ſacramenta ijs, qui ſunt renitentes ad ſoluendas decimas,vel primitias,&c.niſi iuſtam non ſoluendi cauſam habeant. tradunt poſt *D.Tho.*2.2.*Reginal. in prax.fori pœnit.lib.*19.*n.*102 *Suar.de relig.lib.*1.*c.*25. *Molf. tract.de benef.tom.*1.*c.*4.*nu.*53. *& alij apud Bonaci. de ſacram. diſp.*

Digitized by Google

*diſp.5.q.7.pun.4.§.2.nu.20.& de præcept.diſp.vlt q.5.pun.3. num.2.*quia eſſent in p.m., & ſic minime diſpoſiti ad digne ſuſcipienda Sacramenta; & ſi ſi peccatum eſſet notorium, poſſet illis notorie denegare Sacramenta; ſi ſit occultum, & ei confiteantur, non debet illos abſoluere, donec decimas ſoluant. vt per *Reginal. & Bonaci.loc.cit.*

Nihilominus contrarium fuiſſe deciſum in Cur.Arch.Neap. teſtatur *D.Ric.deciſ.*195.*nu.9. p.4.* cuius ſententiã vti equiorem ſequitur *Nouar.cõcl.vnica,de de decim.* cum per alia media poſſit parochus filianos cogere ad ſolutionem demarum,vt per *D.Ricc.ead.p.4. dec.*380.

Nec poſſet parochus priuare filianum eccleſiaſtica ſepultura
14 ob decimas non ſolutas; hoc enim ius competit ſuperiori, & iudici in foro externo. vt per *Bonaci.cit.loc.*

An autem, & quando laicis poſſit competere ius percipiendi
15 decimas,& quis poſſit hoc ipſis concedere.vide tradita per *Couar.lib.1.var.reſol.c.17.Leſ. lib.2.c.39.dub.* nu.19. *Suar. 1.tom.de relig.lib.1 c.25. Monet.de decim.c.5.a num.57. & alios Scrib.*

TERTIA DVBITATIO.

16 QVi teneantur ad decimarum ſolutionem.

Pro ſolutione dico primo, omnes, qui titulo non ſpirituali habent prædia, alicui Eccleſiæ ſubiecta, teneri decimas prædiales ſoluere illi Eccleſiæ, cui prædia illa ſubiacent; niſi alteri Eccleſiæ ſolui debeant ex conſuetudine, quæ in hac re maxime ſpectãda eſt,vt habetur *in cap. Apoſtolicæ de decim.* vnde omnes laici,etiam iudęi, pagani, & hæretici prædictas decimas ſoluere tenẽtur, quia eſt onus reale. vt habetur in *cap.de terris,de decim.& ibi per DD.& docent Mone. de decim. c.5.num.26.& 36.Leſſ.de iuſt. lib.2.c 39.dub.5.nu.22. D.Ric. in prax.for.eccl. reſol.517.n.6. & p.4.dec.*380.*Molf.d.tract.6 c.4.nu.37.& alij.*

Nec ideo poſſet denegari decima Parocho, ex eo, quia non diſtribuit candelas benedictas in die Purificationis B. M. V. vt probat *D.Ric.cit.reſol.*517.

17 Sed quid, ſi dominus prædij,alteri illud locauit;an tunc dominus, vel colonus teneatur ſoluere decimas.

Diſtinctione vtendum eſt pro ſolutione. Nam aut dominus locando prædium,quamdam ſocietatem contraxit, ita ut recipiat aliquotam partem fructuum,

ctuum, & tūc vterque tenebitur pro parte ſua, & ſic procedit tex. *in c. tua nobis, vbi glo.verſ.ſic,& dominus, & ibi abbas n.*14.*de decimis.* Aut dominus conducit colonum nūmis, vel ei promittit certas menſuras pro labore, ſiue naſcantur fructus, ſiue non, & tūc dominus tenebitur ſoluere decimas; quia omnes fructus ad eum pertinent: ipſe enim dominus hoc caſu conductor eſſet, & prædium ſuis ſumptibus per alium coleret. ita *abb.cit.n.*14.*per tex.in c.nō eſt,& c.cum non ſit,de decimis.*

Aut dominus locauit prædiū
18 pro certis menſuris, vel certa pecunia, ita vt fructus ſpectēt ad colonum, & conductorem, tunc inquit *abbas*, non tenebitur dominus ex hac penſione aliquid ſoluere; onus enim decimæ eſt onus fructuum, *c.paſtoralis, eod tit.* vnde transferendo omnes fructus in conductorem, videtur tranſtuliſſe cum onere ſuo. immo etiam quodamodo decimas eo caſu ſoluit dominus de penſione, cum pro minori penſione prędium locauerit ratione oneris annexi, vt ibi *abb.*notat. Si vero aliter pactum fuerit inter
19 dominum, & conductorem, illud ſeruandum eſt, *c.*1.*de pactis.* Quod tamen non præiudicabit Eccleſiæ, quin poſſit conuenire fructuum detentorem, vt notat *glo.in d.c.tua nobis*; decima enim tanquā onus reale, ſequitur poſſeſſorem tā predij, quā fructus vt *per glo. cit. Monet.de decimis c.6.n.*44. *Nouar.forenſ.quæſt. lib.*1.*cap.* 21.*& Bonac. de præceptis diſp. vlt.q.*5.*pun.*3.*nu.*8.

Cui, autem, Eccleſiæ colonus de-
20 beat ſoluere decimas, an Eccleſiæ prædiali, vel parochiali. Dico, cum *Alex. Moneta loco cit. n.*42. quod ſi eſt colonus partiarius, ſoluere debet proportione ſuæ Eccleſiæ prædiali, ſi vero colit nummis, ſeu pro certis menſuris ſibi à domino dandis, vt ſupra dictum eſt, & tūc ſoluet Eccleſiæ parochiali perſonalem decimam, tanquam de lucro ſuæ perſonæ. Sed ſi colonus cōducit totum prædiū ſiue nummis, ſiue pro certis menſuris domino ſoluēdis, & tūc debet ſoluere integram decimam ex omnibus fructibus Eccleſiæ prædiali. ita *abb.cit.n.*15. *qui in c. cum non ſint, de decimis, n.* 6. id intelligēdum putat, ſecluſa conſuetudine, quæ in hoc attēdi debet, *Perez in lib.*1. *ordin. Hyſpan. lib.*1.*poſt princip.tit.*5.

Sed quid ſi aliquis poſſideret prę
21 dia extra territorium ſuæ parochiæ: an de fructibus, quos ex illis perciperet; teneatur ad ſoluēdas decimas proprio parocho.

Et affirmandum eſt, iuxta *deciſionem viuij* 63. qui voluit, quod decimæ ſoluendæ veniant, nedum ex fructibus recollectis in territorio; ſed de omnibus alijs, etiam extra territorium perceptis, & preſertim vbicũque extaret cõſuetudo ita ſoluendi *d. c. cum non ſint, de decimis*, & ita iudicaſſe in facti cõtingentia, teſtatur *D. Ricc. in praxi aurea var. reſol.* 90. qui ſic fuiſſe iudicatum refert in anno 1583. per Regium collaterale conſilium.

Non tamen eſſent ſoluendæ decimæ ex fructibus, quos domi-
22 nus percepiſſet ſi agrũ coluiſſet, aut ab eluuione defendiſſet. nam decima ſoluenda eſt ex fructibus collectis, nõ colligendis, vel quod colligi potuiſſent, *Bonac. de præcept. diſp. vlt. q. 5. pun. 3 n. 17.*

Quid autem dicendum ſit ſi Dominus vendit prædium, ex cuius fructibus decimæ non fue-
23 rũt ſolutæ per aliquos annos, an decimæ præteritæ, & non ſolutæ ſolui debeant à nouo emptore predij, ſuper quo decimæ debebantur.

Dico, poſſe Eccleſiam nouum emptorem, & poſſeſſorem ad decimas præteritas, non ſolutas conuenire; ſi quidem decima eſt onus reale, quod rem afficit, & pro tributis realibus tenetur poſſeſſor, etiam pro præteritis, vt notat *glo. in l. imperatores ff. de public. & vectigal.* & ſic ad nouum poſſeſſorem trãſibit cum obligatione ſolutionis decimarum. ita *Archid. in c. ſi quis laicus, n. 4. 16. q. 1. & communiter Canoniſtæ*, quibus accedit *D. Ricc. in d. praxi aurea var. reſol.* 57. Qui in fine eiuſdem reſolut. concludit. quod ſi nouus poſſeſſor erit coactus ad ſoluen-
24 dum, repetet ab eo, qui de præterito percepit fructus. vt *in regul. non eſt in mora, de reg. iuris lib. 6.* & vt concludendo docet *Feder. de ſenis conſ.* 81. *n. 2.* Eccleſiæ datur optio, an conuenire velit illum, qui ha-
25 ctenus fructus percepit, cum fructus ad eum, cum decimarum onere tranſierint, *c. paſtoralis, de decimis*; & ſic reſidet in arbitrio rectoris Eccleſiæ, quẽ nam velit conuenire pro præteritis decimis, nempe ſi ſucceſſorem, vel antiquum dominum. *Franc. marc. deciſ.* 550. *tom. 1. Azor. lib. 7. c. 35. q. 2. p. 1. Nouar. forenſ. quæſt. 21. n. 6. p. 1. Bonacina de præcep. diſp. vlt. q. 5. pun. 3. n. 10. & alij.*

An autem clerici, parochi, & Epiſcopi teneantur ſoluere
26 decimas ex bonis, ex quibus antea ſoluebantur.

Et dicendum eſt teneri, cum Eccleſia non amittat Ius decimę ſibi debitæ, quamuis prædia

ad

27 ad perſonas eccleſiaſticas de-
uoluuntur; cum prædia tran-
ſeant,cũ onere ſuo,ita *D. Th.*
2.2.q.87.art.4.Leſs.lib.2.c. 39.
num.27.Bonac. d.diſp.vlt.q.5.
pun. 3.n.5. & de hac quæſt.ſu-
28 *ſè per Suarez de relig. lib. 1.c.*
17. Vbi etiã diſputat, quid de
Summo Pontifice,in caſu prę-
dicto.

Vnde tenebitur clericus ſoluere
decimam de eo,quod percipit
29 ex patrimonio, ad cuius titu-
lum fuit promotus, tùm quia,
vt dictum eſt, res tranſit cum
onere ſuo;tum etiam,quia ec-
cleſia non debet defraudari re
ſibi debita ob ſuſceptionem
30 ordinis ſacri. ita *Molfeſ. in*
ſum.p.1.tract.6.c.4. nu. 39.D.
Ricc. in praxi fori Eccl. reſol.
605.& par.4.deciſ. 380. nu.4.
& alij.

Non tamen obligatur Epiſco-
pus ad decimas ex prædijs ec-
cleſiaſticis, quæ ſunt de menſa
31 Epiſcopali, & ſunt applicata
in ſtipendium, & ſuſtentatio-
nem propriam, ſicuti etiam,
nec parochus tenetur ex præ-
dijs ſuæ parochiæ applicatis
ad eius ſuſtẽtationem. Quam-
32 uis ſi bona prædicta menſæ
Epiſcopalis,aut parochialis in
alium transferantur per ven-
ditionem, ſubijcerentur deci-
33 mæ. ita *moneta de decimis c. 4.*
num.23.Bonac.n.12.Suar. nu.
20.thom. triuiſ. in deciſ. venet.
deciſ.29.& alij.

34 Sed quid de monaſterijs,an
teneantur ſoluere decimas.

Et dico, teneri de terris, & poſ-
ſeſſionibus ab eis acquiſitis,
vel acquirendis ſoluere deci-
mas parochialibus Eccleſijs,
quibus erant decimales; niſi
35 aliquo priuilegio,conſuetudi-
ne, vel alio titulo fuerint exẽ-
pta. *c. nuper, de decimis. ita*
moneta c.5.n. 10. Molſ. tract.
6.c. 4.num.38.& alij commu-
niter.

36 An autem eremitæ, & alij
laici obſeruantes regulam S.
Franciſci,vel S. Dominici, te-
neantur ſoluere decimas.

37 Reſp.teneri,ſi colũt agros,
vel vineas, vel ſi viuunt in do-
mibus ſuis, etiam ſi ſeruiant
monaſterijs exemptis. ita *Re-*
buf.de decimis q.5. & moneta.
c.5.n. 34. alias ſi viuant in cõ-
muni,& ſtent ſimul in vno lo-
co, & domo, non tenentur
dare decimas de hortis ſuis,
38 qui ſunt in circuitu domus:
39 neq. de animalibus ibidem
paſcentibus,ſeù eorum nutri-
mentis,*c.2.de Eccleſ.edific.Re-*
buff.& monet.cit.loc.

40 Tandem quæritur circa
prædia eccleſiaſtica, ex eo,
quòd dictum eſt, rem tranſire
cum onere ſuo. An Parochus,
cuius prædia ſita ſunt intra
terminos alterius parochiæ,
teneatur ſoluere decimas illi

O 2 eccle-

eccleſiæ,in cuius parochia ſita ſunt prædia.

41 Et in hoc licet varijs modis ſcribant doctores; tamen magis communiter docent teneri ſoluere decimas. vt *per abb. in c.nouum genus, de decimis, Monet c.5.n.6.Bonac.diſp.vlt. q.5.pun.3.n.12.& alios.* Quod intelligitur præciſa conſuetudine in contrarium.

42 Quantum vero tẽporis requiratur,vt vna parochia poſſit Iure conſuetudinis exigere decimas,quæ Iure comuni debentur alteri Parochiæ.

Alij putant ſufficere decennium, alij requirunt ſpatium quatraginta annorum, vt videri poteſt apud *abb.in c.cum ſint homines, de decimis, & Suar. lib. 1.de relig.c. 22.*

43 Dico ſecundo, omnes, qui ſacramenta percipiunt teneri ſoluere decimas perſonales illi eccleſiæ,in qua ea recipiũt, niſi aliter conſuetudine receptum ſit, vt probat *tex. in c. ad apoſtolicæ, de decim.* & tradunt communiter doctores.

44 Quod procedit, quamuis habentes domicilium in parochia nollent,ibi ſumere ſacramenta, cum per eos ſtet ibi non ſumere Sacramenta. *D. Th.2.2.q.87.ar. 3.& ibi Caet. Monet. c. 7. q.2. n. 20.* & poſt alios *Nouar. concl. 1. de decimis.* Vnde ſi quis reciperet Sacramenta in Eccleſijs religioſorum, non debet illis ſoluere

45 decimam, ſed proprio parocho, cui incumbit onus adminiſtrandi Sacramenta,neq.per ipſum ſtat,ne adminiſtret. ita *Feder. de ſenis conſ. 152. & alij.*

46 Vtrum vero clerici teneantur ad decimas perſonales.

Variȩ sũt Doct.opiniones.*Suar. tamen de relig.lib.1.c.17.n.24.* Videtur ſentire nõ teneri ex lucris acquiſitis titulo ſpirituali,& de conſuetudine, nec teneri de alijs lucris, vt per eum.

QVARTA DVBITATIO.

47 EX quibus rebus decimȩ perſonales,prædiales, & miſtæ ſoluendæ ſint.

Dico breuiter, quod ſi ius ſpectemus,decimæ ſoluẽdæ ſunt, ex omnibus rebus, quæ nobis diuino munere proueniunt; vt de fructibus,& quaſi fructibus omnium rerum,quæ quodammodo nobis frugifere sũt vt agrorum,arborum, animalium, domorum elocatarum, molendinorum,piſcinarum, aucupiorum, omniumque negotiorum lucroſorum, et ſic de fæno, quod in faſciculis redigitur, de apibus earumque fructu,cera, & melle,de lacte, de lana,fætu,& alijs,ſi qui sũt,

fructibus animalium, de lapidicinis, item de quouis grano, de palea, de fabis, & alijs leguminibus, de nucibus caſtaneis, & alijs fructibus arborum, de venatione, piſcatione, de vino de lino, canape, & ſic de ſimilibus rebus, vt conſtat *ex c. non eſt, c. ex tranſmiſſa, & c. Paſtoralis, de decimis, vt per plures concluſiones refert moneta, de decimis in c. 4. D. Riccius in praxi aurea var. reſol.* 109. *Borrel. in ſumma deciſ. tit. de decim. Molfeſ. in ſumma tract. 6 cap. 4. part.* 1. *Nouar. forens quæſt. 25. Et concluſ. vnic. de decimis a n.* 15. Tamen in his ſoluendis potius ſpectanda eſt locorum conſuetudo, quam Ius ſcriptum, cum multis in locis, vt tradit *leſſ. d l. 2. c. 39.*
48 *num.* 13. Solum Prædiales ex prædijs ruſticis, & quædã miſtæ in vſu ſint, reliquis conſuetudine, & tacita eccleſiæ condonatione abolitis. Et generaliter, quod in ſoluẽdis decimis, attendenda ſit conſuetudo, docent *Viut to. 1. com. opi. lib. 1. tit. 10. Suar. de relig. to. 1. trac. 2. lib. 1. c. 12. Guttier. prac. lib. 1. q. 19. n. 13. & alij.*

Eſt tamen aduertendũ, quod vbi ſoluuntur decimæ de agnis, &
49 vitulis, dari debent nõ ſtatim ac nati ſunt, ſed quando lacte non indigent materno. *Anna conſ. 65. n. 5. de Franch. deciſ.* 114. *& D. Ricc. in praxi aurea v. ir. reſol.* 252. Qui hoc limitat non habere locum vbi cõſuetudo eſſet in contrarium. Et debẽtur illi eccleſię parochiali, in qua animalia morantur, & paſcũt: vel ſi hyeme paſcãt in vno loco, & æſtate in alio, tunc diuidentur decimæ inter has duas Parochias. ita *D. Ric. d reſol. 252.* & alij quos refert, *nouar. cit. concl. vnica, de decimis.*

An autem de noualibus ſoluenda ſit decima; hoc eſt, an de agro de nouo ad culturam re-
50 dacto, de quo non extat memoria, q aliquando cultus fuerit, vt definitur in *cap. quid per nouale, de verb ſign.*

Dico, ꝙ vbi nullum eſt conceſſum priuilegium, tunc decimę ſolui debent, etiam de noualibus, *c. 2. de decimis in 6. & per Molfeſ. d. tract. 6. c. 4. nu. 34. & Bonac. de leg. diſp. vlt. q. 5. pu. 2. num.* 3. ſecus vero, vbi eſt cõceſſum Priuilegium, vt eſt cõceſſum religioſis, qui Priuilegio in Iure ſcripto exẽpti sũt à ſolutione decimarum de noualibus, quæ proprijs manibus, ſeu ſumptibus excolunt, *c. ex parte 1. de decimis, & per Monet. de decim. d. c. 4. num.* 5. Quod tamen nõ procedit, vbi noualia ab eiſdẽ perſonis exẽptis, alijs traduntur excolenda, vt notant *Rebuff. de decimis q. 14 num.*

q.14.*num.* 17. *& Moneta d. c.* 4.*num.*58. Similiter ſi ex pacto expreſſo ad hoc tenerentur, c.multiplici, de *decimis, Guido Papa deciſ.*207. quem ſequitur Moneta *n.* 59. vbi alios caſus enumerat.

Vtrum vero, decimæ debeantur ſuper corporibus feudalibus, vide quæ tradit. *D. Ricc. in d. praxi aurea variar.Reſol.*323. *poſt Petr.Bellu. in ſpec. Princ. rub.*13. *§. nunc tractemus nu.* 27.*& alios*.

QVINTA DVBITATIO.

51 QVomodo ſoluendæ ſint decimæ.

Pro ſolutione. Dico Primo, quod integræ, & ſine diminutione ſunt ſoluendæ. *c.commiſſum,c. tua nobis,de decimis,S.C.Trid. ſeſſ.*25.*c.*12.*de ref.& per Doct. paſſim.* Ideo qui fraudat in parte notabili p. m. peccato iniuſtitiæ. quia retinet alienũ, vel alteri debitum. Vnde in ſacris canonibus decimarum fraudatio vocatur ſacrilegiũ; & inter fraudatores cenſendi ſunt, qui minores, vel deteriores manipulos, vel partes fructuum aſſignant. ſicut enim non tenẽtur ſeligere meliora pro decimis: ita neque poſsũt deteriora, ſed mediocria, & bona fide, prout res ſe offerunt, vt tradunt paſſim doct. quibus accedunt *Leſſius d. c.* 39.*n.*16.*Moneta d.c.*6.*n.*26.*& D.Regens Tapia Marchio Belmõtis lib.*1. *de iure regni neap. tit.de decimis,pag.*88.

Dico ſecundo, quod debẽt ſolui ex integris fructibus, priuſquã ex illis deducantur tributa, cẽ-
52 ſus, aut ſimilia onera, vt patet *ex c.cum nõ ſit, & c.tua nobis, de decimis, & ibi per Doct. & tradunt Couar.lib.*1.*var.c.*17. *n.*13. *Leſſ.d.n.*16. *Moneta d.c.* 6.*n.*37.*& Bonacin.de Præcept. diſp.vlt.q.*5.*pun.*3.*n.*17. ſimiliter nec detrahi poſſunt ſumptus facti in colendo agro, nec ſeminis æſtimatio, neque poſſunt deduci expenſæ factæ in reparationem, aut meliorationem edium, molendinorũ, & aliarum rerum, ſi ex elocatione ipſarum decimæ ſoluantur, vt habetur in *c. non eſt in poteſtate,c.tua nobis,& c.paſtoralis,de decimis.* Et ad excludẽ-
53 das fraudes poterit Parochus apponere cuſtodes, vel prohiberi facere ne fructus ex agris auferantur, niſi prius ſoluta decima; vel cum ipſe, aut eius exactor ſit præſens. ita *Valaſc. de iure emphyt.q.*39.*n.*15.*Laurent. in deciſ. Auenion.* 64. *& Suar.de relig.lib.*1.*c.*37.*n.*7.

Sed ſi ſoluerentur decimæ de negotiatione, tunc expenſæ de-
54 ducuntur, vt in d.c.paſtoralis. ratio eſt, quia tunc ſolum decimæ

cimæ ſoluuntur de lucro, ſed in lucro id ſolum cenſetur, ꝙ remanet, deductis expẽſis. ita *Leſſi.n.16.Rebuff. de decimis q. 11.n.7.Moneta d.c.6.n.36.Capy.deciſ.20. Viu.deciſ.4. Molfeſ.d.tract.6. c.4.n.51. Nouar. concl.1.de decim.n.13.& alij.*

Quo autem tempore ſint ſoluẽdæ, & vtrum ſint deferende ad
55 certum locum.

Dico, cum *Leſſ.d.n.16.* quod ſeruanda eſt loci cõſuetudo, quę in hac, vel illa ſpecie, pro loco, & tempore fuerit recepta; regulariter tamen dantur prædiales, ſtatim fructibus perceptis ſine morali mora, ex cõmuni ſententia, per *c.cum homines, de decimis*; idque in loco vbi natæ, vt etiã notat *D.Ricc. in praxi aur.variar.reſol.252.*

Perſonales in fine anni; miſtæ ſequuntur naturam prędialium, excepto fætu, qui fouendus vſque ad ſtatum vtibilem, vt dictum eſt n. 49. vbi tamen adeſt conſuetudo, decimæ de-
56 bent portari in horreo deputato, *Couar.l.1.var.c.17.n.8. Moneta d. c.6. n.5. & Molfeſ. qui alios refert, d.tract.6.c.4.n. 52. & Nouar. d.concl.vnic. de decim.n.12.*

Sed quando, quis dicatur eſſe in mora, non ſoluendo decimas. Nam duplex poteſt eſſe mora,
57 vna in ordine ad conſcientiã, altera in ordine ad pęnam, ſeu cenſuram.

Reſp. ſi loquimur de hac poſteriori mora, non ſoluendo decimas; tunc non dicetur quis, in mora non ſoluendo decimas, niſi præuia monitione, *c.peruenit, & c.omnes 16. q.7.* tamen ſufficiet generalis monitio, quam in Eccleſijs ſolent facere parochi, ſi trina ſit, qa illa ſufficeret ad contumaciã. si vero loqmur de priori mora, tunc quis dicitur in mora non ſoluendo decimas, etiam nulla præuia monitione, vel petitione, ex communi ſentẽtia. quã ſequitur *Couar. d.lib. 1.variar.c.17.n.8. & 12.* nam tunc, quis eſt in mora quo ad conſcientiam, quando differẽdo ſolutionem debiti peccat, ſed vt aliquis peccet non ſoluendo decimas, nõ eſt neceſſe vt præcedat petitio, vel monitio, quia tenetur ſoluere, etiam non requiſitus, vt per *Suarez de relig. c. 37. n. 2. & Moneta d.c.6.n.21.*

SEXTA DVBITATIO.

58 Coram quo Iudice petẽda ſit decima, & cauſa decimarum agenda.

In hac dubitatione breuiter dico, cum *Ill.Card.Tuſco, tom. 2.concl.72.& 75. Valent.tom. 3.diſp.5.q.5.pun.5.Molf.tract. 6.c.4.n.67. Bonacin. de precep. diſp.*

diſp.vlt.q.5. pun.6. Moneta de decimis c.5.& 8. Suar.lib.1.de relig.c.26. & 38.n.16.& alijs, eſſe petendam coram iudice eccleſiaſtico, pro vt decernitur *in c.ad hac, de decimis*. Quia cauſa decimarum eſt eccleſiaſtica, cum decimæ debeantur ob ſacrum miniſterium; cauſa autem ſpiritualis, & eccleſiaſtica coram eccleſiaſtico iudice agenda eſt, *c.parochianos, de decimis*.

Aduertũt tamen *Suar. & Azor.* quibus accedit *Bonacina*, poſ-
59 ſe beneficiarium, cui ſũt ſublati à laico fructus decimarũ, qui erant iam ſoluti, agere hãc cauſam coram Iudice ſeculari; cum in cauſa temporali ſequẽdum ſit forum rei, fructus autem ſunt res temporalis, nõ ſpiritualis, nec amplius habẽt connexionem cum titulo ſpirituali, Quæ tamen intelligenda ſunt, vt notat *Bonacina*, modo aliter non poſtulet priuilegium iuriſdictionis epiſcopi particularis, ſed Ius cõmune ſpectetur, vt per eũ, & per *Antoninum Dianam p.j.reſol. Moral. tract. 2. reſol. 89. fol. 71.*

Sed coram quo Iudice cõueniẽdus ſit laicus conductor deci-
60 marum.

Couar.pract.quæſt.ca.35.num. 2. quẽ etiam refert *Theſaur.lib. 2.quæſt.forenſ.quæſt.15. num. 4.* cenſet coram laico eſſe cõueniendum. cuius opinionem non approbat *Diana cit.loco reſol.93.*

Alij dicunt, non ſolum coram Iudice laico, ſed etiam corã eccleſiaſtico poſſe hanc cauſam tractari.

Azor.vero, p.1.lib.7.c.39.q.6. quẽ ſequuntur *moneta c. 8.q.1.nu. 17.* & *Diana cit. loco*, docent hãc cauſam ſolum coram eccleſiaſtico eſſe tractandam. Quia ortum habet ex iure decimarum, quod ius eccleſiaſticum eſt, ac ſpirituale, non autem ciuile, & prophanum.

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. IV.

De Priuilegio obtinendi beneficia Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

2 *Quid eſt beneficium, & quotuplex.*
3 *Beneficium manuale quodnam ſit.*
4 *De requiſitis in eo, qui beneficia eccleſiaſtica vult obtinere.*
5 *De primo requiſito, quod eſt clericatus, & ordo cum habitu clericali.*
8 *Clericus in minoribus beneficiatus non deferens habitũ clericale, an ſit priuatus beneficijs.*
9 *An geſtans habitum clericale cũ animo aſſumendi ordinẽ, poſſit obtinere beneficium.*
10 *Vel præſentari ad beneficium.*
13 *Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, an poſſit cõcedere dimiſſorias ad primã tonſuram ei, qui eſt præſentatus a patronis laicis ad beneficium.*
14 *An promotus ad primam tonſuram cum literis dimiſſor. Vicarij Capitularis infra annum contra formam decreti Sac. Conc. Triden. poſſit obtinere beneficia.*
16 *Et an clericus prima tonſura initiatus ab alieno Epiſcopo ſine literis, aut falſis dimiſſorijs, vel ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, hęretico, aut ſi eſſet per ſaltum ordinatus, vel ante legitimam ætatem. aut ſi eſſet priuatus priuilegio clericali.*
17 *Quid ſit faciendum, vt poſſit obtinere beneficia, ordinatus ſine literis dimiſſorijs.*
18 *Vtrum de ordine annexo beneficio, ſit faicenda mẽtio ab impetrante.*
21 *Capellania cũ onere celebrandi Miſſas, an ſit conferenda ſacerdoti.*
26 *An capellania ſit ſacerdotalis, ex eo tãtum, quod habet annexum onus celebrandi.*
28 *Epiſcopus, an poſſit derogare qualitatibus beneficij in fundatione appoſitis, de conſenſu patroni.*
31 *An miſſæ celebrandæ in aliquo altari deſignato per fundatorem, poſſint celebrari in alio.*

33 *Epiſcopus, an poſſit transferre onus celebrationis in aliam Eccleſiam.*

34 *An Epiſcopus poſſit moderare numerum miſſarum a teſtatore relictarum.*

35 *An Epiſcopus poſſit reducere miſſas preſcriptas in fundatione beneficij.*

36 *Refertur decretum S.Congreg. nuper editum de celebr. miſſ. per quod prohibetur reductio onerum miſſarum, &c.*

37 *De ſecundo requiſito, vt ſit legitimus, & ex legitimo matrimonio.*

38 *An expoſiti, pro legitimis habendi ſint.*

40 *An legitimati per ſubſequens matrimonium, efficiantur legitimi.*

42 *Sic etiam filij habiti ex inceſtu, quorum parentes poſtea contraxerunt matrim. ex diſpenſat. Papæ, cum clauſula, prolem ſuſceptam, &c.*

43 *Quid ſi facta diſpenſatione, & legitimatione prolis, parentes non cõtraxerint matrim, an talis prolis ſit legitima.*

44 *Vtrum talis diſpenſatio ſuperueniens confirmet præſentationem factam ad beneficiũ, illiuſue collationẽ. &c. abſq; noua præſ. & collatione.*

46 *Quis dicatur intruſus in beneficio.*

48 *An legitimati per habẽtem poteſtatem, poſſint obtinere beneficia.*

Diſpenſatus ad ordines, an cenſeatur diſpenſatus ad beneficia.

49 *An Epiſcopus poſſit cum illegitimis diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum.*

50 *Quid ſi vnum non ſufficiat ad ſuſtentationem.*

52 *An poſſit Epiſcopus cum prædictis diſpenſare ad dignitates, & perſonatus ſine cura.*

52 *An, ad canonicatum Cathedralis.*

56 *Vel, ad canonicatũ collegiatæ.*

57 *An, ad beneficium ſimplex requirens ordinem ſacrum.*

58 *An, & quando filij, & nepotes presb. poſſint obtinere beneficia, penſiones, & Eccleſias paternas.*

An filius legitimus poſſit obtinere beneficium in eadem Eccleſia, in qua pater clericus obtinuit.

An pater poſſit obtinere beneficiũ, quod filius obtinebat.

Vtrum pater, & filius in eadẽ Eccleſia celebrare poſſint.

An illegitimus poſſit obtinere beneficium vbi pater obtinuit manuale.

59 *De tertio requiſito, vt ſit in ætate legitima.*

60 *Aetas 14. ann. requiritur pro obtinendo beneficio ſimplici.*

61 *Quid ſi aliter dicatur in fundatione beneficij.*

Quis.

Quis diſpenſet, vt ante 14. annum poſſit quis obtinere beneficium.

62 *An 14.ann.debeat eſſe completus.*

63 *Vtrum diſpenſatus ſuper ætate ad beneficium ſimplex, poſſit obtinere alia beneficia abſque diſpenſatione.*

Aetas requiſita pro obtinendo beneficio regulari.

An regularia beneficia poſſint, in defectum regularium, cōferri clericis ſecularibus.

64 *Aetas, quænam requiratur pro obtinendo canonicatu in collegiata.*

65 *Quæ ætas pro obtinendo canonicatu in cathedrali.*

66 *An, ætas requiſita debeat eſſe completa, vel ſufficiat, vt infra annum poſſit promoueri.*

68 *Vbi in cathedrali non eſt facta deſignatio, & annexio ſacr. ordin., quæ ætas in eo, qui canonicatum conſequi intēdit, requiratur.*

69 *Quæ ætas, in canonico pęnitentiario.*

71 *Quæ ætas, pro obtinendis beneficijs, quæ requirunt ordinem ſacrum.*

72 *Quæ, ad obtinēdam eccleſiaſticam dignitatem, & num. 74*

73 *Et ad beneficium parochiale.*

An canonicus regularis poſſit obtinere beneficium curatū.

77 *Quæ ætas ad Epiſ. Archiep. Patriarch.*

78 *Ad Cardinalatum.*

79 *Ad coadiutoriam a Papa conceſſam.*

Vtrum coadiutor canonici teneatur emittere fidei profeſſ.

Quæ ætas ad penſionem obtinēdam.

80 *Vel ad capellaniam erectā ſine auctoritate Ordinarij.*

81 *Vtrum valeat prouiſio facta non habenti ætatem requiſitam. & quid ſi vna hora deſit ad ætatem.*

An dies biſſexti computandus ſit ad complementum ætatis.

Vltima dies ætatis requiſitæ incepta, quando ſufficiat.

82 *De quarto requiſito, vt non ſit coniugatus.*

83 *An contrahens matrimonium valide, ipſo facto amittat beneficia obtenta.*

84 *Quid ſi matrimonium eſſet ratum tantum.*

85 *Vel, ſi mulier non dum cognita decedat, aut religionem ingrediatur.*

87 *Vtrum per contractum matrimonij irritum, amittat clericus beneficia ipſo facto.*

90 *Quid ſi contraheret ſponſalia de futuro.*

91 *An clericus coniugatus cum vnica, & virgine poſſit obtinere beneficia, ſi perpetuam caſtitatem voueret cū vxore*

92 *An clericus coniugatus durāte*

matrimonio poſſit, ex diſpenſatione, obtinere beneficia. & quid mortua vxore.

94 *Quid dicendum de clericis, & presbyteris Græcis, qui vtuntur legitimo matrim.*

95 *De quinto requiſito, vt non ſit bigamus.*

96 *Quando contrahatur bigamia.*

97 *An Epiſcopus poſſit cum bigamo diſpenſare, ad ord. min. & ad beneficium.*

98 *De ſexto requiſito, vt habeat ſcientiam, & literaturam competentem pro beneficio obtinendo.*

99 *Quæ ſcientia in beneficio ſimplici.*

102 *Initiatus ſacris ordinib. præſumitur habilis ad ſimplex beneficium.*

103 *An collatio beneficij facta illiterato ſit valida.*

104 *Quæ ſcientia requiratur pro obtinendo beneficio, quod habet annexum ordinem ſacrum.*

105 *Quæ, pro obtinenda ſcholaſteria.*

106 *Quæ, pro obtinendis dignitatibus in cathedrali, vel collegiata inſigni, & nu. 120*

108 *Quæ, in canonico pœnitentiario.*

109 *Quæ pro obtinenda dignitate Archidiaconi, iuxta S.C. Trid.*

111 *Quis dicatur Archidiaconus.*

117 *Quæ ſcientia requiratur pro obtinendo Epiſcopatu.*

121 *An ad dignitates, quæ requirunt gradum Doctoratus, ſufficiat gradum habere ſine ſcientia competenti.*

122 *Quid ſi gradus Doctoratus fuerit receptus contra ſtatuta Academiæ, vt quia falſo probauit curſus neceſſarios, vel deſcriptionẽ in matricula. aut forma præſcripta in examine non fuerit ſeruata.*

123 *Quid ſi promotio ad gradum eſſet nulla, ob non factam fidei profeſſionem.*

124 *Conſtitutio ſynodalis Neap. refertur, vt clerici, qui in Neap. Colleg. aſſumunt inſignia Doctoratus, infra octo dies fidei profeſſionem in manibus Reuerendiſſimi Vicarij emittere teneantur.*

125 *De ſeptimo requiſito, vt ſit bonæ vitæ, & morum.*

126 *Quando quis dicatur infamatus de aliquo delicto, vel infamis infamia iuris, vel facti.*

127 *An collatio beneficij facta infami, ſeu crimino ſo ſit nulla. & quid de clerico aleatore.*

129 *Quis diſpenſet cum infami, infamia iuris, vel facti.*

130 *De octauo requiſito, vt non ſit aliqua cenſura innodatus.*

131 *Non valet electio, præſentatio, reſignatio, vel collatio beneficij facta excõmunicato*

132

132 *Quid ſi quis ignoret ſe eſſe excommunicatum.*
133 *Vtrum poſt abſolutionem poſſit quis retinere beneficium collatum tempore, quo erat excommunicatus, ſine noua collatione.*
134 *Quid in penſione.*
135 *Quid ſi excommunicatio fuerit iniuſta, vel nulla.*
137 *An poſſeſſio beneficij capta ab excommunicato, ſit valida.*
138 *An ex diſpenſatione Epiſcopi poſſit quis retinere beneficium ſibi collatum tempore, quo erat excommunicatus.*
141 *Quid ſi Epiſcopus ſciēter contulit beneficium excommunicato*
142 *Et quid ſi aliquis ſcienter eſt intruſus in beneficio ſibi excommunicato, collato.*
143 *An electio, præſentatio, ſeu collatio beneficij facta excōmunicato minori excommunicatione, ſit valida.*
144 *Vtrū beneficiū retineri poſſit ab eo, cui fuit facta collatio, ſiue electio, &c. tempore excōmunicationis, ſed poſt abſolutionē acceptauit beneficium.*
145 *Et quid ſi ſolum tempore acceptationis erat excōicatus.*
146 *Quid de beneficijs ante excōmunicationē habitis, an faciat fructus ſuos.*
147 *An beneficium valide renuncietur ab excommunicato ad fauorem tertij.*
148 *Suſpenſus ab officio, vel beneficio, non pōt obtinere benef. Et an collatio ſit nulla.*
149 *Quos fructus beneficij ante obtenti, percipere non valeat talis ſuſpenſus.*
150 *Quid de interdicto perſonaliter, an gaudere poſſit hoc priuilegio.*
151 *De nono requiſito, vt non ſit irregularis.*
An amittat irregularis ipſo iure, beneficia ante obtenta.
154 *Si clericus non obſtante irregularitate reciperet beneficiū, an poſſit fructus ꝑcipere*
153 *Vtrum irregularis poſſit reſignare beneficium, ante irregularitatem obtentum.*
Beneficia, an poſſint reſignari appellatione pendente.
Accuſatus de crimine, an poſſit lite pendente permutare.
154 *Quis diſpenſet cum irregulari. & in quibus caſibus Epiſc. diſpenſet*
155 *Quando dicatur delictum occultum.*
156 *An delictum dicatur occultū, ſi in aliquo loco ſit publicū, ſed vbi petitur abſolutio, ſiue diſpenſatio ſit occultum.*
157 *Et quid, ſi delictum in vno loco fuerit deductum ad forum contentioſum.*
158 *Vel, ſi fuerit deductum, & vnico teſte probatum, iuſte, vel iniuſte.*

Digitized by Google

160 *Quid ſi delinquens, defectu probationis in foro externo, ſit abſolutus, vel ſe defenderit falſis teſtibus.*

162 *Vel, ſi ſolum ſit deductum delictum, & non probatum.*

163 *Si duo cõſortes criminis ſint, & alter ſolum ad iudicium deferatur, an delictum alterius rei ſit occultum.*

164 *Quid ſi delictum fuit deductum, & iudicium poſtea terminatum, atque punitum delictũ, an poſſit Epiſcopus diſpenſare.*

165 *Quid ſi non fuit abſolutus, neq; condemnatus, ſed dimiſſus cum promiſſione de ſe præſentando.*

166 *Vel ſi nõ fuit abſolutus, neq; condemnatus; ſed tranſegit, ſeu compoſuit cum curia.*

167 *Quid, ſi Epiſcopus diſpẽſauit, quando delictum non dum erat deductum ad forum cõtentioſum, & poſtea fuit deductum.*

168 *Quid nomine Epiſcopi in decreto S.C.Trid. ſit intelligendum.*

169 *An cõprehendantur alij Prælati inferiores.*

170 *An Capitulum ſede vacante.*

171 *Qui comprehendantur ſub nomine ſubditi in dicto decreto Sac. Concil.*

172 *An Epiſcopus poſſit vti ea facultate cum religioſis.*

173 *Item, an extra diœceſim, cum ſubdito exiſtenti extra eamdem diœceſim.*

174 *An ex vi dictæ poteſtatis abſoluere, & diſpenſare poſſit, cum ſubdito abſente.*

175 *An abſoluere poſſit Epiſcopus, ex vi dictæ poteſtatis Conc. Trid., a caſibus in Bulla Cœnæ, aut a cenſuris propter violationem clauſuræ, aut a cẽſur. contract. extr. diœceſ.*

176 *Vtrum abſoluere poſſit ab excommunicatione ob duellũ, quando delictum eſt occultum.*

177 *Quid in caſu, quo pœnitens nõ poſſet adire S. Sedem ob legitimum impedimentum.*

178 *Quæ ſint legitima impedimenta.*

170 *Vtrum regulares, qui haberent facultatem abſoluendi a caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, poſſint abſoluere ab excommunicatione ex cauſa duelli.*

181 *An abſolutio, ex vi dictæ facultatis Cõc. Trid., poſſit impartiri extra confeſſionem ſacramentalem.*

182 *Vtrum Epiſcopus poſſit hanc facultatem abſoluendi, & diſpenſandi, alijs concedere.*

183 *An ſuo confeſſario, vt ſecum diſpenſet, vel ipſum abſoluat.*

184 *Quando dicatur homicidium voluntarium, vt in irregularitate ex eo prouenienTe,*

Epi-

Epiſcopus non poſſit diſpenſare ex vi decreti Conc. Tr.

185 *An poſſit diſpenſare in irregularitate ex homicidio licito.*

186 *Vel, ex homicidio caſuali.*

187 *Vel cum eo, qui hominem occidit, non intendens occidere.*

188 *Aut cum eo, qui mãdauit aliquem percutere, & ille occidit.*

190 *An, cum homicida occulto, ex cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatę tutelæ.*

191 *An poſſit deſpenſare in membri mutilatione voluntaria.*

192 *De decimo requiſito, vt non ſit corpore vitiatus.*

194 *Incidens in irregular. ex defectu ad vſum vnius ordinis, & non alij, iam ſuſcepti, an poſſit obtinere benef. non requirens maiorem vſum.*

195 *An clericus laborans morbo caduco, poſſit obtinere beneficia.*

196 *Quid de clerico incidente in cecitatem.*

197 *An clericus olim furioſus, & nunc ſanæ mentis, poſſit pręſentari ad benef.*

198 *an habens defectum corporis impediens ſolum celebrationẽ, poſſit promoueri ad aliũ ordinem ſacrum, & obtinere beneficium talem ordinem requirens.*

199 *Quis diſpenſet cum talibus corpore vitiatis.*

200 *De alio requiſito particulari alicuius loci, vt beneficia cõferantur oriundis.*

201 *Et quis dicatur oriundus.*

202 *De alio requiſito particulari alicuius loci, vt beneficia cõferantur certo generi perſoſonarum.*

203 *An ſimoniacus poſſit obtinere beneficia: & quid de beneficijs per prius obtentis.*

204 *Quis diſpenſet cum ſimoniaco*

206 *An cler. homicida poſſit obtinere beneficia: & quid de benef. obtentis ante homicidium.*

208 *An inferens iniuriam Cardinali, Epiſcopo, vel conbeneficiato.*

209 *An aſſaſſinus.*

210 *An periurus.*

212 *An falſarius literarum Apoſtolicarum.*

213 *Et quid ſi falſificaret literas Cardinalis ſcribentis nomine Papæ.*

213 *An ſacrilegus.*

Et vtrum poſſit priuari clericus beneficio, ad cuius titulũ fuit ordinatus, ſi non habeat vnde alias viuere.

214 *An concubinarius.*

215 *An ſodomita notorius, vel occultus.*

216 *An hæretici, credentes, receptatores, defenſores, & fautores, atque eorum filij, & nepotes.*

217 *Quid dicendum de hæretico, ſi*

con-

Digitized by Google

conuerſus fuerit ad fidem catholicam, & egerit pęnitentiam. & de hęretico occulto poſt abſolutionem, & de eorum filijs.
219 *An filij hæreticorum priuentur benef. obtentis ante paternam hæreſim.*
220 *Quid de penſionibus.*
221 *Quid de apoſtatis.*
222 *Et de ſchiſmaticis.*
224 *De vtilitatibus prouenientibus ex beneficio.*
225 *Prima vtilitas eſt perceptio fructuum.*
226 *An beneficiatus acquirat dominium fructuum ſuorum beneficiorum.*
228 *Vtrum poſſit de fructibus diſponere inter viuos tam in proſpera, quam aduerſa valetudine, & ad quod vſus.*
231 *Secunda vtilitas eſt priuilegium fori.*
232 *Tertia vtilitas eſt immunitas, & exemptio a gabellis.*
233 *Quarta vtilitas, quia poteſt ordinari ab Epiſcopo loci, in quo eſt beneficium.*
234 *Et quid ſi in fraudem, Epiſcopus cōtuliſſet beneficium extero.*
235 *Quid ſi aliquis plura beneficia haberet in diuerſis diœceſibus.*
236 *An per electionem vnius Epiſcopi, poſſit variare, & ab alio Epiſcopo ad reliquos ordines promoueri.*
237 *Quid ſi beneficium, nō requirat reſidentiam.*
238 *Et quid, ſi beneficium ſit tenue, vel tenuiſſimum.*
240 *Quale ſit beneficium tenue, aut tenuiſſimum.*
241 *Vel ſi beneficium ſit manuale, & ad nutum amouibile.*
242 *Vel ſi habeat beneficium in commendam perpetuam.*
243 *Quid, ſi beneficium haberet tantum Subdiac. annexum. an poſſit ab eodem Epiſcopo promoueri ad alios ordines.*
244 *An Epiſcopus beneficij poſſit diſpenſare in interſtitijs cum ſubdito ratione beneficij, & in illegitimitate.*
245 *Quid in familiari Epiſ. tribnali.*
247 *Quid ſi beneficium ſpectaret ad prouiſionem alterius Epiſcopi, quam Epiſcopi loci, in quo eſt ſitum.*
248 *An requiratur, etiam poſſeſſio beneficij.*
249 *Vtrum ſufficiat habere penſionem, vt poſſit Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde penſio habetur, ordines conferre.*
256 *An ſufficiat habere capellaniam.*
252 *Quando poſſit quis promoueri ab Epiſcopo originis, vel domicilij.*
253 *An dicatur ſubditus ratione domicilij, qui ſe transfert in ali-*

aliquo loco, & expreſſe declarat habere animum ibi contrahendi domiciliũ. & quid circa hoc ſeruetur in Curia Archiepiſc. Neap.

254 *Vel ſi per decennium in eo loco habitauit.*

255 *An ſtudentes, vel officiales cẽſeantur contrahere domicilium in loco, in quo ſtudent, vel ſunt officiales.*

257 *Quid ſi aliquis transferat magnam partem bonorum in aliquo loco.*

258 *Aut ſi ibi emat domum, vel aliquam partem bonorum transferat.*

260 *Subditus Epiſcopo ratione originis, dicitur natus realiter in diœceſi.*

261 *Expoſiti, an dicantur ſubditi Epiſcopo loci, in quo fuerũt expoſiti.*

262 *An origo patris, vel aui, etiã inſpiciatur, quoad ordines ſuſcipiendos*

264 *An, & quando origo matris.*

268 *Qui fortuito natus eſt in mari, vel in aliquo loco, quẽ mater pertranſibat, an ſequatur domicilium patris.*

269 *Vtrum filius allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuẽ alicuius ciuitatis, poſſit ordinari ab Epiſcopo illius loci.*

270 *Epiſcopus poteſt ordinare ſuũ familiarem triennalem.*

271 *Quis in propoſito dicatur familiaris Epiſcopi.*

272 *An Epiſcopus titularis poſſit ordinare alienum ſubditum ratione continua commenſalitatis.*

273 *An Cardinales, ſuis familiaribus conferant ordines.*

274 *Quis dicatur familiaris Cardinalis.*

QVartum Clericorum Priuilegium eſt obtinendi beneficia Eccleſiaſtica, *cap. ex literis, de tranſact. cap. cum adeo, de reſcrip. & c. 2. de inſtit.* & notant omnes, præcipue *Flam. Pariſ. de reſig. l. 4. q. 2.*

Beneficium autem, ſecundum *Coraſ. 1. p. c. 2. & Tolet. in ſum. lib. 5. c. 76.* eſt ius percipiendi
1 fructus ex bonis Deo dicatis, clerico, propter diuinum officium competens.

Beneficia vero, alia maiora ſunt, vt Papatus, Cardinalatus, Patriarchatus, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Abbatia; Reliqua inferiora ſũt minora. Item aut curata ſunt, curam ſcilicet, animarum habentia:
2 aut ſimplicia, ſine cura animarum. Item alia ſunt ſecularia, qualia cenſenda ſunt omnia, niſi contrarium probetur, ex *Rota dec. 32. in nouis,* quæ clericis ſecularibus cõferri, & aſſignari

ſignari debent, & de ſui natura perpetua, & non manualia præſumuntur; cum natura ſecularium ſit, quod ſint perpetua. *cap. præcepta 55. diſt. c. 1. de capell. monach. lib. 6. & ibi glo. ver. perpetui, & notat Pari. de reſign. benef. lib. 11. q. 3. nu. 92.* Alia ſunt Regularia beneficia, quæ per regulares, ſeu religioſos profeſſos, vt dicemus num. 63. regi debent, & manualia de ſui natura præſumuntur, *cap. cum ad Monaſterium §. talis, de ſtat. monach. & notat Caſſad. dec. 4. de præbend.* Quamuis interdum regularia ſint ppetua, & ſæcularia manualia, ſi ita ſancitum ſit fundatione, vel ſtatuto à ſancta Sede Apoſtolica confirmato, vt per *Rebuff. de pacif. poſſ. nu. 280. & alios, quos refert D. Ric. in deciſ. Cur. Arch. Neap. par. 4. dec. 204.* Deniq. alia beneficia ſunt collatiua, quæ collatione, aut alio, quam electionis modo obtinentur; Alia electiua, quæ per electionem à ſuperiore confirmandã prouidentur, vt late tradunt Doct. agentes de hac materia, præcipue *Rebuff. in prax. tit. Quotuplex ſit benef. Duaren. de benef. lib. 2. c. 5. & c. 9. Gonſal. ad reg. menſ. glo. 7. n. 39. Nic. Garc. de benef. 1. to. p. 1. c. 6. Tolet. d. c. 76. & alij poſt Ioa. de Selua de benef. p. 1. q. 2. a nu. 26.*

Eſt tamen obſeruandum, quod beneficium manuale dicitur illud, quod non confer-
3 tur alicui in perpetuum, ſed ad nutum conferentis, vel alterius; ita vt ad libitum illius amoueri poſſit quandocũque voluerit, *d. c. cum ad monaſt. §. tales. & notat Caſſador. cit.* Nec eſt vere, & proprie beneficium; ideo non cadit ſub rigoroſa reſeruatione in corpore iuris incluſa. *c. 2. de præb. in 6. & per Achil. dec. 9. de præb.* Nec comprehenditur ſub regula de annali, vel triennali, *Rota dec. 539. p. 1. diuerſ. Pariſ. cit. loc. nu. 85. & per Ric. cit. loc.* His præmiſſis compendioſe agẽdum proponimus de ijs, qui hoc Priuileg. obtinendi eccleſiaſtica beneficia potiuntur, & qui eo non potiuntur, & vt
4 ordinate procedamus, afferemus à nu. 5. ad 223. Requiſita, quæ concurrere debent in eis, qui hoc Priuilegio potiri volunt. Addita reſolutione nonnullorum dubiorum; ex quibus omnibus clarius apparebit reſolutio noſtræ propoſitionis. Deinde à num. 224 ſummatim agemus de vtilitatibus ex beneficio reſultantibus beneficiato, cum dilucidatione aliorum dubiorum.

PRI-

PRIMA DVBITATIO.

5 QVot ſunt requiſita, quæ concurrere debent in illis, qui, hoc Priuileg. obtinendi eccleſiaſtica beneficia, gaudere volunt.

Reſp. Decem præcipua eſſe requiſita. Quorum primum eſt, Clericatus, & Ordo: neceſſe eſt enim, eos ſaltim eſſe prima tonſura inſignitos, , per quam clericalis ordo confertur, *cap. cum contingat, de ætat. & qual.* vbi DD. *communiter tradunt Canoniſtæ*; & licet Theologi dicant, primam tonſuram non eſſe ordinem, ſed diſpoſitionem, & præparationem ad ordines; tamen quidquid ſit de hoc, illud certum videtur, quod verbum, ordo, generaliter prolatum cōprehendit etiam primam tonſuram, ſecundum communem vſum Canonum, arg. *tex. in d. c. cum contingat*, & ſecundū vſum loquēdi, vt docet *Suar. de relig. tract. 3. li. 4. c. 13. nu. 8.* & niſi ſint clerici ſaltim pri-
6 mæ tonſuræ, ſed laici, incapaces ſunt huiuſmodi priuilegio obtinēdi eccleſiaſt. beneficia, *cap. ex literis, de tranſact.*

Quomodo autem probetur clericatus; cum in dubio nō pręſumatur. vide tradita poſt alios per *Carol. de Graſſ. de eff. cler. in prælud. num.* 197. *& D. Ricc. par. 3. dec. 157. & alios.*

Inſuper, decentem habitum clericalem deferre debent obtinentes beneficia, ex decr. S.C. Trid. *ſeſſ. 14. c. 6. de refor.* & ex conſt. 30. Sixti V. *incip. cū ſacroſancta*, quam refert *Quaranta ver. habit. cleric. vbi D. Proſp. de Auguſt* addit, eas veſtes cenſeri clericis decentes, quæ à cōmuni vſu, & cōſuetudine clericorū illius regionis, ſeu prouinciæ, vbi commorātur, admiſſæ fuerint.

Quod ſi clerici in minorib. ordinib. conſtituti, & beneficiati, habitum, & tonſuram, non deferrēt, eſſent ipſo facto pri-
8 uati beneficijs, iuxta præfatā conſt. Sixti V. pręcedente declaratione iudicis eccleſiaſtici, quod non inceſſerint in habitu, & tonſura. vt per *Garc. p. 7. c. 1. nu. 18. & Genuen. in prax. Arch. c. 7. n. 7.*

An autem eodem priuil. gaudeat habens animū aſſumendi or-
9 dinem clericalem, & geſtans habitum.

Et nequaquam gaudere, dicendū eſt. cū neceſſario debeat pręcedere ordo clericalis, vt dictum eſt num. 5. & notant *Sanch. de m. tr. l. 7. diſp. 42. nu. 14. Molfeſ. in ſum. p. 1 tract. 6. c. 6. nu. 67. & alij.*

Et hoc procedit etiam, vt neque poſſit præſentari ad benefi-
10 cium, alias nulla eſſet pręſen-

tatio. ſecundum *Lamber. 1.p. q.7.ar.2.Ioa.Gut.conſ.2.n.21. Card.Tuſc.conſ.56.num.4. & Pari.de reſig.l.4.q.2.nu. 5. qui nu.6 ait*, Quod Rota in vna Imol. iuriſpatron. hoc limitauit, non procedere quoties fuerit præſentatus proxi-
11 me clericandus. Quia hoc caſu præſentandus non erit penitus indignus, cum ante inſtitutionem ſit tonſuratus. Quæ limitatio, vt intelligit *Garcia nu.28.& ſequitur Ric. dec.66. & dec.125.p.4.* procedit, quando proxime clericandus, expreſſe, vel tacite præſentaretur inſtituendus in tempore, quo eſſet clericus, & ſic in tẽpus habile, quo caſu præſentato initiato intra tẽpus datum ad præſentandum, præſentatio valeret ex tunc, *ad l. in tempus ff. de hæred. inſti. Lãbert.2.p.l.2.q.3.ar.9. D.Ric.in prax.fori eccl.reſol.140.& dec. 125.par.4.& Molſ. d.tract.6. c.6.nu.67.* & tacite diceretur præſentari in dictum tempus, quando patronus eũ præſentaret non abſolute loquendo ſed dicendo. Præſento N. de proximo clericandũ. Vel præſento N. & peto eum ordinari prima tonſura, &c. quia tũc videtur eum præſẽtare, vt inſtituatur, cum fuerit clericus, & ita accipienda erit, vt DD. prædicti tradunt, declaratio Sac.Congr.Conc. ſuper *c.10. ſeſſ.7.de refor.* quæ refertur p *D.Ric.d.dec.125.par.4.nu.14.* quæ ſic ait. *Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, põt concedere dimiſſorias ad primã tonſuram ei, qui eſt præſentatus a patronis laicis ad beneficium eccleſiaſticum iuriſpatronatus ipſorum, vt illud obtinere valeat*. nam talis præſentatus videtur coarctatus occaſione beneficij recipiendi. vt notat, idem *Ricc.in prax.aur. var.reſol.9?.*

In caſu vero, quo non habens clericalem tõſuram abſolute præſentaretur. Dicendum eſt,
13 nullam eſſe præſentationem, & factam de indigno, & incapaci, quamuis de proximo clericaretur, & ita procedere doctrinam *Lamber.& Gutier.cit. tradunt Garc.& Ric.loc.cit.& in deciſ.Cur.Arch.p.4.dec.*343

Sed quid, ſi aliquis fuerit promotus ad primã clericalem tonſuram cum literis dimiſſorijs
14 Vicarij Capitularis infra annum, contra formam d.decr. *S.C.Trid.ſeſſ.7.cap.10.* an erit capax huiuſmodi Priuilegij beneficia obtinẽdi. cũ Sac.Cõc. dicat, nullo gaudeat priuilegio clericali. nam d.decr.Cõc. comprehendit, etiam primam tonſuram, cum generaliter, & indiſtincte loquatur. vt tenẽt *Genuen.in prax.c.87. num.15. Garc.*

Garc.p.5.c.7.nu.95.& D.Ricc. in prax.var.reſol.106.& alij.

Reſp.ex mēte *Nauar.conſ.20.de temp.ord.in antiq.* cum taliter
15 ordinatus non amittat hoc Priuilegium ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiam, vel exceptionem; ſequitur, vt notat *Eruditiſſ.Dominus Proſper de Auguſtino in addit.ad Quaran.in ſum.Bull. ver.Capit ſede vacan.verſ.contingit,* Quod poterit habere beneficium, antequam priuetur. cum Concil vtatur verbo *gaudeat,* & ſic futuri temporis, iuxta *glo.in cap.in pœnis, de reg. iur. in 6.*

Sed an clericus initiatus prima tonſura ab alieno Epiſcopo ſine literis, aut cum falſis di-
16 miſſorijs, gaudeat hoc priuilegio.

Negant Doctores mox citandi, nam licet per talem ordinationem fuerit impreſſus character; tamen nō poterit obtinere beneficium, quia non habet executionem ordinis, & quoad ſe eſt ſuſpenſus, & ideo nulla erit collatio beneficij ei facta, *Caputaq.dec.126.par.1. Ric.p.5. collect.deciſ.1678. Pariſ.de reſig.li.4 q.2.n.58. Garc. p 1.c.5.n.14. Barb.p.2.alleg.8. nu.13.de Graſſ.eff.1. n.636.& eff.15.nu.28.qui cum Pariſ.cit. nu.96.*idem dicit, de ordinato ab Epō heretico, vel ſchiſmatico, aut excommunicato, vel ſuſpenſo, ſi hoc ſciebat ordinatus. Quod etiam tenuerunt *Silu.verb.irregularitas q.7. & Maiol.de irreg.li.4.c.22.& 23] & ſequitur Barbo.d.p.2.all.48 num.3.* Ac idem dicendum eſt de ordinato ꝑ ſaltum, vel ante ætatem, ſine diſpenſatione, vt tenent *Pariſ.cit.n.102.& 104. Garc.p.7.c.14.D.Ric.p.4.deciſ. 150.& de Graſſ.num.34.& 38* Qui nu.13.idem dicit, de clerico priuato priuilegio clericali. Quia nec beneficia obtinere poterit.

Quid autem faciendum ſit, vt talis ordinatus à non ſuo Epō
17 ſine literis dimiſſorijs, fiat capax, & poſſit beneficium retinere. vide *Nauar.conſ.24. de temp.ord.Maiol.de irreg.lib.1. c.10.nu.1. & Bonaci.de ſacram. diſp.6.q.vn.pun.4.nu.25.*

Sed quia ſunt aliqua beneficia, quæ non ſolum requirunt clericalem tonſuram in obtinente, ſed etiā, vt in presbyteros ordinentur; vt Parochialis, Abbatia, Decanatus, Prepoſitura, & Archipresbyteratus, *cap.1.de æta.& qualit.cap.cum in cunctis §.inferiora, de elect.* Et alia idem requirunt ex cōſuetudine, ſtatuto, priuilegio, vel fundatione, *cap.ei cui, de præb.in 6.*vbi notatur. Et alia requirunt de iure, vel conſuetudine, vt ea obtinentes in Dia-

Digitized by Google

Diaconos. Et alia, vt in Subdiaconos ordinentur, dicto §. *inferiora, & d.c.1. & tradunt Pari.conſ.50.q.4.nu.14.& Petrus Greg.de beneſ.c.36.*

Ideo quæritur, huius occaſione, an de tali ordine annexo be-
18 neficio ſeu præbendæ ex conſuetudine, ſtatuto, priuilegio, vel fundatione, ſit neceſſario facienda mentio ab impetrante; eſto ſit in ætate requiſita ad talem ordinem (nam non oportet exprimere qualitates quæ inſunt beneficio, de iure communi.)

Affirmat *Rip.in cap.ad aures nu. 22.de reſcrip. Rot.in antiq.dec. 41.de reſcrip.*

Alij vero communiter negatiuã partem tuentur, ex *cap.ei cui, de præb.in 6.ita gloſ.in clem.1. verb.vel altari, de præb. Abb. Dec.& Feli.in d c.ad aures, & Selua 3.p.q.11.n.42*

Hodie tamen, vt teſtatur *Garc. p.7.c.1.n.52.* in ſupplicationi-
19 bus de canonicatibus, ac portionibus eccleſiarum Cathedralium, Dataria vult exprimi ordinem ſacrum annexũ, & ſi in ſupplicatione ponitur clauſula, etiam ſi ſacerdotalis, quæ ante ſolebat cõcedi, caſſatur.

Quod ſi in ſupplicatione non
20 ſit expreſſus ordo ſacer annexus canonicatui, vel portioni, etiam ſi ſit Presbyteratus, vel Diaconatus, fatetur *Garcia num.54.* gratiam non eſſe ſurreptitiam, vt per eum.

Quid autem dicẽdum ſit de quibuſdam capellanijs, in quarũ fundatione dicitur. vt præſen-
21 tetur ſacerdos, vel præſentetur capellanus, ſeu clericus, q celebret tot miſſas. an preſentandus neceſſario debeat actu eſſe ſacerdos; aut ſaltim in tali ætate, vt infra annum charactere ſacerdotali poſſit inſigniri. an vero ſufficiat præſentare clericum nõ ſacerdotem, qui per alium celebrari curet.

Genuen.in prax.c.24.nu.11. ait, quod quando eſt eligendus ſacerdos, actu debet eſſe ſacer-
22 dos, & non ſufficit quod intra annum promoueri poſſit, & hoc quando onus eſt à laicis impoſitum, ne retrahantur ab edificatione eccleſiarũ; ſecus ſi ab eccleſiaſtico, vel per ſtatutum eccleſiæ. *Lamber. de iurepatr.1.p. 2.li.ar.27.q.7.& hanc opinionem ſequitur Azo. 2.p.l.6.c.24.q.4.*

Garcia vero, d.p.7.c.j.n.58. docet, quod in caſibus prædictis præ-
23 ſentandus debet eſſe actu ſacerdos, ex eo quia, illa verba. quod præſentetur ſacerdos. vel præſentetur capellanus, ſeu clericus, qui miſſam celebret. vel alia verba reſpicientia tempus, ſeu actum præſentationis, important, vt præſentatus debeat tpe preſentatio-

nis

Digitized by Google

nis eſſe actu ſacerdos. nam qualitas adiuncta verbo, intelligitur ſecundum tempus verbi, *l.in delictis § ſi extraneus ff. de noxal.* & pro hac doctrina, quam cõmunem eſſe teſtatur affert *deciſ.Rot.Rom.& per D. Ricc.p.3.dec.*238.

Alij denique, quibus accedo, exiſtimant, quod quando fundator facit capellaniam ſacerdo-
24 talem vel dicit, quod præſentetur ſacerdos, & non alius, q per ſe ipſum celebret, & non per ſubſtitutum, adhuc ſufficiat, quod præſentandus ſit in tali ætate, vt infra annũ ſacerdotali charactere inſigniri poſ-
25 ſit, niſi expreſſe caueatur in fundatione, vt capellanus præſentandus ſit actualiter ſacerdos. ita tenent *Gonſal.ad reg. 8.Cancell.glo.5.n.77.D Proſp. de Aug.in appen.ad ſum. Bull. p.2.verb.ſeruitium capellaniæ, & D.Ric.dec.*20*.p.4.n.*15.

An autem capellania ſit ſacerdotalis, ex eo tantum, quod ha-
26 beat annexum onus celebrãdi, vt ſcilicet, capellanus celebret tot miſſas, in quolibet menſe.

Diuerſimode ſcripſerunt Doctores, ego tamen cũ veriori ſententia dico, quod hoc caſu capellania non eſt ſacerdotalis, nec actu, nec aptitudine, ideo ſimplici clerico ꝓuideri poſſet. nam illa verba (qui celebret tot miſſas) nõ reſpiciũt, factum ipſum celebrationis ab ipſomet capellano, nec obligationem ſacerdotij. Sed poſita ſunt ad denotandum potius onus, quod imponebat ipſi capellæ. & ideo niſi expreſſe caueatur, ꝙ ꝑ ſe ipſum hoc agat, ſatis cenſetur prouiſum voluntati fundatoris, ſi per alium celebrare faciat. ita *Zerola d.§.7. Zech.d.n.4.Eman. Sa verb.benef.nu.*28. *& verb. reſidentia, & alij apud Garc. p.7.c.1.nu.*85. qui pro hac ſententia plures refert declarationes Sac.Congreg. precipue ſequentem declarationem. *Poteſt conferri ſimplici clerico capella habens onus celebrandi*
27 *miſſas, niſi in fundatione cautũ ſit, vt per ſe ipſum celebret.* & hanc eãdem ſententiam tenent *Gonſal.glo.5.num.*72. *D. Proſp de Aug.cit.D.Ric.dec.*29 *p.4.& Nouar.foren.q.*115*.li.*1.

Sed vtrum Epiſcopus poſſit de conſenſu patroni hæredis ho-
28 die derogare qualitatibus beneficij in fundatione appoſitis; ſtante decreto *Sacr. Conc. Trid.ſeſſ.*25*.cap.*5. *de reform.* (nam de conſenſu patroni fundatoris non videtur dubitandum, cum ipſe fundator poſſit
29 tollere, & reuocare qualitates, vel conditiones appoſitas tempore fundationis, iuxta tradita per *DD.in cap.cum acceſſiſſent*

ceſſiſſint, de conſt. vbi Feli. n. 19 & per Ric. p. 3. dec. 139.)

Affirmant *Abb. & DD. in d. c. cũ acceſſiſſent.* Quorum opinionẽ intelligunt *Nauar. conſ. 6. de cler. non reſiden. & de orat. c. 3. nu. 37. Genuen. d. c. 24. nu. 7. & Eman. S. 1 ver. beneficium n. 37.* procedere aliqua ſubſiſtente cauſa, vt etiã docet *D. Proſp. de Auguſt. cit. loco, & per Seraph. dec. 871. & Barb. p. 3. all. 72. n. 104.*

Alijs vero probabilius videtur, nõ poſſe Epiſcopum cum cõſenſu dicti patroni hæredis di-
30 ſpenſare cõtra fundatoris ordinationem, iuxta præfatum Sac Conc. decretum. ita *Dec. in d. c. cum acceſſiſſent, Azo. 2. p. lib. 6. cap. 27. q. 1. & alij quibus accedunt Genuen. n. 10. & Ric. p. 4. dec. 116.* qui pro corroboratione huius opinionis referunt aliquas declarationes Sacrę Congr.

An autem miſſæ celebrandæ in aliquo altari, ſeu capella desi-
31 gnata ꝑ fundatorem, poſſint celebrari in alio altari, ſaltim de conſenſu hæredum.

Et in hoc negandum cenſeo cum *Azo. inſti. mor. p. 1. lib. 10. c. 24. q. 8. Graff. conſ. 1. diffic. 1. de præben. vol. 2. Ric in prax. fori eccl. reſol. 342. & Barboſa p. 2. all. 24. num. 35.* nam ſi hoc fieri poſſet, finis inſtitutionis prædictæ capellaniæ inobſeruatus remaneret, cum ſit electus locus, quem fundator voluit frequentari, religioſe honorari, & coli, & propterea menti eius, & voluntati non eſſet aliter ſatisfactum, vt *per Silu. verb. miſſa 1. q. 10. Nauar. de orat. c. 5. num. 2. & 12 Graff. & Azor. cit.* Qui addunt, quod ſi alibi, quam in loco deſignato fuerint celebratæ miſſæ, tenebitur capellanus præter p. m., cũ infideliter agat, & pactũ, & ꝓmiſsũ in re graui nõ ſeruet, aliqualem reſtitutionem facere fundatori, quãdo id egiſſet abſque rationabili, & legitima cauſa, ſecundum *Nauar. in manual. c. 25. nu. 134.* & inter alias cauſas legitimas non celebrandi in altari deſignato,
32 eſſet, ſi altare ipſum eſſet deſtructum; nam tunc miſſæ celebrari debẽt in alio altari eiuſdem eccleſiæ, donec cõſtruatur altare. *Barboſ. cit. qui alios refert. & D. Ric. cit. loco. qui in ſequenti reſol. 349.* dicit. Quod vbi deuotio teſtatoris non eſt cauſa finalis, miſſæ poſſent in alio celebrari, v.g. ſi teſtator diceret, vt celebretur miſſa bis in menſe in tali eccleſia in remedium animę ipſius teſtatoris. cum eodem modo ſuccurratur teſtatoris animæ in vno loco, quàm in alio.

Vtrum, vero, Epiſcopus poſſit onus celebrationis miſſarum

in

Digitized by Google

in aliqua capella, à fundato-
33 re deſignata, transferre in aliam Eccleſiam, extra caſum collapſus, & vetuſtatis capellæ.

Et non poſſe Epiſcopum contra diſpoſita à fundatore diſpenſare, *per tex. in c. præpoſ. de conceſſ. prœbend. tenent Duen. reg.* 12. *& latè triuiſ. deciſ.* 42. *par.* 2.

Verumtamen contrariam opinionem tenuit Cur. Archiep. Neap., cum cauſa, iuxta relata per *D. Ricc. deciſion.* 21. *par.* 4.

Sed huius occaſione, quæritur, an poſſit Epiſcopus reducere numerum miſſarum à te-
34 ſtatore appoſitum (extra tamen caſus decreti nouiſſimi, de quo inferius nu. 36.

Et dicendum eſt poſſe, *iuxta decretum S.C. Trid. ſeſſ.* 25. *c.* 4. *de refor.* ſed requiritur iuſta cauſa. Cum voluntas teſtatoris non poſſit abſque illa violari, vt docet *Nauar. conſ.* 9. *num.* 9. *de celeb. Miſſarum*, quem ſequuntur, *Fraxinell. de oblig. Sacerd. ſect.* 7. *§.* 5. *nu.* 3. *Bonacin. de Sacram. diſp.* 4. *q. vl. pun.* 7. *§.* 2. *num.* 12. *Molina de iuſt. tract.* 2. *diſp.* 249. *& alij*, nam voluntates teſtatorum inuiolabiliter obſeruari publicè intereſt. *Card. Mantica, de coiect. vltim. vol. lib.* 3. *tit.* 3. *Petr. Magdalen. de nu. teſt. in teſtam. requiſ. p.* 1. *c.* 8. *nu.* 6. *& Padil. in ſumma legum pœnal. p.* 2. *caſu.* 25. Iuſta cauſa erit, ſi curſu temporis numerus Clericorum, vel Religioſorum eſt diminutus; aut Eccleſię, vel Capellæ redditus extenuantur, aut impēſæ maiores fiūt, *ita Azor. par.* 3. *inſtit. mor. lib.* 12. *c.* 6 *q.* 5. *Fraxinell. loc. cit. et Garcia p.* 7. *c.* 1. *nu.* 125.

Quod ampliatur. Primo, in eleemoſina pro ipſis miſſis, anniuerſarijs, & officijs celebrandis, quæ ſi adeo tenuis ſit, vt non facile inueniatur, qui velit ſe huic muneri ſubijcere, vt dicitur in eod. *S. C. d. c.* 4. tunc numerus Miſſarum, &c. iuxta vires legati, moderandus eſt, & ita declarauit Sac. Congreg. vt referunt *Quartana verbo miſſa, & D. Riccius in praxi fori Eccleſ. rer. quotid. reſol.* 341. *& deciſ.* 25. *par.* 4. & in huiuſmodi reductione Epiſcopus capituli conſilium requiret, quamuis illud ſequi non teneatur, *vt per cit. Doct.*

Secundo ampliatur à *Poſſeuin. c.* 2. *quæſito* 9. *num.* 25. in miſſis, & legatis, tam ante Cōc. Trid. quàm poſt illud relictis, ex eo, quia diſpoſitio Conc. generaliter, & abſolute loquitur. Tamen non poſſe fieri reductionem de miſſis relictis

licitis poſt S. C. Trid. tenent *Hieron. à ſorbo in annot. ad compen. priuil. regul. verbo Miſſa* 3.*Fraxinel.d.ſect.* 7.*§.* 5.*num.*2.*& Mirand. in Manuale pralat.tom.* 1. *q.* 41.*ar.* 12.*concl.vnica. vt per eos.*

Limitatur tamen,id quod dictũ eſt, non procedere in miſſis in fundatione beneficij impoſitis, cum Epiſcopus nequeat,ex vi decr.Sacri Conc. illas reducere ad minorem numerum.Nam S. Conc. loquitur de miſſis, ex diſpoſitione defuncti relictis, & ita declaraſſe Sacram Congregtionem,dicunt *Poſſeuin.c.* 2. *num.*25.*d.quaeſito* 9.*Bonacin. de Sacram.diſp.*4.*q.vlt.pun.*7 *§.*2.*nu.*1o.*Vgolin.de pot.Epi. c.*6.*Barboſ.d.p.*2. *alleg.*29.*nu.* 10.*Antonin.Diana p.*2. *reſol. moral.tract.*14.*reſol.*1.*& Garcia p.*7.*c.*1.*num.* 125. *qui nu.* 131. refert in hoc plures declarat.Sac.Congreg.

An autem, & quando Epiſcopus poſſit,iuſta exiſtente cauſa abſque Synodo,diminuere

35 numerum miſſarum in fundatione beneficij preſcriptarum.videndi ſunt *Nauar. c.* 21.*num.*138.*Henriq.in ſumma l.* 1 *ti.*9.*c.*22.*§.*6.*& alij*,quos recenſent, *Miranda d.q.* 41. *ar.*21.*& Barboſa cit. nu.* 12. qui fatetur,poſſe Epiſcopum abſque Synodi conſenſu, temperare onera dicendi plures miſſas in beneficijs, & Capellanijs ſibi ſubiectis, prout erat ſtatutum iure cõmuni, quod tradit quoq; *Garc. loc. cit.*

Hodie tamẽ facultas reducendi miſſas,commutandi, eaſq;

36 moderandi eſt reſeruata Sũmo Pontifici,vel Sacrae Congreg.Conc. Triden. vt initio decreti dicitur, de celebratione miſſarum ſub Sanctiſſ. D.N.D.Vrbano Papa VIII. die 21.Iunij 1625. prout notat etiam *P.Barthol. Gauantus in praxi celebranda diceceſanae Synodi p.* 1. *c.* 37. cuius decreti tenor,eſt, vt ſequitur.'

Ac primo diſtricte prohibet,atq; interdicit,ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in capitulis generalibus, vel alij quoquo modo reducant onera vlla miſſarum celebrãdarum, aut poſt idem Concilium impoſita,aut in limine fundationis,ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis,vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ,re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur,alioquin reductiones, moderationes, & commutationes huiuſmodi, ſi quas contra huius prohibitionis formam fieri con-

contingerit, omnino nullas, atque inanes decernit.

Quod procedere declarauit S. Congr.& ſi legatum ſit adeo tenue, vt non ſit, qui velit onus illi iniunctum ſubire, quia adhuc pro reductione dicti oneris ab ijs, ad quos ſpectat, Sedes Apoſtolica erit adeunda *veruntamen* (ſubſequitur) *ſi in ipſa beneficij erectione expreſſe cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniũctum onus reducere, ac moderari; legem hanc fundatoris; quam decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam.*

SECVNDA DVBITATIO.

37 QVod eſt ſecundum requiſitum, ꝙ debet cõcurrere in eis, qui hoc Priuil. obſtinendi beneficia potiri volunt.

Reſp. quod ſecundum requiſitum eſt, vt ſint legitimi, & ex legitimo matrimonio; nam ſpurij, & alij illegitimi inhabiles ſunt ad beneficia Eccleſiaſtica; cum nec ad ordines, neque ad clericatum admittantur *c. innotuit, de elect.* & de hac illegitimorum inhabilitate latè per *Sayr. de cẽſ. lib.6.c.10. Auil. eod. tract. 7. p. diſp. 3. dub. 6. & Suar. de cenſ. diſp. 50.*

An autem expoſiti, quorum pa-
38 rentes ignorantur, pro legitimis habendi ſint.

Nonnulli exiſtimant, hos filios, de quorum parentibus non conſtat, non eſſe cenſendos legitimos, & vti tales ad Sacros ordines, & ad curatum beneficium non poſſe ab Epiſcopo diſpenſari, ea ratione, quia non ſolent filij legitimi exponi; ſed potius expoſiti naſci ex furtiuis, & fornicarijs congreſſibus, *ita Couar. in clem. ſi furioſus 1.p.num.9. Sayr. dicto lib.6.c.10. tol. lib.1.c.53.num.3. Valerius Reginaldus in praxi fori pœnit. lib. 30.num.77.& pleriq; alij.*

Sed quod prædicti legitimi ſint cenſendi, & capaces ordinũ, & dignitatum, reſoluũt ma-
39 gis communiter Doctores.

Ea ratione, quia in dubio ſumenda eſt coniectura, quæ excludat delicti præſumptionem; quod ſanè neceſſariò ſupponũt, & præſumunt, qui filios naturales, vel ſpurios, dicunt eſſe præſumendos, ita *Paleoth. de nothis, & ſpurijs c.63.nũ.3. Menoch. de præſũpt. lib.6.q.54.num.20. Barboſa par.3.alleg.52.nu.150. Bellettus par.1 diſquiſit. cleric. tit. de diſcipl. cleric. §.2. num.24. fol.25. & alij.*

Et vtramque opinionem eſſe probabilem, teſtantur *P. le-*

deſma in ſumma de matr. c. 34.8.difficul.& Suarez. d. diſput.50.ſect.4.nu.4.

Prædicta autem doctrina de inhabilitate illegitimi. Primo
40 fallit, vbi per ſequens matrimonium fuerint legitimati, nam filij naturales, quoad omnia (præter Cardinalatũ ex conſtit. Sixti V.) efficiuntur verè legitimi per ſubſequens matrimonium, *c. tanta, qui filij ſint legitimi, & ibi glo. & Abb. num.4. Vgol. de irregul. c.44 §.3. & Sayr dict. lib.6.c.10.num.13.* filij vero
41 ſpurij putatiui naturales, nõ legitimantur per ſequẽs matrimonium, vt contra *glo. in dicto c. tanta, tenent Io. And. & Abb. ibi, & alij apud Sãch. dicto lib.8 diſp.7.num.18.*

An autem filij habiti ex inceſtu, quorum parentes poſtea cõ-
42 traxerunt matrimonium ex Papæ diſpenſatione, cũ clauſula apponi ſolita in diſpenſationibus cum copula, (*prolem ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam legitimam decernendo*) per ſubſequens matrimonium legitimi efficiantur, & ex eo verè legitimi cenſeantur; non ſolum quo ad ſpiritualia, ſed etiam, quo ad temporalia. Vide tradita per *Molin. de hyſp. primog. l. 3. c. 2 num.11. Garc. p.7.c.2. à num. 39. & Sanch. lib. 8. de matr. diſp.7.nu.14.*

Eſt tamen aduertendum, quod ſi facta diſpenſatione, & legitimatione prolis ſuſceptę,
43 parentes pœnitentia ducti, matrimonium minime contraherent, proles ſuſcepta nullatenus erit legitima. Quia Pontifex eam legitimationem conceſſit in fauorem matrimonij ineũdi inter parẽtes prolis, nullatenus alias conceſſurus, vt notat idem *Sanch. num.15.*

Quid autem dicendum ſit de tali diſpenſatione ſuperuenienti, an confirmet præſen-
44 tationem ad beneficium, illiuſuè collationem, electionem, vel confirmationem, quæ irrita fuerunt, abſq; noua præſentatione, collatione, vel electione; in tantum, quod poſſit licitè retinere beneficium illud.

Abbas in c. innotuit num. 11. de elect. hac vtitur diſtinctione; Aut enim, vitium electi erat eius generis, vt non reddat nullam ipſo iure præſentationem, collationem, electionem, vel confirmationem, ſed facultatem ceſſandi concedat, tũc diſpenſatio ſequẽs ſufficit, abſque nouo conſenſu eorum, quibus præſentatio, electio, confirmatio, vel collatio incumbũt. Aut reddit nullam ipſo iure, & tunc,

ait,

Digitized by Google

ait, poſſe ſuſtineri opinionẽ, *ſpecul. in tit. de diſpenſat. §. nũc de Epiſc. in fine*, & aliorum,qui tradunt non requiri nouam præſentationem,&c. dummodo id vitium notum eſſet his. Quia non poſſunt allegare nullitatem ex facto ipſis cognito, *argum. tex. in c. nulli, de elect. in 6.* Sed debent in priori conſenſu perſeuerare; ſi autem ignorabãt id vitium tempore præſenta-
45 tionis, electionis, confirmationis, vel collationis, ait, nõ ſufficere diſpenſationem; ſed nouum eorum conſenſum deſiderari, quo velint ſtare priori illi actui, quia ex *d. c. nulli*, conſtat, poſſe electores impugnare electionem propriam, ex facto eis de nouo detecto, & hanc opinionem probabiliorem fateor, vt etiam cenſet *Sanch. d. lib. 8. diſp. 7. nu. 17.* Qui aliorum opinionem probabilem dicit, quando vitium, ob, quod hi actus fuerunt irriti, ſit occultum, & dummodo non ſit in præiudicium tertij coelecti; & dummodo beneficiatus ille nõ acceptauerit ſciẽter cum vitio illo, collationẽ beneficij; nam tunc eſſet intruſus, & oporteret obtinere, etiam diſpenſationem intruſionis: non tamen eſſet intruſus, ſi non acceptauit collationem, ſed tantum præſẽtationem, aut electionem; Quia intruſus dicitur, qui
46 abſque canonico, & legitimo titulo, ſed vitioſo beneficium capit, vt docet *Rebuff. in praxi benef. regul. de ſubrog. collitig. glo. 4. num. 5. & Silueſt. verbo intruſus, & Nauar. c. 27. num. 194. quos etiã ſequitur Sanch. cit. loco.*

Secundo, fallit præfata doctrina, vbi per Papã fuerint legitimati, quia tunc vt legiti-
47 mi habebuntur, quo ad ordines, & ad obtinenda beneficia, vt per *Auilam de cenſur. 7. p. diſp. 3. dub 6. 4. notab. & alios.*

Tertio, fallit, vbi fuerit cum illegitimis diſpenſatum, per habentem ad id poteſtatem,
48 *c. 1. de filijs præsb. in 6.* Poterit autem Epiſcopus cum illegitimis, ex quocumq; coitu damnato diſpenſare ad minores ordines, & ad beneficium, ſine cura tantum *ex d. c. 1. & ibi per glo. et doct. Sayr. d. l. 6. c. 11. num. 8. Campanil. in diuerſ. rubr. 11. c. 13. num. 81. Bellettus par. 1. tit. de diſcipl. cler. §. 3. num. 25.* cum ſunt vitę honeſtæ, & virtute præditi, *Lambert. de iurepatr. 1. p. 2. lib. q. 7. ar. 11. num. 12.* nam in dicta diſpenſatione per Epiſcopum facienda, cũ ſit inferior Papa, requiritur cauſa,

cauſa,& quod eorum ſuffragantibus meritis fiat, *Man. Rodriq.q.regul.1.tomo.q.13. ar.14.Nauar.conſ.45.nu.2.de homicid.de Graſſis de eff. cleric.in pralu.num.332. & alij apud Barboſ.par.2. all.45. num.19.*

Sed vtrum diſpenſatus ad ordines,cenſeatur diſpenſatus ad beneficia.

Reſp.nequaquam; cum diſpenſatio ſit odioſa, & ſtrictè interpretanda *Rota deciſ.533. p.1.in nouiſſ. & alij apud D. Ricc.p.1.deciſ.95.* qui ita,in facti contingentia teſtatur, fuiſſe reſolutum in Curia Archiep.Neap.

49 An autem poſſit Epiſcopus cum eis diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum ſimplicium, vt poſſint plura retinere.

Dico,non poſſe, *per tex.in d.c.1.de filijs præsb. in 6.* qui loquitur in ſingulari, & cum ſimus in materia prohibitiua ad plura non extenditur, *c. gaudemus,de diuortijs. Ita Silu.verbo beneficium 3.num. 17.Valentia 4.to.diſp.7.q.19. puncto.3.Tolet.lib.1.c.53.nu. 4.Eman.Sa.ver.beneficiũ nu. 19.Sanch.lib.8. de matr. diſp. 51.num.6.Barboſa par.2. all. 45.num.28.& Azor.2. p. lib. 6.c.3.q.12.* id tenens etiam, quando vnum beneficiũ ad ſuſtentationem non ſufficeret

50 Quidquid dicant *glo.in c. fin. de filijs presby. Selua de benef.p.2.q.12.nu.19. & Menoch.de arbitr.caſu 201.num. 156.*

Sed an valeat Epiſcopus diſpen-

51 ſare cum prædictis ad dignitates.& perſonatus,etiam ſine cura.

Reſp.cum communi doct.opin. quibus accedunt *Leſſ. lib.2.c. 34.nu.8. Campanil.in diuerſ. rub.11.c.13.num.86.Barboſa cit. num. 29.& Tolet.lib.1.c. 53. num.4.* Epiſcopum hoc caſu nõ poſſe diſpenſare, ſed ſolum Papam. tum,quia *tex. in d.c.1.* ſolum intelligendus videtur in beneficijs ſimplicibus,non autem in perſonatu,vel dignitate, quæ curatis ſolent equiparari,*vt in c. dudum,de elect.* tũ etiam,quia, *ex tex.in c.fin.de filijs presby.* habetur, quod illegitimus, abſque Papæ diſpenſatione ad dignitatem, vel perſonatum,vel beneficium curatum promoueri non poteſt, iuxta quod videtur intelligendus *tex.in d.c.1.verb. benef.* Quidquid aliqui aliter ſentiant.

52 An vero Epiſcopus poſſit diſpẽſare cum illegitimo in Canonicatu Cathedralis eccleſiæ.

Doctores communiter affirmant, vt tradit *Nauar.conſ.*

4.de

4. de fil. presb. nu. 4. quem ſequuntur Campanil. d. c. 13. nu. 82. & alij. nam *tex. in d. c. 1*. permittit diſpenſationē epiſcopis in beneficijs ſine cura; at canonicatus eccleſiæ Cathedralis eſt beneficium ſine cura, vt notatur in *cap. ſuper eo, de præb. in 6. ergo*.

Sed vt docent *Maiol. de irreg. lib. 1. c. 8. n. 11. Cāpanil. d. c. 13. nu. 83. et Barb. d. p. 2. all. 45. n. 13*. Quãuis olim hęc cōmunis ſententia fuerit vera; hodie
53 tamen, cum omnes canonicatus Cathedralium annexũ habeant ordinem ſacrum, iuxta *decretum S.C. Trid. ſeſſ. 24. c. 12 de refor.* per conſequēs, cum epiſcopus nō poſſit habilitare ad ſacrum ordinem, neque ad canonicatum in Cathedrali diſpenſare poterit. Ita etiam tenēt *Sayr. d. lib. 6. c. 11. n. 13. Leſſ. d. l. 2. c. 34 n. 86. Auila 7. p. diſp. 3. dub. 6. & Garc. d. p. 7. c. 2. nu. 68*. qui cum Leſſio, addit. Quod ſi cū illegitimo fuerit per Papam diſpenſatum ad ſacros ordi-
54 nes, ex quo non cenſebitur diſpenſatus ad beneficia, poterit epiſcopus, etiam hodie diſpenſare ad canonicatum Cathedralis, iuxta prædictam communem ſententiam; nam dum cum ea diſpenſatione ſit habilis iam ad ſacrum ordinem, quem præbenda requirit, ceſsat ratio, de qua ſupra.

Eſt tamen aduertendum, vt aduertit *Garc. nu. 71*. quod ho-
55 die per Papam diſpenſatur, cum illegitimis ad obtinenda quæcumq; beneficia, præter dignitates, & canonicatus in Cathedralibus, ac principalem in collegiata, dummodo plura non ſint.

56 An autem, poſſit epiſcopus cum illegitimo diſpenſare ad canonicatum eccleſiæ collegiatæ.

Et dicendum eſt, poſſe, vt tenēt *Gonſ. glo. 5. nu. 98. Auila de cenſ. p. 3. dub. 6. 3. not. Bellect. d. §. 3. nu. 27. & Barbo. d. p. 2. alleg. 45. nu. 25*. cum non habeant annexum ſacrum ordinem.

Sed quid dicendum de beneficio ſimplici requirenti ſa-
57 crũ ordinem. An poſſit epiſcopus cum illegitimo in eo diſpenſare.

Reſp. negatiue iuxta *gl. in d. c. 1. verb. beneficium*, ſic intelligēs ea verba tex. *dummodo ſit talis*; quam DD. ibi, ſequuntur, & tradunt quoq; *Campanil. d. c. 3. n. 85. Barbo. d. p. 2. alleg. 45. num. 30. Sayr. d. li. 6. c. 11. n. 11. & alij*. Quorum opinio procedit, etiam ſi non requirat ſacrum ordinem actu tēpore collationis, ſed poſt, vt notat *Garc. nu. 66*. ex eo, quia

qui

qui ad beneficiũ ꝓmouetur debet eſſe habilis tempore promotionis, habito ſaltem reſpectu ad ea, quæ ſibi incũbunt ratione beneficij, *vt in d.c.dudum,primo,de elect. & c.ſi pro clericis,de præbend. in 6. Ita Imol.dom.& Franc.in d.c.1.*

Quid autem dicendum ſit de illegitimis filijs, & nepotibus
58 præsbyterorum circa beneficia, & pẽſiones, Eccleſiaſq; paternas, & è contra. vidẽda ſunt tradita per *Garciam d. par.7.c.3.Gigãt.de penſ.q. 86. Barboſ.p.3.alleg.65. qui alios refert, & par. 2.alleg.45. Nouar. concluſ.4. de benefic. D. Ricc.p.2.dec.300.& p.4.deciſ. 186. & 283.* vbi præcipue concludit, diſpoſitionem *S. C.Trid.ſeſſ.25.c.5. de reform.* dum prohibet filios clericorum acquirere beneficia paterna, non habere locum in nepote legitimo ex filio ſpurio, *ex doct.Nauarr.conſ.5.de filijs præsb. & de Franchis deciſ.27.*

Nec eſt prætermittendum, vt refert *Seraph. deciſ.* 1412. filios legitimos, non prohiberi obtinere diuerſum beneficium in eadem Eccleſia, ſed idem, quod pater obtinuit; idque immediate, vt per *Barboſ.cit.p.3.alleg.65. num. 17. qui ex Garcia p.7.c.3. nu. 28. & Armendar.in addit.ad recopil. legum Nauarræ lib. 2. tit.19.lib.1.de filijs præsb.n.4.* aſſerit tentum, patrem nulla diſpẽſatione indigere ad obtinendum immediate beneficium filij legitimi, ac etiam dicunt, non eſſe prohibitum, quin pater, & filius, etiam illegitimus poſſint miſſam celebrare in eadem Eccleſia, dummodo ambo non obtineãt in ea beneficium, ſed id fiat ab altero deuotionis gratia, & ab altero cauſa legati, quod relictum ſit miſſam celebrantibus in eadem Eccleſia.

Vtrum vero illegitimus prohibeatur habere beneficium, vbi pater obtinuit beneficiũ manuale, ſeu ad nutum amouibile. Vide tradita per *D. Ricc.par.4.deciſ.204.*

TERTIA DVBITATIO.

59 QVod eſt tertiũ requiſitum in illis, qui hoc priuilegio obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt ætas legitima. & omiſſa ętate, q̃ de iure, ante Conc.Trid. requirebatur; ſũmatim referemus ętatem hodie requiſitam in quolibet beneficio.

Et Primo, pro obtinendo beneficio ſimplici, requiritur ętas qua-

quatuordecim annorum, ex decreto eiuſdem *S. C. Trid. ſeſſ. 23. c. 6. de refor.* contra quod, vt rectè ait *Azor. 2. p. lib. 6. c. 5. q. 9.* non poteſt Epiſcopus diſpenſare. Quod cenſuit Sacra Congreg. procedere, niſi in fundatione aliter dicatur, quia non eſt ei deroga-
61 tum; prout teſtantur *Eman. Sa. verbo beneficium num. 30. Gonſalez. ad regul. menſ. glo. 5. num. 91 D. Ricc. in praxi fori eccleſ. reſol. 331. & in collect. deciſ. 860. & Campanil. in diuerſ. rub. 7. c. 6. nu. 2.*

Vnde Epiſcopus non poteſt indulgere cuiquam, vt ante decimum quartum annum beneficiũ ſimplex obtineat, ſed ſolus Summus Pontifex, ex cuius diſpenſatione poteſt etiã infanti beneficium conferri, vt tradunt *Thom. Valaſc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 7. num. 10. Barboſa p. 3. alleg. 60. num. 74. & alij.*

An autem debeat eſſe 14. annus
62 completus.

Sacra Congreg. cenſuit prædictũ *cap. 6. Conc. Trid.* non prohibere, q̃n ille q̃ iã 14. annũ ſuæ ętatis attigit, licèt non dum expleuerit, poſſit beneficium obtinere, & ita tenent *Henriq. in ſumma lib. 10. c. 19. §. 2. Gonſalez. cit. glo. 5. num. 90. & 95. Leſſ lib. 2. c. 34. num. 109. Barboſa alleg. 60. p. 3. num. 76. D. Ricc. d. reſol. 331. & in deciſ. Cur. Arch. p. 1. deciſ. 281. Campanil. d. c. 6. nu. 2. & Nouar. concl. 2. num. 4. de ætat. benef. affirmans de cõmuni.* Quãuis non ſufficere hanc ætatẽ 14. annorum inceptorum, ſed debere eſſe completam, teneant *Mandoſ. de ætat. min. c. 4. num. 15. & Tuſcus concluſ. 338. num. 10. & 11. lit. E.*

Et hæc prohibitio, de obtinendo beneficio ante ætatem 14. annorum, vt ſupra, ſubſiſtit, nedum ſi per viam collationis daretur; verum etiam præſentationis, electionis, aut alterius prouiſionis; ſtante generica prohibitione S. C. Trid. ob verbum, obtinere, quod eſt generaliter, vt ſentit *Mãdoſ. cit. loco num. 17.* quem refert *Campanil. d. rub. 7. c. 6. n. 6.* & quamuis *Nouar. loc. cit. num. 8.* exiſtimet minorem 14 ann. eſſe habilem, vt præſentari valeat ad beneficium iuriſpatronatus ex declarat. S. Congregat. de qua fit mentio *in deciſ. Rotæ diuerſ. par. 1. deciſ. 482. num. 3.* occaſione cuiuſdam de genere fundatoris præſentati, qui erat conſtitutus in 12. anno, quam deciſionem refert, etiam *Garcia p. 7. c. 5. num. 10.* Aliter tamẽ, fuit deciſum in Cur. Arch. Neap. ſcilicet, non poſſe præſentari minorem 14. ann. ad benefi-

cium iuriſpat. etiam pendente ſupplicatione diſpenſationis Summo Pontifici porrecta, vt teſtatur *D. Ricc. deciſ.* 343.*par*.4. cum nulla ſit diuerſitatis ratio in vtroq; vt idem notat *p*.3.*deciſ*.26.

Sed num diſpenſatus à Papa, vt ante ætaté 14. ann. poſſit obtin. beneſ. ſimplex; Valeat 63 aliud ſimplex obtinere ab Epiſ. abſq; noua diſpẽſatione.

In hoc dubio dicẽdum eſt, quod cum obtinens diſpenſationẽ ad ſimplex beneficium obtinendum dicatur habilitatus ad alia ſimplicia, vt reſoluit *Campanil. in diuerſ. rub*.11. *d. c*.13.*num*.98. poterit in euentu, de quo agimus, huiuſmodi capax, & habilis per diſpenſationẽ factus, ad alia ſimilia ſimplicia ab Epiſ. impetranda, diſpenſari, dummodo ius non reſiſtat. *Ita D. Ricc. in prax. var. reſol*.64. *& Barboſa p*. 2. *all*. 45 *num*.35.

Eſt tamen obſeruandum, quod ſi beneficium eſſet regulare, & non haberet anexam curã animarum, requireretur decimus ſextus annus completus, cum tale beneficiũ non poſſit conferri, niſi profeſſo, *c. nullus, de elect. in* 6. & hodie poſt *S.C.Trid*. nõ poſſit fieri profeſſio ante decimum ſextum annum completum, alias eſſet nulla, *vt in Trid. ſeſſ*.25. *de refor. c*.15. *vt notat D. Ricc p*. 4. *deciſ*.281.

Quando autem in defectu regularium, poſſint beneficia regularia conferri clericis ſecularibus. vide per *Gonſalez. ad regul*.8. *Cancel. glo*.8. *nu*.43. *et* 77. *& Ricc. p*.1. *deciſ*.355.

Secundo, pro obtinendo canonicatu Eccleſiæ Collegiatæ, etiã in ſignis, requiritur ætas 64 quatuordecim annorum, ſaltem inceptorum, ſicut ad alia beneficia iuxta diſpoſitionẽ iuris communis, ex quo in hoc, *S.C.Trid. ſeſſ* 22.*c*.4. *de refor*. nil innouauit, ſeu diſpoſuit in particulari, ut declarauit *Sac. Congreg. cuius reſponſa referunt Garcia p*. 7.*c*.4. *num*. 37. *& Nouar. cit. concluſ*. 3.*n*. 6. *Ita Mã. Rodriq. quæſt. reg. to*. 1.*q*.11.*ar*.2. *Mandoſ. conſ* 20. *Gonſalez ad regul*.8. *Canc glo*. 5.*num*.29. *D. Ricc. in prax. fori Eccleſ. reſol*. 512. *num*. 3. *& alij*.

Tertio, pro obtinendo canonicatu Cathedralis Eccleſiæ, cũ hodie, ex decreto eiuſdem *S*. 65 *C.Trid. ſeſſ*.24.*c*. 12. *de refor*. omnes canonicatus, & portiones Cathedralium Eccleſiarum habeant annexũ aliquem ordinem Sacrum, & vt ad ipſos, quis promoueri poſſit requiratur ætas præſcripta in eodem *S.C.Trid. ſeſſ*. 23.*c*. 12. *de refor*. eſt dicendũ, quod requi-

requiritur ætas ad illum ordinem neceſſaria, quē canonicatus, vel portio obtinēda habebit annexum, ſi obtinere volens, illo ordine Sacro, quē requirit, non fuerit initiatus.

Sed quia in eodem *Conc. ſeſſ.* 23. *c.12. de refor.* dicitur, quod nullus ad Subdiaconatus ordinē ante 22. ad Diaconatus an-
66 te 23. & ad Præsbyteratus ante 25. ætatis ſuæ annū] promoueatur, & in alio decreto *ſeſſ.24.c.12. de refor.* dicitur, quod nemo recipiatur ad dignitatem, aut portionem, niſi eo ordine Sacro, aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbēda, aut portio requirit; aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, vel ab eadem Sancta Synodo ſtatutum, ideſt, infra annum, iuxta aliud decretum *c.4. de refor. ſeſſ.*22. initiari valeat, ideo.

Quæritur, an in eo, qui voluerit obtinere canonicatum habētem annexum v. g. Sacerdo-
67 tium, requiratur ætas 25. annorum inceptorum, pro vt requiritur, vt poſſit eo ordine inſigniri; an vero ſufficiat, vt ſit in tali ætate, vt infra annum poſſit ad Sacerdotium promoueri.

*Leſſius de Iuſt. & iure lib.2.c.34. num.*110. exiſtimat, eum, qui accipit beneficium, quod requirit Subdiaconatum debere inchoaſſe annum 21. nam debet eſſe habilis, vt intra annū fiat Subdiaconus, Subdiaconus autem fieri nequit ante 22. inchoatum; Quod ſi beneficium requirat Diaconatum, debebit ſaltē inchoaſſe 22. vt in principio anni ſequētis poſſit fieri Diaconus; ſi ſacerdotiū, debebit inchoaſſe 24. alioqui irrita erit collatio.

Sed *Garcia d.p.7.c.4.num.*21. cēſet, quod ille, qui voluerit obtinere canonicatum, aut portionem Cathedralis Eccleſię, ſi non ſit initiatus illo ordine ſacro, quem canonicatus, aut portio habet annexū, debet eſſe in ætate ad talem ordinē requiſita à *S.C.Trid. ſeſſ.*23.*d. c. 2. de refor.* & ſic ſi habet annexum præsbyteratum, debet habere ætatem 24. annorum, ſeu eſſe maior 24. annis, ita quod attigerit 25. ſi habet annexum ordinem Diaconatus, debet habere ætatē 22. annorum, ſeu eſſe maior 22. annis, ita quod intrauerit in 23. & ſi habet annexū ordinē Subdiaconat. debet habere ætatem 21. ita quod attigerit 22 annum; *Sic Henriq. in ſūma lib.*10.*c.*19.*§.*2. *Maiol. de irregul. lib.*1.*c.*30. *num.* 12. *& alij apud D Ricc par.*1. *deciſ.*340.

Eſt tamen aduertendum, quod in Eccleſijs, vbi nec ante Cōcil. nec poſt, facta fuit deſignatio

gnatio, diſtributio, & annexio
68 ſacrorum ordinum, & ſic nullus ordo ſacer Canonicatui aſſignatus eſt, qui canonicatum conſequi intendit, debebit eſſe in Subdiaconatus ordine conſtitutus, vel in ætate requiſita ad Subdiaconatum; nempe, quod attingat 22. ſuæ ætatis annum iuxta tradita per *Io hier. Campanil. in diuerſ. rub. 7. c. 6. n. 26.*

Aduertendum eſt quoque, quod in canonico pęnitētiario, vltra gradum doctoratus, vel
69 licentiæ in Theologia, vel iure canonico, requiritur ætas 40. annorum, ſeu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, iuxta decretum *Conc. ſeſſ. 24. c. 8 de refor.* & dicti 40. anni debent eſſe completi, qa dicitur in plurali 40. annorū, *ex glo. in clem. generalem, de ætate, et qual. et alijs apud Garciam p. 7. c. 4. num. 35. & c. 7. n. 43. licet Azor. d. c. 5. q. 6.* dicat ſufficere 40. annum inchoatum, vt etiam referunt *Barb. p. 3. alleg. 55. nu 9. & Nouar. concl. 5 de ætat. beneficiand.*

Quod ſi aptior pro loci qualitate non reperiatur, non obſta-
70 ret defectus ætatis 40. annorum, pro vt tradit *Garc. num.* 33. qui exiſtimat ſufficere, quod non reperiatur in Ciuitate, vel Diœceſi perſona apta cū dictis qualitatibus, nec eſſe quærendam extra Diœceſim; arg. *tex. in c. nullus, diſt. 61. & c. ſacrorum, diſt. 63.* vt alius, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, poſſit in pęnitentiarum eligi; ſed ſi non reperiretur talis perſona apta in diœceſi, & Epiſcopus eū vellet eligere extra diœceſim, non poſſet eligere, niſi dictas qualitates habentem, ſi talis ibi commodè reperiri poteſt, *Garcia nu. 34. & ſequitur Nouar, cit. concl. 5. de ætat. benef.*

Quarto, pro obtinendis beneficijs habentibus annexum or-
71 dinem ſacrum, licet nō actu, ex fundatione, conſuetudine, ſtatuto, vel priuilegio, requiritur ætas requiſita ad ordinē annexum, *c. ei cui, de præbend. in 6. glo. in c. cum in illis, de præbend, eod. lib. 6. verbo prouideri, ita Francus, & alij in d. c. ei cui, Lambert. 1. p. 7. lib. q. 7. ar. 27, nu. 8. & Garcia num. 51. qui alios refert.*

Quinto, ad obtinēdam aliquam Eccleſiaſticam dignitatem inferiorem Epiſcopatu, habentem tamē curam animarum,
72 requiritur ætas 25. annorum, ſaltem inchoatorum, vt habetur expreſsè in *c. cum in cunctis §. inferiora, de electione, & in S. C. Trid. d. c. 12. ſeſſ. 24. Ita Leſſius dicto l. 2. c. 34. num. 107. Nauar. c. 25. n. 116. & alij.*

Sexto,

Sexto,ad obtinendum beneficiũ Parochiale, requiruntur 25. anni inchoati, *c.licet canon.de*
73 *electione in 6.Ita Leſſius num,* 108.*Nauar.ibidem,et alij apud D.Ricc.p.4.deciſ.*319.

Et eſt obſeruãdum, huius occaſione,quod beneficium Curatum non poſſet obtinere Canonicus regularis sine Apoſtolica diſpenſatione, nec in perpetuum, nec ad tempus, *Verall.deciſ.*223. *D. Proſp. de Aug. ad Quarantam verbo can.regular.D.Ricc. par.* 1.*deciſ.*159.*& p.4.deciſ.*355.*num.* 7.*et per Azo.inſt mor.lib.6.c.4. q.22.& 23. & ita in praxi ſeruatur, vt teſtatur Gonzalez ad regul* 8 *Cancell.glo.7.num.* 53.referens,etiam in hoc declarat.Sac. Congr.

Septimo ad obtinendas alias dignitates,vel perſonatus, qui-
74 bus nulla ſubeſt cura animarum,requiritur,ex eodẽ *Conc. c.*12.*ſeſſ.* 22. vt non ſit minor 22. annis *Leſſ.cit.nu* 108.*Nouar concluſ.3.de ætate benefic. & alij.*

An autem 22.annus debeat eſſe
75 in caſu prædicto, inceptus, vel completus.

Quidam aſſerunt ſufficere inceptum, *ita Zerola in praxi Epi. par.1.verbo beneficia §.1.Azo. p.2.lib.6 c.59.num.3.& Emanuel.Sa.verbo beneficiũ n.* 31.

Contrarium tamen dicendum, eſt nempe 22. annum debere eſſe completum,nam illa formula, qua vtitur Concilium, vt non ſit minor 22.annis,inſinuat debere eſſe completos. nam, qui nondum compleuit,eſt minor ætate. *Ita Leſſius dicto c.34.n.* 108. *Molina de Iuſt. 2. tom. diſp.*573. *Mandoſ.de ætat.minor. cap.*1. *num.*101.*Garcia p.7.c.4.num.* 70.*& Nouar.d.concl.*3.

Sed an præfatum *Dec. Conc. ſeſſ.* 22.*c.*12. comprehendat, non
76 ſolum dignitates,& perſonatus in Eccleſijs Cathedralib. ſed etiam in collegiatis.

Affirmant *Armendariz in add. ad recopilat.leg. Nauar. lib.*1. *tit.*18.*l.7.num.2.& Garcia d. c.4 num.62.*ex eo, quia cõcil. in hac parte generaliter, & abſolute de dignitatibus, & perſonatibus,loquitur.

Nihilominus contrarium cenſent *Piaſeg.in praxi p.2.c.5.n.* 21.*Zerola in praxi p.* 1. *verbo beneficia §.* 1. *Rodriq. quæſt. reg.tom.1.q.11 art.* 2. *Ricc.in praxi fori eccleſ. reſol.* 512. *& Nouar.concl.3.de ætate beneficiand.num.* [illegible].vt per eos,& dictum eſt ſupra nu.74.

Aduerte tamen, illud, quod dictum eſt de ætate 22. annorũ requiſita ad dignitates, & perſonatus ſine cura, eſt intelligendum,niſi alias habeant annexum ordinem presbyteratus;

tus, q̃a tũc requireretur ætas ad ſacerdotium requiſita, & ſic proportionabiliter, ſi Subdiaconatus, vel Diaconatus ordinem haberet annexum, vt diximus ſupra n.65.

Octauo, ad Epiſcopatus culmen promouendus, debet eſſe maior triginta annis; ita quod
77 30. annum, iam exegerit, & in ſacro ordine ſaltem ante ſex menſes conſtitutus, *c. cum in cunctis de elect. Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 1. & ſeſſ. 22. cap.* 2. & in terminis multum ſpecifice declarat Bulla *Gregor. 14. fel. rec.* quæ incipit, onus Apoſtolicæ ſeruitutis, publicata die 15. Martij 1591. & refert *Barb. de offic. epi. par. 2. alleg. 1. nu. 28. Ita Vgolin. eod. tract. par. 1. c. 1. num. 6. & alij.*

Et quod dictum eſt de Epiſcopis, dicendum eſt de Patriarca, Primate, & Archiepiſcopo; nam quamuis hi nomine, & iuriſdictione inter ſe differant; officio tamẽ conueniũt, quia idem eſt. *Leo in Theſauri eccleſiaſt. c. 2. nu. 29. Maſſobrinus in praxi habend. concurſ. ad Paroch. requiſ. 10. dub. 11. num. 20 Nouar. concluſ. 7. de ætate benef. & per Carol. de Graſſis de eff. clericat. in præludio a nu. 210.*

Nono, in Cardinalibus requiritur ætas, quæ in Epiſcopo requiritur, *ex Sac. Conc. Trid. re-*
78 *latis in locis, vt tradunt Maſſobrinus loco cit. & boieda de incompat. benef. cap.* 27. Hodie tamen, vt Aduertit *Illuſtriſ. Card. Paleotus de Sacri Conſiſtorij conſultatione 4. p. q. 1.* Diaconus Cardinalis eſſe poteſt, qui in 22. ſuæ ætatis anno fuerit conſtitutus, *ex Conſt. Sixti V. de Cardinaliũ num. ordine, ætate, tempore, qualitate, & officio.*

Decimo, ad coadiutoriam à Papa conceſſam, requiritur eadem ætas, & habilitas, quæ requiritur, & ſufficit ad titulum
79 beneficij, *Ita Caputaquen. deciſ. 127. d. 1. Gonſalez. glo. 5. §. 9. nu. 6. & alij.*

Huius occaſione, nõ eſt prætermittendum, quod coadiutores Canonicorum, ſeu dignitatum, etiam perpetui, & cum futura ſucceſſione, non tenentur emittere fidei poſeſſ. vt canonici *iux. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 12. de ref.* vt notat *Barboſ. ſp. 3. all. 61. num.* 13. niſi cum fuerit ſucceſſioni locus. Quia coadiutor non eſt in poſſeſſione Canonicatus, ſed coadiutoriæ.

Vndecimo, ad obtinendam penſionem, requiritur ætas ſeptem annorum ſecundũ *Gigãt. de penſ. q. 13.* Sed ſecundum alios, ætas requiſita ad beneficium ſimplex, vt dicemus loco ſuo, in cap. ſeq. n. 13.

Duo-

Digitized by Google

Duodecimo, & tandem, Capellania erecta, ſiue fundata abſque auctoritate ordinarij po-
80 teſt obtineri à minori 14. annorum, vt docet *D Ricc. in praxi fori eccleſ. reſol. 67. num. 6.* cũ talis Capellania non dicatur beneficium eccleſiaſticum, *glo. cõiter recepta, in clem. ſi beneficiorum. de decimis, verbo capellanus, Gonſalez. in reg. 8. Cancell. glo. 5. num. 27. Idem Ricc. p. 3. deciſ. 50. Velaſc. deciſ. 6. num. 12. & per Felin. in c. cũ omnes, de conſtitutionibus*, & dicemus inferius num. 250.

Eſt tamen obſeruandum, quod prouiſio facta non habenti ætatem requiſitam, eſt nulla, etiam in conſcientia; quod
81 procedit, licèt paruũ, & modicum tẽpus, vt vna dies, vel hora, deſit ad ætatem requiſitam; cum in his, quæ à iure determinata ſint, non liceat arbitrari, vt tradunt *Pariſ. de reſig. lib. 4. q. 9. nu. 20. Vega in ſumma par. 1. c. 36. caſu 5. & 21. Garcia p. 7. c. 4 n. 84. Man. Rodriq. in ſumma 1. tomo cap. 30. n. 1. & alij.*

Sicuti etiam diſponitur de iure, quod anni pubertatis, quæ in maſculo eſt in 14. anno completo, & in femina in 12. anno completo, *l. fin. C. quando tutor, &c.* & anni minoris ætatis, quæ eſt, tam in maſculo, quam in femina de iure communi vſque ad annum 25. cõpletum, *l. 1. C. ſi minor, ſe maior dixerit*; debent eſſe omnino completi, de momento ad momentum, pro vt de ætate minorum expreſsè diſponitur in *l. 3. §. minorem ff. de minorib. vbi glo. verbo momentum*, reddit rationem, quia agitur de fauore minorum, & publico ſimul; quæ ratio militat, etiam in ætate impubertatis, vt notat *Sanch. in ſumma l. 4. c. 35. num. 3.* Qui addit eadem ratione, quod ſi nõ conſtaret de hora natiuitatis, eſſet expectandus totius diei exitus, & ſi nec de die conſtaret, ſed de menſe, eſſet expectandus totius menſis exitus. Quod ſi nec de menſe, eſſet expectandus totius anni exitus. Et ſi 25. ætatis annus compleretur ſexto Kal. Martij, anni biſſextilis, cenſendus eſſet, ſecundũ *Sanch.* compleri die ſecunda, quæ ſimiliter dicitur ſexto Kal. Martij nẽpe 25. Februarij in puncto horę correſpondẽti pũcto natiuitatis; & hoc eã ratione, quia vtraque dies cenſetur vna, & dies ſecunda eſt complementum quadriennij præcedentis, quæ deerat ad complemẽtum integri ſolis per zodiacũ circuli, & ideo ad illius ætatis complementũ dies eſſet accipiẽda; ſed ſecũdum *Silu. verbo ætas q. 3. Hen-*

riq.

Digitized by Google

riq.in ſumma lib. 10.*c.* 19.*§.* 2. *Barboſ.p.*2.*all.*16.*n.*2. *D. Ricc. in praxi fori eccleſ. poſt reſol.* 276.*in notabilibus de materia Sacram. ordinis verſ. quo ad interſtitia*,loquentes de eadẽ materia Sacr.ordinis,pro ætate legitima ordinis non eſſet computãdus dies biſſexti,nec de illo curandum; cum annus à iure determinatus intelligatur ex 365. diebus continuis.

Et quamuis *in l. qua ætate ff. de teſtam.*dicatur, quod in ætate pubertatis ad teſtandum petita, ſufficiat vltimam ætatis illius diem eſſe inceptam; dicendum eſt,quod ibi,tanquã quid ſpetiale id decernitur, fauore teſtamenti:ergo ſecus in alijs eſſet dicendum, vt aduertit *Sanch.ibidem, & in lib. primo de matrim. diſp.* 16. *num.*4.

QVARTA DVBITATIO.

82 QVod eſt quartum Requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc Priuileg. gaudere volunt.

Reſp.& dico,quod eſt,vt ſint ſine vxore,nam coniugati, qui ordinari prohibentur, incapaces ſunt huiuſmodi priuilegio obtinendi beneficia, ſine diſpenſatione, vt inferius dicemus,*c.*2.*c.diuerſis fallacijs*, *& c.cum decorem, de cler. coniug.* ideo irrita erit beneficij collatio eis facta, poſt matrimonium contractũ,tanquam facta incapaci, vt patet in dictis iuribus, & in *Sac. Conc. Trid.dicta ſeſſ.*24.*c.*4.*& notãt D.Ricc. collect. deciſ.* 798. *de Thoro in cõp.deciſ Cur. Arch. verbo clericus fol.*8. *et Nouar. concl.* 2. *de præſent.a patron. fac.*

An autem clericus validum cõtrahens matrim. ipſo facto
83 amittat beneficia per prius obtenta: an potius iudicis ſententia priuans, deſideretur.

Et dicendum eſt, per contractũ matrimonij validum, beneficia clerici in minoribus conſtituti ſtatim ipſo iure vacare. Ratio eſt,quia hoc minime ſtatutum eſt in pœnam delicti, vt ſic iudicis ſententia deſideretur;nullũ.n delictũ eſt inire matrimonium,ſed id cõſurgit ex eo quia ſponte aſſumit ſtatum incompatibilem cum beneficio, ac proinde
84 per ſpontaneam dimiſſionẽ, eo ipſo,illud videtur repudiare,nam contrario facto,iure proprio ceditur *l.*1.*C.de furtis et l. quod in hærede § eligere ff. de tributar.actiõ.*& huius ſententiæ ſunt *glo.in c.vnico,verbo clericalis, de cler. coniug. in* 6.*Silu.clericus* 2.*num.*2. *Gigas de-*

de penſ.q.54.Nau.c.25.nu.120 Tol.in ſum.l.4.c.18.n.4.Guid. Pap.dec.239.& Ric.p.5.collect. dec.1864.& alij.

Quorum ſententia ampliatur: Primo, vt procedat,quamuis matrimonium,nondum conſumatũ ſit. Quia ſtatim,ac ma-
85 trimoniũ,per verba de pſenti initur,vacāt beneficia,cum in hoc euētu vere ſit aſſumptus ſtatus incōpatibilis cũ beneficio.vt docēt *Io.And.in d.c.1.de cler.coniu.n.5.Sayr.de cenſ.l.6. c.5.n.10. Barboſ.p.3.alleg.57. nu.202.& alij,quos refert de Graſſis eff.5.n.13.*

Secundo ampliatur, etiam ſi vxor,non dum cognita, dece-
86 dat, vel religionem ingrediatur,vt per *Barboſ.cit.n.204.& Sanc.de mat.li.7.diſp.42.n.19.*

Sed an per cōtractum matrimonij irritum, vt eſt inter con-
87 ſanguineos, ſine debita diſpēſatione,vel cum minori, amittat clericus eccleſiaſtica beneficia,quæ obtinebat.

Affirmat *Io.And.in cap.Ioannes nu.24.de cler.coniug.& alij relati per Carol. de Graſſ.eff.5. nu.21.* quia ex parte ſua contraxit, & fecit qdquid potuit: Et qd ſi iſto caſu contraxerit ſciēter,vel ignorāter, & an ſit priuatus ipſo iure,an vero requiratur ſententia,ponit *Dec. conſ.165.*

Sanch.tamen d.lib.7. diſp.43.n.2. probabilius exiſtimat,quomodocũque,& ex quacumq;cauſa matrimonium ſit irritum, nō amitti ipſo iure beneficia,
88 ſed in delicti pęnam,contrahentem eſſe priuãdum per iudicis ſententiam.& hanc partem tenent *Card.in clem. gratia, de reſcript. Dec. conſ.166. vol.1.& Leſſ.li.2.c.34.dub.21. n.113.* qui teſtatur,quod ita conſultus reſpondit, ex eo,q canones loquuntur de matrimonio valido.

Si vero matrimonium eſſet nullum,ratione cōſenſus, vt quia
89 contraxiſſet per vim,& metũ cadentem in cōſtantem virũ, non vacarēt beneficia,vt tradit de *Graſſ.cit.eff.5.nu.22.*

90 Sed quid de clerico contrahente ſponſalia de futuro.

Dico,cum communi ſentētia, vt teſtatur *Leſſ.d.l.2.c.34. nu. 114.& de Graſſ.eff.5.n.16.* non amittere beneficia.

An autem clericus coniugatus, cum vnica,& virgine,gaudeat
91 huiuſmodi priuilegio obtinēdi beneficia,ſi perpetuam caſtitatem voueret cum vxore, iux.deciſ.*tex.in c.2.de cle.cōiu. Carol.de Graſſ.n.26.affirmat; ſed glo.in d.c.2.verb.caſtitatem,* exiſtimat, tũc hoc priuilegio gaudere, quando ambo coniuges eſſent ſenes, & communi cōſenſu caſtitatem vouerent; vel ſi eſſent iuuenes,& ad religio-

nem tranſirent.

Alij vero Doctor. diuerſimodè ſentiunt, & intelligunt, text. prædictum, vt refert *Sanch. d. li. disp.42.n.16.* cũ quo cenſeo tunc clericum coniugatũ eſſe huius priuilegij capacem, quando legitima vxoris licẽtia obtenta promoueretur ad ſacros ordin.ipſa ſene promittente continentiam, vel iuuene profitente religionem.

Sed quæritur, an clericus coniugatus durante matrimonio,
92 poſſit gaudere hoc priuilegio obtinendi beneficia, ex diſpẽſatione Epiſcopi, vel Summi Pontificis (nam eo ſoluto, ſi vnicam, & virginem habuit poterit eo gaudere, alijs requiſitis concurrentibus.)

Quidam dicunt, ex diſpenſatione Epiſcopi, talem clericum gaudere poſſe hoc priuilegio obtinendi tãtum beneficium ſimplex; ſed ex Pontificis diſpenſatione, etiam curatum, per *tex. in cap. Ioannes, de cler. coniug. ita Specul. tit. de diſpenſ. §. nunc de epiſcoporum nu.4. & Hoſt in ſumma c.2.nu.1.de cler. coniug.*

Alij autem verius cenſent, talem clericum non poſſe eo priuilegio gaudere, niſi ex Sũmi Pontificis diſpenſatione, pro quocumque beneficio, per *text. in cap. diuerſis, de cler. coniug. ita Abbas in d.c. Ioannes num.7. Selua benef. 1.p.q.7.nu.17. Silueſt. ver. benefic. 3.q.4. num.8. Alex. Carrer. l.3. de ſponſal. c.3 Pariſ. de reſig. l.4.q.2.num.28. Sanch. d. l.7. diſp.42. nu.18. & Bened. Capra reg.97.nu.33.* qui teſtatur hanc eſſe magis communem opinionem recentiorum. eamq; ſequuntur *Garc. p.7.c.5.n.4. & de Graſſ. eff.5.n.25. & eff.15.n.19*

Nec obſtat *tex. in d. cap. Ioannes*; nam licet ſupponat, poſſe aliquãdo clericum coniugatum
93 habere beneficium; tamen cũ non declaret modum, debet intelligi ex legitima, ſcilicet, Pontificis diſpenſatione, prout ſic explicat tex. illum *gl. ibi, ver. beneficium.*

Quid autem dicendum ſit de clericis, & presbyteris Græcis, ſeu orientalibus, qui vtuntur
94 legitimo matrimonio contracto in laicali ſtatu, vel dum erant in minoribus, *iux. tex. in cap. fi. 31. diſt. cap. olim, de cler. coniug. & cap. quæſitum, de pænit. & remiſſ. & per D. Car. Tapiam tract. de religioſ. rebus c.2. ver. ipſo ingreſſu fol.345.*

Et in hoc dico, quod tales clerici oriẽtales legitime poſſunt obtinere beneficium eccleſiaſticum, dummodo tale beneficiũ ſit conſtitutum more Græcorum. ſecus ſi eſſet beneficium Latinorum. *ita de Graſſ. eff.5.n.25. & nu.42. & Piagg.* in

in tract.de conſuet. q.9.a nu.9. vbi alios refert.

QVINTA DVBITATIO.

95 QVale eſt quintum requiſitum neceſſarium in illis, qui Priuilegio obtinendi beneficia,potiri volunt.

Reſp. Quintum requiſitũ, quod in ijs concurrere debet,eſt,vt non ſint bigami, qui incapaces ſunt eccleſiaſticorum beneficiorũ.*c.1.& 2.diſt.33. c.1. & 2.de bigam.& tradunt Corraſ.de beneſ.p.3.c.4.Bellect.p.1. diſquiſ.cler.§.6. Auila de cenſ. p.7.diſp.8.du.1.& alij.*Quamuis cũ ipſis bigamis poſſit Papa diſpenſare, vt per *glo.in cap.ſuper eo,de bigam. & DD. cõmuniter,vt fatetur Ric. p.1. dec.45.*

Quando autem, & in quibus caſibus contrahatur bigamia. vide *Vgol. de irregul.c.56.§.7. Tol.lib.1.c.66.Suar.de cenſur.*
96 *diſp.49.ſect.3. Sayr.eod.tract. lib.6. c.3. Sanch.de matr lib 7. diſp.83. Bonaci.de cenſ. diſp.7. q.2.pun.5.Barboſa p.2.all.40. Car.de Graſſ.eſſ.1.nu.991.Cãpanil.in diuerſ.rubr.de perſon. prob.prom.cap.de bigam. & in ritu 37.Cur.Arch.Neap.n.15.*

97 Sed num poſſit Epiſcopus diſpenſare cum bigamo,in bigamia vera, vel interpetratiua.

In hoc DD. diuerſimode ſcripſerunt. nonnulli enim, cenſent, poſſe Epiſcopum diſpenſare, vt accipiat minores ordines, ſuſceptisq.vtatur. ita *D.Tho. in 4.d.27.q.3.a.3.vbi Palud.q. 4.ar.5.concl.4.Duran.q.4.glo. ver.diſpenſare,in c.2. de bigam. Azor.p.2.l.5.c.20.q.2.Iac.de Graſſ.deciſ.aur.lib.4.c.27.n.38 Miran.in man.præla.to.2.q.8. ar.2.concl.2.Sayr.de cenſ.lib.6. c.6.n.11.Auila p.7.diſp.7.du.4 Paul.Comitol.reſpon.mor.li.1. q.106.& alij,quorum ſenten.vti probabiliorem defendit, & ſequitur Sanch.de mat.li 7.diſp. 86.n.11. & communiorem eſſe fatetur Bonaci.de cenſu.diſp 7. q.2.pu. 5.nu.15*

Alij vero tradunt,non poſſe Epiſcopum diſpenſare cum bigamo ad minores ordines,& beneficium; ſed poſſe ei concedere,vt miniſtret in ordinibus minor. rite ante bigamiam ſuſceptis ita *Abb.in cap.ſuper eo,de bigam.Nauar.c.27.n.197 Valent.p.4.diſp.7. q.10. pun.3. Viual.in cand.p.2.nu.34 Philiarc.de off.ſacerd.to.1.li.4.c.7. & Ricc.in prax.for.eccl. reſol. 463.*

Alij,denique,quibus accedo,docent,Epiſcopũ minime diſpenſare poſſe cum huiuſmodi bigamis ad minores ordines, vel primam tonſuram,aut beneficium ſimplex. & ducũtur,

tum,quia *cap.vnic.de bigam.in 6.*interdicit bigamis in minoribus ordin. cōſtitutis deferre tonſuram clericalem; nec cōmittit Epiſcopo diſpenſationem. tum etiam, quia S.C.T. *ſeſſ.23.cap.17.de reform.*generaliter ſtatuit, minorum ordinum munia obeuntes,debere eſſe cęlibes, & non bigamos. ita *Couar.in clem.ſi furioſus, p.1.§.2.n.4.Tol.l.1.c.26.nu.8. Belleɛt.diſq.cler.p.1.§.6.nu.41 Genuen.in prax.c.113. Garc. de benef.p.7 c.6.n.5.Franc.Leo in theſſ.fori eccl.p.2.c.8.n.36. Barboſ.p.2.all.49.n.43.& Bonaci. d.diſp.7.q.2.pu.5.nu.15.* & ſecundum hanc ſententiam fuit deciſum in Cur.Arch. Neap. vt non poſſit Epiſcopus cum prædictis diſpenſare ad minores ord.& neque quoad vſum ſuſceptorũ, vt teſtatur *D.Ric. par.3.dec.73.& pa.4. dec.331. nu.8.*

In bigamia vero ſimilitudinaria epiſcopus poterit diſpenſare cum eo,qui contraxit cũ virgine, iure ſibi hoc concedēte, *c.1.qui clerici,vel vouen.* ſecus ſi cũ vidua, vel ſi duplex iniijt matrimonium. ita cōmuniter DD.vt fatetur *Barboſ. nu.26. & tradunt Valen.Sanch.Auil. Tol.& Bonac. loc.cit. quos ſequitur Anton.Rague.in vaſe ecc.diſcipl.tit.de epiſ.q.10.n.19*

SEXTA DVBITATIO.

98 QVod eſt ſextum requiſitum,quod debet concurrere in illis, qui hoc Priuilegio gaudere volunt.

Reſp.& dico,quod requiritur,vt habeant ſcientiam,& literaturam competentem,aptam, & idoneam pro beneficio obtinendo,*cap.cum in cunctis,de elect.cap.graue nimis, de preb. clem.1.de ata.& qual. S.C.T. ſeſſ.24. c.18.de ref.* nam illiterati ab ordinibus repelluntur & incapaces ſunt beneficiorũ,*cap.præcipimus 34.diſt.cap. illiteratos diſt.36.Pari.de reſig. l.4.q.11.n.11.Ric.in prax var. reſol.320. Belleɛt.diſq.cler.tit. de diſcipl.cler.§.5.Barboſ.p.2. all.46.& p.3.all.63. & ante eos Diaz in prax.crim.c.21.*

Diuerſimode autem pro beneficiorum diuerſitate requiritur ſcientia in eo, qui ea voluerit obtinere, nam pro obtinendo

99 beneficio ſimplici, requiritur non tantum ea ſcientia, quæ ad primam tonſuram,hoc eſt, vt ſciat fidei rudimenta,ac legere, & ſcribere, iuxta deciſ. *S.C.T.ſeſſ.25.c.4.* Sed maior ſufficientia,nempe,quod ſciat legere,conſtruere,& cantare, *iuxta gloſ.in clem.1. de conceſſ. præben.verb.reputamus,& ibi Abb.& DD.& Nauar.de ora. miſcell.43.n.3.& in cap.ſi quādo*

*do,de reſcr.excep.*13.*nu.*13.vbi videtur velle ſufficere, quod ſciat legere,conſtruere.Quod
100 videtur verum, & praxi receptum,non enim, ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit *d.glo.cum DD.* de cantu, procedet in ſeruitorio beneficio,qđ ſequitur *Ric.cit.reſol.* 329.*n.*6. Accedit etiam,quod docet *Hoieda.de incompat. beneſ.*1.*p.cap.fin. n.*39 Quod ad beneficium ſimplex,ſeruitium aliquod nõ requirens,nec ordinem aliquem habens annexum, ſufficit prima tonſura, & ſufficientia, quæ ad eam requiritur; nempe,quod ſciat fidei rudimenta,ac legere, & ſcribere, & quod aliquantulũ linguam latinam intelligat, vt poſſit eſſe aptus ad officium recitandum. Quod etiam docet *Pariſ.d.lib.*1 *q.vlt.nu.*30. dicens, quod obtinentes ſimplicia beneficia ſufficit, vt ſciant, & poſſint recitare horas canonicas ad quas tenẽtur.& *& Gonſ.gl.*4.*n.*73.ait, quod ſuf
101 ficit,vt ſciant,& poſſint recitare horas canonicas, ad quas tenentur, nec non conſtruere,& intelligere. & *Azo. inſt.mor.*2.*p.li.*6.*c.*6.*q.*2.*&* 3. ait. quod ſcire debent latine legere,& intelligere,vt officiũ diuinum recitare poſſint,prout etiam refert *Garcia p.*7. *c.*7 *n.*9.*& ſequitur Molſ.in ſumma p.*1.*tract.*6.*c.*6 *num.*64.

Eſt tamen obſeruandum, quod eo ipſo, quod aliquis fuit ad-
102 miſſus,&ordinatus ſacris ordinibus,præſumitur habilis,& idoneus,ad beneficiũ ſimplex; itaut non ſit opus nouo examine, *cap.accepimus,de æta. & qual.Rot.*1 *dec.*16.*diuerſ.p.* 2.*& Gonſ.d.gl.*4.*n.*84. *Caputaq.dec.* 367.*p.*2.*Boer.dec.*149.*num.*16. *Ric cit.reſol.*329.*n.*7.*& par.* 4 *dec.* 140. *& alij apud Belleſt. cit.loc.nu.*43.*ſol.*48

103 An autem beneficij collatio facta imperito,ſeu illiterato,ſit ipſo iure nulla.

Reſp.affirmatiue, vt docent *Innocen. & Abb.in cap.cum noſtris,de conceſſ.præb. Diaz.in pract.c.*21.*n.*6. *Corraſ.in tr.de ſacerd. p.*3.*c.*5.*num.*3.*Pariſ.de reſig.d.l.*4.*c.*11.*n.*19.*Vgol.de irreg.c.*3.*§.*2.*n.*29 *Vega* 1.*p. c.* 36.*caſu* 17.*Car.de Graſſ.de eff. cler.in prælu.nu.*71. *Hoied.cit. cap.fin.Leſſ.li.*2.*c* 34.*n.*129.*& alij apud Garc.p.*7.*c.*7.*n.*13. *& illis ſe ſubſcribit Campanil.in diuerſ.rub.*11.*c.*14 *n.*5. Quorum opinio eſt intelligenda in eo, qui nunquam literas didicit;itaut prorſus illas ignoret, quia tunc dicitur prorſus illiteratus, qui non habet aliqua principia. *Rota diuerſ.p.*2.*dec.* 16.*n.*3.*Diaz.cit. Ric.d.reſ.*339 *n.*2.*Gonſ d.gl.*4.*n.*48.*& Barb. p.*3.*all.*63

In-

Inquit tamen, *Bellect. d.p.1.§.5.*
n.20.fol.33. quod licet colla-
tio beneficij facta illiterato, ſit
ipſo iure nulla; ſi tamen ille
poſtea literas addiſcat, & eum,
qui beneficium contulit non
pœniteat priſtinæ collationis,
tacita quadam collatione re-
uiuiſcit, *Salced.ad Diaz in*
prax.crim.c.21.de illiter.

Secundo, pro obtinendo benefi-
cio, quod habet annexum or-
dinem ſacrum, requiritur ea
104 ſciẽtia, quæ in ordine anne-
xo eſt neceſſaria, iuxta diſpoſi-
tionem Conc.Trid.ita *Hoied.*
n.38.& Azo.d.q.2.

Tertio, pro obtinẽda ſcholaſte-
ria, de qua loqtur *S.C.T. ſeſſ.*
23.c.12.de refor. requiritur, vt
qui eam obtinere voluerit, ſit
105 Doctor, vel Magiſter, aut li-
centiatus in ſacra pagina, vel
in iure canonico, & alias ido-
neus, & qui per ſe ipſum
id munus explere poſſit, alias
prouiſio erit nulla, vt in eodẽ
Conc. ſtatuitur; nam de iure
communi antiquo, iuxta tra-
dita per *Garc.p.7.c.7.num.31.*
in nullo beneficio requireba-
tur gradus Doctoratus, vel
licentiæ. & de hac Scholaſte-
ria agit *Duaren.de beneſ.li.10.*
c.15.

Quarto, pro obtinendis dignita-
tibus in Cathedrali, vel colle-
giata inſigni, idem *Conc.ſeſ.24*
c.12.de refor. monet, vbi com-
106 mode fieri poterit, vt illas
obtinere volentes ſint magi-
ſtri, vel Doctores, aut licẽtiati
in Theologia, vel iure canoni-
co, ſicut etiam loquitur de di-
midia, ſaltim parte canonica-
tuum, vt per Doct.cit. & de-
clarauit Sacra Congregat. his
verbis: *Concilium hic horta-*
107 *tur, non autem præcipit, vt*
vbi id commode fieri poteſt, di-
gnitates in Cathedralibus eccle
ſiis, & collegiatis inſignibus cõ-
ferantur tãtum Magiſtris, vel
Doctoribus, vel etiam Licentia-
tis in Theologia, vel iure ca-
nonico.

Sed Canonicus pœnitẽtiarius ec-
cleſiæ cathedralis debet eſſe
108 Magiſter, vel Doctor, aut Li
centiatus in Theologia, vel iu
re canonico, ſeu alias, qui ap-
tior pro loci qualitate repę-
riatur, ex decreto eiuſdem
Sac.Conc. *ſeſſ.24 c.8.de ref. &*
notat Ricc.in prax.for.eccl.reſ.
407.& diximus ſupra in 3. re-
quiſito nu.69.

Quinto, pro obtinẽda dignitate
Archidiaconi, q dicitur oculus
Epiſcopi, *c.ad hæc, de off. Arch.*
109 requiritur etiam gradus in
omnibus eccleſijs, vbi fieri po
terit, ſcilicet, vt eam obtinere
volentes ſint Magiſtri, ſeu Do
ctores, aut licentiati in Theo-
logia, vel iure canonico, ex
decreto eiuſdem *Conc. ſeſſ.24.*
c.12.verſ.Archidiaconi, & no-
tant

Digitized by Google

tant Belleſt.cit.loc.nu.31.f.35. & alij.

Circa quod decretum, aduertit *Nauar.in man.c.25.num.135.*
110 quod non ſufficiet, quoad hoc, Doctoratus, vel licentia iuris ciuilis, vel medicinæ. Qd patet ex eod.Concil. ibi, *in theologia, vel iure canonico.*

Intellige, tamen, quod dictum eſt, de Archidiaconis, procedere in ijs, tantum, Archidiaconis, qui vel curam habent
111 animarum, vel iuriſdictionẽ, prout habetur in titulo de officio Archidiaconi; nõ autem de ijs, qui nomine tantum sũt Archidiaconi, prout tradunt *Cãpanil.in ſuo diuer.rub.7.c.6 nu.41. Germon.in tract.de in-*
112 *dult.Card.§.quibuſuis nu.4. Ricc.in prax.fori eccl. reſ.497. n.3.et p.4.dec.248.& Garc.p.7 c.7.n.39.* qui in hoc affert plures declarationes eiuſdem ſacræ Congr.

Eſt quoq; notandum, huiuſmodi Archidiaconos habentes iu-
113 riſdictionem contentioſam, debere eſſe Doctores, & promotos in publico Gymnaſio, alias gradus eis minime ſuffragari, *ex Bulla Pij V. teſtatur Garcia nu.40.*

Ita vt Doctoratos ex priuilegio ad huiuſmodi dignitatem nequaquam promoueri poſſe
114 dicendum eſſet, vt per *Nouar.quaſt.foren.143.lib.1. & concluſ.vnica, de Archidiacon. num.5.*

Aduertit etiam *Menoc.de arbitr. lib.2.caſu 425.n.42.* quem refert quoque *Garc.nu.42.* quod
115 ſi poteſtas iuſdicendi, & iuriſdictio, quæ à iure data eſt Archidiacono, poſt Epiſcopum, in clericos ſuæ eccleſiæ, eſſet in Archipresby.ex eccleſiæ conſuetudine, illũ Doctorem crederet, eſſe debere, ex mente d.decr.Conc. quod fatetur quoq; *D. Ricc. p.4.deciſ. 248.*

Sexto, pro Epiſcopatu, debet qs eſſe Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel
116 iure canonico, aut publicum alicuius Academię teſtimoniũ habere, quo idoneus ad alios docendos oſtendatur. & ſi regularis fuerit à ſuperioribus
117 ſuæ Religionis ſimilem fidẽ habeat, prout ſtatuitur in eodem *Conc.Trid. ſeſſ.22.c.2.de ref.* Epiſcopus enim exercere
118 habet, quæ ordinis epiſcopalis ſunt, nec non quæ iuriſdictionis, non ſolum fori conſcientiæ; verum etiam fori exterioris eccleſiæ, ob eam rem, vt tradit *Vgoli.de off.epiſc.p.1. c.1.§.1.* nõ vulgarem, & theologiæ, ac iuris Pontificij, atque ciuilis ſciẽtiam habere debet, & de hoc late per *Barboſ.p.1. tit.2.gl.10.* Hinc *Innoc.in cap. cum in cunctis, de elect.* quem

Do-

Doctores cōmuniter ſequuntur, dicit in Epiſcopo reqri eā ſcientiam, quam poſtulat locus, ad quem aſſumitur; Eamdēq; doctrinam tradidit *S. Th. ab omnibus receptam, p. 2. q. 76. ar. 2.* dicens, quod omnes te-
119 nentur ſcire, quæ ſunt fidei, & vniuerſalia iuris præcepta; ſinguli autem ea, quæ ad eorū ſtatum, & officium ſpectant.

An autem ad obtinendam principalem dignitatem in collegiata exempta, cui ordinaria
120 iuriſdictio competit; neceſſario requiratur gradus, vt in principali dignitate in Cathedrali.

Congregatio Conc. 12. Decemb. 1587. cenſuit negatiue. quia hoc nullibi cauetur eſſe neceſſarium, & Conc. quādo loquitur de dignitatibus, *d. c. 12 ſeſſ. 24.* hortatur, vt conferantur Doctoribus, non pcipit. Quod etiam notat *D. Ricc. p. 4. deciſ. 248.*

Sed quæritur, an ad beneficia, ſeu dignitates obtinēdas, quæ requirunt gradum Doctoratus, ſufficiat eum habere, ſine
121 ſcientia competenti; ita ut valeat adeptio, & impetratio talis beneficij, ſeu dignitatis.

Et dicendum eſt ſufficere. Quia re vera iſte eſt graduatus, licet indigne, & ſic graduatorū priuilegijs gaudet. ita *Aret. in cap. clerici, de iud. Ripa in l. Cēturio ff. de vulg. & pup. nu. 17 Garc. num. 50. Mand regul. 16. cancell. q. 13. num. 4. & D. Ric. deci. 34. par. 4.*

Quid autem dicendum ſit, ſi gradus receptus fuerit contra Academiæ ſtatuta, vel conſue
122 tudines; vt quia falſo quis probauit curſus neceſſarios, vel deſcriptionem in matricola, aut forma præſcripta in examine, non fuit ſeruata, ſan ſufficiat.

Azo. 2. p. li. 6. c. 6. q. 1. quē ſequitur Garc. d. p. 7. c. 7. n. 51. exiſtimat, ſi promotio ad gradū Doctoris, non fuit ipſo iure irrita, quāuis iudicis ſentētia reſcindi potuerit, ſufficere, & valere in eo adeptionē beneficiorū gradū requirentium. ſed ſi fuit ipſo iure nulla, tunc quoque erit inanis, & irrita adeptio eorumdem beneficiorum; nā iura requirentia gradum, debent intelligi de gradu valido, *l. 4. §. condēnandum ff. de re iu.* & paria ſunt non habere gradum, & illum habere inualidum.

Idemq; erit, quando promotio ad gradum eſſet nulla, ob non
123 factam fidei profeſſionem, iuxta Conſt. Pi. IV. 112. de Doctorū promotione, & forma profeſſionis fidei, quā refert *Quaran. in ſum. Bull. ver. fidei profeſſio.*

Huius occaſione, nō eſt præter mit-

mittendum, quod Neap. per Conſt. ſynodalem, quæ habetur in ſynodo celebrata in
124 anno *1607*. à fel. recor. Illuſtriſs. D. Card. de Aquauiua olim Arch. Neap. fuit decretum, vt ſequitur.

Clerici, qui Doctoratus inſignia in Neapolitano Collegio in poſterum aſſument, infra octo dies fidei profeſſionem in manibus noſtris, vel noſtri Vicarij Generalis emittere teneantur ſub pena ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, & inhabilitatis ad Doctoratus munus obeundum.

Quod decretum, vna cũ aliis editis, præcipue ab eodẽ D. Cardinali de Aquauiua, fuit approbatum in prima diœceſana ſynodo ſolemniter celebrata in anno *1627*. ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino D. Franciſco Cardinali Boncompagno meritiſſimo Archiepiſcopo eiuſdem Neapolitanæ Vrbis. cuius modeſtiam, religionem, pietatem, ſenilem prudentiam, & aliarum eximiarum virtutum ſplendorem, veluti ſydus in eccleſiæ cęlo fulgentiſſimum, tota miratur Italia.

SEPTIMA DVBITATIO.

125 QVod eſt ſeptimum requiſitum, quod deſideratur in illis, qui hoc Priuileg. obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt vitæ, atq; morum honeſtas, iux. *tex. in cap. cum in cunctis, de elect. cap. graue nimis, de præben. clem.* 1. *de æta. & qualit. & decr. S.C. Trid. ſeſſ.* 24. *c.* 18. *de refor. & notat Bellect. cit. p.* 1. *§.* 5. *nu.* 47. *fol.* 39. & de hoc requiſito potiſſima habẽda eſt ratio, vt aduertit *Leſſ. l.* 2. *c.* 34. *dub.* 23. nam notatis, & infamibus portæ dignitatũ patere non debent, *l. vnica C. de infam. lib.* 12. *cap. inter dictos, de exceſſ. præl. & regul. in famib. in 6.* & in propoſito dignitas accipitur pro quolibet beneficio, ſecundum *Abb. in cap. querelam, de iur. iu. Lamb. de iur. patr.* 1. *p.* 2. *lib. q.* 9. *a.* 16. & ſemper infamia impedit beneficium obtinere, *Duaren. de beneſ. lib.* 4. *c.* 1. *& Petr. Greg. c.* 37. *n.* 9. *Garc. p.* 7. *c.* 8. *nu.* 3. *& alij.*

Quando autem dicatur adeſſe infamiam, ſeu aliquem eſſe in-
126 famatum de aliquo delicto. vide præter alios, tradita per *Suar. de cenſ. diſp.* 48. *nu.* 19. & quomodo probetur iſta infamia. vide *Maſcar. de prob. concluſ.* 896.

Et quis dicatur infamis infamia iuris, vel facti. habetur etiam in *cap. infames 6. q.* 1. *& per Diaz in prax. c.* 93. *Campanil. in diuerſ. rub.* 11. *c.* 20. *Bellect.*

V *diſq.*

Digitized by Google

tus,q̃a tũc requireretur ætas ad ſacerdotium requiſita, & ſic proportionabiliter,ſi Subdiaconatus, vel Diaconatus ordinem haberet annexum, vt diximus ſupra n.65.

Octauo,ad Epiſcopatus culmen promouendus,debet eſſe maior triginta annis; ita quod
77 30.annum, iam exegerit,& in ſacro ordine ſaltem ſante ſex menſes conſtitutus,*c.cum in cunctis de elect. Sac. Conc. Trid.ſeſſ.7.c.1. & ſeſſ.22. cap.* 2.& in terminis multum ſpecifice declarat Bulla *Gregor.* 14.*fel.rec.* quæ incipit, onus Apoſtolicæ ſeruitutis, publicata die 15. Martij 1591. & refert *Barb.de offic.epi. par.* 2. *alleg.*1.*nu.*28.*Ita Vgolin. eod. tract.par.*1.*c.*1.*num.6.& alij*.

Et quod dictum eſt de Epiſcopis,dicendum eſt de Patriarca,Primate,& Archiepiſcopo,nam quamuis hi nomine, & iuriſdictione inter ſe differant;officio tamẽ conueniũt, quia idem eſt. *Leo in Theſau. fori eccleſiaſt.c.*2.*nu.*29. *Maſſobrinus in praxi habend. concurſ.ad Paroch.requiſ.*10.*dub.* 11.*num.*20 *Nouar. concluſ.*7. *de ætate benef. & per Carol. de Graſſis de eff.clericat.in præludio a nu.*210.

Nono, in Cardinalibus requiritur ætas, quæ in Epiſcopo requiritur,*ex Sac.Conc.Trid.re-*
78 *latis in locis,vt tradunt Maſſobrinus loco cit. & boieda de incompat.benef.cap.*27. Hodie tamen,vt Aduertit *Illuſtriſs. Card.Paleotus de Sacri Conſiſtorij conſultatione* 4. *p. q.* 1. Diaconus Cardinalis eſſe poteſt,qui in 22.ſuæ ætatis anno fuerit conſtitutus, *ex Conſt. Sixti V. de Cardinaliũ num. ordine,ætate,tempore, qualitate,& officio.*

Decimo,ad coadiutoriam à Papa conceſſam, requiritur eadem ætas,& habilitas,quæ requiritur, & ſufficit ad titulum
79 beneficij,*Ita Caputaquen.deciſ.*127.*d.*1.*Gonſalez. glo.* 5.*§.* 9.*nu.6.& alij.*

Huius occaſione, nõ eſt prætermittendum, quod coadiutores Canonicorum, ſeu dignitatum,etiam perpetui,& cum futura ſucceſſione,non tenentur emittere fidei profeſſ.vt canonici *iux.Conc.Trid.ſeſſ.*24. *c.*12.*de ref.*vt notat *Barboſ.ſt.* 3 *all.*61.*num.*13.niſi cum fuerit ſucceſſioni locus. Quia coadiutor non eſt in poſſeſſione Canonicatus, ſed coadiutoriæ.

Vndecimo,ad obtinendam penſionem, requiritur ætas ſeptem annorum ſecundũ *Gigãt. de penſ.q.*13. Sed ſecundum alios, ætas requiſita ad beneficium ſimplex,vt dicemus loco ſuo,in cap.ſeq.n.13.

Duo-

Duodecimo, & tandem, Capellania erecta, ſiue fundata abſque auctoritate ordinarij po-
80 teſt obtineri à minori 14. annorum, vt docet *D Ricc. in praxi fori eccleſ. reſol. 67. num. 6.* cũ talis Capellania non dicatur beneficium eccleſiaſticum, *glo. cõiter recepta, in clem. ſi beneficiorum de decimis, verbo capellanus, Gonſalez. in reg. 8. Cancell. glo. 5. num. 27. Idem Ricc. p. 3. decif. 50. Velaſc. decif. 6. num. 12. & per Felin. in c. cũ omnes, de conſtitutionibus*, & dicemus inferius num. 250.

Eſt tamen obſeruandum, quod prouiſio facta non habenti ætatem requiſitam, eſt nulla, etiam in conſcientia; quod
81 procedit, licèt paruũ, & modicum tẽpus, vt vna dies, vel hora, deſit ad ætatem requiſitam; cum in his, quæ à iure determinata ſunt, non liceat arbitrari, vt tradunt *Pariſ. de reſig. lib. 4. q. 9. nu. 20. Vega in ſumma par. 1. c. 36. caſu 5. & 21. Garcia p. 7. c. 4 n. 84. Man. Rodriq. in ſumma 1. tomo cap. 30. n. 1. & alij.*

Sicuti etiam diſponitur de iure, quod anni pubertatis, quæ in maſculo eſt in 14. anno completo, & in femina in 12. anno completo, *l. fin. C. quando tutor, &c.* & anni minoris ætatis, quæ eſt, tam in maſculo, quam in femina de iure communi vſque ad annum 25. cõpletum, *l. 1. C. ſi minor, ſe maior. dixerit*, debent eſſe omnino completi, de momento ad momentum, pro vt de ætate minorum expreſsè diſponitur in *l. 3. §. minorem ff. de minorib. vbi glo. verbo momentum*, reddit rationem, quia agitur de fauore minorum, & publico ſimul; quæ ratio militat, etiam in ætate impubertatis, vt notat *Sanch. in ſumma l. 4. c. 35. num. 3.* Qui addit eadem ratione, quod ſi nõ conſtaret de hora natiuitatis, eſſet expectandus totius diei exitus, & ſi nec de die conſtaret, ſed de menſe, eſſet expectandus totius menſis exitus. Quod ſi nec de menſe, eſſet expectandus totius anni exitus. Et ſi 25. ætatis annus compleretur ſexto Kal. Martij, anni biſſextilis, cenſendus eſſet, ſecundũ *Sanch.* compleri die ſecunda, quæ ſimiliter dicitur ſexto Kal. Martij nẽpe 25. Februarij in puncto horę correſpondẽti pũcto natiuitatis; & hoc eã ratione, quia vtraque dies cenſetur vna, & dies ſecunda eſt complementum quadriennij præcedentis, quæ deerat ad complemẽtum integri ſolis per zodiacũ circuli, & ideo ad illius ætatis complementũ dies eſſet accipiẽda; ſed ſecũdum *Silu. verbo ætas q. 3. Henriq.*

riq. in ſumma lib. 10. c. 19. §. 2. Barboſ. p. 2. all. 15. n. 2. D. Ricc. in praxi fori eccleſ. poſt reſol. 276. in notabilibus de materia Sacram. ordinis verſ. quo ad interſtitia, loquentes de eadẽ materia Sacr. ordinis, pro ætate legitima ordinis non eſſet computãdus dies biſſexti, nec de illo curandum; cum annus à iure determinatus intelligatur ex 365. diebus continuis.

Et quamuis *in l. qua ætate ff. de teſtam.* dicatur, quod in ætate pubertatis ad teſtandum petita, ſufficiat vltimam ætatis illius diem eſſe inceptam; dicendum eſt, quod ibi, tanquã quid ſpetiale id decernitur, fauore teſtamenti: ergo ſecus in alijs eſſet dicendum, vt aduertit *Sanch. ibidem, & in lib. primo de matrim. diſp. 16. num. 4.*

QVARTA DVBITATIO.

82 QVod eſt quartum Requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc Priuileg. gaudere volunt.

Reſp. & dico, quod eſt, vt ſint ſine vxore, nam coniugati, qui ordinari prohibentur, incapaces ſunt huiuſmodi priuilegio obtinendi beneficia, ſine diſpenſatione, vt inferius dicemus, *c. 2. c. diuerſis fallacijs, & c. cum decorem, de cler. coniug.* ideo irrita erit beneficij collatio eis facta, poſt matrimonium contractũ, tanquam facta incapaci, vt patet in dictis iuribus, & in *Sac. Conc. Trid. dicta ſeſſ. 24. c. 4. & notãt D. Ricc. collect. deciſ. 798. de Thoro in cõp. deciſ. Cur. Arch. verbo clericus fol. 8. et Nouar. concl. 2. de præſent. a patron. fac.*

An autem clericus validum cõtrahens matrim. ipſo facto
83 amittat beneficia per prius obtenta: an potius iudicis ſententia priuans, deſideretur.

Et dicendum eſt, per contractũ matrimonij validum, beneficia clerici in minoribus conſtituti ſtatim ipſo iure vacare. Ratio eſt, quia hoc minime ſtatutum eſt in pœnam delicti, vt ſic iudicis ſententia deſideretur; nullũ. n. delictũ eſt inire matrimonium, ſed id cõſurgit ex eo quia ſponte aſſumit ſtatum incompatibilem cum beneficio, ac proinde
84 per ſpontaneam dimiſſionẽ, eo ipſo, illud videtur repudiare, nam contrario facto, iure proprio ceditur *l. 1. C. de furtis et l. quod in hærede § eligere ff. de tributar. actiõ.* & huius ſententiæ ſunt *glo. in c. vnico, verbo clericalis, de cler. coniug. in 6. Silu. clericus 2. num. 2. Gigas de-*

*de penſ.q.54.Nau.c.25.nu.*120
Tol.in ſum.l.4.c.18.n.4.Guid.
Pap.dec.239.&Ric.p.5.collect.
dec.1864. & alij.

Quorum ſententia ampliatur:
Primo, vt procedat,quamuis
matrimonium,nondum conſu
matũ ſit. Quia ſtatim,ac ma-
85 trimoniũ,per verba de pſenti
initur,vacãt beneficia,cum in
hoc euẽtu vere ſit aſſumptus
ſtatus incõpatibilis cũ benefi-
cio.vt docet *Io.And.in d.c.1.de*
cler.coniu.n.5.Sayr.de cenſ.l.6.
c.5.n.10. Barboſ.p.3.alleg.57.
nu.202.& alij,quos refert de
Graſſis eff.5.n.13.

Secundo ampliatur, etiam ſi
vxor,non dum cognita, dece-
86 dat, vel religionem ingredia-
tur,vt per *Barboſ.cit.n.204.&*
Sanc.de mat. li.7.diſp.42.n.19.

Sed an per cõtractum matrimo-
nij irritum, vt eſt inter con-
87 ſanguineos,ſine debita diſpẽ-
ſatione,vel cum minori, amit
tat clericus eccleſiaſtica be-
neficia,quæ obtinebat.

Affirmat *Io.And.in cap.Ioan-*
nes nu.24.de cler.coniug.& alij
relati per Carol. de Graſſ.eff.5.
nu.21. quia ex parte ſua con-
traxit, & fecit qdquid potuit:
Et qd ſi iſto caſu contraxerit
ſciẽter,vel ignorãter, & an ſit
priuatus ipſo iure,an vero re-
quiratur ſententia,ponit *Dec.*
conſ.165.

Sanch.tamen d.lib.7. diſp.43.n.2.
probabilius exiſtimat,quomo
docũque,& ex quacumq;cau-
ſa matrimonium ſit irritum,
nõ amitti ipſo iure beneficia,
88 ſed in delicti pœnam,contra-
hentem eſſe priuãdum per iu-
dicis ſententiam.& hanc par-
tem tenent *Card.in clem. gra-*
tia, de reſcript. Dec. conſ.166.
vol.1.& Leſſ.li.2.c.34.dub.21.
n.113. qui teſtatur,quod ita
conſultus reſpondit, ex eo,qa
canones loquuntur de matri-
monio valido.

Si vero matrimonium eſſet nul-
lum,ratione cõſenſus, vt quia
89 contraxiſſet per vim,& metũ
cadentem in cõſtantem virũ,
non vacarẽt beneficia,vt tra-
dit *de Graſſ.cit.eff.5.nu.22.*

90 Sed quid de clerico contra-
hente ſponſalia de futuro.
Dico,cum communi ſentẽtia,
vt teſtatur *Leſſ.d.l.2.c.34. nu.*
*114.& de Graſſ.eff.5.n.16.*non
amittere beneficia.

An autem clericus coniugatus,
cum vnica,& virgine,gaudeat
91 huiuſmodi priuilegio obtinẽ-
di beneficia,ſi perpetuam ca-
ſtitatem voueret cum vxore,
iux.deciſ.*tex.in c.2.de cle.cõiu.*
Carol.de Graſſ.n.26.affirmat; ſed
*glo.in d.c.2.verb.caſtitatem,*exi
ſtimat, tũc hoc priuilegio gau
dere, quando ambo coniuges
eſſent ſenes, & communi cõ-
ſenſu caſtitatem vouerent;vel
ſi eſſent iuuenes,& ad religio-

T nem

nem tranſirent.

Alij vero Doctor. diuerſimodè ſentiunt, & intelligunt, text. prædictum, vt refert *Sanch. d. li.* ·*diſp.42.n.16.* cũ quo cenſeo tunc clericum coniugatũ eſſe huius priuilegij capacem, quando legitima vxoris licẽtia obtenta promoueretur ad ſacros ordin.ipſa ſene promittente continentiam, vel iuuene profitente religionem.

Sed quæritur, an clericus coniugatus durante matrimonio,
92 poſſit gaudere hoc priuilegio obtinendi beneficia, ex diſpẽſatione Epiſcopi, vel Summi Pontificis (nam eo ſoluto, ſi vnicam, & virginem habuit poterit eo gaudere, alijs requiſitis concurrentibus.)

Quidam dicunt, ex diſpenſatione Epiſcopi, talem clericum gaudere poſſe hoc priuilegio obtinendi tãtum beneficium ſimplex; ſed ex Pontificis diſpenſatione, etiam curatum, per *tex. in cap. Ioannes, de cler. coniug.* ita *Specul. tit. de diſpenſ. §. nunc de epiſcoporum nu.4. & Hoſt in ſumma c.2. nu.1. de cler. coniug.*

Alij autem verius cenſent, talem clericum non poſſe eo priuilegio gaudere, niſi ex Sũmi Pontificis diſpenſatione, pro quocumque beneficio, per *text. in cap. diuerſis, de cler. coniug. ita Abbas d. c. Ioannes num.7. Selua benef. 1. p. q.7. nu.17. Silueſt. ver. benefic. 3. q.4. num.8. Alex. Carrer. l.3. de ſponſal. c.3 Pariſ. de reſig. l.4. q.2. num.28. Sanch. d. l.7. diſp.42. nu.18. & Bened. Capra reg.97. nu.33.* qui teſtatur hanc eſſe magis communem opinionem recentiorum. eamq; ſequuntur *Garc. p.7. c.5. n.4. & de Graſſ. eff.5. n.25. & eff.15. n.19*

Nec obſtat *tex. in d. cap. Ioannes*; nam licet ſupponat, poſſe aliquãdo clericum coniugatum
93 habere beneficium; tamen cũ non declaret modum, debet intelligi ex legitima, ſcilicet, Pontificis diſpenſatione, prout ſic explicat tex. illum *gl. ibi, ver. beneficium.*

Quid autem dicendum ſit de clericis, & presbyteris Græcis, ſeu orientalibus, qui vtuntur
94 legitimo matrimonio contracto in laicali ſtatu, vel dum erant in minoribus, *iux. tex. in cap. fi. 31. diſt. cap. olim, de cler. coniug. & cap. quæſitum, de pœnit. & remiſſ. & per D. Car. Tapiam tract. de religioſ. rebus c.2. ver. ipſo ingreſſu fol.345.*

Et in hoc dico, quod tales clerici oriẽtales legitime poſſunt obtinere beneficium eccleſiaſticum, dummodo tale beneficiũ ſit conſtitutum more Grę corum. ſecus ſi eſſet beneficium Latinorum. *ita de Graſſ. eff.5. n.25. & nu.42. & Piagg.*

in

in tract.de conſuet. q.9.a nu.9. vbi alios refert.

QVINTA DVBITATIO.

95 Quale eſt quintum requiſitum neceſſarium in illis, qui Priuilegio obtinendi beneficia,potiri volunt.

Reſp. Quintum requiſitũ, quod in ijs concurrere debet,eſt,vt non ſint bigami, qui incapaces ſunt eccleſiaſticorum beneficiorũ.*c.1.& 2.diſt.33. c.1. & 2.de bigam.& tradunt Corraſ.de beneſ.p.3.c.4.Belleſt.p.1. diſquiſ.cler.§.6. Auila de cenſ. p.7.diſp.8.du.1.& alij.*Quamuis cũ ipſis bigamis poſſit Papa diſpenſare, vt per *glo.in cap.ſuper eo,de bigam. & DD. cõmuniter,vt fatetur Ric. p.1. dec.45.*

Quando autem, & in quibus caſibus contrahatur bigamia. vide *Vgol. de irregul.c.56.§.7. Tol.lib.1.c.66.Suar.de cenſur.*
96 *diſp.49.ſect.3. Sayr.eod.tract. lib.6. c.3. Sanch.de matr lib 7. diſp.83. Bonaci.de cenſ. diſp.7. q.2.pun.5.Barboſa p.2.all.40. Car.de Graſſ.eff.1.nu.991.Cãpanil.in diuerſ.rubr.de perſon. prob.prom.cap.de bigam. & in ritu 37.Cur.Arch.Neap.n.15.*

97 Sed num poſſit Epiſcopus diſpenſare cum bigamo,in bigamia vera, vel interpetratiua.

In hoc DD. diuerſimode ſcripſerunt. nonnulli enim, cenſent, poſſe Epiſcopum diſpenſare, vt accipiat minores ordines, ſuſceptiſq.vtatur. ita *D.Tho. in 4.d.27.q.3.a.3.vbi Palud.q. 4.ar.5.concl.4.Duran.q.4.glo. ver.diſpenſare,in c.2 de bigam. Azor.p.2.l.5.c.20.q.2.Iac.de Graſſ.deciſ.aur.lib.4.c.27.n.38 Miran.in man.præla.to.2.q.8. ar.2.concl.2.Sayr.de cenſ.lib.6. c.6.n.11.Auila p.7.diſp.7.du.4 Paul.Comitol.reſpon.mor.li.1. q.106.& alij,quorum ſenten.vti probabiliorem defendit, & ſequitur Sanch.de mat.li 7.diſp. 86.n.11. & communiorem eſſe fatetur Bonaci.de cenſu.diſp 7. q.2.pu.5.nu.15*

Alij vero tradunt,non poſſe Epiſcopum diſpenſare cum bigamo ad minores ordines,& beneficium; ſed poſſe ei concedere,vt miniſtret in ordinibus minor. rite ante bigamiam ſuſceptis ita *Abb.in cap.ſuper eo,de bigam.Nauar.c.27.n.197 Valent.p.4.diſp.7. q.10. pun.3. Viual.in cand.p.2.nu.34 Philiarc.de off.ſacerd.to.1.li.4.c.7. & Ricc.in prax.for.eccl. reſol. 463.*

Alij,denique,quibus accedo,docent,Epiſcopũ minime diſpenſare poſſe cum huiuſmodi bigamis ad minores ordines, vel primam tonſuram,aut beneficium ſimplex. & ducũtur,

tum, quia *cap. vnic. de bigam. in 6.* interdicit bigamis in minoribus ordin. cõſtitutis deferre tonſuram clericalem; nec cõmittit Epiſcopo diſpenſationem. tum etiam, quia S.C.T. *ſeſſ. 23. cap. 17. de reform.* generaliter ſtatuit, minorum ordinum munia obeuntes, debere eſſe cęlibes, & non bigamos. ita *Couar. in clem. ſi furioſus, p. 1. §. 2. n. 4. Tol. l. 1. c. 26. nu. 8. Belleſt. diſq. cler. p. 1. §. 6. nu. 41 Genuen. in prax. c. 113. Garc. de benef. p. 7 c. 6. n. 5. Franc. Leo in theſſ. fori eccl. p. 2. c. 8. n. 36. Barboſ. p. 2. all. 49. n. 43. & Bonaci. d. diſp. 7. q. 2. pu. 5. nu. 15.* & ſecundum hanc ſententiam fuit deciſum in Cur. Arch. Neap. vt non poſſit Epiſcopus cum prædictis diſpenſare ad minores ord. & neque quoad vſum ſuſceptorũ, vt teſtatur *D. Ric. par. 3. dec. 73. & pa. 4. dec. 331. nu. 8.*

In bigamia vero ſimilitudinaria epiſcopus poterit diſpenſare cum eo, qui contraxit cũ virgine, iure ſibi hoc concedẽte, *c. 1. qui clerici, vel vouen.* ſecus ſi cũ vidua, vel ſi duplex inijt matrimonium. ita cõmuniter DD. vt fatetur *Barboſ. nu. 26. & tradunt Valen. Sanch. Auil. Tol. & Bonac. loc. cit. quos ſequitur Anton. Raguc. in vaſe ecc. diſcipl. tit. de epiſ. q. 10. n. 19*

SEXTA DVBITATIO.

98 QVod eſt ſextum requiſitum, quod debet concurrere in illis, qui hoc Priuilegio gaudere volunt.

Reſp. & dico, quod requiritur, vt habeant ſcientiam, & literaturam competentem, aptam, & idoneam pro beneficio obtinendo, *cap. cum in cunctis, de elect. cap. graue nimis, de præb. clem. 1. de æta. & qual. S.C.T. ſeſſ. 24. c. 18. de ref.* nam illiterati ab ordinibus repelluntur & incapaces ſunt beneficiorũ, *cap. præcipimus 34. diſt. cap. illiteratos diſt. 36. Pari. de reſig. l. 4. q. 11. n. 11. Ric. in prax var. reſol. 320. Belleſt. diſq. cler. tit. de diſcipl. cler. §. 5. Barboſ. p. 2. all. 46. & p. 3. all. 63. & ante eos Diaz in prax. crim. c. 21.*

Diuerſimode autem pro beneficiorum diuerſitate requiritur ſcientia in eo, qui ea voluerit obtinere. nam pro obtinendo
99 beneficio ſimplici, requiritur non tantum ea ſcientia, quæ ad primam tonſuram, hoc eſt, vt ſciat fidei rudimenta, ac legere, & ſcribere, iuxta deciſ. *S.C.T. ſeſſ. 25. c. 4.* Sed maior ſufficientia, nempe, quod ſciat legere, conſtruere, & cantare, *iuxta gloſ. in clem. 1. de conceſſ. præben. verb. reputamus, & ibi Abb. & DD. & Nauar. de ora. miſcell. 43. n. 3. & in cap. ſi quãdo*

*do,de reſcr.excep.*13.*nu.*13.vbi videtur velle ſufficere, quod ſciat legere,conſtruere.Quod
100 videtur verum, & praxi receptum,non enim, ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit *d.glo.cum DD.* de cantu, procedet in ſeruitorio beneficio,qđ ſequitur *Ric.cit.reſol.* 329.*n.*6. Accedit etiam,quod docet *Hoieda.de incompat. beneſ.*1.*p.cap.fin.n.*39 Quod ad beneficium ſimplex,ſeruitium aliquod nō requirens,nec ordinem aliquem habens annexum, ſufficit prima tonſura, & ſufficientia, quæ ad eam requiritur; nempe,quod ſciat fidei rudimenta,ac legere, & ſcribere, & quod aliquantulū linguam latinam intelligat, vt poſſit eſſe aptus ad officium recitandum. Quod etiam docet *Pariſ.d.lib.*3 *q.vlt.nu.*30. dicens, quod obtinentes ſimplicia beneficia ſufficit, vt ſciant, & poſſint recitare horas canonicas ad quas tenētur.& *& Gonſ.gl.*4.*n.*73.ait,quod ſuf
101 ficit,vt ſciant,& poſſint recitare horas canonicas, ad quas tenentur, nec non conſtruere,& intelligere. & *Azo. inſt.mor.*2.*p.li.*6.*c.*6.*q.*2.*&* 3. ait. quod ſcire debent latine legere,&intelligere,vt officiū diuinum recitare poſſint,prout etiam refert *Garcia p.7. c.7 n.9.& ſequitur Molſ.in ſumma p.*1.*tract.6.c.6 num 64.*

Eſt tamen obſeruandum, quod eo ipſo, quod aliquis fuit ad-
102 miſſus,&ordinatus ſacris ordinibus,præſumitur habilis,& idoneus,ad beneficiū ſimplex; itaut non ſit opus nouo examine, *cap.accepimus,de æta. & qual. Rota dec.*16.*diuerſ.p.* 2.*& Gonſ.d.gl.*4.*n.*84. *Caputaq.dec.* 367.*p.*2.*Boer.dec.*149.*num.*16. *Ric cit.reſol.*322.*n.*7.*& par.* 4 *dec.* 140. *& alij apud Belleđ. cit.loc.nu.*43.*fol.*48

103 An autem beneficij collatio facta imperito,ſeu illiterato,ſit ipſo iure nulla.

Reſp.affirmatiue, vt docent *Innocen. & Abb.in cap.cum noſtris,de conceſſ.præb. Diaz.in tract.c.*21.*n.*6. *Corraſ.in tr.de ſacerd. p.*3.*c.*5.*num.*3.*Pariſ.de reſig.d.l.*4.*c.*11.*n.*19.*Vgol.de irreg.c.*3.§.2.*n.*29 *Vega* 1.*p. c.* 36.*caſu* 17.*Car.de Graſſ.de eff. cler.in prælu.nu.*71. *Hoied.cit. cap.fin.Leſſ.li.*2.*c* 34.*n.*129.*& alij apud Garc.p.*7.*c.*7.*n.*13. *& illis ſe ſubſcribit Campanil.in diuerſ.rub.*11.*c.*14 *n.*5. Quorum opinio eſt intelligenda in eo, qui nunquam literas didicit;itaut prorſus illas ignoret, quia tunc dicitur prorſus illiteratus, qui non habet aliqua principia. *Rota diuerſ.p.*2.*dec.* 16.*n.*3.*Diaz.cit. Ric.d.reſ.*339 *n.*2.*Gonſ d.gl.*4.*n.*48.*& Barb. p.*3.*all.*63

In-

Inquit tamen, *Belleἐt. d.p.*1.§.5. *n.*20.*fol.*33. quod licet collatio beneficij facta illiterato, ſit ipſo iure nulla; ſi tamen ille poſtea literas addiſcat, & eum, qui beneficium contulit non pęniteat priſtinæ collationis, tacita quadam collatione reuiuiſcit, *Salced. ad Diaz in prax. crim. c.*21. *de illiter.*

Secundo, pro obtinendo beneficio, quod habet annexum ordinem ſacrum, requiritur ea
104 ſciētia, quæ in ordine annexo eſt neceſſaria, iuxta diſpoſitionem Conc. Trid. ita *Hoied. n.*38. *& Azo. d. q.*2.

Tertio, pro obtinēda ſcholaſteria, de qua loqtur *S.C.T. ſeſſ.* 23.*c.*12. *de refor.* requiritur, vt qui eam obtinere voluerit, ſit
105 Doctor, vel Magiſter, aut licentiatus in ſacra pagina, vel in iure canonico, & alias idoneus, & qui per ſe ipſum id munus explere poſſit, alias prouiſio erit nulla, vt in eodē Conc. ſtatuitur; nam de iure communi antiquo, iuxta tradita per *Garc. p.*7.*c.*7.*num.*31. in nullo beneficio requirebatur gradus Doctoratūs, vel licentiæ. & de hac Scholaſteria agit *Duaren. de benef. li.*10. *c.*15.

Quarto, pro obtinendis dignitatibus in Cathedrali, vel collegiata inſigni, idem *Conc. ſeſ.*24 *c.*12. *de refor.* monet, vbi com-
105 mode fieri poterit, vt illas obtinere volentes ſint magiſtri, vel Doctores, aut licētiati in Theologia, vel iure canonico, ſicut etiam loquitur de dimidia, ſaltim parte canonicatuum, vt per Doct. cit. & declarauit Sacra Congregat. his verbis: *Concilium hic horta-*
107 *tur, non autem præcipit, vt vbi id commode fieri poteſt, dignitates in Cathedralibus eccleſiis, & collegiatis inſignibus cōferantur tātum Magiſtris, vel Doctoribus, vel etiam Licentiatis in Theologia, vel iure canonico.*

Sed Canonicus pęnitētiarius eccleſiæ cathedralis debet eſſe
108 Magiſter, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure canonico, ſeu alias, qui aptior pro loci qualitate repęriatur, ex decreto eiuſdem Sac. Conc. *ſeſſ.*24.*c.*8. *de ref. & notat Ricc. in prax. for. eccl. reſ.* 407. & diximus ſupra in 3. requiſito nu. 69.

Quinto, pro obtinēda dignitate Archidiaconi, q dicitur oculus Epiſcopi, *c. ad hæc, de off. Arch.*
109 requiritur etiam gradus in omnibus eccleſijs, vbi fieri poterit, ſcilicet, vt eam obtinere volentes ſint Magiſtri, ſeu Doctores, aut licentiati in Theologia, vel iure canonico, ex decreto eiuſdem *Conc. ſeſſ.*24. *c.*12. *verſ. Archidiaconi, & notant*

tant *Bellect.cit.loc.nu.*31.*f.*35. *& alij.*

Circa quod decretum, aduertit *Nauar.in man.c.*25.*num.*135.
110 quod non ſufficiet, quoad hoc, Doctoratus, vel licentia iuris ciuilis, vel medicinæ. Qđ patet ex eod.Concil. ibi, *in theologia, vel iure canonico*.

Intellige, tamen, quod dictum eſt, de Archidiaconis, procedere in ijs, tantum, Archidiaconis, qui vel curam habent
111 animarum, vel iuriſdictioné, prout habetur in titulo de officio Archidiaconi; nõ autem de ijs, qui nomine tantum sũt Archidiaconi, prout tradunt *Cãpanil.in ſuo diuer.rub.*7.*c.*6 *nu.*41. *Germon.in tract.de in-*
112 *dult.Card.§.quibuſuis nu.*4. *Ricc.in prax.fori eccl. reſ.*497. *n.*3.*et p.*4.*dec.*248.*&Garc.p.*7 *c.*7.*n.*39. qui in hoc affert plures declarationes eiuſdem ſacræ Congr.

Eſt quoq; notandum, huiuſmodi Archidiaconos habentes iu-
113 riſdictionem contentioſam, debere eſſe Doctores, & promotos in publico Gymnaſio, alias gradus eis minime ſuffragari, *ex Bulla Pij V. teſtatur Garcia nu.*40.

Ita vt Doctoratos ex priuilegio ad huiuſmodi dignitatem nequaquam promoueri poſſe
114 dicendum eſſet, vt per *Nouar.quaſt.foren.*143.*lib.*1. *& concluſ.vnica, de Archidiacon. num.*5.

Aduertit etiam *Menoc.de arbitr. lib.*2.*caſu* 425.*n.*42. quem refert quoque *Garc.nu.*42. quod
115 ſi poteſtas iuſdicendi, & iuriſdictio, quæ à iure data eſt Archidiacono, poſt Epiſcopum, in clericos ſuæ eccleſiæ, eſſet in Archipresby.ex eccleſiæ conſuetudine, illũ Doctorem crederet, eſſe debere, ex mente d.decr.Conc. quod fatetur quoq; *D. Ricc. p.*4.*deciſ.* 248.

Sexto, pro Epiſcopatu, debet q̃s eſſe Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel
116 iure canonico, aut publicum alicuius Academię teſtimoniũ habere, quo idoneus ad alios docendos oſtendatur. & ſi regularis fuerit à ſuperioribus
117 ſuæ Religionis ſimilem fidẽ habeat, prout ſtatuitur in eodem *Conc.Trid. ſeſſ.*22.*c.*2.*de ref.* Epiſcopus enim exercere
118 habet, quæ ordinis epiſcopalis ſunt, nec non quæ iuriſdictionis, non ſolum fori conſcientiæ; verum etiam fori exterioris eccleſiæ, ob eam rem, vt tradit *Vgoli.de off.epiſc.p.*1. *c.*1.*§.*1. nõ vulgarem, & theologiæ, ac iuris Pontificij, atque ciuilis ſciẽtiam habere debet, & de hoc late per *Barboſ.p.*1. *tit.*2.*gl.*10. Hinc *Innoc.in cap. cum in cunctis, de elect.* quem

Do-

mittendum, quod Neap. per Conſt. ſynodalem, quæ habetur in ſynodo celebrata in
124 anno *1607*. à fel. recor. Illuſtriſs. D. Card. de Aquauiua olim Arch. Neap. fuit decretum, vt ſequitur.

Clerici, qui Doctoratus inſignia in Neapolitano Collegio in poſterum aſſument, infra octo dies fidei profeſſionem in manibus noſtris, vel noſtri Vicarij Generalis emittere teneantur ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, & inhabilitatis ad Doctoratus munus obeundum.

Quod decretum, vna cũ aliis editis, præcipue ab eodẽ D. Cardinali de Aquauiua, fuit approbatum in prima diœceſana ſynodo ſolemniter celebrata in anno *1627*. ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino D. Franciſco Cardinali Boncompagno meritiſſimo Archiepiſcopo eiuſdem Neapolitanæ Vrbis. cuius modeſtiam, religionem, pietatem, ſenilem prudentiam, & aliarum eximiarum virtutum ſplendorem, veluti ſydus in eccleſiæ cęlo fulgentiſſimum, tota miratur Italia.

SEPTIMA DVBITATIO.

125 QVod eſt ſeptimum requiſitum, quod deſideratur in illis, qui hoc Priuileg. obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt vitæ, atq; morum honeſtas, iux. *tex. in cap. cum in cunctis, de elect. cap. graue nimis, de præben. clem. 1. de æta. & qualit. & decr. S.C. Trid. ſeſſ. 24 c. 18. de refor. & notat Bellect. cit. p. 1. §. 5. nu. 47. fol. 39.* & de hoc requiſito potiſſima habẽda eſt ratio, vt aduertit *Leſſ. l. 2. c. 34. dub. 23.* nam notatis, & infamibus portæ dignitatũ patere non debent, *l. vnica C. de infam. lib. 12. cap. inter dictos, de exceſſ. prał. & regul. in famib. in 6.* & in propoſito dignitas accipitur pro quolibet beneficio, ſecundum *Abb. in cap. querelam, de iur. iu. Lamb. de iur. patr. 1. p. 2. lib. q. 9. a. 16.* & ſemper infamia impedit beneficium obtinere, *Duaren. de benef. lib. 4. c. 1. & Petr. Greg. c. 37. n. 9. Garc. p. 7. c. 8. nu. 3. & alij.*

Quando autem dicatur adeſſe infamiam, ſeu aliquem eſſe in-
126 famatum de aliquo delicto. vide præter alios, tradita per *Suar. de cenſ. diſp. 48. nu. 19.* & quomodo probetur iſta infamia. vide *Maſcar. de prob. concluſ 896.*

Et quis dicatur infamis infamia iuris, vel facti. habetur etiam in *cap. infames 6. q. 1. & per Diaz in prax. c. 93. Campanil. in diuerſ. rub. 11. c. 20. Bellect.*

*diſq.cler.tit.de diſcipl.cler.§.*10. *& apud Barbo.p.*2. *all.*43.

127 An autem beneficij collatio facta infami, ſeu criminoſo, ſit nulla ipſo iure.

Quidam nullam eſſe dicũt, moti ex *cap.infamibus,de reg iur.& cap.cum in cunctis,de elect. ita Abb.in d.cap.quærelã,& Auil.* 7.*p.diſp.*4.*du.*7.&ſic in clerico aleatore reſpondit *D. Ric.in prax.var.reſol.*119 nam ludus eſt crimen, & criminis appellatione venit,ex *Bart.in proe. ff.in* 1.*conſt. §.fi.* & mouetur, optimis rationibus, & per *Barb.d.p.*2.*alleg.*43.*nu* 12. qui hanc partem ſequitur, ſi aleator fuerit publicus,vt fatetur etiã *Car. de Graſſ.eff.*22.*n.*17.

Alij vero exiſtimãt,collationem, electionem, ſeu prouiſionem factam infami, ſeu criminoſo, crimine non inducente irregularitatem, ſeu inhabilitatem ad beneficia,validam eſſe. ita *Card.in d.cap.quærelam,& ibi Felin.Staphil.de liter.grat.noua forma expectata n.*21.*Gometius de gratijs expect. num.* 87. *Ma.Rodriq.in ſum.* 1.*to.c.*182 *nu.*3.*Leſſ.d.l.*2.*c.*34.*n.*126.*& alij apud Garc.d.c.*8.*nu.*47.qui dicit hanc ſententiam æquiorem,& pro ea facit *tex.in cap. inter dilectos, de exceſſ. prælat.* & quia non eſt *tex.*conuincẽs hanc nullitatem; nam eſto crimen,in quo,quis eſt conſtitutus, inducat priuationem beneficij,ſiue per ſententiã, ſiue ipſo iure, & ob id, ad alia non debeat admitti,ſeu ꝓmoueri, vt etiam illis priuetur; non tamen inde infertur eſſe ad obtinẽdum inhabilem:itaut prouiſio ſit nulla. Quia in priua-
128 tione ipſo iure non veniunt beneficia poſtea acquiſita, ꝓut in ſimili tradunt *Simanc.de cath.inſt.tit.*9. *n.*61. *Salzed.ad Diaz.cap.*86.*verſ.tum quia.& Farin.in prax.crim.* 1.*p. q.*25. *n.*138.

Quis autem diſpenſet cum infami,infamia iuris, vel facti.

Dicendum eſt breuiter, quod in infamia iuris, & irregularitate,quæ ex ipſa procedit, ſolus
129 Papa diſpenſat. in illa vero, q̃ naſcitur ex crimine aliquo notorio, Epiſcopus diſpẽſare valet,vt docent *Nau.c.*27.*nu.* 204.*& Fr.Ludou.Mir.in.in man.præl.to.*2.*q.*8.*a.*5.*concl.*1. ſic etiã infamia poteſt auferri per Epiſcopum diſpenſantem ſuper delicto, ad quod extenditur ſua facultas(vt quod nõ eſt grauius adulterio) directe enim diſpenſando in delicto; indirecte etiam, & acceſſorie debet infamiam, inde conſurgentem abolere. ita *Auila de cenſ.p.*7.*diſp.*4. *dub.*6. *Bonaci. eod.tract.diſp.*7.*q.*5.*pu.*1.*nu.*6. *Vgol.de irregul.c.*60.*§.*5.*nu.*3. *quibus accedit Barboſ.d.par.*2.

alleg.

alleg.43.n.31.& tenet Henriq. lib.13.c.5.§.3. in fi. vbi quoq. ait, quod ſuperueniẽte hac iuris infamia, diſpenſat Epiſcopus, vt retineat vſum ordinũ, & beneficia, non autem, vt de nouo obtineat.

OCTAVA DVBITATIO.

130 QVod eſt octauum requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc priuilegio obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt, vt non ſint ligati, ſeu irretiti cẽſura excõicationis, aut ſuſpẽſionis, vel interdicti, vt per *Leſſ. de iuſt. & iu. li. 2. c. 34. du. 22. Azo. inſt. mor. 2. p. l. 6. c. 7. q. 2.* & alios communiter.

Vnde dico primo, quod excommunicatus, hoc priuilegio ob-
131 tinendi beneficia, gaudere non poteſt. ideo electio, præſentatio, reſignatio, vel collatio beneficij facta excommunicato, quamuis tolerato non valet, *cap. poſtulaſtis, de cleric. excom. miniſt.* & eſt communis ſentẽtia, *vt dixi in tract. de oblig. cler. p. 3. n. 70. eamq. ſequuntur Filiuc. tract. 12. c. 5. quæſt. 1. n. 113. Barboſ. p. 3. all. 72. n. 97. ConincK diſp. 14. du. 9 Bonaci. de cenſ. diſp. 2. q. 2. pu. 4. §. 1. & alij.*

Quæ communis ſententia procedit, etiam ſi ipſe excommunicatus probabiliter ignoraſſet
132 ſe eſſe excommunicatum, vt ibidem dixi, quãuis contrariũ doceat *Nau. in cap. fratres, de pœni. diſt. 5. n. 45.* poſſet tamen retinere beneficium poſt abſolutionem ab excommunicatione, diſpenſante eo, ad quem collatio pertinebat, vt tradit *D. Ric. in prax. fori eccl. reſ. 166 nu. 6. & dicemus inferius num. 138.*

Secundo, procedit quoq., vt poſt abſolutionem à cenſura non poſſit tale beneficium in ſtatu excommunicationis collatum
133 retineri, ſine noua collatione, ex communi ſententia.

Tertio, procedere tradunt *Gig. de penſ. q. 14. n. 9. Leſſ. lib. 2. du. 22. nu. 127. Vaſq. tract. de excom. dub. 6. Reginal. lib. 32. nu. 43. Bonaci. loc. cit. nu. 4. & alij.* etiam in penſione, quæ ſi fue-
134 rit reſeruata excõmunicato non abſoluto, non valet reſeruatio, & hanc opinionem, quę eſt cõmunior, & probabilior, amplectitur Curia, quę ſtylum introduxit, quod quãdo alicui reſeruatur penſio, in literis apponitur illa clauſula ſolita, ẽt apponi in literis beneficialib. à cenſuris abſoluendo ad effectum præſentium, &c. vt dicemus quoq. in cap. ſeq. nu. 15. licet aliqui apud Bonacin. validam eſſe collationem penſionis, aſſerant.

135 Quid autem dicendum ſit, ſi excommunicatio fuerit iniuſta, an valeat collatio.

Suarez de cenſ. diſp. 4. ſect. 7. n. 26. validam eſſe putat, donec in iudicio irrita declaretur.

Alij vero inualidam exiſtimant. *ſic Couar. in cap. alma 1. p. §. 7. Vgol. de cenſ. tab. 2. c. 13. §. 1. n. 1. Sayr. de cenſ. lib. 2. c. 5. nu. 10. & alij apud Garc. p. 7. c. 13. n. 12*

136 Qui validam cenſent, ſi excommunicatio fuerit nulla.

137 Sed an valeat poſſeſſio beneficij ab excommunicato capta?

Affirmant Selua de benef. 3. p. q. 4. nu. 15. Sayr. d. c. 5. nu. 11. Azo. 2. p. l. 6. c. 7. q. 10. & alij. ex eo, quia non eſt ius, eam annullans, & potius eſt quid facti, quam iuris. & ita etiam tenet *Garc. p. 7. c. 13. n. 89.*

Contrarium tamen cenſet *Suar. de cenſ. diſp. 14. ſect. 2. nu. 34.* nã excommunicatus eſt ſuſpenſus ab omni vſu ſui beneficij, & priuatus omnibus commodis eius. ergo, etiam eſt priuatus à poſſeſſione capienda ſi illam non habet, cum actus ille ſit valde vtilis, & commodus beneficij; nam licet poſſeſſio non conferat nouum ius, tamen illud firmat, & ſecurius reddit.

138 An autem, ex diſpenſatione epiſcopi poſſit quis retinere beneficium ſibi collatum, tempore, quo erat excommunicatus.

Affirmat gloſ. in cap. poſtulaſtis, ver. diſpenſatum, de cler. excom. miniſt. per eum tex. quam ſequũtur Abb. ibi, Couar. loc. cit. Vgol. tab. 2. c. 13. §. 1. Henrinq. l. 13. c. 14. §. 7. Sayr. cit. num. 21 Suar. diſp. 6. ſect. 4. n. 8. & diſp. 13. ſect. 1. nu. 34. Auil. 2. p. c. 6. diſp. 5. dub. 4. & Azo. 2. p. lib. 6. c. 7. q. 2. Quia hæc diſpenſatio eſt quædam virtualis beneficij collatio. licet contrarium teneat *Cardinal. in d. cap. paſtoralis.* Tutius tamen eſt, vt docet *Sayr.* vt fiat noua collatio, quod ſequitur *Bonaci. cit. §. 1. num. 11.* Qui addit, quod talis excõmunicatus, qui obtinuit beneficium durante excõmunicatione, cuius collatio tunc pertinebat ad epiſcopum, nõ poſſet obtinere talem diſpenſationem ab epiſcopo, ſi perſeuerauerit in excommunicatione vſque ad eum menſem, in quo beneficij collatio pertinet ad ſedem Apoſtolicam.

Declaratur tamen prædicta *glo.* & *Doct.* concluſio, non procedere, quãdo beneficium illud,
139 ipſe epiſcopus conferre nõ poſſet. Quia diſpenſatio inducit nouum titulum, vt notant *Vgol. & Suar. d. ſect. 1. num. 37 & Sayr. nu. 23.* & ideo vbi collatio, electio, vel præſentatio

ad alium ſpectat, epiſcopus nõ
140 põt diſpenſare, niſi illo con-
ſentiente. ſic etiam neq. põt
diſpenſare, vbi Papa beneficiũ
prouidet, vt per *Sayr.&Suar.*
cit. loc.

Declaratur ſecundo, non procede-
dere ſi epiſcopus ipſemet ſci-
141 enter tali excommunicato
beneficium contulit, & vellet
poſtea cum eodem diſpẽſare.
Quia cũ peccauerit in confe-
rendo, non eſt dignus habere
hanc poteſtatem, vt puniatur
in eo, in quo deliquit, vt in ſi-
mili dicit *glo.in cap.præſentiũ,*
verb.fratrumq.1.q.5. ita Abb.
in d.cap.poſtulaſtis nu.9. Sylu.
excommunic.3. Auil. & Sayr.
cit.loc. Tamen *Suar.loc.cit.nu.*
36. putat epiſcopum hoc caſu
poſſe cum illo diſpenſare. cum
nulla lex ipſum priuet poteſta
te, illud iterũ conferendi, neq.
huiuſmodi pœnam ipſo iure
incurrendam illi imponat.

Declaratur tertio, non procede-
re, vbi quis ſcienter intruſus
142 eſſet in beneficio, ſibi excõ-
municato, collato, propter
inhabilitatem ex intruſione
contractam, iuxta tradita per
Garc.p.11.cap.vltimo dub.8. à
num.224.&p.7.c.13.num.88.
licet contra videatur tenere
Henriq.in ſum.l.7.c.36.§.2.in
tex.&glo.lit.N.

143 An autem electio, præſen-
tatio, ſeu collatio beneficij fa-
cta excommunicato, minori
excommunicatione, ſit vali-
da.

Negant Silu.excom.1.n.3.Couar.
in d.c.alma 1.p.§.7.num.3. &
alij apud Garc.p.7.c.13.nu.27.
& ſequuntur Ricc.in prax.fori
eccl.reſol.166. & refert Barbo.
p.3.all.72.n.97. per tex.in cap.
ſi.de cler.excom. Intelligendo,
verbum irritanda, ideſt, irrita
denuncianda, iuxta ſubiectam
materiam.

Feli. vero in cap. delicti, de excep.
nu.4.Sayr.d.l.2.c.22.nu.23.&
Suar.de cenſur. diſp.24. ſect.2.
nu.21.cum Leſſ. d.l.2.c.34.nu.
116. exiſtimant nõ eſſe ipſo in
re irritã, ſed irritandam. & mo
uentur *ex d.c.ſi. ibi, irritanda.*

Sed vtrum beneficium retineri
poſſit ab eo, cui fuit facta col-
latio, ſiue electio, vel præſen-
144 tatio tempore excommuni-
cationis maioris; Sed ipſe poſt
quam obtinuit abſolutionem
ab excommunicatione, accep
tauit beneficij collationem,
præſentationem, aut electio-
nem.

Et dicendum eſt, retineri non
poſſe, ea ratione, quia benefi-
cium retineri non poteſt ſine
titulo; in hoc autem caſu eſt
inualidus titulus electionis, &
præſentationis, vti collatus
excommunicato, qui per ex-
communicationem factus eſt
ad illum inhabilis. ita *Leſſ.l.2.*

c.34

Digitized by Google

c.34. dub.22.nu.119. ConincK diſp.14.du.9.n.74.& alij communiter, quorum ſententiam veriorem,& probabiliorem cenſet *Bonaci. de cenſ.diſp.2.q.2.pu.4.§.1.n.10.* Quamuis nõ improbabilem dicat, opinionem Doct.aſſerentium eſſe validam electionem, & præſentationem factam tempore excommunicationis, ſed acceptatam poſt obtentam abſolutionem excõmunicationis. modo tempore acceptationis electores, & præſentatores permanſerint in ſua prima voluntate. ita ſenſit *Henriq. de excommun.c.13.nu.1.lit.D. & alij apud Sanch.lib.8.de matrim.diſp.7. nu.12.*

Sed num valide acceptari poſſit beneficium ab eo,qui tempo-
145 re collationis, & electionis non erat excommunicatus, ſed ſolum tempore acceptationis eſt excommunicatus.

Negant *Suar.de cẽſ.diſp.13.ſect.1.nu.17. & Vaſq.de beneſ.c.4. du.2.* quod probabile eſſe fatetur *Leſſ.lib.2.c.34.n.118.*

Alij vero valide acceptari poſſe cẽſent. quia iura ſolum irritãt collationem,& electionem beneficii, non vero acceptationem,ergo valida erit acceptatio,cum verſemur in materia odioſa,q̃ non eſt extẽdẽda ad caſus nõ expreſſos in iure. ita *Couar.in cap.alma 1.p.§.7. n.4.&li.3.var.c.16.Rota deciſ. 195.de ſent.excom.in nou.Par. de reſign.lib.10.q.8.n.39.Sayr. lib.2.c.5.nu.11.& alij communiter apud Bonaci.de cenſ.diſp. 2.q.2.pu.4.§.1.nu.9.& dixi in tract.de oblig.cler.p.3.n.73.*

146 Quid autem dicendum ſit de beneficijs obtentis ante excommunicationem.

Reſp.non eſſe priuatum illorum titulis, ſed quandiu fuerit in excommunicatione maiori,ẽt occulta, fructibus illorum eſt ipſo iure priuatus,eoſq. non facit ſuos, ſecundum *Suar.de cenſ.diſp.13.ſect.2.nu.4.Henr. li.13.c.13.Sayr li.2.c.5.nu.24. Garc.p.1.c.5.n.131.&p.7.c.13 n.90.Mont de diſtr.p.2. q.15. nu.21.& alios. & dixi in d.tr. p.3.n.77. quamuis ConincK.d. 14.du.9.n.8.Vaſq.de beneſ.c 4 §.3.du.4.nu.229. & alij apud Bonaci.de cenſ.diſp.2.q.2.pu.4. §.2.n.2. quem ſequitur Barth. à S.Fauſto in tract.de hor.can. l.3 q.38.* cenſeant beneficiatũ excommunicatum toleratum non eſſe priuatum fructibus beneficij, neq. teneri eos à ſe ſponte abdicare, modo exequatur onera,& officia beneficij. & licet, quoad Deum nõ rite præſtet; nihilominus,quo ad eccleſiam facit,quod ab ipſa præcipitur: ſecus vero ſi nõ præſtat officium,& onera beneficij. quia tunc nullo titulo

poſ

poſſet eos retinere.

147 An aũt valide renuncietur beneficium ab excõmunicato in fauorem alterius.

Affirmant communiter Doct. poſt *extrauag. ad euitanda*, ſi fuerit facta ab excommunicato tolerato; ſed ſi fiat ab excommunicato vitando, fatetur *Bonac. de cẽſ. d. diſp. 2. q. 2 pu. 5. n. 7.* etiam valide reſignari. tum quia illa reſignatio ex parte excommunicati non eſt actus iuriſdictionis. tũ quoq; quia illa reſignatio non eſt electio, nec præſentatio, neque quid iuris, cum reſignans non præſtet, nec eligat, nec conferat, ſed indicet propriam voluntatem ſuperiori, qui actum iuriſdictionis exercet, iuxta excommunicati intentionem. contrariũ tamen aſſerit *Suar. diſp. 14. ſect. 2. num. 35. vt per eum.*

Dico ſecundo, quod ſuſpẽſus ab officio, vel beneficio non põt

148 gaudere hoc priuilegio obtinendi beneficia, *cap. fi. de elect. in 6. gloſ. in cap. cum bonæ, de æta. & qual. ver. ſuſpenſi, Henr. in ſum. lib. 13. c. 32. Barboſ. p. 2. all. 8. nu. 14. D. Ric. dec. 343. p. 4 ac in prax. for. eccl. reſo. 165. & alij.*

Sed an collatio ſit ipſo iure nulla.

Suar. de cenſ. diſp. 26. ſect. 3. nu. 8. & diſp. 27. ſect. 1. n. 26. non eſſe ipſo iure nullam, ſed irritandã, cenſet.

Garc. tamen p. 7. c. 14. nullam eſſe putat, & affert pro ſua opinione, deciſionem Rotæ, & hanc partem ſequitur *Barbo. loc. cit.*

Ex beneficijs vero, ante ſuſpenſionem obtentis per ſuſpẽnsũ

149 à beneficio, prohibetur pcipere fructus durante ſuſpenſione, ex communi ſententia. & ſuſpenſus ſolum ab ordine percipere diſtributiones quotidianas, quæ tribuuntur aſſiſtentibus, & miniſtrantibus in diuinis officijs, à quibus ipſe eſt ſuſpenſus, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 4. num. 13. 14.* & 30.

Dico tertio, & tandem. Quod interdictus perſonaliter, nec ẽt

150 hoc priuilegio gaudere põt. *Nauar. c. 25. nu. 133. Vgol. de cenſ. tab. 5. c. 13. §. 1. num. 2 & Leſſ. lib. 2. c. 34. nu. 116.* Qui id colligi, tradit, ex *c. 1. de poſtul. prælat.* & licet ibi, non dicatur inhabilis, qui eſt interdictus, ſed qui interdictum violauit, non tamen eſt dubium, vt ipſe quoque ait, quin mens canonum ſit, vt etiam ij, qui ſua culpa interdictum perſonale incurrunt, inhabiles ſint; quia q non poſſunt præſtare officiũ publice, vt in eccleſia fieri ſolet, par eſt, vt non ſint capaces beneficiorum.

NONA DVBITATIO.

151 QVod eſt nonum requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc Priuileg. potiri volunt.

Reſp. & dico, quod eſt, vt nõ ſint irregulares. ideo collatio beneficij facta irregulari ſine debita diſpenſatione, ipſo iure nulla eſt, ex cõmuni opinione. Quamuis *Innoc. in cap. cum noſtris, de conceſſ. præb. & Silu. verb. excom. 4. nu. 4.* dicant valere donec priuetur. Beneficia tamen obtenta ante irregularitatem, non amittuntur, ex communi ſententia; licet quidam velint in quibuſdam caſibus ipſo iure priuari, in quib. requiri ſaltem ſententiam declaratoriam, dixi cum *Suar. diſp. 4. ſect. 2. in tract. de oblig. cler. p. 6. n. 20. & tenent Eman. Sà, ver. irregularitas n. 4. Leſſ. de iuſt. li. 2. c. 34. nu. 122. & alij. apud Ric. in prax. for. eccl. reſol. 167.*

An autem, ſi clericus non obſtãte irregularitate, reciperet be-
152 neficium abſq. diſpẽſatione, poſſit fructus eiuſdem beneficij recipere.

Reſp. negatiue, prout tradunt communiter Doct. quos ſequuntur *Suar. loc. cit. num. 41. & Bonaci. de cenſur. diſp. 7. q. 4. pu. 5. n. 7.* nã non habet ius ad illos fructus percipiendos, nec ad alios actus iuriſdictionis, q ſunt beneficio annexi, exercẽdos. Quamuis aliqui aliter ſentiant.

Vtrum verò clericus irregularis, qui incidit in irregularitatem
153 poſt obtentum beneficium, poſſit illud reſignare.

Reſp. affirmatiue, ſecundũ *Bonacin. loc. cit. nu. 9. ex Rota dec. 5. in antiqu. de ſentent. & re iud.* cum ad huc retineat titulum, & ius, vt per *Pari. de reſig. li. 3. q. 16. & Sanch. de matr. l. 7. diſp. 42. n. 2.* & dicemus inferius nu. 203. Qua ratione neque tenebitur fructus reſtituere ſi ſuo muneri ſatisfaciat per ſe, vel ſaltem per alium, *Suar. loc. cit. nu. 20.* & alij communiter. & faciunt notata per *D. Ric. p. 2. dec. 213.* quod beneficia poſſunt reſignari etiam ad fauorẽ pendente appellatione à ſententia priuationis beneficiorum, vt per *Boer. dec. 205.* & quod accuſatus de crimine, pendente lite, poteſt permutare, *ex Naua. conſ. 2. de accuſ. & communi opin. vt per eum.*

154 Quis autem diſpenſet cum irregulari.

Dico, quod Summus Põtifex diſpenſat in omni irregularitate.

Ex decreto tamen S.C.T. *ſeſſ. 24. c. 6. de refor.* hodie etiam epiſcopi diſpenſant in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto

delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contētioſum. & in quibuſcūq. caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquētes quoſcumq. ſibi ſubditos in ſua diœceſi abſoluunt, impoſita pœnitentia ſalutari.

155 Ideo (huius occaſione) Quæritur primo. Quando in propoſito dicatur delictum occultum.

Nonnulli tradunt occultum dici, quod opponitur publico, ſiue notorio, ſiue famoſo; quāuis ab aliquibus ſciatur, dummodo non ſint tot, quod faciant notorium. *Nauar. c. 27. n. 255. Henriq. de Irregul. l. 14. c. 20. nu. 4. Tol. d. l. 1. c. 85. nu. 6.* qui fatetur hoc aperte deduci ex eiuſdem verbis Conc. c. *6.* dum dicitur, quod epiſcopus diſpenſat in occultis, præter ea, quæ ſunt deducta ad forum exterius; Igitur ſi non dum ſunt deducta; ſed deducibilia diſpenſare poterit, & hāc partem ſequuntur *Gerue. in prax. c. 67. Auil. de cenſ. p. 7. diſp. 10. dub. 6. Azor. 1. p. lib. 8. c. 10. q. 5. Suar. de cenſ. diſp. 41. ſect. 2. n. 6. Sanch. de matr. lib. 8. diſpu. 34. n. 55. & in ſum. li. 2. c. 11. n. 19.* vbi firmat hanc eſſe veriorem opinionem, cui etiam accedit *Nouar. concl. 4. de diſpenſ.*

Garc. vero p. 7. c. 11. n. 46. quem ſequitur *D. Ric. in prax. for. eccleſ. reſol. 450.* exiſtimat probabiliter poſſe admitti præfatā ſententiam, quoad breuia pœnitentiariæ in foro conſciētiæ in quibus adeſt clauſula (dummodo impedimentum occultum ſit.) Verius tamē in propoſito occultū dici, quod non poteſt probari. Quia id proprie occultum dicitur, *cap. veſtra, de cohab. cleric. & mulier.* & pro hac opinione affert aliquas declarationes Sac. Congreg.

156 Sed, an dicatur delictum occultum, ſi in aliquo loco ſit publicum, ſed vbi petitur abſolutio, ſiue diſpenſatio ſit occultum.

Suar. 4. to. diſp. 30. ſect. 2. quem ſequitur Bonaci. de cenſu. diſp. 1. q. 3. pu. 2. nu. 3. cenſet, non dici occultum, & proinde facultatem Conc. Trid. non extendi ad hoc delictum. & ducitur ex eo, quia, quod alicubi publicū eſt, ſimpliciter eſt publicum, & non occultum; eo, vel maximè, quod moraliter, ac regulariter loquendo, quod in aliquo loco eſt publicum, facile ad alia loca defertur.

Sanch. vero in ſumma d. li. 2. c. 11. nu. 20. probabile putat, ſi delictum in loco ita diſtanti publicum ſit, vt nō ſit ſpes fore, vt ad alium deferatur, dici

Digitized by Google

occultum in eo loco, in quo abſolutio, aut diſpenſatio petitur, ac proinde ſubijci facultati epiſcopi in eo decreto ſibi conceſſæ. & hanc opinionē etiam probabilem dicit *Bonaci.loc.cit.*

Quod ſi delictū in vno loco fuerit deductū ad forum conten-
157 tioſum, dum in eo pendet, vbiq. non poterit reus ab epiſcopo abſolui, aut diſpenſari, vigore præfati decreti Conc. vt notat Sanch. nu.21.

Sed quid dicendum ſit, ſi delictū fuerit deductum ad forum cō-
158 tentioſum iuſte, vel iniuſte ꝑ accuſationem, vel denunciationem, & ſi vnico teſte probatum.

Reſp. dici deductum ad forum cōtentioſum, nam Sac.Conc. non requirit, vt ſit probatum; nec refert ſiue iuſte, ſiue iniuſte res ſit in iudicium delata; requiritur tamen, vt Curia procedat contra delatum, &
159 ipſum citari faciat, cum regulariter à citatione incipiat iudicium, *§.fin.de pęna temere litigant.ita Henriq.de irregul. l.14.c.7.n.5.Auil.2.p.c.7. diſp. 1.du.11.concl.3.Barboſ.all.39 nu.28.* qui fatetur, dici delictū deductum ad forum contētioſum poſt litis cōteſtationem, & ſequitur *Ric.in prax.for.eccleſ.d.reſo.449.* qui hoc limitat qn̄ citatio eſſet circumducta.

Quod ſi delinquens fuerit, ex defectu plene probationis in foro externo, abſolutus, quam-
160 uis falſis teſtibus ſe defenderit, ſiue diffinitiue abſolutus ſit, ſiue ab inſtantia, ſeu obſeruatione iudicij, nō dicetur delictum delatum ad forum externum. Quia non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, & in eo poterit epiſcopus diſpenſare, cum ad huc maneat occultum, vt tradūt *Auil.cit.loc.du.6.Suar. de cenſu.diſp.41.ſect.2 num.6. Sayr.lib.6.c.7.n.12. Genuen.d. c.67.n.6. Sanch.d.lib.8.diſp.34 & in ſumma d.c. 11. num.21. Vgol.de off.ep. c.57.§.2. Campanil.in ſuo diuerſ.rub.11.c.23 nu.144.* Vbi etiam fatetur, ꝙ
161 ſi iudicium non fuerit ſententia finitum, & accuſator per annum tacuerit, poterit elapſo anno epiſcopus diſpēſare.

Sed *Garc.d.p.7.c.11.nu.50.* cēſet, quod ſola deductio ſufficit, vt epiſcopus nequeat diſpenſare
162 vigore præfatæ conciliaris diſpoſitionis. nam abſolute ibi excipiuntur deducta ad forum contentioſum.

Inſuper ſi duo eiuſdem criminis conſortes ſint, ac alter ſolum
163 ad iudicium deferatur, delictum alterius rei nondū delatum, erit occultum, & ſubdetur huic poteſtati epiſcopi. Quia res inter alios acta, ne-

quit

quit alijs præiudicare, quibus
res iudicata non nocet, *l.1.C.*
res inter alios acta. ita Nauar.
lib.2.conſ.de ſenten. & re iud.
conſ.2. Sanch.in ſumma d.l.2.
c.11.n.21. Genuenſ.c.67.nu.5.
& Vgol.d.c.57.§.2 n.4.

An autem, ſi delictum fuit dedu-
ctum ad forum contẽtioſum,
164 & iudicium poſtea finitum,
atq. punitum delictum, poſſit
epiſcopus in irregularitate, ex
eo proueniente diſpenſare.

Et dicendum eſt nequaquã poſ-
ſe epiſcopum hoc caſu diſpen
ſare. cum Concil.abſolute, di-
cat, dummodo delictum nõ ſit
deductum ad forum exterius;
nec Concilium diſtinguit. ita
Gutier.canon.quæſt.lib.1.c.3.
Vgolin.cit.loco num.5.Bonaci.
de cenſ.diſp.1.q.3.pu.2.n.2. &
diſp.7.q.5.pun.1.nu.6.Barboſ.
p.2.all.39.n.35. Nouar. concl.
81.n.5.& Garc.p.7.c.11.n.50.
Qui etiam tradit illos, nõ poſ-
165 ſe vti huius can.beneficio, q
ratione alicuius delicti non
fuerunt abſoluti, neque con-
demnati, ſed dimiſſi cum pro-
miſſione de ſe præſentando.
cum delictum ſit iam deductũ
ad forum contentioſum.

166 Sed quid ſi aliquis, nõ fuit
abſolutus, neque condemna-
tus, ſed tranſegit, ſeu ſe com-
poſuit cum Curia.

*Genuen.d.c.67.n.6.*cenſet delictũ
non dici amplius deductum ad
forum contentioſum. ex eo,
quia trãſactio, imponit finem
liti, & habet vim rei iudicatæ,
l.fratris,l.non minores, C. de
*tranſact.*dummodo tranſactio
non fiat in caſu non tranſigi-
bili, quia tunc induceret con-
feſſionem, & probationẽ deli-
cti, *l.1.& 2.vbi glo.ff.de his, qui*
ſibi mortem conſciuerunt,l.fin.
C.de præuarica.Iaſ.in l.tranſi-
gere C.de tranſact. & hanc opi-
nionem ſequitur Raguc.in vaſ.
eccleſ.diſcipl.tit.de epiſc.quæſit.
*10.nu.11.*ex dictis tamen in
præcedenti dubio, aliter dicẽ-
dũ videtur in caſu propoſito.

Quid autem dicendum ſit, ſi
epiſcopus diſpenſauit, quando
167 delictum nõ dum erat dedu-
ctum ad forum cõtentioſum,
& poſtea fuit deductum.

Dico cum *Tolet.lib.1.c.85.nu.7.*
& alijs, diſpẽſationem factam
prodeſſe in foro interiori, non
tamen in foro exteriori.

168 Secundo queritur, Quid
nomine epiſcopi, in illo decre
to *Conc.Trid.ſeſſ.24.c.6.de re-*
*for.*intelligendum ſit.

Et dico, intelligi epiſcopos, ſub-
ditos habentes, etiam electos,
& confirmatos, quamuis non
dum cõſecratos, quia illis cõ-
petũt ea, quæ ſunt iuriſdictio-
nis, qualis eſt hæc facultas
diſpenſandi, & in ordine ad
actus iuriſdictionis non indi-
gent conſecratione, *Suarez*

de cenſ.diſp.41.ſect.2.n.7.Sāch. de matr. lib.8.diſp.2. num.11. Bonaci.de cenſ.diſp.7.q.5.pu.1. num.3.Bart.Gauante in prax. diœceſ.ſynod.c.2.§.1. Vgol.de de off.epiſc.c.1.§.3. Barboſ.p.2. all.39.n.2.Domitius Chamerota de ſacramen. tract. 7.de conf. fol.478.& notatur in tract.de confeſſar.ſollicitant.q.12 n.31.

Dubium tamen eſt, de Prælatis inferioribus,ordinariam iuriſdictionem habētibus,& quaſi epiſcopalem,maxime quando ſunt exempti,& habent quaſi
169 propriam diœceſim,an comprehendantur in illo decreto.

Et in hoc dubio, *Suar.cit.loc.& 4.to.de pœnit.diſp.30.ſect.2.nu. 6.Filiuc.tract.20.c.10.nu.276 Bonac.de cenſ.diſp.7.q.5. pu.1. nu.7. D.Ric.in prax.for.eccleſ. reſ.455. Nouar.concl.vnica de abſol.à caſ.occul.n.4.& alij.exiſtimant*: hos prælatos inferiores non comprehendi ſub hoc decreto, ſed tantum epiſcopos priuatiue, ſeu excluſiue, quoad omnes alios.& mouētur ex eo, quia cum decretum Concil.exorbitet à iure communi, quo attento ſolus Papa poterat diſpenſare,id decretū tanquam odioſum, reſtringendum eſt. Ideo fideles immediate ſubiectos his prælatis inferioribus, licet alias exempti ſint, quoad hunc actum poſſe ſubijci epiſcopo ſuæ diœceſis, cum non debeant eſſe peioris conditionis aliis fidelibus. & hæc opinio eſt valde probabilis,quam etiam fouet *Garc.p.7.c.11.n.19.*qui tamen diſſentit ab eo,quod dicit circa ſubditos prædictorum Prælatorum, inquiens, quod ſubditi prædictis prælatis inferioribus, ſiue exempti, ſiue nullius diæceſis, debēt recurrere ad Papam pro hac diſpēſatione. & mouetur ex eo, quia iſti non ſunt ſubditi epiſcopo,nec poſsūt ei ſe ſubijcere, niſi in caſibus à iure expreſſis, qualis non eſt iſte.

Sanch.vero lib.8. de matr. diſp.2. nu.12.& in ſumma lib.2.c.11. probabilius exiſtimat his prælatis hanc poteſtatem competere. tum ex eo, ꝙ id Concilij decretū tanquam fauorabile eſt ampliandum. tum ēt, quia hi prælati plenam epiſcoporum iuriſdictionem habent in eorum diæceſi, & ab illis, ſola conſecratione differunt, vt tradunt Doct. in materia de voto,& cōfeſſarios approbant pro ſuis diæceſibus,cum tamen id eſſe epiſcoporum ſtatuatur in eodem *Conc.ſeſſ. 23.c.15.de refor.* & hanc partem tenēt *Henriq. in ſum.lib. 6.c.6.§.1. Auil.de cenſ.p.7.diſp. 10.du.6.Sayr.in clau.reg.lib.6. c.11.n.83.Reginal.lib.30.tr.2. num. 29. & alij quamplures apud*

apud Barboſ.p.2.alleg.39.n.16.

170 Quid autem dicendum ſit de Capitulo ſede vacante, an ei competat hæc facultas.

Negant *Alter.in tract. de cenſur. diſp.8.de ſuſp. c.3. & Bonacin. cit.num.7.* & mouentur ex eo, quia hæc facultas non competit epõ iure ordinario, ſed ſpeciali Trid. at quæ iure ſpeciali competũt epiſcopo, non trãſeunt in capitulum, *arg.tex.in cap.verum, de foro comp.*

Contrarium tamen verius eſt, hanc facultatem habere pariter Capitulum ſede vacante. nam licet talis facultas competat epiſcopo iure ſpeciali ex d.decr.S.Conc.tamen competit ei iure communi, & iuriſdictione ordinaria ei tributa, vt docent *Henriq. lib.14. c.20.§.1.de pœnit.lib.6.num.1. Sanch.l.8.de matr.diſp.2.n.10. Rodriq.quæſt.regul.to.1. q.61. ar.9. Arag.2.2.q.88.ar.12.fol. 1042.Garc.p.7.c.11.n.21.Auil. d.p.7.diſp.10.dub.60. Genuen. c.67.n.21.Ric.in prax.for.eccl. reſol.456. Nouar. loc.cit. & alij.*

Tertio quæritur, qui comprehẽdantur ſub nomine ſubditi in eodem *S.C.ſeſ.24.c.6.de refor.* dum ibi dicitur, vt epiſcopus

171 poſſit abſoluere quoſcumq. ſibi ſubditos, in caſibus occultis.

Pro ſolutione dicendum eſt, ſubditorum nomine in præſenti materia, comprehendi omnes illos, qui epiſcopo quomodocumq. ſubduntur. vel quia ſunt ordinarij ſubditi, vtpote, qui ibi domicilium habẽt. vel quia ſubduntur, quoad ſolum pœnitentiæ forum; eo quod reperiuntur in ſua diœceſi, tãquam aduenæ, & peregrini, ẽt ſi vagabundi, ſcholaſtici, & mercatores ſint. nam quoad Sacramenta confeſſionis, & communionis ſubditi ſunt epiſcopo loci, in quo reperiũtur ex generali eccleſiæ conſuetudine, vel ex interpetratiua voluntate Summorum Pontificum, vt dictum eſt *c.1.nu.100. Ita Suar.4.tom.diſp.30.ſect.2. nu.3.Henriq.in ſumma lib.14. c.20.§.5. Sanch.de matr.lib.3. diſp.23.n.12. & in ſumma lib. 2.c.11.n.9.Nald.in ſumma, ver.abſol.à pecc.n.9.Gar.p.11. c.10.n.139. Nouar.concl.vnica de abſol.à caſib.reſer. Bonacin. de cenſ.diſp.1.q.3.pu.2.nu. 5.qui diſp.7.q.5.pu.1.ait, quod* in abſolutione caſuum reſeruatorum, & cenſurarum impedientium Sacramentorum receptionem videtur requiri illa ſaltem ſubiectio, quæ ſufficit, vt epiſcopus ſacramentalem impendat abſolutionem. & ideo Prætor, Medicus, & ſimiles exteri habitãtes in diæceſi ſub hoc decreto S.C.T.bene

com-

cõprehenduntur, vt in ſacramento pœnitentiæ à ſuis criminibus abſolui poſſint, quãuis illa in alijs regionibus ꝑpetrauerint, quod ſequitur *Barboſ. de off. epiſ. p. 2. all. 39. nu. 6.* qui prædicta vera eſſe cenſet in abſolutione caſuum reſeruatorum, & cenſurarum in ſacramentali cõfeſſione pro foro conſcientiæ, cum ſacramẽtum confeſſionis ſit neceſſarium. In obtinenda tamen diſpenſatione irregularitatis, ac ſuſpenſionis requiri, vt epiſcopus habeat iuriſdictionem ordinariam in eum, cui concedit relaxationem irregularitatis, vt etiam docet *Bonac. loc. cit.* & ſic vt ſi vere, & proprie ſubditus, & habeat domiciliũ, non tantum habitationem cũ animo permanẽdi pro maiore parte anni, vt habet ſcholaris, qui in ſtudio commoratur, & in loco ſtudij habitat, ſed non habet domicilium. Quamuis ſufficere habitationem; aut ſaltem animum habitandi pro maiori parte anni in ea diœceſi, probat *Sanch. lib. 3. de matr. diſp. 23. nu. 11. & in ſumma li. 2. c. 11. n. 9.*

Quid autem dicendum ſit de Religioſis exemptis degentibus in diœceſi, an poſſint ce-
172 dentes exemptionis priuilegio, ex licentia ſuorum ſuperiorum ſe epiſcopo ſubijcere, vt ab illo abſoluantur, & cum eis diſpenſet in caſibus, in quibus hæc poteſt cum ſuis ſubditis, etiam ex vi facultatis conceſſæ à *S. C. T. d. ſeſſ. 24. c. 6. de reform.*

Reſp. poſſe illi ſubijci non ſolum epiſcopo, ſed cuicumque, etiã capaci poteſtatis abſoluendi, & diſpẽſandi ex licentia ſuperioris potentis in eo caſu diſpenſare, aut abſoluere. Quia tunc tanquam delegatus à ſuperiore, & eius vices gerens abſoluit, aut diſpenſat. Ita *Moli. in 4. de iuſt. diſp. 61. n. 3.* In caſibus vero, in quibus ſuperior non poſſet abſoluere, aut diſpenſare, diuerſimode ſentiũt Doctores, apud *Sãch. in ſumma lib. 4. c. 39. n. 29.* cum quo exiſtimo, etiam poſſe, cũ duabus eiuſdem limitationib. Quarum prima eſt, niſi ea facultas abſoluendi, aut diſpenſandi, quæ non eſt in immediato Religionis Prælato, eſſet in prouinciali, aut alio ſuperiore Religionis, quia tunc epiſcopus non poſſet abſoluere de conſenſu ſuperioris immediati, niſi accederet etiam conſenſus illius Prouincialis, aut Superioris. Secunda eſt, vt intelligatur non de quocumq. epiſcopo, ſed de epiſcopo loci, in quo religioſus ille commoratur.

An autem poſſit Epiſcopus vti præ-

prædicta facultate conciliaris
173 diſpoſitionis Triden. abſoluendi, dum exiſtit extra diœceſim in ſuos ſubditos, extra eamdem conſtitutos.

Affirmant *Ledeſ.in ſum. tract.1. c.6.Sanch.in ſumm.lib.2.c.11. n.16.Nouar.concl.vnic. de abſol.à caſib.occul. n.8. & Nald. in ſum.d.ver.abſol. à pecc.n.9.* Qui id tuetur argumento cuiuſdam declarationis Sac.Cōgreg.adducēs rationem, quod illa particula Sac.Conc.*in ſua diœceſi,* importet idem, quod erga ſubditos ſuæ diœceſis.

Immo poſſet epiſcopus, etiā in abſentia abſoluere ſubditum
174 à cenſuris prædictis, ex quo abſolutio à cenſuris poteſt in abſentia impendi, ex omnium mente, vt per *Sanch.cit.nu.14 & Duard. in Bull.cœnæ li.3.§. 2.q.8.n.49*

Quamuis *Barboſ.cit.all.39.nu.8.* dicat, quod talis abſolutio à caſibus prædictis occultis debet fieri ab epiſcopo præſente pœnitente intra diœceſim commorante in confeſſ.ſacramentali, vt infra nu.181.referemus.

Diſpenſare autem extraiudicialiter in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus poſſe epiſcopum cum ſuis ſubditis admittit *Barboſ. cit. loc. nu.7.* tàm intra, quam extra diœceſim, & etiam ſi ipſe exiſteret in diœceſi, & ſubditus extra eam. cū iuriſdictio diſpēſandi exerceri poſſit circa abſentē. vt tradunt *Filiuc. tr.20.c.10. quæſt.10.n.271.Bonaci.d.diſp. 7.q.5.pu.1.nu.5.& alij,* quāuis *Ric.in prax.for.eccl.reſol.445. nu.5.* dicat non poſſe epiſcopum diſpenſare cum ſubditis extra diœceſim.

Eſt tamen obſeruandum, quod non poterit Epiſcopus ex vi dictæ facultatis cōciliaris ali-
175 quem abſoluere à caſibus in Bulla cœnæ, vt declaraſſe Sac. Congr.Gregor.XIII.& Clem. VIII.teſtantur *Genuen.d.c.67 nu.10.Garc.p.11.c.10.nu.115 & Sanch.in ſum.li.2.c.11.n.26* Quidquid aliqui, aliter sētiāt.

Neq; aliquem, poterit abſoluere à cenſuris incurſis ꝓpter violationem clauſuræ monial., ēt ſi delictum ſit occultum, ex declar. Sac.Congr.vt teſtātur *Graff.de caſ.reſer.c.5.n.6.Barboſ.p.2.all.39.n.45. & Ric.in prax.for.eccl.reſol.544.n.5.*

Poſſet tamen epiſc. iux.trad.per *Bonaci.de cenſ.diſp.1.q.3.pu.2. num.6.& Campanil. in diuer. rub.11.c.15.n.130.* ex vi dictæ facul.S.C.T. abſoluere ſubditum, qui dum in aliena diœceſi verſaretur cōtraxit cēſuram ibi latam per ſtatutum, quando delictum eſſet occultum. v.g.ſi ſubditus Auerſan.

ſe

ſe contulit Capuam, ibiq. moniales inuiſit, cum Capuæ lata ſit excommun. contra visitantes, vel alloquẽtes moniales; poſſet talis ſubditus Auerſan. etiam abſolui à ſuo epiſcopo, vel ab alio, qui in eodem epiſcopatu Auerſano haberet eamdem ſpecialem facultatẽ abſoluendi. cum ex verbis dicti decr. S.C.T. ibi, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. colligatur à fortiori eſſe cõceſſam epiſcopo hanc facultatem à casib. inferiorum Prælatorũ.

Sed vtrum epiſc. ex vi facultatis eiuſdem S.C.T. poſſit aliquem
176 in foro conſcientiæ abſoluere ab excommunicatione cõtracta ob delictum in cauſa duelli, quando delictum eſt occultum, & nondum deductum ad forum contentioſum. nam in foro exteriori ad Papam ſpectat abſolutio, vt patet ex conſt. Clem. VIII. cõtra duellantes.

Negat *Iac. Graſ. de caſ. reſer. lib. 1. c. 7. nu. 20.* ex eo quia præfata conſt. Clem. VIII. cum ſit edita poſt Conc. Triden. ſit quod illi derogauerit; quamuis de Concilio nullam mentionem fecerit; Idemq. ſcilicet, quod non poſſit epiſcopus abſoluere à cenſuris Papæ reſeruatis poſt Triden. tenent *Lazar. de monit. ſect. 4. q. 14. n. 19. & Capravill. de caſib. reſer. c. 14. q. 3. difficult. 2.*

Alij vero exiſtimant poſſe abſoluere, quando delictum eſt occultũ, vt dictum eſt, ex vi decreti prædicti S.C.T. cum talis facultas sit conceſſa dignitati, & non perſonæ, & sit generalis, non diſtinguẽdo inter reſeruationes præteritas, & futuras. ita tenent *Sanch. in Sum. lib. 2. c. 39. num. 7. & alij apud Bonac. de cenſ. diſp. 2. q. 6. pu. 2. nu. 40. ac Alex. Peregr. in tract. de duell. q. 37. num. 2. qui nu. 6. addit,* quod quando excommunicatio cauſa duelli eſſet publica, & ipſe excommu-
177 nicatus eſſet impeditus iuſto impedimento, quominus S. Sedem Apoſtolicam adire poſſet, tunc etiam proprius epiſcopus eum abſoluere poſſet. Quam opinionem plurib. rationibus probare conatur, vt per eum, & per *Sayr. de de cenſ. lib. 3. c. 18. num. 37. & Em. Sà verb. excommun. Papæ reſer. nu. 3.*

178 Quæ autem ſint legitima impedimẽta. enumerãtur per Doctores, præcipue per *Nauar. c. 27. n. 86. Peregr. d. q. 37. num. 12. Sayr. d. lib. 3. c. 28. & alios.*

Quid vero dicendum ſit de regularib. vel aliis ſpecialem facultatem habentibus abſol-
179 uendi à casibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, an poſſint

etiam

etiam abſoluere prouocãtes, vel pugnantes in duello.

Reſp. negatiue, niſi ex priuilegio ſpeciali eis conceſſo poſt reſeruationem factam in decreto edito à Sac. Congr. S.R.E. Card. negotijs Epiſ. & Regul. præpoſita, ex mãdato fel. rec. Clem. VIII. die 9. Ian. *1601.* vt per *Iacob. de Graff. in pract. caſ. reſeru. lib. 1. reg. 18. c. 4. fol. 25. nu. 63. Nouar. concluſ. iuris Pontif. noui concl. 3. n. 9. Sãcb. cit. loc. & Peregr. nu. 14.* Quod decretum, cum alio poſtea edito ab eadem Sac. Congr. die 7. Ian. 1607. de mandato fel. me. Pauli V. refert *Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib. 4. poſt q. 94.* Præter declarationem nouiſſimam, cuius tenor eſt, vt ſequitur.

180 *Sacra Congr. S.R.E. Card. negotijs, & conſultationib. epiſcoporum, & Regular. præpoſita cenſuit, per confirmationes Priuil. quas Regulares à Sede Apoſt. poſt S.C.T. obtinuerunt, nequaquam reuixiſſe Priuilegia per prius ab eodem Concil. ac deinde etiam ipſius Congreg. decretis ſublata, atq; extincta, ſi quæ habebant, abſoluendi à caſibus Ordinario loci reſeruatis; Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die cęnæ Domini legi conſueuit, vtpote, ſublata per annuã ipſius Bullę publicationem, vires, aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuileg. confirmationibus; ac proinde Regulares cuiuſuis ordinis, Congregationis, Societatis, & inſtituti, etiam neceſſario exprimendi, nec intra, nec extra italiam in vim priuilegiorum, aut confirmationum eiuſmodi, quas vel hactenus, obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in Bulla cęnæ, aut Ordinario loci reſeruatis; ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas, atque irritas fuiſſe, & fore. Ab alijs vero caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis; ſiquidem Regulares habent à Sede Apoſt. abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minime ſublatã fuiſſe ijſdem Sac. Cõgr. decretis hac de re editis iuſſu ſan. mem. Clem. VIII.*

Quam Sac. Congr. ſententiam Sanctitas Sua ad ſe relatam approbauit, mandauitq. ab omnibus ad quos pertinet inuiolabiliter obſeruari. Romæ 17. Nouembris 1628. F. A. Card. S. Honufr. P. Fagnanus Secr. loco ✝ ſigilli.

181 Sed dubitatur, an abſolutio, vigore dictæ diſpoſitionis Conciliaris Trid. poſſit ab epiſcopo impartiri extra confeſſionem ſacramentalem. *Barboſa d. p. 2. all. 39. n. 8.* fatetur

non poſſe extra ſacramentalẽ confeſſionem. nam illa verba Sac.Conc. *in foro conſcientiæ* ſunt intelligenda in foro ſacramenti Pœnitentiæ, & in confeſſione ſacramentali.

Cum alijs vero cenſeo,poſſe impartiri extra confeſſionem Sacramentalem, & illa verba Concil.non importare, vt abſolutio ſit in ſolo pœnitentiæ foro; ſed vt nullatenus pro foro externo proſit. ita *Nauar. lib.5.conſ. tit.de priuil.conſ.11 nu.2.Suar.de relig.to.4.trac.6. li.6.c.16.num.4.Henriq.lib.7. c.13.§.2.Graff.lib.1.c.13.n.32. Sanch.de matr.l.8.diſp.34.nu. 39.Genuen.c.67.nu.17.Riccinl lus in tract.de iure perſon.li.4. c.68.nu.6. Nouar.d.concl.vni. n.12. & per Reginal.in prax. fori pœnit.lib 8 n.78.& Molf. in ſum.tract.7.c.21.nu.23.*

Quarto quæritur. An epiſcopi poſſint committere alijs hanc
182 poteſtatem eis conceſſam à S.C.T.*d.ſeſſ.24.c.6.* diſpenſandi,& abſoluendi. nam poſſent illam cõcedere ſuo Vicario generali ex ſpeciali commiſſione; cum in generali cõmiſſione hæc non veniant, vt per *Sbrõz.de off.Vic.lib.2.q.19. nu.2. & Vgol.de off.epiſ.c.4. §. 7.nu.2.*

In hac quæſtione diuerſimode ſcripſerunt Doctores.vt eſt videre apud *Barboſ. par. 2. alleg.39. num.11.*

Cum Sanch.tamen in ſum. lib.2. c.11. nu.23. exiſtimo, poſſe Epiſcopum committere alicui hanc facultatem, quoad hoc ſpeciale munus abſoluendi ab his caſibus; nam ſic dicitur, etiã Vicarius ad hoc ſpecialiter deputatus, prout requirit S.C.T. & hanc partem ſuſtinet etiam *Genuen.d.c.67. nu.15.* qui teſtatur ſic ſeruari in Cur.Arch.Neap.

Poſſet quoque idem epiſcopus committere alteri vices ſuas, vt ſecum diſpenſet, & ad ſe abſoluendum,proprium con-
183 feſſarium deputare cum eadem auctoritate, quam ipſe habet, *ex d.c.6. S.C.T. in ſibi ſubditos. ita Sanch. lib.8. de matr.diſp.3.n.3.D.Ric.in prax.fori eccl.reſ.445. Bellect. diſq. cler.p.1.tit.de diſcipl.cler. §.1.n.54.Maiol.de irreg.lib.2. c.2.n.12.Barbo.cit.n.15. Suar. de cenſ.diſp.41.ſect.2.nu.9. & alij communiter.*

Quinto,& tandẽ quæritur.Quando dicatur homicidium voluntarium,ita vt in irregularitate
184 ex eo proueniente, epiſcopus nequeat diſpenſare,iuxta diſpoſitionem præfati S.C.T.

Pro ſolutione dico. Homicidium voluntarium, in propoſito, dici illud, quod eſt illicitum, intentum, & volitum in ſe, vt poſt alios docent *Vgol.*

Vgol.de irregul.c.53.Suar.de cenſ.diſp.44.ſect.1. & diſp.45. ſect.2.Bonaci.de contract. diſp. 2.q.vlt.pu.2.nu.1. D.Ric. in prax.fori eccl.reſol.446. Barb. p.2.all.39.nu.46. Campanil.in diuerſ.rubr.11.c.23.num.137. & alij.

Vnde infertur à Doctor.mox.citandis,poſſe epiſcopũ diſpen-
185 ſare in irregularitate proueniente ex homicidio licito,vel auctoritate legitima,& iuſta de cauſa;nempe illo,quod oritur ex defectu lenitatis,quale, iudices,& miniſtri iuſtitiæ officium proprium iuſte exequẽtes, committunt, quod nec iniuſtum, nec culpabile apparet. ſic *Rodriq.quæſt.regul.28. ar.8.to.1. Medina in ſum. p.1. c.12 §.1. Viual.in candel. aur. tit.de irreg.§.de diſpenſ.n.326. Campanil.d.rubr.11. c.23.nu. 138.& Nouar.de diſpenſ. concluſ.5.nu.3.*

Contrarium tamen, non poſſe epiſcopum in homicidio voluntario iuſto diſpenſare, cenſeo cum *Molin.tra.3. diſp.79. nu.8.Iac.de Graff.in deciſ.aur. p.1.c.13.nu.38.Garc.p.7.c.11. n.40. & Nauar.conſ.39.de homicid.* qui teſtatur hanc eſſe conſuetudinem totius orbis, petendi illam à Papa,quod ẽt tradunt alij apud *Barboſ. p. 2. alleg.39.nu.47.*Nec poſſet epiſcopus diſpenſare in irregularitate abortus fœtus animati ex conſt.Sixti V. vt etiam notat *Raguc. tit.de epiſ. q.10. n.11.*

Infertur ſecundo, licere epiſcopo diſpẽſare in irregularitate
186 ex homicidio caſuali proueniente, modo delictum ſit occultum.cum tale homicidium non ſit proprie voluntarium. ita *Miran. in man. q.8.ar.13. concl.2. & Barb.nu.48.*

Infertur tertio,habere facultatẽ epiſcopum cum illo diſpenſa-
187 re,qui hominem occidit, nõ intendens occidere, quia homicidium caſuale reputatur. nam qui facit aliquid,vnde ſequuta ſit mors, non tñ fecit animo inferendi mortem, irregularitatem incurrit ex caſuali homicidio prouenientem. ita *Henriq. in ſumma lib.14. c.19.§.3.in commen. lit.E. Bonaci.de cenſ.diſp.7.q.4.pun.vlt. nu.7.D.Ric.in prax. for.eccleſ. reſ.48. & alij.*

Infertur quarto, licere epiſcopo diſpenſare cũ illo,qui mandauit aliquem baculo percutere
188 eo expreſſo ne occideret, quia ſi mãdatarius armis percuſſerit,& occiderit, iſtud homicidium reſpectu mandantis non eſſet proprie voluntariũ, ſed caſuale culpabile.ita *Henriq.& Bonac.loc.cit. Molin.de iuſt.to.4.tract.3.diſp.3. nu.7. Sayr.de cenſ.l.7.c.7.nu.9.Nau.*

c.27.nu.240.& D.Ric.p.4. dec. Cur.Arch.dec.117.qui in praxi fori eccl.reſol.446. Campanil. in diuer.rubr.11.c.23.num.84 & Garc.p.7.c.11. nu.44. referunt deciſum; quod mandans
189 homicidium in perſonam vnius, ſi committatur in perperſonam alterius, non incurrit irregularitatem, quæ ex volũtario homicidio cõtrahitur.

Infertur quinto. Poſſe epiſcopũ diſpenſare in homicidio occulto commiſſo ex cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutelę. Quia
190 huiuſmodi homicidium volitum cauſa defenſionis, non venit ſub nomine voluntarij, imò potius, licet non ſit mere neceſſarium; neceſſarij tamen vim habet, quatenus cauſa vitandæ mortis perpetratur. ita *Valent.diſp.7. q.19. pun.3. §.5. Auil. de cenſ.diſp.6.ſect.5. du.5.p.7. Nauar.c.27. nu.239. Petr.Greg. lib.4. part.iur. can. tit.13.c.2. & Barboſ. qui alios refert, d.alleg.39.nu.53.*

Infertur denique, licere epiſcopo diſpenſare in membri mutilatione, etiam voluntaria,
191 ſi fuerit occulta, in qua Sac. Conc. nihil innouauit, excepit enim homicidium, ſub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cum vere non ſit homicidium. ita *Eman. Sà verb. irregularitas, Genuen.c.66.n.9. Suar.de cenſ. diſp.44.ſect.2.n.4 Tolet. lib.1. c.88.verſ.6. Raguc. in tit.de epiſ.quæſi.10 n.12.Garc.par.7. c.11.nu.30.& D.Ricc.in prax. for.eccl.reſol.446.n.2.licet contrarium tueatur Sãch. in ſum. lib.1.c.10.nu.49.*

DECIMA DVBITATIO.

192 QVod aliud requiſitum deſideratur in illis, qui hoc Priuileg.adipiſcendi beneficia potiri cupiunt.

Reſp. quod requiritur, & ſit decimum requiſitum, vt nõ ſint corpore vitiati, cum ij ſint irregulares, de qua irregularitate ex vitio, ſeu defectu corporali, habetur *in titul. de corp.vitiat.& de cler.ægrot. & per Valent.4.to diſp.7. q.19 pu.3.Suar.de cẽſ.diſp.51. Sayr. eod.tract.lib.6.c.7.Iac.Graff.in deciſ.aur.lib.4.c.27.n.39. Molin.de iuſt.tract.3.diſp.70.Tol. lib.1.c.63. & alios apud Barb. p.2.lib.42. Campanil. in diuer. rub.11.c.17.n.103. & Bonaci. de cenſ. diſp.7.q.2.pun.2. nu.9.* Ideo breuibus verbis hanc rem reſtringẽdo. Dico primo, quod illi, qui inſigniter corpore deformati ſunt, ita vt ſine nota-
193 bili horrore, aut ſcandalo miniſtri eccleſiaſtici minime eſſe poſſunt, non ſolum ad ſacros ordines, & beneficia, quę requi-

requirunt ordinem ſacrum, ſed nec etiam ad minores ordines, & primam tonſuram, & conſequenter, nec ad vllũ beneficium eccleſiaſticũ,promoueri poſſunt, *c.1.& c. penitentes, cum concord. 55.diſt.& c.1.cum ſeq.de corp.vitia. ita corraſ.de benef. 3.p.c.6.num.5. Lamb.de iurepatr.1.p.2.lib.q.7 ar.12.nu.1.Garc.p.7.c.12.n.3. & per Bonac.Campanil.& Barboſ.cit.locis.*

Dico ſecundo, quod ille, qui ſine culpa incidit in irregularitatem, quæ naſcitur ex defectu,
194 ad vſum vnius ordinis, & nõ alterius iam ſuſcepti, põt obtinere beneficium non requirens maiorem vſum, vt in caſu *c.2.de cler.ægrot. ita Vgol.de cenſ.c.65.§.1.nu.4 Sayr.d.li.6. c.2.nu.23. Leſſ.li.2.c.34.n.121 & alij.*

Dixi, illi, qui ſine culpã.nam ſi ex ſua culpa incidiſſet in irregularitatem prædictam, aliter dicendum eſſet, iux.tradita per *Garc.d.c.12.n.4.*

195 An autem clericus laborans morbo caduco ſit inhabilis ad obtinenda beneficia.

Dico, non eſſe inhabilem ad obtinẽda beneficia ſimplicia, quia non eſt delictum; ſecus tamen ſi beneficium requireret ordinem ſacrum, & ita fuit reſolutum per *Rot.in vna Tullen.canonicatus 9.Nouemb.1551.coram Veſtano, vt per Caputaq. dec.236.p.2.& refert D.Ric.in prax.for.eccl.reſol.590.*

196 Sed quid in clerico incidẽti in cæcitatem.

Reſp. cum *Garc.de benef.p.7.c.12 num.*21.non poſſe ei conferri beneficium, ẽt ſimplex. Quia cæcus eſt incapax, ex quo horas canon. recitare nequit. & ſic tenet etiam *Leſſ.l.2.c.34.n.130.*

Quid autem dicendum ſit de clerico olim furioſo, nunc ſanæ
197 mentis, an poſſit præſentari ad beneficium.

Affirmat *D.Ric.loc.cit.reſol.588.* motus ex eo, quia habilitas, vel inhabilitas conſideratur tempore, quo actus exercetur. ſicut dicitur de teſte, cuius habilitas cõſideratur tempore depoſitionis, *l.1.C.de teſtib.*

An autem, qui patitur vitium, ſeu defectum corporis impe-
198 diens tantum celebrationẽ, vt in caſu dicti *c.2.de cler.ægr.* vt qui caret viſu oculi canonis, vel pollice, &c. Poſſit promoueri ſaltem ad Diaconatũ, & inferiores ordines, ad quorum actuum executionem nõ habet, ob id, impedimentum conſiderabile, & conſequenter poſſit obtinere beneficiũ non requirens ordinem præter illos.

Dico breuiter, non poſſe, iuxta tradita per *Suar.de cẽſ.diſp.51 ſect.*

Digitized by Google

ſect.2.nu.11.& Tol.lib.1.c.57
Quod verius cenſet *Garc. p.7. c.12.n.29. ex cap. non confidat 50.diſt.*&pro hac parte refert etiam deciſ.Rot.Rom.

Quis vero diſpenſet cum huiuſmodi corpore vitiatis. videnda ſunt,quæ tradunt *Mandoſ.*
199 *in tract.ſignaturæ gratiæ tit. diſpenſatio pro corpore vitiatis,Nauar.c.27.n.98. Vgoli. de irregul.c.52.& Barboſ.p.2.all. 42.qui alios refert,nu.57.*

Hæc ſunt requiſita, quæ debent concurrere in omnibus, hoc priuilegio obtinendi beneficia gaudere,volentibus.

Sed quia in quibuſdam diœceſibus, & Regnis eſt Priuilegium, ſeu conſuetudo, vt be-
200 neficia conferantur oriundis, ſeu naturalibus earumdē diœceſum,ſeu Regnorum;ideo ijs in locis, in eo, qui de beneficio prouidetur, requiritur vltra prædicta requiſita, vt ſit oriundus, ſeu naturalis illorū locorum; nam exterus ibi beneficia obtinere non poteſt, ita *Selua de benef. 3.par. q.26. Couar.pract. c.35.n.5. Corraſ. 3.p.c.5.nu.12.& alij.*

Quis autem in propoſito dicatur oriūdus,ſeu naturalis diœ-
201 ceſis ad finem obtinendi eiuſdem diœceſis beneficia. vide poſt alios, tradita per *Garc.p.7.c.9.à n.17.*

Rurſus, cum quædam beneficia, ex fundatione, ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio ſint
202 conferenda certis perſonis, ſeu certo generi perſonarū; vltra requiſita generalia, hoc etiam deſideratur in eo, qui ea obtinere voluerit, nam illis, & non alijs talia beneficia conferenda ſunt. & de nonnullis circa hoc requiſitum. vide tradita per *Garc. d.p.7.c. 15.*

Supereſt adhuc, pro maiori dilucidatione nr̃æ propoſitionis, vt in ſeq.dubi.ſūmatim verba faciamus. An ſimoniacus, homicida, periurus, falſarius,ſacrilegus,concubinarius, ſodomita. & an hæretici,& eorum credentes, receptatores, defenſores,& fautores, atq; eorum filij gaudeant hoc priuilegio obtinendi, vel retinendi beneficia.ideo ſit.

VNDECIMA DVBITATIO.

203 AN ſimoniacus hoc Priuileg.obtinendi,& retinendi eccleſiaſt.beneficia,gaudeat.

Pro reſolutione diſtinguendum eſt,de ſimoniaco in ordine,& de ſimoniaco in beneficio.

Si loquimur de ſimoniaco in beneficio. Quatuor ſunt, quæ conſtant præcipue apud Doctores.

Primum eſt, quod ſimoniacus ſimo-

ſimonia re ipſa, ex vtraq. parte completa, eſt inhabilis ad obtinēdum illud beneficium, quod ſibi per ſimoniam nulliter fuit collatum, ſine ſpeciali diſpenſatione, vt colligitur ex *cap. penul. de elect. & ibi notant Abb. & alij, vt etiā refert Suar. 1. to. de relig. lib. 4. c. 58. n. 9. & per Farinac. in prax. crim. p. 7. in fragm. lit. C. n. 299. & Barb. p. 3. all. 57. n. 231.*

Ad obtinēda vero alia beneficia, ex conſtit. Pij V. incip. *cum primum*, quam refert *Quarāta, verbo ſimonia*, idem dicendum eſt, vt notat *Garc. p. 8. c. 1. nu. 71.* cum ibi expreſſe ponatur iſta inhabilitas ad beneficia obtinenda ipſo facto. & Quamuis *Nauar. conſ. 92. nu. 5. de ſimon.* quē ſequitur *Emā. Sà ver. ſimonia nu. 9.* dicat, eā conſtitutionem ita videri intelligendam, vt non cenſeatur habere locum in foro conſciētię, antequam condemnetur; tamēn conuincitur clare ex verbis dictę cōſtitutionis, vbi dicitur ipſo iure ſit inhabilis ad illa, & alia beneficia acquirenda, vt per *vgolin. tract. de ſimonia tab. 4. c. 6. §. 6. nu. 2. & Suar. d. c. 58. n. 10. Qui cum nauar. ait. vt refert quoque Garcia d. p. 8. c. 1. nu. 72.* prędictam pęnam non eſſe vſu receptam & ideo poſſe in praxi ſeruari opinionem Nauar. quādo delictum non eſt deductum ad forum contentioſum.

Et quamuis alijs beneficijs, & dignitatibus antea legitime obtentis, aliqui dicant, priuari, vt probare conatur *Garc. d. cap. 1. n. 4.* tamen contraria opinio eſt communis, vt teſtatur *Molſeſ. d. tract. 6. n. 97. vt* ſit neceſſaria iudicis ſententia & interim poſſe retinere beneficia legitime acquiſita.

Secundum eſt, quod ſimoniacus per ſimoniam conuentionalē, dumodo non ſit confidentię, neutra ex parte completā, vel datum eſt pretium, ſed nondū tradita res ſpiritualis, non incurrit ipſo facto pœnas iuris poſitiui, ſecundum *Leſſ. de iuſt. & iur. lib 2. c. 35. n. 149.* qui de communi teſtatur, præſertim recentiorum cum *Nauar. in ſum. c. 23. n. 104. & Tolet. lib. 1. c. 93. n. 3. & per Molſ. in ſum. tract. 6. c. 15. nu. 93.*

An autem incurrat pœnas per ſimoniam conuentionalem completam tantum ex traditione rei ſpiritualis.

Affirmant *Sotus de iuſt. lib. 9. q. 8. ar. 5. Caiet. verb. ſimonia nu. 2. Valent. 3. tom. 2. 2. diſp. 6. q. 16. pu. 6. Tol. li. 5. c. 93. & alij apud Garc. d. p. 8. c. 1. nu. 30.* Ratio eorum eſt, quia emptio, & vēditio videtur perfecta quando res eſt tradita, licet pretium nondum ſit perſolutum.

Leſſ.

Leſſ.vero l.2.c.35.dub.27.n.149. contrarium tenet cum Nauar. d.c.23.nu.104. quem ſequuntur Iaco.de Graff.in deciſ. aur. lib.2.c.96.nu.20. manual. Rodriq.in ſum.2.to.c.55. num.3. Auil.de cenſ.3.p. diſp.5. dub 9. Gonſ. ad regul.de menſ. glo.15. nu.69.Suar.de relig.d.l.4.c.56. num.33.& alij relati per Garc. nu.19.& hanc partem probat *Leſſ.*ex eo quia, & ſi forte ex rigore iuris videantur hæ pœnæ contrahi per ſimoniam conuentionalem,etiã ex neutra parte cõpletam (eo quod ad ſubſtantiam cõtractus emptionis, & vẽditionis ſufficiat conuentio,ſeu pactum, quia conſenſu perficitur) tamen iuxta ſtilum Curiæ Romanæ non cenſentur incurſæ, niſi ꝑ ſimoniam realem vtrinque cõpletam, vt teſtatur Nauar. non obſtante Bulla Pij V. hac de re edita, quæ non videtur fuiſſe recepta. Ratio eſſe videtur,quod pœnæ (præſertim graues,& quæ ipſo facto contrahuntur) quantum fieri poteſt,ſunt reſtringendæ,ac proinde pœnæ conſtitutæ ijs, qui ſpiritualia emunt,aut vendũt, reſtringendæ ſunt ad emptionem, & venditionem completam,niſi expreſsè contrarium ſignificetur,lex enim puniens aliquem actum, cenſenda eſt punire actum completum.

Tertium eſt, quod ſimoniacus ꝑ ſimoniam confidentiæ, non poteſt obtinere beneficium ſibi nulliter collatum vitio ſimoniæ, ſed nec etiam alia beneficia,ſine diſpẽſatione. imò eſt quoq;priuatus alijs beneficijs, & penſionibus ante obtentis, prout ſtatutum extat in conſt. Pij V. incip.*Intolerabilis*, relata per *Quaran.verb. ſimonia.* Penſiones tamen,& beneficia ante obtenta, non tenetur dimittere ante ſententiam,vt aduertit *Leſſ.d.l.2. c.35.dub 26. num.147. & D. Proſp.de Auguſt. ad Quaran. d.verb.Simonia, verſ.ſecundo amplia.*

Quartum eſt, ſimoniacum, per ſimoniam tantum mentalem, non incurrere pœnas à iure inflictas contra ſimoniacos, ex communi ſententia,de qua teſtatur *Leſſ.d.l.2.c.35.du.23. nu.130.& tradunt Tol. lib.5. c.93.n.2.Molf in ſum.d.tract. 6.c.5.nu.98.& alij.*

Quis autem diſpenſare poſſit in ꝑdicta inhabilitate ſimoniaci.
204 vide tradita per *VVgol. de ſimon.tab.4.c.6.§.7. Nauar.de ſimon.conſ.97.nu.5.Suar.to.1. de relig.lib.4.c.61. n.21. Barb. p.2.all.39.n.44.Nouar.in cõcl. 79.n.8.Campani.in diuer.rub. 11.c.27.n.66. & alios.*

Si vero loquimur de ſimoniaco in ordine, *Suar.de relig.d.li.4.*

c.56

c.56.n.17. exiſtimat, ſolam ſu-
205 ſpenſionem ab executione ſuorum ordinum incurrere illum, qui ſimoniace ordinatur præter excom.reſeruatã Papæ iux.extrauag.Paul.II. incip. *cũ deteſtabile,vt latè per Suar.ibid. & c.58. & per Leſſ.lib.2.c.35. dub.24.n.133.ac Tol.lib.1 c.49 n.19.*& patet ex Bulla Sixti V. edita in male promotos, vbi dicitur: *ſi ſic ſuſpenſi miniſtrauerint,fiant irregulares,& priuati beneficijs.*

DVODECIMA DVBIT.

206 AN clericus homicida, hoc priuil.obtinendi beneficia, gaudeat.

Et nequaquam hoc priuil. potiri tradunt communiter Doct. cum ſit irregularis,qui ſine diſpenſatione obtinere non põt eccleſiaſtica beneficia, vt habetur in S.C.T.*ſeſſ.14.c.7.de reform.* & dictum eſt ſupra nu. *151.*

Beneficijs tamen per prius obtentis, non eſt ipſo iure priuatus; ſed per ſententiam venit
207 priuandus, *cap. cum non ab homine,de iudic.cap.clericus,ne cler.vel mon. & cap.ex literis, de exceſſ.prael. vbi Scrib.* cum in pœnam,quis non incidat ipſo iure,niſi vbi à iure exprimitur, *Couar.in clem.ſi furioſus 2.p.§.3. nu.6. Clarus §.homicidium nu.21. Suar.de cenſ.diſp. 44.ſect.4. Diaz.in prax. crim. c.94.Tol.in ſum.l.1.c.68.Gonſ. glo.15.n.79.D.Ric.p.2.dec.112 & Molſ.in ſumm. tract.6.c.8. nu.21.*

Vnde cum non ſit priuatus ipſo iure beneficijs poſſet lite adhuc pendẽte ante ſententiam illa reſignare in fauorẽ tertij, ſm̃ *Pariſ.de reſign. li.3.q.16.& Sãch.de matr.lib.7.diſp.42.n.2. & diximus ſupra nu.153.*

Supradicta tamen concluſio limitatur, vt non procedat in inſe
208 rentibus iniuriam Cardinali, qui ſunt ipſo iure priuati beneficijs,*cap.fœlic. de pœnis.in 6.* immo etiam filij,& nepotes offendentium Cardinalem, priuantur omnibus beneficijs, & dignitatibus eccleſiaſticis, & ad illas in poſterum obtinendas efficiuntur inhabiles, *Farinac.in prax.crim. p.5. q.112. n.121.Sanch.in ſum.lib.2.c.28. n.20.& Barb.p.3.all.57.n.235*

Limitatur etiam in percutiente, vel occidente epiſcopum,quia ipſo iure eſt priuatus beneficijs,quæ obtineret in eccleſia, cui talis epiſcopus præeſſet. *clem.1.§.à feudis, de pœnis.*

Sic etiam in occidente prælatũ, aut conbeneficiatum, quia eſt priuatus ipſo iure beneficiis,q̃ obtinet in ea eccleſia,*cap.in quibuſdã de pœnis. & per Farl. d.par.5.q.119.num.68. & Ric.*

dicta par.2.deciſ.110.

209 Limitatur quoq. in aſſaſſino, qui ipſo iure eſt priuatus beneficiis, *Farinac.d.p.5.q.123 Conſ.nu.76.Molf.d.p.1.trac.6. c.7.nu.36. D.Ric.d.dec.110.p.2. Barboſ.p.3.alleg.57.nu.238.& Campanil.in diuerſ. rubr.11.c. 23.n.122*

DECIMATERTIA DVBIT.

210 AN periurus gaudeat hoc priuilegio obtinendi beneficia.

Et dicendum eſt, ex *Rota dec.201. ſeu 1. de iure iurando*; periurũ ob non ſeruatam fidem, eſſe infamem, *cap.quærelam, de iure iuran.& notant Ric.p.2.dec.17 & alij apud Barb.p.3.alleg.51. nu.45.*& ideo inhabilem ad beneficia, ex communi opinione, vt dicit *Lamb.de iure patr.li.2. q.9.ar.15.quem refert Clar.li.5. recep.ſent.§.periurium nu.3.& per Feli.in cap.quærelam, de iure iur.& Campanil. in rit. 37. Cur.Arch.Neap.nu.12. & in diuer.rub.11.c.19.n.12.*

211 An autem beneficiis obtentis per prius, ſit priuatus.

Reſp.negatiue, ſed eſſet priuãdus ex communi ſententia, quam tenent *Clarus d. §. periurium nu.3. Diaz in praxi crim.c.92. Duar.lib. 8.c.6.§.3.Seraph. deciſ.1285.Ricc.p.4.collect. deciſ. 1316.*& alii, quos refert, & ſequitur *Barbo.cit.n.46.* Additq; *Staph.de lit.grat.tit.de var.modis vacatio.§.quando, quis veniat priuandus nu.8.* Quod ſignatura non dat pro periurio priuationem beneficii, niſi ſit periurium iudiciale, vt etiam dicunt *Diaz cit. & Mandoſ.de ſignat.grat. tit.de priuat. verſ. impetratur etiam, & alij relati per Garc.p.11.c.10.§.2.n.166.*

DECIMAQVARTA DVBIT.

212 QVid dicendum de falſariis literarum Apoſtolicarum.

Reſp.& dico, eſſe ipſo iure priuatos beneficiis, ex *tex.in cap.ad falſariorum, de crim.falſ.* vbi falſarii literarum Papæ, qui p ſe, vel per alios, eas falſant, excõmunicati ſunt, cũ ſuis fautoribus, & defenſoribus, ac beneficiis priuati ipſo iure, vt notant etiam *Farinac. in prax. crimin.p.6.de falſit. q.151. n.7. Aldrete de relig. diſcipl. tuenda lib.2.c.17.nu.21.D.Ric.p.1.dec. 42.Barb.p.3.alleg.50.nu.84.& alij.*

An aũt falſificantes literas Cardinalis ſcribẽtis nomine Sanctiſſimi, ſint puniendi pęna, de qua in dicto cap. ad falſariorum.

Reſp. contra tales falſificantes, non eſſe infligendam pœnam prædictam, fuit in facti contin-

gentia

gẽtia reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ricc. loc.cit.* cum in pœnalibus non debeat fieri extenſio de vno delicto ad alium, *cap.odia,de reg.iur.in 6.*

DECIMAQVINTA DVBIT.

213 SEd quid de ſacrilegis. Et dico, quod de ſacrilegis tradunt Doct. quod ſunt priuandi beneficiis. cum ſit graue delictum, & depoſitione dignum, *cap.ſi quis presb. 50.diſt.* & ſacrilegi ſunt infames, *cap. infames 6.q.1.* ſacrilegi autem, inſequentes, percutientes Cardinal. ſunt ipſo iure priuati benefic. *c. felicis, de pœnis.in 6.* ſic etiam capientes, ſeu bannientes, aut percutientes epiſ. *clem. 1.de pœnis.* Itẽ procurãtes capi viros eccleſiaſticos, vt ſuis beneficiis renuncient, aut ne citati vadant ad Curiam Romanã, *clem.2.de pœnis. & per Corraſ. 3.p.cap.vlt.nu.15.* iuxta dicta ſuperius nu.208.

Cumq. in his dubit. ſit reſolutum, quod in multis caſibus, clericus venit priuandus eccleſiaſtico beneficio, quod poſſideret. ideo, huius occaſione. Quæritur vtrum cler. qui commiſit aliquod delictum dignum priuatione beneficij, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus in ſacris, nec aliquid haberet, vnde ſe alimentari poſſet, an debeat illo priuari.

Et non eſſe priuandum beneficio in tali caſu, ex nõnullis relatis per *Ric.p.1.dec.185.* fuit in facti contingentia cõcluſum in Curia Arch. Neap.

DECIMASEXTA DVBIT.

214 QVid dicendũ ſit de concubinariis, vel ſodomitis.

Reſp. quod concubinarij, vt tradunt Doct. non ſunt ipſo iure priuati beneficiis, nec priuãdi, niſi fuerint moniti, & nõ deſtiterint, *cap.ſicut, & cap.ſi autem de cohab.cler. & mulier.* & hodie debet præcedere, trina monitio ex S.C.T. *ſeſ.25.c.14.de ref. ita Selu.de benef.3.p.q.3. nu.7. Folle. in prax.crim.fo.221.n.6. Car.de Graſ.de eff.cler.in prælu. nu.60. Duen.regu.101. Ric.dec. 43.p.4. & Viuian. de iur.patr. lib.6.c.10.par.2.* vbi enumerat nõnullos, qui vti indignos præſentari nequeũt ad beneficia, & ſequitur *Nouar.concl.2.in tit.de iure pat.*

215 De ſodomitis autem, iux. Conſt. Pii V. relatam per *Quarant.verb.ſodomia*, eſt dicendũ, quod omnes clerici tàm dirũ nefas exercentes omni priuilegio clericali, omniq. officio, & beneficio eccleſiaſtico ſunt priuati, &c. vt per *Nauar.c.27 n.249. & alios.*

& cap. vt commiſſi §. priuandi, de hæret. in 6. & tradunt communiter Doct.

217 Obſeruandum tamen eſt, reſpectu filiorum, intelligi de filijs hæreticorum, qui tales eſſe, vel tales deceſſiſſe probatur; non autem hæreticorum pœnitentium, & ad fidem redeuntium, ſecundum *Garc. par. 11. cap. 10. num. 83. & Farinac. de hæreſ. quæſt. 191. §. 2. num. 64.* vbi alios refert. Quamuis, vt tradit *Garc. num. 81. & notat Molfeſ. in Summa p. 1. trac. 6 cap 7. num. 31* illi, qui inciderunt in hæreſim, & poſtea cõuerſi, & abſoluti fuerunt, indigeant Pontificia abſolutione, vt capaces efficiantur beneficiorum *d. cap. quicumq; §. hæretici, & cap. ſtatutum, de hæreticis*.

Vtrum verò, idem dicendũ ſit de filijs hæreticorum relapſorum, etiam pœnitentium, prout dictum eſt de filijs hæreticorum pœnitentium.

Varie ſcripſerunt Doctores vt eſt videre apud *Farinac. cit. loco num. 65. Simanc. de Cathol. inſt. tit. 29. rubr. de filijs, & minoribus, Pegnam ad Direct. Eymeric. par. 3. quæſt. 115. comentar. 164. §. circa ſecundum, & Campanil. Rub. 11. ca. 26. num. 14.*

218 Similiter eſt obſeruandum, filios hæreticorum occultorũ non priuari beneficijs; nec ad illa inhabiles reddi, vt per *Farinac. cit. num. 69.*

Quid autem dicendum ſit de hæretico occulto, poſt abſolutionem in foro conſcientiæ. vide *Soy. de cenſ. lib. 7. cap. 12. num. 16. Garc. cit. loco Sanch. in Summa d. lib. 2. cap. 26. & Barboſ. p. 3. all. 43. num. 9.*

219 An autem Clerici filij hæreticorum priuentur beneficijs obtentis, ante paternam hæreſim.

Nonnulli voluerũt illos priuari beneficijs, non ſolum obtentis poſt paternam hereſim, quod tradunt omnes, ſed etiã beneficijs acquiſitis, ante delictum patris, quorum opinionem communem dicit *Iac. de Graffijs lib. 2. deciſ. cap. 11. num. 11.*

Alij verò docent, non priuari beneficijs obtentis ante patris delictum, cum non militet eadem ratio in beneficijs obtentis poſt delictum paternum, & in obtentis antea, quia obtenta poſt illud, ſunt male, & contra iuris interdictũ, obtenta, ſed obtenta antea, ſunt iuſtè acquiſita nullo iure interdicenti, vt *per Couarr.* qui de magis communi *opin. teſtatur, lib. 2. var. cap. 8. num. 4. Tolet. lib. 1 cap. 69. num. 4. Farinac. d. quæſt. 191. §. 2. n. 58. Simanch. d. tit. 29. num. 29. Campanil. cit. num.*

num.21.*Barboſ.p.3.all.57.nu.* *229.& Sanch.in Summa lib.2.* *cap.28.nu.28.* & 37.vbi etiam dicit nu. 30. quod nec filij hæreticorum per ſententiam sũt priuandi beneficijs obtẽtis ante paternam hæreſim. Quia nullo Iure, id cauetur. Immo n. 31. dicit quoque, quod nec sũt priuandi beneficijs obtentis, ante condemnationem patris, ſed ijs ſolum, quæ poſt patris condemnationẽ aſſequuti fuere, vt per eum, quem etiam refert *Farinac. loc. cit. vbi num. 59. cum Ioan. à Roias ſing. 24.* dicit rem ita dubiam eſſe, vt indigeat Summi Pontificis declaratione.

220 Sed quid dicendum de penſionibus *Sanch.d.lib.2.cap. 28. num.35.cum Gigan. de penſ. q. 94.* Idem dicendum eſſe docet, quod de beneficijs tradit. Cũ in hac materia, appellatione beneficiorum veniat etiam penſio, & affert in hoc nonnullas Doct. auctoritates.

Eſt tandem obſeruandum, filios, deſcendentes, & nepotes hæreticorum per lineam maſculinam, vſque ad ſecundã generationem, & per lineam femininam, vſque ad primam generationem inhabiles eſſe ad obtinenda beneficia, vt habetur in *d. cap. vt commiſſi §. priuandi cap. ſtatutum. 1. cap. quiſquis §. hæreticis, de hæret. in 6. & ibi communiter Doct. & latè de hac materia per Farinac. de hæretic. loc. cit. à num. 50. & Campanil. d. rub. 11. cap. 26.*

221 Sed an id, quod dictum eſt de hæreticis, dicendum ſit de apoſtatis.

Et idem dicendum eſſe fateor cum, & ipſi hæretici ſint, vt tradunt *Abb. & Doct. omnes iuris Pontificij in cap. 1. de Apoſtatis, Caetan. verbo apoſtaſia, valentia. 2. 2. diſp. 1. quæſt. 12. pun. 1. notab. 2. Sanch. in Summa l. 2. cap. 7. num. 18. & alij.*

222 De Schiſmaticis tãdem, vbi Schiſma eſt cum hæreſi coniuncta, eſt dicendum eſſe inhabiles ad beneficia Eccleſiaſtica acquirenda, etiã poſt Schiſmatis pœnitẽtiam, vt conſtat, ex *c. quia diligentia, de elect.* ac etiã eſſe priuatos ipſo iure beneficijs ante obtẽtis, ſicuti sũt priuati hæretici, vt per *Diaz cap. 114. Rebuff. in prax. benef. tit. de modis amitt. benef. n. 29. Pariſ. & reſig. lib. 3. q. 1. n 36. Garc. d. p. xi. c. 10. n. 151. et alios*

223 Ex omnibus hactenus dictis iã patet reſolutio noſtræ propoſitionis. Qui gaudeant, vel ne, hoc priuilegio adipiſcendi Eccleſiaſtica beneficia. Reliquum eſt, vt breuibus verbis inquiramus de vtilitatibus beneficiato prouenientibus, ex beneficio, ideò ſit.

DE

DECIMAOCTAVA DVBIT.

224 QVæ vtilitates proueniant beneficiato, ex Eccleſiaſtico beneficio.

Reſp.& dico, quatuor præcipuè eſſe vtilitates beneficiato prouenientes ex beneficio. Quarum prima eſt perceptio fructuum;ipſum, enim beneficiũ eſſe ius percipiendi fru-
225 ctus, diximus initio huius cap.
226 An autẽ beneficiatus acquirat dominium fructuum ſuorum benefic.

Negant *Nauar. lib. de redd. eccl.et pleriq;* alij, ſed diſpenſatorem eſſe, tradunt,portionis beneficij ſuperfluæ gradui ſufficientis ſuſtentationis, itaut teneatur ex iuſtitia eam expẽdere in cauſas pias, aliàs teneri ad reſtitutionem docent, quorum opinionem probabilem, & in praxi conſulendam dicit *Leſſ.de iuſt.& iur.l.2.cap. 4.dub.6.nu.* 42. ipſe verò contrarium tenui in *tract.de oblig. cler.p.2.num.28. cum Molina tract.2.diſp.142.Valentia 3.tomo diſp.10.quæſt.3.pun.7.Leſſ. cit. & alijs*. Quibus accedit *Barboſa p.3.alleg.114.num.* 4. qui ait redditus benefic. aſſignari non in ſuſtentationis ſtipendium, ſed in ſtipendium laboris. Quorum ſententiam magis communem,& praxi,& conſuetudini Eccleſiæ magis conformem, dicit *Garcia p. 2. cap.1.num. 6. ex cap. vnico, de cler.non reſid. ibi, rerum ſic receptarum non acquirat dominium ex Conc.Trid.ſeſſ. 23. ca. 1.de refor.ibi pro rata temporis abſentiæ fructus non facere ſuos & ſeſſ.24 de refor.cap. 12. verſ. præterea.ibi, quos ratione præbendæ, & reſidentiæ fecit ſuos*. Vnde fructus malè expenſos
227 reſtituere non tenebitur, licet eos malè expẽdendo peccauerit mortal. maximè partẽ ſuperfluam congruæ ſuſtentationi,ſecundum communem ſententiam, cum ſit contra diſtrictum præceptum *Concil. ſeſſ.25.cap.1.de refor.*

Cumque beneficiati acquirant dominium fructuum ſuorum beneficiorum, ſequitur,
228 quod licitè, & validè de eis diſponere poſſunt inter viuos, ad pios vſus, tam in proſpera valetudine, quam dum in eo morbo exiſtunt, ex quo è vita diſcedunt. Quod valide diſponant,patet, quia vt dictum eſt acquirunt eorum dominiũ. Quod licitè, probatur, quia ad eos pertinet adminiſtratio, & diſpoſitio de redditibus ſuorum beneficiorum cum onere inſumendi id, quod vltra congruam ſuſtentationem ſupereſt in vſus pios, vt communiter tradunt Doct.:nec morbus id onus auferre,imò laudabiliter

ter faciunt, cũ id tempus magis eos aſtringat, vt ipſis pijs operibus ad exitum vitæ ſe diſponant, nec in iure reperitur irrita tempore infirmitatis talis diſpoſitio inter viuos, ita tenent *Silu. verbo clericus* 4. *q*. 3. *&* 5. *Couar. de teſtam. num.* 3. *Nau. cap.* 25. *num.* 139. *& de reddit. quæſt.* 3. *num.* 8. *Barth. à S. Fauſto de horis canon. lib.* 3. *quæſt.* 115. *& Molina de Iuſtit. tom.* 1. *tract.* 2 *diſp.* 1 48. qui aduertit, vt tradant, quod donant inter viuos tempore in-
229 firmitatis, ad excludendas magnas præſumptiones in foro exteriori, donaſſe in fraudẽ, & potius fuiſſe donationem reuocabilem. Si tamen diſponerent, vt ſupra, ad vſus profanos, quamuis valide, ex ratione adducta; tamen peccarent mor. cõtra charitatem, vt do-
230 cent *Molina cit. & alij relati per Garc. d. p.* 2. *cap.* 1. *num.* 7. quibus accedit *Bart. à S. Fauſ. de hor. can. lib.* 3. *q.* 111.

Aliter, tamen, videtur ſentire *Hier. de Laurent. in deciſ. Auenion.* 117. in caſu aduerſæ valetudinis, dum dicit; quod Prælatus, quando incipit infirmari, æquiparatur vſuario, ſecundum *Glo. in cap. præſenti, de off. ord. in* 6. & ſicu Vſuarius non poteſt de fructibus vltra ſuum vſum diſponere, *§.* 1. *inſt. de vſu, & habit.* ita nec Prælatus infirmus. *Ricc. p.* 4. *deciſ.* 98. *& in praxi aur. var. reſol.* 117. *& Io. Garſia Galleſius in comment. de expenſis, & meliorat. cap.* 11. *num.* 66.

231 Secunda vtilitas eſt Priuilegium fori. De quo dicemus infra Cap. VII.

232 Tertia vtilitas eſt immunitas, & exemptio à gabellis, exactionibus, & tributis. De qua infra cap. 8.

233 Quarta vtilitas eſt. Quia obtinens beneficium poterit ad ordines promoueri ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi eſt beneficium, ſeu ab alio, de eius licẽtia, quamuis alias nullo modo ei ſubditus ſit *cap. cum nullus, de temp. ord. in* 6. & tradunt *Vgol. de pot. epi. cap.* 26. *§.* 3. *Cãpanil. in diuerſ. rub.* 9. *cap.* 8. *nu.* 11. *Bonac. de Sacr. diſp.* 8. *quæſt. vnic pu.* 4. *num.* 14. *Barboſ. par.* 2. *alleg.* 4. *num.* 42. *& alij*. Dicitur, enim, ciuis, non ſolum illius Ciuitatis, in qua natus eſt; ſed etiam illius, in qua poſſidet beneficium, quãdiu illud poſſidet, *Boer. deciſ.* 260. *Abb. in cap. poſtulaſtis, de foro comp. Campanil. num.* 17. *& alij apud Car. de graſſis de eff. cler. in prælud. num.* 368. Debet autem habere, hoc caſu, non ſolum titulũ: ſed etiam pacificam poſſeſſionem beneficij, iuxta diſpoſit. S. C. *t. ſeſſ.* 21. *cap.* 2. *de ref.* & notat poſt alios *Ricc. par.* 2. *deciſ.* 188.

234 Si tamen epiſcopus conferret beneficium extero in fraudem, ad finem conferendi ordines, non poſſet ei ordines conferre, ſecundum *Piaſeg. in prax. epiſ. p. 1. c. 1. Ricc. in prax. for. eccl. reſo. 262. Molſ. in ſum. tract. 2. de ſacr. ord. c. 2. Nouar. concl. 2. de ord. num. 21. & Campanil. d. rubr. 9. c 8. nu. 17.*

235 *S*i quis autem haberet plura beneficia in diuerſis diœceſibus, à diuerſis epiſc. poterit, ratione beneficij, ordinari, præter epiſcopum originis, vel domicilij, à quo ēt poterit ordinari ad titulum beneficij exiſtentis in aliena diœceſi. *ita Garc. p. 2. c. 4. nu. 2. Vgol. d. c. 26. §. 1. Ricc. in d. prax. reſol. 257. Campanil d. c. 8. nu. 14. Barboſ. d. p. 2. all. 4. nu. 51. & alij.*

236 An autem per electionem vnius iſtorum epiſcoporum cenſeatur præcluſa via, quominus pro reliquis ordinibus recipiendis, poſſit ad alios epiſcopos accedere.

Reſp. ſecundum *Vgol. d. c. 26. §. 3.* quod poſſet quis ordinari ab epiſc. beneficij, etiā ſi ad illius titulū non ſit ordinatus, *ex glo. in d. c. cū nullus, verb. eccleſiaſticum*, cū tex. nō diſtinguat, nec in iure contrarium reperitur cautum. & regulariter, variatio in dubio non cenſetur prohibita, maxime in ijs, quæ ſunt facultatis, vt in caſu noſtro. & ideo in praxi ſeruatur, variationem fori, perſonis priuilegiatis, pluries concedi. vt per *Nouar. in prax. elect. for. q. 3. p. 1. & concl. 2. de ordin. nu. 22. ac in tract. de priuil. miſer. perſ. priuil. 96. n. 9.* vbi etiam refert, fuiſſe reſolutum in Cur. Arch. Neap. Quod ordinatus in loco domicilij, poſſit ordinari in loco beneficij.

237 Ampliatur primo, ante dicta concluſio, vt poſſit quis promoueri ab epiſcopo beneficij, vt procedat, etiam ſi beneficium non requirat reſidētiam, nec in illo reſideat; nec in illius diœceſi, & ſic non eximatur à iuriſdictione primi epiſcopi. cum *tex. in d. c. cum nullus*, ſimpliciter loquatur de benefic. ita *Doct. in d. c. cū nullus, addit. ad Quarant. verb. ordo, Ric. in d. prax. for. eccl. reſol. 258. Vgol. d. c 26. §. 3. & alij.*

238 Ampliatur ſecundo, à quibuſdam Doct. apud *Garc. d. p. 2. c. 4. nu. 8.* vt procedat etiam ſi beneficium ſit tenue, & inſufficiens ad victum, cum *tex. in d. c. cum nullus*, vt pluries dictū eſt, ſimpliciter de beneficio loquatur, nec explicat illius valorem, & quantitatem. Contrarium tamen ipſe dicendum cenſeo, cum *Vgol. d. c. 26. §. 3. Proſp. de Auguſt. ad Quarant. d. verb. ordo, Piaſeg. in prax. epiſ. p. 1. c. 1. Ric. cit. loc. reſo. 260*

& p.3.dec.77.& alijs. nempe, non poſſe epiſcopum loci, vbi eſt beneficium tenue, tali beficiato conferre ordines. nam S.C.T. *d.ſeſſ.21.c.2.* poſtulat, vt beneficium ſit ſufficiens ad victum honeſte, vt poſſit quis ſacris ordinib. inſigniri. Quãuis ſecundum Doct.ſi ordinandus adiungeret beneficio tenui, patrimonium ſufficiens ad victum, poſſet ab eo epiſc. ordinari. *Sic Vgol.Ric & alij, cum Campanil.nu.12.* Qui etiam fatetur, epiſcopum, qui conferret ordines ſubdito ratione tenuis beneficij, & non habenti ſupplementum patrimoniale, non incurrere pęnam emanatam contra promouentem alienum, ſed aduerſus promouentem ſufficienti titulo carentem.

Et à fortiori dicendum eſt, quod nõ poſſit quis ordinari ab epiſ. beneficij, quando eſſet beneficium tenuiſſimum, ratione pręſumptæ fraudis. vt tradunt *Barboſ.p.2.all.4.n.45.& Campanil.in diuer.d.rub.9.c.8.n.12.* Qui etiam refert, per Illuſtriſſ. DD.Card. Sacr.Congr.cum ſuis ad D. Card. de Aquauiua Arch.Neap.tunc viuentem, datis literis reſponderunt. ſuper quinque dubijs in hac materia ordinum ab illo propoſitis. Quarto enim capiti tractanti de promoto ab alieno epiſ.ex cauſa beneficij tenuiſſimi. Reſponderunt: male promotum, ipſumq. propterea ſuſpenſum ab executione, atq; ordinatorem à collatione per annum.

240 Quale autem ſit beneficiũ tenuiſſimum.

Sotus de iuſt.lib.10. quaeſt.5.ar.3. exemplificat in beneficio non attingente ducat: octo, exiſtimat itaq. non eſſe tenuiſſimum; ſi attingat ducat, octo, prout refert quoq; *Barbo.p.2.all.4.n.45.*

Auctor vero prax.epiſ.verb.benef. §.3.p.1.& Piaſeg. in prax.c.1. nu.10. exemplificant in beneficio rendente quatuor ducatos in anno, & huic opin.accedere videtur *Campani.cit.dum ex ſentẽtia Pauli de Eleazar.in clem.2.de decim. quem ſequitur Menoch.de arbit.lib.2.caſ.216.* beneficium tenue dicitur, non excedens ann. redditum ſeptẽ coronatorum. in tãtum, quod vſque ad ſeptem incluſiue, dicetur tenue; ab eo vero, ſupra tranſcendet terminos beneficij tenuis. & ideo ipſe epiſc. Campanilis exiſtimauit, potuiſſe conferre ordines cuidam clerico extero, tanquam ſuo ſubdito, poſſidenti in ſua diœceſi benef. ann. duc.13. ſimul cum patrimonio adiuncto.

241 Ampliatur tertio, per Garciam infra cit. etiam ſi beneficium

cium ſit manuale,& ad nutum amouibile. nam licet ad illius titulum promoueri nō poſſit, vt tradunt Doct.communiter; tamen ratione illius, poterit ad alium titulum ordinari ab epiſcopo, in cuius diœceſi eſt beneficium.vt docent *Domin.* *& Franc.in d.c.cum.nullus,& Rebuff.in prax.tit.de cler. & à quibus nu.21.quos refert,& ſequitur Garc.n.3.*

242 Ampliatur quarto,vt procedat etiam ſi non habeat beneficium in titulum, ſed in cōmendam perpetuam ad vtilitatem commendatarij; nā iſta reputatur titulus canonicus, ſeu habet vim tituli,iuxta tradita per *Garc.p.4. c.4. num.10. Barbo.p.2.all.4.nu.50.Nouar. concl.2.de ord.num.15. & per Burrell.in ſum.deciſ. tit.de commenda,& commendatarijs to.1.* & quamuis *Francus* aliter ſentiat,intelligi debet,vt ait *Garcia d.p.2.c.4.n.11.*de commenda temporali, vel ad eccleſiæ vtilitatem,vt in terminis, *cap. nemo,de elect.in 6.* quæ non eſt titulus canonicus, nec vim tituli habet, & ita dicit *Rebuff. cit.loc.n.21.*

243 Ampliatur quinto,vt procedat,ſiue iſtud ſit beneficium, propter quod recipit ordinē, ſiue non. cum *tex.in cap.cum nullus,*generaliter, & indiſtincte loquatur,vt ait *glo.ibi,ver. eccleſiaſticum*, vnde ſi beneficium haberet certum ordinē annexum,puta Subdiaconatū, poterit ab eodē epiſcopo ratione talis beneficij, etiam ad alios ordines promoueri, vt docent *Vgol.de pot.epiſ. d.c.26 §.3.Barb.p.2.all.4.num.50. & Ric.in d.prax.reſol.258.n.2.*

244 Vltimo ampliatur, vt non ſolum poſſit eum ordinare epiſcopus beneficij; ſed etiam cū eo diſpenſare in interſtitijs, & in illegitimitate ad ordines minores, vt tradunt *Garc.d.p.2. c.4.n.14.& Barb.cit.n.54.*nam cum ſit illius ſubditus ratione beneficij, quoad ordines, eſt quoq; ſubditus, quoad omnia concernentia ad ordines, & illis annexa, *ad l.2. ff.de iuriſd. omn. iud.* Quod non procedere,dicunt *Nauar.conſ.12.& 13 de temp.ord.Manuel 2.to.ſum. c.14.n.10. concl 10. Campanil. d.rub.9.c.8 nu.29. Genuen.d.c. 83.Ric.p.3. coll.dec.596. & alij relati per Sanch.de matr.diſp.1. nu.25.*in familiari epiſcopi triennali, alias non ſubdito, cum quo fatentur, ipſum epiſcopū

245 non poſſe diſpenſare in interſtitijs, nec in defectu natalium ad ordines minores, vt poſſet proprius epiſcopus. & ducuntur præfati DD. vt etiā refert Sanch.pluribus rationibus. Præcipue ex eo,quia vno impedimento ſublato,minime

Digitized by Google

cenſetur alterum diſtinctum ſublatum, *cap. ex tua, de vſu, & auctor. pallij.* ſed in hoc euentu concurrit duplex impedimentum; alterum defectus ſubiectionis ad ordines, alterum irregularitatis; ſublato igitur priori per initiandi licentiam non auffertur poſterius, cum poteſtas initiãdi, & diſpenſandi ſint ſeparata, & à ſeparatis non fit illatio, *l. Papinianus, ff. de minor.* vt per eos. ipſe vero

246 Sanch. alia ratione cenſet, poſſe epiſcopum cũ eo familiari diſpenſare in interſtitijs, & quacumque irregularitate. Quod ad id, habitatio maioris partis anni ſufficiat; vt tenet quoq; *Eman. Sà verb. epiſcopus n. 36.* & retulimus ſupra num. 171.

247 Obſeruandum tamen eſt, vt notat *Garc. d. p. 2. c. 4. nu. 15.* quod epiſcopus, in cuius diœceſi eſt beneficium, poterit ordinare, vel dare literas dimiſſorias, etiam ſi beneficium eſſet ſubiectum alteri epiſcopo, quoad prouiſionẽ, ideſt, etiam ſi ſpectaret ad prouiſionem alterius epiſcopi. ſed ſi eſſet alteri epiſcopo ſubiectũ, quoad iura epiſcopalia, tunc ille haberet id facere, quia tunc in illius diœceſi eſſe videtur. ita *Francus in d. c. cum nullus, Proſp. de Auguſt. ad Quarant. verb. ordo, Ricc. d. reſolut. 258. Nouar. concl. 2. nu. 18. de ordin. & Cãpanil. in diuer. rub. 9. c. 8. n. 16.*

248 Item obſeruandum eſt, quod ad iſtum effectum requiritur poſſeſſio beneficij, & non ſufficeret ſola collatio, ſeu titulus; ad hoc enim, vt efficiatur de eius foro neceſſarium videtur, quod habeat beneficium cum effectu, vt dictum eſt nu. 233. & tenent etiam *Ric. d. reſ. 258. Nouar. cit. num. 20. Cened. pract. quæſt. c. 4. nu. 23. Cãpanil. in diuer. rub. 8. cap. 3.* Quamuis *Garc. p. 2. c. 4. n. 16.* dicat ſolam poſſeſſionem abſq; titulo ſufficere.

249 An autem ſufficiat habere pẽſionem, vt poſſit epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde penſio habetur, ordines conferre.

Reſp. negatiue, cum nõ ſit beneficium. ita *Duare. de benef. l. 2. c. 4. Couar. pract. c. 36. n. 10. Suar. de cenſ. diſp. 13. ſect. 1. nu. 7. Gigas de penſ. q. 28. Barboſa d. p. 2. all. 4. nu. 56. Ricc. in prax. rer. quot. for. eccl. reſ. 261. Vgol. de pot. ep. c. 26. §. 3. & alij.*

250 Sed an ſufficiat habere capellaniam non collatiuam.

Reſp. negatiue, quia non eſt beneficium eccleſiaſticũ, nec ab Ordinario confertur, ſed eſt ſub pia diſpoſitione fundatoris, ſeu eius hæredum, ſiue ſucceſſorum, qui poſſunt dare tales

les

les capellanias ſine epiſcopo, quibus voluerint, dummodo ſint idonei, iuxta fundatoris diſpoſitionem, ita *Guid.Papa dec.187.Gonſ.in reg.8.Cancell. glo.5.nu.27.Velaſ.dec.6.nu.12. Ric.p.4.collect.dec.789. & alij.* & ideo dicit *Nauar.cōſ.5.&7. de præben.* quod capelaniæ inſtitutæ à ſolis teſtatoribus citra auctoritatem Papalem, vel epiſcopalem, non ſunt col latiuæ, nec beneficia, nec obligant ſuos poſſeſſores ad horas canonicas. Si vero capellania fuerit aſſignata alicui in
251 perpetuum, vel in titulū auctoritate epiſcopi, tunc vt beneficium eccleſiaſticum iudicari debet, & conſequenter poſſet ratione ipſius ordinari ab epiſcopo, in cuius diœceſi eſſet erecta, vt ſupra dictum eſt, *ita Zerola in 1.p. §.beneficium fol.14.Nauar.de hor.can. c.20.num.17. Ric.p.2. dec.190. num.9. & alij.*

252 Tandem, præter ſubditum ratione beneficii (huius occaſione) faciendo verba, breuiter, de ſubiectis epiſcopo, vt poſſint ab eo iux. *tex. in d.c.cū nullus, de temp.ordin.in 6. & S.C.T.ſeſſ.23.c.8.de refor.* promoueri ad ordines, etiam ratione domicilii, vel originis.

253 Dico, loquendo de ſubiectis ratione domicicilii. Quod contrahitur domiciliū, quando quis ſe transfert ad habitandū in aliquo loco, & expreſſe declarat ſe habere animum ibi contrahendi domicilium, quia ſtatim illud acquirit, abſque aliqua expectatione tēporis. *Abb.in cap.fi.de paroch.Bonac. de ſacr.diſp.6.q.vnic.pu.4.n.10 Maſcar.de prob.concl.534.Barboſa p.2.all.4.n.26.Ric.dec.27. pa.4.& Paulus Layman. lib.4. tract.9.c.9.de ſac.ord.n.10.*

Quamuis in Cur.Arch.Neap.aliter, iuſtis de cauſis, ſeruetur, vt refert idem *Ric.p.2. dec.251.* nam clerici exteri, qui in hac Vrbe morantur cum dimiſſor. ſuorum Ordinariorū, licet declarent ſe habere animum in ea domicilium contrahendi, & per longum tempus in ea habitauerint, minime admittuntur ad ciuilitatem Neapolitanam, niſi capta informatione, quod in eorum patria non habeant aliqua bona, & tamdiu Neapoli habitauerint, quod præſumptio ſit amplius non habere animum redeundi ad patriam, & poſtea mediante decreto declarãtur ciues Neapolitani, & niſi prædicta fiãt, nequaquam pro talibus habētur, nec conferuntur eis ordines ſine dimiſſoriis ſuorū epiſcoporum.

254 Si vero quis non declarat animum ſuum, ad coniecturas recurritur. Quarum prima eſt,

Digitized by Google

ſi aſſidua probetur habitatio in aliquo loco, non minori tẽpore 10. ann. vt tradunt *Menoch. de arbitr. caſu 86. num. 13 & alij apud Ric. d. dec. 251. p. 2.* & ideo, qui in aliqua ciuitate per decem ann. reſideret, poſſet ibi ab epiſcopo illius, ordinari, vt deciſum refert *Armendariz. in add. ad recop. leg. Nau. lib. 1. nu. 18. l. 1. nu. 49. Bonaci. cit. Quaran. verb. ordo, & ConincK. diſp. 20. dub. 6.* niſi tamen adſit aliquod inditium nõ habere ibidem animũ permanendi, vt eſſet in ſtudente, vel caſtellano, qui ſemper cogitãt

255 de redeundo ad patriam. *Farinac. in fragm. crim. par. 1. lit. D. nu. 215. Ric. par. 1. dec. 27. Bonaci. nu. 10. Grat. diſcept. for. 181. n. 4.* domicilium enim nõ conſtituitur, niſi cum animo ibi perpetuo habitandi. *Abb. in cap. noſtra num. 11. de ſepult. Mandoſ. in regul. Cancell.* 16. *queſt. 31. Paul. Layman. d. lib. 4. tract. 9. c. 9. n. 10. & D. Reg. Valenzuola conſ. 27. nu. 26.* & in eo differunt domicilium, & habitatio, quia domiciliũ eſt locus originis, vel perpetuæ habitationis; habitatio vero eſt

256 commoratio in loco per accidens, & animo alio ſe transferendi. *Menoc. conſ. 329 n. 33.*

257 Secunda cõiectura eſt, Quãdo quis magnam ſummã rerũ ſuarũ in aliquo loco cõſtituit, *l. ciues C. de incolis, li. 10. Decia. tract. crim. lib. 4 c. 16. nu. 8. ConincK. & Quaran. cit. loc. Sãch. de matr. li. 3. diſp. 23. Bonaci. cit. & Piaſeg. in prax. p. 1. c. 1. n. 9.* Qui ait, quod ſola emptio do-

258 mus, vel tranſlatio alicuius partis bonorum non facit domicilium, *c. dilectus, de reſcript. & per Barbo. p. 2. all. 4. num. 27 & alios.*

259 Vnde, qui longo tempore degit in aliquo loco, dum tamen habuerit animum in eo perpetuo permanendi, poſſet ab epiſcopo illius loci ordinari, aut ab alio promoueri cum ſuis literis dimiſſor. *Vgol. de pot. epiſ. c. 26. nu. 2. Nau. conſ. 2. de tẽp. ord. Bonac. de ſacr. diſp. 8. pu. 4. q. vnic. nu. 4. & Campanil. in diuer. rub. 9. c. 8. n. 18.*

Vtrũ vero Baro poſſit ꝓmoueri ad ordines ab eo Antiſtite, in cuius diœceſi poſſidet feudum.

Et poſſe fatendum eſt, cum *Campanil. nu. 20.* cum dicatur primus ciuis illius loci, & feudi, vt tradunt omnes. Idemq. ſentire videtur *idem Campani.* quãuis in eo loco feudi non habitet Baro; & hoc, ratione præſumpti domicilij.

Quod ſi plura oppida, & terras in diuerſis diœceſibus Baro poſſideret, poſſet ordinari, iuxta tradita per eumdem Cãpanil. ab illo epiſcopo, qui preeſt loco, à quo recipit denominationem

tionem, v.g. ab Epiſcopo Nucerin. ſi Dux Nuceriæ ordinari concupiſceret.

260 Loquendo denique, de ſubditis ratione originis, ſub quorum nomine. Dico,quod veniūt nati realiter in diœceſi, *glo.in c.1.de vſur.in 6.ver.alienigena,Henriq.in ſum.lib.10. c.22.§.1.Vgol.d.c.26.Affl.deciſ. 284. & Ric.in prax.for.eccleſ. reſol.257.*

261 Quod etiam ampliatur in expoſitis, quos epiſcopus loci in quo fuerunt expoſiti, poterit ordinare.Quia dicūtur originarij, & ciues illius ciuitatis in quo expoſiti ſunt. *Bar.in l.1.ff.ad municip.Mandoſ.de æta.min.c.1.nu.24.Barboſ.p.2. all.4.n.17.& 37.Ric.in rit.15. Cur.Arch.Neap. & Campanil. loc.cit.nu.24.*

262 An autem origo patris, etiam inſpiciatur,quoad ſuſcipiendos ordines;ita ut epiſcopus loci, in quo pater natus eſt,poſſit conferre ordines ipſius filio,qui alibi natus eſt.

Negat *Graff. dec.25.in tit.de approb.* aſſerens ſuam,& non patris originem ſpectādam eſſe. & ita viget praxis Cur. Arch. huius Neap. Vrbis,quæ nō ordinat ſine dimiſſorijs,alibi natos, ratione paternæ originis, vt teſtantur *Genuen. in prax. c.47.& Nouar. de ordin.concl. a.n.6.*].

Alij vero probabilius affirmant, poſſe promoueri à tali Antiſtite loci, in quo eius pater natus eſt. nam locus originis bene appellatur ille, in quo pater natus eſt, *l.aſſumpto §.1.ff. ad municip. & l.ſi vt proponis C.de incol.lib.10.* & oriundus dicitur à natiuitate propria, vel paterna. *Iaſ.in l.huiuſmodi §.legatum nu.18.ff.de lega.1. Ioſeph.de Seſſ.Aragon.deciſ.30. & alij. ita Paul. Comitol.reſponſ.moral. lib.6.q.46. gloſ.in d.c.cum nullus.ver.alienigenas, de temp.ordin.in 6.Vgol.de pot. epiſ.d.c.26.§.1.nu.4. Barboſ.p. 2.all.4.n.4.Campanil.d.rub.9. c.8.nu.9.Bonaci.de ſacr.diſp.8. q.vn.pu.4.n.13.& Ric.p.4 dec. 317.& in prax.for.eccl.reſ.257*

Vbi tamen hoc,quod dictū eſt de origine patris,limitat in filio cōcepto, atque nato poſtquam eius pater deſerta prouincia,vel loco originis,domicilium alio tranſtulit. Quia nō poteſt dici originarius loci, iā prius deſerti à patre, prout fuiſſe deciſum in Rota,fatetur *Ceſ.de Graſſ.dec.15.de prob.*

Vtrum vero ordinatus in minoribus ab alio,quam ab epiſcopo originis, poſſit ab eo, poſtea promoueri. vide dicta ſuperius nu.236

Quamuis autem filius ex origine patris dicatur oriundus, ſeu
263 originarius illius loci,in quo na-

pater natus eſt, tñ ex origine aui, non dicitur nepos, originarius illius loci, in quo auus natus eſt, quoad ordines ſuſcipiendos. ita *Vgolin.Ricc.&* *Barboſ.cit.loc.*& ſic fuiſſe deciſum in Rota Romana, refert *Caſ.de Graſſ.dec.5. qui filij ſint legit.& per Couarr.ſuper 4.decretal.p.2.c.7.§.1.n.15.*

Nec quoad ordines ſuſcipiendos inſpicienda eſt origo matris, cum filius originem paternã,
264 non maternam ſequatur.*l.3. C.de municip. & origin.lib.10. & per Pichar.in tract.de nobil. communicatiua nu.9.* niſi pater ſit naturalis, quia tunc nõ
265 eius origo,inſpicitur,ſed matris, quoad præfatum effectũ, *l.1.ff.ad municip.*nam appellatione patris non venit naturalis, ſecundum *Bald.conſ.23. vol.1.vt refert Ric. d.reſol.257. nu.6.* ſicut etiam vulgo quæſi-
266 tus, maternam ſequitur originem,*l.cum legitima ff.de ſtat. homin.*ſimiliter quando patris
267 origo deeſt,ſectanda eſt materna *Gonſal.in reg.8.Cancell. glo.9.§.1.num.14.& poſt alios Barboſ.& Nouar.loc.cit.*

Ille vero qui fortuito natus eſt aliquo in loco, quem mater pertranſibat, aut illuc nõ ani-
268 mo permanendi iuerat,quãuis ad breue tempus incolendi, illius loci non diceretur ciuis,ex doctrina *Bart.in l. filios C.de municip. & origin.lib.10.* & propterea ab illius loci Antiſtite promoueri non poſſet, ſed ſequeretur paternæ originis domicilium. *Henriq. in ſum.lib.10.c.22.§.1.Campanil. d.rub.9.c.8.nu.10.Ricc.d.reſol. 257.nu.7. Paul.Layman.lib.4. tract.9.c.9.nu.11. & Vgol.cit. nu.5.* Qui etiam aſſerit,filium habere originem in domicilio patris,ſi in mari natus ſit, ꝙ ſequitur quoque *Barbo.par.2. all.4.nu.18.*

269 An autem allectus in ciuẽ, vel aggregatus in Nobilem alicuius ciuitatis, vel loci, ſiue eius filius, poſſit ordinari ab epiſcopo illius loci, à quo fuit allectus.

Reſp.minime poſse ordinari. nã licet quis dicatur ciuis illius ciuitatis, in qua allicitur, ſeu recipitur.ſecundum *Capyc.dec. 162.& Affl. dec.384.* tamen dicitur ciuis fictus,& in materia ſtricta, prout eſt receptio ordinum,nõ comprehenditur, ſecundum *Boer.dec.13. nu.24.* quem ſequitur *Ric. in prax.fori eccl.reſ.257. & in deciſ.Cur. Arch.p.4.dec.317.*

Et in d.Cur.Arch.Neapol. exteri allecti in ciues Neap. non admittuntur ordinandi, niſi mediantibus literis dimiſſoriis eorũ Ordinariorum; prout ſic in eadem Cur. ſeruari teſtatur idem *Ric.p.3.dec.193.*

270

270 Poſset quoque Epiſcopus ordinare familiarem ſuum, ſi per triennium ſecus fuerit cõmoratus, & beneficium re ipſa ſtatim illi conferat, vt deciſum extat in S.C.T.*ſeſſ.23.c.9. de reform.*& notant *Quarant. verb.ordo,Bonaci. de ſacr. diſp. 6.q.vnic.pun.4.nu.15.Martin. Fornar.de ſacram.ordin.c.5.& alij.*

271 Quis aũt dicatur familiaris epĩ ad finem, vt poſſit ab eo ordinari. tradunt præter alios *Nouar.concluſ.3. de ordinib.& Ric.p.2.dec.282. & p.3.dec.70.* & dicemus, oportuniori occaſione,infra c.7.nu.49.

272 Sed vtrum epiſcopus titularis poſſit ordinare alienum ſubditum prætextu continuæ commenſalitatis.

Dico,non poſſe, ſine licentia ſui prælati, vt decretum extat in S.C.T.*ſeſſ.14.c.2.de reform & notant Franc.Leo, in theſſ.fori eccl.p.3.c.8.nu.16.Ric.in prax. for.eccl. reſol.495. in notabilibus, & alij apud Barboſ.par.2. alleg.6.nu.1 & Bonaci. d.diſp. 6.q.vni.pu.4.n.19. ac notatur in tract. de confeſſ.ſolicitan.q. 12. nu.27.*

273 Poſſunt quoque Cardinales presbyteri tonſuram, & cęteros ordines minores cõferre ſuis familiaribus, *Ioan. Andr.& alij in cap.1. de ſuppl. neglig.prælat.Mayol.de irregu. lib.4.c.20.nu.8.Martin.Laud. in tract.de Cardin.q.20. & alij apud Barboſ. d.par.2. alleg.5. num.19.*

274 Quis autem dicatur familiaris Cardinalis. præter notatata infra d.c.7.nu.49.tradunt etiam *Barboſ.p.3.all.57.n.108 & Ric.dec.215.p.4.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. V.

De Priuilegio obtinendi penſiones Eccleſiaſticas.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit penſio.*
4 *Et quotuplex.*
8 *Quæ ſint penſiones clericales.*
9 *Pro obtinendis penſionibus requiritur, vt quis ſit clericus, & incedat in habitu, & tonſura.*
12 *An poſſit reſeruari penſio ad fauorem cleric. ordin. ab alieno epiſ. ſine dimiſſ.*
13 *Quę ætas requiratur ad obtin. penſ.*
15 *An requiratur, vt non ſit cenſuris innodatus.*
16 *An irregulari poſſit penſio reſeruari.*
Et vtrum ſit capax retentionis penſionis.
17 *An irregularis ob homicidium, priuandus ſit penſione.*
18 *An clericus coniugatus valeat obtinere penſiones.*
19 *An vacent penſiones obtētæ ante contractum matrimonij.*
21 *Quid, ſi matrimonium fuit irritum.*
22 *Vel, ſi contraxit ſponſalia de futuro.*
23 *An illegitime nato, poſſit penſio reſeruari.*
24 *Illegitimus diſpenſatus ad clericatum, an poſſit obtinere penſionem.*
26 *An illegitimus poſſit obtinere penſionem, quam pater obtinet, ſi haberet facultatem illam transferendi.*
27 *Et an poſſit obtinere pēſionem ſuper eadem præbenda, ſuper qua pater olim obtinebat pēſionem.*
28 *Qui poſſint imponere has eccleſiaſticas penſiones.*
29 *An exigi poſſit penſio, literis nō expeditis.*
30 *Et an epiſcopus poſſit illas imponere.*
33 *An penſiones impoſitæ per epiſcopum tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, durante vita penſionarij.*
39 *An penſio imponi poſſit ſuper benef. iuriſpatr. ſine conſenſu patroni.*
41 *An epiſcopus poſſit imponere penſion. in permutatione, quando beneficia ſunt inæqualia.*

42 *Quibus in caſibus, & quando extinguantur penſiones clericales.*
46 *An per promotionem ad epiſcopatum.*
48 *An profeſſione religionis.*
50 *An per vota biennij Societatis Ieſu.*
52 *Ad quid obligetur pẽſionarius, ex cauſa penſionis clericalis.*
53 *An teneatur ad reparationem eccleſiæ beneficij, ſuper cuius fructibus penſio fuit reſeruata.*
An ad ſubſidium charitatiuum.
54 *An clericus penſionarius poſſit teſtari de redditibus penſionis, & ad quem ſpectent penſiones non exactæ.*

1 QVintum Clericorum Priuilegium eſt obtinendi pẽſiones eccleſiaſticas ſuper fructibus beneficiorum. vt notãt *Tolet. in ſum. l. 5. c. 82. nu. 8. & alij communiter.*

2 . Penſio autem, eſt ius ſpirituale, ſeu illi annexum, inſtar beneficij, percipiendi certam portionem ex fructibus menſæ, vel beneficij ad tẽpus. Hæc diffinitio traditur per *Garc. to. 1. de benef. p. 1. c. 5. n. 170.* Quãuis aliter deſcribatur à *Tolet.*
3 *d. lib. 5. c. 82. Gigan. de penſ. q. 1. & Vgol. de ſimon. tab. 1. de ſimonia genere c. 28. §. 3. nu. 3.*

4 Penſio, item triplex eſt, Temporalis, Spiritualis, & Media, vt notant *Leſſ. de iuſt. l. 4. c. 34. dub. 37. n. 201. Tolet. cit. loc. & Paul. Laymann. lib. 4. tract. 2. c. 18. num. 2.*

Temporalis dicitur, quæ datur propter aliquod miniſterium temporale præſtitum, vel præſtandum; vt ea, quæ alicui Prin
5 cipi, aut illuſtri viro datur, vt eccleſiam defendat; & quæ datur Aeconomo, vel alteri negotia eccleſiæ agenti.

Spiritualis eſt, quæ clerico ob ſpirituale miniſterium datur,
6 v.g. concionatori, vel coadiutori epiſcopi, aut parochi-vicario, aut cooperatori.

Media eſt, quæ in clericali quidẽ ſtatu fundatur, tamen nõ pro-
7 pter ſpirituale miniſteriũ confertur, ſed ob aliam cauſam, vt ea, quæ clerico pauperi, vel parocho ſeni, loco alimentorum aſſignatur; & quæ datur cauſa reſignationis beneficij, vel litis componendæ iux. tradita per *Paul. Laymann. loc. cit.*

Ex prædictis, duæ poſtremæ vocantur penſiones clericales,
8 ſeu eccleſiaſticæ, quia ſolis eccleſiaſticis dantur; prima vero laica, quia laicis competere poteſt. Et de penſionibus clericalibus, de quibus latè apud *Gigan. de penſion. q. 28. & Sãch.*

in ſum.to.2.lib.7.c.29.nu.8. in hoc capite ita aliqua ſummatim proponemus, cum illorũ reſolutione, vt huius priuilegij neceſſaria pateant, ſcilicet.

Qui ſint capaces huiuſmodi penſionum, & quæ in eis requirantur, vt illas obtinere valeant. à nu. 9.

Qui poſſint has penſiones imponere. à nu. 28.

In quibus caſibus, & quando extinguantur iſtæ penſiones. à nu. 42.

Ad quid obligetur penſionarius ex perceptione huius clericalis penſionis. nu. 51.

An penſionarius poſſit teſtari de redditibus penſionis, & ad quẽ ſpectant pẽſiones non exactæ tempore mortis penſionarij. num. 54.

PRIMA DVBITATIO.

9 QVi ſint capaces huiuſmodi penſionum, & quæ in eis requirantur, vt illas obtinere valeant.

Reſp. quod notiſſimi iuris eſt, clericos ſolum capaces eſſe huiuſmodi penſionum. Ideo in eo, qui penſiones obtinere cupit. Primo, requiritur ordo, & ſic vt ſaltem ſit clericali inſignitus tonſura. vt ſcribit *Gigas de penſ.q.22.* maxime vigore conſt. 30. Sixti V. de habitu, & tõſ. Qua ſancitur, quod clericis, tantum, in habitu clerici
10 cali, & tonſura incedentibus penſiones reſeruentur, cũ decreto irritante.

11 Quamuis per aliam conſt. 31. eiuſdem Sixti V. quæ incip. *Paſtoralis*, edita anno 1589. permittat, & concedat, quod obtinentes penſiones, ſummã ſexaginta ducatorum auri de Camera, non excedentes; ac quidam familiares S.D.N. de quibus ibi, in habitu, & tonſura clericali incedere minime teneantur, dummodo ſint clerici.

12 An autem collatio penſionis valeat, ſi fuerit facta clerico ordinato prima tonſura ſine literis dimiſſorijs, ab alieno epiſcopo.

Dico, nullam eſſe, vt tradunt *Caſ. de Graſſ. dec. 187. num. 4. & Flam. Pari. de reſign. lib. 4. q. 2. nu. 80. & ita cenſuiſſe Rotam, refert Garc. p. 1. c. 5. nu. 113. Carol. de Graſſ. de eff. cler. eff. 1. nu. 636. & Ric. par. 5. collect. decif. 1678.*

13 Secundo, requiritur ætas legitima, quæ, ſecundum Doct. mox citandos, ſufficit, vt ſit illa, quæ de iure cõmuni requiritur ad primam tonſuram, quæ eſt ſeptem ann. *cap. cum nullus, & ibi glo. de temp. ord. in 6. glo. & alij, in cap. ſi eo tempore, verb. ætatem, de reſcript.* cum Sac. Congr. cenſuerit, nõ

eſſe

eſſe præſtitutam ætatem tonſuræ, & quatuor minoribus à Triden. ſed à ſacr. canon. exauriendam, vt etiam notat *Anto. Raguc. in vaſ. eccleſ. diſcipl. ſub tit. de futuris epiſc. quæſt. 4. ita Gigas q. 13. nu. 3. Merend. conſ. 29. Ric. in prax. fori eccleſ. reſol. 367. & deciſ. 186. p. 4. & Zecch. de benef. & penſ. cap. 11. num. 7.* & mouentur ex eo, quia ætas 14. ann. quæ requiritur ad beneficia ex S.C.T. *ſeſſ. 23. c. 6. de reform.* non eſt neceſſaria in penſionibus; cum S.C.T. ſolum loquatur de beneficijs, & nil innouet, quoad penſiones, quæ non ſunt beneficia. ideo remanet ius intactum, quod ſufficiant ſeptem anni.

Cum Leſſ. nihilominus in d. lib. 2. dub. 38. cenſeo magis ſecundũ mentem Sac. Conc. in *d. c. 6.* eſſe, vt adſit ætas neceſſaria beneficijs. & ante 14. ann. non poſſe clericum obtinere penſionem, ſicuti nec beneficium, iuxta decretum S.C.T. vt tradunt quoque *Garc. d. pa. 1. c. 5. nu. 129.* qui ait ſic declaraſſe Sac. Congr. *Eman. Sà verb. beneficium nu. 30. Barbo. p. 3. all. 60. num. 79. & Campanil. in diuerſ. rub. 7. c. 6. n. 5. & rubr. 11. c. 14. n. 16.* Minori autem ſep-

14 tennio poſſet, etiam penſio aſſignari, ex diſpenſatione Papæ. vt notat *Gigas cit. loc. n. 4.*

Tertio requiritur, vt non ſit cẽſuris innodatus; vnde clerico excõmunicato, alijsq; cenſuris

15 irretito, penſio reſeruari non poteſt. ideo ex ſtilo Curiæ Romanæ, quando alicui pẽſio reſeruatur, apponitur clauſula ſolita apponi in literis beneficialibus. abſoluendo à cenſuris. ita *Leſſ. d. dub. 38. nu. 203. Gigas q. 14. nu. 9. Sayr. de cenſ. l. 2. c. 5. num. 15. Suar. eod. tract. diſp. 13. ſect. 1. n. 9. & Cãpani. d. rub. xi. c. 14. n. 16.* Quãuis aliqui validam eſſe aſſerant collationem penſionis. vt refert *Bonaci. de cenſ. diſp. 2. q. 2. pun. 4. §. 1. num. 4.*

16 Quarto requiritur, vt non ſit irregularis. ideo clerico irregulari penſio minime reſeruari poteſt. vt tradit *Nauar. conſ. 63. nu. 5. de ſimon. qui de communi teſtatur, & conſ. 44. n. 3. de homic.* dicens ita eſſe de ſtilo Curiæ, eumq; ſequuntur *Vgol. de irregul. c. 65. §. 1. nu. 3. Sayr. l. 6. c. 2. n. 22. & alij.*

17 An autem irregularis poſſit retinere penſionem, quam ante irregularitatem obtinebat. Reſp. affirmatiue, cum *Suar. de cenſ. diſp. 44. ſect. 3. n. 39. Eman. Sà verb. irregularitas, Galet. in marg. caſ. conſc. ver. penſio, Ricc. in prax. for. eccleſ. reſol. 167. & Garc. p. 1. c. 5. n. 136.* Quia penſio in rigore, non ſapit titulum beneficialem; nec eſt benefi-

cium

cium eccleſiaſticum, ex communi opin. de qua per *Selu.de beneſ.p.1.q.3.nu.10.*

Vnde cler. irregularis ob homicidium, non venit priuandus pẽſione, quam obtinebat antequam committeret homicidium cũ non ſit incapax retentionis penſionis,iuxta præfatã doctrinam *Suar.* & aliorum,quibus accedit *Bonaci.de cenſ.diſp.7.q.4.pun.5.num.11.* &ſic in facti contingentia fuit reſolutum in Cur.Arch.Neap. vt fatetur *Ric.p.2.dec.71.*

18 Quinto requiritur,vt nõ ſit cõiugatus; nam clericus coniugatus,ſine ſummi Pontificis diſpenſatione, incapax eſt veræ pẽſionis,de qua in hoc cap. agimus, quæ titulo clericali conferri ſolet.& quas ante matrimonium obtinebat perdit, ob ſtatum incompatibilem;

19 niſi aliter ex tenore literarũ aſſignationis penſionis apparebit eſſe mentem Pontificis. ita *Nau.li.1, conſ.de temp.ord. conſ.11.n.2. Tol.li.5.c.82.n.6. Em.Sà ver.pẽſio n.4.Gig.q.51. & Sanch.lib.7.de matr.diſp.44 nu.5.& 9.*Qui teſtatur de ſtilo Curiæ, huiuſmodi penſiones,

20 per matrimoniũ vacare, etiã ſi nullo ſpirituali onere adiecto ſint conſtitutæ, vt docent *idem Sanch. in ſum.to.2. lib.7. c.4.nu.13.& c.29 nu.8. Car.de Graſſ.eff.5.num.12. Campanil. cit.loc. nu.17. Paul. Laymann. d.l.4 tract.2.cap.18.num.2. & alij.*

21 Quid autem dicendum ſit, ſi matrimonium fuit irritum.

Dico,quod in hoc ſunt eædem opiniones,vt dictum eſt de beneficijs,in cap.præced. nu.87. ſecundum *Sanch.d.l.7.diſp.44. num.5.& Eman.Sà cit.loc.* & ſicut de beneficijs, ita de penſionibus reſpondendum eſt.

22 Sed quid ſi contrahat ſponſalia tantum de futuro.

Reſp.non extingui penſiones. vt firmat *Gig.de penſ.q.54.*

23 Sexto requiritur,vt ſit legitimus. nam illegitime nato, penſio reſeruari non poteſt, abſq. diſpenſatione epiſcopi, ſecundum *Garc.p.1.c.5.n.159.* Sicut enim illegitimus eſt incapax beneficij eccleſiaſtici; ita etiam penſionis,ſaltem de ſtilo Curiæ. iuxta genericam regulam traditam à *Nauar.conſ. 11.de temp. ord. num.* 2. prout etiam docent *Cãpanil. d.rubr.* 11.*c.12.nu.3. Gig.q.16.nu.13. Leſſ.d.dub.38.&Sanch.de mat. d.l.7.c.44.n.9.*

24 Quamuis obtenta diſpenſatione ad clericatum, illegitimus eſſet capax penſionis, abſq. alia diſpenſatione. iuxta *deciſ.Rot.diuerſ.par.1.dec.425.* Quia nõ eſt inhabilis ad obtinendam penſionem, niſi ratione clericatus,ex quo illegitimus

timus nõ poteſt eſſe clericus. & ita etiam tradũt *Belleƈt.p.1. diſq.cler.tit.de diſcipli.cler.§.2. nu.29.fol.26. Gonſal.ad reg.8. glo.5.§.5.nu.24. Ric.dec.186.p.4.nu.12.& campanil.d.rub.11. c.13.n.64.*

25 Denique nonnulla ex dictis in præc.cap.poſſunt colligi,& hic ꝓportionabiliter applicari.

26 Illud, tamen eſt notandum. quod pater clericus,habens facultatem, penſionem,quam poſſidet, transferendi,illam transferre poteſt in filium clericum, etiam illegitimum diſpenſatum ſimpliciter ad beneficia,& pẽſiones; prout tradunt *Gig.q.85.nu.5.Pariſ.de reſign.lib.6.q.4.nu.21.Ric.p.4. dec.186.& Barboſ.p.3. all.65.* Neq; in hoc caſu intrat prohibitio S.C.T.*ſeſſ.25.c.15.de ref.* Quia ibi, Conc.loquitur,quando pẽſio eſt reſeruata ſuper beneficio,q̃ habuit pater,quo caſu hodie fieri non põt.*Pariſ.d. q.4.n.22.* quem etiam ſequuntur *Belleƈt.p.1. diſq.cler.tit.de diſcipl.cler.§.2.nu.31.& Ric.d. dec.186.nu.19.*

27 Vnde poſſet, etiam filius illegitimus clericus obtinere penſionem ſuper eadem præbenda, ſuper qua, eius pater dum vixit habuit penſionem. Quia S.C.T.cit.loc. prohibet, vt tales filij non poſſint obtinere pẽſiones ſuper fructibus beneficiorũm,quæ obtinuerũt eorum parentes,ideo non extenditur ad caſum impoſitionis penſionis ſuper præbenda, in qua pater habuit penſionẽ. ita *Nauar.conſ.9. de fil.presb. & Ric.num.6.* qui fatetur ita quoque fuiſſedeciſum in Cur. Arch.Neap.

SECVNDA DVBITATIO.

28 QVi poſſint imponere has penſiones eccleſiaſticas. Dico,quod certum eſt,Summum Pontificem eas poſſe imponere. cum in beneficijs pleniſſimam habeat poteſtatem. *c. 2. de præb.in 6.& clem.1.in fi. vt lit.pend.Gigas q.6. Ric.p.3.dec. 289.& Doƈt.communiter.* Sic etiam legati Sedis Apoſt.hãc facultatem habent, quando à Summo Pontifice eis conceditur.vt fatetur *Ric.cit.loc. & per Garc.p.1.c.5.n.281.*

29 Eſt tamen hic obſeruandũ, quod licet ſit impoſita penſio ſuper aliquo beneficio, non poſſet exigi, nec etiam ſolui, niſi ſint expeditæ literæ Apoſtolicæ reſeruationis talis penſionis impoſitę ſuper eo beneficio; ſtante clauſula, quæ apponitur in ſupplicatione penſionum. Cui clauſulæ renũciari nõ poteſt, etiam per ambas partes, quia eſt ad fauorem officialiũ Cancellariæ,ne defrauden-

dentur. immo eſt nulla, ſi ante expeditionem literarũ exigatur, vt per *Garc.p.4.c.1.& 2. Ric.p.4.dec.165.& Naua.conſ. 37.de ſimon.* vbi tradit ſimoniã committere, qui promittit ſoluere penſionem reſignanti, literis non expeditis. Quod ẽt firmat *Fari de conſid.q.43.nu. 10.*

30 An autem epiſcopus, in ſua diœceſi, poſſit ſuper beneficijs penſionem imponere.

Aliqui cenſent poſſe ex cauſa iuſta, & honeſta, ac vtilitatem eccleſiæ concernente. ita *Duaren.de beneſ.lib.6.c.4. Nauar.cõſ.4.de ſimon.Gonſ.gloſ.5. §.5.nu.27. Gig.q.6.Barboſ.p.3. all.69.nu.15.& alij apud Garc. d.p.1.c.5.n.295.*

31 Alij vero docẽt, de ſtilo Curiæ penſionum Conſtitutionẽ Summo Pontifici reſeruari. in tantum, quod Ordinarij non poſſent, niſi quatenus, id eis priuilegio, vel conſuetudine conceſſum ſit. nam ſtilus Curiæ, ius facit, quod maxime

32 verum eſt in penſionibus, quarum ius vniuerſum fere cõſtat conſuetudine. ita *Leſſ.d.dub. 38.num.206.Tolet.d.l.5.c.82. Ric.p.3.dec.289. Molſ.in ſum. p.1.tract.6.c.3.nu.34.& Paul. Layman.d.l.4.tr.2.c.18.*

33 Sed attenta priori opinione. Quærunt Doct. An penſiones impoſitæ per Epiſcopum, tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, durante vita pẽſionarij; an vero durent tantum ad vitam beneficiati, illi conſentientis.

34 In Hoc quæſito, Quidam dicunt, non poſſe ordinarios imponere penſiones, quæ tranſeant ad ſucceſſores in beneficio; ſed tantum ad vitam cõſentientis. ita *Pariſ.de conſid. q.28.nu.120.& Nau. conſ.43. nu.4.de ſimon.*

35 Alij cenſent, penſiones impoſitas per inferiores à Papa, non tranſire ad ſucceſſores, niſi vbi Ordinarius eas imponeret cauſa concordiæ, vt à lite recedatur; nam tunc tranſirent ad ſucceſſores in beneficio. ita *Sarnen.in regul.de annal.q.2. Gig.q.85. Mandoſ. in regul.33.q.14.nu.11. Hier. Paul.in pract.cancell. verſ. ſuper beneficio poteſt tranſigi, & alij.*

Alij verò tradunt, poſſe epiſcopum abſolute, ex cauſa rationabili, imponere penſiones ad vitam penſionarij, quæ tranſeant ad ſucceſſores. *cap. niſi eſſent, de preben. ita Caccialup. de penſ.q.4.& 5.Gig.q.6.nu.4. Suar.to.1.de relig. lib.4. de ſim. c.27.nu.37.& c.51.num.18.Sà verb.penſio, Paul.Layman. d.l. 4.tr.2.c.18.Garc.p.1.c.5. num. 134. & Gambarus de off.lega. lib.6.n.385.* Qui ait iſtam opinio-

nionem veram eſſe in puncto iuris, in iudicando tamen primam, quam dicit communem ſequendam.

Et quamuis *Garc.d.p.1.c.5.n.334 & 340.*excipiat,ſi penſio deſi-
37 gnetur cauſa concordiæ, vt à lite recedatur, quia non tranſiret ad ſucceſſorem. argum. *tex.d.c.niſi eſſent, de praben.*ea ratione,quia cum tunc agatur de iure perſonali, non poteſt obligari beneficium, vel ſucceſſor, cum de eius vtilitate non agatur. nihilominus contrariũ probabilius docet *Suar. n.18.cum Paul.Layman.cit.loc.*

38 Non poſſent tamen inferiores Papa penſiones imponere, vbi interuenit aliqua pactio inter partes de ea, vt aduertit *Garc.cit.loc.*Quinimo non ſolũ ab ipſis partib.,ſed nec à compromiſſarijs conuentio,de pēſione reſeruãda, initium habere debet, ſed à ſuperioris auctoritate.

39 Sed vtrum penſio poſſit imponi ſuper benef.iuriſpatron. ſine conſenſu patroni.

Et certum eſt, poſſe à Papa imponi ſine conſenſu patroni;tamen ſi beneficium eſt iuris patronatus laicorum,debet fieri mentio in reſeruatione,de tali iure patron.alias penſio eſſet ſubreptitia,& nulla. ita *Caputaq. dec.132.p.2.Burſ.conſ.178 lib.2.n.38.Gig.q.24.* qui teſtatur ita ſeruari in Curia.

40 Et poſito, quod epiſcopus poſſit penſionem imponere quibuſdam in caſibus,ſecundũ ſupra relatos Doct.Quidam dicunt,quod poſſet, etiam imponere penſionem ſuper beneficio iuris pat.ſine conſenſu patroni,ita *Gig.q.23. & Gambarus de off.leg.d.l.6.c.4. n.94.* Alij vero contrarium dicunt,ſaltem contradicente patrono. ita *Camill. Cautius in tract. de penſ.epiſc.n.5. cum alijs relatis per Garc.d.p.1.c.5.n.358.* Qui cēſet, quod poſſet eam imponere, dummodo non tranſeat ad ſucceſſores in beneficio, alias non, ſine cōſenſu patroni;quia in hoc eſſet conſiderabile præiudicium patroni,propter præſentationem, quæ foret de beneficio grauato,&nõ libero. Quod dictum videtur poſſe limitari,niſi penſio tranſitoria ad ſucceſſores, imponeretur per epiſcopum in magnam eccleſiæ vtilitatem;nam tunc videtur valere,etiam ſine conſenſu patroni,& eo inuito ſi vocatus nolit conſentire. vt per *Garc.& Paul.Laym.cit.loc.*

41 An autem poſſit epiſcopus imponere penſionem,quando facta eſſet aliqua permutatio beneficiorũ corã ipſo vti Ordinario,prout de iure,&beneficia pmutata eſsēt inæqualia. Affirmant *Barboſa p.3.all.69.nu.*

Digitized by Google

14.& Paul.Layman.cit.loco, ſi ex officio mandaret (ceſſante pacto) quod recipiens beneficium pinguius, ſolueret aliquã penſionem ſuo tempore duraturam, ad coęquandos fructus vtriuſq; beneficij permutati, ad vitam eius, cui penſio deſignatur.

TERTIA DVBITATIO.

42 QVibus in caſibus, & quando extinguãtur huiuſmodi clericales penſiones.

Dico, quod multipliciter extinguuntur.

43 Primo, morte penſionarij, ſicuti vſufructus, morte vſufructuarij, *§. finitur, inſt. de vſufr.* Quod tradunt Doct. cõiter.

44 Secundo, extinguitur penſio per contractum matrimonij, vt dictum eſt num. 20.

45 Tertio, extinguitur penſio per promotionem pẽſionarij ad epiſcopatum, vbi poſt conſecrationem, poſſeſſionem cõſequutus fuit, ſicuti vacant beneficia, *cap. cum in cunctis, §. cũ vero, de elect. & ibi DD. Garcia p.1.c.5.nu.110.&p.11.c.6.nu. 25. Paul. Layman.d.l.4.tract.2. c.18. Gig.q.57. Verall. dec.401. p.2. Ricc. collect. dec.866. & alij apud Barboſ.p.3. all.57.nu.73.* niſi ei ſit indultũ à Papa, quod

46 ſimul cum epiſcopatu, quaſcumque annuas pẽſiones per antea ei aſſignatas ſuper fructibus beneficiorum, retinere poſſit, vt notat idem *Gig. nu. 5. & per Molſ. d. tract.6.c.3.n.53.* Si tamen fuerit promotus ad epiſcopatum in terris infidelium, quod vulgo, dicitur Epiſcopus

47 titularis, non amittit penſiones, ob eius promotionem, ſicuti nec beneficia, cum non poſſit, nec per eũ ſtet aſſequi poſſeſſionem illius, *Nau. cõſ. 14 de elect. Pariſ. de reſign. li.3.q.1. n.10. Ric. in prax. for. eccl. reſol. 495. Garc. d.c.6.n.26. & alij.*

48 Quarto, extinguitur penſio, per profeſſionem in aliqua Religione, ſicuti vacãt beneficia, vt conſtat ex *cap. beneficium, de regul. in 6.* cum lato ſumpto vocabulo, appellatione beneficij veniat penſio. ita vt liberũ maneat beneficium, illa grauatum, ab onere illius ſoluendæ. ita *Gig. q.28. & q.57. Molſeſ. d. tract.6.c.3.n.51. Paul. Layman. cit. loc. & Sanch. in ſum. 2. tom. lib.7.c.29.n.8.* qui hoc veriſſimum cenſet in ijs caſibus, in

49 quibus penſio extinguitur per contractum matrimonij, quaſi aſſumpto ſtatu incompatibili, licet *Rebuff. de pacif. poſſ. n.137 verſ. vlt. concl.* dicat non extingui, ſed Monaſterium ea gaudere, dum monachus ille naturaliter vixerit.

50 Per vota autem biennij Societatis Ieſu, vt fatetur idem *Sanch.*

Sanch.nu.10. nullæ penſiones extinguũtur,ſed durant donec religioſus ille, vel profeſſionẽ ſolemnem,vel votum coadiutorum formatorum emittat; quod non contingit in votis biennij; conſtat,quia nec illis, biennij votis vacãt beneficia; vt probat *Sanch. eod. l.7.c.27. n.32.* & ſic teſtatur eſſe hodie praxim ſocietatis: at de illis iuxta ſuperiorum præceptum, & non aliter diſponunt.

QVARTA DVBITATIO.

51 AD quid obligetur penſionarius, ex cauſa prędictæ clericalis penſionis.

Dico,quod hodie ex conſt.Pij V. incip. *ex primo Lateran. Conc.* 138.penſionem percipiens, vt clericus tenetur recitare officium paruum B.M.V.Quod ſi omiſerit,nõ facit fructus ſuos, eodem modo, quo beneficiarius horas canonicas omittẽs, vt tradunt *Leſſ.d.l.2.c.34. dub. 38.nu.208.Ricc.dec.285.par.4. Barth.à S.Fauſto de hor.canon. lib.2.q.299.& alij.*

52 Si vero talis clericus recitaret ratione beneficij, vel ordinis ſacri, officium diuinum,ꝙ magnum,vulgo appellatur,nõ tenebitur officium B. M. perſoluere, *Bonacin.de hor.canon. diſp.1.q.2.pu.4.n.9.& alij.*

53 An autem habens penſionem ſuper beneficio teneatur ad Eccleſiæ reparationem.

Nauar.conſ.vnico de eccl.edifican. cõſuluit, quod habens penſionem ſuper beneficio eccleſiaſ. & fructibus eius impoſitam, pro rata,ad eius eccleſiæ reparationem, tenetur, niſi penſio ita impoſita fuerit,vt ab omni onere,libera ſolueretur. Quod ſequitur *Barboſ. p.3. alleg.64. nu.18.*

Similiter tenebitur, de iure communi,pro rata ad ſubſidium charitatiuum, niſi à Papa impoſita fuerit libera à tali onere,vt habet ſtilus Romanę Curiæ, & teſtantur idem *Barboſa p.3.all.87.num.52. & alij apud Paul.Layman.d.lib.4. tr. 2.c.18.num.7.*

QVINTA DVBITATIO.

54 AN clericus penſionarius poſſit teſtari de redditibus penſionis; & ad quem ſpectent penſiones non exactæ tempore mortis penſionarij. *Gigas de penſ. q.52.* cenſet clericum penſionarium poſſe teſtari de redditibus pẽſionis, & ad eius hæredes competere ius exigendi præteritas penſiones non ſolutas. cum penſio nõ ſit propriè beneficium, & teſtandi prohibitio ſit ſolum inducta contra beneficiarios; vt etiam tenent *Vaſq.de*

reddi.c.1.dub.9. & Barth.à S. Fauſto de bor.canon.li.3.q.117 & refert Ric.dec.98.p.4.

55 Verius tamen cenſet *Garc. par.1. cap.5. num.161.* Quod penſio equipararetur beneficio in materia ſpoliorum, & facultatis teſtandi,& diſponendi de redditibus; ex quo datur loco beneficij; vt per *Reduan.de ſpol.eccl.§ ex his, & de reb.eccl. rub.33.q.1.Molin.de iuſt.to.1. tract.2. diſput.145. Eman.Sà verb.penſio nu.8. & Nauar.de ſpol.cler.§.8.nu.8.* per conſtit. Pij V. quam refert *Quaranta, verbo ſpolia cleric.* & ſic penſiones non exactæ in vita penſionarij, exiguntur poſt eius obitum à Reu.Cam.Apoſt. vt ſeruatur in Tribunali Illuſtriſſ. Nuntij Neap., ſicuti exiguntur fructus beneficij poſt mortem beneficiati.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VI.

De Priuilegio canonis, ſi quis ſuadente. 17. q.4.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium huius canonis eſt clericis conceſſum in ordinis clericalis reuerentiam.*

2 *Quæ requirantur ad hoc, vt locum habeat diſpoſitio huius canonis.*

3 *Clericum percutiens pluries eodem impetu, an in plures incidat excommunicationes. & quid ſi vnica percuſſione, percutiat plures clericos.*

4 *Quando excommunicatus ſit vitandus.*

5 *Qui gaudeant, vel ne, hoc priuilegio, vſque ad nu.39.*

6 *Præcipue, an ordinatus, non tamen baptizatus, vel ordinatus coacte*

10 *Quid ſi clericus habitum, & tõſuram non deferat.*

11 *Quid de clerico incorrigibili.*

12 *Quid de eo, qui ſe immiſcet enormitatibus, vel exercet artem vilem.*

An clericus, qui non habet requiſita ad priuil. fori, gaudeat hoc canon. priuil.

13 *An clericus excommunicatus, ſu-*

ſuſpenſus, interdictus, vel depoſitus verbaliter, aut degradatus.

15 *An clericus hæreticus, vel ſchiſmaticus.*

16 *An clericus coniugatus.*

18 *An gaudeat clericus, qui non defert tonſuram eo, quod caput raſum habet.*

Tõſura clericalis, vnde initium ſumpſit.

19 *Clericus, qui dimiſit habitum, ſi illum reaſſumeret ſine licẽtia epiſcopi, an gaudeat priuileg. cler.*

20 *An clerici Græci gaudeant hoc priuil.*

Vtrum clericus in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas.

21 *An hoc priuilegio gaudeat vxor clerici coniugati.*

21 *Et quid ſi percuſſio fieret in perſonam conſanguinei clerici, in odium ipſius clerici.*

24 *An clericus bigamus gaudeat hoc priuil.*

27 *Regulares hoc priuilegio gaudent.*

Sed an eo gaudeant mulieres incluſæ in aliquo loco, vt Deo ſeruiant, ſi non ſunt profeſſæ.

28 *An bigamus, qui ingreſſus eſt Religionem.*

29 *An inſeruientes monialibus, cũ habitu monacali.*

30 *Vtrum, fratres, & ſorores tertij ordinis S. Franciſci, & S. Dominici.*

34 *An Eremitæ.*

35 *An hoſpitalarij.*

36 *Vtrum cadauer clerici, vel alterius Religioſi.*

37 *An milites S. Ioa. Hieroſol. Diui Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & ſimiles.*

39 *An famuli, & filij cler. gaudeãt hoc priuil.*

41 *Quando quis dicatur manus violẽtas inijcere in prædictas perſonas hoc priuil. gaudentes.*

45 *Qui ſclopum explodit in clericum, qui ob terrorem ſolum moritur, an incurrat.*

46 *Qui clam, & per fraudem ſine vlla vi veſtes clerici furatur, aut nũmos, vel aliud ab eius poſſe. an incurrat.*

48 *An miniſtri Principis, qui violenter arcendo turbam, percutiunt clericum.*

49 *An percutiẽs clericum caſu fortuito.*

Vel ex primis motibus.

51 *Vtrum qualibet percuſſio, ſiue actio violenta ſufficiens ſit, vt quis hanc cenſuram incurrat.*

52 *An percuſſio, quæ iudicatur p.v.*

53 *Quid ſi percutiens p.m. ex intẽtione, quam habuit grauiter percutiendi, ſed percuſſio exterior iudicetur p. v.*

54 *An requiratur, vt actio externa ſit p.m. ratione nocumenti corpo-*

corporalis, ſeu leſionis, vel ſufficiat ratione inhonorationis.

55 *An occidens clericum per venenum, incurrat.*

Occidens veneno, an dicatur cōmittere crimen proditorium.

57 *Iniiciens per alium, mandato, vel conſilio, manus violentas, incurrit.*

58 *Item, auxilium, & fauorem præſtans.*

59 *Quid ſi mandans percuti clericum, poſtea pœnitentia ductus reuocauerit mandatum.*

Clericum percuti mandans, an ligetur excommunicatione, ſi ſit in gratia, dum exequitur mandatum.

60 *An conſulens percuſſionem clerici, iucurrat, ſi reuocauerit conſilium.*

61 *An præcipiens interfici, vel offendi clericum, & ante executionem moriens, incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.*

62 *Quid ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum, an incurrat.*

63 *An mandans, incurrat, ſi mandatarius exceſſerit fines mandati.*

65 *An mittens manus violentas in clericum, de mandato ſui prælati.*

66 *Quando excommunicationem incurrat ille, qui poteſt, & debet prohibere ne clericus verberetur, & non prohibet.*

68 *Quando incurrit, qui ratā habet percuſſionem clerici, ſuo nomine factam.*

69 *An percutiens clericum permittentem ſe verberari.*

70 *An clericus, qui patitur verberari, incidat.*

75 *An clericus percutiens ſe ipſum.*

73 *Si credens. & volens percutere clericum, percutiat laicum, vel alium clericum, an incidat in excom.*

74 *Quid è contra, ſi volens percutere laicum, percutiat clericum.*

75 *Vtrum incurrat, ſi percutere volens laicum, & percutiens ignoranter clericum, ſi percuſſiſſet, etiam ſi illum clericum nouiſſet.*

76 *An percutiens clericum ignorans probabiliter eſſe clericum, incurrat.*

77 *An percutiens clericum ob iuſtam defenſionem, vſque ad num. 80.*

81 *An percutiens cler. inuentum cum vxore, matre, filia, aut ſorore. vſque ad num. 86.*

87 *Si aliquis fugit perſequentem inimicum, & occurrat clerico habenti equum, vel enſem; an poſſit ſine incurſu cenſuræ à prædicto clerico per vim equum auferre, vt fugiat, vel enſem,*

enſem, vt ſe defendat.

88 *An incurrat inijciens manus in clericum, pro defenſione, vel recuperatione bonorum.*

89 *An percutiens clericum inuadentem proximum.*

90 *Vel percutiens pro defenſione rerum proximi.*

91 *An iudex ſecularis capiens clericum in actuali crimine inuentum, vel noctu cum armis, non ſine magna ſuſpicione criminis repertum, vt eū præſentet ſuperiori.*

93 *An detinens clericum per vim ob bonum finem.*

94 *An expellens per vim clericum excommunicatum vitādum ab eccleſia.*

95 *An percutiens clericum, cauſa correctionis.*

96 *An incidat in excommunicationem non baptizatus?*

97 *A quo iudice puniri debeat inferens iniuriam clerico.*

98 *Quis abſoluat ab hac canon. cenſura.*

100 *Quæ ſit percuſſio leuis, enormis, & mediocris.*

103 *Epiſcopus abſoluere poteſt ab hac canonis cenſura ob leuem percuſſionem.*

104 *An poſſit abſoluere, leuiter percutientem monacum.*

105 *Ab enormi, abſolutio ſpectat ad Summum Pontificem.*

Delegatus à Papa ad abſoluendum ab hac cenſura, an poſſit ſubdelegare.

106 *Quis abſoluat à mediocri percuſſione.*

107 *In quibus caſibus Epiſcopus poſſit abſoluere ab enormi, & mediocri.*

108 *An occultos excommunicatos, ex vi facultatis S.C.T.*

111 *Percuſſor clerici, vel regularis debet ſatisfacere antequā abſoluatur, & quomodo, & cui.*

115 *Quid, ſi non poſſet ſatisfacere.*

Sextum clericorum Priuilegium eſt canonis editi ab Innoc. II. in Concilio Lateranenſi, ad totius ordinis clericalis fauorem, de quo fit mentio in *cap. vnico, de cler. coniug. in 6.* & habetur in *cap. ſi quis ſuadente*, 17. *q.* 4. in quo Innoc. ſtatuit: Quod violentas manus inijciens in clericum, ſtatim ſit anathematis vinculo innodatus. Quod canonis Priuilegiū 1
eſt clericis conceſſum, in ordinis clericalis reuerentiam, vt notat *Sanch. lib. 7. de matr. diſp.* 47. & alij per ipſum relati; omnes enim debent honorare clericos, ſiue bonos, ſiue malos, *cap. Dominus noſter, & ibi glo. verb. ſacrilegium*, 93. *diſt. & glo. in cap. ſacerdotibus, verbo ſpe-*

*ſpecialiter.*11.*q.*1.nam reueren-
tia,& honor ſit officio, quod
miniſtrant, vt notat poſt alios
*Carol.de Graſſ. de effect. cler.in
prælud.n.425.*

Tria autem copulatiue requirun-
tur ad hoc, vt locum habeat
diſpoſitio huius canonis. Pri-
2 mo,requiritur factum, dum in
eodem canone dicitur: *manus
iniecerit.*Secundo reqritur ani-
mus iniuriandi,dum ibidem di-
citur: *ſuadente diabolo.* Tertio
requiritur violentia, dum di-
citur: *violentas manus.*ita *Abb.
in c.*1.*de ſent.excom. nu.*4. *Ar-
chid. in d.can.ſi quis ſuadente,
Lel.de Zanch.in tract.de priuil.
eccleſ.priuil.*155.*nu* 9.*Car.de
Graſſ.eff.*9.*nu.*311.*& alij.*

Eſt tamen obſeruandum, quod
percutiens clericum pluries,
eodem impetu, dicitur ſemel
3 percuſſiſſe, & vnica indigere
abſolutione,ex quo in vnicam
incidit excommunicationem,
cum vna cenſeatur manuum
iniectio,ſecundum *Couar.li.*2.
*var.reſol.c.*10.*nu.*8. *Clar.in §.
fin.q.*84.*nu.*2. *& alios commu-
niter, vt teſtatur idem Clar.&
ſequuntur Car.de Graſſ.n.*312.
*& Anton.Ragu.in vaſe eccl.di-
ſcipl.tit.de excommun.quæſt.*67
*nu.*4.*vbi cum Nauar.c.*26.*nu.*
16. notat. Quod percutiens
vnica percuſſione plures cle-
ricos, tot incurret excommu-
nicationes,quot ſunt clerici.

4 Demũ eſt aduertendum,licet
violentas manus inferens in
clericũ, ſit ſtatim ipſo iure ex-
cõicatus,nihilominus ad hoc,
vt ab oĩbus euitetur,vt excõ-
municatus, hodie per *Extrau.
ad euitanda ſcandala, Concilij
Conſtantienſis,*requiritur vt ſit
notorius percuſſor clerici,aut
nominatim denũciatus, & de-
claratus per cedulones. ita de
*Graffiis in deciſ.aur. p.*2. *lib.*3.
*c.*5.*Tol.in ſum.lib.*1.*c.*13.*n.*31.
*& alij communiter, & dixi in
tract.de oblig.cler.p.*3.*n.*5.

His ſuppoſitis, vt huius priui-
legij neceſſaria pateant,breui-
bus verbis diſcutiemus de in-
fraſcriptis; addita reſolutione
nonnullorum dubiorum,& ſi-
gnanter.

Qui gaudeant, vel ne, hoc cano-
nis priuilegio.nu.3.

Quis dicatur violentas manus in
eos inijcere.nu.*40.*

An quælibet percuſſio,ſine actio
violenta contra eos, ſufficiat,
vt quis hanc cenſuram incur-
rat. nu.51.

In quibus alijs caſibus,quis hanc
cenſuram incurrere poſſit,vel
effugere. nu.*56.*

Quis abſoluat ab hac canonis
cenſura.nu.98.

PRI-

Digitized by Google

PRIMA DVBITATIO.

5 QVI gaudeant,vel ne hoc priuilegio canon.ſi quis ſuadente.

Dico primo, cum communi doctrina, hoc priuilegio gaudere omnes conſtitutos in alicuius ordinis gradu, etiam in prima tonſura,vt colligitur, *ex cap. cum contingat,de ætat.& qualit.*

6 Non tamen, hoc priuilegio gaudebit ordinatus, ſed prius non baptizatus, quia minimè recepit characterem ordinis. *ita Silu. verbo excommun.6.n. 4.& alij cũ S.Antoni.3.p.tit.25*
7 *cap.1.* Qui idem dicunt de ſuſcipiente ordinem coacte,coactione abſoluta. Quod idem eſſe,ait *Ioan. de lignano tract. de cenſ.Eccleſiaſt.§.5.num.13. quem citant Silu.& Sayr. de cenſ.lib.3.c.26. nu.10. & Car.*
8 *de Graſ.eff.9.nu.392.*De ordinato coacte, coactione conditionali, niſi poſtea ratificet expreſsè,vel tacitè.

9 An auté gaudeat,hoc priuileg. ordinatus à non ſuo Epiſcopo ſine literis dimiſſor. vel cum falſis dimiſſ.Patebit ſolutio ex dicendis in ſeq. cap. num.29.

Sed num gaudeat clericus in mi-
10 noribus,qui habitum,& tonſuram clericalem non defert. *Abb.in cap.contingit 2.de ſent.excomm.Silu.excomm. 6. num.6. Sayr.l.3.cap.27.num.7. Bonac. de legib.diſp.10.quæſt.2.pun.1. §.4.num.20. & Car. de Graſſis effectu. 1. num. 900.& d.eff.9. num.128.* dicunt non gaudere ſi fuerit ter monitus à ſuo Epiſcopo, & non ſe emendauit, quæ monitio ſufficeret ſi eſſet generalis, puta,per edictum Epiſcopi, vt omnes clerici reaſſumant habitum intra menſem,& non ſufficere vnã monitionem pro tribus,addit *Bonac.de cenſ.diſp.2.quæſt.4.pun. 4.num. 6.* cum alijs per ipſum citatis,nam in *d.cap. contingit dicitur, ter à te moniti.*

Suarez,tamen,de cenſ.diſp.22.ſec. 1.nu.11.& alij, apud ConincK *diſp.14.dub.15.num.163.*cenſent,quod ſtatim non gaudet, hoc priuilegio, ſi non ſemel, atque iterum, ſed continuata conſuetudine veſtibus clericalibus,omnino nõ vtatur,quãdiù in habitu laicali perſeuerabit;niſi haberet beneficium Eccleſiaſticum, iuxta *S. C. T. ſeſſ.23.cap.6.de refor.* diſpoſitionem.

11 Quid autem dicendum ſit de clerico incorrigibili.

Tolet.in ſumma lib.1.cap.32. nu. 10.cenſet gaudere, quouſque fuerit ter monitus, & non ſe emendauit.

Nauar.verò,cap.27.num. 79. docet hoc Priuileg.non gaudere

per *tex.in cap. cum non ab homine,de iudicijs*. Quod etiam fatetur *Car.de Graſſis eff.9.nu.* 121. ſi clericus ab Epiſcopo fuerit incorrigibilis declaratus, quam declarationem debere præcedere,ad hoc,vt talis clericus, hoc canonis Priuileg.non gaudeat, probabile exiſtimat *Suarez d. diſp. 22. ſect.2.nu.9.* cum hæc priuatio priuilegij clericalis ſit pœna, quæ non incurritur ipſo iure, dum in lege pęnali non explicatur, nam in *d. cap. cum non ab homine*:non adeſt verbum, quod hanc priuationem ipſo Iure ſatis declaret.

Immo cēſet,amplius, idem *Suarez num.* 10. *& refert quoque Ricc.deciſ.102.p.4.nu.5.* quod poſt prædictam declarationē, talis clericus non eſſet omnino clericali priuilegio priuatus, ita vt cenſuram euadat, qui ipſum percuteret,cum ſolum in *d.cap.cum non ab homine*,limitate dicatuř, per ſecularem poteſtatem corrigatur: vnde reſpectu aliorum minime auferri videtur immunitas clericatus. Sicuti etiam,clericus, qui non gaudet fori Priuilegio,ex quo non habet requiſita,iuxta diſpoſitionem *S.C.T.d.ſeſſ.23.ca.6.* non eſſet huiuſmodi canonis Priuil.priuatus ſecundum *Gonſalez. ad regul.8.canc.glo. 5.§.5.num.7. Sanch.ſumma 2.to.lib.7.ca.13. num.35.Belleſt. d. 1.par. diſq. cler.tit.de fauor.cler. perſ. §.8. num. 29.Barboſ.p.2.all.12. n. 32.Ricc.in prax.for.Eccl.reſol. 531. & in Ritu 37. cur. Arch. Neap.& p.3.deciſ.315.num.4. Bonaci.de legib.diſp.10. q. 2.p. 1.§.4.num.7.& alij.* Quod intelligi debet de clerico non coniugato, & de clerico, qui non omnino deſeruit habitū, vt per Doct.cit.Quamuis probabiliter doceat *Suar. lib. 4. defenſ.fidei cathol.cap.27.num. 24.& alij apud Paul.Layman. lib 1.tr.5.par. 2. cap.5.num.4.* Neque canonis, ſicuti nec fori priuilegio,gaudere clericū, qui non habet requiſita,iuxta præfatam cōciliarem diſpoſitionem.

12 De clerico,autem, qui immiſcet ſe enormitatibus, quid dicendum ſit; vtrum canon. Priuilegio potiatur.

Reſp. ꝙ de hoc quæſito loquuntur *tex.in cap.in audientia*, *& cap.contingit*, *cap. cum non ab homine,& in cap. perpendimus de ſent. excom.* vbi habetur, quod clericus, qui dimiſſo habitu clericali, *tyrannidi*, *& enormitati* (ideſt ſeditioni, vel latrocinijs,& iniquis bellis)ſe immiſcet,etiam ante Epiſcopi monitionem, canonis priuilegio priuari,vt per *Paul.Layman. lib.1. theol. mor. tract.5. par.2.*

par.2.cap.5.num. 4. Ant. Dianam p.1.tr.ct.1.Reſol. 139. & alios,ac verba faciemus in c. ſeq.num.32. vbi etiam de clerico exercente artem vilem, vel qui militiæ ſe adſcriberet.

13 De clericis excommunicatis, ſuſpenſis, interdictis, vel depoſitis verbaliter tãtũ, aut irregularibus,dicendum eſt, eos gaudere hoc canon. Priuil.vt conſtat ex *cap. intelleximus,de Iudicijs,& tradunt communi conſenſu Doct.*

14 Dagradatum verò actualiter, licet quidam modernus, dicat hoc Priuil.gaudere; cum retineat ordines, & characterem,tamen dicendũ eſt,cum communi aliorum ſententia, eo non gaudere, cum omni Priuilegio clericali ſit priuatus, *cap. degradatum, de pœnis in 6.& ibi glo.in fine.*

15 Clericum, quoque hæreticum,aut Schiſmaticum, minimè hoc priuilegio gaudere fateor,cum *Em.Sà verb. excom. Papæ reſer.Car.de Graſſ.eff. 9. num. 219. & alijs communiter in cap.contingit.1.de ſent.excõ.* Nam cum prædicti delinquãt in legem Eccleſiæ,non debent lege Eccleſiæ iuuari.

16 De clericis coniugatis cum vnica, & virgine non eſt hæſitandum,hoc priuilegio gaudere,ſicuti,& fori priuil. ſi incedant in habitu, & tonſura clericali, & alicui Eccleſiæ inſeruiant de mandato Epiſcopi, *Iuxta diſpoſit.tex.in cap.vnico de cler.coniug.in 6.& S.C.T.d. ſeſſ.23.cap.6. de ref.* Si tamen

17 mortua vxore redirent ad propria clericorum miniſteria, recuperarent omnia alia Priuilegia,quæ clerici non cõiugati à iure habent. Quia ea extincta non erant, ſed ſuſpẽſa. *Ita Abb.in cap.clericus,de vita,& bon.cler.Clar. §.fin. q. 36.Car.de Graſſ.eff.1.num.90. & alij.*

18 Quod ſi clericus tonſuram non deferret, eo quod caput raſum habet præ caluicie, aut alia infirmitate, non amittet, hoc Priuileg. nemo enim ad impoſſibile obligatur. *Clarus cit.loco num.17. & alij.*

Et nota (huius occaſione) quod tonſuræ,ſiue coronæ vſus, eſt antiquiſſimus in Eccleſia, & initium ſumpſit à Diuo Petro Apoſt. in Ciuitate Antiochena,cui, ibi, iudei abraſerũt ſumitatem capitis in contumeliam, vt tradit *Durand. in rationali lib.2.cap.1. num.31.* Et eſt nobis,quodam memoriale continuum illius Sacratiſs.Coronæ D.N.Ieſu Chriſti, vt aduertit *Conc.triburienſe can.20 & refert Car. de Graſſis de eff. cler.in præludio num. 28.* Pro ut in memoriam eiuſdem Sac. ſpineæ coronæ Chriſti, coro-

nam capillorum geſtaſſe D. Petrum, aſſerit *Beda lib. 5. hiſtor. Anglorum, cap.22. quem etiam refert Paul. Layman. lib. 5. tr. 9. cap. 12.* toto reliquo capite detóſo, & ad id alios clericos fuiſſe immitatos. Fuit tamen ordinata ab Aniceto Summo Pontifice, vt habetur in *cap. probibitæ, 23. diſt. & in cap. clericus. 5. de vit. & hon. cle. & refert Platina in vitis Pontif.* in eiuſdem Aniceti vita. Quod etiam notat *Barboſa de off. epiſcopi p. 2. alleg. 8. nu. 11.*

19 Si autẽ aliquis clericus dimiſiſſet habitum clericalẽ, & illum iterum reaſſumeret, etiã ſine licentia Epiſcopi, gauderet Priuilegijs, cum ſemel clericus nunquam deſinat eſſe clericus, vt per *Viuium deciſ. 512. & Merendam conſ. 91.* ac fuit deciſum in Cur. Archiep. Neap. vt fatetur *Ricc. p. 2. deciſ. 167.* Quamuis, vt idem teſtatur, per conſt. Synod. & edictum Bo. mem. Illuſtriſſimi Card. Decij, Carafæ prohibitũ ſit clericis, qui alias dimiſerũt habitum clericalem, illũ reaſſumere, abſque licentia eiuſdẽ curiæ; tamen de facto illum reaſſumentes gauderent Priuilegijs clericalibus.

20 De clericis græcis in Sacris vel in minoribus, qui vtuntur legitimo matrimonio contracto, cum vnica, & virg. in laicali habitu, vel dum erant in minor: *iux. tex. in cap. cum olim, de cler. coniug. & cap. quæſitum, de pęnit. & remiſſ.* Dicendum eſt, eos gaudere, hoc canonis priuilegio, cum ſint verè clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ, quoad omnia, vt etiam notat *Additio ad Quarant. verbo vectigal.*

Vtrum verò clericus in ſacris, cũ quo fuit diſpenſatum à Papa ad nuptias cõtrahendas, gaudeat hoc Priuilegio. Dicemus in ſeq. cap. num. 39.

21 Sed an vxor clerici coniugati in caſu, quo eius vir gaudet, & ipſa quoque gaudeat, hoc priuilegio.

Reſp. negatiuè, cum hoc priuilegium ſit perſonale, ipſi clerico conceſſum in ordinis clericalis reuerentiam. ita *Sanch. de matr. l. 7. diſp. 47. num. 1. Suar. de legib. lib. 8. cap. 11. num. 3. et Car. de Graſſis d. eff. 9. nu. 115.* qui hoc limitat, niſi manus iniectio fieret vxori prædictæ in
22 odium viri; Quia tunc inijciens incurreret excommunicationem, ac ſi ipſum percuteret, vt per doct. quos refert. Idemque dicendũ eſſet, ſi percuſſio fieret in perſonam alicuius conſanguinei clerici in odium ipſius clerici, vt per *Decian. in tract. crim. p. 2. lib. 6. cap. 17. num. 15. Bellect. p. 1. diſquiſ.*

Digitized by Google

quiſ. cleric. fol. 183. num. 21. Ragucium de excommu. queſi. 70.& alios.

23 An autem famuli,& filij clericorum in caſibus, in quibus fori priuilegio potiuntur, vt dicemus in cap. ſeq. num. 57. gaudeant, etiam hoc priuilegio.

Negatiue ſecundum *Marant. in pract.p.4.diſt.11.num.4.Seacc. in tract.de iudic.par.1.cap.11. num.48. & Car. de Graſſis eff. 1.num.218.*

24 De clericis, denique, Bigamis, qui ex duplici matrimonio,vel cum vidua contraxerunt veram bigamiam.Dicendum eſt,eos hoc canonis Priuilegio non gaudere, vt conſtat ex *d.cap.vnico,de cler.coniug.in 6.& ibi glo.verbo, virginibus, oliua ſuper Ritu 37. Cur.Arch.Neap.num.*8. *Paul. Layman.lib.1.tract.5.par. 2. c. 5.num.4.& per Sayr.d.l. 3.cap. 27.num.31. ac Bonacin. de cēſ. diſp.2.quaſt.4.pun.* 1. *num.* 5. Secus autem erit,ſecundum *Sanch.d.lib.7.diſp.46. num. 3. Capell.thol.dec.64.Car.de graſſis eff.1.à num.995. & alios*, ſi clericus duxit à ſe ſolo cognitam,aut ſi ab alio,& non conſumauit matrimonium, vel ſi duplex inijt matrimonium,alterum,non eſt conſumatum.

25 An autem, & quando in caſibus predictis,& ſimilibus inducatur bigamia, vide Doct. cit.ſupra cap.4.num.96.

26 Et an Epiſcopus poſſit cum bigamis diſpenſare ad minores,diximus ſupra cap.4.num. 97.

Denique circa clericos, ſeu diaconos, quos vocant ſiluaticos;an, & quando gaudeant priuil. cleric. patebit. in ſeq. cap.num.40.

27 Dico ſecundo, hoc priuilegio canonis gaudere monacos,& moniales, & regulares profeſſos, atque eorum conuerſos,& conuerſas,nouitios, & nouitias, vt clamitant vniuerſa iura, neque dubitationi locus eſt.

Sed vtrum mulieres, quæ non ſunt profeſſæ: ſed vt Deo ſeruiant, ſe recludunt in vna domo, vel loco, hoc priuilegio muniantur.

Affirmat *Decian. in tract. crim. par.2.lib.6.cap.17.n. 12. quem refert,& ſequiturCar.de Graſſis eff.9.num.73.*

28 Et hoc Priuilegio canonis gaudebit etiam religioſus,qui erat bigamus:nullo,enim,iure conſtat, ipſum priuari Priuilegio religion.ſicut priuatur clericus bigamus, vt fatetur *Bonacin.de cenſ.diſp. 2.q.4.pu. 1. num.6.qui alios refert.*

29 Vtrum vero, hoc Priuileg. gaudeant homines illi, qui aſſumpto monachali habitu, adhiben-

hibentur ad ſeruitia, & obſequia monialium, & ad petendam pro ipſis eleemoſynam.

Affirmat *Bonacin. loco cit. num. 9. vt per eum.*

30 An autem fratres tertij habitus S. Dominici, & S. Franc. canon. Priuileg. fruantur.

Caiet. verb. excomm. nu. 10. negat Nauar. tamen c. 27. num. 29. affirmat. Sed aduertendum eſt, non poſſe hic dubitari de ijs tertiarijs, qui editis tribus votis eſſentialibus, vere religioſi ſunt ſub regula, & iuriſdictione ordinis mendicantiũ viuentes, ex conceſſione Sixti IV. apud *Rodriq. to. 3. reg. q. 72. ar. 1. concl.* 3. De alijs verò tertiarijs, qui religioſi proprie
31 nõ ſunt, ſed ſolum addicti religioni, cui vel bona ſua offerunt, vel etiam habitum, & regulam ſuſcipiunt, licet hi omnes videri poſſunt canonis Priuileg. gaudere, vt ſentit *Suarez de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. num. 20. cum alijs apud Paul. Layman. l. 5. tr. 5. p. 2. cap. 5. num. 4.* tamen dubitationem iſtam ſuſtulit Leo X. in ſuis conſtit. Quas refert *Quaranta verbo*
32 *Priuil. regul.* vbi ſtatuit, quod fratres prædicti tertij ordinis, ſi collegialiter viuunt ſub habitu religionis, gaudeant Priuilegijs, quibus fratres ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, potiũtur, & gaudent, & ita quoque fuit reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ricc. deciſ. 88. par. 2.*

33 Sorores, autem, eiuſdem tertij habitus, hoc priuilegio gaudere fatendum eſt, cum *Tolet. lib. 1. cap. 35. num. 16. & alijs*, vt expreſsè habetur in *d. conſt. Leon. X.* vbi ſtatuitur. Quod ſorores eiuſdem tertij ordinis habitum geſtantes, etiam in proprijs, aut conſanguineorum domibus, vel ſeorſum habitantes, ſi emittunt votum caſtitatis ſimplex, & vitam cœlibem ducant, gaudere debeant Priuilegijs, quibus gaudent fratres ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, prout. refert quoque *Ricc. d. deciſ.* 88. *p.* 2. cum ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & religioſæ improprie, vt tradit *Barth à S. Fauſto in Theſ. Relig. lib. 8. q. 205.*

34 Sed quid dicendum de Eremitis, an eodem fruantur Canon. Priuilegio.

Negat *Angel. verb. Eremita num. 3.* Affirmãt verò *glo. in cap. qui verè 16. q. 1. Silu. verb. eremita, Nauar. cap. 27. num. 79. Tolet. l. 1. cap. 35. num. 15. & Suar. de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. n. 22. Paul. Layman. l. 1. tra. 5. par. 2. cap. 5. num. 4. Anto. Ragucc. in tit. de excomm. quaeſ. 71. & alij.* Cum quibus cenſeo, quod eremitæ, qui religioſi non ſunt (nam de ere-

eremitis, qui profitentur tria
vota religionis,vt ſunt Camal
duenſes, non eſt ambigendi
locus) ſi ex ſpeciali obligatio-
ne, & quaſi traditione alicui
Eccleſiæ,vel loco Sacro, dica-
ti ſint,cum ſpeciali ſubiectio-
ne ad Epiſcopum, gauderent
hoc priuilegio, cum ſint perſo
næ ſpecialiter Deo dicatæ,ſeu
deuotæ. Secus verò eſſet di-
cendum de eremitis, qui vagi
dicuntur, nec definitum, aut
firmum vitæ modum, neque
aliquam ſpecialem obligatio-
nem Eccleſiaſticam habent.

35 An autem Rectores hoſpi-
talium, qui hoſpitalarij dicun-
tur, hoc Priuil.gaudeant.

Affirmat *Auila de cenſ.p.2. cap.5.
diſp.2. dub. 11.* ſi portant ali-
quod ſignum, & promittunt
caſtitatem in manibus Epiſco
pi,& renunciant proprijs, vt
per eum.

36 Eſt tamen obſeruandum,
quod non ſolum clericus, &
Religioſus viuens gaudet hoc
Priuilegio, vt dictum eſt: Sed
etiam,ſecundum aliquos,poſt
mortem;in tantum,quod inij-
ciens manus violentas in eo-
rum cadauera,incideret in ex-
communicationem, ita *Abb.
& Felin. in cap.à nobis 2. de
ſent.excomm. Tolet. lib. 1. cap.
32.num.15.Bellect.par.1. Diſ.
cler.fol.173.& Car. de Graſſis
eff.9.num.140.* nam mortuo,
etiam ſit iniuria, & violentia.

37 Dico tertio,eodem canon.
Priuilegio muniri Milites S.
Io.Hieroſol. vt paſſim tradũt
Doct.cum ſint vere religioſi,
ex quo emittunt vota ſubſtã-
tialia religionis,iux.*tex.in cap.
cum ad monaſterium, de ſtatu
regular. & docent Sanch. in
Summa.to.1.lib.4.cap. 16. nu.
11.& to.2.lib.7.cap.8.num.36
Tole.cit.loco.Garcia p.1. cap.4.
num.3.& alij.*

38 An autem milites Diui Ia-
cobi,Calatrauæ,& Alcantarę
hoc gaudeant Priuil.

Et gaudere dicendum eſt, ſecun-
dum *Nauar.conſ.* 11. *de regul.
& alios apud Garc.loco cit.nu.*
15.cum ſint perſone Eccleſia-
39 ſticæ.Quamuis valde contro-
uerſum ſit inter doct. an hi
ſint vere Religioſi, vt per
*Man.Rodriq.quaeſt.reg.to.1. q.
1.ar.6.Sanch.in ſum.to.* 1 *l.4.
d.cap.16.Car.de Graſſ.eff.1.nu.
109.& eff.9.num.131.Barboſ.
p.2.all.12.num.46.& D. Gar.
Maſtrill.ſicul.deciſ.390.par.3.*

40 Et idem valet, vt fatetur
*Bonacin.de cenſ.diſp.4.q.4. pu.
1.num.7.* in equitibus ordinis
Chriſti in luſitania,S.Lazari in
ſubaudia, & S. Stephani,Flo-
rentiæ,ex *Nauar.conſ.*10. *de
regular.*

SECVNDA DVBITATIO.

41 QVando, quis dicatur, manus violentas inijcere in prædictas perſonas.

Reſpondetur. Per aliquam iniurioſam, ſeu contumelioſam actionem exteriorem, ac corporalem circa perſonam clericorum, aut res ei adhærẽtes: vt eſſet clericum vulnerare, occidere, percutere manu, enſe, fuſte, &c. illum violenter

42 detinere in publica, vel priuata cuſtodia: Aliquid per vim, & iniuriam eripere de manibus, vel corpore eius, item conſpergere aqua, puluere, lapillis: Perſequi eum, vt in fluuium, aut foueam incidat,

44 equo decidat; &c. Inijcere manus violentas in equũ, cui clericus inſidet, illum percutiendo, vulnerando, occidendo, aut retento fræno ſiſtendo. ita *Silu.ver.excomm. 6. n. 5.Sayr.de cenſ.lib.3.cap.27.nu. 13.Auila item de cenſ. p. 2.cap. 5. diſp. 3. dub.12. Nauar.cap. 27.num.77:Genuenſ.cap.29.n. 21. Bonaci. de cenſ. diſp.2.q.4. pu.1.num. 12.Car.de Graſſ.eff. 1.num.534.& eff.9.à num.84. & alij.*

45 Sed vtrum incurrat excommunicationem ille, qui ſclopũ explodit in clericum, qui ob terrorem moritur, quamuis pila, nec leuiter quidẽ tactus, vel læſus fuerit.

Affirmatiuè ſecundum *Bonacin. loc. cit.* Quia talis actio cenſetur violenta, & iniurioſa clerico.

46 Quid autem dicendum ſit de eo, qui per dolum, & fraudem furatur veſtes clerici, aut nũmos, vel aliud ab eius poſſe; an dicatur violentas manus inijcere, & incurrat.

Negatiuè Reſpondendum eſt ſecundum Doct: mox citandos: quia tunc non dicitur violentas manus in clericum inijcere; diſtinguitur enim violẽtia, ab actibus ſubdolis, & fraudolentis: niſi clericus tempore,

47 quo talia ei tolluntur ſe defẽderet, & furãti reſiſteret, quia in tali caſu ille incurreret in cenſuram. ita *Caiet. verb. excomm.num.10.Angel.excomm. 5.num.29,Vinc.Filliucc.tract. 15.cap.1.num. 20. Sayr. lib. 3. cap.26.num.16. Bonacin. de cenſ.diſp.2. q. 4 pu.1.num.14. Car.de Graſſis eff.9. num. 222. & Paul.Layman.lib.1.tract.5 par.2.cap.5.num.5.*

48 An autem incurrant miniſtri Principis, qui violenter arcendo turbam, clericum percutiant.

Reſpondetur, minimè incurrere, ſi hoc fecerint, abſque animo iniuriandi, cum tunc non dicatur violenta percuſſio. Et eſto quod eſſet manus violenta, eſt tantum materialiter; ſi tamen

nō ſit formaliter talis; vt quia non intenditur violentia, ſeu iniuria, vel nō intēditur, quod ſit in clericum, nec talis in excōmunicationem incidet. ita *Sayr. lib.3.cap.2. num. 34. D. Ric. in prax. fori eccl. reſol. 635. & alij.*

49 Sed an percutiens clericum caſu fortuito, dicatur violentas manus in eum inijcere, & incurrat.

Dico, nequaquam incurrere, ex *cap.3. de ſent. excommun.* Nam caſus fortuiti præuideri non poſſunt, *cap. ioannes, & c. fin. de homicid.* & per conſequens, tunc nulla violentia, & temeritas poteſt conſiderari, *Soc. in d. cap. peruenit, de ſent. excomm. & alij apud Carol. de Graſſis eff. 9. num. 302.* Qui num. 235. hoc etiam dicit in eo, qui iniecit manus violētas in clericū, abſque deliberatio-
50 ne, ſed ex primis motibus, & ex ſubita animi paſſione; ita vt aduertens, quod facit, manum retrahit, quia primi motus non ſunt in poteſtate noſtra. ita etiam, ante eum, tenuerunt, *Caiet. verbo excomm. cap.10. & alij.*

TERTIA DVBITATIO.

51 AN quælibet pcuſſio, ſiue actio violenta ſufficiēs ſit, vt quis hanc cenſuram incurrat.

Et minimè ſufficere dicendū eſt, ſed requiri, vt percuſſio, ſiue actio violenta talis ſit, vt ſufficiat ad p.m. cum excommunicatio maior non incurratur, niſi propter p. m. vnde ſi quis leuiter attingat, vel percutiat clericum, itaut illa percuſſio,
52 vel violentia iudicetur p.v. nō incurret hanc cenſurā. *ita tolet. l. 1. cap. 32. Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 23. Sayr. de cenſ. lib. 3. cap. 27. num. 33. ConincK. diſput. 14. dub. 15. num. 168. Molin. to 4. diſp. 51. num. 8. & Bonac. de cenſ. diſp. 2. quæſt. 4. pun. 1. num. 19.*

An autem incurrat, ſi percutiens peccet mort. ex intentione,
53 quam habuit grauiter percutiendi: ſed percuſſio exterior iudicetur p.v. tantum.

Dico, non incurrere, nam hanc cenſuram, quis non incurrit, niſi propter p.m. externum, & talis percuſſio, vt exterius ſit, non eſt pecc. mor. *ita Nauar. cap. 27. num. 85. Caiet. verbo excommunicatio cap. 10. Filiucc. tract. 15. cap. 1. quæſ. 4. nu. 17. Bonaci. d. diſp. 2. q. 4. pun. 1. num. 11. & alij.*

54 Sed an requiratur, vt hæc actio externa ſit p. m. ratione nocumenti corporalis, ſeu læſionis corporis, vel ſufficiat, ratione inhonorationis

Reſpondetur, quod non ſolum, quando perſona clerici grauiter

ter percutitur, incurritur hæc cenſura, immo nec requiritur ſemper ad incurrendam hanc cenſuram, vt percuſſio corporis talis ſit, vt clericum grauiter lædat, cum ſine graui læſione corporis, poſſet quis manus violentas in ipſum inijcere, cũ graui iniuria, quæ nõ ſolũ ſit contra honorẽ, ſed contra immunitatem proprij corporis, ſeu contra ius, quod vnuſquiſque habet in corpus ſuum, vt eſt violenta clerici detentio, vel ablatio à ſuis manibus alicuius rei, quam iuſtè detinet, & ſimilia, vt diximus ſupra num. 40. Sed etiã ſi actio violenta, perſonam clerici leuiſſime attingat, tamen ſecundum moralem exiſtimationẽ virorum prudentum ſufficiens ſit ad grauem iniuriam cõtra honorem, & reuerentiam debitam tali perſonæ, ſufficit ad incurrendam hanc cenſuram, cum ſit manuum violenta iniectio in clericum, & grauis moraliter reputata. ita *Suar. de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. num. 25. Filliucc & Bonaci. cit. locis, & Paul. Layman. d. lib. 1. tr. 5. par. 2. cap 5. num. 5.*

55 An autem occidens clericũ per cibum, vel potum veneno infectum, in hanc cenſuram incidat.

Affirmant *Molina de Iuſt. & iure trac. 3. diſp. 51. D. Marcellus Megal. in prima parte inſtitut. peregrin. lib. 5. cap. 14. num. 11. Suar. de cenſ. diſp. 5. ſec. 1. num. 13. & Bonacina, qui alios refert, in eodem tract. de cenſ. diſp. 2. quæſt. 4. pun. 1. num. 13.* Qui cum Suarez, hanc cenſura non incurrere, exiſtimat, antequam venenum operari incipiat, nam antea non aderat actio violenta, cum venenum ſine vlla vi fuerit exhibitum, vt ſupponimus. Quidquid dicat *Auila 2. par. cap. 5. diſp. 3. dub. 10.*

Vtrum verò occidens veneno dicatur cõmittere crimen proditorium ad effectum, vt confugiens ad Eccleſiam nõ gaudeat eius immunitate iuxta bullam Gregor. 14. Vide *Boer. deciſ. 109. D. Ricc. p. 3. deci. 262. & Decian. qui alios refert in tract. crim. lib. 6. cap. 28.* qui cõcludunt, crimen proditorium committere, vt per eos, & per *Antonin. Dianam p. 1. reſol. moral. tract. 1. reſol. 36.*

QVARTA DVBITATIO.

56 Qvibus alijs in caſibus, quis hanc cenſuram incurrat, vel eſiugiat.

Dico; quod in multis alijs caſib. nam licet per *d. can. ſi quis ſuadente.* Soli inijcientes manus violentas in prædictas perſonas, hanc in excommunicatio-

tionem incidant, tamen Summi Pontifices, per alios canones, ad alias perſonas, extenderunt, & declararunt.

57 Primò, igitur, inijciens per alium, mandato, vel conſilio, manus violentas in clericum, aut alias perſonas, hoc priuilegio gaudentes, eādem cenſuram incurrit, vt habetur in *cap. mulieres, de ſent. excomm. & notant Scrib. vt per tol. l. 1. cap. 32. num. 16. Nauar. cap. 27 num. 78. Silu. excomm. 6. num. 5. & alios.* Nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur, *cap. qui per alium, de regul. iur. in* 6. In quam excommunicationem incidunt etiam

58 auxiliū, aut fauorem præſtātes *glo. in d. cap. mulieres, tolet. nu. 19. Sayr. de cenſuris l. 3. cap. 26. num. 24. Soccin. in d. cap. peruenit, & alij.* non tamen incidunt, niſi ſequuto effectu percuſſionis, vt colligitur ex *cap. mulieres §. vltimo, de ſent. excommun.*

59 Sed quid ſi mandans percuti clericum, poſtea pœnitentia ductus reuocauerit mandatū.

Tunc dicendum eſt, quod ſi reuocatio ad mandatarij notitiam peruenerit, ante percuſſionē, ſic mandans non erit excommunicatus, licet mandatum exequatur poſt reuocationem Sed ſi percuſſerat ante reuocationis notitiā, incurret mandans. ita *Silueſt. cit. Auila p. 2. diſp. 3. cap. 5. dub. 7. Sayr. dicto lib. 3. cap. 26. num. 23. Car. de Graſſis effect. 9. num 30. Bellect. par. 1 diſquiſ. clerical. tit. de fauore cleric. canon. §. 1. num. 6 pag. 472. Paul. Layman. lib. 1. tr. 5. par. 2. cap. 5. num. 7: et alij.*

Et nota, quod ſi percuti mandās eſſet in gratia, dum mandatarius clericum percuteret, etiā cenſuram incurret, nam licet ad incurrendas cenſuras ſupponatur p. m. tamen non eſt neceſſe, vt tunc committatur, quando cēſura incurritur; ſed ſufficit p. m. prohibitum ſub cenſura cōmiſſum antea fuiſſe vt tradunt *Leſſ. de iuſt. lib. 2. c. 13. num. 17. Bonaci. de cenſ. diſ. 2. quæſt. 4. pun. 3. nu. 3. & Paul. Layman. cit. loco.*

60 An autem idem ſit dicendū de conſulente percuſſionem clerici.

Reſp. negatiuè, cum conſulenti non ſufficiat reuocare conſilium, ſi firmiter nō credat cōſultum reuocaſſe propoſitum ſed debet etiam monere percutiendum, arbitrio boni viri, vt ſibi caueat, & tunc ſi ſequatur poſtea percuſſio, non incurret conſulens, quia percuſſio ſolum ipſi conſulto eo caſu imputatur. ita *Auila cit loc.* & alii, apud *Paul. Layman. d. lib. 1. tr. 5. par. 2. cap. 5. n. 7.* Quamuis *Say. d. ca. 26 num.* 23.

23.idem dicat de conſulente, quod de mandante dictum eſt num. præcedenti.

61 An verò præcipiens interfici,vel offēdi clericum, & ante exequutionem moriens,incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.

Et minimè incurrere dicendum eſt,vt docent,*glo. in cap.mulieres,de ſent.excom.Auila d. dub. 7.concl.3.Vgol.de cenſur.tab.1 cap.17.§.2.num.5.Bellect. d.p. 1.diſquiſ.cler.pag.172. num.6. & de Graſſis effect. 9. num.* 40. Et hoc ea ratione, quia mandatum extinguitur morte mādantis re integra, *§. recte, inſtit.de mandato.*Ac alia ratione, quam reddit *Suar. de cenſ. diſp.5.ſect.1.num.*14.Quia homo mortuus incapax eſt cenſuræ,quæ primo,& directe in ipſum feratur, vt enim incurratur cenſura, neceſſe eſt, vt ſubiectum ſit habile, & capax eius, non ſolum eo tempore, quo dedit cauſam delicti, ob quod cenſura incurritur, ſed maxime eo tempore, quo effectus conſumatur.

62 Sed quid dicendum, ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum; vt ſi quis, cum fuerit offenſus ab aliquo clerico, diceret coram amicis, vel familiaribus, ſe deſiderare vindictā de tali iniuria, præuidens, aut præuidere debēs inde eos ſore excitandos ad eum percutiendum,an incurrat, etiam ipſe in hanc cenſuram ſequuta,illius clerici,percuſſione.

Dicò,incurrere *argum.tex.in ca. penult. de homicid. in 6.* & ſic docent *Silueſt.excomm. 6. nu. 5.Nauar.cap.27.num.78.Auila par.2.diſp.3 cap.5. dub. 10. Suar.diſp.22.ſect.1.num,55.et Car. de Graſſis eff. 9. num. 35.* Nam ille eſt cauſa moralis talis percuſſionis, & excitat, & mouet,& virtualiter mandat.

Vtrum vero mandans incurrat, ſi mandatarius exceſſerit fines

63 mandati, vt quia mandauit tantum verberare, clericum, & mandatarius illum vulnerauit.

Et incurrere fatendum eſt.Prout in ſimili dicitur de eo,qui fecit mandatum ad vulnerandum, quod ſi ſequatur homicidium, tenetur de occiſo,*cap.fin. de homicid.in 6.*Nam vulnera, & percuſſiones non dantur ad menſuram. ita *clar.§.fin.q.89 & alij apud car.de Graſſis eff.9. num.*21. Qui ſecus eſſe, ait, ſi quis mandaret, vt tantum inferatur clerico iniuria verba-

64 lis, & mandatarius exceſſerit, faciendo illi iniuriam perſonalem,quia tunc mandans non erit excommunicatus, prout ipſe mandatarius, & hoc ea ratione, quia mandans iuſſit fieri actum, propter quem de

ſui

ſui natura non incurrit in pœnã excõmunicationis. *Baiard. ad clar. §. fin. quæſt. 89. nu. 17. Menoch. de arbitr. caſ. 352. nu. 2. & alij.*

65 Sed quid, ſi aliquis mittat manus violentas in clericum, eum capiendo de mandato ſui Prælati, an incurrat.

Reſp. negatiue, *cap. vt famæ, de ſent. excomm.* Quod intellige, ſi clericus nollet permittere ſe capi, nam ſi permitteret ſe capi, ſine reſiſtentia, & capiens pugno, aut alio modo eũ percuteret, incurret. ita *Sayr. l. 3. cap. 27. num. 25. Bonacin. de cenſ. diſp. 2. q. 4. pu. 4. num. 13. & alij.*

66 Secundò, eamdem canon. excommunicationem incurrit ille, qui poteſt, & debet prohibere, ne clericus verberetur & non prohibet, vt cõſtat, ex *cap. quantæ. de ſent. excommun.* Quod limitat glo. ibi, vt notat *Tolet. l. 1. cap. 32. num. 20. & Layman. d. lib. 1. tr. 5. p. 2. cap. 5. num. 8.* ad illos, qui ex iuſtitia prohibere tenentur, vt ſunt officiales, eorumque miniſtri, Patres, Tutores, Parochi, & ſimiles. Quod tradunt etiam *Bonacin. d. diſp. 2. quæſt. 4. pun. 3. num. 6. Filliuc. tract. 15. cap. 1. quæſito 7. num. 31. Say. d. l. 3. cap. 26. & Auila d. diſp. 3. cap. 5 dub. 8. & alij.*

Quo vero ad alios, qui ex charitate tenentur. Si ex negligentia, vel ex timore, vt quia nolunt ſe immiſcere rumoribus, hoc non præſtarent, non incurrent, ſecundum communẽ opinionem, quando hic titulus ſufficit ad eos excuſandũ à culpa mortali, ſecundũ *Suarez* mox citandum.
67 Si autem doloſe non prohiberent, cum poſſint obuiare ſine periculo, & damno, tunc incurrent, tanquam conſentientes delicto. ita *Caiet. cit. cap. 10. Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 56. Sayr. l. 3. cap. 26. num 24. Nau. cap 27. num. 78. & alij apud Bellectum p. 1. diſquiſ. cler. tit. de fauore cleric. canon. §. 1. n. 8. fol. 173.* Quamuis *Bonacina loc. cit. & Ragucc. ſub tit. de excomm. quæſ. 69.* non incurrere exiſtiment, etiam ſi nõ obſtẽt propter odium, & prauum affectum, licet peccarent mortaliter, quidquid ſit de foro externo, cum non ſit in iure expreſſum.

Tertiò, eamdem excommunicationem incurrit ille, qui ratam habet percuſſionẽ clerici ſuo
68 nomine factam, licet non ſuo mandato. Quia talis ratihabitio retrotrahitur, & æquiparatur mandato *iux. cap. cum quis, de ſent. excomm. in 6.* Secus tamen erit, ſi percuſſio nõ fuerit facta eius nomine, quia licet poſtea ratam habeat, et ſi peccet, non erit excommunicatus.

catus. *Glo.in d.cap.ſi quis,verbo,tuo nomine,Sayr.d.lib.3. ca. 26.num.25.Socc.in d. cap. peruenit,de ſent.excom.et alij apud Belleſt.cit. loco,ac Bonacin. de cenſ.diſp.2.quæſt.4.pun.3.n.7.*

69 Quartò,eamdem in excommunicationem incidit ille,qui percutit clericum permittente ſe verberari, ſi verberatio iniurioſa ſit: nam licet non ſit violenta percuſſio,vel potius coacta, eſt tamen iniurioſa ſtatui clericali,in cuius fauorē eſt latus canon, cui clericus renuntiare non poteſt,*ca.contingit,1.de ſent.excommun. ita Caetan.verbo excomm.cap. 10. Tolet.lib.1.cap.35.nu.12. Filliuc tract.15.cap.1.quæſ.7. nu. 33.Bonaci.d.quæſt.4.pu.2.Layman.d.l.1.tr.5.p.2.cap.5.num. 5.& alij communiter.*

70 An autem hoc caſu, ipſe clericus, qui patitur verberari,incidat in excommunicationem.

Aliqui incurrere cenſent, ſi facile poſſet vitare percuſſionem, nam,vt dictum eſt num.67. ſicut is,qui poteſt obuiare, abſque ſuo periculo,ne clericus offendatur perſonaliter,& nō obuiat, incurrit; tanto magis videtur hoc procedere, vbi clericus eſſet cauſa ipſius offenſionis. ita *Io.And.& Socc. in d.cap.contingit,de Graſſ.d.n. 29.Car.de Graſſis eff.9.num.80 & Ragucius in tit. de excomm. quæſi.70.num.7.*

Alij verò,quibus accedo,minime incurrere exiſtimant propter verbum *tex.in d cap. contingit ibi,excommunicetur*, quod eſt futuri temporis,indicans cenſuram ferendam,non autem ipſo iure latam. ita *Tolet.loc. cit.num.13. Suar. diſp.22.ſect. 1. num. 57. Bonacina de cenſ. diſp.2.quæſt.4.pu.2.num.3. & Filliuce.quæſi.7.num. 33.*

71 Sed vtrum clericus percutiens ſe ipſum,incurrat.

Dico,cum *communi Doct.opinione* incurrere, quando clericus iniurioſè,& per iram ſe ipſum percutit,ita vt percuſſio attingat grauitatem pecc. mortalis, propter læſionem factam in proprio corpore, ſecus ſi hoc faceret ex deuotione, vt ſi percuteret eius pectus pugno,vel lapide, vel cum diſciplina maceraret eius carnes, tunc enim,non ſolum nō peccat, verum etiam meretur, vt legitur feciſſe S.Hier. & alios Sanctos, vel ſi percuteret ſe ipſum ex dolore ob mortem parentum, & hanc communē opinionem ſequuntur *Tolet. lib.1.cap.35.num.9.Sayr.lib.3 cap.26.num.20.Car. de Graſſis eff.9.num.82.Io.Mar. Belleſt. num.14.Bonacin.d.q.4. pu. 2. num.4.& Layman.cit.loc.*

72 Et quamuis aliqui non incurre-

currere cenſeant, ex eo, quia alius debet eſſe is, qui manus violentas inijcit, & alius, qui percutitur, dicitur enim in canone. *Siquis ſuadente diabolo clericum percuſſerit, &c.* vt per *d. Iac. de Graſſ. lib. 1. caſ. reſer. c. 8. num. 23.* Tamen huius rationis, patet ſolutio, ex relatis per *Tolet. loc. cit. & per Ricc. in praxi aurea variar. reſol. 472. num. 8. per tex. in d. cap. contingit, de ſent. excomm.* vbi notatur, quod ad incurrendam excomunicationẽ ſufficit, quod adſit manus iniurioſa, neque manus iniurioſa ſolum reſpectu ſui, ſed etiam ſi ſit iniurioſa reſpectu ordinis clericalis; itaut enormiter percutiens ſe ipſum, incurret, cum nemo ſit dominus membrorum ſuorũ, *l. liber homo, ff. ad legem aquiliam.*

73 Sed quæritur primo, an intendens, & volens percutere titium clericum, percutiat laicum, vel ſeium clericum, incidat in excommunicationem.

Reſp. & dico in primo caſu, ſi percutiat laicum, non incurrere, propter affectum tantum, quem habebat percutiẽdi clericum, ex *glo. in cap. ſi vero, de ſen. excomm. & notant Belleſt. cit. loc. num. 15. & Say. lib. 1. ca. 18. num. 20. qui alios refert.*

In ſecundo caſu, ſi percutiat aliũ clericum, & non illum, quem volebat percutere, incurrere exiſtimant *Couar. in cap. alma par. 1. §. 10. num. 15. Sayr. lib. primo cap. 48. num. 18. & alij.* moti ex eo, quia adeſt voluntas, quo ad percuſſionem clerici, & iniuriam.

Ipſe verò, cum *Suarez. in d. diſp. 22. ſect. 1. num. 54.* diſtinguendum cenſeo. nam aut iſte percutiens ex errore alium clericum, & non illum, quem percutere volebat, ſufficientem diligentiam adhibuit, ne aliam perſonam percuteret, aut nõ adhibuit; Primo caſu, quando diligentiam adhibuit, non incurreret; cum ſit inuoluntaria & caſualis, ſecundo caſu, incurreret, cum ſit voluntaria indirecte, propter diligentiam non adhibitam, ne ex errore alium clericum percuteret.

74 Sed quid è contra, ſi volẽs, & credens percutere laicum, percutiat clericum, an incurrat.

Reſpondetur ſi adhibuit ſufficiẽtem diligentiam, itaut ei non imputetur talis error, ſeu ignorantia perſonæ, non incurret; ſecus verò ſi non adhibuit ſufficientem diligentiam, & ſine ſufficienti certitudine, quod ille eſſet laicus, ipſum percutiat; quia non excuſabitur à culpa, nec à cenſura. *Secundũ Couar in d. cap. alma num. 15. qui de communi teſtatur, et ſequi-*

quitur Suar. num. 52.

75 Secundo, quæritur, an incurrat percutere volens laicum, ſed percutiēs ignorantia probabili clericum: ſi percuſſiſſet, etiam ſi illum, clericum nouiſſet.

Affirmant *Syluest. excommun. 6. num. 6. Couar. loco cit. Abb. in cap. ſi vero, de ſent. excom. Sayr. lib. 1. cap. 18. num. 20. & alij.*

At verò cum *Suar. num.* 53. à ſupradicta diſtinctione adhibitæ diligentiæ, vel ne, minime diſcedendum cenſeo, cum ille prauus animus non influat in actum, & ideò ſi illo non obſtante, actio procedit ex ignorantia probabili, excuſaretur à cenſura.

Sicuti excuſatur etiam, vt idem Suar. tradit à cenſura percutiens clericum ignorans pro-
76 babiliter clericatum. Nam etſi talis actio ſit iniuſta percuſſio, ſi tamen, quo ad circūſtantiam perſonæ percuſſæ, ideſt, quod ſit clericus, procedat ex ignorantia, quæ excuſet à malitia Sacrilegij, nō incurritur cenſura huius canonis, in quo ponitur ſola ſacrilega percuſſio, quæ circa clericum voluntarie verſatur. Et ita quoque fatentur *Tolet. lib. 5. cap. 8. num. 2. Nau. cap. 27. nu. 81. Sayr. d. lib. 1. cap. 18. num. 19. Bonacin. d. diſp. 2. q. 4. pun. 4. num. 2. Ricc. p. 2. deciſ. 296. Car. de Graſſis eff. 9. num. 189. Layman. d. lib. 1. tr. 5. p. 2. cap. 5. num. 8. & alij.*

Tertio quæritur, an percutiens
77 clericum ob iuſtam defenſionem, incurrat.

Et minimè incurrere fatendum eſt, ſi defenſio fiat incontinēti vim, vi repellendo, *ex cap. ex tenore, & cap. ſi vero. 1. de ſent. excomm.* & tradunt communiter Doct. vt *per Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 53. & Layman. cit. loco.* Ratio eſt, quia talis percuſſio non eſt violēta, nec ad iniuriam, & animo iniuriādi, cum fiat ſe defendendo, nō aggrediendo, nec eſt ſuadente diabolo, ſed ratione ſuadente, cum licitum ſit, vim vi repellere, cum moderamine inculpatæ tutelæ.

Quod moderamen inculpatæ tutelæ cōſiſtit circa tria, ſcilicet circa modum, tempus, & cauſam. circa modum, vt ſi quis eſſet inſultatus ſine armis, non poterit ſe defendere cum armis, *l. 1. §. ſed ſi claua ff. de ſicar.* circa tempus, vt fiat incontinenti, & illico facto inſulto, *glo. in l. prima C. vnde vi, Maſcard. concluſ. 1126. nu. 42.* vbi etiam num. 33. examinat materiam, quibus armis inſultatus poſſit ſe defendere, & quibus non, & quo caſu dicatur excedere terminum defenſionis. Circa cauſam, vt talis

talis ſit, & tanta propulſatio, quãta eſt neceſſitas defenſionis,& non vltra. *Bald.in d.l.1. C.unde vi,Glar.§.homicidium n.27. Boer.dec.168.n.4. Car.de Graſſ.eff.9.n.263.& per D.Ric. pa.4.dec.159.n.17.*

78 Dicitur quoq. percuſſio ex iuſta defenſione,ſi mulier percutiat clericum, pudicitiam ſuam facto aliquo,tentantem, &nõ ſolis verbis,vt per *Nau. in c.27.n.85.& Paul.Layman. d.l.1.tr.5.p.2.c.5.*

79 Item dicitur percuſſio, ex iuſta defenſione, ſi aliquis aggreſſus à clerico non poterit vitare nocumentum ſine ignominioſa fuga,niſi ſe defendendo, eaq. de cauſa clericũ percutiat,quia non incurret, cum tunc neq. peccet,ita *Caiet.d.c. 10. Nau.& Suar.loc.cit.& alij, quibus accedunt Ric.deciſ.159. p.4.n.20. & Raguc.in vaſ.eccl. diſcipl.tit.de dubijs curioſ.quæſito 33.*

80 Dicitur etiam detentio ex iuſta defenſione, ſi quis clericum fugientem, & propria bona aſportantem; vel clericum debitorem,& fugam parantem, detineat, vt eum ſtatim Superiori præſentet,& ea via ſuum creditum recuperet. ita *Nauar.Caiet.Suar.loc. cit.Cornel.Beninc.in tract.de paup.q.7.ſpecial.8.nu.13. Caccialup.in tract.de debit,ſuſpect. & fugit.in 5.q.princip.nu.19. & alij apud Carol.de Graſſ.eff. 1.n.550.*

Sed an laicus percuſſus à clerico, ſi timor repercuſſionis non adeſt,dictum clericũ cauſa defenſionis percuſſerit,incidat in excom.d.canonis.

Reſp.affirmatiue,quia non eſſet defenſio,ſed vindicta,quæ non eſt permiſſa ſingulis, ſed iudici, niſi fortè timeretur geminata percuſſio. & ita in facti contingentia fuit reſolutum in Curia Arch.Neap.vt teſtatur *Ric.dec.159.p.4.* vnde non debet inſequi,percuſſus,ſuum percuſſorem,ex quo non vult amplius percutere.

81 Quarto quæritur,an manus violentas inijciẽs in clericum, turpiter inuentum cum propria vxore,matre,filia,aut ſorore,incurrat, & peccet.

Et dicendum eſt,quod licet,peccet,tamen canonis excõmunicationẽ minime incurrit,*iux. tex.in d.cap.ſi vero*,ſi percuſſio fiat in ipſo actu inuentionis; ſecus ſi poſt temporis interuallum percuſſit, quia cenſuram non effugiet. ita *Siluest. excom.6.caſu 10. Auila p.2.c.5. diſp.3. dub.3.Sayr.n.24. Paul. Laym.cit.loc.Bonaci.de cenſur. diſp.2.q.4.p.4.nu.5.Ric.deciſ. 147.p.4. & alij apud Car. de Graſſ.eff.9.n.186.*

82 Appellatione autem,vxoris

in d.tex.comprehenditur ſpõſa ducta per verum, & ratum matrimonium, etſi non conſumatum, non tamen ſponſa de futuro, quia non eſt vxor, & poteſt quis propter tale crimen illam dimittere,& aliã ducere. Vnde neque iniuria, neque occaſio ſimilis eſt. Nec comprehenditur mater, filia, vel ſoror adoptata, nec alia
83 neptis,vel alia ex aſcendentibus,& deſcendentibus, vel ex collateralibus, *glo. communiter recepta,in d. c. ſi verò,Sayr. & Auila cit.& Suar. diſp.* 22. *ſect.* 1 .*num.*36.Comprehendi-
84 tur tamen appellatione filiæ, etiam filia illegitima. *Nauar. cap.27.num.94.& Ant. Ragucius de excommunicatione quæſito 66.num.6.*

85 Aduertendum tamen eſt, quod ſi maritus procurauerit, vt clericus vocaretur ab vxore ad illam turpem actionem, & ſic eum percuteret, incurret vterque,ſcilicet,tam vxor quam maritus excommunicationem,quia ſunt in dolo,cum prouocauerint, vt vocaretur ad turpitudinem. ita *Angel. excomm.* 5. *num.* 10. *Caietan. verb.excomm.cap.* 10. *Sayr. de cenſ.lib.3.cap.27.num.* 23. *Bellect.p.* 1.*diſquiſ.cler.pag.*181.*et Paul.Layman.d.lib.1.tr.5.p.2. cap.5.num.*8.

86 Nec eſt prætermittendum, quod concubinarius occidẽs, vel percutiens clericũ deprehenſum cum concubina, incidit in excommunicationem d. canon. Quia in concubina nõ committitur adulterium, neque pœnæ appoſitæ violanti matrimonium, habent locum in cognoſcente concubinam, vt notatur in *l.tranſigere C. de tranſact. & tradit poſt alios, Ricc.deciſ.*147. *par.*4.

87 Quinto quæritur, ſi aliquis dùm à ſuis inimicis inſequitur eijcit clericum equitantem, vt ſuper eo equitaret, & celerius,ac tutius fugere valeat,an ſine incurſu cenſuræ à clerico prædicto,etiam per vim, equũ auferre poſſit.

Affirmat *Nauar.cap.27. num.*85 *& Suar.loc.cit.num.38.*ex eo, quia in tali caſu eſt in quadam extrema neceſſitate, in qua quiſque habet ius re alterius vtendi, nec id fit aliquo malo animo,nec ſuadente diabolo. Quãuis *Decian. in tract. crim. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 34.*quē refert Car. de Graſſis effectu* 9. *num.* 289.dicat,quod iſto caſu ſtandum erit arbitrio iudicis, ſeu boni viri,qui conſiderabit neceſſitatem fugæ,& qualitatem offenſæ factæ in deturbando clericum, & eum ab æquo eijciendo.

88 Sexto quæritur,an incurrat inijciens manus in clericum pro

pro defenſione, vel recuperatione ſuorum bonorum.

Et dicendum eſt, minime incurrere, ſi hoc faciat cum moderamine inculpatæ tutelæ, & aliter non poſſet vim vi repellere. ita *Graff.deciſ.aur.par.2. l.3.c.5.n.27. Abb.in d.cap. cum non ab homine n.18.de iud. D. Ric.p.4.dec.159.nu.17. & alij apud Car.de Graff.eff.9.n.196.* Qui hoc limitat, q̃n res eſſet parua. Quia pro defenſione, & recuperatione talis rei, non eſſet permiſſum hominē interficere.

89 Septimo quæritur, an incurrit, qui percutit clericum inuadentem proximum.

Et non incurrere, tradunt *Innoc. & abb.in cap.ſi vero 1. de ſent. excom.Sayr.d.li 3.c.27.nu.17. & alij, quos refert Car.de Graff. eff.9.n.270.per tex.in cap. dilecto, de ſent.excom. in 6.* nā quilibet tenetur, & debet ſubuenire proximo ſuo, & diligere ſicut ſeipſum, *cap. Charitas §. item, de pœnit. diſt.2.* & ideo in eo, non poteſt conſiderari diabolica perſuaſio, *cap.olim cauſa, de reſcrip.*

90 An autem idem dicendum ſit, ſi quis percuſſerit clericum pro defenſione rerum proximi.

Feli.in d.c.ſi vero n.2. quem ſequitur Car.de Graff.n.272. cenſet non incurrere. Quia non fit ſuadēte Diabolo, & ita quoq. tenent *Innocen. & Abb.tit.& Suar.d.diſp.22.ſect.1.num.39.* Qui ait, quod ſecus erit, ſi vel modus defenſionis excedatur, vel ceſſet vera, & iuſta ratio defenſionis; vt v.g. cum clericus nō res alienas vſurpabat, ſed proprias recuperabat; vel nō inferebat iniuriam, ſed ius habebat caſtigandi, vel quid ſimile.

91 Octauo quæritur, an iudex ſecularis capiens clericum in actuali crimine inuentum; vel noctu cum magna ſuſpicione criminis repertum, vt eum ſtatim præſentet ſuperiori, incurrat.

Et dicendum eſt, nequaquam incurrere, ſi nō excedat iuſtam, & moderatam vim in capiendo, & ducendo illum ſine iniuria ad eccleſiaſticum; nam tūc præſumitur adeſſe interpretatiuam voluntatem eiuſdem Iudicis eccleſiaſtici. ita *communiter DD.in cap.cum non ab homine, de iud.Reginal.li.19.n.70 Genuen.in prax.c.31.n.10. Ambroſin.de immu.eccl.c.18.n.31. D.Ric.p.4.dec.391.nu.4.Paul. Laym.li.4 tr.9 c.4.nu.6.Campanil.in diuer.rub.1.n.26.Car. de Graff.effect.1.n 537.& 543. Belleſt.p.1.diſq.cler tit.3.§.11. & poſt alios, Anto.Diana p.1. reſol.mor.tr.2.reſol.10.* vbi ē et refert DD. aliter ſentientes.

92 Num autem poſſit clericus priuari,per iudicem laicum, armis prohibitis à ſtatuto, cum quibus fuit repertus; vel tantum ad obuiandum delictum duci cum armis ad epiſcopũ.

Nonnulli docent,debere duci cũ armis ad Epiſcopum, in cuius poteſtate erit diſponere de armis. vt per *Suar. lib. 4. de-fenſ. c.34. num. 14. Vaſq.1.2. diſp.167.cap. .num.31.Bonacin. de legib. d.ſp.10.q.2. pu 1. §.1. nu.22.& alios apud Paul. Laym.d.l.4.tr.9.c.4.num.7. & Ant. Diana d.p.1.reſol.mor.tr. 2.reſol.9.& Genuen.c.92.nu.6.* Qui teſtatur ſic fuiſſe ſeruatũ in facti contingentia in Curia Arch. Neap. Quamuis aliter ſentiant *Couar. pract.quaeſt.c. 33.Proſp Petra in annot.Capy. dec.98.Clar.§.fi.q.36.n.22.Menoch. de arbitr.caſ.393.num.3. Farinac. de inquiſ.q.8.num.96 & alij apud Ambroſin. d.c.18. nu.36.& Car.de Graſſ. d.eff.1. nu.862.*

93 Nono quæritur, an detinẽs clericũ per vim,ne aliquis iniurioſe eũ percutiat. aut ne ipſe clericus cõmittat aliquod homicidium,vel ne incidat in manus hoſtium,incurrat.

Dico, non incurrere. Quia hæc non eſt iniurioſa, vel ſacrilega violentia; ſed procedit tãtum ex charitate, vt habetur in *cap.pietas 23.q.4. ita Graſſ.de-ciſ.aur.p.2.li.3.c.5.n.23.& alij relati per Car.de Graſſ.effect.9. n.105.* & idem eſt dicendum de eo,qui detineret per modicum tempus clericũ pro tuitione ſuæ perſonæ; ne .ſ. ipſe clericus exire poſſit,& ipſum detinentem offendere, vt tradunt *Graſſ.loc.cit.n.23.D.Ric. p.4.dec.391.n.5. & alij.*

94 Decimo quæritur, an expellens per vim clericum excommunicatum vitandum ab eccleſia,dum diuina celebrãtur, incurrat hanc cenſuram canonis.

Et minime incurrere fatendũ eſt, ſi ad ipsũ expellendũ, vi opus fuerit,vt dixi in *tract. de oblig. cler.p.3.n.43. cum Suar.de cẽſ. diſp.12.ſect.1.n.11.*

95 Vndecimo, q̃ritur, an percutiens clericum cauſa correctionis, incurrat.

Dico, quod ſi percutiens habet facultatem, & iuriſdictionem in eum,vt ſi eſſet ſuperior,pater, magiſter, &c. & leuis eſt percuſſio,nec ex odio, vel iniquitate, non incurret, vt tradunt DD.communiter. Non tamen poſſet Pater cauſa correctionis percutere filium clericum in ſacris conſtitutum, ſecundum *Hoſt. Abb. & Feli. in cap.cum voluntate, de ſent. excommu.Bellect.p.1.diſq.cler. fol.108. & alios communiter.* Quamuis aliqui probabiliter

con-

contrarium doceant, vt *per Suar.diſp 22.ſect.1.num.49.& alios apud Paul.Laym. d.lib.1. tr.5.p.2.c.5.n.8.*

96 Duodecimo quæritur, ſi non baptizatus percutiat clericum, an incidat.

Et dicendum eſt, non incurrere, cum non ſit capax cenſuræ. ita *Suar.d.ſect.1.num.5.& alij.*

97 Decimotertio, & vltimo, quæritur, à quo iudice puniri debeat laicus offendens clericum.

Diuerſimode ſcripſerunt Doct. Aliqui enim, exiſtimãt dari locum præuentioni, ita *Guido Pap.dec.562.num.3. & refert Scappa in tract.de iur.non ſcripto li.1.c.3.& c.11.n.13.*

Pleriq; vero putant, ab eccleſiaſtico iudice eſſe puniẽdum. ita *glo.in auth.item nulla communitas, verb.eccleſia, C.de epiſ.& cler. Abb.in cap.cum ſit generale, de for.comp.nu.13. & Aufr. de pot.eccl.ſuper laic. nu.50.*

Cum alijs tamen dicendum eſt, ꝙ ab vtroq; iudice eccleſiaſtico, & laico procedi, & puniri poterit laicus offendens clericũ; cum per offenſam clerico factam, vtriq; foro cenſeatur illata iniuria; & ſic Iudex laicus poterit procedere, & punire laicum prædictum pro delicto principali, ſcilicet, pro verberibus, homicidio, &c. pęnis tẽporalibus. & eccleſiaſticus pro ſacrilegio imponet pęnas ſpirituales, cum pęna temporalis non tollat ſpiritualem, nec è contra. ita *Molin.to.4. tr.3.diſp 42.n.3.Car.de Graſſ. eff.1.n.586.Clar.§.fi q.36.n.42* qui teſtatur ita ſeruari in praxi, & alij apud *Bonaci. de legib. diſp.10.q.2.pu.1.§.1.nu.32.*

QVINTA DVBITATIO.

98 Qvis abſoluat ab hac canonis cenſura.

Dico, quod regulariter ad Summum Pontificem ſpectat abſolutio à cẽſura d. canonis, vt expreſſe habetur in eodem *Canone ſi quis ſuadente*, & notant communiter Scribentes. in aliquibus, tamen caſibus ab Epiſcopo talis abſolutio impendi poteſt.

99 Ideo, præmittendum eſt, ꝙ tres ſunt ſpecies percuſſionis, ſcilicet, leuis, mediocris, & enormis, vt tradunt Doct. cõi conſenſu.

100 Leuis percuſſio, ſecundum *Nauar.c.27.n.91.Coſ.Philiar. lib.3.de offi.ſacerd.c.33.Filiuc. tr.15.c.1.quæſt.8.Bonacin.de cenſ.diſp.2.q.4.pu.5.n.2. Paul. Laym.d.lib.1.tr.5.p.2. c.5. nu. 10.& alios*, eſt illa, quæ fit pugno, .i.palma, baculo, vel lapide, & vbi nullum membrum abſcinditur, aut dẽs euellitur, nec multum ſãguis emittitur.

Quam-

Quamuis ſemper hoc non ſit verum, nec certa regula in hac re dari pōt, vt fatentur *Sayr. lib.3.c.28.num.5.& alij apud Layman cit.loc.* ſed leuitas, aut grauitas percuſſionis iudicanda eſt arbitrio boni viri, ſeu iudicis, ex circumſtantijs perſonarum, locorum, temporum, ac modo percuſſionis, & leſionis. Si.n. clerico ſolemniter miniſtranti in altari, quis leuiter manus iniecerit, non erit leuis iniuria, quæ alias leuis eſſet. Sicut è contra, quædam eſt leuis, illata puero, vel in dorſo, aut manu, vel baculo, aut in occulto, quæ non eſſet leuis illata ſeni, vel in facie, pugno, aut enſe, vel in publico. & cōmuniter percuſſio, quæ fit à Magiſtro, Prælato, Patre, Domino in diſcipulum clericum, filium, aut ſeruum, leuis cenſetur, vt inquit *Sayr. cit. loc. & alij cum Ric. p.4. dec.3.*

101 Enormis percuſſio eſt, quæ coniūcta eſt cum graui læſione, vel graui iniuria; vt quādo proceſſum eſt ad occiſionem, aut membri mutilationem, vel effuſionem multi ſanguinis; ita vt vulnus notabile illatum ſit; non tamen vbi ſanguis ſolum è naribus, quis efflueret. Secūdo, quando fuit læſa perſona Epiſcopi, vel Abbatis, aut Prioris, vel Sacerdotis induti ſacris veſtibus. Tertio, quando officialis laicus, auctoritatiuè percuteret clericum. Quarto, ratione ſcandali, vt ſi inferior percuteret ſuperiorem. Quinto, ex irreuerentia, vt ſi in cōſpectu Prælati, aut iudicis percuſſio fuerit facta. Sexto, ex loco, vt ſi in eccleſia, vel in platea. Septimo, ex loco vulnerū, puta, ſi vulneratus, quis fuit in oculo, aut facie. Octauo, ex facti notorietate, & ſpecialiter in tēpore magnæ feſtiuitatis. ita *Sayr. d.l.3.c.28.nu.6.* Quæ omnia tūc inducunt grauem percuſſionem ad effectum, vt abſolutio à Sede Apoſt. ſit cōcedenda, quando percuſſio in ſe notabilis eſt, & ſcandalum magnum parit, ſecundū *Nau. c.27.n.92. quem ſequutur Ric. prax. for. eccl. reſol.436.& p.2. dec.249.& d.p.4.dec.3. Filiuc. & Bonac. cit. loc.*

102 Mediocris percuſſio dr, quæ media eſt inter leuem, & enormem, quæ ex varijs circumſtātijs pēſanda eſt, nec de hac re pōt eſſe certa regula; iudicium tamen pertinet ad Epiſcopum, vt tradunt *Tol. li.1.c.33.nu.5. Sayr. d.c.28.n.7. Bonac. & Philiar. loc. cit. & Pau. Laym. d.l.1. tr.5.p.2.c.6.n.10.*

103 His ſuppoſitis, Dicendum eſt, quod Epiſcopus pōt abſoluere ab excōne contracta ob violētam iniectionem manus in clericū, ex leui percuſſione,

vt habetur *in cap.peruenit, de ſent.excom. & ibi glo.& DD. paſſim.*

104 An autem Eps poſſit abſol uere laicum, vel clericum, qui leuiter percuſſit monacum.

Reſp. affirmatiue, cum ad Ordinariũ loci ſpectet huiuſmodi abſolutio; non aũt ad Superiorem Monachi percuſſi. & ſic fuit in facti contingentia iudicatum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. in prax. for. eccleſ. reſ.439. Cãpanil. in diuer. rub. 12. c. 13. nu. 136. & Barbo. p. 3. alleg. 105. n. 50.*

105 Ab enormi percuſſione, nulli dubium eſt, ad Summum Pontificem abſolutionem ſpectare, vt notant cõiter DD.

Et quia per Sum. Pontif. ſolet abſolutio talis cenſuræ delegari Ordinario loci; poſſet dubitari, an ab eo poſſit ſubdelegari. de quo vide ſup. c. 2. nu. 49.

106 A mediocri percuſſione põt Epiſcopus abſoluere clericos collegialiter viuentes, ſi forte vnus alterum percuſſit, ſed non ab enormi, *cap. quoniã de vit. & hon. cler. & per Barbo. p. 2. all. 41. n. 16.* ſic ẽt Religioſi in clauſtro degentes à ꝑprio Superiore, *cap. monachi de sẽt. exco. cap. Religioſi, eod. tit. in 6. & notant Sayr. d. l. 3. c. 28. n. 10. Tol. l. 1. c. 33. n. 7. & alij.*

107 Sunt deniq. varij caſus, in quib. à mediocri, & ab enormi etiam percuſſione abſoluere poteſt Eps. Præcipuè pueros ante annos pubertatis, ſeu annos 14. *cap. ſuper codẽ, de ſent. excom.* ẽt ſi abſoluendi eſſent poſt annos pubertatis ab excõicatione, tamen contracta ante pubertatem, *cap. vlt. eod. tit.* Secũdo, mulieres cuiuſcũq. ætatis, & conditionis, *cap. mulieres eod. tit.* Tertio, moniales. *cap. de monial. eod. tit.* Quarto, impotens ad iter, vt cæci, claudi, ſenes, & ſimiles, *cap. ea noſcitur, & cap. quamuis eod. tit.* Quinto, pauperes, maxime, q

108 iter agendo arte ſua vti nequeunt, & eſſent aſtricti mendicare; nam nõ tenerẽtur cum verecundia quærere victum in itinere, *cap. quod de his, de ſent. excom.* vel alias iudicis arbitrio pauperes iudicarẽtur, vt notat *D. Ric. dec. 190. p. 4.* ac ẽt non-

109 nullos alios, vt per *Sayr. d. c. 28. à n. 10. Suar. diſp. 22. ſect. 1. à n. 61. Tol. l. 1. c. 33. à n. 4. Car. de Graſſ. eff. 9. à nu. 153. Peregr. tract. de duell. q. 37. n. 12. Bonac. de cenſ. diſp. 2. q. 4. pu. 5 n. 5 Bel lect. p. 1. diſq. cler. tit. de fauore cler. caron. §. 3. fol. 189. & Ric. p. 1. dec. 156. & d. p. 4. dec. 227.* vbi ꝑcipuè refert, quod Cur. Arch. Neap. cenſuit. de filiofamil. vt ſi ſit infra pubertatem eſſe abſoluendum ab Epiſcopo, ſi verò eſſet pubes, debere mitti ad Curiam.

110 Eſt tamen obſeruandum, quod Eps poſſet abſoluere quoſcũq; ſibi ſubditos ab excõicatione, etiã propter enormem percuſſionẽ, modo delictum ſit occultum, & non ſit deductum ad forum contentioſum. ex decreto S.C.T. *ſeſſ. 24. c. 6.* & diximus ſupra c. 4. n. 154. & notant *Suar. de cenſur. diſp. 44. ſect. 2. Tol. d. c. 33. n. 14 ConincK to. 2. d. 8. du. 8. Bonac. de cenſ. diſp. 2. q. 4. pu. 5. n. 4. & alij.*

111 Deniq. eſt obſeruandum, quod regulariter percuſſor clerici, antequã abſoluatur, debet ſatisfacere clerico, *Cap. Parochianos, Cap. ea noſcitur, Cap. quamuis, de ſent. excom. in 6. & per Sayr. li. 6 c. 6.* Quæ ſatisfactio conſiſtit, vt vltra damna, exiſtimetur iniuria, & ſatisfiat clerico in pecunia, *Cap. olim, de iniur. & damn. & per Abb. in d. c. ea noſcitur.* & iniuriatus dicit, quod vellet potius tantum de ſuo perdidiſſe, quam pati hãc iniuriam, & iudex poſtea taxabit, ſecundum qualitatem, & quantitatem iniuriæ & perſonæ, *Cap. quod fieri 3. q. 3. Spec. de iniur. §. 1. & alij.*

112 Quando vero fuiſſet percuſſus monachus, non ſufficeret ſatisfacere dicto Monacho; ſed eſſet neceſſe ſatisfieri Abbati, & toti monaſterio. cum iniuria facta monacho, cẽſeatur facta Abbati, & toti monaſterio. *l. in perſonam, & ibi DD. ff. de pact.* & in facti contingentia ſic fuit reſolutum in Cur. Arc. Neap. vt fatetur *Ric. p. 3. de. 34* poſſet tamẽ Abbas remittere

113 iniuriam factam monacho, etiam ipſo ignorante, vel inuito, vt refert *Gom. in 3. to. var. reſol. c. 6. de iniur. nu. 6. ex communi DD. ſententia*, quem etiã citat *Surd. de. 89. nu. 12.* cum ꝑ

114 iniuria facta monacho competat actio quærelandi Abbati, ẽt proprio nomine, *l. iniuriarum actio, & ibi gl. & Scrib. C. de iniur.*

Quod ſi excõmunicatus ad effectum obtinẽdi abſolutionẽ in

115 foro cõtentioſo ſatisfacere non poſset, debet ſaltem fideiuſsoriam cautionem præſtare de ſatisfaciẽdo, quãdo poterit. *Cap. ex parte, de verb. ſign. Cap. ſolet, de ſent. excom. in 6. gl. in Clem. 2. de hæret. Ric. p. 3. dec. 198. Anto. Diana p. 1. tr. 11. reſ. 24. Barthol. à S. Fauſto de indulg. & iubil. lib. 4. q. 103. Pau. Laymar. lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 6. n. 8. & per Nau. c. 26, n. 7.* vbi etiam addit, eum dici non poſse ſatiſ-

116 facere, qui non põt commode, vt quia non põt ſatisfacere, niſi notabiliter vilius vendẽdo bona ſua, & põt differre ſatisfactionem abſque magno damno alieno, vt per eum. & alios, apud Dian. cit.

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VII.

De Priuilegio fori.

SVMMARIVM.

1 *Quo iure clerici ſint exempti à iuriſdictione iudicis laici.*
2 *Vtrum poſſint cum iuramẽto, fori priuilegio renunciare.*
3 *Et an cum conſenſu Epiſcopi.*
4 *An eligere iudicem ſecularem tanquam arbitrum.*
Clericus, qui confeſſus eſt ſe eſſe laicum, an frui debeat hoc priuilegio.
Clericatus quomodo probetur.
5 *Quæ ſint requiſita, quæ ex diſpoſitione S.C.T. concurrere debent in clericis hoc priuilegio gaudere volentibus. & quid de iure communi.*
6 *An gaudeat clericus in minoribus ſi tonſuram nõ deferat ex eo, quia caput raſum ſit præ caluicie.*
7 *An clericus, qui ob paupertatẽ, vel alia iuſta cauſa habitum non geſtaret.*
8 *An clericus incedens ſine habitu, & tonſura.*
9 *An requiratur trina monitio, ad hoc, vt cler. incedens ſine habitu, & tonſura amittat priuilegium clericale.*
Dimittens habitum, an poſſit illum reaſſumere ſine licentia, & gaudeat priuil.
An Epiſcopus poſſit dare licentiam cler. irregul. reaſſumendi habitum.
10 *Vtrum gaudeat, ſi tempore delicti, vel capturæ careat tonſura.*
11 *Si clericus ſeruitium diuinum non continuatum, ſed interpellatum præſtiterit, an gaudeat.*
12 *Et quid ſi bis, vel ter tantum inſeruierit eccleſiæ.*
13 *An inſeruiens alteri eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, gaudeat.*
14 *Vtrum neceſſario debeat clericus eſſe adſcriptus, eccleſiæ, vt gaudeat.*
15 *An clerici Græci gaudeant fori priuileg. ſi eccleſiæ non inſeruiant.*
16 *An cleric. habẽs ſolum titulum ſine poſſeſſ. benef. gaudeat.*
17 *Num ſufficiat ſolus titulus beneficij, abſque redditibus, vt gaudeat.*

18 *An ſufficiat habere capellaniã, vel fratantiam.*

20 *Vel penſionem eccleſiaſticam.*

21 *Et an habens coadiutoriam.*

22 *Clericus, qui obtinuit beneficiũ non poterat illud obtinere, quia erat illegitimus,vel irregularis, ſi de facto reperitur in poſſeſſ. an gaudeat.*

Et quid ſi cum tali impedimento,quis de facto ordinetur,an gaudeat.

23 *Vtrum clericus in minoribus beneficiatus teneatur incedere in habitu, & tonſura, vt gaudeat.*

24 *Clericus,qui iux. Sac.Conc. nõ gaudet fori priuil. an pro delicto poſſit etiam cognoſci ab Epiſcopo.*

25 *An Clericus,qui aliqua de cauſa amittit canonis priuileg., amittat etiam fori.*

Ad quem iudicem ſpectet declarare,an quis ſit clericus, vel ne,&quando gaudere debeat, vel ne,priuil.cler.

26 *Qui gaudeant,vel ne,hoc priuilegio fori.*

An, & quando clerici coniugati, vel excommunicati, ſuſpenſi,interdicti,depoſiti, aut irregulares.

27 *An clericus coniugatus in criminalibus ſolum, vel etiam in ciuilibus,gaudeat.*

28 *Coram quo iudice ſit liquidandum inſtrumentum contra clericos coniugatos.*

Quæ cauſa dicatur criminalis, & quæ ciuilis.

Clericus coniugatus, an poſſit cogi ad ſubeunda munera vniuerſitatis.

29 *An ordinatus à nõ ſuo epiſcopo ſine literis, vel cum falſis dimiſſorijs,gaudeat fori priuil.*

Refertur Conſt.S.D.N. Vrbani VIII. contra ordinatos cum falſis dimiſſ.

30 *An ſimoniace ordinatus gaudeat fori priuil.*

Aut ordinatus ab epiſcopo excommunicato,vel alia cenſura irretito, vel hæretico, ſimoniaco,&c.

31 *Cler.incorrigib. an amittat fori priuil. & quis dicatur incorrigibilis.*

32 *Cler. qui enormibus ſe immiſcet,vtrum exuatur fori priuileg.*

An exercens artem vilem, aut ſi ſe adſcriberet militiæ.

33 *An effectus clericus poſt cõmiſſum delictum, gaudeat fori priuil.*

An irregularis ordinatus poſt irregularitatem.

34 *Vtrum vxor clerici Græci, vel Latini in minoribus conſtituti,gaudeat priuil.fori.*

35 *An eorum filij legitimi, & naturales.*

36 *An clerici bigami.*

An Epiſcopus poſſit diſpenſare cum bigamis ad minores ordines.

37 *Vtrum clericus coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuileg. frueretur, effectus ſit bigamus, gaudeat.*
38 *Vel ſi poſt commiſſum delictũ, vxorem ducat.*
39 *An clericus in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, gaudeat priuileg. cler.*
40 *Refertur decretum Sac. Congr. circa Diaconos ſeluaticos, an & quando gaudeat priuileg. cler.*
41 *Regulares profeſſi, conuerſi, & nouitij, vtriuſque ſexus, fori priuil. gaudent.*
42 *An, & quando eo gaudeant fratres, & ſorores tertij Ordinis.*
43 *An oblati alicuius monaſterij.*
44 *An Eremitæ.*
45 *An hoſpitalarij.*
46 *Milites S. Ioannis, Diui Iacobi, Calatraua, & Alcantaræ, gaudent fori priuil.*
48 *An milites S. Stephani, S. Lazari, & ſimiles.*
49 *An familiares Epiſcopi.*
50 *Quis dicatur familiaris, vt hoc priuil. gaudeat, ac ad ordines vti triennalis familiaris poſſit promoueri, & nu. 52.*
51 *An ſufficiat habere literas familiaritatis.*
53 *An ſufficiat triennium ceptum antequam dominus ſit factus Epiſcopus.*
An conſanguineus Epiſcopi cõuiuens eius expenſis.
54 *An Magiſter actorũ Epiſcopi.*
55 *An familia Vicarij Epiſc. gaudeat fori priuil.*
55 *An Nuntij, & alij Notarij, & officiales Epiſ.*
57 *An familia, & ſerui clericorũ.*
Conductores bonorum eccleſiaſ. an poſſint conueniri coram eccleſiaſt.
Emphyteota eccl. coram quo debeat conueniri ad cenſum ſoluendum, vel ad relaxationem rei ſub prætextu caducitatis.
In quibus caſibus clerici gaudeant, vel ne, priuil. fori.
58 *Si lite cepta contra laicũ apud iudicem ſecularem. laicus moriatur, clerico relicto hærede; an idem iudex poſſit procedere, an vero clericus hæres poſſit forum declinare.*
59 *Iudex laicus an cognoſcat de cauſa coram eo inchoata, antequam quis eſſet factus clericus.*
Et quid ſi inſtantia eſſet perempta, & inſufflaretur ſpiritus vitæ.
60 *An clericus hæres laici poſſit cõueniri coram iudice laico.*
An clericus teneatur, vltra vires hæreditarias ſi non confecerit inuentarium.
61 *An clericus poſſit reconueniri coram iudice laico.*
62 *Vtrum poſſit reconueniri corã delegato.*

63 *An reconuentio poſſit fieri in quacumque parte iudicij.*
65 *An in iudicijs ſummarijs.*
66 *Quid ſi clericus vellet deſiſtere à conuentione, ad finem euadendi reconuentionem.*
67 *An reconuentio habeat locum in cauſa appellationis.*
68 *An coram arbitro.*
69 *Quid in cauſa criminali.*
70 *Vel ſi iudex coram quo ſit reconuentio non eſſet alias iudex in conuentione.*
71 *Quid in agente pro depoſito.*
72 *Et quid ſi conuentus eſſet excõmunicatus, an poſſit reconuenire clericum actorem.*
73 *An in agente quæſtione ſpoliationis, habeat locum reconuentio.*
A quo iudice ſit cognoſcendus clericus, qui laicum poſſeſſione ſpoliauit.
74 *Si clericus reconuentus coram laico condemnetur, à quo ſit exequendum decretum.*
75 *An clericus citatus per edictũ, ſi ſua intereſſe putauerit, à iudice laico, & comparuerit: ſẽtentiæ, & iudicio illius ſtare teneatur.*
76 *Et an poſſit citari per edictum à iudice laico in confectione inuentarij.*
77 *Si cauſa pertineat ad clericum & ad laicum, coram quo iudice ſit tractanda.*
78 *Clericus in iudicio laudatus in auctorem à laico, an poſſit fori declinatoriam opponere.*
Quid ſi eſſet facta alienatio rei litigioſæ in clericum.
81 *An clericus immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis laici, poſſit poſtea ab eodẽ illa poſſeſſione, priuari, ex aliqua iuſta cauſa.*
82 *Si clericus recepit depoſitum in iudicio laicali, an poſſit ab eodem iudice laico cogi ad illud reſtituendum.*
83 *Clericus fideiubens pro laico, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, coram iudice ſeculari; an poſſit coram eodẽ conueniri ad ſoluendam fideiuſſionem.*
84 *An fideiuſſio facta per clericum coram non ſuo iudice, valeat.*
85 *Vtrum laicus fideiuſſor clerici ſit remittendus iudici eccleſiaſtico.*
86 *An Epiſcopus poſſit exequi pœnam fideiuſſionis contra laicum fideiuſſorem clerici.*
87 *An clericus, qui gerit officium tutoris, curatoris, vel procuratoris alicuius laici, poſſit coram laico ciuiliter conueniri.*
88 *Clericus delinquens in officio laicali, à quo puniendus.*
89 *An coram laico poſſit cognoſci per viam exceptionis de crimine clerici incidenter.*
90 *Exceptio, vel repulſa, an poſſit opponi teſti, alias à ſe approbato.*

9 1

91 *Vtrum clericus poſſit cognoſci à iudice laico, pro contractibus, & obligationibus factis tempore, quo erat laicus.*

92 *Et quid ſi ſe obligauerat aliquid ſoluere certa die, deinde effectus ſit laicus.*

93 *Quomodo procedatur circa liquidationem inſtrumenti cōtra clericum, & de obligatione penès acta ante clericatū.*

Apoca Banco directa, an habeat exequtionem paratam in Curia Epiſcop.

94 *Leges ciuiles an obligent clericos, & eccleſiaſticas perſonas.*

Vtrum laici poſſint auferre à clericis pecuniam, &c. exportan. extra Regnum contra ſtatutum.

An laicus procedat contra animalia clericorum reperta in alienis paſcuis.

95 *An clerici litigantes in Curia ſeculari, ligentur ſtatutis laicorum, de compromittendis cauſis.*

96 *An cler. poſſint conueniri, & cōuenire iure congrui.*

97 *An Conſuetudines Neap. vel aliorum locorum ligent clericos, vſque ad nu.* 102.

103 *An Conſuetudines Neap. cenſeantur approbatæ per ritum Cur. Arch. Neap.*

104 *Vtrum clericus in feudalibus teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri.*

106 *A quo debeat aſtringi, & condemnari clericus feudatarius in criminalibus.*

107 *Laicus condemnatus in exiliū à iudice ſeculari, ſi fiat clericus, & rumpat exilium, an poſſit ab eodem iudice puniri, pro fractura exilij.*

Et quid ſi fuerit foriudicatus, tempore quo erat laicus, & poſtea effectus ſit clericus.

108 *Si clericus in minoribus relegatus ab eccleſiaſtico, durante relegationis tēpore, efficiatur laicus, & frangat relegationem; an poſſit ab eodem eccleſiaſtico puniri.*

109 *Si clericus conſtitutus in minoribus delictum committat, & poſtea habitum, & tonſuram relinquat, vel vxorem ducat, an puniendus veniat per eccleſiaſticum pro delicto commiſſo tempore clericatus.*

110 *Clericus deponens falſum corā iudice laico; vel laicus deponens falſum coram eccleſiaſtico, à quo puniend.*

111 *Iudex laicus, an poſſit cognoſcere de falſa depoſitione corā eo facta à clerico, ad hoc vt irritetur, & annulletur eius depoſitio.*

112 *Quid de clerico aſſaſſino.*

113 *Quis dicatur aſſaſſinus.*

114 *Quando eſt locus preuentioni, punitus ab vno iudice, an poſſit puniri ab alio.*

115 *Quid ſi clericus committeret crimen*

crimen læſæ Maieſtatis.

116 *Clericus pro delicto falſæ monetæ, à quo cognoſcendus.*

Refertur Bulla S.D.N. Vrbani Papæ VIII. edita contra monetarios.

3 An autem clerici, ſaltem de conſenſu Epiſcopi, poſſint cõſentire, vt à laico iudice iudicentur, & puniantur.

SEptimum Clericorum Priuilegium eſt, exemptio à iuriſdictione iudicis laici, tam in ſpiritualibus, quam in temporalib. ita vt coram eo nullo modo conueniri poſſint: ſed tantum corã iudice eccleſiaſtico. Quã exemptionem habent, & conſequuntur clerici non ſolum
1 iure ciuili, & canonico: ſed etiã de iure diuino, iuxta probabiliorem DD. opinionem, *Silueſ. verb. immunitas 1. q. 4. Ambro. de immun. eccl. c. 16. Farin. de inquiſ. q. 8. n. 2. Azor. 1. p. lib. 5. c. 12. quæſt. 1. & aliorum apud Bonaci. de legib. diſp. 10. q. 2. pu. 1. §. 1. n. 3.* & *Car. de Graſſ. de effect. cler. eff. 1. n 4.* [Cui exemptionis priuilegio, neq. cum
2 iuramento poterit renunciari; cum ſit introductum in fauorẽ totius ordinis clericalis, *Cap. ſi diligenti, de foro comp.* & notãt *Farin. loc. cit. Molf. ad Conſuet. Neap. p. 2. q. 7. n. 21. Clar. §. fi. q. 36. Campanil. in diuer. rub. de priuil. cler. c. 2. & in rit. 37. Cur. Arch. Neapol. n. 13. & alij apud Ant. Dian. pa. 1. reſol. mor. tr. 2. reſ. 3.*

Et dicendum eſt, neque de cõſenſu epiſcopi hoc poſſe; cum .n. Epiſcopus non poſſit iuri communi derogare; ſequitur clericum non poſſe in laicum iudicem conſentire, etiam ſi conſentiat de cõſenſu epiſcopi. ita *Sigiſm. Scac. de iud. cauſ. crimin. c. 11. n. 38. Iaco. Sbro. de off. Vic. l. 2. q. 203. n. 4. Farin. de inquiſ. d. q. 8. n. 13. Ambroſin. de immu. eccl. c. 16. nu. 11. & Ric. in prax. aurea var. reſol. 486. nu. 2.*

4 Poſſet tamen clericus eligere ſecularem iudicem tãquam arbitrum in cauſa ciuili, & tẽporali, in qua illi parere teneatur; nam hoc de iure minime prohibitum eſt, vt tradunt *Salon. 2. 2. q. 67. ar. 1. controu. 2. Bonac. de legib. & præcep. decal. diſp. 10. q. 2. pu. 1. §. 3. n. 5. Clau. Reg. li. 12. c. 7. n. 10. & Carol. de Graſſ. de eff. cler. eff. 1. num. 933.* Sed ſi clericus in dicto caſu nolit ſtare ſententiæ, non poteſt iudex laicus illum per ſe cogere, vt docent *Leſſ. l. 2. c. 29. dub. 6. n. 52. & Ant. Dian. tr. 2. reſol. 106.*

In cauſa vero ſpirituali, laicus nõ ſolum non poteſt eſſe iudex, verum neq. arbiter, *Cap. cõtingit, de arbitr. Farin. de inquiſ. d. q. 8. nu. 24.* vbi de cõmuni teſtatur,

&

Digitized by Google

& ſequitur *Car. de Graſſ. d. eff.* 1. *n.*409. & 860. & 933. Qui hoc limitat cum alijs Scrib. duobus modis. Primo, quando compromitteretur in laicum, non vti arbitrum, ſed vti arbitratorem. Secundo, quando fieret compromiſſum in laicum, & clericum ſimul, de licentia epiſcopi, per *tex. & ibi glo. in cap. per tuas, de arbitr.* quod etiam tradit *Paul. Layman. li.* 3. *theol. moral. tr.* 6. *c.* 1. *nu.* 3.

Vtrum vero clericus, qui confeſſus eſſet coram eccleſiaſtico ſe eſſe laicum, & poſtea de mendacio conuinceretur, ſibi præiudicet, itaut frui non debeat fori priuil.

Foller. in prax. 1. *par.* 3. *p. verſ. & confitebuntur, num.* 122. docet quod nequaquam ſibi præiudicat; idemq. tenent *Guid. Papa in ſing.* 537. *Girond. Hiſp. in tract. de expli. priuil. q.* 183. *Nouar. ſingul.* 95. *par.* 1. & in facti contingentia ita cenſuit Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *D. Ric. deciſ. d. Cur. Arch. p.* 4. *de.* 9.

Quomodo autem probetur clericatus, ſi clericus delinquens diceret, ſe non eſſe clericum, vide quæ tradunt *Farin. de inquiſ. d. q.* 8. *n.* 38. *Maſcar. to.* 1. *concluſ.* 302. *Ric. p.* 3. *dec.* 157. & *alij*, *præter notata ſupra c.* 4. *n.* 16.

His ſic præmiſſis, vt huius fori priuilegij neceſſaria pateant, de infraſcriptis compendioſe verba faciemus, ſcilicet.

De requiſitis, quæ præcipue ex decreto S.C.T. *ſeſſ.* 23. *c.* 6. *de reform.* debent concurrere in clericis, hoc priuil. gaudere volentibus. Addita reſolutione nonnullorũ dubiorum. à nu. 5.

Item de iis, qui hoc fori priuileg. gaudent, vel ne, à nu. 26.

Tandem diuerſas quæſtiones in praxi frequentiores, breuibus verbis diſcutiemus, in quibus iura, & auctoritates, præſertim recentiorum afferemus; An clerici gaudere debeant, vel ne, hoc priuil. à nu. 58.

PRIMA DVBITATIO.

5 QVæ ſint requiſita, q̃ concurrere debent in clericis, hoc priuilegio gaudere volentibus.

Reſpon. quod ex decreto S.C.T. *ſeſſ.* 23. *c.* 6. *de refor.* in clericis in minoribus ordinibus conſtitutis, hoc fori priuil. gaudere volentibus. Requiritur, vt beneficium eccleſiaſticum habeant; aut clericalem habitum, & tõſuram deferentes, de mandato Epiſcopi alicui eccleſiæ inſeruiant; vel in ſeminario clericorum, aut aliqua ſchola literaria, ipſius epiſcopi præcepto, ad maiores ordines anhelantes, verſentur. Sed de iure cõi canonico, ex ſolo clericatu, ẽt abſq.

abſq; delatione habitus,& tonſuræ, quis fori priuil.gauderet; vt notant *de Ponte tom.1.conſ.24.n.27.& 2.to.conſ.36.nu.16. & Barboſ.de off.& pot.epiſ.p 2. all.12.nu.21. Quamuis Bertach. in repert.verb.clericus incidens, quem refert,& ſequitur* Car.de *Graſſ.eff.1.n.1168.*dicat, quod ex iuris canonici diſpoſitione, requiritur,ad hoc,vt quis gaudeat hoc fori priuilegio,vt habitum,& tonſuram deferat, & ſolum, vt inſeruiat alicui eccleſiæ eſt introductum ex diſpoſitione S.C.T.

Quæ licentia, & mandatum per epiſcopum ſufficit, vt ſit oretenus,quamuis debeat eſſe expreſſe, *D.Ric. in prax.fori eccl. reſol.525.& par.4.dec.111.Ced.canon.quæſt. c.24. Barboſa d.alleg.12.n.14.*& ita declarauit Sacra Congr. vt idem *Ric.* teſtatur.

6 Sed quæritur primo,ſi clericus in minoribus conſtitutus, tonſuram non deferat, ex eo, quia caput raſum ſit præ caluicie, aut propter aliam infirmitatem, an gaudeat hoc priuilegio.

Et dicendum eſt gaudere. Quia nemo ad impoſſibile obligatur. ita *Farin.de inquiſ. q. 8. n.67.Sanch.de matr.lib.7. diſp. 46.n.9.& alij.* & hoc intelligitur, etiam de clerico coniugato,ſi alijs requiſitis nõ careat; vt per *Cãpanil.in ritu 37.Cur. Arch.Neap.n.14.*

Secundo quæritur,an gaudeat clericus,qui ob paupertatem habitum geſtare non valeret,aut ob aliam iuſtam cauſam. 7

Reſp.affirmatiue,ex *tex.in cap.clerici,de vit.& honeſt.cler.& tradunt Decian.in tract.crim. p.1. li.4.c.9.Vgol.de off.epiſ.c.12. n. 3.Barboſ.p.2.all.9.n.16.D.Ric. p.4.de.154.n.5.& alij.*

8 Tertio quæritur,an clericus in minoribus incedens ſine habitu, & tonſura, gaudeat hoc fori priuil.

Et nequaquam gaudere dicendũ eſt, iuxta decretum S. C. T. d. *ſeſſ.23.c.6.de refor.* etiam ſi nulla præcedat ſui Epiſcopi monitio ad habitum reaſſumẽdum, ſicut cenſuit Sacra Congr. vt tradunt *D.Proſp. de Auguſt.ad Quaran. verb.habitus clericalis, Bellect.diſquiſ.cler.tit.de fauor. cler.perſon.§.8.n.7.& Barboſa d.p.2.alleg.19.* nam per d.Sac. Conc. fuit derogatum iuri cõi Sac.Canon.ꝑ quod requirebatur trina monitio iudicis eccleſiaſtici ad amittendum Priuile-

9 gium fori in caſu prędicto,iux. *tex.in cap.in audientia, & cap. cum contingit, de ſent excomm.* Quod intelligi debet, quando continuo incederet in habitu laicali, itaut publicè exiſtimetur laicus, vt fatentur *Farina. nu.64.Ric.par.4.de.154.& alij*

apud

apud Bonacin.de legib.diſp. 10. *q.2.pu.*1.*§.4.num.*15.

10 Ex dictis ſequitur, quod carens tonſura, vel habitu clericali tempore delicti, vel capturæ non ammittit hoc fori Priuileg. ſi alias erat ſolitus deferre, prout fuit deciſum in S. Conſ. Neap. vt tradit *Eruditiſſ.D.Reg.Tapia in conſt. de perſ.num.*37.*& per Ricc. in prax.fori eccl. reſol.* 530. *Genuenſ.cap.*9.*Car. Graſſis eſſ.* 1. *num.*910.*& Paul.Layman.l.*4 *tr.*9 *cap.*6.*num.*2.

An autem clericus, qui dimiſit habitum clericalem, poſſit illum reaſſumere, abſque licentia Epiſcopi, & gaudeat Priuilegijs cleric. Dictum eſt in præced.cap.6.num.*19*.

Vtrũ verò Epiſcopos poſſit dare licentiam clerico irregulari reaſſumendi habitum clericalẽ relictum tempore matrimonij, ab eo, contracti.

Et poſſe, dicendum eſt, cum *Ricc. par.*3.*deciſ.*235.ex eo, quia delatio habitus nõ eſt actus ordinis, ſed quid facti.

11 Quarto quæritur, ſi clericus ſeruitium diuinum non continuatum, ſed aliquo neceſſario impedimento, interpellatum præſtiterit, an gaudeat.

Dico, gaudere, prout Sacra Congregatio declarauit, nam verba ciuili modo intelligenda ſunt, *l.ſi cui,ff. de ſeruitutibus*, & continuò, quid fieri dicitur, quod pro maiori parte temporis ſit. *Abb. & Felin. in proem.decretal.ita Genuenſ. & Proſp.de auguſt.loc.cit.& alij.*

12 An autem clericus fori priuilegio gaudere debeat ſi bis, vel ter tantumodo inſeruierit Eccleſiæ, & poſtea deſtiterit.

In hoc caſu *Menoch.conſ.*912. *n.* 21. *Cened. lib.*1.*pract.q.* 4. *nu.* 25.*& Ricc.par.*4.*deciſ.*111.*nu.* 5.*quibus accedit Bonaci.cit.nu.* 13.cenſent non gaudere, nam verbum, inſeruiat Eccleſiæ, quo S.C.T. vtitur non videtur importare ſeruitium, vt plurimum intermiſſum, ſed potius moralem perſeuerantiam, ſaltem pro maiori parte, vt dictũ eſt. *Galett. Margar. caſuum conſcientiæ verbo clericus. pag.* 42.*col.*2.*Barboſa p.*2. *alleg* 12. *num.*14.*& Bonaci.cit.loc.Car. de Graſſis eſſ.* 1. *num.*1183. *& alij.*

Quinto quæritur, an clericus inſeruiens alteri Eccleſiæ, quam
13 illi, cui fuit adſcriptus; vel deſeruiens capellæ exiſtenti in Eccleſia, quæ ab Epiſcopo cõfraternitati laicorum, pro oratorio eſſet aſſignata, gaudeat hoc fori priuilegio.

Et gaudere fatendum eſt, ex declaratione Sacræ Congreg. vt teſtantur *Genuenſ.& Proſp.de auguſt.cit.loc.Ricciu.l.tract.de iure perſon.lib.*2.*cap.*6.*nu.* 15.

Anton. Dian. p. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 34. fol. 40. et Ricc. par. 4 deciſ. 111. & 154. vbi ita deciſum refert etiam in Curia Arch. Neap. Inferens ex hoc, hodie adſcriptionem in Eccle-
14 ſia de mandato Epiſcopi non eſſe neceſſariam: ſed ſufficere, quod realiter fiat ſeruitium in diuinis, cum ad id S. C. T. habuerit mētem, & ſic obtinuiſſe in M. C. V. Neap. teſtatur *Nouar. in opuſc. Pract. concl. iuris Pontif. concluſ. 6. num. 5. de foro competenti.* Quamuis aliter ſentire videatur *Car. de Graſſis eff. 1. num. 1170.*

15 Sextò quæritur, an clerici coniugati oriētales, quos græcos appellamus, ſi Eccleſiæ nō inſeruiant, iux. Decr. S.C.T. gaudeant hoc fori Priuil.

Affirmatiuè ſecundum *Camil. de curte in diuerſ. iur. feud. p. 2. ca. 2 num. 90. & Carol. de Graſſis eff. 1. num. 82.*

16 Septimò quætitur, an clericus habens titulum beneficij abſque poſſeſſione, fori Priuilegio gaudeat, iuxta præfatam conciliarem diſpoſitionem.

Farinac. de inquiſ. d. q. 8. num. 45. Clar. §. fin. q. 36. num. 18. Maſcard. de prob. concl. 302. et alij. probabiliter cenſent nō gaudere, niſi adeptus fuerit beneficij poſſeſſionem.

Contrarium tamen, ſcilicet, obtinentem collationem beneficij, etiam ante adeptam poſſeſſionem, fori priuileg. potiri, probabilius eſt: modo collatio valida fuerit, cum habeat ius ad beneficium, & titulum beneficij. ita *Gigaſ. de penſ. q. 94. num. 12. Cened. pract. q. lib. 1. q. 4. num. 22. Pariſ. de reſig. lib. 7. q. 1. num. 47. Bonaci. de leg. diſp. 10. q. 2. pu. 1. §. 4. num. 12. Garcia p. 2. cap. 2. num. 14. Ricc. in prax. fori eccl. reſol. 329 & par. 2. deciſ. 188. & par. 4. deciſ. 128. & alij apud Barboſ. par. 2. alleg. 12. & Antonin. Dianam reſol. mor. par. 1. tract. 3. reſol. 29.*

17 Vtrum verò ſufficiat poſſidere ſolum titulum beneficij, abſque redditibus.

Et ſufficere dicendum eſt, cum redditus, non ſint de eſſentia beneficij, vt tradunt *Couar. 3. variar. cap. 16. Genuenſ. d. cap. 7 num. 10. Diana cit. reſol. 29. & Ricc. d. p. 2. deciſ. 189. & par. 4. deciſ. 128.*

18 Octauo quæritur, an ſufficiat habere capellaniam, vt quis hoc priuil. poſſit gaudere.

Reſp. affirmatiuè, ſi capellania fuerit collatiua, & in perpetuū titulum conferatur. Quia eſt beneficium Eccleſiaſticum, *glo. communiter recepta in clem. fin. de decimis, & in extr. execrabilis, verbo, quæ alias, de præbend.* Non tamen veniret

ap-

appellatione beneficij capellania, ſi non eſſet collatiua, nec in perpetuum, vt poſt alios tradit *Ricc. in ritu* 37. *cur. Arch. Neap.*

19 Nono quæritur, quid de clerico, qui Neapoli habet fratãtiam pro comitandis cadaueribus defunctorũ, an gaudeat.

Et gaudere dicẽdum eſt, quia eſt beneficium eccleſiaſticum, & habet requiſita eſſentialia beneficij, & ſufficit, etiã, quod ſit modici valoris. *ita Genuenſ. cit. num* 9. *Ricc. d. reſol.* 329. *& in collect. decis.* 540. *Barboſ. d. p.* 2. *all.* 12. *n.* 11. *& alij.*

20 Decimò quæritur, an clericus habens penſionem ſolitã concedi clericis, gaudeat fori Priuileg. tanquam beneficiatus.

Gigas, de penſ. q. 28. *n.* 18. *& Salzedo ad Diaz cap.* 62. *num.* 10. dicunt fori priuileg. gaudere, & ita fuiſſe in ſupremo Regio Conſilio iudicatum, refert *Salzedo.* ex eo, quia in materia fauorabili cõprehenditur penſio appellatione beneficij, & ita etiam teſtatur *De Ponte* 1. *to. conſ.* 24. *num.* 33. *&* 2. *to. conſ.* 36. *num.* 24.

Nihilominus, ꝙ talis clericus, ſi non incedat in habitu, & tonſura minime gaudeat fori Priuil. tradunt, *Pariſ. de reſign. lib.* 1. *q.* 11. *num.* 70. *Garcia p.* 1. *ca.* 5. *num.* 70. *Genuenſ. d. cap.* 7. *nu.* 7. *Car. de Graſſis eff.* 1. *n.* 1206. *Bonac. de legib. diſp.* 10. *quæſt.* 2 *pu.* 1. *§.* 4. *num.* 11. *Ricc. prax. aur. var. reſ.* 470. *& par.* 2. *deciſ.* 191. *Gonſalez ad Regul.* 8. *cãc. glo.* 5. *§.* 5. *nu.* 6. *& Belleſt. par.* 1. *diſquiſ. cler. fol.* 249. *num.* 11. Qui hoc intelligit de penſionarijs non excedentibus penſionem ſexaginta ducatorum auri de Camera, iuxta Bullam Sixti V. relatam ſupra cap. 5. num. 11. de qua etiam per *Ric. par.* 4. *deciſ.* 154.

Supradictas tamẽ opiniones cõciliare nititur *Marcus Antonius Cuchus lib.* 5. *tit.* 8. *nu.* 17. *quem etiã refert Antonin. Diana par.* 1. *tract.* 2. *reſol.* 30. dicẽs quod ſi clericus habet penſionem loco tituli beneficij, reputatur, vt beneficiatus, & per conſequens gaudebit fori priuil. ſecus autem, minimè gaudebit.

21 Vndecimo quæritur, An habens coadiutoriam à Papa conceſſam, gaudeat hoc priuilegio.

*R*eſp. affirmatiuè, nam, & iſte beneficiatus appellatur, ſic *Garcia par.* 4. *cap.* 5. *num.* 98. *& Armendariz in add. ad recopil. leg. Nauar. lib.* 2. *tit.* 15. *num.* 26. *de foro compet. Barboſ. d. alleg.* 12. *num.* 4. *& alij.*

22 Duodecimo quæritur, ſi clericus, qui obtinuit beneficium, non poterat illud obtinere;

nere, quia erat illegitimus, vel irregularis, & de facto, reperitur in poſſeſſione beneficij; an gaudeat fori priuilegio.

Et gaudere fatendum eſt; prout in facti contingentia fuiſſe ſeruatum in M.C. Vicariæ, teſtatur *De Franchis deciſ. 189. & tradunt Car. de Graſſis effectu primo num. 340. & 1194. Maſcard. de probat. concl. 302. num. 20. & alij relati per Io. Bap. de Thoro in compen. deciſ. Neap. verbo clericus, fol. 94.*

Et idem dicendum eſſet, ſi de facto reperitur ordinatus, qui erat impeditus clericatum aſſumere, ex quo erat illegitimus, cum huiuſmodi defectus non impediat, quin character imprimatur, ſed ſuſpẽdit executionem ordinum, vt per *Doct. cit.*

23 Decimo tertio quæritur, an clericus in ordin. minor. conſtitutus habens beneficiũ, ſed minime deferens habitum, & tonſuram, nec alicui Eccleſiæ deſeruiat, gaudeat fori Priuilegio.

Reſp. gaudere, cum decretum S. C.T *ſeſſ. 23. c. 6. de refor.* alternatiuè loquatur, ibi, niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum, & tonſuram deferat inſeruiens de mandato epiſ. alicui Eccleſiæ. ita docent *De Ponte lib. 1. conſ. 24. Bobadilla in Polit. to. 1. lib. 2. cap 18. num. 102. Car. de Graſſis eff. 1. n. 340. & 1195. Barboſ. par. 2. all. 12. Ricc. par. 4. deciſ. 357. Bellect. diſq. cler. tit. de fauor. cler. perſ. §. 8. num. 7. Bonacina de legib. diſp. 10. q. 2. pu 1. §. 4. num. 10. Paul. Layman. lib. 4. tr. 9. cap. 6. num. 2. Genuenſ. cap. 7. num. 7. & Ant. Diana p. 1. reſ. mor. tr. 2. reſol. 28.* Quod etiam procedere fatetur *Garc. par. 2. c. 2. n. 5.* ſtãte hodie conſt. 30. Sixti V. de habitu, & tonſura, dum de facto non eſt priuatus, ſed retinet beneficium.

24 Decimo quarto quæritur, An clericus carens requiſitis præſcriptis in S.C.T. *d. ſeſſ. 23. cap. 6.* & proinde non gaudeat fori Priuil. poſſit ſubijci non tantum foro laicali, ſed etiam foro eccleſiaſtico.

Et fatendum eſt, quod licet in tali caſu non poſſit declinare forum iudicis laici, vt colligitur ex dicto decr. S.C.T. attamen eſt citra controuerſiam, vt poſſit epiſcopus contra dictum clericum delinquentem procedere, eumque punire, nec iſtud decretũ obſtat epiſcopo, quo minus iure ſuo vti poſſit in huiuſmodi clericos delinquentes ſi ad huc clerici permanẽt, ex quo eccleſia nõ abdicauit à ſe ius cognoſcendi de criminibus clericorum, & ita cenſuit Sacr. Congreg.

vt

vt teſtatur *Ric. in prax.for.eccleſ.reſol.531. & ſequitur Bonaci.de legib.diſp.10.q.2.pu.1. §.4.n.19.*

25 Decimoquinto quæritur, an clericus, q aliqua de cauſa amittit canonis priuil. amittat etiam fori priuil.

Et minime amittere fori priuil. tradunt *Comitol. Reſp.moral. li.6.q.20.nu.2.Conſ.ad regu.8. glo.5.§.5.Moli. tra.3. diſp.49. nu.3.Bonaci.de legib.diſp.10.q. 2.pu.1.§.4.n.20.Ric.prax.for. eccl.reſol.531.ConincK diſp.14 du.15.n.160.& alÿ.* cum poſſit vnum priuil. amitti, altero retento ex prædictis duobus priuilegijs. tum quia à diuerſis non fit illatio, *l.Papinian. ff.de mino.*; tum etiam, quia priuatio priuilegiorum, quæ clericis conceſſa ſunt in fauorem libertatis, eſt pænalis, & conſequenter odioſa, & proinde nõ extendenda, *Cap.odia de reg.iur.in 6. quamuis Suar. lib.4.defen.fid.c.27.n.24. cum alÿs*, probabiliter fateatur, clericum, qui non habet requiſita ad fori priuil.iux.decretũ antedictum S.C.T. minime gaudere canon.priuil.vt dictũ eſt ſupra cap.præced. nu.11.

Ad quem autem Iudicem ſpectet decidere, in dubio, an qs ſit clericus, vel ne. & quando gaudere debeat, vel ne priuilegijs clericalibus, & de ſimilibus. vide *Camil. de Curt. in diuerſ. ſeu comprehenſ.iur.feu. p.2.c.2.n.116.Caro.de Graſſ.de effect.cler.eff.1.à n.1257. Doct. in Cap.ſi iudex laicus, de ſent. excomm.in 6.& in c.1.de Cler. coniug.eod.lib.6. & per P.Antonin.Diana p.1. reſol.moral. tr.2.reſol.27. vbi cum alÿs docet, ſpectare ad eccleſiaſticum.*

SECVNDA DVBITATIO.

26 QVi hoc fori Priuilegio gaudeant, vel ne.

Pro ſolutione præter hactenus allata. Dico primo cum communi ſententia, hoc priuilegio potiri omnes clericos, ẽt primæ tonſuræ, concurrentib. requiſitis S.C.T. de quibus ſupra nu.5.& etiam clericos cõiugatos cum vnica, & virgine, ſi deferant habiũt, & tonſurã, & alicui eccleſiæ inſeruiant ex mandato epiſcopi, *Cap.vnico, de cler.coniug.in 6. & in d.c.6. Triden.ſeſſ.23.* vt diximus de canonis priuil.in cap.præced. nu.3.& per *Suar.lib.de defenſ. fidei cath.lib.4.c.28.*

Clericos quoque excõicatos, ſuſpenſos, interdictos, aut depoſitos verbaliter tantum, vel irregulares, vt per *Abb.& Scrib. in cap.cum non ab homine, de iud. & tradunt Car. de Graſſ. eff.1.nu.525. 537.& 641. Ric. in prax.aur. var.reſol.355. &* 438.

438.& p.3.dec.315.& Barboſ. p.2.all.9.n.18.

Sed quid dicendum ſit de clerico ſchiſmatico, vel hæretico. vide *Bertac. in tract. de epiſ. p.5. li.4. n.95. in 13. to. tract. diuerſ. p.2. fol.353. & Car. de Graſſ. num. 1012. & 1255.*

27 An autẽ clericus coniugatus gaudeat hoc fori priuileg. nõ ſolum in criminalibus, ſed etiam in ciuilib.

Nonnulli exiſtimant, in criminalibus, eo priuilegio gaudere tantum, ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter, pro crimine agatur; non tamen gaudere in mere ciuilibus, vt eſſet pro debito pecuniario. ita *Io. And. & alij, quos refert, & ſequitur Couar. pract. quæſ. c.31. nu.6. Farin. de inquiſ. q.8. n.7. & alij,* quorum opin. cõem dicit *Soc. in c.1. de for. comp. & ſequitur D. Reg. Tap. March. Belmon. lib.1. de iure regn. fol.34.* & mouentur ex *tex. in cap. vnico, de cler. cõiug. in 6. verſ. in cæteris.* vbi vltra priuilegium canonis, & fori in criminalibus, in cæteris rebus, & actionibus non gaudent clerici coniugati priuilegio clericali; & licet tex. etiã loquatur de cauſis ciuilibus, hoc intelligendum eſſe dicũt, reſpectu capturæ perſonæ; ſecus vero ſi mere ciuiliter agatur ſine carceratione, prout fuit reſolutum in *Capell. Thol. dec. 184. & per Fran. Marc. dec. 119. p.2. & Barboſ. de pot. epiſ. p.2. all.12. n.25.*

Ipſe vero cũ Arch. & Phil. Fran. in d. c. vnico, Cepol. in conſ. crimin.10. verſ. ſuper tertio, & alijs, exiſtimo non ſolum in criminalibus, ſed etiam in cauſis ciuilibus, vbi nullus eſt timor incarcerationis, gaudere foro priuil. Quorum ſententia verior eſt, & communior, vt fatentur *Lap. alleg.118. & Car. de Graſſ. eff.1. n.181.* qui teſtantur, quod ita ſeruataur in Curia Romana. Pro qua ſententia ponderantur verba *tex. in d. c. vnico, ibi: Neque ab ipſis iudicibus ſecularibus debere perſonaliter, vel pecunialiter nullatenus condemnari.* verbum enim *nullatenus,* excludit omnem iuriſdictionem contra clericos coniugatos, dummodo ſeruẽt requiſita illius tex. vt per *DD. apud D. Ric. par.4. de.320.* & hanc opinionem in noſtro Regno Neap. indiſtincte, & ſine dubio receptam eſſe tradunt *Camil. Borrel. in Spec. Princ. rub 11. §. videamus in lit. A. quem etiam refert, & ſequitur idem Ric. p.3. dec.170. & tenent Duar. in Bulla Cœnæ lib.2. can.15. q.4. coll.3. n.12. & Ant. Diana p.1. tr.2. reſ.50.*

Eſt tamen obſeruandum, quod liquidatio inſtrumenti, cum ſapiat criminalitatem, reſpectu

ctu periurij, & aliorum, quæ
28 criminalitatem inducunt, ſecundum *Affli. dec.64. Præſ. de Franch.dec.162 & 171. Frec. de præſent.inſtr.p.6.& Carau. in rit.100.n.109.* ideo etiam ſecundum priorem opinionẽ, inſtrumentum, contra tales clericos coniugatos, non poſſet liquidari, niſi in foro eccleſiaſtico, *Ric.d.p.3.dec.170. per Nouar.foren.quæſt.lib.1.q.79. & Capobl.in pragm.Regni 8.de Baron.in 2.repet.n.58.*

Quæ autem dicatur cauſa criminalis, & quæ ciuilis ad effectũ ſupradictum, multipliter DD. ſcripſerunt, quorum opiniones nouiſſime refert *Ric.de.58 p.4.*

Vtrum vero clericus coniugatus poſſit cogi ad ſubeunda munera Vniuerſitatis.

Affirmant *glo.& alij in d.c.vnico ver.cæteris, Abb.in cap.ex parte, de cler.coniug.Guid.Pap.deciſ.384.cum alijs relatis per D. Ric.d.p.3.dec.170.* vbi teſtatur ſic fuiſſe concluſum in Curia Arch. Neap.

De clerico in minoribus ordinato à non ſuo epiſcopo ſine li-
29 teris dimiſſoriis, vel cum falſis dimiſſoriis, an gaudere fori priuil. dicendum ſit.

Et gaudere refert *Ric. in prax. aur.reſol.150. & in prax.fori eccl.reſol.256. & tenent Nau. conſ.29.de tempor.ordin.Fran. Marcb.dec.175.p.1.& per Borrell. conſ.15.* ex quo ordines collati, etiam à non ſuo epiſcopo tenent, & ei, cui conferuntur imprimitur character, *Cap.eos, de temp.ord.in 6.Guid. Pap.dec.449.Car.de Graſ.eff.5. nu.35.& alij,* quamuis taliter ordinatus non habeat exequutionem ordinis, *c.1.& 2.diſt. 71. & notat Barboſ.p.2.all.8. n.17.* ac alias pœnas incurrit, vt patet ex decreto Sac.Congreg.Illuſtriſſ.DD.Card.negotiis iuriſd.Regni Neapol.Præpoſit.10.Kal.Iul.1623.

Hodie vero iux.Conſtit. S.D.N. D.Vrbani Papæ VIII. 11.Decemb.1624. taliter ordinatus minime fori priuil. gaudebit, dicitur enim in dicta Conſt. *Italos vero, ſi quos in poſterum clericali charactere inſigniri, vel ad minores ordines promoueri ab alieno epiſcopo, cum falſis dimiſſorijs contigerit, etiam ſi qualitatibus per Conc. Trid. decretum c.16.ſeſſ.23.requiſitis prediti ſint, nihilominus (ſequuta tamen prius deſuper iudicis eccleſiaſtici declaratione) fori priuilegio minime gaudere, ſed ſeculari iuriſdictioni, vt antea, plene in omnibus ſubiacere, & ſubiectos eſſe reſpectiue volumus, &c.*

Clericus autem ordinatus per ſimoniam, vt etiam notat de *Graſſ.eff.1.n.665.& eff.5.n.31*
gau-

gauderet tali priuil. cum ſit vere ordinatus, quamuis ei non detur exequutio ordinis, *Sanctus Th. 2.2. q. 100. ar. 6. Nau. c. 23. n. 111. & Vgol. de ſimon. tab. 1. c. 12. n. 5.*

De ordinato quoq. ante legitimam ætatem, idem tradit *Car. de Graſſ. n. 666.* cum iam character ſit impreſſus.

Similiter cenſet *num. 640. idem Car. de Graſſ.* eo priuilegio potiri promotum ab Epiſc. qui erat impeditus ordines conferre, aliquo iuris impedimento. Quod exemplificatur in ordinato ab Epiſcopo hæretico, excommun. ſuſpenſo, degradato, ſchiſmatico, depoſito, interdicto. Quia tales Epiſ. poſſent de facto conferre ordines, licet exequutio ipſorũ ordinum ſit ſuſpenſa, *Cap. ordinationes 9. q. 1. Cap. fin. de ord. ab epiſ. qui ren. epiſ. & per Iac. de Graſſ. deciſ. aur. p. 2. lib. 1. c. 10. n. 3.*

Quid autem dicendum ſit de clerico incorrigibili. an amittat fori priuileg. abſque alia monitione, & declaratione.

Reſp. nequaquam amittere fori priuileg. niſi fuerit ter monitus, vt probat *Alterius de cenſ. to. 1. diſp. 1. lib. 2. c. 6.* quem refert, & ſequitur *Ant. Diana p. 1. tr. 1. reſol. 129.* tum quia nullo iure probatur, per ſolam incorrigibilitatem amitti clericale priuileg. tum etiam, qa in *Cap. cum ab homine de iud.* præſcribitur, vt clericus deprehẽſus in furto, homicidio, aut ſimile crimine deponatur; & ſi poſt depoſitionem adhuc ſit incorrigibilis, excommunicetur, & creſcente contumacia anathematizetur, ideſt, ſolemniter, & cum ceremoniis ſolitis adhiberi in ferẽdo anathemate. Quod ſi adhuc fuerit incorrigibilis, inquit tex. comprimatur per ſecularem poteſtatem, cum eccleſia non habeat vltra quid faciat. & tunc etiam requiritur ſententia declaratoria incorrigibilitatis à iudice eccleſiaſtico, qui tradat huiuſmodi clericum brachio ſeculari, vt fatentur *Bonacin. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 4. & Car. de Graſſ. eff. 1. nu. 809.* nam in *d. c. cum ab homine*, nõ dicitur, quod iudex ſecularis poſſit huiuſmodi clericum ad ſuum Tribunal trahere, ſed potius, quod iudex eccleſiaſticus poſtquam depoſuit, excõmunicauit, & anathematizauit clericum incorrigibilem, debeat illum per iudicem ſecularem comprimere. ita *Suar. de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. n. 9. Ambroſ. n. de immun. c. 17. nu. 28. Paul. Laymañ. lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 4. ConincK de ſacr. d. 14. du. 15. n. 159. & alij apud Bonaci. cit. loco.*

Tra-

Traditio tamen iudici ſeculari, ſicuti degradatio actualis, non eſſet facienda, niſi conſulto Romano Pontifice, vt aduertit *Diana cit. reſol.* 129.

Quando autem clericus dicatur incorrigibilis. Nõnullos caſus enumerant *Ric. p.* 1. *dec.* 87. *Barboſ. p.* 3. *all.* 90. *nu.* 14. *Boſſ. in prax. tit. de for. comp. n.* 152. *& Car. de Graſſ. eff.* 1. *nu.* 798. qui præcipuè tradit: Quod incorrigibilis propriè dicitur, qui correctionis ſuæ, & melioris vitæ nullam ſpem reliquit. & cũ *Decia. tract. crim. p.* 1. *lib.* 4. *c.* 9. *nu.* 150. dicit, Quod illi dicũtur incorrigibiles, qui paruipendunt, & contemnunt legales pęnas impoſitas, & mandata ſuorum iudicum, & deliberate illis reclamantibus volunt delinquere.

32 Sed quid de clerico, qui enormibus ſe immiſcet, An amittat fori priuileg.

De hoc quæſito diuerſimode ſcripſerũt Doct. vt eſt videre apud *Farinac. de inquiſ. q.* 8. *n.* 54. *Ambroſin. d. c.* 17. *nu.* 12. *clar. §. fi. q.* 36. *n.* 19. *Bonaci. de legib. diſp.* 10 *q.* 2. *pu.* 1. *§.* 1. *nu.* 5. *Nauar. de priuil. conſ.* 25. *Ant. Dian. d. reſ.* 129. *Paul. Layman. lib.* 1. *theol. moral. tr.* 5. *p.* 2. *c.* 5. *Ric. in prax. aur. var. reſol.* 172. *& alios.* Ipſe vero libenter conſentio opinioni illorũ, qui tradũt, Quod clericus tam in ſacris, quam in minoribus conſtitutus, trina non præcedente monitione, vt deſiſtat ab enormitatibus, nequaquam exuatur fori priuil. propter enormitates, licet in eis perſeuerauerit per multum tempus, prout deſumitur ex *Cap. perpendimus, Cap. contingit, & Cap. in audientia, de ſent. excom.* Quamuis circa clericos in minoribus ordinibus ſit ſeruanda diſpoſitio S.C.T. *ſeſſ.* 23. *c.* 6. *de refor.* vt dictum eſt nu. 5. & nu. 10. & circa conſtitutos in ſacris, debeat præcedere degradatio actualis, iuxta tradita per *Suar. lib.* 4. *defenſ. fid. catho. c.* 27. *num.* 24. *& Layman. cit.* & hanc opin. amplectitur *Car. de Graſſ. eff.* 1. *n.* 890. & ab ea non eſſe recedendum fatetur.

Enormia autem delicta in hac materia dici poſſunt, per quæ delinquens incurrit infamiam, *Cap. infames* 3. *q.* 7. *& tradit Ric. in prax. aur. var. reſol.* 172. *nu.* 3.

De clerico tandem exercente artem vilem, vt puta, officium cauponis, aut macellarij. Dicẽdum eſt, quod ſi eſt in minoribus ordinibus nõ coniugatus, & habitum, & tonſuram non defert, vel ſi eſt cler. cõiugatus, & per ſe ipſum publice officiũ prædictum exercet, ſi ter monitus nõ deſiſtat, priuatur priuil. clerical. iuxta diſpoſitionem *tex. in clem.* 1. *de vit. & hon. cler.*

licet aliter dicẽdum ſit,ſi clericus non coniugatus habitum, & tonſuram deferens,hoc officiũ exerceret. ita *Diaz in prac. crim. c.63. Niger in extrauag. de vit.& hon.cler. Paul. Laym. cit.loc.ConincK n.161. Bonaci. d.diſp.10.q.2.pu.1.§.4.num.8. & alij apud Carol.de Graſ.eff.1. nu.968. præter Decia.in tract. crim.p.1.lib.4.c.9.n.136.*vbi dicit, quod diſpoſitio *d. clem.1.* non ſe extendit ad alia ſimilia, & vilia officia, & ad ſordida miniſteria,vt ad lenones,vel cuſtodes balneorum, & teſtatur de communi,vt per eum.

Si vero aliquis cler. in minoribus conſtitutus efficeretur miles, &exerceret arma,& in ƥlijs,& bello ſe immiſceret, amitteret priuileg.clericale. Quamuis ſi ſolum adſcriberetur militiæ nõ amitteret priuil.cler.iuxta tradita per *Innoc.& Abb.quos alij communiter ſequuntur, in c. 1. de apoſtat.& fatentur Car.de Graſſ.eff.1. nu.664. Ric.par.4. dec.154.& Genuen.in prax.c.7. nu. 4.*

33 An autem,qui poſt patratum delictum, aſſumpſit clericatũ, gaudeat hoc fori priuil.

Couar.pract.quæſt.c.32.& clar.in pract.crim.§.fi.q.36. nu.38. & alij apud Bonac.de legi.diſp.10. q.2.pu.1.§.1.n.18. diſtinctione vtuntur,dicentes, aut ſuſcepit clericatum ſine fraude,& gaudere hoc priuilegio, vt cõmuniter tenent Doctores, teſte *Placa lib.1.delict. c.35.* aut aſſumpſit clericatum in fraudẽ, vt ſe eximeret à iuriſdictione ſeculari,& tunc gaudere priuilegio, quoad perſonam, non quoad bona, prout etiam refert *Camill.de Larata conſ.105.* quæ diſtinctio non placet *Genuenſ.in prax.c.9.num.5.* nam exempta perſona clerici, non poteſt in pecunia, vel alijs rebus moleſtari, iux.*tex. in cap. vnico,de cler.coniug.in 6.* Qui reddit rationem, ne per vnam viam concedatur ipſis iudicibus, quod per aliam denegatur.

Alij vero probabilius ſimpliciter docent, talem clericum fori priuil.gaudere.ita *Decian.in tr. crim.p.1.lib.4.c.9. n.60. vbi teſtatur de communi,Io.Andr.& alij in c.1.de obli.ad ratioc.quos refert etiam de Franch.dec.209. & poſt eum Genuen.loc.cit. Antonin.Diana p.1.reſol.mor.tr.2 reſol.26.Car.de Graſ.eff.1.num. 1074.& Ric.dec.357.p.4.& pro hac ſententia facit tex. in l.qui cum vno, §.reus. ff. de re mil.* vbi reus capitalis criminis accuſatus, ſi efficiatur miles non remittitur, ſed à iudice militiæ iudicandus eſt; ergo multo magis id procedere debet in effecto milite cœleſtis militiæ.

Vtrum vero gaudeat hoc priuil.

cleri-

clericus, qui tempore promotionis erat irregularis.

Reſp. affirmatiue ſecundum *Abb. in cap. cum non ab homine, de iud. Car. de Graſſ. eff. 1. nu. 526. Maiol. de irreg. lib. 4. c. 33. nu. 1.* cum irregularitas non impediat, quin character imprimatur, licet taliter ordinatus non habeat exequutionem ordinis.

34 Sed an vxor legitima clerici Græci, vel Latini in minoribus cõſtituti, gaudeat hoc fori priuilegio in caſu, quo eius vir, eo gaudet.

Negat *Sanch. de matr. li. 7. diſp. 47 nu. 3. quem ſequitur Bonacin. de leg. diſp. 1. q. 3. p. 8. §. 2. n. 9.* ex eo quia hoc priuil. eſt perſonale, ratione ordinis.

Contrarium tamen cenſent *Bellect. qui alios refert p. 1. diſq. cle. pag. 280. nu. 24. Car. de Graſſ. d. eff. 1. nu. 155. glo. in cap. eos, qui diſt. 32. Spec. tit. de cler. coniuga. §. vnico nu. 5. Abb. in c. 2. de for. comp. Silu. excom. 9. nu. 21. Angel. excom. 7. nu. 8. & alij apud Sanch. loc. cit. num. 2.* qui hanc opin. probabilem fatetur.

Qua opinione attenta, eſſet dicẽdũ, quod hoc priuil. gaudebit vxor durante vita viri, cũ ſit ꝑſonale, & extinguitur, extincta perſona; quamuis *Bellect. cit. loco num. 25.* dicat, quod vxor gaudet priuileg. eius viri, etiam eo mortuo, donec alteri nubat, *ex l. filij §. 1. ff. ad munici. & per Theſſau. quaſt. foren. lib. 1. q. 90.* Similiter, ſi eius vir ex aliqua cauſa amitteret hoc fori priuileg. illud amitteret eius vxor. ita *Sanch. & alij apud Carol. de Graſſ. cit. loc. nu. 185*

35 Qui nu. 189. idem fatetur de filijs legitimis, & naturalibus clericorum, *l. omnes. vbi glo. C. de epiſ. & cler. Bertach. in repet. verb. clerici filius, Specul. in tit. de cler. coniug. verſ. & nota, Decian. tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. n. 49.* cum pater, & filius vna, eademq. perſona reputetur, *l. fi. C. de impub. & alijs ſubſt.*

Idemq. docet *Dec. in cap. cum plenariè num. 12. de priuil.* de filijs clericorum Græcorum, Quia dum in iure reputantur legitimi, gaudent fori beneficio, eorum patribus, conceſſo.

36 De clericis bigamis tãdem dicendum eſt, eos non gaudere hoc fori priuilegio, ſicuti diximus non gaudere canonis priuilegio ſupra in cap. præced. à n. 23. ex doctrina *Sanch. de mat. lib. 7. diſp. 46. nu. 3. & aliorum* quæ omnia hic applicari poſſunt.

Vtrum vero poſſit Epiſcopus cũ bigamo diſpenſare. Dictu̸m eſt ſupra c. 4. nu. 97.

37 An autem clericus coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuil.

frueretur, effectus ſit bigamus, iniens aliud matrimonium, prima vxore defuncta, hoc priuilegio gaudeat.

Et gaudere fateor. Quia ſpectatur tempus delicti commiſſi, argum. *l.* 1. *ff. de pęn. ita Clar. §. ſi q.* 36. *num.* 11. *Sanch. d. lib.* 7. *diſp.* 46. *nu.* 4. *& ita fuit concluſum in Cur. Tholoſ. dec.* 377 *D. Ric. par.* 5. *collect. deciſ.* 1864. *& alij*

38 Idemq. dicendum eſt de clerico, qui poſt commiſſum delictum, vxorem duxerit; Quia ꝑ iudicem eccleſiaſticum puniri debet, vt dicemus infr. nu. 109. & tradunt *Steph. Grat. diſcept. for. c.* 224. *Barb. p.* 2. *all.* 12. *n.* 6. *& alij.*

39 Sed vtrum clericus in ſacris, cum quo fuit diſpenſatum à Summo Pontifice ad nuptias contrahendas, gaudeat priuil. clericalibus.

Sanch. de matr. lib. 8. *diſp.* 8. *nu.* 11. *vt etiam dixi in tract. de oblig. cler. p.* 1. *nu.* 33. cenſet illis non gaudere, ſi induit ſecularem habitum, relicto clericali, vt ad nuptias tranſeat vtens diſpenſatione. cum manente charactere indelebili ſacri ordinis, tranſlatus ſit ad ſecularem ſtatum, ſed antequam habitum clericalem relinquat gaudere omnibus clericalibus priuil.

Tamen hæc doctrina (re melius conſiderata) patitur difficultatem, cum antequam contrahatur matrimonium à dicto clerico in ſacris, licet ſolum relinquat habitum clericalẽ ad finẽ contrahendi matrimonium ex iam obtenta diſpenſatione, nõ ſit aſſumptus ſtatus cõtrarius, & incompatibilis clericatui, ita vt frui non poſſit omnibus clericalibus priuil. ac etiam reaſſumere habitum, & non teneatur ad onera ſacris ordinibus annexa.

Ideo dicerem, quod poſt contractũ matrimonium propter ſtatum contrarium, & incompatibilẽ aſſumptum talis clericus non gauderet clericalibus priuilegijs; cum tunc nec ad onera annexa ſacris ordinibus teneatur, vt tradit *Sanch. loc. cit.* quamuis teneri ad onus recitandi horas canonicas, etiam poſt contractum matrimoniũ, ex Summi Pontificis diſpenſatione, aſſerat *Bonacin. de horis canon. diſp.* 1. *q.* 2. *p.* 3. *n.* 5. Secus aũt dicerẽ antequam matrimonium contrahat, licet reliquerit habitum clericalẽ poſt obtentam diſpenſationem, cum non dum ſit aſſumptus ſtatus contrarius clericatui. in tantũ quod ſi iſto medio tempore committeret aliquod delictũ, deberet cognoſci, & puniri ab eccleſiaſtico.

40 Quid autem dicendum ſit de clericis, ſeu diaconis, quos vocant

cant ſiluaticos in Regno.

Reſp. quod circa clericos prædictos extat decretũ Sac. Congr. per quod pſcribitur numerus prædictorum cler. pro ſeruitio eccleſiarum, & epiſcoporũ, & decernitur quando gaudere debeant, vel ne, Priuil. cler. & eſt tenoris ſequentis.

Sacra Congregatio Cardinalium negotijs iuriſdictionalibus Regni Neap. præpoſitorum certior reddita in nonnull. eiuſdem Regni diœceſibus, Diaconos quos vocant Siluaticos in maximum numerum citra eccleſiarum neceſſitatem, aut vtilitatem excreuiſſe, volens eorumdem exemptionis cauſam declarare, & fraudibus quibuſcumque occurrere, de Sãctiſſimi D.N. Greg. XV. mandato, viuæ vocis oraculo, deſuper habito, Diaconos ſiluaticos huiuſmodi, pro eccleſiarum, & Epiſcoporum ſeruitio retinere, vel in locum quoquo modo deficientium aſſumi poſſe in Cathedralibus, ſeu ſuperioribus eccleſiis ad ſummum quatuor, in Collegiatis, vel Parochialibus duos, in alijs vero eccleſiis, in quibus diuina celebrantur, ſi Epiſcopo videbitur, vnum, quos quidem Epiſcopi prorſus gratis, & tales, qui omnino per ſeipſos, non autem per interpoſitam perſonam ſeruitium debitum præſtent, nec vllo modo criminoſos, aut malæ conditionis, & famæ eligere debeant, alias, & hi nullo gaudeãt Priuilegio, & eligentes iudiciũ Sedis Apoſtolicæ ſeuerum experientur. eos vero Priuilegio Canonis non gaudere; fori autem Priuilegio in criminalibus omnino, in ciuilibus, quoad corporis diſtrictionẽ tantũ, & immunitate ab oneribus perſonalibus, non autem ab alijs durante ſeruitio frui debere. Sed ſi alicubi maioribus vtantur priuilegijs, & immunitatibus ex legitima cõſuetudine, cuius cognitionem, & declarationem in caſu controuerſiæ, eadem Sacra congregatio ſibi reſeruat, illam debere attendi, cognitionem verò aliorũ præmiſſorum ad Ordinarios pertinere, hoc præſenti decreto ſtatuit, præcepit, & declarauit. Romæ 10. Kal. Iul. 1623.

Oct. Card. Bandin. Laur. Camp. Secret. Locus ſigilli.

41 Dico ſecundo, hoc fori priuilegio potiri Regulares omnes profeſſos, eorumq. conuerſos, & nouitios. ſimiliter, & moniales, earumq. conuerſas, & nouitias, vt diximus de can. priuil. cap. præced. nu. 28. & tradunt omnes Doct.

42 An autem fratres, & ſorores Tertij ordinis S. Franc. & S. Dominici hoc priuilegio gaudeant.

Reſp. quod Fratres Tertij ordin. eo gaudent ſi habitum religioſum geſtant, atque collegialiter

liter viuunt,ſeu cum clauſtralibus habitant, ſecus vero ſi in proprijs domibus habitant,iuxta Conſt. Leonis X. quam refert Quaranta, verb. *Priuileg. regular.& docet poſt alios Paul. Layman.l.1.tr.5.p.2.c.5.* Sorores vero eiuſdem Tertij ordinis habitum geſtantes, etiam in proprijs,aut conſanguineorum domibus, vel ſeorſum habitantes,hoc Priuil.gaudent, ſi virginalem,aut cęlibem vitam ſimpliciter, & expreſſe voueant. vt patet ex eadem Conſt. & ex alia eiuſdem Pontificis, incip. *Nuper.* relata per *Quarant.ibid.*& diximus in cap.pręced.nu.33. & tradunt *Ric.p.2. dec.88.Ant.Diana p.1.reſ.mor. tr.2.reſol.84. & alij.* cum ſint perſonæ eccleſiaſticæ, & religioſæ impropriè, quia non poſſunt cõtrahere matrimonium, & promittunt obedientiam, vt fatetur *Bartb.à S.Fauſto in theſſ.relig.lib.8.q.205.* Quamuis non deſint DD. aliter ſentientes circa Fratres Tertij ordinis,vt eſt videre apud *Barbo. p.2.all.12.n.41.*

43 De oblatis in monaſterio, viuentibus,vt regulares,q ſunt perpetuo in ſeruitio eccleſiæ, & incedunt in habitu, non eſt ambigendum, eos hoc priuil. gaudere. vt docent *Abb. in cap.tuarū,de priuil.Card.Tuſc. pract.concl.lit.O.concl.16. Car. de Graſſ.eff.1.nu.96.Ric.cit.loc. & Barbo.n.39. & alij.*

44 De Eremitis denique, qui non emittunt vota Religionis, fatendum eſt, eos etiam hoc frui priuileg. vt diximus de canon.priuil.in cap.præced.n.34 ſi ex ſpeciali obligatione, & quaſi traditione alicui eccleſiæ, vel loco ſacro dicati ſint, cū ſpeciali obligatione ad Epiſcopum. cum eorum vita ſit religioſa,& ſint perſonæ ſpecialiter Deo dicatæ. Secus autem eſſet de Eremitis profugis, qui nõ ſunt adſtricti alicui Regulæ, nec ſubſunt alicui Superiori eccleſiaſtico. ita *Silu.verb.eremita.Nau.c.27.num.79.Ric.prax. aur.reſol.149.Barbo.p.2.all.12 nu.43.Car.de Graſſ.eff.1.n.106 Paul.Layman.lib.1.tr.5.par.2. c.5.n.4.& alij.*

45 Sed vtrum Rectores Hoſpitalium, ſeu hoſpitalarij gaudeant hoc priuil.

Affirmant *Abb.in c.2.n.11.de foro comp.Hoſtien.in ſumm.tit.de regul.§.1.verſ.quod ruſticus,& alij,quos refert Car. de Graſſ. n. 118.* ſi promittant in manibus Epiſcopi caſte viuere,& portent aliquod ſignum ſuper veſtimentis, ſecus autem dicit *Abb. loc.cit.* ſi iſti hoſpitalarij vtuntur coniugio, & habent, & retinent proprium,& ſunt laici.

Sed *Barboſ.loc.cit.nu.40. Velaſc.* con-

Digitized by Google

*concl.105.n.3.*fatentur, ſimpliciter,quod hoſpitalarij, Prælati auctoritate deputati ad aliquod hoſpitale erectum aucto ritate Epiſcopi,fori priuil.gaudent.

46 Dico tertio, hoc fori priuil. potiri Milites S.Ioa. Hieroſol. S.Iacobi, Calatraue,& Alcantaræ;ſicuti gaudere canon.priuileg.dictum eſt in cap.præced. nu.37.cum *Sanch.in ſum. 1.to. lib.4.c.16.n.11.Garc.par.1.c.4. num.15.& Barbo.p.2. alleg.12 nu.45.*

47 An autem Milites S.Stephani,S.Lazari, & ſimiles fori priuileg.gaudeant.

48 Affirmatiue ſecundum *Nauar.conſ.12.de regular.& alios, quos referunt Car.de Graſ.eff.1. n.109.& Barbo.d.alleg.12.nu. 45.*ea ratione, quia connumerantur inter perſonas eccleſiaſticas, & profitentur vnam ex Religionibus approbatis à Summo Pontifice. Quamuis *Car.de Graff.cit.nu.115.*dicat, quod in Regnis Sicil.& Neap. hoc non ſeruatur.

49 Dico quarto,hoc fori priuilegio gaudere familiares epiſcopi,*Cap.fin.de off.Archid. & tradunt Capy.dec.12.Theſſaur. dec.22.Clar.§.fi.q.35.Bobadill. l.2.c.17.nu.7. Ric.p.4. dec.292. Farin.l.1.q.8.n.46.in tract.crimin. & alij communiter in d.c. fin. quos recenſet Car. de Graff. eff.1.n.128. & notatur in ritu 38.Cur.Arch.Neap.*

50 Quis autem dicatur familiaris epiſcopi,ad hoc,vt fori priuilegio gaudeat.

*Luc.de Penn.in rubr.C.de domeſt. lib.2.Carau.in rit.46.nu.35.& alij relati per Ric.dec.282.nu.7. p.2.*dicunt,quod ille dicitur familiaris,qui inſeruit Epiſcopo, à quo impenſam victus accipit.

51 Vnde ſi quis haberet ſolum literas familiaritatis ab Epiſco po, non gauderet hoc priuilegio,vt fatentur *Bellect.p.1. diſquiſ.cler.fol.280.nu.23.& Ric. cit.n.4.*quaſi non ſint in famulatu,& actuali ſeruitio.*Gratia. Rot.March.diſcept.foren.c.340. n.20.& Abb.in cap.dilectus, de de cler.non reſid.* Sicuti neque familiaris dicitur quis, ex ſolo obſequio facto Epiſcopo, in eius domo per triennium, vt

52 valeat ab eo ſuſcipere ordines, & beneficia, prout fuit etiã reſolutum in Cur. Arch. Neap. teſte *Ric.loc.cit.nu.7.. & refert de Thoro verb. clericus fol. 16. ac D.Regens Valenz.conſ.57.& alij.* Nam *ex tex.in cap.fin.de verb.ſignif.in 6.*tria expreſſe, & vnum tacite requiruntur,ad ad hoc vt quis familiaris efficiatur, & per conſequens, vt iuxta S.C.T.*c.9.ſeſſ.23.de refor.* poſſit vti familiaris triennalis ab Epiſcopo ordinari. Et primo

mo requiritur, vt clericus ipſe ſine fraude ſit ab Epiſcopo receptus,& ideo ſi Epiſcopus ea ſola de cauſa reciperet aliquē familiarem,vt ei conferret ordines, receptio dicitur facta in fraudem. Secundo requiritur, quod ſit commenſalis, hoc eſt,vt recipiat victū in ædibus ipſius Epiſcopi, & victus expenſis Epiſcopi intelligitur, etiam ſi familiaris in alio loco habitans portionem ex domo ipſius Epiſcopi recipit, vt declarat *Gom.regul. Cancell. de impetr.benef.vacant.per obitum familiar.Cardinal.q* 13.*& Barboſa p.1.all.5.n.20.*& intelligitur quoque commenſalis ille, cui datus eſt locus in domo,& vt aiunt,in tinello, vt poſſit ibi comedere cum alijs familiaribus,licet ea liberalitate vti no ſit receptus iſte, vt declarat *Gambar. de off.legati à latere in rub.n.154.* Tertio requiritur, quod inſeruiat etiam ipſi Epiſcopo, nam non ſufficit, vt ſit commenſalis, ideſt,vt viuat in ædibus Epiſcopi, ſed debet ei inſeruire, vt dicatur propriè familiaris, *Gomeſ.d.q.13. Selua de benef.p.3.q.11.num 22.Menoch.de arbitr.iud.caſ.201. nu.* 127. & denique requiritur, ꝙ ſeruitij præſtatio,& commenſalitas ſit continua,vt in *d.c.fi. de verb.ſignif.in 6.*expreſſe dicitur. ita *Campanil. in diuerſ. rub.9.c.9.n.12.Barboſ.p.2. all. 5.nu.9.D.Ric.d.dec.282.p.2. & dec.70.p.3.& alij.*

Triennium autem ſufficit, quamuis ſit inceptum antequam do

53 minus ſit factus epiſcopus, vt cenſuit Sacra Congr.ſicut tradunt *D.Ric p.3.collect.dec.596. Barboſ.d.p.2.all.5.n.8.Fornar. de ſacram.ord.c.5. & alij.*

Vtrum vero conſanguineus Epiſcopi conuiuens expenſis Epiſcopi in eius domo, dicatur eius familiaris ad effectum, vt poſſit ei ordines conferre,iuxmentem Conc. Trid. vide tradita per *D.Ric.d.p.3.de.*70. vbi affirmatiue, ait, fuiſſe deciſum in Cur. Arch. Neap.

54 Dicitur quoque familiaris Epiſcopi,Magiſter actorū, qui vt familiaris poterit ab Epiſcopo ordinari, vt docent *Gratia. in deciſ.Rot. March. 233. Ric. p.3.collect. deciſ.596. & Campanil.in rit.38.Cur. Arch.Nea. nu.*4. & hoc fori priuil. gaudet tam in ciuilibus, quam in criminalibus, prout in facti contingentia fuiſſe deciſum Neap. refert *de Thoro in compend. deciſ.Neap.verb familia, & tradunt Ric.in prax.fori eccl.reſol. 471.Bellect.pag.279.nu.16. & Io.Ant.de Nigr.d.clem.vnica de vit.& ho.cler.*vbi hoc, quod

55 diximus de fori priuileg. ampliat procedere,etiam in familia Vicarij Epiſcopi, & ſequ ur

Ric.

Ric.cit.loc. & per Nouar. de eleƈt.fori q.36.ſeƈt.2.

56 Nuntij etiam Epiſcopi, & alij Notarij, & Officiales Curiæ Epiſcopalis, hoc fori priuilegio gaudent, vt poſt alios fatetur *Barboſ.p.3. alleg. 107. num. 11. & 13. & habetur in ritu 38.Cur.Archiep. Neap.*

57 An autem familia, & ſerui clericorum, eo gaudeant Priuilegio.

Farinac. in traƈt. crim.d.l.1.q.8. num.46.quem refert Ric. deciſ. 192.par.2. aſſerit, hoc fori priuilegium minimè concedi famulis clericorum, ſed tantum Epiſcoporum, prout ita, etiam tenet *Bouadilla lib.2. cap.17. num.7.*

Alij verò diſtinƈtione vtuntur. Nam aut ſerui, coloni, & famuli ſunt perpetuo clericis, & Eccleſiæ obligati, & tunc eo priuilegio gaudere cenſent, *glo.in cap. iudicatum, diſt. 99. Io.ant.de nigris in clem. vnica, de vita, & bon.cler.num.8.Menoch.de arbitr.cent.6. caſ. 562. num.3.Carauita ritu 46.num. 27.Belleƈtus loc.cit.fol. 277. n. 12.Theſaur.deciſ.22.et alij, poſt Abb.& Felin.in cap. 2. de foro compet.apud Car. de Graſſis eff. 1.num.149.*

Aut famuli, coloni, & ſerui non ſunt perpetui, ſed ad tempus conduƈti annua, vel menſtrua mercede; diuerſimodè ſentiũt Doƈt. Aliqui enim dicunt, eo priuilegio minimè gaudere, vt per *Capic. d.deciſ.12.clar.§.fin.q. 35. Couar.praƈt.quæſt. cap. 35. num. 2.& alios.*

Plerique alij vero, eo gaudere defendunt, ea ratione, quia iſto caſu familia non gaudet priuilegio ꝑpter ſe, ſed propter fauorem dominorum ſuorum. Quæ ratio militat, tam in familiaribus, & ſeruitoribus perpetuis, quam ad tempus. ita *glo.in cap.eos, diſt. 32. & in cap. clericum, il 1. 12.q.1.Pet. Rebuff.de priuil.ſcolar. Priuil. 166.Menoch.d.cent.6.caſ.562. num.8.Carauita d.ritu 46.nu. 27.& alij.* Quamuis *Car.de Graſſis num.150.* hanc opinionem in ſeruis conduƈtitijs admittat, quando clericus non poſſet comodè, vti ſuo priuilegio, niſi etiam, eo vtantur ſui familiares, & ſerui, ex *Felin.in cap.2.de foro comp. & de nigris cit.loco, num.93.*

Vtrum verò conduƈtores prædiorum Eccleſiaſticorum poſſint conueniri coram Iudice eccleſiaſtico.

Affirmatiuè, iuxt.notata in *Ritu 38.Cur.Arch.Neap.num.2. & apud Theſaur. Forenſ. quæſt. lib.2.q.15.num. 2.* & expreſsè docet *Car.de Graſſ. eff.1.num. 417.* de conduƈtore decimarũ, vt diƈtum eſt ſup.cap.3. num. 60.

Coram quo autem, iudice, laicus emphyteota Eccleſiæ debeat conueniri ad cenſum, ſeu annuum canonem ſoluendum; vel ad relaxationem rei, prætextu caducitatis. Vide *Theſ. d.lib.2.q.15.*

TERTIA DVBITATIO.

IN quibus caſibus clerici gaudeant, vel ne, hoc fori Priuilegio.

Reſp. quod per multi, & varii sũt caſus, qui proponuntur à Doctor. de quibus hic ſolum cõpendiosè afferemus, & diſcutiemus frequentiores in praxi per modum quæſtionum, cũ reſolutione, etiam nonnullorum dubiorum. ideò

58 Quæritur primò, ſi lite cepta contra laicum, apud iudicẽ ſecularem, ea pendente laicus moriatur, clerico relicto hærede vniuerſali, an idem iudex poſſit procedere in cauſa prędicta, vſque ad finem, etiam contra ipſum clericum, an verò clericus poſſit forum declinare.

In hac quæſtione plerique cenſent, non poſſe clericum forũ declinare, ſed teneri ad proſequutionem vſque ad finem litis coram eodem iudice laico, ex *l.hæres abſens ff.de iudicÿs*, propter præuentionem litis coram iudice laico, quo caſu dicitur fieri continuationẽ inſtantiæ cum defuncto inchoatæ, cuius ipſe clericus eſt vniuerſalis ſucceſſor, rapræſentans vnam, & eamdem perſonam. ita *Paul. de Caſtro in d.l.hæres abſens, & alÿ, quos ſectatur Couar.pract.quæſt. cap. 8.num.3. Vaſq.de ſucceſſ.creat. l.3.§.29.num. 72. cum alÿs relatis per Surd.conſ.222.num.4 vol.1. & deciſ.110.par.1.et per Car.de Graſſis eff.1. num. 282. & Ricc.deciſ.218.p.4.*

Contraria tamen opinio, quam tenent canoniſtæ, eſt verior, & communior, talem clericũ hæredem laici non teneri coram iudice ſeculari proſequi litem, iam contra ipſum laicũ ceptam, ſed denuo eſſe cõueniendum ſuper eadem re, vel actione coram iudice Eccleſiaſtico, cum ipſe clericus ſit à ſeculari iuriſdictione exẽptus, & iure proprio ſuſcipiat, & defendat litem ipſam, & principaliter compareat pro ſuo intereſſe, & hanc opinionem ſequuntur. *Iacobin. de Sancto Georg. Decius, & Curt. iunior in dicta l.hæres abſens, Bal.in l. ſi quis presbyter.2.C.de epiſ. & cler.Cagnol.in l.2.num.249.C. de pactis, Marc. Ant. Peregrin. tract.de fideicom.art.vlt. num. 20. Bonacina de legibus diſp.10. q.2.pun.1.§.1.num.25. Miſinger.deciſ.camer. imperial. cent.*

3.ob-

3. *obſeruat*. 45. *Bellectus p. 1. diſq.cler.fol.*274. *num*. 6. *Ambroſinus de immunit. eccl. cap.* 20.*num*.45. *Antoninus Diana p.1.reſol.mor.tract.2.reſol.* 24. *fol.*35.& *P.And. Molfeſius in comment.ad conſuet.Neap.par.* 2. *q*. 8. qui multis rationibus hanc tuetur partem, & ab ea in iudicando, & cōſulendo nō eſſe diſcedendum docet. Et probari poteſt quoque ex eo, quia inſtantia defuncti non transfertur in hæredem ipſo iure, adeò quod ſententia lata contra defunctum, non poteſt exequi contra hæredem, *l.paulus ff. quæ ſent. ſine appell. reſcind.& l.ſumma* §,*fin.ff. de re iudic*, & *notat Carauita ſuper ritibus M.C.V.ritu* 234.*num.* 6.ſed ad hoc, vt inſtantia transferatur in hæredem, opus eſt, vt citetur, *l.edictum ff.de iudicijs*, & *l. oratione ff.de ferijs*, ideò in praxi ſeruatur in M. C.V. quod mortuo reo citantur ij, qui hæredes prætenduntur, ad declarandum ſi ſunt hæredes, & pro quota parte, & ad videndum iudicij trāslationem in ipſis faciēdam, qua citatione facta, iudex poſtea interponit decre um, quod iudicium in ipſis transferatur, & cum ipſis procedit ad vlteriora, vſque ad ſententiam incluſiuè, nec amplius nominatur defunctus, & idem ſeruatur ad inſtantiam rei, mortuo actore lite pendente; vt dicit idē *Carauita cit*. Sed hæc præuia cauſæ cognitio non poſſet fieri per iudicem ſecularem in clericos, vt notat *Rota deciſ.*5. *in antiquis, de foro competenti*: ergo.

59 Sed quid, ſi aliquis efficeretur clericus poſt cauſam inceptam coram Iudice laico, an poſſit proſequi cauſa inchoata coram eodem Iudice. Affirmatiuè ſecundum *Abb. in cap.*1.*num* 4.*de oblig.ad ratioc. Felin.in c.fin.de conſtit. Marcel.Calà in tract. de modo articulan* §.1.*glo*.1.*num*.63.*Io. de Deo in doctrina aduocatorum lib*.3.*cap*.20. *num*. 5. *Car. de Graſſis eff*.1.*num*.1248.*et alios apud Surd. deciſ.* 110. *num*. 3. *Ric deciſ.*218.*par*. 4.*num*.3.& *Antonin.Diana cit.reſol*.24.

Eſt tamen notandum, quod ſi inſtantia eſſet perempta, quamuis per Principem poſtea inſufflaretur ſpiritus vitę ipſi inſtantiæ, prout facere poſſet, tunc clericus eſſet remittendus Eccleſiaſtico Iudici, ſi iterum ſuper eadem cauſa conueniretur: nam perempta inſtantia, perit Iudicis iuriſdictio *l.facta* §.*ſi quis bonorum ff ad trebel.Io.de amicis conſ.*32. *nu*. 9.*Surd.conſ* 160.*lib*.2.*num* 22 & pereunt citatio, litis conteſtatio, & omnia acta ordinato

ria, & erit tanquam ſi lis non fuiſſet cepta, & quando talis inſtantia reuiuiſcit, eſt noua inſtantia, *Cagnol. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. Car. de Graſſis d. eff. 1. num. 299. & nu. 1241. & Anna ſing. 129.* vbi dicit, quod hæc eſt vera opinio.

60 Secundò quæritur, an clericus hæres laici conueniri poſſit coram iudice laico.

Reſp. nequaquam: ſed corã eccleſiaſtico conueniendus erit, etiam ſi vt hæres laici ad iudicium vocetur, ea actione, quæ aduerſus laicum defunctũ cõpetebat. ita *Bar. in d. l. hæres abſens, ff. de iudic. Couar. pract. q. cap. 8. Ric. par. 2. collect. deciſ. 314. & alij communiter.*

An autem clericus adiens hæreditatem, non confecto inuentario, teneatur vltra vires hæreditarias omnibus creditoribus hæreditarijs.

Affirmant *Abb. in cap. Eccleſia S. Mariæ, nu. 18. de conſt. & alij, apud Car. de Graſſis eff. 2. num. 252.* Contrarium tamen, ſcilicet, quod minimè teneatur vltra vires hæreditarias, docēt *Duardus in Bulla Coenæ lib. 2. can. 15. q. 17. num. 8. & Anton. Diana d. tr. 2. reſol. 70.*

61 Tertiò quæritur, an clericus poſſit reconueniri coram iudice laico, quando, ſcilicet, ipſe clericus eſt actor in cauſa mere ciuili contra laicum, ſicuti, è contra, laicus agens in Cur. Eccleſiaſt. contra clericum, poteſt coram eodem eccleſiaſt. reconueniri, iux. *tex. in cap. cuius in agendo. 3. q. 8. & in auth. & conſequenter C. de ſent. & interloq. omn. iud.*

Abb. in cap. at ſi clerici, num. 21. de iudicijs, hanc quæſtionem examinat, & concludit, non poſſe clericum recõueniri coram laico, cum regula de reconueniendis clericis coram iudice ſeculari non ſit recepta de iure canonico. Quod etiam fatetur *Paul. Layman. lib. 3. tr. 6. cap. 1. n. 2.*

Communiter, tamen, Doct. concludunt poſſe reconueniri in cauſa merè ciuili. Nam dum clericus in agendo iudicē elegit, non debet dedignari, eumdem contra ſe habere. *l. Papinianus. C. de ſent. & interloc.*

Quæ communis opinio ampliatur, & limitatur à Doct. multipliciter.

62 Ampliatur primò, procedere non ſolum in iudice ordinario, ſed etiam delegato ad inſtantiam actoris, cum militet eadem ratio, de qua in *d. l. papinianus.* ita *Specul. in tit. de reconuen. §. 1. Bar. & Bal. in d. Auth. & conſequenter.* Non tamen admittitur reconuentio ſi delegatus fuiſſet impetratus à reo, quia ceſſat Ratio allata.

allata. *Maran.p.4.diſt.6.de iud.con.& recon.nu.*13. *Ambroſin.c.20.n.42. & alij apud Car.de Graſſ.eff.1.n.751.*

63 Ampliatur ſecundo, per *Carau.rit.67. num. 6.* in quacumq. parte iudicij, & donec ipſum duret, vſq. ad concluſionem in cauſa, iux. *glo. in c.1. verſ. reſpondere de mut. petit.* quod intelligit ſecundum modificationem, *Bar. in d.auth. n.*12. Sed *cum Ambroſin. in d.c. 20.nu.*38. & Doct. communiter. vt fatetur *Bonaci. de legib. diſp.*10.*q.*2.*p.*1.*§.*4.*n.*5. cenſeo, quod talis reconuentio fieri debeat incontinenti, in ipſo litis exordio, *clem. ſępe, de verb. ſignif.* ſcilicet, ante litis conteſtationem, vel in ipſa conteſtatione, vel ſaltem ſtatim poſt litem conteſtatam incontinenti, cum cauſæ conuentionis, & reconuentionis ſimul ſint tractandæ, ac decidendæ, vt tradunt *Imol. & alij in d.c.*1. *Dec.conſ.*200. *n.*2. *& Lancel. de attent.p.*3.*c.*24. *q.* 14.*n.*10. & licet reconuentio, aliquando admittatur in quacumq. parte iudicij, id proce-

64 dit ſecundum *Ambroſ.nu.*39. quando fit coram iudice competenti, quo caſu admittitur reconuentio; ſed cauſæ ſimul non tractantur, nec deciduntur, & per reconuentionem non retardatur proceſſus cauſæ principalis; ſed quando fit coram iudice, reſpectu cauſæ reconuentionis incompetente, & poſt litem conteſtatam ex interuallo non habet priuilegium prorogatiuum iuriſdictionis, nec modo aliquo admittitur, parte opponente, & contradicente: ſecus ſi non contradiceret reconuentioni, & ei conſentiret, vt declarat *Vinc.Hondad.conſ.*41.*lib.*1.*n.* 10. *quem refert, & ſequitur Ambroſ. loc. cit. Quamuis aliter ſentiat Car. de Graſſ. eff.*1. *num.*762. *inhęrendo opinioni Vinc. de Franch. dec.*376.

Quando autem eſſet lata ſententia ſuper conuentione, & ſic finitum iudicium, non poſſet amplius clericus reconueniri coram laico. *glo. in cap. fin. de iud. de Franch. dec.*193. *& dec.* 376. *& Car. de Graſſ. d. eff.*1.*n.* 784.

65 Ampliatur tertio, tam in iudicijs ordinarijs, quam ſummarijs. *l. ſed hæ §. non ſolum ff. de proc. iuncta l.*1. *ff. de dam. infect.* Quando tam cauſa cõuentionis, quam recõuentionis eſt ſummaria; vel ſi vna eſt ſummaria, & alia ordinaria, ſi reconueniens renunciat priuilegio reconuentionis, vt vtraque cauſa ſimul terminetur, iuxta diſpoſitionẽ *d. auth. & conſequenter*, alias ſecus; cũ ſimul expediri non poſſint. ita

Spe-

Specul.de reconuen. §.nunc dicamus n. 11. *Menoch.de retin. poſſ.remed.*3.*q.*84.*nu.*75.*Cara. ſuper rit.*67.*n.*7.*Car.de Graſſ. nu.*774.*de Franch.dec.*193.*& alij.*

66 Ampliatur quarto, prædicta communis opinio procedere, etiam ſi clericus vellet deſiſtere à conuentione ad finem euadendi reconuentionem, quando fuit facta reconuentio ante litis conteſtationem; ſicuti dicitur in ſimili, quod appellans non poteſt renunciare appellationi, inuito appellato, *ex Bart.in l.ſi quis libellos C. de appell. & Surd dec.*143.*n.*3.*ita Affl.dec.*173.*Theſſa.lib.*1.*quæſt.foren. q.*98.*Marcel.Calà glo.*1.*n.*46. *de Franch. dec.*349. *Car. de Graſſ.n.*748.*& Ambr. d.c.*20. *n.* 36. Quod ſi non fuiſſet ad huc facta recõuẽtio, poſſet clericus deſiſtere, quia res eſt integra, & reo ante reconuentionem, non eſt ius quæſitum. *de Franch.d.dec.* 349. *Maran. d.diſt.*6. *n.*54. *& Bonaci. de legib.diſp.*10.*q.*2.*pu.*1.*§.*4.*n.*5.

Limitatur autem, eadem cõmunis opinio, non procedere in cauſa appellationis. Quia tũc non habet locum reconuentio, *l.*2.*§.legatis ff. de iudi. &*

67 *notant Guido Papa dec.*85.*nu.* 55. *Ric.p.*1.*coll. dec.*112. *Ambr. nu.*40. *& Marant. d.p.*4. *d.*6.*n.*24.qui teſtatur de communi. Ratio huius limitationis eſt. Quia quando quis appellat non ſua ſpontè dicitur agere, & iudicem ſibi eligere: ſed coacte, vt releuetur à grauamine ſibi à iudice illato, propter quod ceſſat ratio reconuentionis, de qua ſupra.

Sic etiam quando clericus non ageret nomine proprio, ſed alieno, vt tanquam tutor, curator, aut procurator alicuius, quia nequaquam poterit reconueniri coram iudice, coram quo agit. Quia ceſſat, ratio, propter quam conceditur reconuentio, vt ſupra, ꝙ notat *Car.de Graſſ.eff.*1.*n.*768 Similiter dicendum eſt, quando clericus ageret nomine proprio, & reconuentio fieret nomine alieno, *Alex. de Neuo in cap. at ſi Clerici, de iudi.n.*39.*& Car.de Graſſ.nu.* 786.

68 Limitatur ſecundo, nõ procedere coram arbitro, quia is non põt iudicare, niſi contenta in compromiſſo, *Cap. cum dilectus, de arbitr. l.de his ff.eod.tit. & notant Specul.cit. loc & Carau i.n.*12. Quam limitationem procedet ſecundum *Car.de Graſſ.n.*780. in arbitro voluntario; ſecus vero coram arbitris eligendis ex diſpoſitione ſtatutorum,

ex

ex *Roman.ſing.783.Maran.d. diſt.6. num.12.& Mar.Anto. Blanc. in tract.de comprom.in 4.quæſt.prin. nu.23.*

69 Limitatur tertio,non procedere, ſi clericus reconueniretur pro cauſa criminali,ſiue criminaliter, ſiue ciuiliter. Quia non poterit reconueniri,vt ex *Cap.vnico,de cler.coniug. docent communiter Doct. vt tradit Clar. §.fi.q.36.nu.5.*

70 Limitatur quarto, nō procedere, quando iudex coram quo fit reconuentio, non eſſet alias iudex in conuentione;vt eſt cauſa decimarum,& iuriſpatronatus, cum ſimilib. *Spec. d. §. nunc dicamus nu.9. Carau.nu.14.& Farin.tract. crimin.q.8.n.102.*

Nec etiam haberet locum recōuentio in cauſa feudali, quia in ea nūquam permittitur reconuentio, *Miſing. obſer.10. cent.1.*

71 Limitatur quinto,non procedere in agente pro depoſito,cum ceſſet in eo, ratio reconuentionis, *Cap.bona fides, ext.depoſ.Matheſ.in d.auth.& conſequenter nu.10. & Soc.in c.1 de mutuis petit.n.61.*

72 Limitatur Sexto, non procedere, ſi reus conuentus, eſſet excommunicatus vitandus,iux *extrauag.ad euitanda.* Quia non poſſet reconuenire clericum actorem. *gloſ. in Cap.intelleximus,verb.conueniri.de iud.Caraui.n.16.& Carol.Grimal.in add.ad Tartagl. in prax.M.C.V.in fi.c.3.verſ. fallit.*

73 Limitatur ſeptimo, & vltimo, non procedere in agente quæſtione ſpoliationis. Quia ea propoſita, locum non habet reconuentio, *Cap. literis, & Cap. conqueſtione,de reſtit. ſpol.* niſi de alia ſpoliatione reconueniatur,vt ibi,& notant *Spec.& Carau.cit.*

A quo autem iudice cogēdus ſit clericus, qui ſpoliauit laicum ſua poſſeſſione.

Reſp. quod dum eſt à poſſeſſione eijciendus, debet hoc fieri auctoritate iudicis eccleſiaſtici,vt tradunt *Affl.dec.85.Car. de Graſſ.eff.1.n.1035.& alij.*

74 Eſt tamen aduertendum, quod licet in caſibus de iure permiſſis, ſecundum prædictā communem opinionem, & vbi viget conſuetudo, reconueniatur clericus apud iudicē laicū; attamen ſi clericus reconuentus condemnetur ab ipſo iudice laico, non poteſt exequi, nec in perſonam, nec in rebus clerici reconuēti;ſed ad iudicē eccleſiaſticum pertinebit exequutio ad inſtātiam iudicis laici, vt tradunt *Imol. & Ant.de Butr.in Cap.poſtulaſti,de foro comp.Marian.Soc. in c.1.de mutuis peti.Viui.dec.*

49.lib.1.nu.6. Bonaci.de legib. diſp.10.q.2.pu.1.§.4.nu.5.Vrſill.ad Affl.dec.173.Belleſt.p.1. diſq.cler.fol.294.nu.3. & Genuen. in prax.c.12. qui dicit, quod in Cur.Arch.Neap. in caſu prædicto ſeruatur. Quod viſa sẽtentia,& proceſſu iudidicis ſecularis, mandat executionem fieri contra clericum.

75 Quarto quæritur, An clericus, qui à Iudice laico citatus per edictum, ſi ſua putauerit intereſſe, comparuit, ſententiæ,& iudicio illius ſtare teneatur.

Aliqui affirmant ex eo, quia licet clericus non poſſit tanquam reus aſſiſtere foro laicali, poteſt tamen aſſiſtere tanquam actor voluntarius; cum vt ſic non dicatur ſubijci poteſtati laicæ; ſed potius coram laica poteſtate contra alium agere: ideo ſi citatus à iudice laico, coram ipſo comparuit putans ſua intereſſe,& non opponẽs fori declinatoriam, tenebitur ſtare ſententiæ ab eo iudice latæ; ſicuti ſtare teneretur ſi contra laicum, cauſam temporalem coram Iudice laico proſequeretur. ita *Bald. & Paul. de Caſtr. in l. teſtamenta C. de teſtam. Affl.dec.24. & alij apud Farin.de inquiſ. q.8. num.88. Ambroſin.de immun. c.20.nu.73. & Marium Giurb.dec.1. nu.21.*

Alij tamen tradunt, ꝗ clericus, qui ſic citatus à iudice laico, comparuit, non teneatur ſtare ſententiæ,& iudicio illius, etiam ſi putauerit ſua intereſſe,& ob id declinatoriam fori non oppoſuerit. Quia ſic citatus, comparendo,& docendo de ſuo intereſſe, non actor voluntarius; ſed reus neceſſarius diceretur,& tanquam reus nõ poteſt comparere coram laico iudice, cum ei non ſubijciatur, nec poteſt fori priuil. cedere. ita *Dec.& Felin.in Cap.cum inter,de excep.Bonac. de legib.diſp.10.q.2. pu.1. §.1. nu.27.& alij apud Alberi.Oli. ſuper rit. 5. Cur. Arch. Neap. & Ambroſin. d.c.20.n.73.*

Quamuis, ſi clericus, comparendo,& allegando ſua intereſſe opponeret declinatoriam fori, petendo remitti ad ſuum iudicem competentem, eſſet remittendus. vt tradunt *Capyc.de.8.Vrſill.ad Affl.de.380. nu.5.Belleſt.par.1. diſq. cler. fol.299.nu.15.Ambroſin.citat. de Thoro in Compend. deciſ. Neap.verb. Clericus fol.97. & alij.* Si non comparet, tunc acta,& ſententia contra ipsũ lata, non afficiunt. cũ citatus ſi ſua intereſſe putauerit, non dicatur contumax, non comparendo, vt per *Ambroſin. &*

alios

alios apud Oliu. loc.cit.

Vnde in d.Cur.Arch.Neap.adeſt d.rit.5. in ordine, tenoris ſeq. *Item ſi Clericus citatur in Cur. ſeculari. ſi ſua intereſſe putauerit, & petat ſe remitti ad proprium Iudicem, ſolet remitti, & ipſa Cur. ſcilicet, Archiep. cognoſcit. &c.* in quo ritu, nonnulla ſcribit Alber. Oliua circa præfatam quæſt. & ibidem notant *Ric. & Campanil.* qui de eadem materia, etiam ſcribit *in diuer. rubr. de priuil. cler. c. 2. verſ. cōſuetudo.*

76 Num autem in caſu confectionis inuentarij valeat Iudex laicus citare per edictū clericum creditorem, vel legatarium.

Affirmant *Carol. de Graſſ. eff. 1. n. 475. & communiter DD. vt teſtatur Anto. Diana p. 1. reſol. moral. tr. 2. reſol.* 20. dum expreſſe non citatur ad comparendum; ſed cum illa conditione, & qualitate, ſi ſua putauerit intereſſe. cum talis citatio non ſit vera, & ſimplex citatio, ſed potius, vt cōpareat, ſi voluerit, quæ de iure non ſupponit iuriſdictionem, & ſuperioritatem, & ſic non arctat citatum ad neceſſario comparendum. Quamuis contrarium doceat ipſe *Diana, cum Duar. in Bulla cœnæ lib. 2. canon. 15. q. 11. nu.* 50. ſed quod in caſu prædicto debeat clericus moneri per iudicem eccleſiaſticum, vt compareat coram laico ad dicendum, quæ prætendit in hoc negotio. Quod tutius eſſe, tradit *Iaſ. in d. l. teſtamenta.* & hāc eſſe bonam cautelam, fatetur *Vrſil. ad Affl. d. dec. 380. nu. 6.* licet aſſerat aliter vidiſſe in praxi ſeruari in S.C.Neap.

77 Quinto quæritur, ſi aliqua cauſa pertineat ad clericum, & laicum, coram quo iudice expedienda ſit.

Multa in hoc ſcripſerunt Doct. inhærendo tamen opinioni illorum, qui veram reſolutionē huius quæſtionis tradere conantur, diſtinguēdum eſt. Aut ſumus in cauſis diuiſibilibus, aut indiuiſibilibus. Si ſumus in cauſis diuiſibilibus, quilibet conueniendus eſt coram ſuo Iudice competenti. Si vero ſumus in cauſis indiuiſibilibus, in quibus nulla congrua poteſt fieri diuiſio, ne continentia cauſæ diuidatur, & ne forte etiā diuerſæ ſententiæ ſequantur; tunc clericus, qui eſt magis dignus laico, trahit ad ſe minus dignum

Et prædicta vendicant ſibi locum non ſolum in cauſis ciuilibus; ſed etiam in criminalibus. & ſic clericus traheret ad ſuum iudicem eccleſiaſticum, laicū, cum eo delinquentem. vt tradunt *Ant. de Prat. veter. in l. 1. ff. quæ ſent. ſin. app. reſcin. Fel.*

in c.1.de præſcrip. & alij apud Couar.pract.quæſt.c.34.Carol. de Graſſ,eff.1.n.132. & Ambr. c.2 .n.1 . qui de communi te ſtatur. Quamuis in praxi aliter ſeruetur, ſcilicet, quod iudex eccleſiaſticus cognoſcit de clerico, & iudex laicus de laico, vt fatētur *Clar.§.fi.q.36.n.41. Car.de Graſſ.& Ambro.loc.cit.* ex eo, quia in punitione delictorum commodè cauſæ continentia diuiditur, & clericus ab eccleſiaſtico digna plectitur pœna, & laicus à ſæculari. vt per *Capy.dec.173.vbi Proſp. Petra in add.ad Gram. dec. 21. de Franch.dec.426.Vrſil.ad Afflict.dec.213.& alios.*

78 Sexto quæritur, an clericus, qui de euictione tenetur, ſi in iudicio laicali eſt laudatus, & nominatus ab emptore ad defendendum rem venditam: poſſit declinare forum, & petere, vt lis agatur, & terminetur corā iudice eccleſiaſtico, an vero teneatur ipſum emptorem defendere coram eodem iudice laico.

Nonnulli tradunt, quod tenetur coram eodem iudice laico, emptorem ipſum defendere. *ex l. venditor ff.de iudi.* cum iudiciū ſit inſtitutum contra emptorem laicum tanquam poſſeſſorem, & clericus veniat ſolum ad aſſiſtendum emptori, & defendendum illum, vt in *l. 1. C. vbi in rem action.* Quo caſu non dicitur clericus cōueniri coram ſeculari, quia ſolum præſtat auctoritatem, & defenſionem ipſi emptori. ita *Abb.in cap.fin.nu.8.de emp. & vend.Couar.pract.quæſt.c.8 nu.3.Cabelli.de euict.§. 3. q.2. nu.119.Dec.conſ.700.Car.de Graſ.eff.1.n.261.Vrſil.ad Afflict. dec.380.Bellect.par.1.diſq.cler. fol.297.nu.11. Bonaci.de legib. diſp.18.q.2.pu.1.§.1.n.23.de Thoro verb.clericus fol. 94. & Ambroſin.d.c.20.num.23.* Qui hanc opinionem limitant, vbi clericus, vti defenſor neceſſarius vocaretur in iudicium ad

79 defenſionem ſui Coloni, vel Inquilini, qui nullum habet ius in rem. Quia tunc clericus qui eſt verè dominus rei petitæ poſſet aduocare iudicium coram eccleſiaſtico iudice, vt notant etiam Doctores apud *Bellect.fol.298.n.12. Ambroſi. nu.28.& Car.de Graſſ.nu.266 Qui n.272.* eādem opinionem, ſecundo limitat, vbi clericus compareret ad ſuſcipiendum in ſe iudicium, vt neceſſarius defenſor, & procurator in rē ſuam. quia tunc poſſet opponere declinatoriā fori, ex perſona propria, & traheret actorem ad ſuum iudicem, ex *Spec. in tit.de primo, & ſecundo decreto §.reſtat, verſ.quid ſi clericus.* & tertio limitat eamdem opinionem

nionem nu. 269. quando clericus fuiſſet citatus pro ſuo intereſſe ad defendendum emptorem ex traditis per *Spec. cit. loco verſ. quid ſi dominus.* Inſuper ad eccleſiaſticum iudicem remittendus erit clericus, q̃n conueniretur, vt pro euictione cōdemnaretur. Quia tunc principaliter conuenitur, vt notat *Ambroſ. n. 32.*

80 Contrariam tamen opinionem, talem clericum poſſe declinare forum, & petere, vt lis agatur, & terminetur coram iudice eccleſiaſtico. tenent *glo. in Cap. clericus nullus, il 2. 11. q. 1. Angel. & Paul. de Caſt. in d. l. venditor ff. de iudi. Soc. Iun. conſ. 40. n. 10. lib. 1. Bal. in l. ſi tãtum ff. de procu. Boer. dec. 69. n. 27. Aretin. in §. actionum num. 43. de act.* vbi dicit, quod ita ſeruatur in practica; ideq. dicit *Foller. ad Marant. par. 6. act. 5. nu. 10. Carol. Grimald. ad Tartagl. c. 2 n. 52. Muſcat. in pract. ciuil. p. 2. in glo. verb. intimatio, num. 36.* qui dicit, quod hæc opinio eſt verior, & in practica ſeruatur, & quod ita pluries fuit iudicatum. *Marcell. Calà de mod. arti. & prob. §. 1. glo 1. nu. 50.* vbi alios congerit, & dicit etiam, quod hæc eſt verior opinio.

Quid autem dicendum ſit, ſi eſſet facta alienatio rei litigioſæ in clericum, ad hoc, vt impediretur exequutio ſententiæ iudicis laici. vide *Bal. in Cap. eccleſ. S. Mariæ, de conſt. Fely. in Cap. veniens, de teſtib. & poſt alios Car. de Graſſ. eff. 1. n. 928.*

81 Septimo quæritur, An clericus immiſſus in poſſeſſionē ex primo decreto iudicis ſæcularis, poſſit poſtea eadem poſſeſſione priuari ab eodem iudice, ad inſtantiam rei allegantis aliquam iuſtam cauſam, & petentis reuocari prædictam poſſeſſionem.

Pro ſolutione diſtinctione vtendum eſt. nam, aut talis clericus vere poſſidet vigore actionis realis, vel quia iudex fecit ipſum verum poſſeſſorem ex aliqua iuſta cauſa; vel fuit immiſſus in poſſeſſionem ex ſecundo decreto, vel ex cauſa noxali, & tunc non poteſt ab eodem iudice laico poſſeſſione priuari, ſed coram iudice eccleſiaſtico conueniri debet, qa finitum eſt officium iudicis laici, clerico immiſſo in poſſeſſionem.

Aut talis clericus immiſſus in poſſeſſionem à iudice laico vere non poſſidet, vt eſt quando in poſſeſſionem fuit immiſſus vigore actionis perſonalis; ſicuti eſt immiſſio quæ fuit cauſa damni infecti. Item ventris nomine. Item pro exequutione ſententiæ, & rei iudicatæ, de quibus per *Neguſ. tract. de*

Ll 2 pi-

pignor. 2. memb. 3. p. princ. n. 6. in quibus ſolum ſit detentor, tunc, cum non ſit finitũ officiũ iudicis immiĉtentis; ſed ſolum fiat iſta immiſſio, vt reus tędio affectus compareat ad reſpondẽdum, & poterit comparere reficiendo expenſas, atq. cauendo de iudicio ſiſti, *auth. ei qui, & ibi per Doct. C de bon. aut. iud. poſſid.* ideo conſtito de bono iure ipſius rei, poterit reuocari immiſſio, ex doctrina *Bar. in l quod iuſſit, nu. 9. ff. de re iud.* Quia hæc eſt interlocutoria, quæ in rem iudicatam non tranſit, & in perſonalibus immiſſio nũquam facit verum poſſeſſorem, etiam poſt annũ. *vt per Neguſ. loc. cit. & faciunt notata per Thor. in comp. deciſ. Neapol. verb. clericus fol. 96. & per Car. de Graſſ. eff. 1. nu. 947.*

82 Octauo quæritur, ſi clericus coram iudice laico recepit depoſitum, & promiſit reſtituere cui de iure, &c. an poſſit ab eodem iudice cogi ad reſtituendum, an vero ab eccleſiaſtico.

Reſp. aut loquimur de clerico depoſitario extraiudicialiter, & tunc cogendus eſt ad inſtantiam actoris ab eccleſiaſtico; cum actor ſequatur forum rei. *Cap. ſi clericus, & Cap. ſi generale, de for. comp.* aut loquimur de clerico depoſitario iudicialiter electo per iudicem laicũ, & tunc, Aliqui cenſent, poſſe coram eod. conueniri pro reſtitutione depoſiti. ita *Iaſ. in l. 1. §. 1. de off. eius, Capel. Tholoſ. dec. 62. Ann. ſing. 127. Affl. dec. 24. & ibi Vrſill. Caroc. tract. de depoſ. tit. de cauſ. nu. 40. & alij apud Tiraq. de retract. conuent. §. 4 glo. 7. num. 10.* Qui de hac opinione Ciuiliſtarum valde dubitat; ea tamen poſita, cum nequeat procedere per modũ coactionis; alij dicunt, quod poſſet procedere per modum declarationis, hoc eſt, vt laicus declaret, clericum ex officio ſuſcepto teneri reſtituere depoſitum, deinde iudex eccleſiaſticus cogit ipſum reſtituere.

Ambroſin. vero de immun. eccleſ. c. 20. n. 53. Bellect. diſq. cler p. 1. tit. 3. nu. 37. Car. de Graſſ. eff. 1. n. 855. Bonaci. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. poſt Surd. lib. 3. conſ. 369. n. 33. exiſtimant prædictam Ciuiliſt. opinionem de iure canonico fuiſſe correctã, & ideo clericum, qui in iudicio ſeculari depoſitum recipit, nõ poſſe pro reſtitutione depoſiti coram iudice laico cõueniri, vel cogi ad reſtituendum: cum ſit exemptus à laica poteſtate. Quod docent etiam *P. Duar. in Bull. cen. lib. 2. canon. 15. q. 11. n. 36. & P. Ant. Diana p. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 21. fol. 33.*

83

83 Nono quæritur, an clericus fideiubens pro laico, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, coram iudice ſeculari, poſſit coram eodem conueniri ad ſoluendam dictam fideiuſſionem.

Dico, non poſſe, ſed coram eccleſiaſtico debere conueniri, vt tradunt *Dyn. in l. 1. ff. ſi quis in ius voc. non ierit, Car. de Graſſ. eff. 1. n. 1008. Ric. in prax. aur. var. reſ. 483. & Ambroſ. d c. 20 n. 50. qui cũ Sur. conſ. 396. lib. 3 n. 13.* notat, quod talis fideiuſ-
84 ſio, vti facta per clericum coram non ſuo iudice, non valet, & eſt nulla; ſiquidem *tex. in d. c. ſi diligẽti, de for. comp.* prohibet clericis ſe ſubmittere iuriſdictioni laicorum. & faciunt ẽt quæ tradit *de Franch. dec. 400. nu. 6. & notat Bonaci. de legib. d. diſp. 10. q. 2. pu. 1. §. 1. nu. 26.* & prædicta procedunt, etiam ſi tempore, quo fideiuſſit fuiſſet laicus, & poſtea clericatũ aſſumpſiſſet, quia coram eccleſiaſtico conueniri debet.

85 An autem laicus fideiuſſor clerici ſit remittendus iudici eccleſiaſtico.

Negat *Afflict. de. 260. cum alijs, quos refert Ric. in prax. aur. var. reſ. 145.*

86 Per hoc tamen non intelligitur, quin quando laicus in Cur. Epiſc. fideiuſſit, maxime in cauſa criminali, pro clerico, Epiſcopus non poſſit exequi pœnam fideiuſſionis contra ipſum, vt notat *D. Ric. ibid.* & in Cur. Arch. Neap. obſeruatur, quod laici fideiuſſores clericorum, qui in foro eccleſiaſtico ſe ſubmiſerunt, carcerantur per Curſores prædictæ Curiæ, vt pœnam fideiuſſionis ſoluant, & eorũ bona vendun tur per eoſdem de mandato Curiæ prædictæ, vt teſtatur *Ric. p. 2. dec. 210.* Pro qua obſeruantia facit, quod de iure communi laici poſſunt prorogare iuriſdictionem Epiſcopi, & ſe eius foro ſubmittere, *l. ſi qui, l. Epiſcopales C. de epiſ. audien. vbi Doct.* nec requiritur licentia ſuperioris, *Frãc. Mar. dec. 82. poſt Bar. in l. 1. §. & poſt operis ff. de noi. oper. nunc. item adducitur text. in cap. ex reſcripto, de iure iur.* vbi laicus fideiuſſor clerici conuenitur corã Epiſcopo propter iuramentũ præſtitum in fideiuſſione, vt quotidie fit, & notant ibi *Abb. Alexa. de Neuo, & alij. & tradit etiam Car. de Graſſ. eff. 1. n. 989.*

87 Decimo quæritur, an clericus, qui gerit officium tutoris, aut curatoris, vel procuratoris alicuius laici, poſſit coram laico ciuiliter conueniri, pro concernentibus officium prædictum.

Affirmant *Gugliel. de Bened. in repet.*

repet. Cap. Raynuntius, de teſta. Andr. Gail. obſer. 37. n. 7. lib. 1. Soc. in c. 1. de for. comp. num. 52. Albe. Oliu. in rit. 37. Cur. Arch. Neap. n. 7. Car. de Graſſ. eff. 1. n. 948. & Vrſill. ad Affl. dec. 24. & mouētur ex eo, quia non attenditur perſona clerici, ſed eorum, ex quorum perſona conuenitur; Exequutio tamen contra talem clericum fiet p iudicem eccleſiaſticum, vt idē *Oliua notat. Quamuis Scac. de iudi. cauſ. ciuil. & crim. c. 11. n. 99. & Ambroſ. de immu. c. 20 nu. 54.* contrarium teneant. ſ. clericum, etſi conueniatur ex perſona laici, eſſe conueniendum coram eccleſiaſtico.

Coram quo, autem iudice teneatur clericus tutor, vel curator alicuius laici reddere computum ſuæ adminiſtrationis, & à quo iudice ſit dādus tutor, vel curator clerico minori. Dicemus inf. c. *14*. n. *16*.

88 Sed quid ſi clericus delinqueret in officio laicali, à quo eſſet puniendus.

Reſp. quod eſſet puniendus à iudice ecclēſiſtico, vt tradunt communiter Doctores, & nominatim, *Clar. §. fi. q. 36. nu. 21 Belleſt. diſq. cler. par. 1. fol. 215. D. Reg. Tap. March. Belmon. de iure regni lib. 1. tit. 2. in Conſt. de perſonis n. 6. & Car. de Graſ. eff. 1. n. 851.* Quamuis enim delinquat non amittit fori priuilegium, *Bonaci. de legib. diſp. 10 q. 2. pu. 1. §. 1. nu. 24. Megala in 3. p. lib. 3. c. 11. n. 26. & Antoni. Diana p. 1. reſol. moral. tract. 2. reſo. 18.*

A quo autem iudice veniat puniendus clericus, qui deponeret falſum coram iudice laico. Dicemus inferius nu. *110*.

89 Sed num aliquando poſſit à Iudice laico cognoſci de crimine clerici, nō per modū actionis, ſed incidēter, per modum exceptionis, vt puta, ſi opponeretur, quod tanquam criminoſus non eſſet admictendus ad ferendum teſtimonium, vel ad agendum.

Diuersimode ſentiunt Doct. Pleriq. enim, cenſent, quod iudex laicus poſſet repellere clericum actorem, ſi ei opponetur delictum, propter quod non debet audiri, vt quia verberauit aliquem clericum, propter quod eſt excommunicatus; vel quia occidit illum, cui vult ſuccedere, propter quod delictū ab eius ſucceſſione excluditur. ita *Butr. in cap. tuam, de ordin. cogn. Clar. §. homicidium, verſ. priuatur, & ibi Baiar. nu. 48 Menoc. conſ. 157, lib. 2. n. 14 & Peregrin. conſ. 91. lib. 1. qui alios refert.*

Alij vero dicūt, quod laicus, neq. per viam exceptionis poſſet cognoſcere de cauſa clerici. ita *Natta conſ. 459. n. 15. lib. 3.*

Gram.

Gramm. vot.18. Alex. de Neuo in cap. verum, de for. comp. à nu. 16. cum alijs apud Car. *de Graſ. eff.1.n.224.*

Diſtinctione, denique, vtitur *Abb. in d.c. verum à nu.18.* quem ſequitur idem *Car. de Graſſ. n. 227.* aut laicus iudex cognoſcit de crimine clerici inciden ter, vt propter tale delictum excludatur ab agendo, & procedere primã opinionem Butrij, & aliorum; aut, vt excludatur à probãdo, ſeu, vt eius depoſitio elidatur, & tunc iterũ diſtinguit; aut clericus deponit coram iudice laico, cum licentia, & conſenſu Epiſcopi, & tunc poſse cognoſcere de crimine clerici, quia non cognoſcit vt illum puniat; aut deponit coram laico abſq. licentia ſui Epiſcopi, & tunc nequaquam poſset iudex laicus de crimine obiecto cognoſcere, quia non fuit legitimè examinatus, cum clericus non poſſit ferre teſtimonium coram laico, ſine licentia ſui Epiſcopi, vt tradit poſt alios idẽ *Car. de Graſ. eff.10.* & conferunt notata per eũdem *Car. de Graſſ. eff.1.nu.1148.& 1151.*

90 Huic dubij occaſione eſt obſeruandum. Quod non eſset admittenda exceptio, vel repulſa contra perſonam teſtis ab eo, contra quem depoſuit, ſi alias eſset ab eodem approbatus, vt quia illo vſus fuit, iuxta *l. ſi quis teſtibus C. de teſtib.* vel etiã ſi nondum fuerit vſus, propterea quod nondum iurauerit, ſeu teſtimonium protulerit, ſed tãtum eius nomen deſcriptum ſit in mandato citatorio ipſius nomine expedito, vt notatur *in d.l. ſi quis teſtibus, & tradunt Bal. in l. data opera nu.7.* C. *qui accuſ. non poſſ. Gram. dec.34.n.11. & alij quibus accedit* Campanil. *in rit.33.* Cur. *Arch. Neap.n.6.*

91 Vndecimo quæritur, an clericus poſſit cognoſci, & iudicari à iudice laico, pro contractibus, & obligationib. factis tempore quo erat laicus.

Et dicendum eſt non poſse, ſed cognoſci, & iudicari debere à iudice eccleſiaſtico, ita *Lapus alleg.118. Feder. de Sen. conſ.97. de Franch. dec.400. & alij apud* Car. *de Graſſ. eff.1. num. 1251.* qui ſic teſtatur ſeruari in Regno Siciliæ, prout etiã ſeruari in Cur. Archie. Neap. fatentur *Genuen. in prax. c.16. num.2. & Ric. p.1. dec.155.*

92 Sed quid ſi clericus ſe obligauerit aliquid ſoluere certa die, deinde laicus effectus, & citatus ſup tenore inſtrumenti, ſit à iudice eccleſiaſtico cognoſcendus.

Reſp. affirmatiue, prout ſic fuiſse deciſum, teſtatur *de Thoro in comp. deciſ. Neap. verb. clericus,* pag.

pag.97. ſi fuerit ab eo præuentus tempore clericatus, *Frãc. de Iudice in pract. de liquidat. inſtrum.conſid.4.n.71 & Ioa. Paul.Galt.in pract.crim.inſtr. in 2.ter.par.nu.13.*

93 Quomodo autem procedatur circa liquidationem inſtrumenti contra clericum, & de obligatione facta per ipsũ ante clericatum, penès acta Curiæ ſæcularis. Habes apud *Genuen.d.c.16.& Ric.d.par.1.dec. 155.& p.3.dec.188.*

Vtrum vero apoca Banco directa habens exequutionem paratam ex iure municipali huius Regni, per *Prag.64. de off. Procur. Caſ.* habeat quoque eamdem exequutionem in Curijs eccleſiaſticis?

Reſp. nequaquam, prout in facti contingentia fuit dictum in Cur.Arch.Neapol.vt teſtatur *Ric.p.4. deciſ. dictæ Cur.Arch. de c249.*

94 Duodecimo quæritur, an leges ciuiles iuſtæ obligẽt clericos, & eccleſiaſticas perſonas (nam de iniuſtis, quæ sũt contrariæ immunitati perſonarum eccleſiaſticarum directè, vel indirectè, vti reprobatæ in iure canonico, & ciuili, non eſt hic ſermo)

In hoc quæſito breuibus verbis dicendum eſt. quod clerici, & eccleſiaſtici non tenentur, ex vi coactiua legibus ciuilibus, cum Princeps laicus non habeat iuriſdictionem in eos, *ca. decernimus, de re iudicata, cap. ſeculares, de foro compet, & ca. Eccleſia Sanctæ Mariæ, de conſtitut.* Sed tenentur clerici, & Eccleſiaſtici ex vi directiua, ſeu in conſcientia ad ſeruãdas huiuſmodi leges vergentes in commune bonum, & minimè repugnantes libertati Eccleſiæ, vt docent *Vaſq.par.2.diſp. 167.cap.4. Molin.de iuſt.tract. 2. diſp. 31. concl. 6. Cardinal. Bellarm. lib.1. de cler. cap. 28. Suar.de legibus lib.3.cap.34. n. 6. Bonacina eod tract.diſp. 1.q. 1.pu.6, num.29. Eman.Sà verbo lex, num.11. Salaſ.diſp. 14. ſect.8.num.101.& alij communiter,* & hoc ea præcipua ratione, quia huiuſmodi leges p canones approbãtur, & quaſi canonizantur, quo ad hunc effectum, iuxta tradita per *Suar. cit.loco nu.13.*

Vnde patet, quod clerici non ſolum tenentur edicto Principis præſcribentis valorem monetarum, & taxantis pretia frumenti, ſed etiam alijs legibus ciuilibus latis ob commune bonum ex vi directiua, non autem ex vi coactiua; cum nequaquam ſint ſubditi poteſtati laicæ, quoad forum, & iudicia, & gaudeant immunitate fori; neç poſſent à laica poteſtate puniri ob legum ciuilium tran-

tranſgreſſionem, quamuis puniri poſſint ab eccleſiaſtica poteſtate ob huiuſmodi tranſgreſſionem, quatenus legitimus ſuperior expedire iudicauerit. ita *Ric.p.2.coll.dec.31 .*. *Belleƈt.diſq.cler.p.1.fol.386.n.34 Vaſq.Suar. & Bonaci.locis cit.Ambroſ.de immun.c.21.nu.27.Bartho.à S.Fauſto in Spec. Confeſſ.diſp.6.q.44.Ant.Dian.p.1.reſol.mor.tract.2. reſol.7. & alij.*

Addunt quoq. *Carol.de Graſſ.eff.2.n.266.& 505. Moli. Bonaci. & Barth.à S.Fauſto loc.cit. cũ alijs*. quod clerici expendẽtes pecuniam vltra taxam, ſeu valorem à Principe præſcriptũ, aut vendentes frumentũ vltra pretium lege iuſta taxatum, peccant contra iuſtitiã, & per conſequens ad reſtitutionem tenentur, vt per eos, & per *Ant.Ragu.in vaſ.eccleſ.diſcipl. ſub tit. de dubijs curioſis, quæſito 43.*

Vbi vero lex nõ taxauit pretia, ſed illa ſumuntur ex communi vſu fori, clerici tenerentur vẽdere iuxta communẽ vſum fori. Quia tunc pretium illud eſt iuſtum. ita *Barth.à S.Fauſto loc.cit.& alij.*

Quod ſi clerici venderent falſis ponderibus, & menſuris, eſsẽt puniendi arbitrio iudicis eccleſiaſtici, vt dicemus in ſeq.cap. num.39.

Et vtrum miniſtri iudicis laici inuenientes clericos exportantes pecuniam, frumentum, & equos à Regno contra ſtatutum, poſſint talia auferre. vide *Megalium in 3.par.lib.3.c.11. n.36.Rip.tract.de vbert.conſeruand.n.112. & alios apud Antoni.Dian.d.tr.2.reſ.15.fol.30. & reſol.68.f.59.*

Sed dubitatur, num iudex laicus poſſit procedere ex vi ſtatuti contra animalia, & pecora clericorum, quę in alienis paſcuis reperta fuerunt.

Diſtinctione vtitur, pro ſolutione, *Guttier.qui de hac loquitur pract.quæſt.lib.1.q.4.nu.2.* dicens, aut iudex ſæcularis intendit procedere contra perſonã clerici pro executione pœnæ ſtatuti, vel ordinationis, & tũc non poſse procedere: ſecus autem ſi procedit contra pecora, quæ fuerunt reperta in paſcuis alienis. De hac tamen diſtinctione valde dubitat *Antonin.Dia.par.1. reſ.mor.tr.2. reſol 80.fol.65.* vt per eum, cũ cauſa maneat eccleſiaſtica ratione perſonæ clericorum.

95 An autem clerici ligentur ſtatuto laicorũ de cauſis compromittendis inter affines; ita vt ipſi poſſint alios compellere, & compelli ad compromittendum.

In hoc varie ſcripſerunt Doctores; nonnulli enim indiſtincte

docent, minime ligari clericos tali ſtatuto. ita *Bal. in cap. cum veniſſent, de eo, qui mitt. in poſſ. Dec. in cap. Eccleſiæ S. Mariæ, de conſt. Vrſill. ad Afſl. dec. 46. Nicol. Carbon. in pract. c. 9. nu. 80. lib. 3. Gram. conſ. 1. num. 33 Surd. conſ. 2. nu. 16. & Blanch. in tract. de comprom. in 3. quæſ. princ. nu. 32.*

Aliorum vero opinio eſt in contrarium, clericos ligari tali ſtatuto. ex eo, quia cōpromittere, eſt de ordinatorijs iudicij, & ſic reſpicit ordinem, & modum procedendi, & ideo ligari clericos tam actiue, quam paſſiue, dū litigāt in foro laicali. ita *Capy. dec. 66. Borrel. de comprom. §. 1. glo. 3. nu. 224. Grim. ad Tartagl. in prax. M. C. V. c. 3. ante verſ. licet, D. Ric. Epiſ. Vici ęquenſ. p. 1. collect. de. 171. & p. 3. de. 710. D. Reg. Tap. in conſt. odia litium nu. 3. & de Thoro in comp. deciſ. Neap. ver. clericus fol. 95.*

Pleriq. alij, deniq. exiſtimant, clericos nequaquam ligari prædicto ſtatuto paſſiue, ſed tātum actiue; & ſic non poſſe cogi ad compromittendum, quamuis poſſint cogere alios ad compromittendum. & mouentur ex eo, quia clerici gaudent priuilegijs ſtatutarijs pro ſe, licet non contra ſe. ita *Abb. in cap. Eccl. S. Mariæ, de conſt. & alij quos refert, & ſequitur de Graſ. eff. 2. n. 414.* qui hanc eſſe magis communem, veriorem, & tutiorem opinionē teſtatur.

96 Sed vtrum clerici, ex vi ſtatuti laicalis, poſſint conueniri pro iure congrui, vel laicos conuenire, prout eſt in noſtro Regno *Conſt. ſancimus, de iure prothomiſ.* ex quo de iure cōi conſtat, ꝙ libera eſt poteſtas alienandi in extraneum, vel in proximum, aut vicinū, vt in *l. dudum C. de contrab. emp. iuncta l. falſo C. de com. rei alien.*

Aliqui exiſtimāt, clericos actiue, & paſſiue ligari huiuſmodi ſtatuto iuris cōgrui. ita *Neapod. in Conſuet. vbi domus, in verb. eccleſiæ, & in Conſuet. ſi eccleſia verb. ſed quid de clericis, Capy. dec. 98. Balthaſſ. Benedell. tract. de iure prothom. ad princ. dictæ Conſt. ſancimus nu. 121. Ioa. de Amic. cōſ. 14. n. 6. Mar. Giurba dec. 25. nu. 10. & alij apud Car. de Graſſ. eff. 2. n. 383.* Qui fatetur rationem iſtius opinionis eſſe, quia tale ſtatutum de retractu non eſt cōtra, neq. præter diſpoſitionem iuris canonici, ſed ſecundum illam, *Cap. cōſtitutus, de in integr. reſt. vbi Butr. & Imol. & per Matth. de Afſl. in Conſt. ſancimus in prin. ſub verſ. item quæro nu. 10.*

Nonnulli vero contrarium tenent, clericos non ligari tali ſtatuto iuris cōgrui tam acti-

ue,

ue,quam paſſiue.ita *Præſ.de Franch.de.285.quem etiam refert Ric.p.1.coll.dec.6 Campanil.in rit.22. Cur.Arch.Neap. nu.17.D.Reg.Tap. in d.Conſt. ſancimus n.66. & de Thoro in Comp.deciſ.Neap. verb.Clericus fol.93.*& hoc ratione æqualitatis ſeruandæ; nam ſicut laicus contra clericum non põt vti hoc ſtatuto in foro eccleſiaſtico: ita nec clericus, contra laicum, eo vti poterit in foro ſeculari. Quod procedere in Cur.Arch.Neap. ꝓpter dictum rit.22.ait,*Proſp.Petra in annot.ad Capy.d.dec.98. & per Affl.loc.cit.nu.11. & Ric. p.3.dec.180.*

Alij tãdem docent,clericos poſſe agere iure congrui contra laicos,ſed laicos nõ poſſe agere contra clericos iure congrui; cum clerici poſſint vti ſtatutis, & conſuetudinibus laicorum, quatenus concernunt eorum fauorem,non aũt è contra, prout de iure ſancitum eſt.vt teſtatur *Bal.conſ.3. lib.1.Crau.conſ.441.n.6.lib.3. Molf.in Conſuet.Neap.tom.1. p.2.q.7.nu.41.& to.2.conſ.23. n.7.* & hanc opinionem de iure veriorem eſſe dicit *Matth. de Affl.in d.conſt.ſancimus §.9 n.17.*Nec obſtaret ratio æqualitatis ſeruandæ,propter dictã rationem, vt etiam dicemus inferius nu.101. Quãuis *Car. de Graff.d.eff.2.nu.388.* diſtinctione vtatur pro ſolutione huius dubitationis, vt per eũ.

97 Decimotertio quæritur,an Conſuetudines Neapol. vel aliorum locorum in materia ſucceſſionis,ligent clericos,& Eccleſiaſticas perſonas.

Reſp.cum diſtinctione, qua vtitur *Molf.ad Conſuet.Neap. d. p.2. q.7.* Nam aut quæritur ſi ligent paſſiue,vt quia ille de cuius ſucceſſione agitur ſit laicus, aut actiue,quia nempe, agitur de bonis ipſius clerici. Si loquimur de ſecundo caſu, actiue, eſt ſubdiſtinguẽdũ; aut agitur de ſucceſſione bonorũ clerici decedentis ab inteſtato, & habebit locum diſpoſitio prædictarum conſuetudinum, ea ratione,quia mortuo clerico,illa bona non ſunt amplius perſonæ Eccleſiaſticæ; ſed potius laicorum hæredũ, qui dum ſuccedunt ad illa bona,debent ſuccedere, ſeruata forma ipſarum conſuetudinũ. ita *Neapod.in Conſuet.Neap.ſi quis,vel ſi qua,nu.247.de Ponte conſ.18.n.12.*& ſic fuiſſe deciſum in Collater.Cõſ. Neap. refert *de Bott.in addi.ad Neapod.in d.Conſuet.ſub d. n.247.* & aliqua remiſſiue, per *Ioan. Aloyſ.Morm.in Conſt.& Cap. Neap.fol.54.n.8.*

98 Aut agitur de ſucceſſione ex teſtamento, vt in terminis

Mm 2 Con-

Conſuet.Neap. in cap.*Si aliquis moriens*, & alterius incipien. *etſi teſtator*, ita ut dubitetur, an clericus teſtando debeat ſeruare diſpoſitionē iſtarum conſuetudinum; adeo vt non poſſit diſponere, niſi de medietate tantum. & verior opinio eſt, vt clericus diſponendo, non ligetur diſpoſitione iſtarum conſuetudinum. vt docet *Neapod in probe.d.Conſuetud.*Neap.*ſub nu.303.& ita fuiſſe deciſum per S.C.refert de Bottis cit.loc.nu.256.Capy.dec. 98.de Franch.dec.283.&* 411. *& hoc idem tenent Minad.in Conſt.Regni in aliquibus, in 2.notab.de Pont.conſ.39. de Thoro,verb.clericus fo.193.& & alij, quibus accedit Belleſt. p.1.diſq.cler.fol.402.n.24.*

99 Si vero loquimur de primo caſu principali, an iſtæ conſuetudines habeant locum in clericorum, & eccleſiaſticorum beneficium; eſt etiam ſubdiſtinguendum; nam aut agitur de ſucceſſione ab inteſtato, aut ex teſtamento.

In primo caſu, ſi v.g. moritur aliquis agnatus, vel cognatus ab inteſtato, pluribus relictis ſibi coniunctis, inter quos aderat clericus, vel religioſus, dicendum eſt, quod clericus, & eccleſiaſtica perſona ſimul cum laicis admittitur ad talem ſucceſſionem ab inteſtato. ita *Neapod. in probe. Conſuetud. n.252.Matthesil.ſing.110. & ita fuiſſe iudicatum per S.C.refert de Bott.cit.nu.225. & de Franch.dec.411.*

100 In ſecūdo caſu, de ſucceſſione ex teſtamento, ſi v.g. agnatus, vel cognatus laicus diſpoſuit de bonis ſuis per teſtamētum, & agnatis, vel cognatis clericis, ſiue eccleſiaſticis, parum, aut nihil reliquit, an in hoc caſu poſſint eccleſiaſtici impugnare teſtamētum, & vti beneficio iſtarum conſuetudinum. & in hoc Doctores cōſiderant duos caſus, Quorum primus est in linea collaterali. Secūdus vero in linea aſcēdenti, & deſcendenti.

Si ſumus in linea collaterali, magis communis Scrib.opin.cenſet, vt eccleſiaſtici non poſſint vti beneficio iſtarum cōſuetudinum contra collaterales. ita *Capy.dec.98.& Præſid. de Franch.dec.411.n.5.& alij*, moti ea ratione, quia, vt eccleſiaſtici ſuccedant in bonis agnatorum laicorum, venit potius ex diſpoſitione iuris communis, quam per has conſuetudines; ſed de iure communi frater non poteſt impugnare fratris teſtamentū, niſi quando turpem perſonam inſtituiſset, vt in *l. ſi fratris* C. *de inoff. teſtam.* ſed ſolum ſucceditur ab inteſtato, & non con-

contra testamentum in linea collaterali ſecundum ius cõe.

Accedit quoq. ratio æqualitatis ſeruandæ, qua vtitur de *Franchis d.dec.411.* nam ipſi eccleſiastici diſponendo non ligantur diſpoſitione istarum conſuetudinum, vt dictum est ſupra nu.98. ideo conqueri non poſſunt, ſi etiam laici diſponẽdo de bonis ſuis, non ligentur diſpoſitione conſuetudinum. Sed tantum iuris cõmunis diſpoſitione, quoad ipſos eccleſiaſticos. Quam opinionem ratione æqualitatis ſeruandæ in hac linea collaterali dicit æquam *Molf.nu.41.* tamen ipſe nõ recedit ab opinione recepta per S.C. vt hæ conſuetudines tam ab inteſtato, quam ex testamento procedant in beneficium clericorum, & eccleſiaſticorum, quia dicuntur ciues, quoad omnia, quæ eorũ concernunt beneficium.

Nec obſtat ratio æqualitatis ſeruandæ, quia de iure ſancitum eſt, vt eccleſiaſtici poſſint vti beneficio statuti, & conſuetudinis contra laicos, nõ autem è contra, vt laici illis vtantur contra eccleſiaſticos, vt poſt *glo. Abb. & Scrib. notant de Franch. dec.285.n.5. Molf.nu.41. & per DD. apud* Car. *de Graſſ. eff.2. num.205.414. & 500.*

Quando vero ſumus in linea aſcendenti, & deſcẽdenti. Dicendum est, diſpoſitionem harum conſuetudinum habere locum in beneficium eccleſiaſticorum, etiam dum aſcendentes diſponunt de ſuis bonis ex teſtamento. cum Doctores nullam faciant diſtinctionem, ſi procedant ab inteſtato, vel ex teſtamento: imo procedit in eis ratio, de qua ſupra, quia dicũtur ciues, quoad omnia, quæ eorum concernunt beneficium. ita *Scrib. ſuper prædict. conſuetu. & Molf. num.40.* qui teſtatur ita alias fuiſſe deciſum per S.C.

102 Nec alijs conſuetudinibus laicorum, ligari clericos, tenent *Capell. Toloſ. dec.154. & Ric. p.2. collect. dec.314. Car. de Graſſ. eff.2.n.205. & alij.*

103 Sed vtrũ per *Rit. 22. Cur. Arch. Neap.* cenſeantur approbatæ conſuetudines Neap. dũ in ritu prædicto excipitur ſolum conſuetudo, de iure congrui.

Alber. Oliua. in d.rit. affirmare videtur, ſimiliter, & *Vrſil. ad Affl. dec.310.*

Contrarium tamen cenſet *Campanil. in d. rit. nu.20.* intelligẽdo verba dicti ritus, vt confirmatæ dicantur à Cur. Archie. Neap. omnes conſuetudines Neapolitanæ loquentes de cauſis Saſinarum, fabricarum faciendarum, vel demoliendarum,

rum, & ſimiliũ,quib. quia illa de iure cõgrui erat cõſimilis, eamq. Curia ipſa probare nõ intendens, fuerunt in d.Ritu, addita illa verba, excepto iure congrui,vt ex lectura eiuſdem ritus colligi videtur.

104 Decimoquarto quæritur, An clericus in feudalibus teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri.

Affirmant Doctores in *Cap. verum,& Cap.tranſmiſſa,de foro comp.*atq. ita de conſuetudine ſeruari teſtatur *Archid.in cap. vnico, de cler. coniug.* & hanc eſſe magis communem fatetur *Clar.in §. feudũ q.90.verſ. & hæc.* *quam ſequuntur Tol. in ſum.lib.5.c.56.Reginal.li.9. n.351.de Franch.dec.545. Genuenſ.c.9.n.5.Sayr.de cenſ. lib. 3.c.19.n.5. Farinac. de inquiſ. q.8.Bonac.de legib.diſp.10.q.2. pu.1.§.4.n.4.Ambroſi. c.20.n. 56. & Camil. de Laratha conſ. 96.n.7.*cõtra nonnullos alios, quorum opin.fatetur eſſe cõmunem *Guid.Papa dec.*139.ratio eſt, quia non dicitur iudicari ratione feudi, vt perſona eccleſiaſtica, ſed vt Princeps, vel Dux,ſecundũ *Bar.& alios Scrib. in l.ſi quando, C. de appell.& Iacob.de S.Geor. de feu. in verſ.& dicti vaſſalli,Neapo. in conſuet. Regni, in proem. §. præfatus nu.*300. *& Affl.in conſt. Regni ſi quis clericus, & Paul.Layman. l.4.tract.9. c.4. n.3.*

105 Quod intellige eſſe verũ, quando clericus pro feudo coram ſęculari conuenitur,intẽtando petitorium, & ſic quando de proprietate ſola agitur. Secus vero ſi iudicio poſſeſſorio impetitur;nam tunc cauſa poſſeſſorij, eſt agitãda coram eccleſiaſtico iudice, vt intelligit,& declarat *Luc. de Pen. in l.vnica C.de rei poſtul. lib.* 10. *quẽ refert, & ſequitur D. Reg. Tap.Marchio Belmon.lib.1.de iure regni titul.de epiſ. & cler. pag.21.& per Car.de Graſſ.eff. 1.n.*732.Quamuis aliter fuiſſe iudicatum referat *de Thoro in Comp.deciſ.Neap. verb.clerici pag.93.*

106 Obſeruandum tamen eſt, quod licet clericus ratione feudi cogatur litigare coram domino feudi, in his quæ feudum reſpiciunt;non tamen poteſt aſtringi, vel de aliquo delicto condemnari ab ipſo domino feudi laico, ſecundum *Innoc.Abb.& Ioa.And.in cap. verum,de iudi.* nam vbi agitur de delicto,ſiue criminaliter,ſiue ciuiliter, tunc ſolus eccleſiaſticus cognoſcit,*Surd.conſ. 396.n.32.l.3.Farin.d.q.8. nu. 22. Ambroſin.d.c.20. num.59. Menoch.de retin.poſſ. remed.3. nu.*402. *& alij apud Belleſt.d.*

p.1.

p.1.diſq.cler.fol.214.nu.11. & Paul.Layman.cit.loc.

Sed qd ſi ageretur cõtra clericũ vaſſallũ ad amiſſionẽ feudi criminaliter, aut ciuiliter pro crimine. vide tradita per *Innoc. in cap.verũ, de for.comp.Gugl. de Bened.in repet.cap. Raynuntius, de teſtam. Surd.conſ.193. lib.2.num.15. Intrigl.de feud. cent.1.q.56.num.255.Corrad. Scrader.in tract.de feu.p.1.q.2* Car.*de Graſſ.eff.1.nu.726. & eff.2.à nu.221.Paul.Laym. cit. loc. & per alios*.

107 Decimoquinto quęritur, an laicus cõdemnatus in exiliũ à iudice ſęculari, ſi fiat clericus, & rumpat exiliũ, poſſit ab eodem iudice puniri pro fractura exilij.

Reſp: negatiue, ſed ab eccleſiaſtice puniendus erit. cũ ſit nouum delictum à perſona, cuius ſtatus eſt mutatus, & effecta exempta. ita *Præſ. de Franch. deciſ.395. D.Reg. Tapia lib.1. de Iure regni tit.2.n.33. de Põte de poteſt.Proreg. tit.7.§.7.n. 16.Car.de Graſſis eff.1.n.1140. de Thoro verb. clericus, Valaſc. lib.1.conſult.to. 1. conſult. 48. fabius de Anna lib. 2.conſ.140. nu.12. Ric.p.3. dec.302. & alij apud Paul.Layman.lib.4.tract. q.c.4.nu.12.*

Imo etiam, ſiquis fuerit bãnitus, vel foriudicatus tempore, quo erat laicus, & durante banno effectus ſit clericus, liberabitur à iuriſdictione iudicis laici. ita de *franchis decis. 209. & 384. Car.de Graſſis loco cit.n.1138. & alij.*

108. An autem, ſi clericus in minoribus ordinibus conſtitutus relegatus à iudice eccleſiaſtico, durante relegationis tempore efficiatur laicus, relicto habitu clericali, & frangat relegationem, poſſit pro fractura ab eodem eccleſiaſtico puniri.

Negat *de Franchis d. deciſ. 395.* eadem ratione.

Contrarium tamen ſeruatur in Cur.Arch.Neap.vt fatetur *Genuenſ.in prax. c.9.nu.3.* ex eo, quia imutatio fori poſt ſentẽtiam, non mutat prioris iudicis iuriſdictionẽ, ſed iuriſdictio iudicis ordinarij durat, vt poſſit perpetuo ſuam ſententiã tueri, & non obſeruantes coercere, ne reddatur eluſoria, *l.1.ff. ne vis fiat ei, glo. & doct. in c. quęrenti de offic. deleg.* ergo ad eccleſiaſticum pertinet, alias eius iuriſdictio redderetur eluſoria

Nec eſt eadem ratio in laico effecto clerico poſt relegationem. Quia perſona clerici eſt exempta, vt non poſſit puniri à laico, vt poſt alios, docet *Ant.Dian.p.1. reſol.mor. tr.2. reſol.118.fol.80.*

109 Decimoſexto quæritur, ſi cle-

clericus in minoribus conſtitutus delictum committat, & poſtea habitum, & tonſuram relinquat, vel vxorem ducat; an puniendus veniat per iudicem eccleſiaſticũ pro delicto commiſſo tempore clericatus.

Reſp. ab eccleſiaſtico eſſe puniẽdum. Quia attenditur ſtatus, in quo delinquens erat tempore delicti. ita *Gramat. decis. 10. Camill. de Curte in diuerſor. iuris feud. p. 2. c. 2. n. 114. Clarus § fi. q. 36. n. 9. Genuenſ. d. c. 9. n. 2. de Franch. deciſ. 417. Franciſ. Mazzia in add. ad pract. Frãc. Ant. de Iud. de liquid. & exeq. inſtrum. n. 71. Anton. Diana p. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 32. ſol. 39. & reſol. 118. & alij cõmuniter, vt teſtatur Farina. tract. crim. q. 8. n. 66. & ita ſeruari in Cur. Arch. Neap. fatetur Ric. p. 2. dec. 113.*

110 Decimoſeptimo queritur, an clericus deponens falſum coram iudice ſeculari, poſſit per ipſum iudicem puniri.

Et minime puniri poſſe per iudicem laicum, fatendum eſt vt tradunt communiter doct. & nominatim *Clarus queſt. 38. Capy. deciſ. 5. n. 13. Afflict. deciſ. 230. de Franch. deciſ. 545. n. 6. D. Regens Tapia de iure regni, in conſtit. de perſonis n. 27. Ric. in praxi aur. reſol. 110. & 483. & Bonaci. de legib. diſp. x. q. 2. pu. 1. §. 1. n. 18.*

Num autem clericus, de dicta falſa depoſitione facta coram laico, poſſit puniri per ſuum iudicem competentem.

Et nequaquam poſſe puniri, cẽſuit Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. p. 4 dec. 81.* rationibus per ipſum relatis.

Si vero laicus deponeret falſum coram eccleſiaſtico, poſſet ab eodem eccleſiaſtico puniri, vt tradũt *Couar pract. queſt. c. 18. nu. 8. Affl. dec. 219. Capel Thol. dec. 379. de Franch. dec. 149. & alij.*

111 Sed vtrum, eo caſu poſſit cognoſcere laicus de falſo coram eo commiſſo à clerico, ad hoc tantum vt irritetur, & annulletur eius depoſitio.

Affirmant *Innoc. Abb. & Felin. cap. verum, de for. comp & alij apud Car. de Graſ. eff. 1. n. 115 & diximus ſupra nu. 89.*

112 Decimo octauo quęritur, an iudex laicus poſſit procedere, & punire clericum pro crimine aſſaſſinij.

Affirmant *Abb. & DD. communiter in c. 1. de homic. in 6.* & ſic ſeruari teſtatur *de Franch. dec. 176. Capy. dec. 112. Gram. in vot. 8. conditoris machinæ, Muſcatell. in pract. crim. rubr. de homic. med. mand. nu. 86. Reg. Tap. in conſt. Regni de perſonis n. 12. Farin. de inquiſ. q. 8. n. 86. Maceraten. lib. 3. variar. reſ. 2. n. 9.*

n.9.& meminit Ric.p.4.dec.292 & alij apud Thorum Compen. deciſ.Neap.verb.clericus fol.96 Præcedẽte tñ declaratione ec cleſiaſtici,ex Bulla Clem. VIII. *die* 18.*Decembr.*1595.de qua per *Nouar.concl.vnica*, *de aſſaſſin.* & ex recentiori ſententia probant *Bonacin. de legib. diſp.10.q.2.pu.5.§.4.Ambroſi. de immun.& libert.eccleſ.c.17. num.*10. *Antonin.Dian.par.*1. *reſol. moral. tract.2. reſol.51. & ſequitur Car. de Graſſ.eff.1. num.841. & eff.2. num 164.* iuxta quam Bullam fuiſſe deciſum, oſtendit *Maſtril.deciſ. 288.par.3.num.19.* Quamuis *de Thoro verb. iudex ſecularis fol.*294.referat fuiſſe per laicũ proceſſum contra clericum imputatum de aſſaſſinio, & conſtito de aſſaſſinio fuiſſe per ipſummet latam declaratoriam, vt refert etiam *Car.de Graſſ.eff.1.n.673.*

113 Aſſaſſinus autem vocatur, qui pecunia, alioue pretio cõductus, chriſtianum occidit, vel de eo recipiendo conuenit, pro interficiendo aliquem Chriſtianũ, *Decia.tract. crim.lib.6.c.28.n.18 Clar.§.aſſaſſin. Ric.p.1.dec.*112. *& alij apud Car.de Graſſ.nu.699. & 703.*

Sed an mandans vulnerare, vel vulnerans pro pecunia, & ſimilia, dicatur committere aſſaſſinium, vide *Tapiam, Maſcatell.& de Franch.loc.cit. D. Rouit.in pragm.12.de abolut. Nouar.cit.Car.de Graſſ.n.684 & Ric.in prax.aur.reſol.36.& 37.& p.1.d.dec.*112.vbi pcipue refert fuiſſe reſolutum in Cur. Archie.Neap.quod mandans vulnerare aliquem, pecunia mediãte, non ſequuta morte, non dicatur aſſaſſinus ad effectum, vt confugiens ad eccleſiam, illius priuetur immunitate. & idem dicit *par.3.dec.*232 vbi etiam refert, pluries fuiſſe reſolutum in d.Curia, non eſſe puniendum tanquam aſſaſſinum, recipientem, aut dãtem, pecunias ad vulnerandum, vel verberãdum, aut quid ſimile; licet grauetur delictum propter interuentum pecuniæ.

114 Eſt tamen obſeruandum, quod licet iudex ſecularis poſſit procedere cõtra clericum aſſaſſinum, & illum punire, iuxta dicta in præced.quæſito; poterit quoq. iudex eccleſiaſticus contra eumdem clericum procedere. nam iuriſdictio nõ eſt priuatiue quo ad iudicem eccleſiaſticum, ſed cumulatiue; & ſic locus erit præuẽtioni. in tantum, quod ſi talis clericus fuit punitus ab vno, non poterit puniri ab al o. *Baiard. ad Clar.§.fi.q.35.n.37. Car.de Graſſ.eff.1.n.717. & nu.1289. & per Antonin Dianam par.1.*

reſol.moral.tract.2. reſol. 107. fol. 76.

115 Decimonono quæritur, an iudex laicus poſſit cognoſcere, & punire clericum pro crimine læſæ Maieſtatis.

Et nequaquam poſſe fatendum eſt. vt refert fuiſſe deciſum, *de Franch.dec.691*.& dicemus infra c.15.clericus enim, proprie non dicitur committere crimen læſæ Maieſtatis humanæ; cum non ſit verè ſubditus, *Clar.d.§.fi.q.36.n.23. & in §.læſæ Maieſtatis, & alij.* vt dicemus in eodem c. 15.

116 Vigeſimo, & vltimo quæritur, à quo ſit cognoſcendus clericus pro delicto falſæ monetæ, vel ipſius tonſionis.

Reſp. debere cognoſci per iudicem eccleſiaſticum, nõ autem per laicum. vt fatentur *de Franch.d.dec.591.num.7.Boſſ. tract.crim.tit.de foro comp.nu. 134.Clar.d.q.36.n.20.* qui aſſerit, hanc eſſe communem opinionem, & ſequitur *Car. de Graſſ.eff.1.n.345.& 576.*

117 Et nouiſſime contra monetarios fuit publicata Bulla S.D.N.Vrbani VIII. ſub datũ Romæ idid. Nouembris 1627. quæ incipit: *in ſuprema Paſtoralis ſpecula.* vbi præcipue sũt hæc verba.

Nos motu proprio, ac ex certa ſcientia, meraq. deliberatione noſtris, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, ſtatutum, voluntatem, & mandatum Pij prædeceſſoris præfati tenore præſentium approbamus, confirmamus, & innouamus, ac ad omnes, & ſingulas perſonas eccleſiaſticas, etiam quomodolibet exemptas tam ſeculares, quam cuiuſuis Ordinis, Cõgregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate exprimendi; necnon militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis S.Io. Hieroſol. regulares non ſolum in ſtatu eccleſiaſtico mediate, vel immediate Nobis, & Sedi Apoſtolicæ ſubiecto; ſed etiam in omnibus, & ſingulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Caſtris, & locis in Italia dumtaxat exiſtentibus, qui aureas, vel argenteas monetas tondere, fabricare, colorare, vel adulterare, ſeu etiam quomodolibet adulteratas ſcienter erogare, aut exponere præſumpſerint extendimus, & ampliamus. Volentes, vt culpabiles in præmiſſis reperti (præuia degradatione) Curiæ ſeculari puniendi tradantur. Pecunias vero ſic, vt prafertur, adulteratas ſcienter detinentibus, ſeu de loco ad locum trãſferẽtibus; aut materiam, inſtrumenta, ſiue opem ad præmiſſa præſtantibus, pœnam triremiũ per decennium imponimus: & cognitionem cauſarum huiuſmodi

modi, quoad perſonas eccleſiaſticas præfatas tam ſeculares, quã regulares in Prouincijs Nobis, & Sedi præfatæ ſubiectis ad S. R. E. Cardinales in eiſdem Prouincijs de latere Legatos, & Prolegatos pro tempore exiſtentes; in alijs vero omnibus, & ſingulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Oppidis, Caſtris, & locis tam ſub noſtra, & dictæ Sedis, quam cuiuſuis alterius Principis ditione, in Italia tantum comprehenſis, priuatiue quoad omnes, etiam Superiores Religioſorum, ipſisq. Superioribus penitus excluſis, ad Ordinarios locorum ſpectare etiam volumus, &c.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VIII.

De Priuilegio immunitatis, & exemptionis à gabellis, exactionibus, & tributis laicalibus.

SVMMARIVM.

1 *Quo iure eſt hæc immunitas.*
2 *Hoc priuilegium eſt perſonale.*
3 *Imponentes, & exigentes gabell. à cler. in quas cenſur. & quando incidant.*
7 *Qui clerici gaudeant hac immunitate.*
9 *An cler. coniugatus, aut bigamus.*
11 *An clerici Græci.*
12 *An vxor clerici Greci.*
13 *An filij legitimi clericorum.*
14 *Regulares profeſſi, conuerſi, & nouitij vtriuſque ſexus gaudent hoc priuil.*
15 *An Fratres, & Sorores Tertij Ordinis.*
16 *Milites S. Ioannis, S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ gaudent eo priuilegio.*
17 *An famuli, & ſeruitores clericorum.*
19 *An familia clericorum, eo priuilegio gaudeat in abſentia clericorum, quorum expenſis alimentatur.*
20 *An Coloni Eccleſiæ, aut Clericorum*

Digitized by Google

eorum gaudeãt hac immunitate.

28 *An emptor bonorum eccleſiæ, & clericorum gaudeat hac immunitate*

29 *An conductores rei eccleſiæ, vel clericorum pro re conducta gaudeant.*

30 *An conductor bonorum eccleſiaſticorum poſſit conueniri coram eccleſiaſtico.*

31 *Si clericus conduceret aliquod prædium, an gaudeat immunitate pro fructibus prædij conducti.*

32 *An clericus negotiator teneatur ſoluere gabellas.*

33 *Et à quo compellendus ad prædictam ſolutionem.*

34 *Pro quibus bonis clerici gaudeant immunitate.*

36 *An pro bonis acquiſitis ante clericatum.*

38 *An pro bonis eorum, quæ venduntur tam ad groſſum, quã ad minutum.*

39 *Tenentur vendere bona prædicta iuſta, & approbata menſura, & iuſto pretio*

41 *Et an pretio taxato per ſtatutum laicale.*

42 *An gaudeant pro bonis emptis, vel donatis.*

47 *Quid ſi donatio, vel ceſſio eſſet in fraudem.*

48 *Quando præſumatur fraus in caſu prædicto.*

49 *An præſumatur fraus, ſi frater laicus donauerit omnia eius bona, vel maiorem partẽ fratri clerico.*

50 *Vel ſi donans poſt donationem reperiatur poſſidere, prout prius.*

51 *Quid ſi inſtrumẽtum donationis in tali caſu cõtineret promiſſionem factam ex cauſa donationis.*

52 *Vel ſi probetur, quod res fuerit reuerſa ad donatorem ex nouo titulo*

53 *Aut ſi donator reſpondet donatori de fructibus.*

54 *An præſumatur donatio in fraudem, ſi pater habens plures filios, vni donauit maiorem partem bonorum.*

56 *Si res laici peruenirent ad clericum cum pacto, vt ipſe clericus teneatur ad collectas in futurum, an teneatur.*

58 *Quid ſi bona clerici eſſent communia pro indiuiſo cum fratre, vel alijs laicis.*

59 *An bona, quæ clericus dedit in emphyteuſim, gaudeãt immunitate.*

65 *Vtrum clerici in aliquibus caſibus teneantur contribuere collectis impoſitis pro communi neceſſitate.*

66 *An cognitio, ſi competat immunitas clericis, vel ne pertineat ad eccleſiaſt. iudicem, vel ſecularem.*

68 *An poſſint clerici donare, aut vendere quod ei ſupereſſet de immunitate taxata.*

Octauum clericorum Priuilegium eſt immunitas, & exemptio à gabellis, collectis, alijsq. laicalibus ſolutionibus. Quam immunitatem, & exemptionem habent de iure Diuino, vt conſtat ex *Geneſ. c.47. & meminit Ioſeph. de antiquit. iud. lib.2. cap.4. item ex lib.1. Eſdræ c.7. & refert idem Ioſeph li.xj. c.5. & habetur Matth. c.17 quem locum S. Hiero. in d.c.17. Matthei, & S. Auguſt. in 1. lib. de quæſt. Euang. q.23.* exponūt
1 etiam pro eccleſiaſticis. Et nō ſolum de iure Diuino; ſed etiā de iure canonico, & ciuili, & ex communi ſententia Canoniſtarum, & Ciuiliſtarum, Clerici ſunt immunes à prædictis gabellis, collectis, vectigalibus, &c. De iure canonico cōſtat ex *cap. clericis, de immun. eccl. in 6. cap. quamquam, de cenſibus in 6. cap. non minus, de imm. eccl. c. generaliter §. nouarum, §. placet 16. q.1. & ex Trid. ſeſſ.25. c.20. de reform.* De iure ciuili patet *in l. placet C. de ſacroſ. eccl. & authen. omnis item nulla communitas, eod. tit. & in l. vniuerſi C. de vectigal.* Deniq. ex communi omnium ſententia, vt tradunt nominatim *glo. in d. cap. quamquam, & ibi Ioa. Andr. Archid. & alij, Bertach. in tract. de gabell, p.7. nu.10. & 19. to.12. fol.64. Guid. Pap. dec. 381. Duen. regul.100. Menoch. de arb. iud. caſ.562. nu.16. Car. de Graſſ. de effect. cler. eff.3. n.3. Zerol. in prax. epiſ. ver. clericus §.9. Paul. Layma. lib.4. moral. theol. tract.9. c.8.* Couar. *pract. q.31. n.9. Molin. de iuſt. tom.3. diſp.671. n.5. Bonac. de cōtract. diſp.2. q.9. pun.2. nu.8. Garc. de beneſ. p.1. c.31. Molf. in ſumma p.2. tr.12. c.22. n.158. Ill. D. Regens Tapia Marchio Belmontis in deciſ. ſupremi Italiæ Senatus dec.8. nu.35. & Suar. lib. de defenſ. fidei Cath. contra Reg. Angliæ lib.4. c.9.*

2 Hoc autem immunitatis Priuilegium eſt pſonale; cum ſit clericis conceſſum, vt ſummi Dei cultus frequentiores ſint, *d.c. non minus, vbi Card. & Anch. & Abb. in cap. ſecundum, de cenſib.* cumq. hoc priuilegium conſequantur bona reſpectu perſonæ clericorum, ſequitur q extincta, & mortua perſona, extinguitur priuileg. *cap. priuilegium, de regul. iur. in 6. & notat poſt alios Car. de Graſſ. eff.2. n.38.*

3 Imponentes vero, aut exigentes gabellas, vel alia vectigalia, & tributa à clericis, aut ex eorum bonis, incidunt in excommunicationem latam in *d.c. quamquam, de cenſ. in 6.* & in aliam excommunicationem latam in Bulla cœnæ Do-

mini

mini, vt tradunt *Paul.Laym. cit.loc. & alij*. Inter quas cenſuras eſt differentia: nam qui exigit tributa à clericis, quæ ipſis clericis non fuerunt impoſita, non incurrit cenſuram latam in Bulla cœnæ, ſed eam, quæ eſt lata in *d.c.quamquam*; cum in Bulla cœnæ dicatur: *Imponunt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt*. vbi notanda eſt illa particula cõiunctiua (&) Ita *Reginal.li.11. de abſo.ab excom.n.379.Proſp. de Auguſt.ad Quarant.ver.vectigal, & alij apud Bonaci. d.q. 9.pu.2. n.13. quamuis Molin. diſp.670.* exiſtimare videatur incurrere cenſurB. ullæ cœnæ.

4 Vnde ſequitur, quod ſi exactores Gabellarũ, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, exigerẽt tributa, aut gabellas, etiam à clericis tranſeuntibus, dummodo in impoſitione ipſarum gabellarum, nulla ſit facta mentio clericorum, non inciderent in excommunicationem reſeruatam contentam in dicta Bulla cœnæ, vt notant *Exponentes dictam Bullã, & Bonac.loc.cit.* Sed tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in *d.c.quamquam*, quæ nõ eſt reſeruata Summo Pontifici, ſed eius abſolutio poſſet obtineri de licentia Epiſcopi præuia ſatisfactione. ita *Addit. ad Quarant.loc.cit. verſ.vt autem, Reginal.lib.9.num.376.& 381.Tolet.in ſumm.lib.1.c.21. Caiet.ver.excomm.nu.39. qui cum Suar.de cenſ.diſp.23.ſect. 4.nu.21.* cenſet poſſe excuſari etiam eb excommunicatione contenta in *d.c.quamquam*, ſi reciperent aliquid à clericis non petendo tanquam à debitore, ſed rogando ſimpliciter. cum verbum, exigendi, ſeu extorquendi, quo vtitur Sũmus Pontifex connotet aliquam coactionem, & inuolũtarium, vt per eos.

5 Ad incurrendam aũt cenſuram contentam in dicta Bullæ cęnæ, vt patet ex verbis eiuſdem Bullæ, ſufficit: Si quis auxilium, vel conſilium, aut fauorem præſtet ad imponenda talia tributa quoad clericos; vel ad exigenda impoſita, ſiue exigat per ſe, ſiue per alium. Item ſufficit, nõ ſolum ſi directe gabella imponatur clericis, vel eorum bonis; ſed etiam indirecte, ita vt damnum redũdet in clericos; vt eſſet ſi fieret ſtatutũ, per ꝙ coloni clericorũ, vel eorum conſanguinei grauioribus onerib. afficerentur. Quia tale ſtatutum afficeret, & grauaret clericos indirecte. In Bulla, enim, dicitur, directe, vel indirecte. ita *Vgoli. de cenſ.Papæ reſer.c.18.Addit.*

ad

ad Quaran.cit.verſ.item huius, & alij.

Item ſufficit, ſi quis exigeret tales gabellas, vel alia onera à clericis, etiam ſponte dantib. nõ quia ſit inhibitum aliquid accipere à clericis donãtibus propria ſponte,& voluntate, omnino libera, & abſoluta; ſed quia eſt prohibitũ aliquid accipere tanquam ſibi debitum, vel ex impoſitione onerũ, etiam ſi accipiatur abſque alia vi,& coactione, vel præuia petitione, vt eſſet quando clericus ad euitandas moras, & contentiones, eligeret aliquid eis offerre,& præſtare, non valens alio modo ſe iuuare,quia tũc diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere, vt tradunt *Suar.diſp.41.ſect.2.n.99. Addit.ad Quaran. & Bonacin. cit.loc.*

6 An autem bona patrimonialia clericorum comprehendãtur in prædicta prohibitione Bullæ cœnæ, ita vt nequaquam licitum ſit ex bonis ipſorum tributa exigere.

Et dicendum eſt comprehendi iuxta tradita per *Vgol. d.c.18. §.3. Molin.to.3.tr.2.diſp.671. Sayr.lib.3.de cenſ.c.22.num.9. Tolet.d.l.1.c.29. Addi.ad Quarant.cit. Suar. de defenſ. fidei lib.4.c.24. Reginal.lib.9. c.25. n.379.& alios. Quamuis aliter ſentiat Nauar. c.27. num.61.* cũ hoc colligatur ex illis verbis Bullæ: Eorum,& eccleſiarum, & beneficiorum bonis. nam particula illa, *eorum*,cõtra diſtinguitur ab illa particula, *eccleſiarum, & eccleſiaſticorum beneficiorum*, vt notat poſt alios *Anto.Dian.p.1. reſ. mor.tr.2.reſ.39.*

His præmiſſis, vt huius priuilegij neceſſaria,& vtiliora pateant, ſuccinctè diſcutiemus de infra ſcriptis, ſcilicet.

Qui gaudeant, vel ne hoc priuilegio immunitatis à nu. 7.

Et pro quibus bonis hac immunitate gaudeant, cum reſolutione nõnullorum dubiorum, à num.34.

PRIMA DVBITATIO.

7 QVI gaudeant, vel ne hoc immunitatis priuilegio.

Pro ſolutione dico Primo, eo gaudere omnes clericos, ſiue in ſacris,ſiue in minoribus, ẽt primæ tonſuræ, *gloſ.in cap. ex literis,in ver.obligata,de pigno. & in cap.fin.de vit.& hon.cler. ver.facultas, & alij communiter.*

Similiter dicendum eſt, eodem priuilegio gaudere alios clericos,quos canonis,atq.fori priuilegio gaudere, diximus in cap.proxime præcedentib.

8 An autem clerici primæ tonſuræ, vel in minoribus ordinib.

dinib. conſtituti debeant habere omnia requiſita præſcripta à S.C.T. *ſeſſ.23.c.6. de reform.* vt gaudeant fori priuil. de quibus in cap. præced. vt etiam hoc immunitatis gaudeāt priuilegio.

In hoc dubio, *Molſ. in ſumma tr.6.c.10.n.15.& 65 & Bonacina de cenſur.d.diſp.2. q.4.pu. 2.n.1.& de contract.diſp.2.q.9 pu.2.num.1.& alij apud Paul. Layman.lib.4.tract.9.c.7.n.3.* tradunt quod tales clerici, ſi incedant in habitu, & tonſura, & de mandato Epiſcopi inſeruiant alicui pio loco, ſunt immunes ab omnibus gabellis, tributis, & alijs oneribus. Quod etiam fatetur *Barboſ. de off. epiſ. p.2. alleg.13.nu.4.*

Ipſe vero cum *Sanch. in ſumma 2.tom.li.7.c.13.n.34.* exiſtimo, clericos prædictos, etiam nullam dictarum conditionum, vt gaudeant fori priuilegio, vt ſupra, ſeruantes, hoc frui priuilegio. Quia cum S. C. T. eas conditiones, ad ſolum fori priuilegium retinēdum, petierit, id non eſt extendendum, vt ſit neceſſarium ad retinenda cętera priuilegia; nam priuari clericalibus priuileg. eſt odioſum, & ideo reſtringendum, prout diffuſius dicemus infra c.12. & ſecundum hanc partē refert reſponſum Sac. Congr. *Anton. Dian. p.1. reſol. moral. tr.2. reſol.36. fol.41. ex Combtolo in reſponſ. mor. lib.6.q.20.*

9 Sed an clerici coniugati cū vnica, & virgine hoc immunitatis priuil. gaudeant, pro bonis proprijs.

Reſp. negatiue ſecundum *Duen. regul.100.n.10. per tex. in cap. vnico, de cler. coniug. in 6. & ibi glo. in verb. in cęteris. Idemq. tenent Bertach. in tract. de gabell. par.2. num.17. Guid. Papa dec.383. Ric. in prax. for. eccleſ. reſol.253. Couar. qui de communi t. ſtatur, pract. quæſt. cap.31. nu.9. D. Reg. Tap. de iure Regni lib.1. tit. de epiſ. & cler. nu.30. Abb. cap. ex parte, de cler. coniu. Proſp. de Auguſt. ad Quarant. verb. vectigal, Sanch. de matr. lib.7. diſp.46.n.15. & alij apud Car. de Graſ. eff.3.n.44.* Quamuis quoad onera perſonalia gaudeant immunitate, vt notat *Molſ. in ſum. p.2. tract.12. c.22.n.165.* Qui ēt ait, ſtandū eſſe conſuetudini, ſi tales clerici alia, gauderent, immunitate, quoad bona.

10 Et tanto magis cler. bigamus non gaudebit hac immūnitate, vt per *Suar. lib. de defenſ. fidei lib.4.c.28. & alios.*

11 De clericis Orientalibus, qui Græci appellantur, dicendum eſt, eos gaudere hoc priuilegio; cū vere, & quoad omnia ſint clerici, & perſonæ eccleſiaſticæ, licet vtantur legitimo

timo

Digitized by Google

timo matrimonio, cum vnica, & virgine contracto in habitu laicali, vel dum erãt in minoribus, vt dictum eſt ſupra cap.6.num.20 ita *Campan.ſuper cap.Regni Neap.cap. 98. n. 17.Car.de Graſſis effectu.3.nu. 46.*|*Proſp. de Auguſt. cit. loco. Camil.de curte in diuerſ.feud. p.2 cap.2.num.90. Molſeſ. in ſumma d.tract.12.cap. 22. nu. 164. & Bonacina de contract. diſp.2.q.9.pun.2.num. 2.*

12 Hac quoque immunitate gaudebit vxor legitima dicti clerici græci, cum vxor clerici gaudeat eodem priuilegio, prout eius vir. ita *Ferret. cõſ. 167.lib.1. Maſull. ad* Capyc. *deciſ.76.Car.de Graſſis eff.3.n. 137.Duennas regul.100. num. 2.& alij.*

13 Hanc eamdem immunitatẽ obtinebunt, etiam filij legitimi clericorum, durante vita eorum patris, cum pater, & filius reputentur vna, eademque perſona. ita *Duennas nu. 2.& Car.de Graſſis num. 133. poſt Bald.in l.1.* C. *de epiſ. & cler.*

14 Dico ſecundò, hoc immunitatis Priuilegio potiri omnes regulares profeſſos, conuerſos,& nouitios, ſicuti etiã moniales,nouitias,& conuerſas,vt dictum eſt cap. præced. de fori priuil.num. 41. itaut durante nouitiatu,bona nouitij neque collectari poſſint,vt tradunt *Abb.in conſ. 53.lib.1. num.2.Bar.in auth.ingreſſi* C. *de Sacroſan.Eccleſ.nu. 4. Car. de Graſſis eff.3.num. 131. & alij.*

15 De fratribus, & ſororibus tertij ordinis San. Dominici, & S.Franc.Dicendum eſt,prout diximus cap.præced. num. 42.de fori priuil. iuxta terminos *conſtit.Leonis X.incip. dũ intra,relatæ per Quarant. verbo,priuilegia regular.*

16 Dico tertiò, hoc priuilegio immunitatis gaudere milites S.Io.Hieroſol. Sancti Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ,& ſimiles, vt diximus de foro priuilegio in cap.præced.num. 46. & tradunt *Bobadill.in ſua politica lib.2.cap.18. num. 264. Barboſa p.2.all.13. num. 14. Anton.Diana p. 1.reſol. mor. tract.2.reſol.49. & Nau.conſ. 23.de regular.*vbi de militibus S.Stephani.

17 Dico quartò,hoc priuilegio immunitatis à ſolutione collectarum, ſeu gabellæ, vel receptionis hoſpitum,gaudere famulos, ſeu ſeruitores clericorum.*l.2.*C. *de epiſc. & cler.* familiares enim comprehenduntur in priuilegio domini, *Oltrad.conſ.293.* Carauita *ſuper ritu M.C.V.ritu 46.num. 27.& poſt alios Ricc. in praxi aurea reſol.393.*

Oo Hac

Hac tamen immunitate gaudebunt prædicti quandiù erũt
18 in ſeruitio, cum fauore dominorum habeant hoc priuilegium, vt tradit *Car. de Graſſis eff. 3. num. 153. et per Bellect. p. 1. diſquiſit. cleric. fol. 365. n. 2.*
19 Sed vtrùm eadem immunitate gaudeat familia clerici, quæ in eius domo commoratur in abſentia legitima ipſorum clericorum, & ad quorũ expenſas alimentatur, vt eſſēt famuli, mater, ſoror, & alij pauperes conſanguinei, quos alere conſueuit, & teneretur.

In hoc dubio, *Viui. deciſ. 88. num.* 5. nonnullas auctoritates, & iura allegat, & concludit gaudere, aſſerens, quod ita fuit alias deciſum in Audientia Apuliæ in anno *1583*. ad fauorem familiæ cuiuſdam clerici lucerini, & ſic pertranſit *Carol. de Graſſis d. effectu 3. num. 306. ac refert, & ſequitur Ricc. in praxi aurea reſolut. 329.*

Et quod clerici gaudere debeãt eadem immunitate pro parẽtibus, fratribus, ſiue alijs pauperibus conſanguineis, ſi miſericorditer proprijs ipſorum clericorum ſumptibus alimẽtãtur, ex quo non habent, vnde alias viuere poſſint, fuit etiam deciſum per Regiam Cameram Summariæ ſub die 23. Septembris 1541

Et quod clerici, loco famuli, poſſint habere aliquem ex conſanguineis, & gaudere eadem immunitate, ac ſi eſſet famulus, fuit quoque deciſum per eamdem Regiam Cameram, ſub die 10. Iulij 1554. ad inſtãtiam capituli, & cleri terræ terlitij.

20 Sed dubitatur primò, an laici coloni Eccleſiæ, aut clericorum gaudeant hac immunitate.

In hac dubitatione, diſtinctione vtendum eſt, nam aut ſunt coloni partiarij, aut perpetui, aut conductitij, & ad tempus.

21 Si ſunt coloni partiarij, tũc proPortione tãgente ipſis clericis gaudebunt hac immunitate, ſecus pro parte fructuũ eis contingentium, cum eorũ pars minimè ſit priuilegiata: nam eo ipſo, quod fructus sũt à ſolo ſeparati, pars cõpetens colonis, non eſt amplius Eccleſiæ, vel clericorum, nec in eorum dominio, ſed tranſit in dominio colonorum, qui ſunt laici. ita *Feder. de Senis conſ. 111. P. Marcell. Megalius cõſ. 75. Berth. tract. de gabellis p. 7. num. 13. fol. 64 Zerola in praxi ep. verbo clericus, §. 9. Bellec. p. 1. diſquiſ. cler. fol. 365. Surd. conſ. 301. num. 89. lib. 3. Car. de Graſſis eff. 3. num. 56 Vrſill. ad Affl. deciſ. 129. Add. ad deciſ. de Franch deciſ. 79. nu. 11. & D. Regens Tapia lib. 1. de iure regni*

gni

gni ſub tit. de epiſ. & cler. fol. 29. Qui addit, quod ſi ex hoc indirectè grauarentur clerici, ſcilicet, quia grauantur nimis ruſtici,& coloni eorum, ita quod non inuenirent, qui velint laborare poſſeſſiones eorũ non eſſet hoc tolerandum à Prælato; Idemque ſentiunt *Vinc. de anna ſing. 99. Berth. n. 15. Fed. de Senis cit. Car. de Graſſis num. 71. Bellectus cit. fol. 365. num. 5. & P. Marcell. Megalius d. conſ. 75. n. 6.*

22 Si verò ſunt coloni perpetui, ac aſcriptitij Eccleſiæ, & clericorum; dicendum eſt eos gaudere omni immunitate clericis,& eccleſiæ conceſſa. ita *Abb. in cap. non minus, de imm. Eccl. Ripa tract. de peſte, in tit. de remed. ad conſer. vber. num. 128. Fed. de ſenis cit. num.* 10. *Theſaur. deciſ. 116. n. 12. Dueñas, regul. 100. & alij.*

23 Si denique ſunt coloni conductitij, nõ potiuntur hac immunitate ex perſona dominorum, cum Priuilegium hoc ſit perſonale. *Bertach. d. p. 7. num. 16. Ruin. conſ. 157. lib. 3. num. 9. Abb. in cap. ex parte. 1. de decimis, & alij, apud Car. de Graſſis num. 62. Qui tamen nu. 69. ex Anch. in cap quanquam, de cenſibus in 6. & Burſat. conſ. 42. num. 17. lib. 1.* dicit, quod ſi

24 prælatus nomine proprio fũdos ſuos coleret per proprios operarios, non tenebitur aliquid ſoluere pro parte ruſtica vt etiam *Additio ad deciſ. 79. de Franchis num. 11.* ait, ſi Monachi, & Eccleſiaſtici vellent habere famulos, & boues, & ipſi ſuis bobus agros colere, quod ſint immunes,& nõ poſſint collectari.

25 Vnde Regia Camera conſueuit expedire prouiſiones ad fauorem clericorum, pro ſolutione immunitatis frumenti, carnium, & ſimilium, non ſolùm pro familia eorumdem, ſed etiam pro omnibus, & quibuſcumque prædia Eccleſiæ, & beneficiorum ſuorum cultiuantibus, vt teſtatur *Ricc. in praxi aurea reſol. 329.*

26 Secundò dubitatur, an emptor bonorum Eccleſiæ, vel clericorum gaudeat hac immunitate, & ſic, an poſſit imponi gabella prædicta emptoribus bonorum prædictorum.

27 De hoc dubio multa ſcripſerunt Doctores, vt eſt videre apud *Leſſium lib. 2. cap. 33. dub. 8. num. 68. Molinam to. 3. tract. 2. diſp. 668. & 678. Bonac. de contract. diſp. 2. q. 9. pun. 2. num. 4. Molfeſ. in ſumma to. 2. tract. 12. cap. 22. nu 123 Surdum conſ. 305. num. 80. Ricc. in praxi aur. var. reſol. 283. & poſt nonnullos alios, Bellect. in diſquiſ. cler. par. 1. tit. de exemptionibus clericorum §. 8 nu. 2.*

Qui ex diſtinctione *Baldi cõſ.* 31. concordare nititur ſcribẽtium opiniones, nam aut onus
28 gabellæ eſt annexum cõtractui, v.g. ſit ſtatutum, vt pro quolibet curru frumenti, vel vini, ab emptore, vel venditore ſoluatur ducatus vnus, & in hoc caſu, cum talis gabella immediatè reſpiciat cõtractũ, & lædat emptorem, & venditorem immunem: nam propter onus gabellæ, vel carius, vel vilius emet, ſeu vendet, dicendum eſt, non poſſe imponi. Aut onus gabellæ adijcitur actui ſeparato ab ipſo cõtractu, v.g. ſit ſtatutum, quod, qui vult exportare dolium vini in Ciuitatẽ ſoluat gabellã, tunc cum hæc gabellæ ſolutio minimè reſpiciat immediatè contractum ipſum, ſed actum exportationis, qui nil cõmune habet cum clerico, inquit, *Bellectus*, poſſe admitti ſcribẽtium opinionem, talem gabellam, non eſſe contra immunitatem, vt per eum, & cum hac diſtinctione, nouiſſimè, pertrãſit *Antonius Diana par. 1. reſol. moral. tract. 2. reſol. 48. fol. 49.*
29 Tertiò dubitatur, an conductores rei Eccleſiæ, vel clericorum, pro re cõducta, gaudeant, hac immunitate.

Affirmant *Port. conſ. 184. num. 9. & Brun. qui alios citat in trac. ſuper ſtatuto, quod ſtant. maſcul. femin. non ſuccedant, art. 8. q. 22. num. 107.*

Alij verò, quos refert *Car. de Graſſis eff. 3. num.* 147. cõtrarium ſentiunt, ſi conductor ſolueret penſionem in pecunia. Quod tamen limitant, niſi collecta ſolueretur reſpectu prædiorum, & bonorum, & non fructuum. Sic etiam, quando Eccleſia, & clerici, cũ magna difficultate inuenirent affictatores, & conductores, & ideò eſſent coacti affictare minus, quam alij ſeculares, vt etiam diximus ſupra num. 21. Et tandem, quando pro affictu ſolueretur pars fructuum illorum, qui in prędio colligũtur, quia tunc, vti fructus Eccleſię, & clericorum gauderent immunitatis priuilegio *Io. de amicis conſ. 18. num. 18. Felin. conſ. 46. num. 17. & alij.*

30 Coram quo autem Iudice conueniri poſſit, talis conductor bonorum Eccleſiaſticorũ Dictum eſt ſupra c. præc. n. 57

31 Quarto dubitatur, ſi clericus conduceret, aliquod prædium, an gaudeat immunitate pro fructibus eiuſdem prędij conducti.

Reſp. affirmatiue, gaudere hac immunitate, ſi prædium cõduceret ad ſuam, & ſuorum ſuſtentationem, caſu, quo non poſſet aliter honeſtius viuere,

cap.

cap.dilecti,de decimis. Nam minimè poſſet aliter agros conducere, & per operarios colere, vt inde vēdat perceptos fructus, quia eſſet negotiatio clericis prohibita, *cap.fin.diſt. 86.& tradunt Leſſ.de iuſt. lib. 2.cap.21.dub.1.num.6.* Car.de *Graſſ.eff.6.num.24. Molina de contract.diſp.342. num.14. Bonacin.de contract. diſp.2.q. 9.pun.2.num.4. & alij.* Non tamen eſſet negotiatio ſi ſemel tantum emeret, aut venderet, *Salced.ad Diaz.in pract. cap.55.* Sic etiam negotiari nō dicitur clericus, qui animalia emeret, vt illa paſcat in proprijs prædijs, & cum pinguia facta fuerint, vel cum partus ediderint, illa, & eorū partus vendat. *Molina cit. loco Barboſa p.2.all.13.num.11.&* Car. *de Graſſis d.eff.6. num.* 18. *& per Bonacin.d.q.9.pun 2.nu.7.*

32 An autem clericus negotiator teneatur ſoluere gabellas pro rebus, de quibus negotiatur, ſi negotiatio fuerit mere lucratiua.

Affirmatiuè reſpondent cōmuniter Doct. quia clericis eſt prohibita negotiatio, cum diſtrahat à diuinis, *cap.fin.de vita,& hon.cler.ita Molin.dicta diſp.342.num.5.Theſaur. deciſ.116.Surd.conſ.313.num.80. lib.3.Barboſ.p.2.all.13. num. 8.Paul.Layman.lib.4.tract. 9. cap.6.num.9.Duardus in Bulla Cœnæ.lib.2.can.18.q.8.num. 9.& alij.* Quamuis non deſint Doct.aliter ſentientes, vt eſt videre, apud *Rodriq.in ſumma to.2.cap.73.Anton. Dian.p.1. reſol.mor.tract.2.reſol.46.Guttier.de gabellis lib.7. q.94. & Molfeſ.in ſumma p.2.tr. 12.c. 22.num.175.*

33 Eſt tamen obſeruandum; quod clerici in caſibus illicitæ negotiationis ſunt compellēdi ad ſolutionem gabellæ pro rebus, de quibus negotiātur, per iudicem eccleſiaſticum, nō autem per iudicem laicum, vt tradunt *Bertach.de gabell. p.3. nu.24.fol.64.Natta conſ.311. lib.2.num 4.Car.de Graſſ.eff.3 num.296.Surd.conſ.301.lib.3. num.35.Diana,& Molfeſ. cit. locis.*

SECVNDA DVBITATIO.

34 PRo quibus bonis clerici, & Eccleſiaſtici, hac immunitate gaudeant, vel ne.

Pro ſolutione, dico primò, cum communi ſententia, hac immunitate gaudere, tam pro bonis eccleſiaſticis, quæ tanquam beneficiati poſſident, quam pro bonis patrimonialibus, cum clericorum bona potiantur eodem priuilegio, prout bona eccleſiaſtica, *cap. 1.de imm.eccleſ.in 6.cap.quamquam,*

Digitized by Google

quam, de cēſibus in 6. clem. præſenti, eod. tit. & in extrauag. Benedicti 8. *de immun. Eccleſ. verbo bonorum ſuorum, & tradunt Abb. & Felin. in cap. Eccleſiæ S. M. de conſtitut. D. Regens Tapia lib.* 1. *de iure regni fol.* 39. *Addit. ad Quarant. verbo vectigal. Ricc. in praxi aur. var. reſol.* 167. *Megala in p.* 2. *l.* 2. *cap.* 17. *q.* 6. *num.* 114. *Antoninus Diana p.* 1. *reſol. moral. tract.* 2. *reſol.* 39. *fol.* 43. *Paul. Laym. lib.* 4. *moral. theol. tract.* 9. *cap* 6. *num.* 8. *& alij* communiter. Et ea eſt ratio. Quia clerici grauari non poſſunt onere gabellarum, & aliarum
35 impoſitionum à laicis, ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis imponentis, ex quo Princeps ſecularis nihil facere, aut diſponere poteſt circa bona patrimonialia clericorum. *Bart. in l. reſcripto §. fin. de muner. & bonor. Oldrad. conſ.* 83. *Car. de Graſſis eff.* 2. *num.* 33. *& eff.* 3. *num.* 19. *Surd. conſ.* 301. *lib.* 3. *num.* 69. *& alij.*

36 Dico, ſecundò, hac immunitate gaudere, tàm pro bonis peruentis in poſſe ipſorum clericorum ante clericatum, quam poſt clericatum. & ratio eſt, quia mutato ſtatu, vel
37 conditione perſonæ, mutatur etiam ſtatus, & conditio rei: adeò vt ſi perſona ob ſtatus mutationem deſinat eſſe ſubiecta alicui iudici, etiam bona libera eſſe debeant, vt tradūt *Abb. in cap. qualiter, de iudic. n.* 8. *Bar. conſ.* 80, *Car. de Graſſ. d. eff.* 3. *num.* 27. *Gutierez lib.* 1. *pract. quæſt.* 9. 3. *num.* 15. *Paul. Layman. cit. loc. & alij.*

38 Dico tertiò, clericos, alioſque eccleſiaſticos, hac potiri immunitate pro ſupradictis eorum bonis, ſiue vendantur ad groſſum, ſiue ad minutum, vt eſſet vinum, oleum, aut frumentum peruentum ex bonis & ex beneficijs ipſorum clericorum. *Ita glo. in cap. negotiationem, diſt.* 88. *Additio ad Quarant. verbo vectigal. Abb. in cap. fin. de vita, & honeſt. cler. Grammat. deciſ.* 100. *Car. de Graſſ. eff.* 3. *num.* 130. *Barboſa p.* 2. *all.* 13. *et alij apud Bel lect. p.* 1. *diſq. cler. fol.* 139. *n.* 15.

39 Tenentur tamen clerici vinum, oleum, & cætera victualia, cum iuſta, & approbata menſura vendere, quia norma ponderum, & menſurarum non eſt excedenda. *l. modios, C. de ſuſcep. præpoſit.* & ſi contrafecerint cōdignis pœnis ad arbitrium iudicis Eccleſiaſtici puniendi ſunt. *ita Ignat. Lopez de Salced. ad Diaz cap.* 55. *verſ. ſi tamē clericus, Carol. de Graſſis eff.* 1. *num.* 945. *quidquid dicat* Caſſaneus *in conſuet. burgund. rub.* 1. *§.* 5. *in glo. nu.* 99. *quem etiam refert Bouadilla*

I. to.

1.*to.lib.2.cap.* 18. *num.* 129. Nam iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire clericos pœnis à lege ciuili, ſiuè à poteſtate laicali impoſitis, vt tradunt *Salas,de legibus diſp.14.ſect.10 Couar.pract.quæſt.cap.33. nu. 7.Bonacina de legib.diſp.10. q. 2.pun.1.§.1.num.29. & alij, apud Anton.Dianā p.2. reſol. moral.tract.2.reſol.76.fol. 65.*

40 Sic etiam iuſto pretio prædictas res comeſtibiles vēdere tenentur, alioquin ſi pluris vendant,quam res extimētur, peccant,& tenentur reſtituere illud plus,vt per *Molin. de contract.diſp.364.num.14. & to.1.diſp.31.Eman.Rodriquez in ſumma caſ.conſc.p.1.c. 196. num.1.Nauar.in Man.ca 23. num.88.& alij apud Carol. de Graſſis effect.2.num.266.*

41 An autem clerici teneātur vendere eorum frumentum, vel alia bona pretio taxato per legem ciuilem. Dictum eſt in cap.præced. num. 94.

42 Sed dubitatur primò,an hac immunitate gaudeant clerici pro bonis ſibi obuenientibus ex titulo donationis, emptionis,vel alio ſimili titulo, ſi per prius antequam ad ipſos deuenirent, erant deſcripta in æſtimo, ſiue appretio, & pro eis,à laicis poſſeſſoribus, ſoluebantur collectæ.

Aliqui negant moti, tum ex eo, quia bona tranſeunt cum onere ſuo,*l.alienatio ff.de contrah. empt.cap.paſtoralis,& ca. cum non ſit,de decimis*, tum etiam, quia nemo poteſt plus iuris in alium transferre, quam ipſe habet,*l. lex vectigali ff. de pignorib.* , *l.traditio ff.de acquir. rer.domin. & cap. nemo pluris Iuris,de regul.iuris in 6.* Tum denique, quia bona deſcripta in æſtimo ſunt tacitè hipothecata pro collectis.*ita Burſat. conſ.16.num.11.lib. 1. & alij relati per Brun.à ſole in cōpēd. reſol.propoſit.iur.in verbo,ſundus habens.*

Alij verò communiter, hac immunitate gaudere docent, ex eo præcipuè,quia eo ipſo, ꝗ bona tranſeunt, aliquo iuſto titulo, ad perſonam Eccleſiaſticam, eximuntur ab omni onere laicali, nam mutata perſona mutatur conditio rei,vt dictum eſt num. 36. *ita Bar.conſ.180.Iaſ.conſ.20.lib.1 Abb.in cap.fin.de vita, & hon. cler. Iac. de Graſſiis pract. caſ. reſer.lib.2.cap.42 nu. 44. Car. de Graſſis eff.2.num.33. & eff. 3.nu.26.Siluan.conſ.40. Megalius conſ.61. Theſaur. deciſ. 234. Carauita in Ritu 229. Guido Papa deciſ.381. Molfeſ. ſumma par.2.tr.12.cap 22.nu. 168.Suarez lib.4.defenſ.ca.24. Paul.Layman.d.lib.4.tr. 9. ca. 6.num.9. & Anton. Diana d. tr.2.*

Digitized by Google

tr.2.reſol. 42. Quamuis ſi bona prædicta, quæ peruenirent in poſſe clericorum eſſent aſſecta aliquo certo, & inuariabili onere cēſuali, aut emphyteutico, tunc cum eodē tranſirent in quaſcumque perſonas, iuxta *tex. in cap. paſtoralis, & cap. cum non ſit, de Decimis, & docent Bonacin. de contract. diſp.2.q.9.pu.2.nu.4. Molfeſ. Layman. & Diana locis citatis, Duardus in Bulla Cænæ lib. 2. can.18.q.6.num. 6. Megala in p.2.lib.2.cap.17.q.6.num. 98. Ricc.par.2 deciſ.298. & alij.*

44 Qua communi ſententia retenta, non obſtant contraria. Quia vt docet *Bar.d.conſ.180* hoc onus ſoluendarum collectarum, non inhæret rei, ratione ipſius, ſed per accidens ratione perſonæ pro bonis *l. reſcripto §. fin. ff. de muner. et honor.* ideò quando res non eſt talis perſonę, quę ad collectas teneatur, nec ipſa res tenebitur, *l.1.C. ſine cenſu, vel reliq.* Quia quādo aliquid ſtatuitur ratione perſonę, ſeparata perſona, ceſſat ſtatutum, *l.1.§. per mittitur ff. de aqua quotid. & æſtiu. Carauita in d. Ritu 229. num 5. & per Megal. conſ. 84.*

45 Nec eſt inconueniens, vt bona penes vnum poſſeſſorē, habeant vnam naturam, & diuerſam penes aliam, ex quo mutatione perſonæ, priuilegia mutantur *l. paulus §. 1. ff. de acquir. hæredit. vbi Bar. & notat Anna 2.tom.conſ. lib. 2. conſ.123. Nam in cap. vnico, §. fin. de iurepatr. in 6.* habetur, q; ſi laicus dat iuſpatronat. alicui Eccleſiæ, licet laicus ha-

46 beat quadrimeſte tempus ad præſentandum, tamen Eccleſia habebit ſemeſtre. Quia nō cenſetur, vti iure laici, ſed iure Eccleſiaſticæ perſonæ, ita in propoſito caſu, licet clericus rem habuerit à laico, non cēſetur amplius, vti iure laici, ſed Eccleſiaſticæ perſonæ. & ratio eſt, quia quando perſona, in quam iura transferuntur, eſt priuilegiata, tunc ab ipſo priuilegio augetur ius translatū, & hoc ius auctum, non habetur à transferente, ſed à proprio priuilegio, *l. cum quidam §. ſi debitores ff. de vſuris.*

47 Hanc tamen communem conclusionem, limitant doctores, quando donatio, vel ceſſio eſſet facta in fraudem, cum fraus nemini patrocinari debeat, *l. ita demum ff. de recept. arbitr. Ita Bar, dicto conſ. 180. Bald. conſ. 11. vol.2. Car. de Graſſis eff.3. num. 288. Duennas regula 100. fall. 5, & Molfeſ. in ſumma tract.6. cap.10. n. 66.*

48 Fraus, autem, & dolus præſumitur ſecundum *ſpecul. tit. de cler. coniug. verſ. quid ſi fratres,*

tres, attenta, & conſiderata conditione,& qualitate perſonæ donantis,& donatarij,

49 Item præſumitur fraus, ſi frater laicus donauerit omnia eius bona,vel maiorem partẽ ipſorum,fratri clerico,*l.omnes §.Lutius ff.quæ in fraud. cred. ita ſpecul.cit.loc. verſ.ad huius autem,Car.de Graſ.eff.3.n.193 Maſcar.tract.de prob.cõcl.558 num.2.* qui alios caſus refert, quando donatio præſumitur facta in fraudem.

50 Item præſumitur fraus, ſi frater laicus, vel alius donans poſt donationẽ reperitur poſſidere,prout prius poſſidebat, *l.ſicut §.ſuperuacaneũ ff. quib. mod.pign.vel hip.ſoluat. Ita Maſcar.cit.n.19. Car.de Graſ. n.192.Capr.reg.96.n.8.& Ric. q alios refert,in prax.aur.reſo. 431.* à quo tamen excipiuntur aliqui caſus ab hac coniectura.

51 Excipitur primo, ſi inſtrumentum donationis contineret promiſſionem factam ex cauſa donationis;quia tunc ex retentione poſſeſſionis, non præſumitur fraus; Quia ex ea promiſſione agi poteſt, *Bal.in l.illud n.11. C. de ſacroſ.eccleſ.* nam inſtrumẽtum promiſſionis,& retentionis ſibi inuicem non aduerſantur;ſed ſimul poſſunt conuenire;at ſi inſtrumẽtum donationis continet traditionem realiter fuiſſe factã tunc ex eius retẽtione oritur præſumptio ſimulationis;quia ſibi inuicem repugnant, *Bald. cit.& Caſtr.conſ.173. lib.2.*

52 Excipitur ſecundo, ſi probetur, quod res fuerit reuerſa ad donatorem ex nouo titulo, *Bald.in d.l.ſicut §.ſuperuacaneum*, vel niſi fuerit ei mutata cauſa poſſeſſionis, *Ang.ibid.*

53 Excipitur tertio,ſi donator reſpondet donatario de fructibus,*Bar.in d.§.ſuperuacaneũ, Dec.conſ.463.n.20. Corn.conſ. 203.lib.3. & Crauet. conſ.156.* qui idem dicit ſi venditor,emptori de fructibus, reſpondet.

54 Item præſumitur donatio in fraudem,ſi is,qui plures habet filios, vni donauit maiorem partem bonorum. Quia non eſt veriſimile, quod vni ex pluribus, talem voluerit facere donationem,quia æqualis præſumitur affectio, *l. reſcripto ff. vnde lib.*

Quod multo magis locum habet ſi is,cui donauit ſit clericus,&

55 habeat beneficia eccleſiaſtica, quia is de altari, cui ſeruit, viuere poteſt,*Cap.cum ſecundũ. de præb.ita Ric.d.reſ.431.nu 2. & Molf in ſum.d.tract.6.c.10. n.66.qui etiam par.2 tract.12. c.22.n.163*,fatetur quod ſi parentes in fraudem vniuerſitatum donarent bona clericis, donatio intelligeretur ſolum

pro rata ſpectante ad filium clericum, computatis omnib. bonis.

56 Secundo dubitatur, ſi res laici perueniret ad clericum titulo emptionis, donationis, vel legati cum conditione, & pacto expreſſo inito inter ipſos, vt ipſe clericus teneatur ad collectas, & onera in futurum, an teneatur.

Negant aliqui, quos refert *Firma. in tract. de gabell. in 7. par. princ. col. 7.*

Alij vero exiſtimant hoc caſu teneri, quia vbi dominus paciſcens ſuper rebus ſuis imponit onus perpetuũ, licet clericus cum illo onere rem adipiſcatur, non poteſt dici læſa clericorum immunitas, neq. libertas Eccleſiæ coarctata; & quãdo venditur clerico cum tali onere, onus iſtud habetur loco pretij, *Abb. conſ. 26. lib. 1. Ioan. Andr. in cap. non minus, de immun. eccl. Paul. de Caſtr. in l. ſi negotium §. ſi. ff. de neg. geſt. Ioa. Ant. de Nigr. in clem. de vit. & hon. cler. nu. 253. & alij quibus accedit Car. de Graſſ. eff. 2. num. 336. & eff. 3. n. 168. & 274.* qui hoc intelligendum eſſe, ait, niſi illud, quod imponitur eſſet perſo-

57 nale, quia tunc reijceretur, ex quo nullo caſu clerici compelli poſſunt ad onus, & munus perſonale, & ſic eſſet cõditio impoſſibilis, & contra bonos mores, & ideo non eſſet adimplenda, vt tradit *Molſ. in ſumma p. 2. tr. 12. c. 22. n. 170.* cenſeo tamen cum *Megal. conſ. 18* nõ licere eccleſiaſticis tali cõtractui aſſentire, abſque conſenſu Summi Pontificis.

58 Tertio dubitatur, ſi bona clerici eſſent communia pro indiuiſo cum fratre, vel nepote, & alijs laicis, an omnia gaudeant immunitate.

Reſp. immunitate gaudere pro portione clerici tantũ, vt tradunt communiter DD. cum quibus pertranſeunt *de Nigr. loc. cit. n. 108. Car. de Graſſ. eff. 3 n. 186. Molſ. cit. c. 22. n. 166. & Megal. conſ. 84.*

59 Quarto dubitatur, an bona quæ clericus, vel eccleſia dedit in emphyteuſim, gaudeãt hac immunitate.

Affirmant *Bar. in l. priuata C. de excuſ. mun. lib. 10. Siluan. conſ. 9. Ruin. conſ. 111. Io. de Plat. & Iaſ. in l. 1. C. de iur emph. Duen. regul. 100. nu. 3. & Tiraq. de retra. conſang. §. 1 gl. 13. nu. 10.*

60 *Communiter verò DD. vt teſtatur de Nigr. cit. num. 125.* negatiuam partem tuentur, ex eo, quia dominiũ vtile emphiteutæ eſt quid ſeparatum à directo dominio ipſius clerici, & eccleſiæ; & ideo quãuis dominium directum dicatur eccleſiaſticũ, tamen collectæ ipſæ ſoluuntur ratione fructuũ,

&

& vtilis dominij, quod reſidet penès laicum ſubditum collectis, ita nominatim *Andr. de Iſer. in cap. 1. verb. plauſtrorum nu. 56. quæ ſint regalia in vſib. feud. Alexan. conſ. 101. lib. 1. & Luc. de Penn. in l. vnica C. de imponen. lucr. deſcrip. lib. 10.*

61 Pleriq. tandem, conciliando prædictas opiniones, diſtinctione vtũtur, & dicunt; Quod ſi penſio, quæ præſtatur pro prædio emphyteotico eccleſiæ, vel clerico domino directo, correſpondet fructibus, & tunc procedit prima opinio, & emphytheota grauari non poterit; tum quia duplici onere tunc grauaretur, ſcilicet magnæ penſionis, & onere collectarum; tum etiam, quia tales emphyteutæ dicuntur potius coloni, quã emphyteutæ, *Bar. in l. 1. C. de iur. emph. Aret. in conſ. 55. n. 4. Alex. conſ. 112. Cagn. in l. 2. n. 207. C. de reſcin. vend.* & nihilominus Coloni non poſſunt grauari pro fructibus competentibus eccleſijs, vel eccleſiaſticis perſonis, vt diximus nu. 27. & vt fatetur etiam *D. Reg. Tap. in lib. 1. de iur. regn. ſub tit. de epiſc. & cler. fol. 29.* Penſio, quam ſoluit emphyteota clerico, eſt immunis. Si vero penſio, quam præ-

62 ſtat emphyteota pro ſupradicto prædio, clerico domino directo, eſt minima, & non correſpondet fructibus; ſed tantũ pro recognitione præſtatur, & tunc ſecundum eos procedit ſecunda opinio. Quod ſi aliter diceretur, ſequeretur, vt eccleſia, & clerici læderentur, vt obſeruat *Car. de Graſſ. eff. 3. nu. 82.* ex eo, quia non inuenirẽt, qui eius prædia ad emphyteuſim acciperent; aut ſi inuenirent, eſſent adſtricti illam tanto minus emphyteuticare, quantum eſt ius collectæ.

Hæc diſtinctio tãto facilius procederet, ſi penſio ſolueretur in tot fructibus, qui ex eodem p̃dio ad emphyteuſim conceſſo colliguntur, vt ſentit *Car. de Graſſ. loc. cit. & per* Clar. *in §. emphyteoſis q. 46.*

63 Eſt tamen aduertendum, quod quando imponitur collecta per æs, & libram, tunc ſi non reperitur in extimo huiuſmodi res, non dicetur comprehendi emphyteota eccleſiæ, ſub huiuſmodi impoſitione, licet rem poſſideat, quia iſto caſu attenditur æxtimum, & poſſeſſio. ita *Crau. conſ. 111. n. 13. lib. 1. Menoc. conſ. 75. lib. 1. nu. 10. &* Car. *de Graſſ. eff. 3. n. 84.* Qui etiam addit, quod emphyteota eccleſiæ nunquam tenebitur ſubire onera ſordida, ſicut nec emphyteota fiſci, ex *Menoch. de arb. centur. 2. caſu 562. n. 31. qui alios refert.*

64 Coram quo autem iudice

 laicus

Digitized by Google

laicus emphyteota eccleſiæ debeat conueniri ad cenſum, ſeu annuum canonem ſoluendum, vel ad relaxationem rei prętextu caducitatis, vide *Theſaur. forenſ. quæſt. lib. 2. q. 15.*

65 Sed num, in aliquibus caſibus, in quibus imponitur gabella,& collecta pro communi vtilitate,ſeu neceſſitate,quę prodeſt tam clericis, quam laicis,clerici teneantur contribuere,& quæ requiſita cõcurrere debeant. vide *Cened. in collect. iur. can. coll. 153. lib. 2. Car. de Graſſ. eff. 3. à nu. 200. & 228. Moli. tr. 2. à diſp. 670. Addition. ad Quaran. verb. vectig. & alios apud Bonac. de cõtract. diſp. 2. q. 9. pu. 2. n. 3.*

66 Tandẽ dubitatur. An cognitio ſi cõpetat, vel ne, hęc immunitas clericis pertineat ad iudicem eccleſiaſticum,vel ſecularem.

Pro ſolutione breuiter dicẽdum eſt, huiuſmodi cognitionem ad eccleſiaſticum iudicem ſpectare; nam hæc cognitio continet ſub ſe quæſtionem iuris, & non facti, & quãdo quæſtio eſt iuris,certum eſt,quod cauſa remittenda eſt ad eccleſiaſticum iudicem, vt tradũt cõmuniter Doctores in *l. Titia ff. ſolu. matr. & in l. omni innouatione C. de ſacroſ. eccleſ.* Iaſ. *in l. quoties C. de iudic. Rip. in l. 2. eod. tit. & alij quos refert, & ſequitur D. Ric. Epi. Vici Equeſ. in prax. aur. reſol. 393. nu. 3. & in propoſito facit tex. in cap. cũ veniſſent, de iudic.* vbi habetur, quod ſemper quando emergit aliquod dubium circa priuile-

67 gium clericorum,fit recurrendum ad Papam, qui erit iudex competens in præfatis materijs; & licet hæc de iure ſint veriſſima, tamen in Regno,vt refert *idem Ric. loc. cit.* ſolent etiam expediri prouiſiones ex Tribunali R.C.Sum. ſuper taxatione huius exẽptionis gabellarum.

68 An autem clerici poſſint donare,aut vendere, ſiue totum, ſiue id quod eis ſupereſſet de immunitate taxata.

Et dicendum eſt, poſſe,ſicuti cõmunis vſus comprobat,vt teſtatur *D. Proſp. de Auguſt. in addit. ad Quarant. verb. vectig. verſ. tertio amplia.*

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. IX.

De Priuilegio, vt non poſſint cogi ad hoſpitandum Milites.

SVMMARIVM.

2 *Qui gaudeant, vel ne hoc priuilegio.*

3 *An hæc immunitas Clericis conceſſa, extendatur ad Fratres ipſorum ſi habitant pro communi, & indiuiſo.*

NOnum clericorum Priuilegium eſt, quia cogi non poſſunt ad hoſpitandum Milites. *l. 1. C. de epiſco. & cler. & ibi glo. & DD. & adeſt in Regno* Capit. *Carol. II. in*
1 *tit. de priuil. & immunit. eccleſ. confirmatum per Papam Honorium, in anno 1285. ita nominatim Ioa. Ant. de Nigr. in extrauag. Clem. VII. de vit. & honeſt. cler. nu. 131. Paris de ſind. ver. clericus §. an apparitor, D. Proſp. de Aug. ad Quaran. ver. vectigal, Io. Fran. de Pont. de pot. Pror. tit. 1. §. 6. n. 54. & D. Reg. Tapia lib. 1. de iure Regni pag. 28. Bonac. de contract. diſp. 2. q. 9. p. 2. n. 5. & alij.*

2 Qui autem gaudeant, vel ne huiuſmodi priuilegio. Colligi poteſt ex cap. præcedenti; cum hoc priuilegium ſit ſimile priuilegio immunitatis, de quo ibi fuit ſermo; Ideo ex dictis in eodem præced. cap. nonnulla hic applicari poſſunt.

3 Sed quid dicendum ſi clericus in domo habitet pro communi, & indiuiſo cum Fratribus, & nepotibus laicis, an laici, tunc gaudeant hac immunitate.

4 Dico, quod hoc caſu laici ſolum habent hanc immunitatem, vt in domo non cogantur hoſpitari Milites, & alios officiales; ne clericus inde ſuſtineat incommoda; tamen tenentur contribuere *in* pecunia, & ita in praxi ſeruatur in hoc Regno, vt teſtatur *Molf.*

in

Digitized by Google

in ſumma p.2.tract.12.cap.22 n.166.

5 Et hoc quod dictum eſt de clerico habitante cum fratribus laicis; procedit etiam ſi clericus habitaret cum patre, vt fatetur *Car. de Graſſ. eſſ. 3. num.287.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. X.

De Priuilegio Cap. Odoardus, de ſolutionibus.

SVMMARIVM.

1 *Clerici pro debito ciuili non poſſunt conueniri, niſi in quantum facere poſſunt.*

2 *Quando dicatur clericum non eſſe ſoluendo.*

Beneficium d.cap. an ſit ſimile beneficio ceſſionis bonorum.

3 *Citatio creditorum requiritur in conceſſione dicti beneficij.*

4 *Exceptio d.cap. quando impediat liquidationem inſtrumenti.*

5 *Qui hoc beneficio gaudeant, vel ne.*

6 *An eo gaudeat clericus excommunicatus.*

An clericus, qui non gaudet fori priuilegio.

7 *An clericus coniugatus.*

8 *An clericus Græcus.*

9 *Quæ requirantur in eo, qui hoc beneficio vti voluerit.*

13 *In quibus caſibus clericus hoc beneficio gaudeat, vel ne.*

14 *Et pręcipue, an clericus, qui tēpore cōtractus ſciebat ſe nō eſſe ſoluendo, & falſo aſſeruit ſe habere idoneas facultates, gaudeat hoc priuilegio.*

14 *An clericus, qui in fraudem creditorum cōſumpſit bona, aut ea occultauit, vel debita contraxit ſub ſpe gaudendi hoc beneficio.*

16 *An gaudeat clericus, qui ſua bona conſumpſit in ludo, vel luxurioſe viuendo.*

17 *Si clericus tempore contractus finxit non eſſe clericum, altero contrahente id ignorante, an poſſit vti hoc beneficio.*

18 *Vtrū clericus effectus poſt contracta debita in fraudem creditorum, vel qui clericatum ſu-*

ſuſcepit, poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem debiti, gaudeat.

20 *An gaudeat, hoc beneficio clericus condemnatus per tres ſententias conformes.*

21 *An obligatus in forma* Cameræ.

22 *Vtrum clericus obligatus ad ſoluendam penſionem.*

23 *An in debito iurato, vti poſſit hoc beneficio.*

25 *An clericus conuentus actione reali.*

26 *An hoc beneficio gaudeat in debitis ex delicto prouenientibus.*

29 *Quomodo facienda commutatio pęnæ pecuniariæ in corporalem.*

31 *An clericus hoc beneficio gaudeat in mulctis debitis fiſco.*

32 *Vtrum clericus pro debito poſſit carcerari, quando eſt periurus, vel ſuſpectus de fuga.*

35 *Quando dicatur ſuſpectus de fuga.*

36 *Num clericus poſſit carcerari pẽdente diſcuſſione ſuper admiſſione ad beneficium d. cap. Odoardus.*

39 *Et an* Clericus, *qui fuit condẽnatus ad ſoluendum, & põt ſatisfacere, & recuſat.*

40 *An Clericus debitor gaudeat hoc beneficio, ſi creditor eſt pauperior.*

42 *Vtrum Clericus debitor, ratione depoſiti penès ſe facti, poſſit vti eo beneficio.*

44 *An clericus hæres non confecto inuentario, vti poſſit hoc beneficio.*

44 *An clericus, qui bona aliena adminiſtrauit vti tutor, vel procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, poſſit carcerari.*

45 *An clericus exercens illicitam negotiationem, vti poſſit hoc beneficio.*

47 *An hoc beneficium proficiat, etiam laico fideiuſſore clerici. Clericus fideiuſſor laici gaudet hoc beneficio.*

48 *An clericus ſemel admiſſus ad beneficium d. cap. Odoardus, poſſit iterum admitti.*

49 *Vtrum clericus gaudeat hoc beneficio, ſi cum iuramento ei renunciaſſet.*

DEcimum clericorum Priuilegiũ, eſt ſubſidiarium beneficium *cap. Odoardus, de ſolutionib.* Quod competit clericis non habentibus, vnde ſuis ſatisfaciant creditoribus, vt non poſſint conueniri pro debito ciuili niſi in quantum facere poſſunt, ne vexẽtur à creditoribus, & deſerant ſeruitiũ
1 diuinum, & ne cogantur mendicare in opprobrium ſtatus clericalis; Quinimò vt abſque ceſſio-

Digitized by Google

ceſſione bonorum, à creditoribus dimittantur; aſſignatis redditibus bonorum, etiam beneficialium ipſis creditoribus; ita tamen, vt deducatur ne ipſi clerici egeant, iuxta communem vſum Curiarum eccleſiaſticarũ, vel cautionem præſtent perſoluendi debita, quoties ad pinguiorẽ eos peruenire fortunam contingeret, iuxta verba *d.cap. Odoardus*, & tunc dicitur, clericum non eſſe ſoluendo, ſecundum *Afli. ad Conſtit. Regni lib.1. rub.66.*
2 *nu.6.* quando non habet tantũ quod ſufficiat ad eius alimẽta. *Viui. dec.529. Couar. lib.2. var. reſol. c.1. nu.9. Campanil. in diuerſ. rub.11. c.10. num.5. & alij communiter.*

Eſt tamen obſeruandũ, quod beneficium *d. cap. Odoardus*, non eſt ſimile beneficio ceſſionis bonorum, cum diuerſa militet ratio in vtroque; nam cedens bonis liberatur ab omnibus obligationibus; Quod non eſt ſic in beneficio d. cap. quia ſi ad pinguiorem deuenerit fortunam, bene tenetur, prout ita quoq. fuit reſolutum in Curia Arch. Neap. vt refert *Ric. p.4. dec.173.* Nec clerici compellũtur cedere bonis, prout laici; quia non eſſent melioris conditionis, quam ipſi laici, *Cap. peruenit, de fideiuſ. Triuiſ. dec.8. n.6. lib.1. & Intrigl. ſing. 79. n.2. & in tract. caſ. conſcien. caſ.35. n.102.* vbi ait, quod clericus conuentus ſufficit, vt excipiat non poſſe carcerari, nec conueniri, niſi deducto ne egeat, *Farin. tract. crim. q.27. n.66 & Ric. par.1. dec.160.* ſi tamen clerici velint cedere bonis, ad eorum libitum hoc facere poſſunt, *Menoch. de arb. iud. caſu 183. num.16. Rom. ſing.565. & Ric. p.4 dec.308.*

3 Nec eſt prætermittendum, quod in conceſſione beneficij *d. cap. Odoardus*, ſunt citandi omnes creditores, vt tradunt *Theſaur. in deciſ. Pedem.15. & Valaſ. deciſ. Luſitan.50.* ita vt non obſtaret alicui creditori non citato, exceptio dicti beneficii, vt per *Brun. in tract. de ceſſ. bon. q.13. p.2.* & fuit reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. dec 289. p.4.*

4 An autem exceptio *d. cap. Odoardus* impediat liquidationem inſtrumenti contra clericum faciendam per creditorem.

Reſp. breuiter. Aut talis creditor fuit citatus tempore, quo dictus clericus fuit admiſſus ad beneficium d. Cap. & tunc talis exceptio impedit liquidationem; ſecus autem ſi nõ fuit citatus. & ſic fuit reſolutum in ead. Cur. Arch. vt per *Ric. dec.270. p.4.*

Vt

Vt autem huius priuilegij neceſſaria pateant, breuibus verbis inquiremus, de infraſcriptis. ſ.

Qui clerici eo gaudeant, vel ne, à nu. 5.

Item, quæ requirantur in eo, qui hoc priuil. ſeu beneficio vti voluerit, à nu. 9.

Denique, in quibus caſibus, eo beneficio gaudere debeant, vel ne, à nu. 13

PRIMA DVBITATIO.

5 QVI hoc priuilegio gaudeant, vel ne.

Pro ſolutione, Dico primo, eo gaudere omnes clericos, ſiue in ſacris, ſiue in minoribus ordinibus, cum *tex. in d. c. Odoardus*, ſimpliciter loquatur, & in fauorabilibus appellatione clericorum veniunt omnes clerici, tam in minoribus, quam in maioribus ordinibus conſtituti, *Cap. cleros, diſt. 21. Abb. rubr. de vit. & hon. cler. & poſt alios Ric. p. 2. dec. 20. & p. 4. dec. 173. & 308. & Car. de Graſſ. de eff. cler. in prælu. nu. 252.*

6 An autem clericus excommunicatus, huiuſmodi priuilegio, gaudeat.

Et dicendum eſt gaudere; tũ quia canonis, & fori priuilegijs gaudet, vt diximus ſupra c. 6. n. 13. & c. 7. n. 26. Tum etiam, quia hoc beneficium non continet ſub ſe actionem, ſed potius exceptionem, quia ſolet opponi contra petẽtem, quod ſibi debetur; ſed excommunicatus poteſt eſſe in iudicio vti reus, iux. *tex. in Cap. intelleximus, de iud. & ibi communiter DD. quibus accedunt Duen. regul. 99. & Ric. in prax. fori eccl. reſol. 250. licet Car. de Graſſ. de eff. cler. eff. 7. n. 54. aliter ſentire videatur.*

Sed an clericus in minoribus, ſeu primæ tonſuræ poſſit gaudere priuilegio d. *Cap. Odoardus*, in caſu, quo fori priuilegio non gauderet.

Reſoluit affirmatiue *Galettus in margar. caſ. conſc. verb. clericus pag. 40. vt etiã fatetur Barboſa de off. & pot. Epiſ. p. 2. alleg. 12. n. 32. Quamuis contrarium teneant Car. de Graſ. eff. 7. nu. 4. & alij apud Campan. in diuerſ. rub. 11. c. 10. n. 50.*

7 Dico ſecundo, hoc priuilegio quoad bona non gaudere clericum coniugatum, ſecundũ *glo. communiter receptam in Cap. vnico, de cler. coniug. in 6. Couar. pract. quæſt. c. 31. nu. 9. Farin. de inquiſ. q. 8. n. 0. Car. de Graſſ. d. eff. 7. n. 52. Ric. in prax. for. eccl. reſ. 253. & Cãpanil. cit.*

Gaudebit tamen clericus coniugatus beneficio *d. Cap. Odoardus*, circa carcerationem, & perſonalem diſtrictionem, vt nõ ſit à iudice ſeculari cognoſcendus. eum hoc tantum iudici eccleſiaſtico reſeruetur,

vt diximus c.7.nu.28. & late *per Lap. alleg.118.quem etiam refert, & ſequitur Ric.p.3.dec.* 170.*vbi n.4.* ſuadere conatur hoc beneficio in totum gaudere talem clericum coniugatum.

8 Sed de clericis Græcis, qui vtũtur legitimo matrimonio; cum ſint vere clerici,& perſonæ eccleſiaſticæ,quoad omnia, vt diximus ſupra c.8.n.11. dicendum eſſet,eos gaudere hoc beneficio, ſicuti alijs priuilegijs gaudent.

SECVNDA DVBITATIO.

9 QVę requirantur in eo,qui hoc priuilegio vti voluerit.

Pro reſolutione Dico, quod requiritur Primo,confeſſio debiti,alias eo nõ gaudebit, vt expreſſe habetur in *d.Cap.Odoardus*, & talis recognitio debiti poteſt fieri,etiam poſt ſententiam, vt tradunt *Affl.dec.*379. *Brun.de ceſſion.bon.q.2. & Genuen.in prax.Arch.c.3.num.5. Car.de Graſſ. eff.7.n.43. Moli. de contract.diſp.571. nu.12.& alij.*

Secundo, requiritur Probatio paupertatis,&miſerabilitatis.

10 nam cum paupertas ſit cauſa, & fundamentum huius conceſſionis, propterea probari debet ab eo, qui in ea ſe fundat, *l.ſi vero §. qui pro rei qualitate ff.qui ſatiſd.cog.& ibi gl. & Bar. Affl.dec.*377. *Menoch. de arbitr.caſ.65.n.7.&* Couar. *li.2.var.reſol.c.6.n.8.*

Et probatur paupertas, quoad præfatum effectum, per communem æſtimationem, ſeu reputationem,*Seraph.dec.51. & 58.Ric.in prax.for.eccl.reſ.245* vel alio modo,arbitrio iudicis *glo.in auth. præterea C. vnde vir,& vx. Coua.d.c.6.Genuen. d.c.3.nu.18.*& ſufficit, vt ſummarie conſtet de paupertate, vt notat *D.Ric.p.1.dec.81.* qui tradit, quod in hac materia, non eſt admodum ſcrupuloſe agendum, ſed mitius,& vrbanius.

Probatur quoq; paupertas, ex eo, quod redditus, quos talis clericus haberet, non excederent ſcuta 25.*Seraphi. dec.*173. *& Ric.p.5. coll.dec.*1750.

11 Tertio requiritur,vt indicet bona,q̃ poſſidet ad inſtantiam creditorum,*Genuen.cit.loc.*qui ita ſeruari teſtatur in Curia Arch.Neap.

12 Quarto requiritur,ſecundũ Doct.ſtatim citandos,vt clerici in minoribus, qui non ſunt beneficiati, ſi hoc beneficio vti voluerint, inſeruiant alicui Eccleſiæ, nõ enim gaudere debent,qui minoribus ordinibus inſigniri ſolent,vt vitijs,& criminibus liberius vacent, & Ec-

Digitized by Google

Eccleſiæ non inſeruiunt. ita *Couar. li.2.var.reſ.c.1.Io.Gut. de contract.iura.p.1.c.17. Genuen.d.c.3.n.3.Ric.p.1.dec.160 & p.2.dec 20. & p.4.dec.173. & dec.308.Menoch.de arb.iud. caſ.183.Ann.2.tom.conſ. lib.2. conſ.124.n.11. & alij.*

*Sanch.tamen,in ſum.2.to.lib.7.c. 13.nu.35.*aliter fateri videtur, ex traditis infra c.12.nu.*8*. & quod hæc Concilij requiſita non ſint neceſſaria, in terminis tutatur *Nouar.in lib.2.forenſ.quæſt.*

TERTIA DVBITATIO.

13 IN quibus caſibus clerici hoc priuilegio gaudeāt, vel ne.

Reſp.in nōnullis caſibus,de quibus aliquos in praxi frequentiores ſummatim ꝓponemus, & illorum reſolutionem afferemus.

14 Primus caſus eſt,an clericus, qui tempore contractus ſciebat ſe non eſſe ſoluendo,& falſo aſſeruit, ſe habere idoneas facultates, gaudeat hoc priuilegio.

Dicendum eſt, nequaquam gaudere, ratione doli, ex *tex.in l. penul.ff.de regul.iur.ita Veral. dec.278.lib.1.Put.dec.56.lib.1. Car.de Graſſ.eff.7.n.37. Caputaq.dec.130. Iaſ.quos alij communiter ſequuntur in §.ſi.inſt. de act.& Ric. in prax.for. eccl. reſol.247. & p.5.collect.deciſ.* 1750.ſecus tamen eſſet,ſi non aſſeruit habere idoneas facultates, vt notat *Genuen. in prax.d.c.3.n.6.ex reg.tex. in l.qui cum alio ff.de reg.iur.*

15 Secundus caſus eſt,an clericus, qui in fraudem creditorũ conſumpſit bona,aut ea occultauit, vel debita contraxit ſub ſpe gaudendi hoc beneficio, gaudeat.

Dico,non gaudere,eadem ratione doli, ex *l.ſi quis dolo ff.de re iud. ita Brun.de ceſſ.bon.q.28. q.4.princip.Beat.de inope debit. c.17.n.12. Car.de Graſſ.nu.34. & 36.ferret conſ.144. Ric.cit. loc.nu.3. Io.Ant.de Nigr.in extrauag.de vit.& hon.cler.nu. 143.Genuen.nu.6 & alij.*

16 Tertius,an clericus,qui ſua bona conſumpſit in ludo, vel luxurioſe viuendo,gaudeat eo beneficio.

Reſp.negatiue,ſecundum *Ferret. d.conſ.144. Genuen.d.c.3.nu. 8. Ric.d.reſol.247.& alios.*

17 Quartus caſus eſt,ſi clericus tempore contractus ſe finxit non eſſe clericum,altero contrahente id ignorante,an poſſit vti hoc beneficio.

Dico,minime eo vti poſſe,propter dolum,quo creditorem induxit ad ſecum contrahendũ. ita *Moli. de contract.diſp.571. nu.14. Gutt.de contract.iurat.*

p.1.c.17.n.20.fol.65. Car.de Graſſ.d.eff.7.n.33.& alij.

18 Quintus eſt, an clericus effe ctus, poſt contracta debita, in fraudem creditorum; vel qui clericatum ſuſcepit, poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem debiti, gaudeat hoc priuilegio.

Et nequaquam gaudere fatẽdum eſt, ſecundum *Couar. pract.q. c.32.n.4.Put.de.364.p.1.Gaſp. Beat.de inop.deb.d.c.17.nu.22. Genuen.d.c.3.n.11.& Car.de Graſſ.n.60.* in dubio tamen nõ

19 præſumitur clericatus in fraudem, niſi ſaltẽ creditor fuiſſet iactatus velle debitorem efficaciter conuenire, vt probat *Farin.de inquiſ.q.8.n.3.& notat Genuen.cit.loc.*

20 Sextus caſus eſt, an condemnatus per tres ſententias cõformes, vti poſſit hoc beneficio.

Reſp. affirmatiue, ſecundum *Couar.lib.1.var.c.1.nu.9.Beat.de inop.deb.d.c.17.nu.6.D.Ric.cit. loco reſo.254.Genuen.d.c.3.nu. 13.Car.de Graſſ. eff.7. & alij.* cum nulla congrua ratio aſſignari poſſit, cur clericus, hoc caſu, gaudere non debeat prędicto beneficio inducto in fauorem totius ordinis clericalis.

21 Septimus caſus eſt, an clericus obligatus in forma Cameræ, vti poſſit hoc beneficio.

Negant *Gomeſ.in Comp. vtriuſq; ſignaturæ, Ant.Maſſ.in tract. de oblig.in form.*Cam.*p.1.q.2. n.8.& per Farin.in tract.crim. q.27.n.70.*

Sed contrarium ſeruari in praxi refert *Galleſ.de oblig. in forma Cam.p.6.q.7. & tenent Couar. d.c 1.Gaſp.Beat.d.c.17.n.6.Ric. in prax.for.eccl. reſol.252. Genuen.d.c.3.n.13.& alij.* eadem ratione relata in præcedenti caſu, & hanc opinionem eſſe comuniorem, & magis veram teſtatur *Car.de Graſſ. eff.7.nu. 12.*

22 Octauus eſt, an clericus obligatus ad penſionem ſoluendam, vti poſſit hoc beneficio.

Dico, minime eo vti poſſe; nam æquum non eſt, quod dum beneficium obtinet, exceptione d.cap. Odoardus, iuuetur. ita *Couar.d.cap.1.Gig.de penſ.q.2. Menoc.de arb.caſ.183.Genuẽſ. n.10.Ric.cit.reſol.255. & p. 4. de.173.& Car.de Graſſ.effect.7. n.50.*

23 Nonus eſt, an clericus in debito iurato, vti poſſit hoc beneficio.

Et poſſe vti eo beneficio, exiſtimant *Couar.d.li.2.var.c.1.n.9. & Tho.Triuiſ.dec.8.n.4.lib.1.* & ita fuiſſe ſeruatum in Curia

24 Arch.Neap. teſtatur *Genuen. d.c.3.n.13.* eadem ratione relata in *6.* caſu nu.*20.*

25 Decimus eſt, an clericus con-

conuentus actione reali, vti poſſit hoc beneficio.

Reſp. negatiue, quia dū tunc non prætenditur aliquid contra perſonam, non poterit obiice re de dicto priuilegio cap. Odo ardus. ita *Brun. q. 30. 3. p. principal. n. 14. Ric. poſt d. reſol. 255. n. 2.* Car. *de Graſſ. nu. 62. & Genuen. d. c. 3. nu. 9.*

26 Vndecimus eſt, an clericus hoc beneficio gaudeat in debitis ex delicto prouenientibus.

Reſp. non gaudere, ſed habebit locum illud, quod ſumitur ex *l. 1. ff. de pęn. Qui non habet in ære, luat in corpore,* Quod procedit, vt docet *Genuen. d. c. 3. nu. 7.* quando pęna pecuniaria eſt applicanda fiſco ad vindictam publicam; ſecus ſi pecunia ſit parti ſoluenda, ratione

27 intereſſe; quia reſpectu dicti intereſſe, habet locum beneficium dicti capituli, ſecundum *Io. And. & Abb. in d. cap. Odoardus, Menoch. de arb. caſu 447 n. 4. & 16. Eman. Sà verb. clericus, nu. 15. Ric. in prax. for. eccl. reſol. 251. & Couar. d. li. 2. var. reſol. c. 1. quamuis aliqui, quibus accedit Paul. Layman. li. 3. tr. 2. c. 12.* aliter ſentiant.

28 Sed ſi pecunia parti ſoluenda, licet ex parte recipientis detur ratione intereſſe, ex parte tamen ſoluentis ſit pęna; nempe ſi clericus iniuſtè litigans eſſet condemnatus ad expenſas, propter indebitam vexationem; tunc ſi nō poteſt ſoluere, luet in corpore. ita *Abb. in d. cap. finem litibus n. 5. Put. dec. 56. lib. 1. Genuen. nu. 7. & Boer. dec. 349. n. 8. Clar. in pract. crim. q. 95. n. 6. & Ric. in rit. Cur. Arch. Neap. 18. in fi.*

29 Prædicta autem commutatio pœnæ pecuniariæ in corporalem, vt ſupra, iuxta regulam, *vt non habens in bonis, luat in corpore,* ſolet fieri per iudicem eccleſiaſticum, in pęnam exilij, vel in aliam pro arbitrio, conſideratis circumſtātijs debitis, vel in alijs ſpiritualibus operibus, vt in orationibus, ieiunijs, vel ſimilibus, vt refert *Car. de Graſſ. eff. 7. n. 41. & Curia Arch. Neap. teſte Genuen. d. c. 3. n. 15.* ſolet relegare in inſulam. cum iudicis arbitrio remictatur, qualis debeat eſſe iſta commutatio, *l. 1. §. fin. de pęn. glo. & DD. in d. cap. finem litibus*. Vel longiori tempore poterit detineri in vinculis. cū & carcer in pęnam quandoq. detur, vt tradunt *Campanil. in diuerſ. rub. 11. c. 10. num. 23. & Genuen. cit. loc. qui cum Boer. d.*

30 *dec. 349.* dicit, quod non eſſet facienda commutatio in corporalem, quando pęna eſt minima.

31 Duodecimus caſus eſt, an clericus hoc gaudeat priuilegio in mulctis debitis fiſco, ratione

Digitized by Google

tione contumaciæ, vel liquidationis inſtrumentorum, vel obligationum penès acta incuſatarum, vel alijs mulctis.

Reſp. affirmatiue, nã non habens in bonis, nõ debet luere in corpore pro mulctis; ſiquidem mulcta, propter paupertatem in totum remictitur, *l. illicitas ff. de off. Præſ. ita Clar. §. fi. q. 95 qui teſtatur de cõmuni, Genuen. d. c. 3. nu. 7. Farin. d. delict. q. 18. nu. 57. & alij.*

32 Decimus tertius eſt, an clericus, pro debito poſſit carcerari, quando eſt periurus, quia debitum erat iuratum.

33 Et dicendum eſt hoc caſu, poſſe carcerari propter peccatum periurij, quod eſt graue *Cap. hoc videtur, 22. q. 5. ita glo. ſolemnis in d. cap. Odoardus in fi. Matth. Brun. de ceſſ. bon. q. 3. n. 17. de Pont. in tract. de pot. Proreg. tit. 7. §. 7. n. 46. Ric. p. 4. dec. 173. nu. 8. & Genuen. d. c. 3. n. 16. qui cum alijs, quibus accedit Paul.* Layma. *lib. 3. tr. 2. c. 12*

34 *nu.* 5. idem dicit de clerico ſuſpecto de fuga.

35 Dicitur autem, ſuſpectus de fuga, ſecundũ *Io. Ant. de Nigr. in extrauag. de vit. & hon. cler. n.* 142. Quando nihil poſſideret in loco, vel eſſet alienigena, vel alio modo ſuſpectus, *argum. tex. in l. ait Prætor §. ſi debitorem ff. his, quæ in fraud. cred.*

36 Decimus quartus eſt, an clericus poſſit carcerari pendente diſcuſſione ſuper admiſsione ad beneficium d. cap. Odoardus.

Et quod pendente tali diſcuſſione, non ſit carcerandus, tradunt *Abb. in d. cap. Odoardus num. 8. Brun. de ceſſ. bon. d. q. 3. Fab. de Ann. 2. to. conſ. 124. n. 12 li. 2. qui allegat tex. in l. 1.* C. *de his qui bon. ced. poſſ. & Car. de Graſſ. d. eff. 7. n. 16. qui alios refert, & Matth. Brun. de ceſſ. bo. q. 3. pri n. nu. 1.* nam ſi carceraretur, pendente iudicio, & poſtea reperiretur, quod deberet admitti ad tale beneficium, reperiretur grauatus ex priori carceratione, grauamine irreparabili, quia carceratio dicitur afferre damnum, & grauamen irreparabile, vt per *Farin. tract. crim. q. 27 nu. 135* ideo prius debet diſcuti, an poſſit carcerari, & poſtea deueniri ad capturam perſonæ, & ſic fuiſſe reſolutum, & ſeruatum in Cur. Arch. Neap. refert *Ric. p. 2. dec. 181.*

37 *Genuen. tamen d. c. 3 num. 17.* cenſet, quod poſſit carcerari, quãdo adeſt periurium; vel eſt ſuſpicio fugæ, atq; refert, quod in d. Cur. Arch. clericus vigore inſtrumentorum habentium executionem paratam, & obligationum penès acta, carceratur; cum ritus M. C. V. 166. de

liqui-

liquid.inſtrum. ſit receptus in dicta Curia, vt in *Conſtit.ſinod.*
54. & ſi poſt carcerationem petit admitti ad beneficium prædictum, manet carceratus, donec diſcutiatur, an gaudere debeat dicto priuilegio. Quan
38 do vero clerici petunt admitti ad dictum beneficiũ antequã carcerentur, Curiã prædictam diuerſimode ſeruaſſe teſtatur.

39. Decimus quintus caſus eſt, an clericus, qui fuit condemnatus ad ſoluendum, & põt ſatisfacere, & recuſat, poſſit carcerari.

Et poſſe carcerari dicendum eſt, cum *Abb.in c.1.de depoſ.& alijs apud Paul.Layman. lib.3.tr.2. c.12.n.5.* Quorum opinio est in praxi recepta, vt refert *Genuenſ.d.c.3.n.20.* nam contra clericos valẽtes ſoluere, & recuſantes expediuntur literæ exequutoriales in rem, & in perſonam. extantibus tamen bonis, in quibus poſſit fieri executio, non carcerãtur clerici pro debito, vt fatetur *Ric. p.1.dec.59.* quod in Cur.Arch. Neap. obſeruatur.

40 Decimus ſextus est, an clericus debitor gaudere debeat hoc beneficio *Cap. Odoardus*, ſi creditor est pauperior.

Reſp.negatiue. Quia in pari cauſa præferendus est ille, qui tractat de dãno vitãdo, & æquius est præferri creditorem, qui ſuum reperit, quam clericum lucrari. ita *Genuen.d.c.3.n.14. Car.de Graſſ.d.eff.7.nu.57. & Matth.Brun.d.tract.de ceſſion. bon.q.13.4.quæſt.princ.* vbi hoc
41 limitat, quando eſſet creditor ex cauſa lucratiua, & non oneroſa.

42 Decimus ſeptimus caſus eſt, an clericus debitor ratione depoſiti penès ſe facti, poſſit aduerſus exactionem talis debiti, opponere de priuilegio dicti capituli.

Reſp.negatiue, ſecundum *Foller. ſuper conſt. Regni in tit. de epiſ. & cler.cap.ſi quis clericus n.13 Car.de Graſ.eff.7.n.58.& Matth.ſing.60.n.1.*

43 Decimus octauus est, an clericus hæres, non confecto inuentario, vti poſſit hoc beneficio.

Negat *Triuiſ.dec.8.p.1. quem refert & ſequitur Ric. for.eccleſ. poſt reſol.255.n.3.*

44 Decimus nonus est, an clericus, qui adminiſtrauit bona aliena, vt quia fuit Tutor, vel Procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, poſſit carcerari, pro eo ꝙ remanet debitor.

Affirmant *Anch.in c.1. n.6.depoſ. Ferret. conſ.144.lib.1.& Car. de Graſ. d.eff.7.n.53.quãuis cõtrarium ſentiat Caual.in tract. de tut.& cur.n.322.*

45 Vigeſimus caſus eſt, an clericus

ricus exercens illicitam negotiationem vti poſſit hoc beneficio.

Dico, nequaquam eo poſſe vti, in pęnam ſui delicti. cum hoc caſu delinquat faciendo cōtra id, quod eſt ei prohibitum, *Cap.fin.de vit.& hon. cler. ita Brun.de ceſſ.bon. q.3. n.15.Ric. loc.cit.n.4.Genuen.in prax.d.c. 3.n.12.& Car. de Graſſ.d.eff.7. n.63.* qui hoc intelligendum

46 putat in debitis contractis ratione illicitæ negotiationis, ſecus in debitis, alia occaſione contractis.

47 Vigeſimus primus eſt, an hoc beneficium proficiat, etiā laico fideiuſſore clerici.

Dico, minime proficere. cum tale priuilegium ſit perſonale, & propterea perſonā clerici non excedit, *arg. tex.in cap.priuilegium, de reg.iur.in 6. ita Gutt. de iuram.confir. p.3 c.15.n.15. Manci.de abſol.iuram.q 7.Ric. in prax.for.eccl.reſ.248.et coll. dec.771.et p.4.deciſ.Cur.Arch. dec.173.nu.8. et de Thoro in Comp.deciſ.Cur.Arch Neapol. ver.fideiuſſor pag.17.*

Quod ſi clericus eſſet fideiuſſor laici, gauderet tali beneficio ex generali diſpoſitione *d.cap. Odoardus*, vt per *Nouar. de elect.fori q.5.nu.4.ſect.2.Paul. Layman.li.3.tr.4.c.29.n.7.* & in facti contingentia fuit obſeruatum in Cur. Arch.Neap. vt refert *D.Ric.p.3.dec.20.*

48 Vigeſimus ſecundus eſt, an clericus ſemel admiſſus ad beneficium *d.cap.Odoardus*, poſſit iterum admitti.

Reſp.affirmatiue, ſicuti bonorū ceſſio pōt reiterari, *Paul.de Caſtr.in l. ex contractu C.de bon.aut.iudic.poſſid. vbi Salyc. quos ſequitur Genuen. d.cap.3. n 19.*

49 Vigeſimus tertius caſus eſt, vtrum beneficium dicti cap.ſit denegandum clerico, quando ei cum iuramento renunciaſſet.

Contendunt aliqui DD. & diuerſas diſtinctiones proferūt alij, quas memorat *Theſſau.dec.36* Ipſe vero libenter conſentio opinioni illorum DD.aſſerentium, non eſſe denegandū hoc beneficium per quamcumque renunciationem, ſi antequam cederet dies ſolutioni deſtinata, petierit abſolutionem à iuramento, vt tradunt *Gutt. tr. de iuram.confir.p.1.c.18.Cōſta de remed.ſubſid.remed.29. n.8. Marius Ant.var.reſol.lib.1.reſ. 41.Campanil.in diuer.rubr.11. c.10.n.15. Genuen.in prax.d.c. 3.Ric.p.4.dec.173.et alij.*

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XI.

De Priuilegio participandi in Diuinis tempore interdicti, & poſſe ſepeliri in eccleſiaſtica ſepultura.

SVMMARIVM.

1 *Clerici in quibus eccleſijs, & quomodo poſſint intereſſe diuinis, tempore interdicti.*

2 *Qui clerici gaudeant hoc priuilegio.*

3 *An eo gaudeant religioſi, nouitij, & aliæ perſonæ eccleſiaſticæ.*

4 *An poſſint ſepeliri in eccleſiaſtica ſepultura cum officio, et miſſa.*

5 *Quid, ſi ſepeliendi ſint in cœmeterio extra eccleſiam.*

7 *Quomodo deferendum ſit cadauer clerici, eo tempore, ad eccleſiaſticam ſepulturam.*

9 *An clerici poſſint ſepeliri in eccleſia ſpecialiter interdicta*

11 *An clerici coniugati gaudeant hoc priuilegio.*

12 *Quæ ſint probibita clericis, vel permiſſa tempore localis, vel perſonalis interdicti.*

13 *An Parochi ſint priuati iuribus parochialibus dum eo tēpore mortui interdicti ſepelientur extra.*

VNDECIMVM Clericorum Priuilegium eſt facultas participādi in diuinis tempore generalis interdicti localis in eccleſijs, tamen, non interdictis, vnde ibi celebrare, & intereſſe diuinis officijs, ſacrificium miſſæ offer-
1 re, eiq; inſeruire poſſunt; ſecreto tamen ſubmiſſa voce, ianuis clauſis, non pulſatis cāpanis, excommunicatis, & interdictis excluſis, iuxta Conſt. *Bonif. VIII. in cap. alma mater de ſent. excom. in 6. & tradita per Doct. communiter.*

2 Hoc autem Priuilegio gaudent omnes clerici, etiam primæ tonſuræ, qui interdictum ſeruauerunt, ac ei cauſam non dederunt, nec ſunt excommunicati, vel ſpecialiter interdicti, ſeruatis circumſtantijs prædictis. ita *Suar. de cenſ. diſp. 34. ſect. 1. n. 31. Sayr. eod. tract. li. 5. c. 5. n. 34. Auila item de cenſur.*

Digitized by Google

p.5.disp.4.sect.2.dub.4.concl.4 Tolet.lib.1.c.20. & Paul.Layman.lib.1.theol.mor.tr.5.p.4.

Clericos quoq. cõiugatos, ſi adſcripti fuerint alicui eccleſiæ, poſſe admitti ad diuina audienda, & celebranda cenſent, *Bonaci.de cenſ.diſp.5.pu.4.nu.18. ConincK dub.2.n.30. & Paul. Layma.cit.loc.* ea ratione, quia licitum eſt clericis tempore generalis interdicti intereſſe diuinis officijs, eo quod illis competat ex officio, ipſiq; ſint miniſtri altaris, & eccleſiæ. ideo licitum eſſet clericis coniugatis adſcriptis alicui eccleſiæ intereſſe diuinis officijs.

3 An autem religioſi, & perſonæ eccleſiaſticæ, ac etiam nouitij, eodem priuilegio gaudeant.

Et gaudere fatendum eſt, cum veniant appellatione clericorum, in fauorabilibus. ita *Silu. ver.clericus, 1.num.1. Auil.cit. loc.Suar.diſp.35.sect.1.num.6. Sayr.d.l.5.c.8.n.15. Paul.Layman.cit.loc. & alij.*

Vnde dicendum eſt, clericos, & religioſos teneri eo tempore miſſam audire diebus feſtis, nã per illam conceſſionem non eximuntur ab audienda miſſa. ita *Bonac.loc.cit.n.20.* qui alios refert.

4 Poſſunt quoque clerici, & perſonæ eccleſiaſticæ, quæ interdictum ſeruauerunt, eiq; cauſam non dederunt, nec sũt excommunicati, vel ſpecialiter interdicti, non obſtante generali interdicto loci, ſepeliri in eccleſijs, & cæmeterijs, de iure antiquo, cum ſilẽtio, ideſt ſine pulſu campanarum, & ſine vllo officio, *cap. quod in te, de de pœnit. & remiſſ.* ſed de conſuetudine, & nouo iure *d.cap. alma mater,* poſſunt ſepeliri in

5 eccleſia, etiam cũ officio, dum modo fiat cum moderamine, *d.cap.alma mater,* abſq; pulſatione campanarum, & ceſſantibus omnibus ſolẽnitatibus; nam cũ iſta moderatione cõceduntur omnia, prorſus officia; ergo recitari poſſunt, & alia officia ſacra cũ miſſa pro defuncto clerico ſepeliendo.

6 Quod ſi ſepeliendi fuerint in cęmeterio, ꝙ eſt extra eccleſiã, in loco aperto, cadauer defuncti pdicti officiandũ erit intra eccleſiam, & poſtea in cæmeterio cum ſilentio ſepeliendum, & orationes, quæ in ipſomet actu ſepeliendi dici ſolẽt, vel prius in eccleſia, vel poſtea dici poſſunt. ita *Sayr.d.l.5.c.8.n.6. & Suar.diſp.35.sect.1.nu.8.* Qui ait, quod illa conditio, ceſſantibus omnibus ſolẽnitatibus, intelligi debet de ſolẽnitatib. eccleſiaſticis, quibus officia diuina peragi, & corpo

7 ra mortuorum deferri ſolent, quia alia, quæ pertinẽt ad huma-

manum honorem, non pertinent ad prohibitionem interdicti. ſic etiam cēſet, quod per illam conditionem; vt cum ſilentio tumulentur, iuxta conceſſionem *d.c.alma*, non licet hoc diuinum officium, vel pſal
8 mos alternis choris, eccleſiaſtico more, dicere per vias, deferendo corpus defuncti.
9 Sed quæritur, an clerici poſſint etiam ſepeliri in eccleſia ſpecialiter interdicta.

In hac quæſtione Doctores diuerſimode ſcripſerũt. Quidam enim ſimpliciter negant, vt *Io.And.in d.cap. quod in te, & Innocent.in cap.final.de exceſſ. prel.*

Alij vero dicunt, quod exiſtente ſpeciali interdicto alicuius eccleſiæ, ibi ſepeliri poſſent clerici eiuſdem eccleſiæ, vt etiam tradunt communiter Doctores; non autem clerici alieni. ita *Abb.in d.c. quod in te, Silu. ver.interdictum 5.n.10.& Couar.in d.c.alma p.2.§.2.n.7.*

Plerique alij denique exiſtimant, poſſe ſepeliri in eccleſia interdicta, clericos, tam illius, quã alterius eccleſiæ. & mouentur ex eo, quia nullo iure reperitur prohibitũ, aut conceſſum magis propriæ eccleſiæ clericis, quam alienæ. ita *Hoſtienſ. in d.c.fin. & Sayr.in d.l.5. c.8. nu.*13. qui fatetur, quod honeſtius eſſet, vt clericus alienus, in eccleſia non interdicta, ſepeliatur.

10 Quando tamen clerici ſepelirentur in eccleſia ſpecialiter interdicta, eſſent ſepeliendi, abſque officio, miſſa, & ſine cantu, & abſque pulſatione campanarum; quia *d.cap. alma mater*, nihil concedit pro eo tempore, ſed ſolum pro interdicto generali; vnde quoad interdictum ſpeciale loci, manet diſpoſitio iuris antiqui, *d. cap. quod in te, de penit. & remiſſ. ita Couar.cit.loc.Sayr.n.14.& Palud.4.diſt.18. q.8. in art.2. princip.concl.10.& Paul.Layman.d.li.1.tr.5.p.4.c.2.*

11 Sed vtrum clerici coniugati cum vnica, & virgine, hoc priuilegio gaudeant.

Negant *Nauar.c.27.n.174.Couar. d.c.alma §.4.nu.5. Tolet.lib.1. c.20.n.3.Sayr.d.c.8.n 8.Sanch. de matrim.lib.7. diſp.46. n.15. & alij*. cum ſolis duobus priuilegijs canonis, & fori fruantur, quãuis aliter dicat *Bonaci.* vt dictum eſt num.2. & idem cenſet *Suar.diſp.35.ſect.1.n.5.* qui cum *Nauar.* hoc limitat, niſi contrarium habeat conſuetudo præſcripta in clericis coniugatis. & indicat generalem regulam, nempe, quoties clerici coniugati licite admittuntur ad diuina tempore interdicti ad modum aliorũ clericorum, licite etiam ſepeliri

Digitized by Google

in loco ſacro. Quia eſt eadem ratio vtriuſq; effectus; & quia illi, quoad hoc negotiũ interdicti, adhuc manent, & computantur in numero clericorum.

12 Quæ autem ſint prohibita, vel permiſſa tempore interdicti localis, vel perſonalis. dixi in *tract. de oblig. cler. p. 5.*

13 Sed dubitatur, an tempore interdicti, in quo ſepelientur extra eccleſiam mortui interdicti, Parochi ſint priuati iuribus parochialibus, & funeralibus, & oblationibus defunctorum.

Reſp. minime priuari, ſecundum *Silu. verb interdictum, quem & refert, & ſequitur Ant. Raguc. in vaſ. eccleſ. diſcipl. ſub tit. de interdi. quæſt. 77. n. 10.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XII.

De Priuilegio libere diſponendi de bonis aduentitijs.

SVMMARIVM.

1 *Clerici poſſunt diſponere de aduentitijs acquiſitis ſub poteſtate patris.*

2 *Nec in eis pater habet vſumfructum.*

3 *Quotuplex ſit peculium filijfamil.*

5 *Qui clerici gaudeant, vel non hoc priuilegio.*

7 *An clerici in minoribus debeant habere requiſita à S.C.T. ad gaudendum fori priuilegio, vt hoc etiam gaudeant.*

11 *Vtrum gaudeant hoc priuilegio clerici coniugati.*

12 *An clerici gaudeant hoc priuilegio in aduentitijs acquiſitis poſt clericatum.*

14 *Vota realia emiſſa à filiofamil. clerico de bonis poſt clericatum acquiſitis, an poſſit pater irritare.*

15 *An gaudeant in bonis acquiſitis ante clericatum.*

19 *An in bonis profectitijs acquiſitis poſt clericatum.*

21 *An bona donata à patre filio clerico intuitu clericatus, vel vt eſſet patrimonium, ad cuius titulum promoueretur ad*

ad ſacros ordines, ſint quaſi caſtrenſia.

24 *An clericus ordinatus ad titulum patrimonij teneatur bona ſibi ea de cauſa donata à patre, in legitimam imputare.*

26 *An donatio facta filio ob cauſam clericatus, poſſit reuocari propter ingratitudinem.*

DVodecimum Clericorum Priuilegium eſt facultas libere diſponendi tam inter viuos, quam in vltima voluntate, ad ſimilitudinem caſtren-
1 ſium peculiorum, de bonis aduentitijs p ipſos acquiſitis ſub poteſtate patris. *auth. presbyteros C. de epiſ. & cler. l. ſacroſancta C. eod. cap. quia nos, de teſt. & ibi Doct.* Nec in eis pater
2 habebit vſumfructum, vt habet in bonis aduentitijs filij laici, *l. cum oportet C. de bon. quæ liber. §. 2. inſtit. per quas perſon. nob. acquir. c. 1. & 2. 12. q. 3. vbi glo. & Doct. & per D. Car. Tap. in tract. de relig. reb. cap. 1. verb. ideoq. nec de his fol. 533.*
3 Pro intelligentia autem huius priuilegij Præmittendũ eſt, quod peculium filijfamil. quatruplex eſſe poteſt, caſtrenſe, quaſi caſtrenſe, aduentitium, & profectitium, vt eſt communis reſolutio in *§. igitur liberi, inſt. per quas perſonas nobis acquiritur, & in l. frater à fratre ff. de cond. indeb. vbi Crotus nu. 20. & per Silu. verb. peculium, & alios.*

In caſtrenſi peculio numerantur ea omnia, quæ à filiofamil. acquiruntur occaſione militiæ, *l. caſtrenſe ff. de caſtr. pecul.* eiuſmodi ſunt militum ſtipendia, hoſtiũ ſpolia, legata occaſione militiæ, & ſimilia, vt per *Moli. to. 1. tr. 2. diſp. 130.*

In peculio quaſi caſtrenſi numerantur, quæ ex publico munere, ſeu officio, puta Doctoris, Iudicis, Aduocati, & Medici, &c. acquiruntur, *l. cum antiquis, C. de inoff. teſtam. vt per Petr. Nauar. lib. 3. c. 1. num. 68.* Item quæ à Principe alicui donantur. ſic etiam bona clericorum ex titulo clericali, vel beneficio acquiſita, iuxta *l. ſacroſanctę C. de epiſ. & cler. auth. presb. eod. tit. & cap. quia nos, de teſtam.* & in hoc peculio, ſicuti, nec in caſtrenſi, pater nihil iuris habet, ſed ipſe filiusfamil. dominium, & adminiſtrationem habet.

Aduentitia bona ſunt, quæ præter caſtrenſia, & quaſi caſtrenſia, filiofamil. obueniunt non à patre, neq. intuitu patris, ſed vel ex propria induſtria, vel liberali alicuius donatione, legato

gato

Digitized by Google

gato matris, vel aui materni hæreditate, &c. & huiuſmodi aduentitiorum bonorum, ſola proprietas ad filium ſpectat, vſusfructus ad patrem *§. ſancitum, inſtit. per quas perſ. nobis acquir. l. cum oportet C. de bon. quæ lib.*

Profectitia deniq; bona ſunt, quæ ex pecunijs, & rebus patris, vel occaſione patris à filio acquiruntur, & dicuntur profectitia, quaſi ex paterna ſubſtātia profecta, & hæc bona ad patrem pertinent, tam quo ad proprietatem, quam quoad vſumfructum *d. § ſancitum, vt notant, & tradunt DD. apud Ioa. Garſ. à Saabedra in tract. de coniug. acquæſt. nu. 126. in commen. Garſ. de expenſ. & meliorat.*

His ſuppoſitis, vt huius Priuile-
4 gij neceſſaria pateant, breuib. verbis diſcutiemus de infraſcriptis, ſcilicet.

Qui clerici hoc priuilegio gaudeant, vel ne, nu. *5.*

Item, an eo gaudeant in omnibus bonis aduentitijs acquiſitis poſt clericatum. num. *12*

Vtrum in bonis aduentitijs acquiſitis ante clericatum, nu. 15.

Denique, an in bonis profectitijs poſt clericatum, nu. *19.*

PRIMA DVBITATIO.

5 QVi clerici gaudeant, vel ne hoc Priuilegio.

Pro ſolutione. Dico primo, eo gaudere omnes clericos tam in ſacris, quam in minoribus, etiam primæ tonſuræ, *d. auth. presb. C. de epiſ. & cler. & cap. quia nos, de teſtam.* quæ iura indiſtinctè loquuntur de cleri-
6 cis, & nomine clericorum veniunt omnes, etiam prima tonſura initiati, vt diximus ſupra c. 10. nu. *5.*

7 An autem, vt clerici minorum ordinum, aut primæ tonſuræ gaudeant hoc priuilegio, debeant habere omnia requiſita à S.C.T. *ſeſſ. 23. c. 6. de refo.* vt gaudeant priuilegio fori, q̃ retulimus ſupra c. 8. de priuil. fori.

Affirmant *Moli. to. 1. diſp. 138. & 231. Bened. Aegid. l. 1. par. 1. §. 7. n. 10. C. de ſacroſ. eccl. Spino ſpecul. teſtam. rub. glo. 4. num. vlt. & Bellect. p. 1. diſq. cler. fol. 515 n. 26.* & ducuntur ex eo, quia quamuis S.C.T. loquatur de Priuilegio fori, non minus extēditur ad alia priuilegia, quia longe maior ratio eſt, vt alia priuilegia amittantur; quippe facilius amittuntur, vt conſtat in clerico coniugato, qui a nūquam hoc, vt dicemus, neque cęteris priuilegiis gaudet, cum tamen gaudeat canonis, & fori priuilegio, ſeruatis aliquibus

bus conditionibus,vt diximus
ſupra c.6.& c.7.
Cum *Sanch.tamen 2.to.ſum.lib.7.
c.13.nu.33.* cenſeo tales cleri-
8 cos,etiam primæ tonſuræ nul-
lam prædictarum cõditionum
ſeruantes, hoc frui priuilegio,
ex eo, quod Priuilegijs clerica
libus priuari, ſit odioſum, &
ideo reſtringendum;cum ergo
S.C.T.eas conditiones,ad ſo-
lum fori priuilegium retinen-
dum,petierit,id non extenden
dum eſt, vt neceſſarium ſit ad
retinenda cętera priuilegia,
atque ita *Nauarr.lib.5. conſil.
tit.de priuil.conſ.24.& Gonſal.
in reg.8.Cancell.glo.5.§.5.nu.6
& 7.*vbi affert declarationem
Sacr.Congr.de hoc, probant
9 in eo decreto,non auferri pri-
uilegium canonis,quod eſt di-
uerſum à priuilegio fori.& idẽ
*Moli.de iuſt.lib.3.diſp.671.*aſ-
ſerit,reliqua priuilegia, præter
fori, relicta illęſa à S.C.T. in
clerico nõ ſeruãte eas condi-
tiones. Idq.probatur quia vbi
textus, alia priuilegia auferri
volunt,id explicãt,*vt cap.vni-
co,de cler.coniug.in 6.*quod cõ-
firmat *eod.cap.6.*S.C.T.vbi ex-
plicuit, clericos coniugatos,
nullis alijs clericorum priuile-
gijs,gaudere, præter canonis,
& fori,& his tantum, ſeruatis
quibuſdam conditionibus, vt
diximus ſupra cap.6.& 7.Cum
ergo S.C.T. eas conditiones
ad ſolum fori priuilegium, pe-
tierit,non ſunt petẽdæ ad alia
retinẽda, cum nullus alius te-
xtus eas petat;eo vel maxime
10 quod longe diuerſa ſit ratio;
Priuilegium enim fori reſtrictũ
eſt ob maximam Regum in-
ſtantiam ne fraudaretur eorũ
iuriſdictio,quod in reliquis pri
uilegijs locum non habet, &
ſupradicta confirmãtur,etiam
ex traditis per *Anto.Dian.p.1.
reſol.moral.tr.2.reſol.36.fo.41
quamuis aliter ſentiant Suar.
l.4.def.fid.c.27.nu.24.& Paul.
Layman.l.1.tr.5.p.2.c.5. nu.4.*
vt dictum eſt ſupra c.7.nu.25.
11 Dico ſecundo, clericos cõ-
iugatos,etſi cum vnica, & vir-
gine, habitumq; deferentes,
hoc priuilegio non gaudere,
iux. diſpoſitionem *tex. in d.c.
vnico,de cler.coniug.in 6. & in
d.c.6.ſeſſ.23.S.C.T. ita Sanch.
& Doct.per ipſum relati in d.l.
7.c.13.n.36.*

SECVNDA DVBITATIO.

12 AN clerici gaudeant hoc
priuilegio in omnib. bo-
nis aduentitiis acquiſitis poſt
clericatum.
In hac dubitatione, pleriq; cen-
ſẽt ſola acquiſita à clericis in-
tuitu,& ratione ordinis cleri-
calis cenſeri quaſi caſtrenſia,
in cęteris vero aduentitiis, ni-
hil diſtare inter clericum, &
lai-

Digitized by Google

laicum, quia licet *d. auth. preſbyteros* generaliter loquatur, debet reſtringi ad bona acquiſita à clerico tanquam à clerico, quia reliqua bona inſtar laicorum acquirit, & proinde nõ proprie acquiſita à clerico dicuntur. & confirm. quia hæc bona dicuntur quaſi caſtrẽſia, ad ſimilitudinem caſtrẽſium, quæ à militibus in caſtris acquiruntur. at caſtrenſia non ſunt quęcumque à militibus acquiſita; ſed ea ſola, quæ occaſione militiæ comparantur, vt habetur *in l. caſtrenſi, de caſtrẽſi peculio*, ergo ſimiliter, &c. *ita Oldr. conſ. 17. n. 2. Butrig. in l. ſacroſanctæ* C. *de epiſ. & cler. Saly in d. auth. presbyteros, Rip. in l. in quartam, num. 161. ff. ad leg. falc. & alij, cum quibus pertranſit D. Reg. Conſtant. Marchio Corleti in ſuo commen. ſub tit. de filijs officialium num. 53. f. 284.*

Alij vero probabilius docẽt, omnia bona, quæ in laico filiofamil. eſſent aduentia, ſi poſt clericatum acquirũtur, eſſe quaſi caſtrenſia, ac proinde patri nõ acquiri illorum vſumfructum, ſed pleno iure, quoad omnia acquiri filio. Quorum ſentẽtia prob. ex *d. c. qa nos, de teſt.* vbi expreſſe loquitur de omnibus aduentitijs. item ex *d. auth. presbyteros*, ibi: *res quomodolibet ad eorum dominium veniẽtes. & in d. l. ſacroſanctæ, ibi, ea quæcumq. in eodem clericatus gradu, locoq; viuẽtes acquirere, & habere potuerunt, etiam ſi patris, auiq; poteſtate conſtituti*. Præterea, quia id priuilegium eſt clericis conceſſum ratione dignitatis, & meritorum, vt patet ex *d. l. ſacroſanctæ*, ibi: *qui ſemel probatis moribus, &c.* Quæ ratio militat in omnibus bonis, & ideo non eſt ſimile de acquiſitis per milites. Quippe id priuilegium,
13 vt eorum bona eſſent caſtrenſia, ſolis bonis acquiſitis in caſtris conceſſum eſt, & ideo ceſſat fundamentum contrariæ opinionis. ita *Abb. & Couarr. in d. cap. quia nos, Nauar. c. 27. n. 142. Moli. de iuſt. tom. 1. diſp. 138. & diſp. 231.* Leſſ. *de iuſt. li. 2. c. 4. dub. 3. n. 7. Sanch. in ſum. 2. tom. lib. 7. c. 13. nu. 31. Azo. inſt. mor. tom. 1. lib. 12. c. 8. q. 9. Car. de Graſſ. eff. 19. nu. 66. Eman. Sà, verb. clericus, nu. 24. & alij, quos referunt, & ſequitur Surd. conſ. 259. n. 21. vol. 2. Paul. Layma. lib. 3. tract. 4. c. 8. nu. 1. & Bellect. d. p. 1. diſquiſ. cler. tit. de bon. cler. §. 7. fol. 512. nu. 5. ac notat Molf. ad conſuet. Neap. to. 2. conſ. 23.*

14 Huius dubij occaſione, eſt notandum, quod vota realia emiſſa per clericũ filiumfamil. de bonis poſt clericatum acquiſitis, pater non poterit

irri-

irritare; cum ſint quaſi caſtrẽſia,& ſine conſenſu patris poſſit de illis vouere, & ratione hiuius generis bonorum, filius eſt ſui iuris,vt notant *Bar.à S. Fauſto in theſaur.relig.de trib. vot.lib.2.q.111.& Ant.Raguc. in vaſ.eccl. diſcipl.ſub tit.de voto,queſito 39.n.4.*

TERTIA DVBITATIO.

15 AN hoc priuilegio gaudeant clerici in bonis aduẽtitijs,ante clericatum acquiſitis; ita vt clericatu aſſumpto efficiantur quasi caſtrenſia,& proinde pater amittat illorum vſumfructum antea comparatum.

Quidam affirmant, moti ex eo, quia *tex.in d.cap.quia nos, & auth.presbyteros* generaliter loquuntur, vt poſſint diſponere de bonis aduentitijs,ergo tam de acquisitis ante, quam poſt clericatum.

Contrarium tamen dicendum eſt,ea bona manere adhuc aduentitia,ac retinere patrem vſumfructum illorum. Nam

16 & si iura prædicta generaliter loquantur, tamen ſunt intelligenda, quo vitetur præiudiciũ paternum, quod vitandum ibi cauetur, dum diſponitur, eius legitimam non minuendam, *iux.tex.in d.l.ſacroſanctæ*, vbi expreſſe loquitur de acquiſitis poſt clericatum. Præterea, quia cum per clericatum non

17 ceſſet patria poteſtas *d.auth. presbyteros*,& iuxta cõmunem doctrinam; non eſt cur ceſſet vſusfructus antea acquisitus. eo,vel maxime,quod eſto ceſſaret, non ceſſaret ſubinde vſusfructus ille. Nam episco-

18 patu aſſumpto, ceſſat patria poteſtas, *cap.peruenerabilem,qui fil. ſint legit. & notat Bar.à S.Fauſto in theſ.religioſ. d.l.2.q.112.*Nec tamen extinguitur vſusfructus in bonis illius filijfamil.antea à patre acquiſitus, vt per *Pinell.*ſtatim alleg.&hanc ſententiã docent *Couar.in d.cap. quia nos,nu.2. Molin.de iuſt.tom.*1.*diſp.*238. *Car.de Graß.eff.19.n.67.Sãch. d.l.7.c.13.nu.26. Pinell.in l.1. p.1.n.43.*C.*de bon.mat.Bellect. d.p.1.diſq.cler.ſ.512.n.7.Paul. Laym.d.l.3.tr.4.c.8.n.2.& alij.*

QVARTA DVBITATIO.

19 AN hoc priuilegio gaudeant in bonis profectitijs acquiſitis poſt clericatum; ita vt ea cenſeantur quasi caſtrẽsia.

Quidam affirmare videntur, ex eo,quia *d.auth.presbyteros* generaliter loquitur,ibi:*res quomodolibet*. ita *Iaſ.in l.filiæ licet,n.7.C.de collat. Rolan.conſ.* 16.*num.5. vol.4. & per Surd.*

Sſ conſ.

conſ.259.nu.21.vol.2.& Molſ. 2.to.ad Conſuet.*Neap.conſ.*23. Co ntrarium tamen cẽſet Sanch. ea omnia, quæ acquiſita à filio famil. laico eſſent profectitia, talia quoq. eſſe ſi ab ipſo effecto clerico acquirãtur,ac proinde ea omnia fore patris,quo ad proprietatẽ,& vſumfructũ: nam prædicta auth.non loqui-
20 tur de omnibus bonis clerici, ſed de ſolis illis,quorum clericus dominium acquirit; at peculij profectitij nõ acquiritur dominiũ per filiũfamil.ita *Abb. in rubr. de peculio clericorum, Butrig.in d.l.ſacroſanctæ,Ripa in l.in quartam ff.ad leg.falcid. n.*171.*Silu.ver.peculium* 1.*q.*2 *Sanch d.c.*13.*nu.*28. *& Couar. d.c.quia nos.*

21 Eſſent autem quaſi caſtrenſia bona donata à patre filiofamil.clerico,quando donaret intuitu clericatus,ſecundum *Couar.loc.cit.* Atq. idem dicendum eſſe,ait *Sanch.num.*29.ex aliorum ſententia, quos ipſe refert,de ijs bonis,quæ illi pater donauit,vt eſſet patrimonium ad cuius titulum promo
22 ueretur ad ſacros ordines, quando cauſa ſubſequuta eſt, nam ſi receptio ordinum non ſubſequeretur,ſecundum eos, bona prædicta non eſſent peculium quaſi caſtrenſe,ſed redirent ad patrem, tanquam cauſa non ſubſequuta.

23 Sed *Bellect.p.*1.*diſq.cler. fol.* 513.*n.*17. ſimpliciter fatetur; quidquid clericus filiusfamil. conſequitur à patre,vel aliunde cenſetur quaſi caſtrẽſe peculium,& de eo poterit diſponere ad ſui libitum, quamuis ſit in poteſtate patris.

24 Sed vtrum talis clericus ordinatus ad titulum patrimonij, teneatur in legitimam imputare bona ſibi à patre,ea de cauſa,aſſignata.

Et non poſſe imputari in legitimam,iudicauit *Polid.Rip.in dec.*234.iuxta cuius opinionem conſuluit *D.Ric. in prax. fori eccl.reſol.*522. nam talia bona non ſunt aſſignata, vt de illis poſſit diſponere, quod requiritur in legitima,*Crauett.conſ.* 136.*lib.*1.*Faber §.fin.inſt.de inoff.teſta.& Carol.de Graſſ.in prælud.de eff.cler.n.*421.

25 Nec huiuſmodi donatio dicitur ob cauſam,quæ in legitimam imputatur, *l. quoniam nouella,de inoff.teſt. l.ſi quando §.generaliter C.eod.tit. & late per Socc.conſ.*18.*lib.*4. nam vt donatio dicatur ob cauſam in hac materia, requiritur,vt illa cauſa habeat in ſe neceſſitatẽ, prout eſt donatio ex cauſa dotis, quia pater tenetur dotare filiam,& prout eſt donatio ꝓpter nuptias,quam pater tenetur pro filio facere; ſecus ſi fiat donatio ob cauſã, ob quã

pa-

pater non tenebatur, *Dec. in l. vt liberis, & in auth. ex teſtamento C. de collat.* qui etiam ſubdit, quod in alia materia donatio ob cauſam dicitur, quando cauſa reſpicit commodum donantis, ſed talis donatio facta filio, vt ad ſacros ordines promoueri poſſit, non habet cauſam neceſſariam; cum non reperiatur in iure cautum, vt pater cogatur donare filio, ad hoc vt efficiatur clericus, vt notat *Ric. loc. cit. nu. 6.* nec iſta cauſa reſpicit commodum ipſius patris, ſed filij, ideo donatio ob cauſam dici non poterit.

26 An autem donatio facta filio ob cauſam clericatus, ad cuius titulum fuit poſtea promotus, reuocari poſſit propter ingratitudinem: cum de iure certum ſit, reuocari poſſe donationem propter ingratitudinem, *l. 1. l. quod mater, & l. fi. C. de reuoc. don.* immo ſecũdum *Clar. §. donatio q. 21. n. 7.* non valeret pactum appoſitum in donatione, quod non poſſit reuocari propter ingratitudinem.

Reſp. donationem prædictam per patrem minime reuocari poſſe, prout in facti contingẽtia fuit reſolutum in Cur. Archiep. Neap. vt teſtatur *D. Ric. par. 1. dec. 19.* pluribus rationibus, præcipue quia, qui promouetur ad ſacros ordines, cenſetur contrahere coniugiũ ſpirituale, argum. *tex. in cap. vnico, de vot. in 6.* & argumentãdo à dicto matrimonio ſpirituali, ad carnale, quod validum eſt de iure, *cap. inter corporalia de tranſlat. epiſcop.* ſicut donatio facta cauſa matrimonij carnalis non reuocatur propter ingratitudinem, ſecundum *Guid. Pap. dec. 145. & Clar. d. §. donatio q. 21. n. 4.* ita quoque reuocari non poteſt donatio facta cõtemplatione ſpiritualis coniugij, quod eſt clericatus.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XIII.

De Priuilegio teſtandi ad inſtar militis armatæ militiæ ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis.

SVMMARIVM.

1 *Clericus pōt teſtari ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis,ſed ſecundum ius canonicum.*

3 *An teſtamentum clerici prætereuntis, aut ſine cauſa exhæredantis filios, vel parentes,annulletur, & ſubiaceat querelæ inofficioſi teſtam.*

DEcimumtertium Clericorũ Priuilegium, eſt facultas teſtandi etiam ſine ſolẽnitatibus iuris ciuilis , ad inſtar militis armatæ militiæ,
1 cum & ipſe,militis cęleſtis militiæ nomine decoretur, *c.2.de pęnis in 6. ita Abb.in cap.quia nos,de teſtam. Car.de Graſſ.eff. 19.nu.14.& eff.63. Vaſq.in tract.de ſucceſſ.creat. li.3.§.22. nu.34.& 84.* qui alios refert, ac de communi teſtatur,&alij apud *Sanch.in ſum. 2.to.lib.7. c.3.nu.19.* licet ipſe aliter ſentiat. & ratio eſſe poteſt, quia clericorum teſtamenta regulari debent ſecundum ius ca-
2 nonicum,cui ipſi ſubijciuntur; ſed de iure canonico nulla ſolemnitas iuris ciuilis in teſtando requiritur,cum in ore duorum, vel trium ſtet omne verbum,*cap.relatum, de teſtamen.* ideo prætermiſſis regulis iuris ciuilis,poſſunt clerici condere teſtamentum,ſecundum diſpoſitionem iuris canonici, vt in *cap.cum eſſes, & quod ibi notat Card.de teſta. & per DD. apud D.Carol.Tap.in tract.de relig. reb.c.1.ver.ideoq; nec de his nu. 20.f.524.*
3 An autem,ſicuti teſtamẽtum militis prætereuntis, aut ſine cauſa exhæredantis filios, vel parentes,non annullatur, nec ſubiacet quærelæ inofficioſi teſtamenti,vt notant *Couarr.in d.c.quia nos,n.7.Rom.& Iaſ.in l.ſicut,de teſta.mil. & Io.Garſ. à Saabedra de coniugali acquæſtu,nu.126.in commen. Garſiæ de expenſ.& melior.* Ita nec teſtamen-

ſtamentum clerici annullari poſſit, ꝓpter præteritionem, vel exhæredationem ſine cauſa.

Negat *Vaſq. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 22. n. 37.* & quod teneatur relinquere legitimam tam aſcendentibus, quam deſcendentibus, tenet *Coua. in d. cap. quia nos*.

Contrarium tamen, quod annullari non poſſit ex cauſis prædictis, ſicuti teſtamentum militis, tradunt *Abb. in d. c. quia nos, glo. in auth. presbyteros C. de epiſ. & cler. Bal. in l. ſacroſanctæ C. eod. Corn. conſ. 33. nu. 46. qui de communi teſtatur, Iaſ. in l. ſi filiam nu. 8. C. de inoff. teſt. Car. de Graſſ. eff. 19. nu. 16. Ioa. Ant. de Nigr. in clem. vnica, de vit. & hon. cler. & Bellect. d. p. 1. diſq. cler. fol. 512. nu. 6.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XIV.

De Priuilegio, vt non poſſint cogi eſſe tutores.

SVMMARIVM.

1 *Clericus an poſſit dari tutor in teſtamento, vel per curiam, et quid, eo volente, an poſſit admitti ad vnã, vel plures tutelas, & quid ſi pupilli eſſent pauperes, & miſerabiles perſonæ.*

5 *Clericus agens vti tutor alicuius, quando poſſit reijci à limine iudicij.*

Clerici an poſſint curam fatuorum, & ſimilium, ſi ſunt cõiuncti, agnoſcere.

7 *Epiſcopi, vel regulares, an poſſint eſſe tutores.*

9 *Clericus, an poſſit ſe excuſare à tutela ſi illam inceperit antequam eſſet clericus.*

11 *Tutor excuſatur à tutela ex militia ſuperuenienti.*

12 *An quis poſſit admitti ad clericatum, quando reperitur tutor, antequam reddat rationem adminiſtrationis tutelæ.*

13 *An clericus poſſit conſequi legatum ſibi factum cum conditione, vt ſuſcipiat tutelam filio-*

filiorum, ſi à tutela vult ſe excuſare, & quid in eo, qui vult fieri clericus.

15 *Clericus, qui noluit acceptare tutelam, an priuetur ſucceſſione pupilli.*

16 *Clericus non petens tutorem pupillo, cui erat ſucceſſurus, an priuetur eius ſucceſſione.*

18 *A quo iudice ſit dandus tutor, vel curator clerico minori.*

19 *Quid ſi clericus minor litigaret coram iudice laico.*

DEcimumquart. clericorum Priuilegiũ eſt, vt non poſſit regulariter dari tutor in teſtamento, neq. per Curiam, nec
1 cogi ad ſuſcipiendam tutelam legitimam. *Cap. peruenit, & ibi glo. diſt. 86. l. generaliter, iuncta auth. ſed hodie, C. de ſacroſ. eccl. auth. presbyteros C. de epiſ. & cler.* & hoc cautum eſt, ne clerici occupentur negotijs profanis, dum ſunt aſcripti miniſterijs eccleſiaſticis, vt notat *Paul. Montan. in tract. de tutel. c. 35. reg. 1. n. 195.* Quãuis
2 clericus volens admittatur ad ſuſcipiendam tutelam legitimam proximorum conſanguineorum, cum ſit officium piũ, *cap. generaliter 16. q. 1. & d. l. generaliter, & auth. presbyteros, & tradunt Silue. Aldobrand. in §. idem, & in milite, inſt. de excuſ. tut. Caualc. in tract. de tut. & cur. n. 288. Ioa. de Deo, in doctr. Aduoc. lib. 3. c. 10. nu. 11. Anto. Piagg. in tract. de tut. & cur. q. 3. n. 2. Bellect. p. 1. diſquiſ. cler. tit. de diſciplin. cler. §. 32. & nouiſſime Anto. de Virgil. in tr. de legitimat. perſonę in iudicio comparen. c. 9. nu. 20. & Paul. Laym. lib. 3. theol. mor. tr. 4. c. 9. nu. 4.* & vnicam tantum tutelã
3 legitimam, & non plures poſſet ſuſcipere, vt dicit idẽ *Paul. Montan. d. c. 35. nu. 1.*

4 Sed dubitatur primo, an clerici volentes poſſint admitti ad tutelam teſtamentariam, vel datiuam; ſicuti admittuntur ad tutelam legitimam.

Reſp. negatiue, *Cap. Ciprianus 21. q. 3. & d. cap. fin. diſt. 86. & tradunt glo. & DD. in d. l. generaliter, Bar. conſ. 143. Piagg. & Canal. cit. loc. & alij apud Ant. de Virg. d. c. 9. n. 19.* In tantum
5 quod ſi clericus ageret vti tutor teſtamentarius, vel datiuus poſſet ei opponi de nullitate tutelæ, & propterea reijci à limine iudicij, vt notat *Ioa. de Deo d. l. 3. c. 10. nu. 11.*

Ita tamen verum eſt, quod clerici tutelam teſtamentariam agnoſcere nequeunt; niſi in teſtamento dati fuerint tutores

Digitized by Google

res illis,quorum tutela legitima, teſtamento non facto, ad ipſos delata fuiſſet, quia tunc volentes illam ſuſcipere poſſunt,vt notat *Anto.de Virgil. in d.c.9. num.23.* & ideo clerici volentes curam fatuorum, prodigorum, & ſimilium perpetuo laborãtium,illorum ſcilicet,qui rebus ſuis propter morbum ſupereſſe nequeunt, poſſunt agnoſcere, ſi ſunt eorum coniuncti, & ſtrictiores; namq. & illorum cura legitima illis,qui ad ſucceſſionem ab inteſtato vocantur, defertur, *§.furioſi quoq. inſt. de curator. & ibi Silu.Aldobr.n.17. & notat poſt alios Ant.de Virgil.d.c.9.nu.22.*

6 Secundo dubitatur, an ſaltim poſſint clerici admitti ad ſuſcipiendã tutelam teſtamentariam, vel datiuam, quando pupilli eſſent pauperes,vel miſerabiles perſonæ.

Dico, hoc caſu poſſe non ſolum admitti, accedente ſuperioris auctoritate,ſed ẽt cogi quãdo alius tutor non poſſet inueniri ita aptus, vt bona pupilli gubernare poſſet, & ſic in ſubſidium, *d.cap. peruenit,diſt.86. cap.1.diſt.88.& l.Orfanotropos C.de epiſ.& cler. Paul.Monta. d.35.reg.1.nu.197. Graff. in deciſ.aur.p.2.li.3.c.2.nu.12.& alij.*

7 Tertio dubitatur,an Monachi,& ceteri Regulares, ac ẽt Epiſcopi admittantur, volentes ad tutelam, ſaltim legitimam,ſicuti clerici ſeculares.

Et minime admitti fatendum eſt, vt tradunt *Molin.de iuſt.tr.2. diſp.221. verſ.religioſus tutor, Paul.Layman.cit.loc.poſt Spec. in tit.de tuto.§.generaliter n.x.* Si tamen eſſent perſonæ miſe-

8 rabiles,quarum bona perirẽt, niſi eſſent ab Epiſcopo ſubleuatæ,poſsẽt Epiſcopi,&alij in dignitate conſtituti eſſe tutores,vt dicit idem *Moli.cit.loc. verſ.epiſcopus etiam tutor.*

9 Quarto dubitatur,an clericus poſſit à tutela ſe excuſare, etiam ſi illã iam inceperit adminiſtrare antequam eſſet clericus.

Reſp.affirmatiue,ex *c.1 iuncta glo.de obligat.ad ratioc.& tradunt Spec.loc.cit.num.11.Paul. Mont.de tutel.d.c 35.nu.199.* & ea poteſt eſſe ratio, quia

10 dignitas ſuperueniens ſoluit vinculum præcedentis obligationis etiam voluntarie contractæ,*l.interdum ff. de operib. liber.* & quod clericatus ſit dignitas,dicunt *glo.in cap.deniq; verb.dignitas,diſt.4. & in c.1. verſ.dignitati,de vit.& honeſt. cler. & alij apud Car.de Graff. de eff.cler.in prælud.nu.382.* ſicuti etiam dicitur de eo,cui ſu

11 peruenit militia,quia à tutela excuſatur propter militiam ſuper-

ſuperueniente, *l. milites, & ibi Scriben. C. qui dari. tutor. poſſ.* & nõ ſolum excuſaretur à tutela, quam de præſenti regit, ſed ſi reperiretur eſſe de præſenti, vel fuiſſet tutor de præ-
12 terito, non poſſet admitti ad clericatum, niſi depoſita tutela, & reddita ratione adminiſtrationis præteritæ, *c. 1. diſt. 53. & cap. vnico, de oblig. ad ratioc. & ibi DD.*

13 Quinto dubitatur, an tutor qui vult fieri clericus, & per conſequens à tutela ſe excuſare, amittat legatum ſibi à teſtatore factum cum iſta conditione, vt ſuſcipiat tutelam filiorum ipſius teſtatoris.

Et minime ob id amittere tale legatum, ne retrahatur à vita contemplatiua, tradit *Alber. in d. auth. presbyteros, & ſequitur Car. de Graſſ. in eod. prælu. nu. 409. qui in eod. tract. eff. 16. nu. 4.* idem concludit, ſi legatũ
14 ſit factum clerico cum eadem conditione; quia ea non obſtante, poſſet legatum conſequi, & tutelam recuſare.

15 Sexto dubitatur, an clericus qui noluit acceptare tutelam legitimam, priuetur ſucceſſione pupilli, iux. *tex. in l. ſicut hæreditas C. de legitim. tutor.*

Reſp. nequaquam priuari tali ſucceſſione, quia poteſt ſuccedere pupillo, etiam quod noluerit ſubire tale onus, *d. cap. peruenit, diſt. 86. & tradit Graſſ. in decíſ. aur. par. 2. lib. 3. cap. 2. n. 13.*

16 Sed verum clericus, qui eſſet ſucceſſurus pupillo, priuetur eius hæreditate, ob non petitum tutorem ipſi pupillo, *iux. tex. in l. ſciant C. de legitim. hæred.*

Affirmant *Felin. in cap. eccleſia S. Mariæ num. 67. de Conſt. Paul. Monta. d. tr. de tutel. n. 6. & alij apud* Car. *de Graſſ. eff. 2. n. 242. qui tamen eff. 16. nu. 26. contrarium dicit.*

17 Coram quo autem iudice debeat reddere computum ſuæ adminiſtrationis, clericus, qui onus tutelæ legitimæ voluntarie ſuſcepit, vide notata ſupra *c. 7. n. 87. & per Car. de Graſſ. eff. 1. n. 984.*

18 Demum quæritur, à quo iudice dandus ſit tutor, vel curator clerico minori.

Reſp. cum *Bar. in l. 1. ff. de tut. & curat. datis ab his, & alijs, quos refert Car. de Graſſ. eff. 1. n. 958 & ſequitur Ant. Dian. p. 1. reſ. mor. tr. 2. reſol. 94.* quod per iudicem eccleſiaſticum eſt dandus, quidquid aliqui, aliter dixerint.

19 Quod ſi clericus minor litigaret coram iudice ſeculari, tunc cenſent *Oldr. conſ. 59. Ripa in cap. decernimus, nu. 9. de iudi. Marant. in pract. p. 4. diſt. 11. nu. 14. & 64. Dec. conſ. 150. n. 7.*

n.7.Diana cit.loc.& alij, quod curator poſſit dari ab illo iudice, coram quo lis eſſet ventilanda, etiam ſi alias eſſet incompetens; quia curator datur rebus, & non perſonæ.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XV.

De Priuilegio, vt non poſſint puniri propter crimen lęſæ Maieſtatis humanæ à patre commiſſum.

SVMMARIVM.

2 *Filiusfamil.clericus non punitur pęnis pro crimine læſæ Maieſtatis humanæ à patre commiſſo.*

3 *Si clericus tale crimen committeret, à quo veniat puniendus.*

7 *An clericus poſſit committere tale crimen læſæ Maieſtatis.*

Decimumquintum Clericorum Priuilegium eſt, q̃a & ſi filij, ex crimine læſæ Maieſtatis per patrem commiſſo puniantur, & patiãtur pęnam
1 priuationis omnium bonorũ paternorum, & afficiãtur alijs pęnis, de quibus in *l.quiſquis C.ad leg.Iul.Maieſt.*iſtæ tñ non
2 imponũtur filio clerico, nec ꝑ tali patris delicto puniri põt; *glo.in cap.ſatis peruerſum, diſt. 56.Baiar.ad Clar.§.læſæ Maieſtatis,n.19.Car.de Graſſ.eff.55. & alij apud Bellect.par.1.diſq. cler.tit.de bon.cler.§.7.fol.512. nu.10.*

3 Sed quid, ſi clericus committeret tale crimen lęſæ Maieſtatis, à quo eſſet puniendus. Reſp.quod in caſu, quo illud cõmitteret, nõ poſſet cognoſci, nec puniri per iudicem laicum, ſed per eccleſiaſticum, *Boſſ.tract.crim. in tit. de crim. læſ.maieſt.num.88. Affl.ſuper conſt.lib.1.rub.43.conſt.de perſonis,nu.6.Lel.de Zanch.de priuil.eccl.priuil.85.nu.10.& alij*

Digitized by Google

apud Car. *de Graſſ.eſſ.1.n.568. vbi multa congerit.*

4 Et quamuis priſcis temporibus, tempore Principis Salerni, iux. *conſt. de perſonis*, fuerit à iudice laico proceſſum contra clericos pro tali crimine; contrarium tamen fuit poſtea deciſum, vt referunt *de Franch. dec. 691. Genuen. in prax. c. 90. & de Thoro ver. clericus f. 97.* Vnde annis elapſis in quadam rebellione fuit proceſſum contra clericos, & mo-
5 nachos ex delegatione Sũmi Pontificis Clem. VIII. fel. rec. per iudicem laicum clericali charactere inſignitum, inſimul cum iudice eccleſiaſtico, vt teſtatur D. *Regens Tapia in d. Conſt. de perſonis num.* 10. *Genuenſ. loc. cit. & D. Ric. par. 5. collect. deciſ. 2062. & in prax. for. eccleſ. rer. quotid. reſol. 311. de Ponte deciſ. 9. de Franch. loco cit. & Ant. Dian. p. 1. reſol. mor. tr. 2. reſ. 19.*

6 Et quod dictum eſt de clerico pro crimine læſæ Maieſtatis; dicendum eſt pro delicto falſæ monetæ, vel ipſius tonſionis, quia ab eccleſiaſtico venit cognoſcendus, vt diximus ſupra cap. 7. num. 115. & ibi etiam retulimus verba Bullæ Sanctiſſ. D. N. D. Vrbani VIII.

7 Vtrum vero tale crimen committi poſſit à clerico.

Gloſ. magiſtralis in clemen. corporali, verb. ſubditus, de ſenten. & re iud. quam ſequuntur Clar. *§. læſa maieſtatis, & in §. fin. q. 36. num. 23. Ric. loc. cit. & alij.* docent clericum, vti non ſubditum, minime incidere in tale crimen læſæ Maieſtatis, & ſic tenuit *Rota*, vt refert *Farin. dec. 241. vol. 2. & per Præſ. de* Franch. dec. 440. qui dicit, quod à non ſubdito, non committitur crimen læſæ Maieſtatis, licet aliter dicat *Car. de Graſſ. eſſ. 1. n. 571.*

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XVI.

De nonnullis alijs Clericorum Priuilegijs.

SVMMARIVM.

2 Filiusfamil. *qui poſtquam cõmiſit aliquã ex cauſis ingratitudinum, fuit effectus clericus, vel religioſus, non poterit exhæredari à patre.*

Donatio facta clerico, an poſſit reuocari ex cauſa ingratitudinis.

3 *Clerici iurant in conſcientia, & tacto pectore.*

5 *Clericus filiusfam. poteſt eſſe in iudicio ſine auctoritate & conſenſu patris, vbi agit, vel conuenitur in cauſa beneficiali, vel ſpirituali.*

7 *Clericus ſi habet ius patron. eccleſ. ſiue tanquam beneficiatus, infra ſex mẽſes poteſt præſentare in eo Capellanum.*

10 *Quando dicatur ius patron. eccleſiaſticum.*

11 *An dicatur eccleſiaſticum beneficium fundatum, ſeu dotatatum ex redditibus beneficij.*

12 *An iuſpatronatus ſpectans ad laicos religioſe viuentes, vel ad Magiſtros ordinum Militiarum Diui Iacobi, &c.*

13 *An iuſpatron. Confraternitatum laicorum.*

14 *Si clericus nõ eſſet ſolus patronus, ſed compatronus cum alijs laicis, an conſequantur etiam laici hoc priuilegium præſentandi infra ſex menſes.*

15 *Si iuſpatronatus ſit eccleſiaſtici, & laici, & facta eſt conuentio, ſeu cõcordia de alterni vicibus præſentando, an in turno eccleſiaſtici cenſeatur mere eccleſiaſticum, & in turno laici mere laicale.*

16 *Filius ſtudẽs tenetur poſt mortem patris, conferre libros cũ alijs fratribus, ſi non eſt doctoratus ante mortem patris, ſecus in clerico.*

18 *Clerici elapſo biennio poſſunt opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ.*

20 *Laicus cum litigat tenetur iurare de calumnia, & quid in clerico.*

21 *in iuramento calumniæ, quid contineatur.*

Digitized by Google

22 *An clericus teneatur cauere, aut ſatiſdare de expenſis in caſu ſuccũbentiæ, ſi eſt actor in foro laicali.*

24 *Et quid in foro eccleſiaſtico.*

25 *Laicus in cauſa pecuniaria tenetur præſtare fideiuſſionem de iudicio ſiſti, aliter tamen eſt in clerico.*

26 *Fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is pro quo fideiuſſit ſuſcepit clericatum.*

27 *Clerici non poſſunt capi pro repreſalijs.*

29 *Pater tempore neceſſitatis non poteſt vendere ſeruitium filij clerici.*

30 *Clericus non tenetur canere palinodiam.*

31 *Clericus propter offenſam factam laico, non tenetur illi genuflectere, ſed debet aliter ſatisfacere.*

32 *Clerici pro delicto non puniuntur pęna ſanguinis.*

33 *Clericis non imponitur pęnitẽtia ſolẽnis, quæ fit cum ignominia.*

35 *Conſtituto in dignitate eccleſiaſtica quandoq. parcendum ad euitandum ſcandalum.*

36 *Qui clerici gaudeant, vel ne prædictis priuilegijs.*

DEcimum Sext. Clericorum Priuilegiũ eſt, quod etſi filius, qui commiſit vnã ex cauſis ingratitudinum, de quibus in *§. aliud quoque capitulum, in*
1 *authen. vt cum de appell. cogn. & per glo. in cap. quintauallis, de iureiur.* poſſit per patrem exhæredari, *Clar. in §. teſtamentum q.4.n.1. Barbo. par. 3. alleg. 102. nu. 17. & alij*; tamen hoc non procedit in filio, qui poſt-
2 quam cõmiſit aliquam ex prędictis cauſis ingratitudinis fuit factus clericus, vel aliter religioſus, quia tunc non poterit exhæredari, *Cap. non licet, 19. quæſt. vlt. & ibi Doctor. glo. in l. fi. ver. quaſi ingratum C. de epi. & cler. Io. Ant. de Nigr. de vit. & hon. cler. n. 147. Car. de Graſ. eff. 47. & alij apud Sanch. in ſum. 2. tom. lib. 5. c. 5. n. 33.*

An autem donatio facta filio ob cauſam clericatus, ad cuius titulum fuit poſtea promotus, poſſit reuocari propter ingratitudinem. Diximus ſupra c. 12 num. 26.

De-

DEcimumſeptimum Priuilegium eſt, quia licet laici cum iurant, debeant iurare tactis ſcripturis, alias iuramentum non eſſet legitimum, neq. obligatorium in foro fori, *cap. ſi quis presbyter, 2. q. 4. glo. in §. itē ſacramēta, in tit. de pac. iuram. Villaut dec. 20. nu. 46.* qui alios
3 refert; tamen ſecus eſt in clericis, qui iurare debent in conſcientia, & tacto pectore, *d. c. ſi quis presbyter. ita Veſtr. in pract. ciuil. lib. 6. c. 3. nu. 7. Ioa. And. in cap. vt* Curia, *de elect. Car. de Graſſ. eff. 36. & ita obſeruari teſtatur Bellect. p. 1. diſq. cler. f. 483. n. 12. rationem affert tex. in d. c. ſi quis presbyter;* quia
4 manus, quibus corpus, & ſanguis Ieſu Chriſti Domini Noſtri tractatur, non debent pollui iuramento.

DEcimum octauum clericorum Priuilegium eſt, quia licet filius familias eſſe non poſſit
5 in iudicio, ſine auctoritate, & conſenſu ſui patris, *l. cum non ſolum, §. neceſſitatem* C. *de bon. quæ lib. Bal. conſ. 309. lib. 1. Fulgoſ. conſ. 165. & Vant. qui de communi teſtatur, in tract. de nullit. ex defect. perſon. agen. nu. 39.* Hoc tamen non procedit,
6 vbi filiusfamil. eſſet clericus, & ageret, vel conueniretur in cauſa beneficiali, vel ſpirituali, aut alio modo, eccleſiaſtica *Cap. fin. de iudic. in 6. Specul. in tit. de actore, verſ. ſed cum clericorum bona, Arch. in d. c. fi. Car. de Graſſ. eff. 60. & de Nigr. cit. num. 36.*

DEcimum nonum Priuilegium eſt, vt quamuis laici patroni alicuius beneficij teneantur pſentare Capellanum à die vacationis cognitæ infr. quatuor menſes, iux. *cap. quoniam, & cap. cum propter, de iurepatron.*
7 tamen vbi patronus eſſet clericus, eiq; competeret ius patronatus ratione dignitatis, aut beneficij, quod poſſideret habebit ſex menſes ad præſentandum, *Cap. vnico de iurepatr. in 6. & tradunt Vgol. de off. epi. c. 51. n. 5. & paſſim Doct.*
8 Nam duplex eſt iuſpatronatus, eccleſiaſticum, & laicum iuſpatronatus laici eſt, quod competit alicui, ſiue laicæ, ſiue eccleſiaſticæ perſonæ, aut cōmunitati ratione fundationis, conſtructionis, vel dotationis ex patrimonialibus bonis acquiſitis; iuſpatronatus eccleſiaſtici dicitur quod eccleſiaſticæ perſonæ competit, vt dictū eſt, ratione dignitatis, aut beneficij, vt per *Couar. pract. quaeſt. c. 36. Molf. in ſum. tr. 6. c. 5. n. 55. Ric. in prax. for. eccleſ. reſol.*

reſol.152.Paul.Laym.li.4.tr.2.c.13.n.4.Genuen.c.100.Barboſ.p.3.all.72.n.130.& alios.

9 Et licet iuſpatr.originem habuerit ex patrimonio laici, si tamen poſtea teſtamẽto,donatione,aut alio quouis titulo in eccleſiam transferatur, aut in Capitulum,ſeu Collegium eccleſiaſticum Canonicorum regularium, aut ſeculariũ, vel in aliquam perſonam eccleſiaſticam,ratione eccleſiæ, dignitatis, aut benefici;,efficitur iuſpatronatus eccleſiaſticum, *Cap.vnico §.fi.de iurepatr.in 6.Roch.de iurepatron.verb. ius q.17.n.14. Valaſ. conſult.163.n.15.Ric.d.reſol.152.Garc.p.5.c.1.num.553.Seraph.dec.1420.Gonſal.glo.18.nu.5. Genuen.in prax.c.100.n.6.Barboſ.p.3.all.72.n.130.& Paul.Laym. d.l.4.tr.2.c.13.n.4.*

11 Si autem, clericus beneficiatus ex bonis acquiſitis, ex eccleſiaſticis redditibus, fundaret patronatum, poſſet ad hæredes tranſmittere vti laicũ dum poterit de redditib.benefici; ſuperfluis diſponere, vt p *Garc.n.593. Paul.Laym. d.l.4.tr.2.c.13.n.4.& alios.*

12 Sed an iuſpatronatus ſpectans ad laicos religioſe viuentes,& habitum religioſum geſtantes,ac fori,& canonis priuilegio gaudentes, aut ſpectãs ad Magiſtros ordinũ Militiarum Diui Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ,&c. ſit eccleſiaſticum. vide per *Roch.de iurepat.d.verb.ius,n.17.Garc.d.p.5.c.1.n.556.& Maſcar.de prob.cõcl.960.n.3.*

Sic quoq. an iuſpatron. Confraternitatum laicorum, & ſimilium locorum ſit eccleſiaſticum,vel ne. Per *Rochum cit.loco,Garc.à n.604. & Rot.diuer.in dec.574.* vbi dicitur, quod
13 iuſpatr. iſtis Confraternitatibus relictum dicitur laicale, etiam quod ſit nomine alicuius Sancti, ex quo fuit fundatum de bonis patrimonialibus laici,&quamuis in ea Confraternitate eſſent aliquæ perſonæ eccleſiaſticæ, etiam cenſebitur laicale, quia non eſt cõtemplata perſona iſtorũ, ſed locus,& ſic confraternitas.

14 Sed quid ſi clericus nõ eſſet ſolus patronus,ſed compatronus cum alijs laicis; Vtrum conſequantur etiam laici, ex perſona clerici,hoc priuilegiũ præſentandi infra ſex menſes.

Reſp.affirmatiue,cum *gl.& Abb. in d.c.vnico §.fi.de iurepatr.in 6.Paul.Layma.d.l.4.tr.2.c.13.n.4.Car.de Graſſ.eff.40.n.3.ratione cõmunionis,vt etiam tradunt Lamber.de iurepat.par.2.li.1.q.6. Molf.in ſum.tr.6.c.5.nu.55.Ric.p.2. dec.227. & Viuian.in prax.iuriſpatr.p.2.l.7.c.1.*

c.1.n.5. vbi aſſerit procedere etiam ſi laicus maiorem partē habeat. Quia magis dignus trahit ad ſe minus dignū, *Cap. quod in dubijs, vbi glo. ver. conſecratum, de conſecr. eccl. vel altaris, & ſequitur Barbo. par. 3. alleg. 72. n. 130. & poſt eum Nouar. concl. 1. tit. de preſent.*

15 An autem ſi iuſpatronatus ſit eccleſiaſtici, & laici, & facta eſt conuentio, ſeu concordia de alternis vicibus præſentando, iux. *clem. plures, §. & vt facilius, de iurepatr.* in turno eccleſiaſtici cenſeatur eccleſiaſticum mere, & in turno laici, laicale mere. vide tradita per *Garc. p. 5. c. 1. n. 614.*

Vigeſimum Priuilegium eſt, quia licet filius ſtudens, qui non peruenit ad Doctoratus apicem ante mortem patris, teneatur

16 de iure communi, libros conferre cum fratribus in diuiſione bonorum paternorum, iux. tradita per *Bar. in l. 1. §. nec caſtrenſe ff. de collat. Iac. Benium. de priuil. iuriſconſ. priuil. 88. et per Moli. 1. tom. diſp. 238.* Hoc tamen non procedit in filio clerico, etiam primæ tonſuræ, ſecundum *Alber. de Roſa in l. ſi donatione, C de collat. Iaſ. in l. filię licet C eod. tit. Car. de Graſ. eff. 49. Surd. conſ. 259. n. 11. li. 2. Nigr. de vit. & bon. cler. n. 147. & alios apud Belleſt. p. 1. diſq. cler. ſ. 513. n. 17.*

Vigeſimum primum Priuilegium eſt, quia licet à laicis de iure ciuili exceptio non numeratæ pecuniæ, ſit intra biennium

18 continuum proponenda, quo elapſo introduci non poteſt, niſi ætatis, vel abſentiæ beneficio *l. in cōtractibus, & ibi DD. C. de non numer. pecun. & gloſ. in cap. ſi cautio, de fid. inſtr. ver. confeſſioni.* Clerici tamen poſſunt elapſo biennio hanc op-

19 ponere exceptionem, ſuſcipiendo præſertim in ſe onus probandi, pecuniam non fuiſſe numeratam, *Iaſ. in l qui pecuniā n. 7. ff. ſi cert. pet. Marſil. ſingul. 463. & 622. Menoch. conſ. 47. vol. 1. Capel. Thol. q. 318. Car. de Graſſ. eff. 62. Belleſt. d. p. 1. diſq. cler. ſ. 393. n. 17. & alij.*

Vigeſimum ſecundum Priuilegiū eſt, quod

20 etſi laicus, cū litigat teneatur iurare de calumnia, *vt in tit. ff. & C. de iura. calum.* Nihilominus hoc non habet locū in clerico, qui tale iuramentum per ſe ipſum præſtare non tenetur, ſed per procuratorem, *Cap. 1. de iura. calum. & quod ibi notatur per glo. & DD. Spec. in tit. de iuram. calum. §. reſtat, n. 7. Lel. Zanch.*

in

in tract.de priuil.eccleſ. priuil. 91.nu.2.& Io.Ant.de Nigr.in clem.de vit.& hon.cler. nu.45. quod etiam notat Belleƈt.d.p.1. diſq.cler.tit.de clerico teſte §.4. n.2.per tex.in cap.fi. de iuram. calum. Quod iuramentum calumniæ, parte petente, præſtatur in Cur.Arch.Neap. vt teſtatur *Ric.p.2.dec.56.*

21 Eſt autem obſeruandum, quod in iuramento calumniæ, vt notat *gl.in d.c.1. verb.calumniæ,* quinque capitula continẽtur; .ſ.quod credat ſe bonam cauſam habere; interrogatus non negabit, quod verum eſſe credit; nec vtetur ſcienter falſa probatione; & quod dilationẽ non petat in fraudem; nec dedit, nec dabit, nec promiſit, nec promittet aliquid pro hac cauſa, niſi illis perſonis, quibus leges dare permittunt, *l.1.C.eod.tit.* vnde verſus:

Illud iuretur, quod lis tibi iuſta videtur,
Et ſi quæretur, verum non inficietur,
Nil promittetur, nec falſa probatio detur,
Vt lis tardetur, dilatio nulla petetur.

Et hoc iuramentum calũniæ ſtatim poſt litis conteſtationem debet præſtari, vt tradunt DD.in d.c.1.tamen ſi non fuerit præſtitum in litis exordio, nõ ideo annullatur proceſſus, ſed poterit in qualibet parte litis præſtari, *c.1.de iuram.calumn. in 6.* & tacite poterit remitti, ſed non expreſſe *d.c.1. §.propter*. vnde quando pars aduerſa petit præſtari tale iuramentum, & poſtea amplius non inſiſtit, ſi non pſtabitur, erit nullus proceſſus, ex eo, quia expreſse fuit petitum, & non poteſt dici tacite remiſſum, vt notat *Campanil.in rit. 36.Cur.Arch.Neap.nu.15.* Et hoc iuramentũ, etiam in cauſa appellationis præstari debet, quamuis in prima inſtantia fuerit de calumnia iuratum, *Cap.appellationis, de iuramen. calum.in 6.& habetur in d.rit. 36.& per Campanil.loc.cit. & Ric.d.p.2.dec.56.*

VIgeſimum tertium Priuilegium eſt, vt nõ teneantur cauere, nec ſatiſdare de reficiendis expenſis in caſu ſuccumbẽtiæ, iuxta formam *Reg. Pragm. incip. temeritatem litigantium,* ſi ſunt actores in foro laicali, vt notat *Car.de Graſſ. eff. 2.n.297.* nam cauere non te-
22 nentur, cũ non poſſint ſe obligare ad pęnam coram iudice ſeculari, qui in eos nullam habet iuriſdictionem, neque eius iudicio,

iudicio,& foro poſſunt ſe ſubmittere,etiam volentes,& cũ iuramẽto,*cap.ſi diligẽti,de for. comp.*& diximus c.7.n.2.

Nec ſatiſdare tenentur de ſoluẽdis expenſis in caſu ſuccũbentiæ, vt refert de *Thoro in Cõp. deciſ.ver.Clericus pag.96.*Quia cum ipſi non poſſint ſe ad hoc obligare coram eodem iudice laico,& ſi contrauenirẽt obligatio eſſet nulla, *Cap.at ſi Clerici,de iudi.& ibi per DD.*obligatio quoque fideiuſſorum nõ valeret,quia accederet obligationi nullæ, & ſic nec naturalem , neque ciuilem pareret, *l.iubemus C.de agric. & cenſ.t. lib.*11. *per Bar.in l.cum lex. ff. de fideiuſſ. & faciunt tradit. per Io.Fran.de Ponte conſ.152 n.22.to.2.&per Præſ.de Frãch. dec.400.*

Quamuis *Minad.dec.4.incip.quidam cler.* teneat,quod cautio
23 expenſarũ prȩſtanda ſit à clericis in caſu prædicto, cum ſit de concernentibus ordinem iudicij , prout refert etiã *Ric. p.1.collect.dec.171.& ſequitur Campanil.in annot.ſuper ritu 4.Cur.Arch.Neap.n.*19.& in ijs,quæ reſpiciunt ordinẽ proceſſus, obligatur clericus,ſecus in reſpicientibus deciſionem,*Capy.dec.66. quem refert Ric.p.3.coll.dec.710.&per Car. de Graſſ.eff.3.n.314.&* 443.

Et in Ritu *M.C.V.incip.item ſeruat ipſa Curia,ſub rubr. de accuſation.*ſic habetur. *Nec obligat ſe clericus, quia non poteſt corã iudice ſeculari,ſed alij pro eo obligantur, non in modum fideiuſſorum,ſed obligant ſe voluntarie.*

24 Quid autem dicẽdum ſit de clerico actore in Curia Epiſcopali,an teneatur ſatiſdare de expenſis.

Reſp.ſecundum ius commune teneri,vt per *glo.in auth.generaliter,C.de epiſ.& cler.& Abb.in cap.quoniam frequenter §.in alijs,vt lite non conteſt.*

Et quamuis in Cur.Arch. Neap. per rit.*15.*dicatur,quod ciuis, ſeu habitator Neap.non ſatiſdat de expenſis; tamen,vt teſtatur *Campanil.ibi n.*8. aliter ſeruatur in eadem Curia, dum contrario vſu,non tantum ab incolis,ſed etiam à natis in eadẽ Vrbe, indiſtinctè præſtatur cautio expenſarum.

Vigeſimum quartum Priuilegium eſt,quia licet laicus in cauſa pecuniaria teneatur prȩſta-
25 re fideiuſſionem de iudicio ſiſti,*auth.offeratur C.de lit.cont. iũcto §.ſed hodie, inſt.de ſatiſd.* hoc tamen nõ procedit in clerico,*Azo.in ſum.n.13. tit.de epiſ.& cler.Spec.in tit.de ſatiſd. §.1.Car.de Graſſ. effect.50. poſt Abb.in cap.fin.§.in alijs,vt lite*

Vu *non*

non conteſt.num.2.

Vtrum aũt hodie in Regno hæc cautio de iudicio ſiſti, ſit neceſſaria?

Reſp.negatiue, vt notat *D. Nouar.foren.quæſt.12.li.1.& tradit Myſing.in d.§.ſed hodie,inſt. de ſatiſd n.1.quem refert, & ſequitur* Campanil.*in annot. in d.rit.15.d.Cur.Arch.nu.8.*

In Curia tamen prædicta Arch. vt teſtatur idem *Campanil.ib. nu.9.* reus conuentus præſertim,ſi non ſit diœceſanus,ſatiſdationem ſiſtendi in iudicio præſtare compellitur,ne in caſu ſuccumbentiæ ſententia foret eluſoria. Nam plerũq. accidit, vt aliquis tanquam reus conueniatur coram aliquo iudice,licet alibi natus ſit,& extra territorium illius, & iuriſdictionem, cum pluribus modis quis poſſit ſortiri forum, vt notat *Socc.in cap.fin n.1. de for.comp.*ſcilicet,ratione delicti,contractus, domicilij, rei ſitæ,& communis patriæ;præcipue tamen quando quis ratione contractus ſortitur forum,intelligunt Doctores, ſi eo loco reperiatur, ex quo illuc inuitus trahi non permittitur,ex *c.1.§.contrahentes,de for.comp.in 6.* præter quam ſi certo loco ſe ſoluturum promiſit cum iuramento.*§.ſi vero & quidem iurent, in authen.de exhib.reis*: Niſi autem in caſibus,in quibus foréſis tenetũr comparere in ipſa Curia, compelleretur ad dictam ſatiſdationem,de iudicio ſiſti,ſententia redderetur eluſoria in caſu ſuccumbentiæ,vt per *Campanil.loc. cit.*

VIgeſimum quintum Priuilegium eſt, quia fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is pro quo
26 fideiuſſit fecit ſe clericum,vel monachum,*Card.in clem.1. de cenſib.q.9.Bar.in l.ſi filius ff.de tutel.& ration. diſtrab.Car.de Graſſ.eff.51.& Boſſ.in tr. crim. titul.de carcer.fideiuſſ.commit. num. 41. & faciunt quæ tradit Muſcatell.in pract.fideiuſſ.p.2. q.9.nu.41.* vbi dicit, ꝙ ſi reus principalis,& fideiuſſor ſe obligauerunt ad factum præſentationis,vt ad aliquem repreſentandum infra terminum, &c. tunc ſi reus mutauit ſtatum, ex quo ſe effecit clericum, fideiuſſor eſt liberatus. & mouetur ea ratione,quia reo effecto clerico,fideiuſſor non pót, immo impoſſibile eſt adimplere illud factum repreſentandi, & ſiſtendi, cum clericus in iudicio laicali,etiam ſi voluerit, eſſe non poſſit, iux.*Cap.ſi diligenti,de for.comp.*&dictum eſt ſupra c.7.n.2. & ideo propter hanc impoſſibilitatem excuſatur fideiuſſor,argu.*l.continuus §.illud*

§.illud ff.de verb. obl. & conferunt etiam, quæ notat de Ponte conſ.152.n.22.to.2.

VIgeſimum ſextum Priuilegium eſt,vt clerici nō poſsint capi pro repręſalijs, Cap.*& ſi pignorationes,de iniur.& damn.dat.*
27 *in 6.auth.ſtatuimus* C. *de epiſ. & cler.c.2.de for.comp.Bar. tr. de repręſal.in 7.q. n.6.* Caetan. *verb.excom.c.32. Bertach.in repert.verb.clerici,pro repræſalijs*. Imo contra illos, qui cle-
28 ricos capiunt pro repræſalijs iudex eccleſiaſticus procedere poteſt, *Aufrer.tr.de poteſt. iud.eccl.ſuper laic.n.43.verſ.86 fol.129.& Car.de Graſſ.eff.23.*

VIgeſimum ſeptimū Priuilegium eſt,quia & ſi propter nimiam paupertatem, & famis neceſsitatem,poſsit pater vendere filium,hoc eſt, ſeruitiū filij, cū ſeruus nō efficiatur,iux.*tex. in l.2.C.de patrib.qui fil. diſtr. & glo.ibi,& in l.fi.C.de patria poteſt.*Nihilominus non pote-
29 rit vendere filium,ſeu ſeruitiū filij,ſi eſſet clericus, *Ioan. de Anan.in c.3.de furt.& alij quos refert,& ſequitur Car. de Graſ. eff.43.*

VIgeſimum octauum Priuilegium eſt, quia non tenetur canere palinodiam, nec publice ſe diſdicere, *glo.& Card. Alex. in*
30 *cap.clerico diſt.50.Iac.de Graſ. deciſ.aur.p.1.lib.2.c.137.Boer. conſ.4.n.4.Car.de Graſſ.eff.48. & ante eum Silueſt.verb.contumelia,n.3.vnde inquit Genuen. in prax.c.36.nu.6.* quod clericus propter offenſam factam laico non tenetur illi genuflectere,cum iſtud fieri non poſſit sine iniuria clericali,ſed de-
31 bet ſatiſfacere rationabiliter, data pecunia, vel petendo veniam,vt inquit *Hoſt.in cap.cōtingit,il 1.de ſent.exco.& refert Ric.p.2.dec.103.*

VIgeſimum nonum Priuilegium eſt,quia nō
32 puniuntur pœna ſanguinis, ſed pro quibuſdam delictis poni,& detrudi debent in monaſterijs, iux. *tex.in c.tuæ,de pęn. vt per Abb. in cap. cum non ab homine, de iud.& alios apud Car.de Graſſ. eff.46.*

TRigeſimum Clericorum Priuilegium eſt, quia eis non debet imponi pœnitentia ſolemnis, *gl.in c.1.de pęnit.& remiſſ.,arg. cap.in capite,diſt.50.et cap.confirmandum,ead.diſt.* rationem

Vu 2 affert

*aſſert D.Tho.in 4.diſt.*14.*q.*1.
*a.*5.*q.*9.vbi dicit,ſolemnis pœnitẽtia non poteſt imponi cle-
34 ricis,propter ſcandalum, *et in reſponſ.ad ſecũdum,idem S.Th.* ſic inquit, clericus plus peccat, quam laicus, tamen non iniungitur ei pœnitentia ſolẽnis,ne ordo veniat in contẽptum;vnde non defertur perſonæ,ſed ordini.& alias rationes refert *Genuen.in prax.cap.*91. *n.*5.*et per D.Ric.d.p.*2.*dec.*103. *quinimò idem S.Tho.*2.2.*q.*70. *a.*2.dicit, conſtituto in digni-
35 tate eccleſiaſtica, quandoq. eſſe omnino parcendũ,ad euitandum ſcandalum, quod eſt maius, quam non punire tali ignominioſa pœna.

36 Qui autem clerici gaudeãt, vel ne huiuſmodi priuilegijs, patet ex dictis in præcedentibus capitibus.

Et cum iſtis tantum ſcriptis pertranſeo, calamo finem imponendo in cumulandis alijs Priuilegijs clericorum. Omnia tamen, & ſingula, quæ in hoc opuſculo continentur,humiliter ſubmitto correctioni Sanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Laus Deo,Beatæ Mariæ Virgini, Diuo Ianuario Patrono, et omnibus Sanctis.

Digitized by Google

INDEX
OMNIVM RERVM
Quæ in hoc tractatu ex ordine continentur.

A

ABſoluere à cenſuris extra ſacramentalem confeſſionem, an poſſit habẽs ordinariam, vel delegatam iuriſdictionem in foro interno.cap.1.nu.10.

Abſoluere poteſt quilibet ſacerdos in mortis articulo à cenſuris, et peccatis.c.1.n.16.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos extra articulum mortis à p.v. & à p.m. alias confeſſis. c.1.n.17.& 18.& an ab excommunicatione minori.ibid.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos à p.v. ſi fuerit excommunicatus vitandus.c.1.n.19.

Abſoluere an poſſit in artic.mortis quiuis ſacerdos quãtumuis præciſus,degradatus,aut hæreticus. c.1.n.30.

Abſoluere quis debeat in eo articulo,qñ adeſt ſimplex ſacerdos,Parochus,aut Superior.c.1.nu.31.

Abſoluere eo caſu,an poſſit ſimplex ſacerdos, ſi adeſſet Confeſſarius approbatus,ſed nollet,aut nõ poſſet audire confeſſionẽ. c.1. n.32.

Abſoluere an poſſit eo caſu, ſi eſt dubius, an oportune adueniet expoſitus,vel licentia ſuperioris pro abſolutione à caſibus,& cẽſuris.c.1.n.33.

Abſoluere in eo articulo, an poſſit ſimplex ſacerdos, ſi ibi adeſt approbatus in alia diœceſi.c.1.n.34

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos ſi adſit approbatus, ſed eſſet aliqua cenſura innodatus,vel ſi adeſſent plures ſacerdotes diuerſis cenſuris innodati, quis eorum eſſet præferendus. c.1. nu. 35.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos,quando ipſe adire poſſet ſuperiorem, quãuis infirmus nequeat ipſum adire,nec accerſere. c.1.n.37.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos ſi cepit confeſſionem audire conſtituti in articulo mortis,et poſtea ſuperueniret approbatus, vel ſuperior.c.1.n.39. & 40.

Abſoluere an poſſit ſacerdos generaliter approbatus,omnes ad ſe accedentes, et ſi accedant animo cui-

euitandi proprium parochum. c.1.n.98.

Abſoluere an poſſit religioſus approbatus ab Ordinario, extraneos ad ſe accedentes.c.1.nu.99.

Abſoluere quis poſſit extraneos à caſibus reſeruatis prælato pœnitentis, vel prælato diœceſis in qua confitetur; & quid ſi hoc animo pœnitens acceſſerit extra diœceſim, vt à reſeruatis abſolueretur.c.1.à n.100.

Abſoluere quis poſſit ab excommunicatione à iure, vel ab homine reſeruata aut non reſeruata. c.1.n.94.& 104.

Abſoluere,an poſſint epiſcopi à cēſuris Papæ reſeruatis,& quando.c.4.à n.154.

Abſoluere,an poſſit epiſcopus à cēſuris Papæ reſeruatis, quando delictum fuit deductum ad forum contentioſum, ſed reus ſe purgauit via iniqua.c.4.n.160

Abſoluere,an poſſit epiſcopus illū, qui commiſit delictum publicū in eo loco,vbi alias morabatur, ſed occultum in loco, vbi nunc reperitur.c.4.n.156.

Abſoluere,an poſſit epiſcopus à cēſura Papæ reſeruata, quando reus non poteſt Romam adire. c.4.n.177.

Abſoluere, an poſſit epiſcopus ſuū ſubditum, qui in aliena diœceſi incidit in cenſuram. c.4.n.175.

Abſoluere,an poſſit iudex à cenſuris,quas tulit contra eum,qui à ſe appellauit.c.2.n.85.

Abſoluere, an poſſit à cenſuris extra confeſſionem, qui habet facultatem abſoluendi in foro cōſcientiæ,ſiue pœnitentiæ.c.1.nu. 10.& c.4.n.181.

Abſoluere,quis poſſit ab excommunicatione cōtracta ob percuſſionem clerici.c.6.n.105.

Abſoluere, an poſſit epiſcopus ab excommunicatione ob duellum. c.4.n.176.

Abſolui à quibus cēſuris poſſit exiſtens in articulo mortis. cap.1. n.47.

Abſolui, an poſſit ab irregularitate exiſtens in mortis articulo. c.1.n.47.

Abſolui,an poſſit à cenſuris infirmus, qui nō petit abſolutionem peccatorum.c.1.n.47.

Abſolui ab excommunicatione, an poſſit ſubditus extra diœceſim. c.1.n.94.& c.2.n.56.

Abſolui à quo poſſit extraneus,& quid ſi iter agat ſolum ad finem euitādi propriū parochū,vt alteri confiteatur.c.1.n.96.&97.

Abſolui,an poſſit extraneus à cenſuris.c.1.n.104.

Abſolui,à quo nam poſſit extraneus à caſibus reſeruatis.c.1.num. 100.

Abſolui, à quo nam poſſit habens caſus occultos Papæ reſeruatos. c.4.n.154.

Abſolui,an poſſit à Confeſſario approbato ab Ordinario alterius diœceſis,qui habet facultatem eligendi Confeſſarium. c.2.n.172.

Abſol

Abſolutio, an valide conferatur ab eo, qui non eſt ſacerdos, ſed communi errore, & titulo colorato exiſtimatur ſacerdos. c. 1. n. 15.
Abſolutio à peccatis collata ab eo, qui poteſtatem conſecrandi ſolũ accepit, non eſt valida. c. 1. n. 15.
Abſolutio, an valide conferatur ab eo ſacerdote, qui habuit facultatem abſoluendi per annum, ſed elapſo anno adhuc abſoluit, cõcurrente communi errore, & titulo colorato. c. 1. n. 78.
Abſolutio, an valide conferatur à ſacerdote excommunicato vitãdo in eo loco, in quo id communiter ignorabatur. c. 1. n. 82.
Abſolutio obtenta à ſacerdote vitando, quem ſolus pęnitens ſciebat eſſe vitandum, an ſit valida; vel ſi pęnitens neſciebat eſſe vitandum. c. 1. n. 83
Abſolutio à caſibus occultis ex vi facultatis S.C.T. an poſſit impartiri extra confeſſionem ſacramentalem. c. 4. nu. 181.
Abſolutio à cenſuris, non eſt ſacramentalis. c. 1. n. 10.
Abſolutio cenſurarum à Papa delegata Ordinario loci, an ab eo poſſit ſubdelegari. c. 2. n. 49
Abſolutus in mortis articulo à ſimplici ſacerdote, ſi in ea confeſſione mentitus fuit, vel aliqua peccata fuerit oblitus, & ſuperueniat confeſſor approbatus, an eidem ſimplici confiteri poſſit. c. 1. n. 42. & 43.
Abſolutus in mortis articulo à caſibus, & cenſuris reſeruatis, an teneatur, ſi ſuperuixerit, ſe præſentare Superiori. c. 1. nu. 44. & 45.
Abſolutus à cenſura reſeruata, ſi ceſſante impedimento non ſe pręſentat Superiori, an reincidat in eamdem, vel ſimilem cenſuram. c. 1. n. 46.
Acta vicarij poſt mortem epiſcopi, an ſint valida. c. 2 n. 123.
Acta geſta à Vicario epiſcopi excõmunicati vitandi, an valeant. c. 2. n. 119.
Aduentitia bona, quæ ſint. cap. 12. nu. 1.
Aetas 14. annorũ requiritur pro obtinendo beneficio ſimplici c. 4. n. 60. & an debeat eſſe 14. anniũ completum. nu. 62. Quid ſi aliter dicatur, in fundatione beneficij. nu. 61. & quis diſpenſet, vt ante 14. annum poſſit, quis obtinere beneficium ſimplex. nu. 61. & an diſpenſatus ſuper ætate ad benef. ſimplex, poſſit alia obtinere abſque noua diſpenſatione. nu. 63.
Aetas requiſita ad beneficium regulare. c. 4. n. 63.
Aetas, quæ nam requiratur ad canonicatum collegiatæ. c. 4. n. 64.
Aetas ad Canonicatum Cathedralis. c. 4. n. 65.
Aetas requiſita ad Canonicatum, an debeat eſſe completa, vel ſufficiat, vt prouiſus promoueri poſſit infra annum. c. 4. n. 67.
Aetas, quæ nam requiratur, vbi in Ca-

Cathedrali non reperitur facta diſtributio ſacrorum ordinum. c.4.nu.68.

Aetas requiſita in canonico pęnitentiario.c.4.nu.69.

Aetas requiſita pro obtinendis beneficijs habentibus annexum ordinem ſacrum.c.4.n.71.

Aetas requiſita ad beneficium parochiale.c.4.n.72.

Aetas, quanam requiratur ad obtinendam eccleſiaſticam dignitatem.c.4.n.72.& 74.

Aetas epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, & Cardinalis, quæ nã eſſe debeat.c.4.n.77.& 78.

Aetas ad coadiutoriam à Papa cõceſſam.c.4.n.79.

Aetas ad penſionem eccleſiaſticam obtinendam, quæ nam ſit.cap.4. n.79.

Aetas ad capellaniam erectam ſine Epiſcopi auctoritate, quæ ſit. c.4.n.81.

Aetas requiſita ad benef. an dicatur vbi deficit vna dies, vel hora.c.4.n.81.

Aetas legitima ad teſtandum, an ſit vltima dies incepta pubertatis.c.4.n.81.

Allecti in Ciues Neap. an admittantur ad ordines.c.4.n.193.

Apoca Banco directa, an habeat exequutionem in Cur. Eccleſiaſtica.c.7.n.93.

Apoſtatæ à fide, an poſſint obtinere beneficia.c.4.n.221.

Appellationi quando iudex detulit vel non, aut cum clauſula, ſi & in quantum, an abdicauit à ſe iuriſdictionem.c.2.n.85.

Approbatio epiſcopi, an ſit delegatio iuriſdictionis in foro conſcientiæ.c.1.n.65.

Approbatio epiſcopi, quomodo debeat eſſe.c.1.n.61.

Approbatio pro audiendis confeſſionibus, iux.S.C.T. ſemel conceſſa ab epiſcopo, an poſſit reuocari.c.1.n.66.

Archidiaconus, quis dicatur. c.7. n.111.

Arma prohibita à ſtatuto, reperta in poſſe clerici, ad quem deferri debeant.c.6.n.92.

Articulus mortis, qui nam dicatur, in quo poſſit ſimplex ſacerdos abſoluere à cenſuris, & peccatis.c.1.n.21.

Articulus, & periculum mortis, an ſit idem, quoad effectum abſoluendi.c.1.n.20.

Aſſaſſinus quis dicatur.c.7.n.112.

Aſſaſſinus clericus, an poſſit obtinere beneficium eccleſiaſticum. c.4.n.209.

Aſſaſſinus clericus, an gaudeat priuilegio fori.c.7.n.112.

B

BAnnitus, ſeu foriudicatus ſi durante banno fecit ſe clericum, an liberetur à iuriſdictione iudicis laici.c.7.n.107.

Baro, an poſſit ordinari ab epiſcopo in cuius diœceſi ſitum eſt feudum.c.4.n.269.

Beneficia ſecularia, & regularia, quæ ſint.c.4.n.3.

Be-

Digitized by Google

Beneficia quando ſint conferenda certo generi perſonarum. c.4.n. 202.

Beneficia an poſſit obtinere occultus ſodomita.c.4.n.215.

Beneficiatus, an acquirat dominiũ fructuum beneficiorum.c.4.nu. 226.

Beneficiatus, an poſſit diſponere de fructibus beneficiorum tam in proſpera, quam in aduerſa valetudine, & ad quos vſus.c.4.nu. 228.

Beneficiatus gaudet priuilegio canonis, fori, & immunitatis. c.4.n.251.

Beneficiatus an, & quando poſſit ordinari ab epiſcopo loci in quo ſitum eſt beneficium. c.4. à nu. 233.

Beneficiatus non deferens babitum & tonſuram clericalem, an gaudeat priuilegio fori.c.7.n.23.& an, & quando ſit priuatus beneficijs.c.4.n.8.

Beneficij collatio facta excommunicato, an ſit valida.c.4.n.131.

Beneficij collatio, an validè recipiatur ab eo, qui inuincibiliter ignorabat ſe eſſe excommunicatum.c.4.n.132

Beneficij collatio facta iniuſtè excommunicato, an valeat.c.4.n. 135.

Beneficij poſſeſſio capta ab excommunicato, an valeat. c.4.n.137.

Beneficij collatio facta excommunicato minori excõmunicatione an ſit valida.c.4.n.143.

Beneficij titulum habens, non vero poſſeſſionem, an gaudeat priuilegio fori.c.7.n.16

Beneficij collatio facta illiterato, an ſit valida.c.4. n.104.

Beneficio Cap. *Odoardus quando gaudeat clericus. c.10. à n.13.*

Beneficio, an debeat priuari clericus, qui commiſit delictum tali priuatione dignum, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus, nec habeat, vnde alias viuere. c.4.nu. 213.

*Beneficium,*Cap.Odoardus,*an proficiat etiam laico fideiuſſore clerici.c.10.n.47.*

Beneficium Cap.Odoardus, *an ſit denegandum clerico, ſi ei cum iuramento renunciaſſet.cap.10. n.49.*

Beneficium eccleſiaſticum, quid ſit, & quotuplex.c.4.n.2.& 3.

Beneficium manuale quod ſit, & an ſit verè benef.c.4.n.3.

Beneficium impetrare volens, an debeat facere mentionem de ordine annexo. c.4.n.18.

Beneficium, an poſſit reſignari ad fauorem, pendente appellatione à ſententia priuationis eiuſdem beneficij.c.4.n.153. & an accuſatus de crimine poſſit pendente lite permutare. ibid.

Beneficium, an valide acceptetur ab eo, qui eſt excommunicatus tempore acceptationis, non vero tempore collationis.c.4.n.145.

Beneficium an valide retineatur ab eo, qui erat excommunicatus tem-

tempore collationis;ſed collationem acceptauit poſt obtentam abſolutionem.c.4.n.144.
Beneficium an valide renuncietur ab excommunicato in fauorem tertij.c.4.n.147.
Beneficium obtinens in excommunicatione,an debeat curare, vt ſibi denuo conferatur poſt obtẽtam abſolutionem. c.4.n.133. & quid in penſione,n.134.
Beneficium an valide conferatur ſuſpenſo ab officio,vel beneficio. c.4.n.148.
Beneficium an valide conferatur infami.c.4.n.127. & quid de clerico aleatore.ibid.
Beneficium collatum excommunicato,an poſſit retineri ex diſpẽſatione epiſcopi.c.4.nu.138. Et quid ſi ſcienter ab epiſcopo fuerit beneficium collatum excommunicato,an idem epiſcopus diſpenſare poſſit.n.141.
Beneficium quando conferendum ſit oriundis.c.4.n.200.
Bigamia quando contrahatur.c.4 n.96.& c.6.n.24.
Bigamus an poſſit diſpenſari ab epiſcopo, quoad minores ordines.c.7.n.37
Bigamus religioſus,an gaudeat canonis priuilegio.c.6.n.28.
Bona caſtrenſia, quaſi caſtrenſia, aduentitia, & profectitia, quænam dicantur.c.12.n.3.
Bona patrimonialia clericorum, an comprehendantur in prohib. Bullæ Cœnæ.c.8.n.6.
Bona clerici, ſi eſſent communia, pro indiuiſo cũ fratre, vel alijs laicis;an omnia gaudeãt immunitate.c.8.n.58.
Bona,quæ clericus dedit in emphyteuſim,an gaudeant immunitate.c.8.n.59.
Bona donata à patre filio clerico intuitu clericatus,vel vt ad ſacros ordines promoueretur, an ſint quaſi caſtrenſia.c.12.n.21.
Bona donata filio ad hoc,vt ad ſacros ordines promoueri poſſit, an ſint computanda in legitimam.c.12.n.24.
Bulla S.D.N. D.Vrb.PP.8.cõtra monetarios refertur.c.6.n.116

C

Cadauer clerici, vel alterius religioſi,an gaudeat priuileg. canonis.c.6.n.36.
Canonicus, an poſſit poſt reſignationem canonicatus cognoſcere de cauſa,quæ tempore, quo erat canonicus ſibi cõmiſſa fuerat. c.2.n.192.
Canonicus regularis,an,& quãdo poſſit obtinere beneficium curatum.c.4.n.73.
Capellania an ſit ſacerdotalis,ex eo quod habeat annexum onus celebrandi.c.4.n.26.
Capellania,ſi eſt ſacerdotalis actu, vel habitu, an poſſit epiſcopus diſpenſare de conſenſu patroni, vel hæredis,vt,non habenti qualitatem requiſitã, prouideatur. c.4.n.28.
Capitulum ſede vacante,an poſſit

di-

Digitized by Google

diſpenſare, vel abſo luere ex vi decreti S. C. T. in occultis delictis.c.4.n.170.

C*auſa criminalis, vel ciuilis Cler. an poſſit delegari laico, vel clerico, & laico ſimul, aut cler. cõiugato.c.2.n.54.*

C*auſa, quæ pertinet ad clericum, & laicum, à quo iudice expedienda ſit,c 7.n.77.*

C*autio expenſarum an ſit danda à clericis actoribus. c.16. n.22. & 24.*

C*æcus an poſſit præſentari ad beneficium.c.4.n.197.*

C*enſura excommunicationis, an incurratur à mandante, vel cõſulente percuſſionem clerici, vel auxilium, & fauorem præſtante.c.6.n.57.& 58.*

C*enſura, an incurratur à mandãte, ſi mandatum non fuit expreſſum, ſed tacitum.c.6.n.62.*

C*enſura lata cõtra mandantes, an incurratur, quando mandans reuocauit mandatum.c.6.num. 59.*

C*enſura, an incurratur à conſulẽte, qui conſilium percuſſionis reuocauit.c.6. n.60.*

C*enſura, an incurratur à mandãte clerici percuſſionem, ſi mandatarius exceſſerit fines mãdati. c.6.n 63.*

C*enſura, an incurratur ab eo, qui manus violentas mittit in clericum, de mandato ſui prælati. c. 6.n.65.*

C*enſura, an incurratur ab eo, qui poteſt prohibere ne clericus verberetur, & non prohibet. c.6.n. 66.*

C*enſura, an incurratur ab eo, qui ratam habet percuſſionem clerici ſuo nomine factam.c.6.num. 68.*

C*enſura, an incurratur ab eo, qui percutit clericum permittẽtem ſe verberari.c.6.n.69.*

C*enſura, an incurratur à clerico, qui patitur ſe verberari.c.6.nu. 70.*

C*enſura, an incurratur à clerico, qui percutit ſe ipſum. c.6.n.71.*

C*enſura, an poſſit ferri extra proprium territorium.c.2.n.55.*

C*enſura, an incurratur ab eo, qui violat præceptum proprij epiſcopi in parochijs, ſeu locis exemptis exiſtẽtibus in diœceſi proprij epiſcopi.c.2.n.67.*

C*enſura lata contra occidentes in tali loco, an liget eum, qui in eo loco percutit, ſed percuſſus extra illum obijt.c.2.n.71.*

C*enſura lata ab epiſcopo contra furantes, an incurratur ab eo, qui mutato domicilio furatur extra diœceſim illius epiſcopi. c. 2.n.69.*

C*enſura per ſententiam lata, an liget ſubditos in alieno territorio exiſtentes.c.2.n.72*

C*enſura lata ab epiſcopo contra ſacerdotes ne extra diœceſim celebrẽt, an incurratur ab ijs, qui extra diœceſim celebrant. c.2.n. 73.*

Cenſura lata cõtra fures, niſi reſtituant, an liget fures non reſtituentes, qui extra diœceſim ſe transferunt. c.2.n.74.

Cenſura lata à ſuperiore alicuius loci, an liget extraneos. c.2.nu. 75.

Cenſura, in quam reincidit pœnitens non ſe præſentando ſuperiori, an ſit eadem, vel diuerſa cum ea, quæ fuit ablata. c.1.nu. 46.

Cenſura, vide etiam, verb. excommunicatio.

Citatio creditorum requiritur in conceſſione benef. Cap. Odoard. & creditori non citato an officiat c.10.n.3.

Ciuis alicuius diœceſis, qui furatur extra eam diœceſim, an incurrat cenſuras latas ab epiſcopo dicta diœceſis contra fures. c.2.n.69.

Ciues allecti an admittantur ad ordines. c.4.n.269.

Clericatus, & ordo cum habitu clericali, requiritur in eo, qui vult obtinere beneficium eccleſiaſticum. c.4.n.5.

Clericalis babitus, qualis eſt. c.4. n.8.

Clericatus quomodo probetur. c.4. n.6. & c.7.n.4.

Clerici, ſeu diaconi ſiluatici, an, & quando gaudeant priuileg. cler. c.7.n.41.

Clerici exempti ſunt à laica poteſtate tam in cauſis ſpiritualib. quam temporalibus. c.7.n.1.

Clerici, quo iure exẽpti ſint à laica poteſtate. cap.7.num.1.

Clerici non poſſunt fori priuilegio renunciare cum iuramẽto, neq. cum conſenſu epiſcopi. c.7.n.2. & 3.

Clerici fideiuſſio coram laico an valeat. c.7.n.84.

Clerici fideiuſſor ſi eſt laicus, an ſit remittendus iudici eccleſiaſtico. c.7.n.85.

Clerici, an, & quando teneantur legibus, & ſtatutis ciuilibus. c.7. n.94.

Clerici, an teneantur ſeruare pretium frumenti, & aliarum rerum à Principe ſeculari taxatum. c.8.n.41.

Clerici, & qui ſint immunes à vectigalibus, tributis, & alijs oneribus. c.8. à n.8.

Clerici, quo iure ſint immunes. c.8. n.1.

Clerici non poſſunt cogi eſſe tutores, nec ſuſcipere tutelam legitimam. c.14.n.1. & ſi ſuſceperint à quo cogendi ad reddendũ computum. ibid. & ibi de nonnullis dubijs.

Clerici iurant in conſcientia, & tacto pectore. c.16.n.2.

Clerici non poſſunt capi pro repreſalijs. c.16.n.27.

Clerici ſeruitium, non poteſt vendi à patre tempore neceſſitatis. c.16.n.29.

Clerici an poſſint diſponere de omnibus aduentitijs acquiſitis ſub poteſtate patris. c.12.num.1. & quid ſi eſſent acquiſita ante cleri-

Digitized by Google

clericatum. num. 15.
Clerici coniugati, an poſſint diſponere de aduentitijs. c. 12. n. 11.
Clerici, an poſſint diſponere de bonis profectitijs acquiſitis poſt clericatum. c. 12. n. 19.
Clerici, an poſſint teſtari ſine ſolẽnitatibus iuris ciuilis. c. 13. n. 1.
Clerici teſtamẽtum prætereuntis, aut exheredantis filios, aut parẽtes ſine cauſa, an annulletur, & ſubiaceat querelæ inofficioſi teſtamenti. c. 13. n. 3.
Clerici an, & quando teneantur ad ſoluendas decimas. c. 3. n. 27.
Clerici, & qui gaudeant beneficio Cap. Odoardus. c. 10. à nu. 5.
Clerici, an teneantur iurare de calumnia. c. 16. n. 20.
Clerico coniugato an poſſit delegari cauſa crimin. cler. c. 2. n. 54.
Clerico habenti equum, ſi aliquis, qui fugit, occurrat perſequẽtem inimicũ: an poſſit ab eo per vim auferre equum, vt fugiat. c. 6. n. 87.
Clerico aleatori, an poſſit conferri benef. c. 4. n. 127.
Clerico iniuriam inferẽs, à quo iudice puniri debeat. c. 6. n. 97.
Clerico irregulari an poſſit Epiſ. dare licentiam reaſſumendi habitum cler. c. 7. n. 10.
Clerico non imponitur pœnitentia ſolemnis, quæ ſit cum ignominia. c. 16. n. 33.
Clerico minori à quo iudice dãdus ſit tutor, vel curator. c. 14. n. 18.
Clericum pluries percutiens eodem impetu, an dicatur ſemel percuſſiſſe. c. 6. n. 2.
Clericum veneno interficiens, an ſit excommunicatus. c. 6. n. 55.
Clericum dormientem ſpolians veſtibus, aut nummos, vel aliud ab eius poſſe ſurripiens, an ligetur excommunicatione. c. 6. nu. 46.
Clericum arcendo, an excuſetur oſtiarius, aut officialis Principis. c. 6. n. 48.
Clericum percutiens caſu fortuito, vel ex primis motibus, an ſubiaceat excommunicationi. c. 6. n. 49.
Clericum percuti mandans, vel cõſulens, aut auxilium, & fauorem præſtans, an ligetur excommunicatione. c. 6. n. 57.
Clericum percuti mandans, an ligetur excõne, ſi pœnitentia ductus reuocauerit mãdatum; ſed effectus ad huc eſt ſequutus, eo quod reuocatio non innotuerit mandatario. c. 6. n. 59.
Clericum percuti mandans, an ligetur excõne, ſi ſit in gratia dñi mandatarius exequitur mandatum. c. 6. n. 59.
Clericum percuti conſulens, an excuſetur ab excõne ſi reuocauerit conſilium. c. 6. n. 60.
Clericũ interfici, vel percuti mandans, & ante executionem moriens; an incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici. c. 6. n. 61.
Clericum percuti mandans, an lige-

ligetur excōne ſi mandatarius exceſſerit fines mandati. Vel ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum.c.6.n.63.

Clericum percutiens de mandato ſui prælati,an ligetur excōne. c.6.n.65.

Clericum percuti non obſtans, an ſubiaceat excōni.c.6.n.66.

Clericum percutiēti, quis teneatur obſtare.c.6.n.66.

Clericum percuti ratum habens, an,& quando ligetur excōne. c.6.n.68.

Clericum conſentientem percutiēs, an excuſetur ab excommunicatione.c.6.n.69.

Clericum ſe ipſum percutiens, an ligetur excōne.c.6.n.71.& quid ſi cōſentiat in ſui percuſſionem. n.70.

Clericum percutiens,credēs,& volēs percutere laicum, aut alium clericum,vel volens percutere clericum, percutiat laicum, an ſubiaceat excōni.c.6.n.73.&74

Clericum percutiens,volens percutere laicum, an incurrat ſi percuſſiſſet,ſi illum clericum nouiſſet.c.6.n.75.

Clericum percutiens,quem neſciebat eſſe clericum, an incidat in excōnem.c.6.n.76.

Clericum percutiens ob iuſtam defenſionem,an ligetur excommunicatione.c.6.à nu.77.

Clericum, percutiens, turpiter inuentum cum vxore,filia, vel ſorore,an excuſetur.c.6.n.81.

Clericum, percutiens, ad defenſionem, vel recuperationem bonorum,& pudicitiæ,an ſit excommunicatus.c.6.à n.78.

Clericum debitorem detinens, vt eum ſuperiori præſentet, an ſit excōtus.c.6.n.80.

Clericum inuadentem proximum, percutiens,an ſit excommunicatus.c.6.n.88.

Clericum percutiens pro defenſione rerum proximi,an excuſetur ab excōne.c.6.n.92.

Clericum percutiens cum moderamine inculpatæ tutelæ,an excuſetur ab excōne.c.6.n.77.

Clericum detinens per vim,ne aliquis iniurioſe eum percutiat, aut ne ipſe clericus, committat aliquod homicidium, vel ne incidat in manus hoſtiū, aut pro tuitione ſuæ perſonæ, an excuſetur ab excōne.c.6.n.93.

Clericum excōtum expellens ab Eccleſia,an excuſetur.c.6.n.94.

Clericum percutiens cauſa correctionis.an excuſetur. c.6.n.95.

Clericum percutiendo, an excuſetur pater,magiſter, aut alius ſuperior.c.6.n.95.

Clericum,percutiens non baptizatus,an ligetur excōne.c.6.n.96.

Clericum percutiens, à quo ſit abſoluendus.c.6.à n.98.

Clericum leuiter,vel grauiter,aut enormiter percutere quis dicatur.c.6.n.99.

Clericum grauiter, vel enormiter percutiens an poſſit in aliquibus

bus caſibus abſolui ab epiſcopo. c.6.n.107.
Clericum grauiter percutiens, an quandoq. poſſit abſolui ab epiſcopo ſi habeat impedimentum adeundi Romam.c.6.n.107.
Clericum grauiter percutiens, an poſſit abſolui ab epiſcopo,quando delictum eſt occultum.c.6.n. 108.
Clericus,an poſſit ſe excuſare à tutela ſi illam inceperit, antequã eſſet clericus.c.14.n.9.
Clericus,an poſſit cõſequi legatum factum cum conditione,vt ſuſcipiat tutelã,ſi à tutela vult ſe excuſare; & quid in eo,qui vult fieri clericus.c.14.n.13.& 14.
Clericus, qui noluit acceptare tutelam,an priuetur ſucceſſione pupilli.c.14.n.15.
Clericus non petens tutorem pupillo,cui erat ſucceſſurus, an priuetur eius ſucceſſione.c.14.n.16
Clericus debet eſſe de legitimo matrimonio natus,vt poſſit obtinere beneficia.c.4.n.37
Clericus coniugatus,an poſſit obtinere beneficia eccl.c.4.n.82.
Clericus beneficiatus contrahens matrimonium,an amittat beneficia.c.4.n.83.& quid ſi matrimonium ſit tantum ratum.nu. 84.vel ſi mulier non dum cognita decedat,aut religionem ingrediatur.nu.85.& quid ſi matrimonium ſit irritum.n.87.
Clericus beneficiatus contrahens ſponſalia de futuro, an amittat beneficia.c.4.n.90.
Clericus coniugatus cum vnica,& virgine, an poſſit obtinere beneficia ſi perpetuam virginitatem vouerit cũ vxore.c.4.n.91.
Clericus coniugatus, an poſſit durante matrimonio ex diſpenſatione obtinere beneficia,& quid mortua vxore.c.4.n.92.& quid de clericis,& presbyteris græcis. c.4.n.95.
Clericus bigamus,an poſſit obtinere benef.c.4.n.95.
Clericus debet habere ſcientiam,& literaturam competentem, pro obtinendo beneficio.c.4.n.98.
Clericus, qui commiſit delictũ dignum priuatione beneficij,ſi fuerit ad illius titulum ordinatus nec habeat vnde alias viuere,an debeat priuari.c.4.n.213.
Clericus debet eſſe bonæ vitæ, & morum, vt obtineat beneficia eccleſ.c.4.n.125.
Clericus non debet eſſe aliqua cenſura innodatus,vt obtinere poſſit beneficia.c.4.n.130.
Clericus nõ debet eſſe irregularis, vt obtinere valeat beneficia eccleſ.c.4.n.151.
Clericus incidens in irregul.ex defectu ad vſum vnius ordinis,& non alterius iam ſuſcepti, an poſſit obtinere beneficium non requirens maiorem vſum. c.4. n.194.
Clericus laborãs morbo caduco,an poſſit obtinere benef. c.4.n.195.
Clericus incidens in cecitatem, an obti-

obtinere poſſit benef.c.4.n.197.
Cler. olim furioſus, an poſſit præſentari ad benef.ibid.
Clericus habens defectum corporis impediens ſolum celebrationem, an poſſit promoueri ad alios ordines ſacros, & obtinere beneficium, talem ordinem requirēs. c.4.n.198.
Clericus occultus ſodomita an poſſit promoueri ad ordines, & beneficia acquirere.c.4.n.215.
Clericus ordinatus à non ſuo epiſcopo ſine literis, vel cum falſis dimiſſorijs, an poſſit obtinere beneficia, & penſiones.c.4 n.16. & 17.& c.5.n.12. & Et an gaudeat canonis, & fori priuilegio.c.6.n.6.& c.7.n.29.
Clericus ſcienter ordinatus ab epiſcopo hæretico, ſchiſmatico, excommunicato, vel ſuſpenſo, aut per ſaltum ordinatus, vel ante legitimam ætatem ſine diſpenſatione, an poſſit obtinere benef.& quid ſi eſſet priuilegio cler. priuatus.c.4.n.16.
Clericus beneficiatus, an poſſit promoueri ad ordines ab Epiſ.loci, in quo ſitum eſt beneficium.c.4. n.233. & quid ſi Epiſcopus ad hunc finem contuliſſet beneficium extero.n.234. vel ſi haberet talis clericus plura beneficia in diuerſis diœceſibus. n.235. & facta electione vnius epiſcopi, an poſſit variare, & ab alio promoueri ad alios ordines.n.236. & quid ſi beneficium non requirat reſidētiam, vel ſit tenue, aut tenuiſſimum. nu.237.& 240. vel ſi beneficium ſit ad nutum amouibile, aut habeat beneficiū in commendam. à num.241.& quid ſi beneficium haberet ſolū annexum ordinem ſubdiaconatus, an poſſit ad alios ab eo promoueri.nu.243. & quid ſi beneficium prædictum ſpectaret ad collationem alterius epiſcopi, quam epiſcopi loci, in quo ſitum eſt.eod.c.4.n.247. & an requiratur etiam poſſeſſio beneficij. n.248. & an ſufficiat habere penſionem, vt poſſit promoueri ab epiſcopo illius loci, in quo eſt beneficium, vnde pēſio habetur. n.249. & an ſufficiat habere capellaniam.n.250.
Clericus coniugatus an poſſit eſſe Vicarius epiſcopi.c.1.n.12.
Clericus per ſaltum ordinatus, an poſſit obtinere benef.c.4.nu.16.
Clericus ordinatus prima tonſura cum dimiſſorijs Capituli ſede vacante infra annum, an poſſit obtinere beneficium eccleſiaſt. c.4.n.14.
Clericus ordinatus, non tamen baptizatus, an gaudeat canon.priuileg.c.6.n.6.
Clericus ſimoniace ordinatus, vel ante legitimam ætatem, an gaudeat fori priuil.c.7.n.30.
Clericus ordinatus ab epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, interdicto, vel hæretico, ſimoniaco.&c. an gaudeat fori priuil.c.7.n.32.

Clericus incorrigibilis an gaudeat canonis,& fori priuil.c.6.n.11. & c.7.n.31.& ibi etiam de cler. qui immiſcet ſe enormitatibus, vel exercet artem vilem,aut militiæ ſe adſcriberet.

Clericus incedens ſine habitu, & tonſura,an gaudeat canonis,& fori priuil.c.6.n.10. & c.7.n.8.

Clericus incedens ſine habitu, & tonſura,an poſſit cognoſci à ſuo epiſcopo.c.7.n.24.

Cler. excõtus,ſuſpenſus, vel interdictus, depoſitus, vel irregularis,aut degradatus, an gaudeat canonis,& fori priuil.c.6.n.13. & c.7.n.26.

Cler.hæreticus,vel ſchiſmaticus,an gaudeat canon.priuil.c.6.n.16.

Cler.coniugatus,an,& quãdo gaudeat canonis,& fori priuil.c.6. n.16.& c.7.n.26.

Cler. coniugatus mortua vxore quando recuperet priuilegia clericalia.c.6.n.17.

Cler.coniugatus an poſſit cogi ad ſubeunda munera Vniuerſitatis.c.7.n.28.

Cler. q aliqua de cauſa nõ gaudet priuil.fori,an gaudeat canonis, & è cõtra.c.6.n.12.& c.7.n.25

Cler.qui dimiſit habitum clerical. an poſſit illum reaſſumere ſine licentia epiſcopi.c.6.n.19.

Cler. qui non defert tonſuram, ex eo,quia caput raſum habet, an gaudeat canon.& fori priuileg. c.6.n.18.& c.7 n.6.

Cler.qui non defert habitum clericalem ob paupertatem, vel alia iuſta cauſa,an gaudeat fori priuileg.c.7.n.7.

Cler. Græcus, qui vtitur legitimo matrimonio,an gaudeat canon. & fori priuil.ſi in diuinis non inſeruiat.c.6.n.20.& c.7.n.15.

Cler.bigamus, an gaudeat fori, & canon.priuil.c.6.nu.23. & c.7. nu.36.

Cler.effectus poſt delictum commiſſum,an gaudeat fori priuil.c.7. n.33.& quid ſi tempore promotionis erat irregul.ibid.

Cler.an gaudeat fori priuil.ſi tempore delicti, vel capturæ careat tonſura.c.7.n.10.

Cler.ſi ſeruitium in diuinis, non continuatum,ſed interpellatum præſtiterit; vel ſi bis,vel ter tãtum inſeruierit,an gaudeat fori priuil.c.7. n.11.

Cler.inſeruiens alteri eccleſiæ, quã illi,cui fuit adſcriptus, an gaudeat fori priuil.c 7.n.13.

Cler.vt fori priuil.gaudeat,an neceſſario debeat eſſe adſcriptus eccleſiæ.c.7.n.14.

Cler. habẽs titulum beneficij abſq. poſſeſſione, an gaudeat fori priuileg.c.7.n.16.

Cler.an gaudeat fori priuil.ſi poſſideret titulum beneficij abſque redditibus,vel capellaniam,aut fratantiam, vel coadiutoriam, aut pẽſionem eccleſiaſticam.c.7. à n.17

Cler.qui de facto reperitur in poſſeſſione beneficij, quod obtinere

Digitized by Google

non poterat, ex quo erat illegitimus, vel irregularis, an gaudeat fori priuil. c. 7. n. 22.

Cler. *qui cõfeſſus eſt, ſe eſſe laicum, & poſtea conuincatur de mendacio, an gaudeat priuileg. fori. c. 7. n. 4.*

Cler. *coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuileg. frueretur, effectus ſit bigamus, an fori priuileg. gaudeat c. 7. n. 38.*

Cler. *in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, an gaudeat priuileg. cler. c. 7. n. 39.*

Cler. *qui poſt commiſſum delictũ vxorem ducit, an fori priuileg. gaudeat. c. 7. nu. 40.*

Cler. *inuentus in actuali crimine, vel noctu cum armis prohibitis, per iudicem ſecularem, an poſſit capi, & præſentari ſuperiori, & quid faciendum ſit de armis. c. 6 n. 91. & 92.*

Cler. *exiſtens extra diœceſim, an poſſit ligari cenſuris à proprio epiſcopo. c. 2. n. 62*

Cler. *an poſſit eligere iudicem ſecularem tãquam arbitrũ. c. 7. n. 4.*

Cler. *quæ requiſita habere debeat, vt fori priuil. gaudeat. c. 7. nu. 5.*

Cler. *hæres laici an poſſit conueniri coram iudice laico, & quid ſi lis erat cepta cõtra laicum, c. 7. à n. 58. & quid ſi cauſa eſſet inchoata antequam quis effectus ſit clericus. n. 59. & quid ſi inſtantia eſſet perempta, & inſufflaretur ſpiritus. ibid.*

Cler. *an, & quando poſſit reconueniri coram iudice laico. c. 7. à n. 61. ad 73*

Cler. *an poſſit deſiſtere à conuctione ad finem euadendi reconuentionem. c. 7. n. 66.*

Cler. *reconuentus, ſi à iudice laico condemnetur, à quo ſit exequendum decretum. c. 7. n. 74.*

Cler. *ſpoliãs laicum ſua poſſeſſione à quo ſit cogendus ad illius reſtitutionem. c. 7. n. 73.*

Cler. *an citari poſſit per edictum ſi ſua intereſſe putauerit à iudice laico. c. 7. n. 75.*

Cler. *in iudicio laudatus in auctorem à laico, an poſſit fori declinatoriam opponere. c. 7. n. 78.*

Cler. *immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis laici, an poſſit poſtea ab eodem ea poſſeſſione priuari. c. 7. n. 81.*

Cler. *qui in iudicio ſeculari depoſitum recepit, à quo iudice ſit cogendus, pro illius reſtitutione. c. 7. n. 82.*

Cler. *fideiubens pro laico de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo coram laico, an poſſit coram eodem conueniri. c. 7. n. 83.*

Cler. *exercens officiumm tutoris, curatoris, vel procur. alicuius laici, coram quo iudice cõueniri debeat. c. 7. n. 87. & c. 14. n. 18.*

Cler. *delinquens in officio laicali à quo iudice puniẽdus ſit. c. 7. n. 88*

Cler. *à quo iudice iudicari debeat pro contractibus, & obligationibus*

nibus factis tempore quo erat laicus.c.7.n.91
Cler.qui ſe obligauit ſoluere certa die, deinde effectus ſit laicus, à quo debeat cognoſci.c.7. nu.92.
Cler.litigans in Curia ſeculari,an ligetur ſtatutis laicorum de compromittendis cauſis.c.7.n.95.
Cler.an poſſit conuenire, & conueniri iure congrui.c.7.n.96
Cler. an ligetur conſuetudinibus locorum particulariũ.c.7.n.97
Cler.in feudalibus,an teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri. c.7.n.104.
Cler.feudatarius, à quo iudice aſtringi, & condemnari debeat in criminalibus.c.7. n.106. & quid ſi ageretur contra cler.vaſſallum ad amiſſionem feudi crimin.vel ciuil.pro crimine. ibid.
Cler.effectus, poſtquam fuit condemnatus in exilium,à quo iudice punire debeat.c.7.n.107.
Cler.effectus poſtquam fuit foriudicatus,à quo puniẽdus veniat. c.7.n.107.
Cler.relegatus ab eccleſiaſt. ſi durante relegationis tempore efficiatur laicus,& frangat relegationẽ,à quo puniẽdus.c.7.n.108
Cler. ſi poſt delictum,habitum,& tonſuram relinquat, à quo puniri debeat.c.7.n.109.
Cler.deponens falſum coram laico à quo puniendus ſit.c 7.n.110.
Cler.aſſaſſinus à quo iudice puniri poſſit.c.7.n.112.
Cler.committens crimen leſæ maieſtatis,à quo iudice ſit puniendus.c.7.n.114.& c.15.n.4.
Cler. negotiator, an teneatur ſoluere collectas.c.8.n.32.
Cler.ſi conduceret aliquod prędiũ, an gaudeat immunitatis priuilegio pro fructibus prædij conducti.c.8.n.31
Cler. pro quibus bonis gaudeat priuilegio immunitatis. c.8. n.34.
Cler.an,& quando gaudeat immunitatis priuilegio pro rebus donatis.c.8.à n.42.
Cler. an teneatur ad collectas ſi ad ipſum perueniret res alicuius laici cum pacto expreſſo, vt teneatur ad collectas.c.8.n.56.
Cler.ſi poſſideret bona in communi cum fratre,vel alijs laicis, an omnia gaudeant immunitate. c.8.n.58.
Cler. an poſſit vendere, & donare, quod ei ſupereſſet de immunitate taxata.c.8.n.68.
Cler.percipiens penſionem,officium B.M.V.perſoluere tenetur.c.5. n.52.
Clericus tenetur vendere frumentum, & alia bona,iuſta, & approbata menſura, & iuſto pretio.c.8.n.39.
Cler pro debito ciuili non põt conueniri,niſi in quantum facere poteſt.c.10.n.1 & quando dicatur non ſoluendo.n.2.
Cler.fideiuſſor laici gaudet beneficio Cap.Odoardus.c 10.n.17.
Cler. qui tempore contractus ſciebat

Digitized by Google

bat ſe non eſſe ſoluendo, an gaudeat beneficio Cap.Odoardus. *c.* 10.*n.*14.

Cler. *qui in fraudem creditorum cõſumpſit, aut occultauit bona, vel luxurioſe viuendo, an gaudeat beneficio* Cap.Odoardus. *c.* 10. *n.*15.

Cler. *qui tempore contractus, ſe finxit non eſſe clericum, an poſſit vti beneficio* Cap. Odoardus. *c.* 10.*n.*17.

Cler. *effectus poſt contracta debita, vel poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem, an gaudeat beneficio* Cap.Odoardus. *c.*10.*n.*18.

Cler. *condemnatus per tres ſententias conformes, aut obligatus in forma Cameræ, an gaudeat beneficio* Cap.Odoard. *c.*10.*n.*20.

Cler. *obligatus ad ſoluendam penſionem, an poſſit vti hoc beneficio.c.*10.*n.*22.

Cler. *in debito iurato, vel ſi fuerit conuentus actione reali, an poſſit vti hoc beneficio* Cap.Odoardus. *c.*10.*n.*22.

Cler. *an gaudeat hoc beneficio in debitis ex delicto prouenientibus, vel in mulctis debitis fiſco. c.*10.*n.*26.& 31.

Cler. *an poſſit carcerari pro debito, quando eſt periurus.c.*10.*nu.*32. *Vel ſi eſt ſuſpectus de fuga.n.*33 *aut obligatus in forma Cameræ.n.*34.

Cler. *an poſſit carcerari pendente diſcuſſione ſuper admiſſione ad benef.* Cap.Odoardus. *c.*10.*n.*36.

Cler. *qui fuit condemnatus ad ſoluendum, & poteſt ſatisfacere, & recuſat, an poſſit vti beneficio* Cap.Odoardus. *c.*10.*n.*39.

Cler. *debitor, an gaudeat benef.* Cap. Odoardus, *ſi creditor eſt pauperior.c.*10.*n.*40.

Cler. *debitor ratione depoſiti penès ſe facti, an poſſit vti beneficio* Cap.Odoardus. *c.*10.*n.*42.

Cler. *hæres non confecto inuentario an poſſit vti beneficio* Cap. Odoardus. *c.*10.*n.*43.

Cler. *qui bona aliena adminiſtrauit vti tutor, vel procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, an poſſit carcerari.c.* 10. *nu* 44.

Cler. *exercens illicitam negotiationem, an poſſit vti beneficio* Cap. Odoardus. *c.*10.*n.*45

Cler. *ſemel admiſſus ad beneficium* Cap.Odoardus, *an poſſit iterum admitti.c.*10.*n.*48.

Cler. *an vti poſſit beneficio* Cap. Odoardus, *ſi cum iuramento ei renunciaſſet.c.*10,*n.*49.

Cler. *non punitur pęnis pro crimine læſæ maieſtatis humanæ à patre commiſſo.c.*15.*n.*2.

Cler. *an cõmittat crimen læſæ Maieſtatis humanæ.c.*15.*n.*3.

Cler. *filiusfam. an, & quando poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris.c.*16.*n.*5.

Cler. *habens iuſpatronat. eccleſiaſticum, ſiue tamquam beneficiatus põt. præſtare in eo* Capellanũ *infra ſex mẽſes.c.*16.*à n.*9

Cler.

Cler. ſi compatronus ſit alicuius iuriſpatron. ſimul cũ laicis, an laicus poſſit præſentare, etiam infra ſex menſes.c.16.n.14.

Cler.*elapſo biennio,an poſſit opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ.c.*16.*n.*18.

Cler. ſi ut actor ageret coram iudice laico,an teneatur cauere, aut ſatiſdare de expenſis in caſu ſuccumbentiæ.c.16.n.22.

*Cler. an teneatur præſtare cautionem de iudicio ſiſti.c.*16.*n.*24.

Cler.*non tenetur canere palinodiã. c.16.n.30.*

Cler. propter offenſam factam laico, quomodo debeat illi ſatisfacere.c.16.n.31.

Cler.pro delicto non punitur pœna ſanguinis.c.16.n.32

*Cler. filiusfamil. an poſſit à patre exheredari ex cauſis ingratitudinum.c.*16.*n.*2.

Cler. *monetarius à quo ſit cognoſcẽdus,et refertur* Bulla S.D.N. *D.Vrbani Papæ 8.c.7.n.*116.

Coadiutor *canonici cũ futura ſucceſſione, an teneatur emittere fidei profeſſionem,prout tenetur* Canonicus.*c.4.n.79.*

Collatio beneficij facta illiterato, an ſit valida.c.4. n.104.

Collationem beneficij obtinens,non vero poſſeſſionem, an gaudeat priuileg.fori.c.7.n.16.

Coloni Eccleſiæ,aut clericorum,an gaudeant priuil. immunitatis c.8.n.20.

Commendatarij S.Ioannis, S.Iacobi,& ſimiles,an gaudeant priuilegio,canonis, fori,& immunitatis.c.6.n.37.c.7.n.46. & c. 8.n.16.

Commiſſio,aut realis,aut perſonalis eſt.c.2.n.181.

Commiſſio, quomodo cognoſcatur ſi realis,vel perſonalis ſit. c.2. n.182

Commiſſio facta alicui ſolo nomine dignitatis, aut perſonę expreſſo, an, & quando cenſeatur perſonalis,vel realis.c.2.n.184.

Commiſſiones factæ Vicario epiſcopi,an expediri poſſint per ſucceſſorem in officio,eo mortuo. c. 2.n.187.

Commiſſiones diſpenſandi in matrimonij impedimentis,vel literæ in forma dignum, quæ ſolẽt committi Vicario Generali diœceſis,eo reuocato,an tranſeãt ad ſucceſſorem,vel ab ipſomet expediri poſſint.c.2.nu.197.& quid ſi idem Vicarius eſſet factus epiſcopus eiuſdem diœceſis.n.198.

Commiſſiones prædictæ, & literæ in forma dignum an expirent morte Papæ re integra. c.2. nu. 173.

Commiſſiones huiuſmodi an expediri poſſint per Vicarium Capituli.c.2.n.199.

Commiſſiones, ſeu diſpenſationes, quarum expeditio concredita fuit Vicario, ſeu officiali Epiſcopi, à quo ſint expediendæ ſi duo eſſent Vicarij generales Epiſcopi.c.2.n.201.

Com-

Commiſſiones facta Canonico ſub nomine dignitatis, an tranſeant ad ſucceſſorem in canonicatu. c. c.2. n.189.
Commutatio pena pecuniaria in corporalem, quomodo facienda. 10. n. 29.
Concubinarius percutiẽs clericum deprehenſum cum concubina incidit in canon. ſi quis ſuaden. c.6. n.86.
Conductores prædiorum eccleſiaſticorum, an poſſint conueniri coram eccleſiaſtico c.7. n.57. & gaudeant immunitatis priuil. pro re conducta. c. 8. n.29.
Confeſſarius debet eſſe approbatus, & quomodo. c.1. n.61.
Confeſſarius regularium, à quo nam ſit approbandus. c.1. nu.65.
Cõfeſſarius à proprio epiſcopo debet approbari. c.1. n.58. & 62.
Confeſſarius ab Epiſcopo debet eſſe approbatus, vt eligi poſſit. c.1. n.63.
Confeſſarius non cenſetur approbatus ſi non fuit idoneus iudicatus. c.1. n.59
Confeſſarius, an cenſeatur approbatus, ſi falſo idoneus iudicatus fuerit. c.1. n.60
Confeſſarius, an debeat ſimul approbari, & iudicari idoneus ad confeſſiones. c.1. n.59.
Confeſſarius ſimpliciter approbatus, non autem quoad moniales, an poſſit eligi à monialibus virtute iubilei. c.1. n.66
Confeſſio facta excõto vitando, an quandoq. ſit valida. c.1. nu.82.
Conſanguineus epiſcopi conuiuẽs expenſis epiſcopi in eius domo, an dicatur eius familiaris ad effectum, vt poſſit ei ordines conferre, iuxta mentem Conc. Trid. c.7. n.53.
Conſanguineus cler. ſi percutiatur in odium ipſius cler. percutiens, an ſit excõtus. c.6. n.21.
Conſtituto in dignitate eccleſiaſtica, an ſit quandoque parcẽdum ad euitandum ſcandalum. c.16. n.35.
Conſt. S.D.N. Vrb. 8. contra clericos ordin. cum falſis dimiſſorijs commemoratur. c.7. n.30.
Conſtit. ſynod. Neap. de fidei profeſſionẽ facienda à recip. gradũ Doctoratus, refertur. c.4. n.124
Conſuetudines laicorum, an ligent clericos. c.7. n.103.
Conſuetudines Neapol. an ſint approbatæ per ritum Curiæ Arch. Neap. c.7. n.103.
Contentioſa iuriſdictio, quæ nam ſit. c.2. n.6.
Corona, ſeu tonſura clericalis vnde initium ſumpſit. c.6. n.18.
Crimen læſæ maieſtatis, an committatur à clericis. c.7. n.114. & c. 15. n.4.
Cura fatuorum, prodigorum, & ſimilium, an ad clericos deferri poſſit, ſi fuerint coniuncti. c.14. n.5.

D

Decima, quo iure ſoluenda ſit. c.3. n.4.

De-

Decima, an debeatur ab vna eccleſia, alteri eccleſiæ parochiali, quando prædia vnius ſita ſunt intra terminos alterius parochiæ. c. 3. n. 45.

Decima, an poſſit denegari parocho non diſtribuenti candelas in die Purificationis B. M. V. c. 3. n. 16.

Decima petenda eſt coram eccleſiaſtico. c. 3. n. 58.

Decimas ſoluere nolenti, an Parochus poſſit denegare ſacramenta. c. 3. n. 13.

Decimas nolenti ſoluere, an eccleſiaſtica ſepultura denegari poſſit. c. 3. n. 14.

Decimas ex prædio alteri locato, an ſoluere teneatur dominus, vel Colonus. c. 3. n. 17.

Decimas reales ſoluens, non debet detrahere expenſas, nec tributa, cenſus, &c. ſecus in perſonalib. c. 3. n. 51.

Decimas non ſoluens, quando dicatur eſſe in mora. c. 3. n. 57.

Decimarum ius, an laicis poſſit cõpetere. c. 3. n. 15

Decimæ, aut prædiales, aut perſonales, aut miſtæ. c. 3. n. 2.

Decimæ, quibus ſolui debeant. c. 3. n. 6.

Decimæ, an ſint ſoluendæ clericis diuitibus, vel improbis. c. 3. nu. 12.

Decimæ, à quo ſint ſoluendæ. c. 3. n. 16.

Decimæ, cui eccleſiæ debeãtur prediali, vel parochiali. c. 3. n. 20.

Decimæ, an debeantur proprio Parocho ex fructibus perceptis ex prædijs ſitis extra territorium ſuæ Parochiæ. c. 3. n. 21.

Decimæ, an ſoluendæ ex fructibus, quos dominus colligi potuiſſet, ſi agrum coluiſſet. c. 3. n. 22.

Decimæ, an ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſi pro præterito ex fructibus ex eo collectis non fuerint ſolutæ. c. 3. n. 23.

Decimæ perſonales, cui, & à quib. debeantur. c. 3. n. 43.

Decimæ, an ſint ſoluendæ à clericis Parochis, Epiſcopis, & Monaſterijs. c. 3. à nu. 26. ad 35.

Decimæ, an ſint ſoluendæ ab Eremitis, vel Tertiarijs S. Franciſci, & S. Dominici. c. 3. n. 36.

Decimæ perſonales, prædiales, & miſtæ, ex quibus rebus ſoluendæ ſint. c. 3. n. 47.

Decimæ prædiales, an debeantur, etiam ex noualibus. c. 3. n. 49.

Decimæ de agnis, & vitulis, quando, & cui ſoluantur. c. 3. n. 50.

Decimæ, an debeantur ſuper corporibus feudalibus. c. 3. a n. 50.

Decimę ſi ſoluantur ex negotiatione, an deducantur expenſæ. c. 3. n. 54.

Decimæ quo tempore ſint ſoluendæ, & an ſint deferendæ ad certum locum. c. 3. n. 55.

Decretum Sacræ Congr. circa cler. ſeu diacon. ſiluaticos, refertur. c. 7. n. 41.

Degradatus verbaliter tantum, an gaudeat fori, & canonis priuilegia

Digitized by Google

legio.c.6.nu.13.& c.7.n.26.

Delegans iuriſdictionem in foro interno, vel externo, non debet eſſe impeditus cenſuris, vt licite vel ſaltem non vitandus, vt valide poſſit delegare.c.1.n.6.& c.2.n.5.

Delegans ſi eſſet cenſuris innodatus, an expiret iuriſdictio ab eo delegata. c.2.n.118

Delegante ſuperſtite ſi moriatur delegatus re integra, quoad ſubdelegatum, an expiret ſubdelegati iuriſdictio.c.2.n.129.

Delegantis morte, re integra, quo ad ſubdelegatum, qui vti non incepit, non autem quoad ſubdelegatum, qui iam vti ceperat, an expiret iuriſdictio ſubdelegati. c.2.n.127.

Delegantis obitu, re integra, quoad delegatum, ſed re non integra, quoad ſubdelegatum, an expiret iuriſdictio.c.2.n.128

Delegantis morte ignorata, vel delegati reuocatione, an valeant geſta à delegato ſi procederet ad executionem gratiæ faciendę. c. 2.n.159.

Delegare, vel ſubdelegare iuriſdictionem fori interni, vel externi, qui nam poſſint. c.1.à n.58. & c.2.à n.21.

Delegare, an poſſit epiſcopus, ea quę ſibi competunt ex officio, vel dignitate, etiam ſi id contingat cauſa priuilegij conceſſi dignitati.c.2.n.42.

Delegare an poſſit epiſcopus poteſtatem conferendi beneficia, vel diſpenſandi in denunciationibus matrimonij.c.2.n.43.

Delegari, quibus poſſit iuriſdictio fori interni, vel externi.c.1.à n. 60.& c.2.à n.51.

Delegari an poſſit aliqua cauſa ab alijs, vicario epiſcopi excōti.c.2. n.121.

Delegari an poſſit cauſa criminalis clericorum alicui laico, vel clerico, & laico ſimul, vel clerico coniugato.c.2.n.54.

Delegata iuriſdictio fori interni, in quibus reperitur.c.1.n.3.

Delegata iuriſdictio fori externi, in quibus reperitur. c.2. n.3.

Delegata iuriſdictio contentioſa, vel voluntaria in foro externo an poſſit exerceri extra territorium.c.2. n.7.

Delegata iuriſdictio fori interni, vel externi, pro quo tempore durat.c.1.n.75.& c.2.n.87.

Delegata iuriſdictio executorum literarum Apoſt. quibus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficij poſſeſſionem, & defendāt inductum, &c. quandiu duret.c.2.à n.88.

Delegata iuriſdictio ad literas gratiæ, vel iuſtitiæ exequendas, an expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis.c.2.n.93.& 114.

Delegata poteſtas ad exequendas literas iuſtitiæ, an expiret finito officio delegantis, vel ſi re integra delegans moriatur. c.2. nu. 115.& 117.132.& 133.

Dele-

Digitized by Google

Delegata iuriſdictio donec ipſe delegans voluerit, vel nõ reuocauerit, an, & quando per obitum delegantis expiret.c.2.n.126.

Delegata poteſtas nomine dignitatis committentis, an expiret integra obitu delegantis. c.2. n. 134.

Delegata poteſtas ad exequendas literas gratiæ, an, & quãdo expiret morte delegantis.c.2.à nu. 136.

Delegata facultas audiendi confeſſiones, an expiret obitu delegantis.c.2.n.167.

Delegata iuriſdictio diſpenſandi cum certis, vel incertis perſonis, an expiret morte delegantis.c.2. n.168

Delegata poteſtas in foro interno, vel externo, an expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ, cui commiſſa eſt.c.1.n.76. & c.2.n. 179

Delegati duo, ſi ſunt dati inſolidũ, & vnus præoccupauit, an, & quando poſſit alter ſe intromittere.c.2.à n. 203.

Delegatio facta Vicario epiſcopi, an expiret eius morte, vel tranſeat ad vicarium ſucceſſorem.c. 2.n.187.

Delegatio facta Vicario Capituli ſede vacante, an tranſeat ad ſucceſſorem Vicarium.c.2.n.188.

Delegatio facta Canonico ſub nomine dignitatis, per eius obitum an tranſeat ad ſucceſſorem in canonicatu.c.2.n.189.

Delegatio facta alicui expreſſo nomine dignitatis perſonæ delegati, an cenſeatur realis, aut perſonalis.c.2.n.190

Delegatur iuriſdictio fori externi tripliciter: Primo, expreſſo ſolo nomine proprio delegati. Secundo, expreſſo ſolo nomine dignitatis. & Tertio, expreſſo vtroque nomine.c.2.n.180.& vide verb. commiſſio.

Delegatus, cui aliquid expediendũ committitur à Sede Apoſtolica debet in dignitate exiſtere tempore impetrationis, ſeu datę.c.2. n.193.

Delegatus Papæ ad diſpenſandum, non poteſt per alium diſpenſationem expedire, poteſt vero receptionem teſtium, & informationem alteri committere.c.2.n. 46.

Delegatus Principis poteſt ſubdelegare.c.2.n.30.

Delegatus Principis, an poſſit ſubdelegare cum poteſtate ſubdelegandi.c.2.n.31.

Delegatus inferioris Principis, qui non eſt ad vniuerſitatem cauſarum an poſſit ſubdelegare, quãdo eſt ei conceſſa facultas ſubdelegandi.c.2.n.22.

Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum quæ poſſit ſubdelegare c.2.n.32.

Delegatus ad generalitatem cauſarum, an poſſit ſubdelegare aliquam cauſam.c.2.n.38

Delegatus ad vnã, vel plures cau-

ſas, an poſſit ſubdelegare. c. 2. n.39.
Delegatus ad aſſiſtendum matrimonio, an poſſit ſubdelegare. c. 2 n.40.
Delegatus inferioris principis ad vnam cauſam, an poſſit ſubdelegare aliquem articulum. c.2.n. 41.
Delegatus ad exequendum literas Apoſt. in forma dignum, an poſſit alteri ſubdelegare, & committere vices ſuas, ſtante clauſula, ſuper quo conſcietiam tuã oneramus, vel exiſtente clauſula, tuæ conſciẽtiæ committimus. c.2.n.48.
Delegatus, an poſſit ſubdelegare examen in beneficijs parochialibus, dum in literis Apoſt. dicitur, ſi per diligentem examinationem per te adhibitis exam. ſynod. c.2.n.49
Delegatus Apoſtolicus, an poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate. c.2.n.53.
Delegatus Apoſt. an, & quãdo poſſit procedere extra ciuitatem, in qua fuit deputatus. c.2. à n.59.
Delegatus, ſi officio, vel dignitate, iam functus eſt; an extinguatur delegatio perſonalis; realis vero ad ſucceſſorem tranſeat. c. 2.n.192. & quid ſi eſſet res integra. n.192.
Delegatus, ſi officio, vel dignitate priuatus ſit in pœnam alicuius delicti, an idem dicendum ſit. c. 2.n.195. vel ſi ad ſtatum incompatibilem tranſijſſet. n.196.
Delegatus, ſi pronunciauerit reſcriptum eſſe ſubreptitiũ, an poſſit ſe retractare, ſi ſe deceptum inuenerit. c.2.n.208. & quid ſi iure ordinario iudicauit, vel contra formam mandati. n.207
Delegatus, ſi pronunciauerit validam eſſe diſpenſationem, & poſtea inueniat ſe deceptum, vel erraſſe, an poſſit ſe retractare. c. 2.n.209.
Delegatus, cui fuerunt directę literæ in forma dignum; ſi infra triginta dies non conferat beneficium impetranti ſub aliquo prætextu, poſſit ne recurri ad ſecundum exequutorem vigore Bullæ exequutoriæ. c.2.nu.215.
Delegatus prædictus, an poſſit dictas literas in forma dignũ executioni demandare, & conferre elapſo termino 30. dierum, poſtquam ei præſentatæ fuerunt, & ſic re integra moram purgare, an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum exequutorem deuoluatur iſta poteſtas. c. 2.nu. 217. & 218.
Delegatus Sedis Apoſt. an poſſit excommunicare impedientes, vel tentantes impedire exequutionẽ ſuarum literarum. c.2.n.92.
Delictum occultum quando dicatur. c.4.n.155.
Delictum, an dicatur occultum, ſi in aliquo loco ſit publicum, ſed vbi petitur diſpenſatio, ſit occultum. c.4.n.156

De-

Digitized by Google

Delictum, ſi in vno loco fuit deductum ad forum contentioſum, an poſſit delinquens extra illũ locum obtinere abſolutionem in foro conſcientiæ.c.4.n.157.

Delictum, an dicatur occultum ſi iuſtè, vel iniuſtè fuerit vnico teſte probatum.c.4.n.158. aut ſi delinquens fuerit abſolutus in foro externo ex defectu probationis, vel quia falſis teſtibus ſe defenderit.nu.160.aut ſi ſolum fuit deductum, & non probatũ. nu.161.

Delictum ſocij criminis, an dicatur deductum in foro contentioſo ſi alter ſolum ad iudicium deferatur.c.4.n.163

Delictum, ſi fuit deductum ad forum externum, & terminatum iudicium, & punitum delictũ, an poſſit epiſcopus diſpenſare ex vi facultatis S.C.T.c.4. n.164.

Delinquens ſi non fuit abſolutus, neque condemnatus propter delictum, ſed tranſegit, ſeu compoſuit cum Curia, an poſſit diſpẽſari ab epiſcopo ex vi facultatis S.C.T.c.4.n.166

Delinquens ratione delicti, an efficiatur ſubditus, & de foro iudicis loci delicti.c.2.n.81.

Diaconi, ſeu clerici ſiluatici, an, & quando gaudeant priuilegijs cler.c.7.n.41.

Dies biſſexti, an ſit computandus ad ætatem legitimam recipiendi ord.c.4.n.81.

Dies vltima ætatis requiſita quãdo ſufficiat quod ſit incepta.c.4. nu.81.

Dimiſſoriales literæ ad ordines ſuſcipiendos, an expirent morte, vel ceſſatione ab officio concedẽtis.c.2.à n.162

Diſpenſare, an, & quãdo poſſit epiſcopus in irregularitate.c.4.nu. 154.

Diſpenſare, an poſſit epiſcopus in irregularitate ex delicto, finito iudicio.c.4.n.162.

Diſpenſare, an poſſit epiſcopus in irregularitate cum religioſis. c. 4.n.172.

Diſpenſare quis poſſit in irregularitatibus prouenientibus ex defectu corporis.c.4.nu.199

Diſpenſare quis poſſit cũ ſimoniaco.c.4.nu.204.

Diſpenſatio irregularitatis, à quo concedatur.c.4.n.154.

Diſpenſatio irregularitatis ex homicidio, an poſſit concedi ab epiſcopo.c.4.n.184.

Diſpẽſatio in irregularitate ex homicidio caſuali proueniente, an poſſit ab epiſcopo concedi. c.4.n. 186.& 187.

Diſpenſatio irregularitatis cõtracta ab eo, qui occidit, cum haberet intentionem tantummodo percutiendi, an pertineat ad epiſcopum. c.4.n.187.

Diſpẽſatio irregularitatis ad quẽ pertineat, quando dominus mãdauit ſeruo, vt percuteret, ſed ipſe occidit. c.4. n.188.

Diſpenſatio irregularitatis cõtra-

cta ob homicidium factum in ſui defenſionem, non ſeruato moderamine, ad quem pertineat. c. 4. n. 190.

Diſpenſatio irregularitatis cõtractæ ob iniuſtam mutilationem occultam, ad quem pertineat. c. 4. n. 191.

Diſpenſatio conceſſa ab epiſcopo ex vi decreti S. C. T. quando delictum erat occultum, an proſit, ſi poſtea fuit deductũ in foro contentioſo. c. 4. nu. 167.

Diſpenſatio irregularitatis, an cõpetat Vicario Capituli, & Prælatis habentibus iuriſdictionem quaſi epiſcopalem. c. 4. nu. 169. & 170.

Diſpenſatio bigamiæ, an pertineat ad epiſcopum. c. 4. n. 97.

Diſpenſatio irregularitatis cõtractæ ob infamiam, an pertineat ad epiſcopum. c. 4. n. 129.

Diſpenſatio matrimonialis ſuperueniens, an confirmet præſentationem factam ad beneficium filij inceſtuoſi. c. 4. n. 44.

Diſpenſatio in foro conſciẽtia, quæ committitur per reſcriptum ſacræ pœnitentiariæ confeſſori eligẽdo, vno electo, an poſſit eo dimiſſo, alter eligi. c. 2. nu. 210. vel ſi vnus pronunciauit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam. an poſſit alter adiri, vel poſſit idem confeſſarius melius re inſpecta, diſpenſationem exequi mutata ſententia. nu. 212. & quid ſi ſemel abſoluit, aut votum cõmutauit. nu. 213.

Diſpenſationes commiſſæ vicario. vide commiſſiones.

Diſpenſatus ad ordines, an cenſeatur diſpenſatus ad beneficia. c. 4 n. 48.

Diſpenſatus ſuper ætate, vt poſſit obtinere beneficium ſimplex, an poſſit alia beneficia ſine diſpenſatione obtinere. c. 4. n. 63.

Doctoratus gradus, an ſufficiat ſine competenti ſciẽtia, vbi requiritur talis gradus pro obtinẽda aliqua dignitate eccleſiaſtica. c. 4 nu. 121.

Doctoratus gradus, an ſufficiat in tali caſu, ſi fuerit receptus cõtra ſtatuta Academiæ, vt quia falſo probauit curſus neceſſarios, &c. c. 4. nu. 122. & quid ſi promotio ad gradum eſſet nulla ob non factam fidei profeſſionem. n. 123 & refertur in hoc conſtitutio ſynodalis Neap. n. 124.

Donatio facta clerico, quando præſumatur in fraudem. c. 8. à nu. 48.

Donatio facta filio, vt ad ſacros ordines promoueri poſſit, an ſit cõputanda in legitimam. c. 12. nu. 24.

Donatio ob cauſam, quando dicatur. c. 12. n. 25.

Donatio facta filio ob cauſam clericatus ad cuius titulum fuit promotus, an poſſit reuocari propter ingratitudinem. c. 12. n. 26.

Ele-

Digitized by Google

E

Electio ſemel habita de viro diſcreto, cui à ſacra pœnitentiaria commiſſa eſt diſpenſatio, an poſſit variari c.2.n.210.

Eligi an poſſit pro confeſſario, ſacerdos ab alieno epiſcopo approbatus.c.1.n.62.

Emphyteota eccleſiæ coram quo iudice conueniri debeat ad ſoluendum cenſum, vel ad relaxationem rei ſub prætextu caducitatis.c.7.n.57.

Emptor bonorum eccleſiæ, & clericorum, an gaudeat priuilegio immunitatis.c.8.n.25.

Enormis percuſſio, quæ nam dicatur.c.6.n.101.

Epiſcopi, an poſſint per ſtatutum ligare cenſuris ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes. c. 2. n. 62.

Epiſcopi, an poſſint ligare per ſtatutum ſuos ſubditos extra diœceſim exiſtentes, ſi intendant eos ligare.c.2.n.63.

Epiſcopi morte, expirat iuriſdictio vicarij.c.2.n.85.

Epiſcopi nomine, quid intelligendum ſit in decreto S.C.T.ſeſſ. 24.c.6.de refor.c.4.n.168. & an comprehendantur alij prælati inferiores, aut Capitulum ſede vacante.n.169

Epiſcopi, qui impedirentur, ne iuriſdictionem exerceant in proprio territorio, an poſſint eam exercere in alieno territorio.c.2 n.58.

Epiſcopo excommunicato, an Vicarius generalis valide exerceat iuriſdictionem ab eo acceptam, c.2.n.118. & quid ſi eidem Vicario fuerit ab alio, cauſa aliqua commiſſa.ibid.n.121.

Epiſcopo excõto, an poſſit eius Vicarius aſſiſtere matrimonio, vel alijs committere, vt aſſiſtant.c.2 n.122.

Epiſcopo ſuſpenſo à Pontificalib. an prohibeatur exercitium iuriſdictionis epiſcopalis, & quæ prohibeantur per talem ſuſpenſionem, & an in illis pontificalibus celebrando, efficiatur irregularis.c.2.n.122.

Epiſcopus, an poſſit excõicare clericum non reſidentem, exiſtẽtem extra diœceſim.c.2. n.64.

Epiſcopus, an poſſit ligare cenſuris deſerẽtes aliquid extra diœceſim. c.2.n 66.

Epiſcopus, an poſſit excõare tranſgredientem ſuum ſtatutum in locis, ſeu parochijs exemptis ſuæ diœceſis.c.2.n.67.

Epiſcopus, an poſſit cenſuris ligare ſubditum, qui furatur extra territorium.c.2.n.69.

Epiſcopus, an, & quãdo poſſit abſoluere à cenſuris à iure, vel ab homine latis.c.1.n.94.& 104.& c.4 n.180

Epiſcopus, an poſſit per ſentẽtiam ligare ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes. c.2.n.72.

Epiſcopus an poſſit prohibere ſub cenſuris ſacerdoti ſubdito, ne

tele-

celebre extra diœceſim.c.2.n.73

Epiſcopus,an poſſit ferre cenſuram contra fures, qui in diœceſi furati ſunt, niſi reſtituant, ſi ſe recipiant in alienã diœceſim.c.2.n.74.

Epiſcopus, an poſſit reuocare literas dimiſſorias ad ordines conceſſas à ſuo prædeceſſore.c.2.nu.165.

Epiſcopus, qui nam dicatur proprius.c.4.n.260.

Epiſcopus domicilij,originis,& beneficij,qui nam ſit.c.4. à n.233. & 252.

Epiſcopus,an poſſit extra diœceſim exercere iuriſdictionem fori externi, & ferre cenſuras, vel ab eis abſoluere ſubditos. c.2.n.55. & 59.

Epiſcopus,an poſſit abſoluere à cẽſuris Papæ reſeruatis,& quando.c.4.n.154.

Epiſcopus,an poſſit abſoluere à cẽſuris in Bulla cœnæ reſeruatis. c.4.nu.175.

Epiſcopus,an poſſit abſoluere à cẽſuris propter ingreſſum in Monaſtarium Monialium.c.4.nu.175

piſcopus,an poſſit abſoluere ſubditum ab excõe incurſa in aliena diœceſi.c.4.n.175

Epiſcopus,an poſſit punire clericũ ſuum,qui alibi deliquit.c.2.nu.75.

Epiſcopus,an poſſit abſoluere à cẽſuris,quas tulit contra eum,qui à ſe appellauit.c.2.n.85.

Epiſcopus,an poſſit abſoluere à cẽſuris Papæ reſeruatis, quando delictum fuit deductum ad forum contentioſum,ſed reus via iniqua ſe liberauit.c.4.nu.160.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare cũ ſuo familiari,in interſtitijs, & in illegitimitate.c.4.nu.245.

Epiſcopus originis, vel domicilij, quando poſſit aliquem ad ordines promouere.c.4.à n.252

Epiſcopus poteſt ordinare ſuum familiarem triennalem.c.4.n.270

Epiſcopus titularis,an poſſit ordinare alienum ſubditum ratione continuæ commenſalitatis. c.4. n.272.

Epiſcopus,an,& quando poſſit cõferre ordines ſuo conſanguineo vti familiari.c.7.n.53.

Epiſcopus an poſſit abſoluere irretitum cenſura Papæ reſeruata quando eius delictum erat publicum in loco vbi eſt commiſſum,ſed eſt occultum in propria diœceſi.c.4.n.156.

Epiſcopus,an poſſit abſoluere à cẽſura Papæ reſeruata, quando quis habet impedimentum,propter quod non põt Papam adire.c.4.n.177.

Epiſcopus excommunicatus,an valide concedat facultatem adminiſtrandi ſacramentum Pœnitentiæ.c.1.n.81. & quid de facultate conceſſa antequã eſſet excommunicatus.nu.80.

Epiſcopus in aliquibus caſibus,an poſſit abſoluere ab excõne contracta

tracta ob grauem, vel enormem clerici percuſſionem. c.6.n.107.

Epiſcopus an poſſit concedere alteri facultatem diſpēſandi in matrimonij impedimentis. c.2. nu. 44.

Epiſcopus an poſſit abſoluere ab excommunicatione contracta ob duellum, quādo delictum eſt occultum.c.4.n.176.vel ſi pęnitens non poſſet adire ſanctam Sedem.nu.177.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate ex delicto, finito iudicio.c.4.n.161.

Epiſcopus, an poſſit diſpēſare cum illegitimo, vt ordines ſuſcipiat, & ad beneficium ſimplex. c.4. n.48.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare, vt illegitimus obtinere valeat canonicatum in Cathedrali*, vel collegiata, aut dignitatem ſine cura, aut beneficium, quod requirit ordinem ſacrum.c.4.à n. 51.*

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate proueniente ex bigamia.c.4.n.97

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate proueniente ex infamia.c.4.nu.129

Epiſcopus, an valeat diſpenſare in irregularitate prouenięte ex homicidio voluntario.c.4.nu.184 vel ex homicidio licito.nu.185. vel caſuali.n.186

Epiſcopus, an poſſit diſpēſare cum eo, qui alicui mandauit, vt percuteret, ille autem occidit.c.4.n. 188

Epiſcopus, an diſpenſare valeat in homicidio occulto patrato cauſa offenſionis non ſeruato moderamine.c.4. n.190

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenięte ex iniuſta mutilatione occulta.c.4.n. 191.

Epiſcopus quando poteſt diſpenſare in irregularitate proueniente ex delicto occulto.c.4.à nu.154

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate cum religioſis. c. 4.n.172.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate proueniente ex delicto deducto ad forum contentioſum, poſtquam delinquēs fuit punitus.c.4.n.164

Epiſcopus, an poſſit alijs concedere facultatem ſibi conceſſam à Sac. Conc.Trid.diſpenſandi, & abſoluendi in caſibus occultis.c.4. n.182

Epiſcopus, an poſſit dare alteri facultatem diſpenſandi ſecum in irregularitate, vel vt ipſum abſoluat.c.4.n.183.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare, vt capellania ſacerdotalis prouideatur non habenti qualitatem requiſitam in fundatione.c.4.n. 28.

Epiſcopus, an poſſit moderare numerum miſſarum ſi redditus beneficij non ſunt ſufficientes, & refertur decr.ſac.Cōgr.c.4.n.34

Epi

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum illegitimis ſuper pluralitate beneficiorum.c.4.n.49. & quid ſi vnum non ſufficiat ad ſuſtentationem.n.50.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum bigamo, vt valeat obtinere beneficium.c.4.n.97. & c.7.n.37.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum excõmto, cui ſcienter contulit beneficium.c.4.nu.141. & quid ſi talis beneficiatus eſſet intruſus in beneficio ſibi excõmto collato.nu.142.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere, & diſpẽſare ex vi facultatis S.C.T. cum ſubdito abſente.c.4.n.174.

Epiſcopus, an poſſit vti prædicta facultate S.C.T. abſoluendi, vel diſpenſandi, ſi exiſtat extra diœceſim, & cum ſubdito extra eamdem ſuam diœceſim exiſtente.c.4. n.173.

Epiſcopus, an poſſit vti ea facultate cum religioſis exemptis.c.4.n. 172.

Epiſcopus beneficij, an poſſit diſpẽſare in interſtitijs cum ſuddito ratione beneficij, & in illegitimitate.c.4.n.244.

Epiſcopus, an poſſit eſſe tutor alicuius.c.14.n.7.

Equites S.Ioa. Hieroſol. S.Iacobi, & ſimiles, an gaudeant priuil. fori, canon. & immun.c.6.n.37 c.7.n.46. & c.8.n.16

Eremitæ, an gaudeant priuil. fori, & canonis.c.6.n.34. & c.7.nu. 44.

Eremitæ, au teneantur ſoluere decimas.c.3.n.44.

Eripiens aliquid per vim è manibus clerici, an remaneat excommunicatus.c.6.n.40.

Exceptio non numeratæ pecuniæ, an elapſo biennio poſſit opponi à clericis.c.16.n.18.

Exceptio, vel repulſa, an poſſit opponi contra teſtem à ſe approbatum.c.7. n.90.

Exceptio cap. Odoardus, quãdo impediat liquidationẽ inſtrumenti.c.10.n.4.

Excõtio an incurratur ab eo, qui percutit clericum permittentem ſe verberari.c.6.nu. 69.

Excõtio, an incurratur à clerico, qui percutit ſe ipſum, vel patitur ſe verberari. c.6.nu.70. & 71.

Excõtio, an incurratur ab eo, qui percutit clericum, quem putabat eſſe laicum.c.6.n.73.

Excõtio, an liget eum, qui volens percutere Titium clericum, percutit Seium clericum. c.6.n.74.

Excõtio, an incurratur ab eo, qui vult percutere laicum, & percutiens clericum, ſi percuſſiſſet etiã ſi clericum nouiſſet.c.6.n.75.

Excõtio, an incurratur à mandante, vel conſulente percuſſionem clerici. vide verb. cenſura.

Excõtio, quãdo in alijs caſibus incurratur. vide verb. cenſura.

Excõtio minor, an poſſit auferri à ſimplici ſacerdote.c.1.n.17.

Excõnem contentam in Bulla cœnæ

Digitized by Google

an incurrant cuſtodes portis ciuitatis exigẽtes gabellas, vel tributa à cler. tranſeuntibus. c.8. n.4.

Excõtus quãdo dicatur vitandus. c.6. n.2.

Excõtus vitandus, an valide aſſiſtat matrimonio. c.2.n.122.

Expoſiti, an pro legitimis habendi ſint, c.4.n.38.& cui epiſcopo dicantur ſubditi.n.261.

Extraneus, à quo poſſit abſolui. c. 1.nu.96.

F

Facultas abſoluendi à cenſuris Papæ reſeruatis, an extẽdatur ad caſus Bullæ cęnæ.c.4.n.175. & c.6.n.109.

Facultas audiendi confeſſiones, an expiret morte concedentis. c.1.à n.86.

Facultas adminiſtrandi ſacramẽta, an duret poſtquam epiſcopus fuit denunciatus excõtus.c.1.n. 80.

Falſarius liter.Apoſt.an poſſit obtinere beneficium.c.4.n.212.

Falſificans liter.Cardin.ſcribentis nomine Papæ, an puniatur pęna falſarij liter.Apoſt.c.4.n 212

Familia vicarij, an gaudeat priuilegio fori.c.7.n.55.

Familia cler.an gaudeat priuileg. canon.fori, & immun. c.6.n.22 c.7.n.57.& c.8.n.19

Familiaris epiſcopi, qui nam dicatur, & quando poſſit ab eo ordinari.c.4.n.271.& c.7.à n.50.

Fidei profeſſio facienda eſt à clericis, qui in Collegio Neap.aſſumunt doctoratus inſignia, ex Conſt.ſynod.c.4.n.124.

Fidei profeſſio, an ſit facienda à coadiutore Canonici.c 4.nu.79.

Fideiuſſor cler. ſi fuerit laicus, an ſit eccleſiaſtico remittendus.c.7. n.85.

Filij, & nepotes presbyterorum, an poſſint obtinere beneficia, & pẽſiones, & eccleſias paternas. c.4. n.58.

Filius legitimus cler.an gudeat priuileg.cler.c.6.n.22.c.7.n.35.& c.8.n.13

Filius allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuem alicuius Ciuitatis, an poſſit ordinari ab epiſcopo illius Ciuitatis.c 4.n.269

Forum, quis ſortitur pluribus modis.c.16.n.25.

Fraus, quando præſumatur in donationibus factis cler. c.8. n. 47.

G

Gabellas à cler.exigentes, in quas cenſuras incidant.c.8.à n.3.& quid ſi cler.ſpõte aliqu id darent. ibid.

Gabella, an ſit ſoluenda à cler. ſi fuerit impoſita pro cõi vtilitate, & neceſſitate.c.8.n.85.

Geſta per excõtum, vel ſuſpenſum, an ſint valida.c.1.n.82. & c.2. n.5.

Gradus Doctoratus quando requiritur pro obtinendis eccleſ. dignitatibus.c.4.à n.105.& vide verb.Doctoratus.

Gratia, quæ nam dicatur facta, & quæ facienda. c. 2. n. 136.

H

HAbitum cler. dimittens, an poſſit illum reaſſumere ſine licentia epiſ. c. 6. n. 19.
Hæretici, credentes, &c. eorumque filij, & nepotes, an poſſint obtinere beneficia, & penſiones. c. 4. nu. 216. & quid ſi conuerſi fuerint ad fidem, vel ſint occulti. n. 217. & quid de beneficijs, & pēſionib. obtentis à filijs ante paternam hæreſim. n. 219.
Hæreticus, an amittat iuriſdictionem fori interni, & externi, c. 1. n. 79. & c. 2. n. 86
Hæreticus cler. an gaudeat priuil. cler. c. 6. n. 15. & c. 7. n. 26.
Homicida, an poſſit obtinere de nouo benef. eccleſiaſt. c. 4. n. 206.
Homicida, an amittat beneficia per prius obtenta. c. 4 n. 206.
Homicidium voluntarium, quando dicatur. c. 4. n. 184.
Hoſpitalarij, an gaudeant priuil. fori, & canonis. c. 6. n. 35. & c. 7 n. 45.

I

IGnorantia, an excuſet illū, qui percuſſit cler. quem credebat eſſe laicum. c. 6. n. 73.
Illegitimus, ſi de facto ordinetur abſque diſpēſatione, an gaudeat fori priuil. c. 7. n. 22
Illegitimus, an ſit præſumendus filius expoſitus, cuius parentes ignorantur. c. 4. n. 38.
Illegitimus diſpenſatus ad ordines an cenſeatur diſpenſatus quoad beneficia. c. 4. n. 48.
Illegitimus, an fiat legitimus per ſubſequens matrimonium. c. 4. nu. 40. vel per diſpenſationem. n. 48.
Illegitimus, à Papa legitimatus, an cenſeatur quoad ordines, & beneficia legitimatus. c. 4. n. 47.
Illegitimus, à quo nā poſſit diſpenſari. c. 4. n. 48.
Illegitimus, an poſſit obtinere benef. vbi pater obtinuit, & quid ſi erat benef. manuale illud, quod obtinebat pater. c. 4. 58.
Illegitimus an poſſit obtinere penſionem ſuper eadē præbenda, ſuper qua eius pater obtinebat penſionem, & an poſſit obtinere eamdem penſionem à patre, ſi haberet facultatem illam transferendi. c. 5. n. 27.
Illiteratus quis dicatur. c. 4. n. 104
Immunitas cler. conceſſa, vt non poſſint cogi ad hoſpitandum milites, an extendatur ad fratres ipſorum ſi habitant in communi. c. 9. n. 3.
Infamis infamia iuris, vel facti, quis dicatur. c. 4. nu. 126. & à quo diſpenſandus, vt obtineat beneficium. n. 129.
Iniuriam inferens Cardinali, *epiſcopo, vel conbeneficiato, qua pęna puniatur. c. 4. n. 208.*
Iniuriam factam Monacho, an poſſit remittere Abbas monaſt. c. 6. nu. 113.
Interdicti tempore an clerici, religioſi,

gioſi, & nouitij licite poſſint celebrare, intereſſe diuinis, & inſeruire ſacrificio Miſſæ. c. 11. nu. 1. & an cler. coniugati. n. 4.

Interdicti localis generalis tempore, an teneantur cler. & religioſi miſſam audire diebus feſtis. c. 11. n. 3.

Interdicti tempore, an poſſint cler. ſepeliri in loco ſacro. c. 11. n. 4. & an poſſint ſepeliri in Eccleſia ſpecialiter interdicta. nu. 9.

Interdicti tempore, an parochi ſint priuati iuribus parochial. dum mortui interdicti ſepeliũtur extra. c. 11. n. 13.

Interdictus perſonaliter, an poſſit benef. eccleſ. obtinere. c. 4. n. 150.

Intruſus, quis dicatur in benef. c. 4 n. 46.

Inuentario non confecto à cler. qui adiuit hæreditatem, an teneatur vltra vires hæreditarias. c. 7. n. 60.

Irregularis accipiẽs beneficium in irregularitate, an poſſit percipere fructus beneficij c. 4. n 152.

Irregularis, qui incidit in irregularitatem poſt obtentum beneficium, an poſſit illud reſignare. c. 4 n. 153.

Irregularis, à quo diſpenſationem obtinere valeat. c. 4. n. 154

Irregularis ob homicidium, an priuandus ſit beneficio, vel penſione. c. 4. n. 207 & c. 5. n. 17.

Irregularis, an ſit capax iuriſdictionis in foro exter. c. 2. nu. 51.

Irregularis, an poſſit accipere auctoritatem ordinariam fori pœnitentiæ. c. 1. n. 69

Irregularis, an ſit capax iuriſdictionis delegatæ. c. 1. n. 69.

Irregularis, an poſſit alteri facultatem abſoluendi delegare. c. 1. nu. 55.

Irregularis, an poſſit exercere actus iuriſdictionis, qui non includunt exercitium ordinis. c. 2 n. 51.

Irregularis ordinatus cler. an gaudeat fori priuileg. c 7. n. 33.

Iudex eccleſ. an ſecularis debeat decidere, vtrũ quis ſit cler. vel ne, & gaudere debeat, vel ne priuil. cler. c. 7. ſub n. 25.

Iudex laicus, aut eius miniſtri, an poſſint auferre pecuniam à cler. dum exportatur extra regnum. c. 7. n. 94.

Iudex, qui detulit appellationi, vel nõ detulit, aut cũ clauſula, ſi & in quantum, vtrum abdicauit à ſe iuriſdictionem c. 2. n. 85.

Iudex eccleſ. non tenetur punire cler. pœnis lege ciuili impoſitis. c. 8. n. 59.

Iudex laicus, an poſſit procedere contra animalia cler. reperta in alienis paſcuis. c. 7. nu. 94.

Iudex tam eccleſ. quam laicus, an poſſit punire inferentem iniuriam cler. c. 6. n. 97.

Iudex eccleſ. an poſſit punire laicũ coram eo falſum deponẽtem. c. 7. nu. 110. & cler. aſſaſſinum. ibid. n. 113.

Iudex laicus non poteſt iudicare

cler.conſentientes,licet poſſit eligi,vt arbiter.c.7.n.2.& 4.

Iudex laicus, an poſſit cognoſcere de falſa depoſitione coram eo facta per cler.vt irritetur eius depoſitio.c.7.n.110.

Iudex laicus, an cognoſcat de cauſa coram eo inchoata antequã quis fuiſſet effectus cler. c.7.nu. 59. & quid ſi eſſet perempta inſtantia, & inſufflaretur ſpiritus vitæ.ibid.

Iudex laicus, an eccleſiaſt. cognoſcat de cauſa vbi cler. ſpoliauit laicum.c.7.n.73.

Iuramentum calumniæ,quid contineat.c.16.n.21.

Iuriſdictio gratioſa, ſeu voluntaria,& contentioſa,quæ nam ſit. c.2.n.6.

Iuriſdictio eccleſiaſtica ordinatur, aut ad forũ internum, aut externum.c.1.n.1.

Iuriſdictio in foro interno,vel externo,aut ordinaria,aut delegata eſt.c.1.n.2.& c.2.nu.1.& in quibus reperiatur.ibid.

Iuriſdictio fori interni,quibus poſſit delegari.c.1.n.60.

Iuriſdictio conceſſa alicui ſub nomine dignitatis,an expiret morte concedentis.c.2.à n.136

Iuriſdictio fori interni, an poſſit exerceri à ſuſpẽſo à iuriſdictione,vel excõto vitando.c.1.n.82.

Iuriſdictio fori interni,an expiret morte epiſ. vel eius amotione concedentis.c.1.n.84

Iuriſdictio fori externi, quando conferatur.c.2.n.15.& 17. & quam ſit durabilis.n.83.

Iuriſdictio vicarij epiſ. excõti, an ſit ſuſpenſa,quo ad negotia cepta, vel non cepta. c.2.n.119.

Iuriſdictio conceſſa vicario epiſ. an poſſit ab epiſ. exerceri,ſi vicarius amotus ſit ab officio, vel etiam ab ipſomet,ſi ad epiſcopatum aſſumptus ſit.c.2.n.197

Ius congrui,an detur laico contra cler.& è contra.c.7.n.96.

Iuſpatron.eccleſ. quando dicatur. c.16.à n.10.

L

Laicus,an poſſit eſſe aſſeſſor epiſcopi in cauſa criminali cler. c. 2. nu.54. vel ei delegari cauſa crim.cler. ibid.

Laicus conductor decimarum, coram quo poſſit conueniri.c.3.n. 60.& c.7. n.57.

Laicus delinquens ſimul cum cler. à quo iudice puniẽdus.c.7.n.77.

Legitimati per habentem põtem,an poſſint obtinere benef. c.4.n.48.

Literæ dimiſſoriales ad ordines ſuſcipiendos,an expirent morte, vel ceſſatione ab officio concedẽtis.c.2.à n.162

Liquidatio inſtrumenti contra cler.& de obligationibus factis ante clericatum. c.7.n.91.

Locus exemptus, an ſit de diœceſi, vel tantum materialiter in diœceſi.c.2.n.67

M

Magiſter Act.Cur.Epiſ. an ſit familiaris epiſ.& ab eo poſſit ordi-

ordinari,ac gaudeat fori priuil. c.7.n.54.

Mandans vulnerare mediante pecunia,an dicatur aſſaſſinus, & an gaudeat eccleſiæ immunitate. c.7.n.119.

Manuale beneficium quid ſit. c.4. n.3.

Minori,ſi eſt cler.à quo iudice dãdus ſit tutor,aut curator. c.14. n.16.

Minor ætas de iure cõi.c.4.nu.81.

Miſſæ celebrandæ in aliquo altari deſignato,an poſſint celebrari.in alio.c.4.n.31.& 33.

Moderamen inculpatæ tutelæ, in quod conſiſtat.c.6.n.77

Monachi, & Moniales gaudent priuil.canon.fori,& immunit. c.6.n.27.c.7.n.42.& c.8.n.14.

Moniales virtute iubilei,an poſſint eligere Confeſſarium ſimpliciter approbatum, non autem quoad moniales.c.1.n.66.

Monitoria conceſſa à Papa in forma ſignificauit,an expirẽt morte Papæ.c.2.n.174.

Mulieres, quæ non ſunt profeſſæ, ſed vt Deo ſeruiant ſe recludũt in aliquo loco,an gaudeant priuileg.canon.c.6.n.26.

N

Negatiua clericatus quomodo probetur c.7.n.4.

Nomine epiſ.an veniat electus, & confirmatus,non dum conſecratus.c.4.n.168.

O

Occultum delictum quãdo dicatur.c.4.à n.155.

Ordinatus ab alieno epiſ.ſine liter. dimiſſ.vel ab epiſ. hæretico, excõmunicato,&c. aut per ſaltũ, vel ante legitimam ætatem, an poſſit obtinere benef.c.4.n.16.

Ordines ſimoniace recipiens,quam pœnam incurrat. c.4.n.205.

Origo patris,aui,vel matris quando inſpiciatur, quoad ordines ſuſcipiendos.c.4.n.262. & quid de filio allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuem alicuius ciuitatis.n.269.

Oriundus quis dicatur.c.4.n.201. & 260.

P

Parochus, an poſſit abſoluere ab excõne minori,ſi non dum ſit ſacerdos. c.1.n.17. vel extra confeſſionem. n.10.

Parochus, an ſit priuatus iuribus Parochialibus dum tempore interdicti ſepelientur extra, mortui interdicti.c.11.n.13.

Peculium filijfamil.quotuplex ſit. c.12. n.3.

Penſio,an valide cõferatur excõto. c.4.n.134. & c.5.n.15.

Penſio exigi, & ſolui an poſſit, literis non expeditis.c.5.n.29.

Penſione prouideri an poſſit ille, cui mandatur prouideri de beneficio.c.5.n.26.

Penſionem obtinens in excommunicatione. vide beneficium.

Percuſſio cler.quando ſit ſufficiens ad incurrendam excõem c. 6. à n.51.

Per-

Percutiens cler. vel monachum, debet ſatisfacere antequam abſoluatur. c.6.n.111. & quid ſi nõ poſſet, vel non ſine magno incõmodo. n.115.
Peregrini, an ligentur cenſuris latis à ſuperiore loci, in quo reperiuntur, c.2.n.75.
Periurus, an poſſit obtinere beneficium eccleſiaſt. c.4.n.210.
Permutare an poſſit beneficium accuſatus de crimine pendente lite. c.4.n.153.
Prælati habentes iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, an poſſint diſpenſare in irregularitate, iuxta S.C.T. c.4.n.169.
Pretium taxatum à Principe, an ſit ſeruandum à cler. c.8. n.41.
Priuilegio cler. priuatus, an poſſit obtinere benef. c.4.n. 16.
Priuilegio canonis, qui gaudeant, vel ne. c.6. à n.3.
Priuilegio canonis, & aliјs, an gaudeat, qui non habet requiſita ad priuileg. fori, & è contra. c.6.n.12.c.7.nu.25.& c.12.n.7.
Priuilegio fori, qui gaudeant, vel ne. c.7. à n.26. & vide ver. cler.
Priuilegio immunitatis bonorum qui gaudeant, vel ne. c.8. à n.8. & in dubio ad quem iudicem pertineat cognitio. n.66.
Priuilegio non hoſpitandi milites qui gaudeant, vel ne. c.9.n.2.

Q

QVi fortuito natus eſt in aliquo loco, quem mater pertranſibat, an ſequatur domicilium patris. c.4.n.268.
Quid requiratur, ad hoc, vt penſio ſuper beneficio exigi, & ſolui poſſit. c.5.n.29.
Quando dicatur cler. non eſſe ſoluendo. c.10.n.2.
Quod ſupereſt cler. de immunitate taxata, an poſſit donari, & vendi. c.8.n.68.

R

REgulares, qui habent facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſt. reſeruatis, an poſſint abſoluere ab excõtione ex cauſa duelli. c.4.n.179.
Regularia beneficia præſumuntur de ſui natura manualia, & an interdum perpetua. c.4.n.3.
Regularia benef. an quandoq. poſſint conferri cler. ſecularibus. c.4.n.63.
Regularis audiens confeſſ. abſque licẽtia, & approbatione epiſ. qua pena veniat puniẽdus. c.1.n.62.
Religioſi an poſſint eſſe tutores. c. 14.n.7.
Religioſum percutiens, an poſſit abſolui ab epiſ. c.6.n.104.
Religioſus approbatus in vna diœceſi, an cenſeatur approbatus in aliјs diœceſibus. c.1.n.66.
Renunciare, *an poſſit cler. benef.* Cap. Odoardus. *c.10.n.50.*
Requiſita, quæ deſiderantur in eo, qui benef. Cap. Odoard. *vti voluerit. c.10.n.9.*
Requiſita in eo, qui vult obtinere beneficium, vel penſionem. c.4. à n.4. & c.5. à n.9.

Re-

Requiſita in cler. tam de iure cōi, quam ex diſpoſitione S.C.T. ad hoc, vt gaudeat priuil. fori, quæ ſint. c.7. à n.5.
Res integra, vel non integra, quando dicatur. c.2. à n.100.
Reſignari, an poſſit beneficium ad fauorem, pendente appellatione à ſententia priuationis eiuſdem beneficij. c.4. n.153.
Reſignatio beneficij facta ab excōmunicato, vel irregulari, in fauorem tertij, an ſit valida. c.4 n.47. & n.153.
Reuocatio priuilegiorum quibuſuis regularibus audien. ſecularium confeſſion. abſque Ordinarij examine, & approbatione c.1. n.65.

S

SAcerdos ſimplex, an poſſit abſoluere à p.v. & à p.m. alias confeſſis. vide ver. abſoluere.
Sacerdos diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, an gaudeat priuil. cler. c.9. n.39.
Sacerdos approbatus ad audiendas confeſſiones in certo loco, vel pro certis perſonis, an valide audiat aliorum confeſſiones, aut extra eum locum. c.1. n.72.
Sacrilegus, an poſſit obtinere beneficium. c.4. n.213.
Schiſmatici, an poſſint obtinere beneficia. c.4 n.222.
Schiſmatici cler. an gaudeant priuileg. cler. c.6. n.15. & c.7. n.26.
Scientia, quæ nam requiratur pro obtinendis beneficijs, & dignitatibus, &c. c.4. à n.99.
Sententia diffinitiua, vel interloc. an poſſit ab eodem iudice reuocari. & quid ſi diffinitiua non eſſet adhuc publicata. c.2. n.209
Simoniacus, an poſſit obtinere beneficia, & quid de beneficijs per prius obtentis. c.4. n.203.
Statuta laicorum, an comprehendant cler. c.7. n.94.
Studentes, & officiales, an cenſeantur contrahere domicilium in loco, in quo ſtudent, vel ſunt ofciales. c.4. n.255.
Subditi nomine, quis intelligatur in decreto S. C. T. ſeſſ.24. c.6. de refor. c.4. n.171.
Subditus ratione domicilij, quis dicatur. c.4. à n.253
Subditus ratione delicti, an, & quando poſſit cenſuris ligari, ſi à diœceſi, in qua deliquit diſceſſit. c.2. n.80.
Subditus epiſ. ratione originis, quis dicatur. c.4. n.260.
Suſpect. de fuga, quis dicatur. c.10. n.35. & an poſſit carcerari. n.33

T

TErtiarij S. Franciſ. & S. Dominici, & ſorores eiuſdem Tertij Ordinis quibus priuileg. gaudeant, & quando. c.6 num.30. c.7. n.42. & c.8. n.15.
Tonſura clericalis vnde initium ſumpſit. c.6. n.18.
Tutor excuſatur à tutela ex militia ſuperuenienti. c.14. n.11.
Tutor, qui vult fieri cler. & propterea ſe excuſare à tutela, an

anit-

Digitized by Google

amittat legatum. c. 14. n. 13. & quid ſi eſſet cler n. 14.

V

Vectigalia, quo iure non ſint ſoluenda à cler. c. 8. n. 1.

Vectigalia, an exigi poſſint pro bonis patrimonialibus cler. vel pro bonis donatis, aut emptis. c. 8. n. 42.

Vicarius generalis, an poſſit exercere iuriſdictionem, dum epiſ. eſt ligatus cenſura. c. 2. n. 119. & quid ſi ab alio fuerit ei cauſa delegata. n. 121.

Vicarius, an poſſit de cauſa ſibi commiſſa cognoſcere, poſtquam ab officio fuit amotus. c. 2. n. 197 vel factus epiſ. eiuſdem diœceſis. n. 198.

Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, an poſſit concedere dimiſſorias ad primam tonſuram illi, qui eſt præſentatus ad beneficium à patronis laicis. c. 4. n. 13.

Vicarius Capituli an poſſit commiſſiones, ſeu delegationes factas vicar. epiſ. expedire. c. 2. n. 199.

Vltima dies ætatis requiſitæ, quando ſufficiat quod ſit incepta. c. 4. n. 81.

Vota realia emiſſa à cler. filiofam. de bonis acquiſitis poſt clericatum, an poſſit pater irritare. c. 12. n. 14.

Vxor clerici Græci, vel Latini, in minoribus, an gaudeat priuileg. eius viri. c. 6. nu. 21. c. 7. n. 34. & c. 8. n. 12.

FINIS.

Imprimatur.

Iacobus Terragnolus Vicarius Generalis.

Riccius Vidit.

D. Franciſcus de Claro Canonic. Dep. vidit. D. 9 7.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

7029

Digitized by Google

Digitized by Google

XV. C. 26.

B 72.

Digitized by Google

Digitized by Google